

การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “LI” “NEI” “ZHONG” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทย
ที่มีลักษณะเดียวกัน

นางสาวญาณกร ชลานุสนธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A COMPARATIVE STUDY OF MANDARIN CHINESE DIRECTION WORDS “LI” “NEI” AND
“ZHONG” AND THEIR THAI EQUIVALENTS

Miss Yanakorn Chalanuson

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Chinese

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “LI” “NEI” และ
“ZHONG” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะ
เดียวกัน

โดย

นางสาวญาณกร ชลานุสนธิ์

สาขาวิชา

ภาษาจีน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ จาวะลา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ จาวะลา)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.หทัย แซ่เจี๋ย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เจี๋ย จวิน)

ญาณกร ชลานุสนธิ์ : การศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “LI” “NEI” “ZHONG” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกัน (A COMPARATIVE STUDY OF MANDARIN CHINESE DIRECTION WORDS “LI” “NEI” “ZHONG” AND THEIR THAI EQUIVALENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร.ชัยยุทธ จาวะลา, 261 หน้า.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “LI” “NEI” “ZHONG” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกัน ทั้งในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมาย โดยใช้ทฤษฎีวรรณศาสตร์ปริชานมาวิเคราะห์และอธิบายความหมาย

ผลการศึกษาพบว่าในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์ คำบอกทิศทาง “LI” “NEI” “ZHONG” กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ต้องประกอบพร้อมกับคำหรือวลีอื่น ๆ โดยมีลักษณะการประกอบรวมที่เหมือนกัน 3 ประเภท คือ เมื่อประกอบกับ “คำนาม (सामान्यนาม)” “คำบอกสถานที่” “นามวลี (सामान्यนาม เป็นความหมายหลัก)” และแตกต่างกัน 9 ประเภท คือ เมื่อประกอบกับ “คำนาม (วิสามานยนาม อากาหรนาม)” “คำบอกเวลา” “คำกริยา และกริยาวลี” “คำคุณศัพท์” “คำสรรพนาม” “คำบุพบท” “คำวิเศษณ์” “นามวลี (วิสามานยนาม หรือ อากาหรนาม เป็นความหมายหลัก)” และ “วิเศษณ์วลี”

ในด้านความหมายพบว่าคำบอกทิศทาง “LI” “NEI” “ZHONG” กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มีความหมายเหมือนกัน 2 ความหมาย คือ เมื่อบ่งถึง “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ (สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออวัยวะร่างกาย)” และ “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ” และมีความหมายที่แตกต่างกัน 16 ความหมาย คือ เมื่อบ่งถึง “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ (ทรัพยากรธรรมชาติ และอาหาร)” “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ” “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ” “ตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ” “ภายในขอบเขตทางสังคม” “ภายในขอบเขตของเวลา” “ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ” “ภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์” “ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้” “ภายในสภาพหรือลักษณะ” “ภายในกระบวนการของการกระทำ” “หน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร” “เครื่องแต่งกายที่สวมใส่” “การเป็นเจ้าของ” “วัยหรือช่วงอายุ” และ “บ่งผู้เสริม”

ภาควิชา ภาษาตะวันออก ลายมือנית _____
 สาขาวิชา ภาษาจีน ลายมือ อ.ที่ปรึกษาหลัก _____
 ปีการศึกษา 2558

5580124122 : MAJOR CHINESE

KEYWORDS : LI/NEI/ZHONG/CHINESE DIRECTION WORDS

YANAKORN CHALANUSON : A COMPARATIVE STUDY OF MANDARIN CHINESE
DIRECTION WORDS “LI” “NEI” AND “ZHONG” ZND THEIR THAI EQUIVALENTS.

ADVISOR : ASST.PROF.CHANYAPORN CHAWLA, Ph.D., 261 pp.

The purposes of this research are to study and compare the syntactic and semantic features of the direction words “LI” “NEI” and “ZHONG” in Mandarin Chinese and their Thai equivalents by employing a cognitive semantics approach to analyze and explain the meaning of each.

Syntactically, the direction words “LI” “NEI” “ZHONG” and the preposition “NAI” “KHANGNAI” “PHAINAI” in Thai possess similar syntactic features, which are often used in combination with a word or phrase. By contrasting “LI” “NEI” “ZHONG” in Mandarin Chinese and “NAI” “KHANGNAI” “PHAINAI” in Thai, there are 3 similar syntactic features in combination with “common noun”, “location word”, common noun phrase”. However, there are 9 syntactic features that differ in combination with “noun (proper, abstract noun)”, “time word”, “verb and verb phrase”, “adjective”, “pronoun”, “preposition”, “adverb”, “noun phrase” and “adverb phrase”.

Semantically, the direction words “LI” “NEI” “ZHONG” and the preposition “NAI” “KHANGNAI” “PHAINAI” have 2 similar meanings, wherein an object lies “within the boundaries of three-dimensional space (building, thing, body), and “conceptual-three-dimensional space”. However, there are 16 meanings that differ when indicating that an object lies within the boundaries of “three-dimensional space (natural resources, food)”, “two-dimensional space”, “one-dimensional space”, “zero-dimensional space”, “human society”, “time”, “metaphorical meaning” “a plural number”, “information sources”, “a condition or feature”, “an action process”, “members or departments of an administrative district”, “clothing”, “possession”, “age” and “complement meaning of verbs”.

Department: Eastern Languages

Student’s Signature.....

Field of Study: Chinese

Advisor’s Signature.....

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ จาวะลา อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้งพิจารณาและตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนดูแลให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ Associate Professor Zheng Jun, Ph.D. ที่กรุณาตรวจทานและแก้ไขภาคผนวก (วิทยานิพนธ์ที่แปลเป็นภาษาจีน) พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างดี และขอขอบพระคุณ Professor Guo Rui, Ph.D. ที่ให้คำปรึกษาและดูแลให้ความช่วยเหลือในขณะผู้วิจัยเก็บข้อมูล ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์ และอาจารย์ ดร.หทัย แซ่เจี๋ย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่ศิษย์คนนี้เป็นอย่างดี ให้คำแนะนำและดูแลให้ความช่วยเหลือในขณะผู้วิจัยศึกษาในระดับมหาบัณฑิตเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ Li Kai อาจารย์ Luo Miao อาจารย์ Zeng Renshan และอาจารย์ Li Ran อาจารย์ภาษาจีนของโรงเรียนภาษาสายสัมพันธ์ ที่ช่วยตรวจทานไวยากรณ์และรูปประโยคที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาคมตระกูลชื่อที่มอบทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณโรงเรียนภาษาสายสัมพันธ์ (ที่ทำงาน) ที่เข้าใจและให้ความช่วยเหลือในขณะผู้วิจัยทำงานวิจัยในครั้งนี้ และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งขอขอบคุณ คุณแม่กนกลักษณ์ เกรอด และครอบครัวที่สนับสนุนให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ๆ เป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ลักษณะทั่วไปของคำบอกทิศทางในภาษาจีน.....	8
2.1.1 คำนิยามและความหมายของคำบอกทิศทาง.....	9
2.1.1.1 คำบอกทิศทาง.....	9
2.1.1.2 สัญลักษณ์บอกทิศทาง.....	9
2.1.2 ประเภทของคำบอกทิศทาง.....	9
2.1.2.1 จำแนกตามการประสมคำ.....	9
2.1.2.2 จำแนกตามลักษณะทางความหมาย.....	12
2.1.2.3 จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอ้างอิงและทิศทาง.....	13
2.1.3 ไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง.....	17

	หน้า
2.2 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบอกทิศทาง“lǐ” “nèi” “zhōng”	18
ในภาษาจีนกลาง	
2.2.1 การศึกษาของ Lǚ Shūxiāng.....	18
2.2.2 การศึกษาของ Nishimaki Nobuko.....	23
2.2.3 การศึกษาของ Zhū Zhēn.....	27
2.3 ลักษณะทั่วไปของคำบุพบทในภาษาไทย.....	30
2.3.1 คำนิยามและความหมาย	30
2.3.1.1 คำบุพบท.....	30
2.3.1.2 คำบุพบท.....	30
2.3.1.3 คำเชื่อม.....	30
2.3.2 ชนิดของคำบุพบท.....	31
2.3.2.1 จำแนกตามความหมาย.....	31
2.3.2.2 จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยค.....	34
2.3.2.3 จำแนกตามตำแหน่งที่ปรากฏ.....	35
2.3.2.4 จำแนกตามลักษณะการประกอบคำ.....	35
2.3.3 ไวยากรณ์ของคำบุพบท	36
2.4 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน”	39
2.4.1 การศึกษาของ บรรจบ พันธเมธา.....	39
2.4.2 การศึกษาของ สุมิตรา อังวัฒนกุล.....	40
2.4.3 การศึกษาของ นันทกา พหลยุทธ์.....	42
2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย.....	46
2.5.1 อรรถศาสตร์ปริชาน.....	46
2.5.1.1 อุปลักษณ์ (Metaphor).....	47
2.5.1.2 ภาพร่าง (Image Schema).....	49
2.5.1.3 พื้นที่ (Space).....	51
2.6 สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3 คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง.....	59
3.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng”	59
3.1.1 “x” เป็นคำ.....	59
3.1.1.1 “x” เป็นคำนาม.....	60

	หน้า
3.1.1.2 “x” เป็นคำบอกสถานที่.....	62
3.1.1.3 “x” เป็นคำบอกเวลา.....	65
3.1.1.4 “x” เป็นคำกริยา.....	68
3.1.1.5 “x” เป็นคำคุณศัพท์.....	69
3.1.1.6 “x” เป็นคำสรรพนาม.....	70
3.1.1.7 “x” เป็นคำบุพบท.....	71
3.1.2 “x” เป็นวลี.....	72
3.1.2.1 “x” เป็นนามวลี.....	73
3.1.2.2 “x” เป็นกริยวลี.....	77
3.2 ความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng”.....	80
3.2.1 ความหมายโดยตรง.....	80
3.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ.....	81
3.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ.....	89
3.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ.....	92
3.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ.....	100
3.2.2 ความหมายโดยนัย.....	101
3.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม.....	101
3.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา.....	106
3.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ.....	110
3.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์.....	113
3.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้.....	118
3.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ.....	123
3.2.2.7 บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ.....	125
3.2.2.8 บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร.....	126
3.3 สรุป.....	128
บทที่ 4 คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน”.....	132
4.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน”.....	132
4.1.1 “y” เป็นคำ.....	132
4.1.1.1 “y” เป็นคำนาม.....	133
4.1.1.2 “y” เป็นคำสรรพนาม.....	137

	หน้า
4.1.1.3 “y” เป็นคำวิเศษณ์.....	139
4.1.2 “y” เป็นวลี.....	140
4.1.2.1 “y” เป็นนามวลี.....	140
4.1.2.2 “y” เป็นวิเศษณ์วลี.....	142
4.2 ความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน”.....	143
4.2.1 ความหมายโดยตรง.....	144
4.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ.....	144
4.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ.....	150
4.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ.....	151
4.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ.....	154
4.2.1.5 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ.....	155
4.2.2 ความหมายโดยนัย.....	156
4.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม.....	156
4.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา.....	160
4.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ.....	161
4.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์.....	164
4.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้.....	167
4.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ.....	169
4.2.2.7 บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ.....	170
4.2.2.8 บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่.....	171
4.2.2.9 บ่งถึงการเป็นเจ้าของ.....	172
4.2.2.10 บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ.....	173
4.2.2.11 บ่งผู้เสริม.....	174
4.3 สรุป.....	175
บทที่ 5 การเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย.....	178
5.1 การศึกษาเปรียบเทียบทางด้านลักษณะวากยสัมพันธ์.....	178
5.1.1 โครงสร้างทางลักษณะวากยสัมพันธ์.....	178
5.1.2 ลักษณะของคำหรือวลีที่ประกอบรวม.....	181
5.1.2.1 ประกอบรวมกับคำนาม.....	181

	หน้า
5.1.2.2 ประกอบร่วมกับคำบอกสถานที่.....	186
5.1.2.3 ประกอบร่วมกับคำบอกเวลา.....	189
5.1.2.4 ประกอบร่วมกับคำกริยา.....	192
5.1.2.5 ประกอบร่วมกับคำคุณศัพท์.....	193
5.1.2.6 ประกอบร่วมกับคำสรรพนาม.....	194
5.1.2.7 ประกอบร่วมกับคำบุพบท.....	196
5.1.2.8 ประกอบร่วมกับคำวิเศษณ์.....	198
5.1.2.9 ประกอบร่วมกับนามวลี.....	198
5.1.2.10 ประกอบร่วมกับกริยาวลี.....	201
5.1.2.11 ประกอบร่วมกับวิเศษณ์วลี.....	202
5.2 การศึกษาเปรียบเทียบทางด้านความหมาย.....	203
5.2.1 ความหมายโดยตรง.....	203
5.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ.....	204
5.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ.....	209
5.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ.....	211
5.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ.....	217
5.2.1.5 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ.....	218
5.2.2 ความหมายโดยนัย.....	219
5.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม.....	219
5.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา.....	222
5.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ.....	225
5.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์.....	227
5.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้.....	231
5.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ.....	234
5.2.2.7 บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ.....	236
5.2.2.8 บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร.....	237
5.2.2.9 บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่.....	238
5.2.2.10 บ่งถึงการเป็นเจ้าของ.....	239
5.2.2.11 บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ.....	240
5.2.2.12 บ่งผู้เสริม.....	241

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	242
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	242
6.1.1 การศึกษาทางด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์.....	242
6.1.1.1 ลักษณะที่เหมือนกัน.....	243
6.1.1.2 ลักษณะที่แตกต่างกัน.....	243
6.1.2 การศึกษาทางด้านความหมาย.....	246
6.1.2.1 ลักษณะที่เหมือนกัน.....	246
6.1.2.2 ลักษณะที่แตกต่างกัน.....	246
6.1.3 ภาพร่างประกอบความหมาย.....	250
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	254
รายการอ้างอิง.....	255
ภาคผนวก.....	262
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	418

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การประกอบร่วมของคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” กับอวัยวะหรือ ร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ.....	111
ตารางที่ 4.1 การประกอบร่วมของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” กับคำบอก อวัยวะหรือร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ.....	162
ตารางที่ 5.1 การประกอบร่วมของคำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” กับคำบอกอวัยวะที่มีความหมายเปรียบเทียบ	226
ตารางที่ 6.1 ภาพร่างประกอบความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง.....	250
ตารางที่ 6.2 ภาพร่างประกอบความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย.....	252

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพร่างที่ 2.1 แสดงทิศทาง หน้า หลัง บน ล่าง ซ้าย ขวา.....	14
ภาพร่างที่ 2.2 แสดงการกำหนดทิศทาง “ด้านหน้า”	15
ภาพร่างที่ 2.3 ภาพร่างภาษาชนะ.....	51
ภาพร่างที่ 3.1 แสดงความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง.....	80
ภาพร่างที่ 3.2 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง.....	83
ภาพร่างที่ 3.3 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ.....	85
ภาพร่างที่ 3.4 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ.....	87
ภาพร่างที่ 3.5 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะ ของร่างกาย.....	89
ภาพร่างที่ 3.6 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ.....	92
ภาพร่างที่ 3.7 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง และพื้นที่ราบทั่วไป.....	96
ภาพร่างที่ 3.8 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่ แน่นอนได้.....	98
ภาพร่างที่ 3.9 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน.....	99
ภาพร่างที่ 3.10 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่าง ของพื้นที่.....	101
ภาพร่างที่ 3.11 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขนชั้นหรือลักษณะของสังคม.....	104
ภาพร่างที่ 3.12 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในงานพิธีหรืองานกิจกรรม.....	105
ภาพร่างที่ 3.13 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา.....	110
ภาพร่างที่ 3.14 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ.....	113
ภาพร่างที่ 3.15 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์.....	117
ภาพร่างที่ 3.16 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้.....	123
ภาพร่างที่ 3.17 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ.....	125
ภาพร่างที่ 3.18 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ.....	126

ภาพร่างที่ 3.19 แสดงความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ใน หน่วยงาน องค์กร.....	128
ภาพร่างที่ 4.1 แสดงความหมายโดยตรงของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย.....	144
ภาพร่างที่ 4.2 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง.....	145
ภาพร่างที่ 4.3 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ.....	147
ภาพร่างที่ 4.4 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ.....	148
ภาพร่างที่ 4.5 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะ ของร่างกาย.....	149
ภาพร่างที่ 4.6 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหาร.....	150
ภาพร่างที่ 4.7 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ.....	151
ภาพร่างที่ 4.8 แสดงความหมายว่าอยู่ในภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง และพื้นที่ราบทั่วไป.....	152
ภาพร่างที่ 4.9 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่ แน่นอนได้.....	153
ภาพร่างที่ 4.10 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมา สำหรับจับบันทึก.....	154
ภาพร่างที่ 4.11 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่าง ของพื้นที่.....	155
ภาพร่างที่ 4.12 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ไร้มิติที่เป็นตำแหน่งของพื้นที่.....	156
ภาพร่างที่ 4.13 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในชั้นหรือลักษณะของสังคม.....	157
ภาพร่างที่ 4.14 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในงานพิธีหรืองานกิจกรรม.....	158
ภาพร่างที่ 4.15 แสดงความหมายว่าอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งทางสังคม.....	159
ภาพร่างที่ 4.16 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา.....	161
ภาพร่างที่ 4.17 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ.....	161
ภาพร่างที่ 4.18 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์.....	166
ภาพร่างที่ 4.19 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้.....	169
ภาพร่างที่ 4.20 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ.....	170
ภาพร่างที่ 4.21 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ.....	171

	หน้า
ภาพร่างที่ 4.22 แสดงถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่.....	171
ภาพร่างที่ 4.23 แสดงความหมายที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ.....	173
ภาพร่างที่ 4.24 แสดงความหมายที่บ่งถึงภายในช่วงอายุ.....	174

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

คำบอกทิศทาง 里 lǐ 内 nèi และ 中 zhōng ในภาษาจีนกลางมีความหมายตรงกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย กล่าวคือ เป็นคำบอกทิศทางพยางค์เดียวที่มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายเหมือนกัน ในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” เป็นหน่วยคำไม่อิสระ จึงต้องประกอบร่วมกับคำหรือวลีอื่นเสมอ ดังปรากฏในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” โดย “x” เป็นคำหรือวลีที่ประกอบรวม เช่น

(1) 院子里 ✓ yuànzǐli ในลานบ้าน	院子内 ✓ yuànzǐnèi ในลานบ้าน	院子中 ✓ yuànzǐzhōng ในลานบ้าน
(2) 奔跑里 × bēnpǎoli -	奔跑内 × bēnpǎonèi -	奔跑中 ✓ bēnpǎozhōng ในระหว่างที่วิ่งหนี
(3) 往里走 ✓ wǎng lǐ zǒu เดินไปข้างใน	往内走 × wǎng nèi zǒu -	往中走 × wǎng zhōng zǒu -
(4) 在三个月里 ✓ zài sān gè yuèlǐ ในสามเดือน	在三个月内 ✓ zài sān gè yuènèi ใน/ภายในสามเดือน	在三个月中 ✓ zài sān gè yuèzhōng ในสามเดือน

จากตัวอย่างที่ (1) - (4) แม้ว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางจะมีตำแหน่งทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน คือ ประกอบไว้ข้างหลังคำหรือวลี แต่ใช้ว่าจะสามารถประกอบร่วมกับคำหรือวลีประเภทเดียวกันได้เสมอไป ในบางกรณีคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” สามารถประกอบร่วมกับคำหรือวลีประเภทเดียวกันได้ และสามารถใช้

แทนที่กันได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ดังตัวอย่างที่ (1) และ (4) คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ใช้ประกอบร่วมกับคำนาม 院子 yuànzi “ลานบ้าน” และนามวลี 三个月 sān gè yuè “สามเดือน” ตามลำดับ แต่ในบางกรณีคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำหรือวลีประเภทเดียวกันได้ เช่น ตัวอย่างที่ (2) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำกริยา (ในที่นี้คือคำ 奔跑 bēnpǎo “วิ่งหนี” เป็นคำกริยาที่แสดงถึงความต่อเนื่องของการกระทำ) จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “zhōng” ที่ใช้ประกอบรวมได้ หรือตัวอย่างที่ (3) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบุพบท (ในที่นี้คือคำ 往 wǎng “ไปยัง”) จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” ที่ใช้ประกอบรวมได้

ในด้านความหมาย คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” มีความหมายหลักที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่ (1) คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ใช้ร่วมกับคำ yuànzi มีความหมายว่า “ในลานบ้าน” บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ หรือตัวอย่างที่ (3) คำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบร่วมกับคำบุพบท (ในที่นี้คือ wǎng) มีความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งหรือทิศทาง นอกจากความหมายหลักแล้ว คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ยังมีความหมายขยายที่เกิดจากกระบวนการอุปลักษณ์นำไปสู่ความหมายอื่น ๆ โดยความหมายขยายนี้จะแตกต่างกันไปตามบริบทต่าง ๆ ซึ่งในบางความหมายสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ในบางความหมายกลับใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” หรือ “zhōng” ได้เพียงบางคำเท่านั้น ดังเช่น ตัวอย่างที่ (2) คำบอกทิศทาง “zhōng” ประกอบร่วมกับคำกริยา (ในที่นี้คือ bēnpǎo) มีความหมายบ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ และตัวอย่างที่ (4) คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ประกอบร่วมกับนามวลี sān gè yuè มีความหมายบ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา

สำหรับผู้เรียนชาวไทยแล้ว การใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในการสื่อความหมายต่าง ๆ ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบากเรื่องหนึ่ง เนื่องจากคำบอกทิศทางดังกล่าวมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายหลักที่เหมือนกัน อีกทั้งยังมีความหมายขยายที่หลากหลาย ประกอบกับคำแปลภาษาไทยที่เหมือนกัน คือ คำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” หากผู้เรียนชาวไทยไม่เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง รวมทั้งไม่สามารถอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคำบอกทิศทาง

ดังกล่าวในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกันแล้ว ก็อาจนำไปสู่การใช้ที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษา ความหมาย หรือเจตนาที่ต้องการจะสื่อ ยังส่งผลให้ประสิทธิภาพในการสื่อสารลดลงได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมือนและความแตกต่างทั้งทางด้านลักษณะวากยสัมพันธ์และความหมาย โดยใช้กระบวนการอุปลักษณะ พื้นที่ และภาพร่าง อันเป็นกระบวนการของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานมาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายความหมายให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวไทย และผู้ที่สนใจภาษาจีน ให้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในการสื่อสารได้ถูกต้องและใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกันทั้งในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมาย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางมีความเหมือนและความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมาย

1.3.2 คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกัน มีความเหมือนและความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมาย

1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 หนังสือ ตำราเรียน พจนานุกรม เอกสาร บทความงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคำบอกทิศทาง และไวยากรณ์ในภาษาจีนกลาง

1.4.2 หนังสือ ตำราเรียน พจนานุกรม เอกสาร บทความงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคำบุพบท และไวยากรณ์ในภาษาไทย

1.4.3 หนังสือ ตำราเรียน เอกสาร บทความงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน

1.4.4 ประโยคตัวอย่างภาษาจีนของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่สืบค้นจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษา (语料库 yǔliàokù) ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง เว็บไซต์ http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/index.jsp?dir=xiandai

1.4.5 ประโยคตัวอย่างภาษาไทยของคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกันที่สืบค้นจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai national corpus) ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/>

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ศึกษาเฉพาะคำ “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่เป็นคำบอกทิศทางพยางค์เดียวในภาษาจีนกลางปัจจุบัน และปรากฏในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เท่านั้น

1.5.2 ศึกษาเฉพาะคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ซึ่งเป็นคำที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานในปัจจุบัน และปรากฏในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” เท่านั้น

1.5.3 ศึกษาเปรียบเทียบความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย โดยอาศัยกระบวนการอุปักษ์ณ ฟันที่ และภาพร่างของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน

1.5.4 ศึกษาจากประโยคตัวอย่างภาษาจีนและภาษาไทยที่สืบค้นจากโปรแกรมคลังข้อมูลดังต่อไปนี้

1.5.4.1 ประโยคตัวอย่างภาษาจีนสืบค้นจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่งรวบรวมจากการสุ่มประโยคตัวอย่างจำนวน 2,000 ประโยค แล้วคัดเลือกคำ “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่ไม่ใช่คำบอกทิศทางพยางค์เดียว และไม่ได้ปรากฏในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” ออก โดยเหลือประโยคตัวอย่างของคำบอกทิศทางดังกล่าว ตามจำนวนต่อไปนี้ คำ “lǐ” จำนวน 1,398 ประโยค คำ “nèi” จำนวน 791 ประโยค และคำ “zhōng” จำนวน 1,370 ประโยค

1.5.4.2 ประโยคตัวอย่างภาษาไทยสืบค้นจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai national corpus) ซึ่งรวบรวมจากการสุ่มประโยคตัวอย่างจำนวน 2,000 ประโยค แล้วคัดเลือกคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ไม่ใช่คำบุพบท และไม่ได้ปรากฏในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” ออก โดยเหลือประโยคตัวอย่างของคำบุพบทดังกล่าว ตามจำนวนต่อไปนี้ คำ “ใน” จำนวน 1,531 ประโยค คำ “ข้างใน” จำนวน 160 ประโยค และคำ “ภายใน” จำนวน 1,356 ประโยค

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม โดยศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย จากหนังสือ ตำราเรียน เอกสาร บทความงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จากนั้นจึงดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.6.1 ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

1.6.2 ศึกษา วิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย

1.6.3 ศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยทั้งทางด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมาย

1.6.4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.6.5 จัดทำเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 รู้และเข้าใจถึงลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

1.7.2 รู้และเข้าใจถึงความเหมือนและความแตกต่างของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่มีลักษณะเดียวกันทั้งทางด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้ระบบสัทอักษรพินอิน 汉语拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2547: 5-10) ในการถอดเสียงตัวอักษรภาษาจีน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุประบบสัทอักษรพินอินไว้โดยสังเขปดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (ป) ¹	p (ผ,พ)	m (ม)	f (ฝ,ฟ)
d (ต)	t (ถ,ท)	n (น)	l (ล)
z (จ)	c (ช,ฉ)	s (ส,ซ)	
zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh (ฉ,ช)	r (ร)
j (จ)	q (ช,ฉ)	x (ซ)	
g (ก)	k (ข,ค)	h (ท)	
ng (ง) ²	y (ย,อ)	w (ว,อ)	

¹ ในวงเล็บ คือ เสียงพยัญชนะและสระในภาษาไทย ซึ่งเทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ 汉语拼音 Hànyǔ Pīnyīn (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2547: 5-6)

² เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลาง ใช้เป็นพยัญชนะสะกด ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมที่อยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และเขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าเสียงสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น อย่างไรก็ตาม มี 2 กรณี ที่ y และ w ไม่ออกเสียงคล้ายกับ w และ y ตามลำดับ แต่จะออกเสียงใกล้เคียงกับ o เมื่อ w นำหน้าสระ u และ y นำหน้าสระ i (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2547: 5)

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง³

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)	i (อิ, อี้, อื่อ)
u (อู)	ü (อู+อี)	er (เออร์)	è (เอะ)

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, อาว)	ou (โอะ, อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอะ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอะ)	ue (อัว+เออ)	üe (อู+อี+เอะ)	üa (อู+อี+อา)
iao (อี+อา+โอะ)	iou (อี+โอะ+อู) ³	uai (อู+อา+อี)	uei (อู+เอ+อี) ³

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

-	เสียงหนึ่ง	(ออกเสียงเหมือนเสียงตรีในภาษาไทย)
ˊ	เสียงสอง	(ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
ˇ	เสียงสาม	(ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
ˋ	เสียงสี่	(ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

³ เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษรภาษาจีน กำหนดให้เป็น iu และ ui ตามลำดับ (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2547: 9)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก่อนที่จะศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง 里¹ lǐ “ใน” 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกันนั้น อันดับแรก ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของคำบอกทิศทาง การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง ลักษณะทั่วไปของคำบุพบทในภาษาไทย การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย และทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและทบทวนความรู้อันเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยในลำดับต่อไป

2.1 ลักษณะทั่วไปของคำบอกทิศทางในภาษาจีน

คำบอกทิศทาง² (方位词 fāngwèicí) คือ คำที่ใช้ในการบอกตำแหน่งหรือทิศทาง “คำบอกทิศทาง” เป็นคำที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการภาษาจีน จากการศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่านักวิชาการชาวจีนหลายท่านมีทัศนะต่อคำบอกทิศทาง ทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะโดยทั่วไปของ คำบอกทิศทางตามทัศนะของนักวิชาการชาวจีนแต่ละท่านโดยสังเขป อันประกอบด้วยคำนิยามและความหมายของคำบอกทิศทาง ประเภทของคำบอกทิศทาง และไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง ตามลำดับ

¹ ผู้วิจัยจะให้คำภาษาจีนและคำแปลภาษาไทยเมื่อกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำหรับการกล่าวในครั้งต่อไป ผู้วิจัยจะใช้เพียงสัญลักษณ์แทนเสียงหรือพินอินของคำดังกล่าว

² คำศัพท์เฉพาะในภาษาจีน เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้วิจัยจะให้คำภาษาจีน และสัญลักษณ์กำกับเสียงไว้วงเล็บ ที่อยู่ด้านหลังของ คำนั้น ๆ ในกรณีที่เกิดกล่าวถึงเป็นครั้งแรก

2.1.1 คำนิยามและความหมายของคำบอกทิศทาง

นักวิชาการชาวจีนหลายท่านให้คำนิยามของคำบอกทิศทางในลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยพบว่าคำบอกทิศทางมีชื่อเรียก 2 ชื่อ คือ คำบอกทิศทาง และสัญลักษณ์บอกทิศทาง (方位标 fāngwèi biāo)

2.1.1.1 คำบอกทิศทาง

“คำบอกทิศทาง” เป็นคำนิยามที่เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการภาษาจีน นักวิชาการชาวจีนหลายท่าน เช่น Wén Liàn (文炼, 1984: 8) Huáng Bóróng และ Liáo Xùdōng (黄伯荣 และ 廖序东, 1997: 12-13) Qí Lúyáng (齐沪扬, 1998: 3-6) Zhū Déxī (朱德熙, 1998: 43-45) Lǚ Shūxiāng (吕叔湘, 1999: 13) ใช้คำนิยามนี้ในการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำบอกทิศทางในภาษาจีน โดยนักวิชาการดังกล่าวให้ความหมายของคำนิยามนี้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าคำบอกทิศทางเป็นคำที่ใช้ในการบอกตำแหน่ง ทิศทางและสถานที่ นอกจากนี้ คำบอกทิศทางบางคำยังสามารถใช้ในการบอกเวลาได้อีกด้วย เช่น 屋前 wūqián “หน้าบ้าน” 节日里 jiérìli “ในเทศกาล” เป็นต้น

2.1.1.2 สัญลักษณ์บอกทิศทาง

Xìng Fúyì, Lǐ Xiàngnóng และ Chǔ Zéxiáng (邢福义, 李向农 และ 储泽祥, 1999: 479) เรียกคำบอกทิศทางว่า “สัญลักษณ์บอกทิศทาง” โดยกล่าวว่า “สัญลักษณ์บอกทิศทาง” เป็นรูปแบบทางภาษาอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ในการบอกตำแหน่ง ทิศทาง และสถานที่ เช่น 门外 ménwài “นอกประตู” 树上 shùshang “บนต้นไม้” เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของคำบอกทิศทาง

จากการศึกษาพบว่าคำบอกทิศทางสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประเภทของคำบอกทิศทางตามการจำแนกในแต่ละลักษณะ ดังนี้

2.1.2.1 จำแนกตามการประสมคำ

Wén Liàn (1984: 8-13) จำแนกคำบอกทิศทางออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว (单纯的方位词 dānchún de fāngwèicí) มี 16 คำ ได้แก่ 上 shang “บน” 下 xià “ล่าง” 前 qián “หน้า” 后 hòu

“หลัง” 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” 里 lǐ “ใน” 外 wài “นอก” 中 zhōng “ใน” 内 nèi “ใน” 间 jiān “ระหว่าง” 旁 páng “ริม ข้าง”

2) คำบอกทิศทางประสม (合成的方位词 héchéng de fāng wèicí) คือ การประสมคำของคำบอกทิศทางพยางค์เดียวกับคำเสริมท้ายบอกทิศทาง 边 biān “ด้าน ข้าง” 面 miàn “ด้าน ข้าง” 头 tóu “ข้าง” เช่น 前边 qiánbian “ข้างหน้า” 上面 shàngmian “ข้างบน” 里头 lǐtōu “ข้างใน” เป็นต้น หรือประสมไว้หลังคำ 以 yǐ หรือ 之 zhī เช่น 以后 yǐhòu “หลังจาก” 之内 zhīnèi “ภายใน” เป็นต้น หรือประสมกับคำบอกทิศทางพยางค์เดียวที่มีความหมายตรงข้ามกัน เช่น 上下 shàngxià “บนล่าง” 前后 qiánhòu “ก่อนหลัง” 内外 nèiwài “ในนอก” เป็นต้น

Zhū Déxī (1998: 43-44) จำแนกคำบอกทิศทางออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว มี 14 คำ ได้แก่ 上 shàng “บน” 下 xià “ล่าง” 前 qián “หน้า” 后 hòu “หลัง” 里 lǐ “ใน” 外 wài “นอก” 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ”

2) คำบอกทิศทางประสม ประกอบด้วย

2.1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียวที่ประสมกับคำเสริมท้าย 边 (儿) biān (r) “ด้าน ข้าง” 面 (儿) miàn (r) “ด้าน ข้าง” 头 (儿) tóu (r) “ข้าง” เช่น 上边 shàngbian “ข้างบน” 前面 qiánmian “ข้างหน้า” 外面 wàimian “ข้างนอก” 里头 lǐtōu “ด้านใน ข้างใน” เป็นต้น

2.2) 中间 (儿) zhōngjiān (r) “ตรงกลาง ภายใน” 当中 dāngzhōng “ตรงกลาง” 背后 bèihòu “หลัง ด้านหลัง” และ 当间 (儿) dāngjiàn (r) “ตรงกลาง”

Lǚ Shūxiāng (1999: 13-14) จำแนกคำบอกทิศทางออกเป็น 2

ประเภท ดังนี้

1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว มี 15 คำ ได้แก่ 上 shàng “บน” 下 xià “ล่าง” 前 qián “หน้า” 后 hòu “หลัง” 里 lǐ “ใน” 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” 外 wài “นอก” 旁 páng “ริม ข้าง” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ”

2) คำบอกทิศทางสองพยางค์ (双音的方位词 shuāngyīn de fāngwèicí) ประกอบด้วย

2.1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว (ยกเว้น 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” 旁 páng “ริม ข้าง”) ประสมกับคำเสริมท้ายบอกทิศทาง 边 biān “ด้าน ข้าง” 面 miàn “ด้าน ข้าง” 头 tóu “ข้าง” เช่น 左边 zuǒbian “ด้านซ้าย” 后头 hòutóu “ด้านหลัง ข้างหลัง” (*左头 zuǒtóu *右头 yòutóu)³

2.2) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว (ยกเว้น 里 lǐ “ใน” 旁 páng “ริม ข้าง” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา”) ประสมไว้หลังคำ之 zhī หรือ 以 yǐ เช่น 以内 yǐnèi “ภายใน” 之前 zhīqián “ก่อน ก่อนที่” (*以中 yǐzhōng)

2.3) 面前 miànqián “ต่อหน้า” 跟前 gēnqián “หน้า ใกล้ ๆ” 头里 tóuli “ข้างหน้า หน้า” 背后 bèihòu “หลัง ด้านหลัง” 底下 dǐxia “ข้างล่าง ใต้” 中间 zhōngjiān “ในนั้น ข้างใน ระหว่าง” 当中 dāngzhōng “ตรงกลาง ระหว่างใน” 内中 nèizhōng “ภายใน” 旁边 pángbiān “ข้าง ริม”

Huáng Bóróng และ Liáo Xùdōng (1997: 12-13) จำแนก คำบอกทิศทางไว้ 2 ประเภท

1) คำบอกทิศทางพยางค์เดียว มี 15 คำ ได้แก่ 上 shàng “บน” 下 xià “ล่าง” 前 qián “หน้า” 后 hòu “หลัง” 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” 里 lǐ “ใน” 内 nèi “ใน” 外 wài “นอก” 中 zhōng “ใน” 间 jiān “ระหว่าง”

³ เครื่องหมาย * ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เมื่อปรากฏอยู่หน้าคำหรือหน้าประโยคใดจะหมายความว่าไม่สามารถใช้คำหรือประโยคนั้นใน ภาษาจีนกลางได้

2) คำบอกทิศทางประสม มีดังนี้

2.1) คำบอกทิศทางพยางค์เดี่ยวที่ประสมไว้หลังคำ 之 zhī หรือ 以 yǐ เช่น 以外 yǐwài “นอกเหนือ” 之后 zhīhòu “หลังจาก” เป็นต้น

2.2) คำบอกทิศทางพยางค์เดี่ยวประสมกับคำเสริมท้ายบอกทิศทาง 边 biān “ด้าน ข้าง” 面 miàn “ด้าน ข้าง” 头 tóu “ข้าง” เช่น 外面 wàimian “ด้านนอก” 北边 běibian “ด้านเหนือ” 里头 lǐtōu “ด้านใน” เป็นต้น

2.3) คำบอกทิศทางพยางค์เดี่ยวประสมกับคำบอกทิศทางพยางค์เดี่ยว เช่น 上下 shàngxià “เบื้องบนและเบื้องล่าง” 东西 dōngxī “ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก” 里外 lǐwài “ข้างในและข้างนอก” เป็นต้น

2.4) คำบอกทิศทางพยางค์เดี่ยวประสมกับคำอื่น เช่น 底下 dǐxia “ข้างล่าง” 跟前 gēnqián “ที่ใกล้ ๆ ตัว” 头里 tóuli “ข้างหน้า” เป็นต้น

2.1.2.2 จำแนกตามลักษณะทางความหมาย

Xìng Fúyì, Lǐ Xiàngnóng และ Chǔ Zéxiáng (1999: 479) จำแนกสัญลักษณ์บอกทิศทางตามความหมายออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) สัญลักษณ์บอกทิศทางแท้ (典型方位标 diǎnxíng fāng wèi biāo) คือ คำที่ใช้ในการบอกตำแหน่งหรือทิศทาง มีด้วยกัน 2 กลุ่ม คือ

1.1) สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดี่ยว (单音方位标 dānyīn fāngwèi biāo) มี 16 คำ คือ 上 shàng “บน” 下 xià “ล่าง” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ” 前 qián “หน้า” 后 hòu “หลัง” 外 wài “นอก” 里 lǐ “ใน” 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” 间 jiān “ระหว่าง” 底 dǐ “ปลาย”

1.2) สัญลักษณ์บอกทิศทางประสม (复合方位标 fùhé fāngwèi biāo) มีดังนี้

(1) สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดี่ยว + สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดี่ยว เช่น 底下 dǐxia “ข้างล่าง ใต้” 内中 nèizhōng “ภายใน” เป็นต้น

(2) 之 zhī + สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดี่ยว เช่น 之东 zhīdōng “ทางทิศตะวันออก” 之西 zhīxī “ทางทิศตะวันตก” เป็นต้น

(3) 以 yǐ + สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดียว เช่น 以北 yǐběi “ทางเหนือ” 以南 yǐnán “ทางใต้” เป็นต้น

(4) สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือน⁴ + สัญลักษณ์บอกทิศทางพยางค์เดียว เช่น 边上 biānshang “ข้าง ๆ” 脚下 jiǎoxià “ปลายเท้า” เป็นต้น

(5) สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือน + สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือน เช่น 旁边 pángbiān “ข้าง ๆ” 方面 fāngmiàn “ด้าน” เป็นต้น

2) สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือน (准方位标 zhǔn fāngwèi biāo) คือ คำที่เป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของร่างกายหรือวัตถุ มักใช้วางไว้หลังคำอื่น ๆ เพื่อแสดงความหมายในการบอกตำแหน่งหรือทิศทาง สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือนนี้มีจำนวนไม่มาก แต่เราไม่สามารถระบุได้ว่ามีทั้งหมดเท่าไร เช่น 旁 páng “ข้าง” 边 biān “ข้าง ด้าน” 角 jiǎo “มุม” 背 bèi “หลัง” 心 xīn “ใจ” เป็นต้น

2.1.2.3 จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอ้างอิงและทิศทาง

Qí Lúyáng (1998: 3-6) จำแนกประเภทคำบอกทิศทางตามความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอ้างอิง (参考点 cānkāodiǎn) และทิศทางได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1) 东 dōng “ตะวันออก” 西 xī “ตะวันตก” 南 nán “ใต้” 北 běi “เหนือ” และรวมถึงคำบอกทิศทางสองพยางค์ที่เกิดจากการประสมคำระหว่างคำบอกทิศทางในกลุ่มนี้กับคำ 边 biān “ด้าน ข้าง” 面 miàn “ด้าน ข้าง” 头 tóu “ข้าง” 方 fāng “ทิศ” เช่น 东边 dōngbiān “ทางทิศตะวันออก” 西面 xīmiàn “ทางทิศตะวันตก” เป็นต้น คำบอกทิศทางในกลุ่มนี้เป็นคำบอกทิศทางที่อาศัยการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ในการกำหนดทิศทาง ฉะนั้นจึงมีทิศทางที่ชัดเจนในตัวเอง โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งอ้างอิงอื่นมาช่วยกำหนดทิศทาง ดังนั้นคำบอกทิศทางเหล่านี้จึงใช้บอกหมายความตามลำพังได้ แต่ถ้าหากว่ามีสิ่งอ้างอิงอื่นมาปรากฏร่วม ความหมายของคำบอกทิศทางนี้ก็ยังคงเดิม ไม่ได้แปรเปลี่ยนไปตามสิ่งอ้างอิงนั้น ๆ เช่น

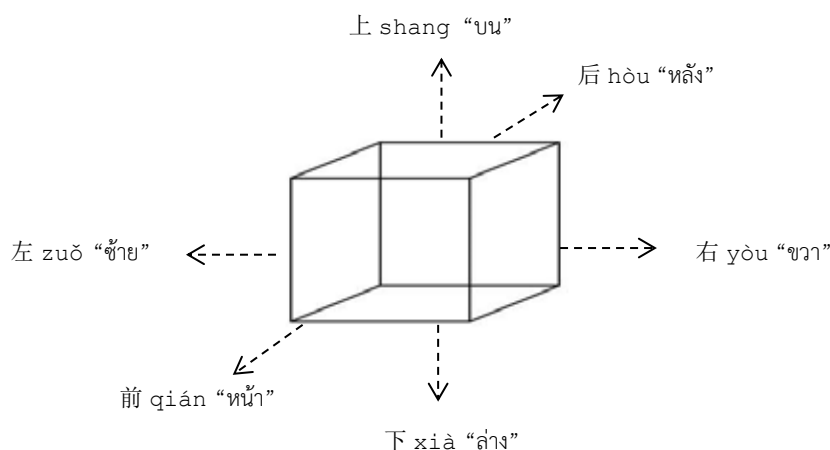
⁴ ดูคำอธิบายในข้อ 2) หน้าที่ 13

(1) 房子东边有棵树。

Fángzi dōngbian yǒu kē shù.

ทางทิศตะวันออกของบ้านมีต้นไม้ต้นหนึ่ง

2) 前 qián “หน้า” 后 hòu “หลัง” 上 shang “บน” 下 xià “ล่าง” 左 zuǒ “ซ้าย” 右 yòu “ขวา” และรวมถึงคำบอกทิศทางสองพยางค์ที่เกิดจากการประสมคำระหว่างคำบอกทิศทางในกลุ่มนี้กับคำ 边 biān “ด้านข้าง” 面 miàn “ด้านข้าง” 头 tóu “ข้าง” 方 fāng “ทิศ” เช่น 北边 běibian “ด้านเหนือ” 左面 zuǒmiàn “ด้านซ้าย” เป็นต้น ความหมายของคำบอกทิศทางในกลุ่มนี้มีลักษณะที่อ้างอิงและสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เราจะเรียกทิศทางที่อยู่ด้านหน้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า 前 qián “หน้า” และเรียกทิศทางที่อยู่ตรงข้าม 前 qián “หน้า” ว่า 后 hòu “หลัง” ส่วน 左 zuǒ “ซ้าย” กับ 右 yòu “ขวา” นั้น จะอาศัยการหันหน้าและหันหลังให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการกำหนดทิศทาง สำหรับ 上 shang “บน” กับ 下 xià “ล่าง” นั้น จะอาศัยส่วนสูงต่ำของสิ่งอ้างอิงใดสิ่งอ้างอิงหนึ่งในการกำหนดทิศทาง โดยเรียกส่วนที่อยู่สูงว่า 上 shang “บน” และเรียกส่วนที่อยู่ต่ำว่า 下 xià “ล่าง” ทิศทางดังกล่าวสามารถอธิบายได้ตามรูปต่อไปนี้

ภาพร่างที่ 2.1 แสดงทิศทาง หน้า หลัง บน ล่าง ซ้าย ขวา

คำบอกทิศทางในกลุ่มนี้ เมื่อนำมาใช้บอกทิศทางตามลำพัง จะต้องอาศัยสิ่งอ้างอิงที่หนึ่งมาช่วยอธิบายความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งอ้างอิงที่หนึ่ง คือ ตำแหน่งของผู้พูดในขณะนั้น เช่น

(2) 请你往上走。

Qǐng nǐ wǎng shàng zǒu.

เชิญคุณขึ้นไปข้างบน

จากตัวอย่างข้างต้น ตำแหน่งของผู้พูดในขณะนั้นคือด้านล่าง และทิศทาง “บน” นั้นกำหนดมาจากด้านล่างซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้พูดอยู่ (สิ่งอ้างอิงที่หนึ่ง)

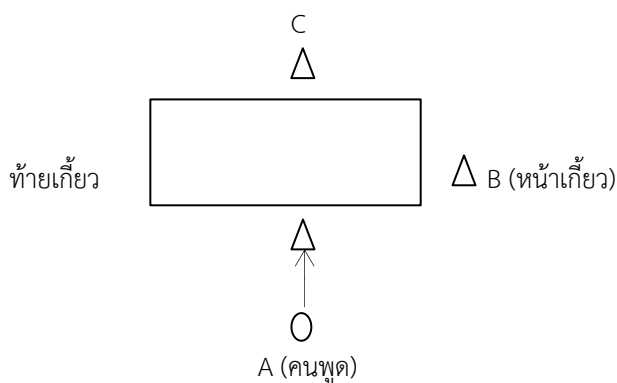
คำบอกทิศทาง 前 qián “หน้า” และ 后 hòu “หลัง” เมื่ออยู่ในโครงสร้าง “คำนาม + (的 de ของ) + คำบอกทิศทาง” อาจจะทำสิ่งอ้างอิงที่สองมาช่วยในการกำหนดทิศทาง ซึ่งก็คือ “คำนาม” ที่ปรากฏในโครงสร้างดังกล่าว หรืออาจจะอาศัยทั้งสิ่งอ้างอิงที่สองและสิ่งอ้างอิงที่สาม ซึ่งก็คือ สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางภาษาของผู้พูด มาช่วยในการกำหนดทิศทางก็ได้ (การกำหนดความหมายในบริบทนี้ จะขึ้นอยู่กับมุมมองและความเข้าใจของแต่ละคน) เช่น

(3) 你到轿车的前面来。

Nǐ dào jiàochē de qiánmian lái.

คุณมาที่ด้านหน้าของเกี้ยว

จากประโยคตัวอย่างข้างต้น เมื่อเรากำหนดให้ผู้พูดอยู่ในตำแหน่งวงกลมตามรูปข้างล่างนี้ จะสามารถกำหนดทิศทาง “ด้านหน้า” ในประโยคได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 “คุณ” จะอยู่ในตำแหน่ง A ซึ่งตำแหน่งในลักษณะนี้ จะอาศัยตำแหน่งที่ผู้พูดอยู่ในช่วงเวลานั้น (สิ่งอ้างอิงที่หนึ่ง) มากำหนดทิศทาง ลักษณะที่ 2 คือ “คุณ” จะอยู่ในตำแหน่ง B ซึ่งตำแหน่งในลักษณะนี้ จะอาศัยตำแหน่งของเกี้ยว (สิ่งอ้างอิงที่สอง) มาเป็นตัวกำหนดทิศทาง ลักษณะที่ 3 “คุณ” จะอยู่ในตำแหน่ง C ซึ่งตำแหน่งในลักษณะนี้ จะอาศัยทั้งตำแหน่งที่ผู้พูดอยู่และตำแหน่งของเกี้ยวซึ่งเป็นสิ่งอ้างอิงที่สอง และสิ่งอ้างอิงที่สาม ตามลำดับ มาช่วยในการกำหนดทิศทาง

ภาพร่างที่ 2.2 แสดงการกำหนดทิศทาง “ด้านหน้า”

สำหรับคำบอกทิศทาง 左 zuǒ “ซ้าย” และ 右 yòu “ขวา” เมื่ออยู่ในโครงสร้าง “คำนาม + (的 de ของ) + คำบอกทิศทาง” จะต้องใช้สิ่งอ้างอิงที่หนึ่งและสองมาช่วยในการกำหนดทิศทาง เช่น

(4) 讲台的左边。

Jiǎngtái de zuǒbian.

ด้านซ้ายของแท่นพูด

จากตัวอย่างข้างต้น ในการกำหนดทิศทาง “ด้านซ้าย” นั้น อันดับแรกจะเริ่มกำหนดทิศทางจากสถานที่ที่ผู้พูดอยู่ในขณะนั้น (สิ่งอ้างอิงที่หนึ่ง) โดยปกติแล้วผู้พูดจะหันหน้าเข้าแท่นพูด หลังจากนั้นค่อยกำหนดทิศทาง “ด้านซ้าย” ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือของผู้พูดขณะที่หันหน้าเข้าหาแท่นพูด (สิ่งอ้างอิงที่สอง)

3) 里 lǐ “ใน” 外 wài “นอก” 内 nèi “ใน” 中 zhōng “ใน” 间 jiān “ระหว่าง” 旁 páng “ริม ข้าง” รวมถึงคำบอกทิศทางสองพยางค์ที่เกิดจากการประสมคำระหว่างคำบอกทิศทางในกลุ่มนี้กับคำเสริมท้าย 边 biān “ด้าน ข้าง” 面 miàn “ด้าน ข้าง” 头 tóu “ข้าง” หรือคำเสริมหน้า 之 zhī 以 yǐ หรือคำบอกทิศทางในกลุ่มเดียวกัน คำบอกทิศทางในกลุ่มนี้จะต้องอาศัยสิ่งอ้างอิงมาช่วยในการกำหนดทิศทาง โดยทั่วไปแล้วจะไม่ปรากฏตามลำพัง แต่ถ้าในกรณีที่คำบอกทิศทางในกลุ่มนี้ปรากฏตามลำพัง เราจะต้องอาศัยสิ่งอ้างอิงที่สามซึ่งเป็นบริบทและสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้ที่ใช้คำบอกทิศทางเหล่านี้ในการสื่อสารมาช่วยในการกำหนดทิศทางให้ชัดเจนขึ้น เช่น

(5) 往里面走。

Wǎng lǐmian zǒu.

เดินเข้าไปข้างใน

จากตัวอย่างข้างต้น “ข้างใน” เมื่อปรากฏตามลำพัง เราอาจจะไม่รู้ว่าหมายถึงข้างในของสถานที่ใด ในบริบทนี้เราจะต้องอาศัยบริบทและสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้พูดมาช่วยในการกำหนดทิศทางของ “ข้างใน” ซึ่งในความหมายนี้ อาจจะหมายถึง “ข้างในบ้าน ข้างในซอย หรือข้างในร้านค้าก็ได้” หากผู้พูดอยู่นอกบ้าน แล้วผู้ฟังถามว่า น้องชายเธอไปไหน ผู้พูดชี้ไปในบ้าน แล้วพูดว่า เดินไปข้างใน ในบริบทนี้อาจจะหมายถึงข้างในบ้านก็ได้

2.1.3 ไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพบว่านักวิชาการชาวจีนหลายท่าน มีแนวคิดต่อไวยากรณ์ของคำบอกทิศทางในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้สรุปไวยากรณ์ตามแนวคิดของนักวิชาการท่านต่าง ๆ ออกมาได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1) คำบอกทิศทาง เมื่ออยู่ในประโยคจะสามารถใช้ตามลำพังหรือวางไว้ด้านหลังคำหรือวลีต่าง ๆ ได้ แต่การใช้ตามลำพังนั้นส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของคำบอกทิศทางประสมมากกว่า ส่วนคำบอกทิศทางพยางค์เดียวนั้น ถึงแม้จะใช้ตามลำพังได้ แต่ก็พบเห็นน้อยมาก และส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของบทกลอน สำนวนและสุภาษิต เช่น

(6) 左顾右盼

Zuǒ gù yòu pàn

มองไปรอบ ๆ

(7) 西边在下雨。

Xībian zài xià yǔ.

ทางด้านทิศตะวันตกฝนกำลังตกอยู่

2) แม้ว่าคำบอกทิศทางจะใช้ตามลำพังได้ แต่ลักษณะเด่นทางไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง คือ ต้องใช้ร่วมกับคำหรือวลีต่าง ๆ โดยวางไว้หลังคำหรือวลีนั้น ๆ ประกอบเป็นวลีบอกทิศทาง ใช้ในการแสดงความหมายต่าง ๆ เช่น บอกเวลา บอกสถานที่ บอกเงื่อนไข เป็นต้น เช่น

(8) 房间里有人。

Fángjiānli yǒu rén.

ในห้องมีคนอยู่

(บอกสถานที่)

(9) 下课后

Xiàkè hòu

หลังเลิกเรียน

(บอกเวลา)

(10) 在同学们的帮助下

Zài tóngxué de bāngzhùxia

ด้วยความช่วยเหลือของเพื่อนนักเรียน

(บอกเงื่อนไข)

3) คำบอกทิศทาง เมื่อประกอบไว้ด้านหลังคำนามที่ไม่ใช่คำบอกสถานที่ จะทำให้คำนามนั้นกลายเป็นวลีบอกสถานที่ได้ แต่ถ้าไม่ใช่คำบอกทิศทางมาประกอบไว้ด้านหลังหน่วยนามนั้นก็ไม่สามารถทำหน้าที่บอกสถานที่ได้ เช่น

(11) 鸟在树上。 (*鸟在树)

Niǎo zài shùshang.

นกอยู่บนต้นไม้

(12) 书在书包里。 (*书在书包)

Shū zài shūbāoli.

หนังสืออยู่ในกระเป๋า

4) สัญลักษณ์บอกทิศทางที่ไม่สามารถขยายด้วยโครงสร้างจำนวนและลักษณนามได้ แต่สัญลักษณ์บอกทิศทางเสมือนสามารถทำได้ เช่น

(13) 两边 (*两后 liǎng hòu)

Liǎng bian

สองด้าน

2.2 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

คำ “lǐ” “nèi” และ “zhōng” เป็นคำบอกทิศทางในภาษาจีนกลางที่มีความหมายเหมือนกัน คือ หมายถึง “ใน” สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง แม้ว่าคำทั้งสามจะมีความหมายเหมือนกัน แต่ไวยากรณ์และความหมายของคำดังกล่าวกลับไม่ได้เหมือนกันทุกประการ จึงทำให้นักวิชาการชาวจีนหลายท่านสนใจและศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบอกทิศทางทั้งสามนี้ในด้านไวยากรณ์และความหมายด้วยแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ในส่วนถัดไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการศึกษาของ Lǚ Shūxiāng, Nishimaki Nobuko และ Zhū Zhēn โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

2.2.1 การศึกษาของ Lǚ Shūxiāng

Lǚ Shūxiāng (1999: 359-360, 414-415, 684-685) กล่าวถึงไวยากรณ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ไว้ดังนี้

2.2.1.1 ไวยากรณ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ”

1) มีลักษณะการใช้เหมือนคำนาม กล่าวคือ สามารถใช้ตามลำพังได้ แต่การใช้ตามลำพังนี้ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบตายตัว เช่น ในรูปของสำนวน เป็นต้น หรือใช้ตามหลังคำบุพบท 往 wǎng “ไปยัง” 朝 cháo “ไปทาง” 从 cóng “จาก” 由 yóu “โดย จาก” 向 xiàng “ไปทาง” เช่น

(14) 里应外合

Lǐ yìng wài hé

ร่วมมือกัน

(15) 往里走

Wǎng lǐ zǒu

เดินเข้าไปข้างใน

2) คำบอกทิศทาง “lǐ” เมื่อวางไว้หลังคำนาม จะบ่งความหมายได้ 5 ความหมาย กล่าวคือ สามารถใช้บอกสถานที่ บอกเวลา บอกขอบเขต บอกหน่วยงาน องค์กร หรือ บุคคลภายในบ้าน (กรณีที่คำนามข้างหน้าเป็นคำนามที่ใช้แสดงหน่วยงาน องค์กร หรือบ้าน) และบอก ความหมายเปรียบเทียบ (เมื่อใช้ตามหลังคำนามที่เป็นอวัยวะ) เช่น

(16) 树林里

Shùlínli

ในป่า

(บอกสถานที่)

(17) 假期里

Jiàqīli

ในวันหยุด

(บอกเวลา)

(18) 他的发言里有这方面的内容。

Tā de fāyánli yǒu zhè fāngmiàn de nèiróng.

ในการปราศรัยของเขามีเนื้อหาส่วนนี้อยู่ (บอกขอบเขต)

(19) 家里来信了, 叫你回去。

Jiālǐ lái xìn le, jiào nǐ huíqù.

ที่บ้านส่งจดหมายมา บอกให้คุณกลับบ้าน (บอกบุคคลภายในบ้าน)

(20) 手里收集了一些资料。

Shǒuli shōujíle yìxiē zīliào.

รวบรวมข้อมูลจำนวนหนึ่งไว้ในมือ (บอกความหมายเปรียบเทียบ)

3) เมื่อใช้วางไว้หลังคำคุณศัพท์พยางค์เดียวจะหมายถึง ทิศทางหรือด้าน

ซึ่งมีความหมายเชิงนามธรรม เช่น

(21) 往好里想

Wǎng hǎo lǐ xiǎng

คิดในทางที่ดี

4) ใช้หน้าหน้าคำนามพยางค์เดียว มีลักษณะการใช้เหมือนกับคำคุณศัพท์

เช่น

(22) 里屋

Lǐwū

ห้องด้านใน (คำ “lǐ” ในตัวอย่างนี้ใช้หน้าหน้าคำนาม wū ทำหน้าที่ในการขยายความหมายของ wū เพื่อบ่งบอกว่าเป็นห้องที่อยู่ด้านใน ซึ่งคำ “lǐ” ในบริบทนี้ จะแตกต่างกับคำ “lǐ” ที่อยู่หลังคำนามตรงที่คำ “lǐ” ที่อยู่หลังคำนามจะบ่งบอกถึงตำแหน่งหรือทิศทางของคำนามที่อยู่ด้านหน้า เช่น 屋里 wūlǐ “ในห้อง” เป็นต้น)

2.2.1.2 ไวยากรณ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “nèi”

1) มีลักษณะการใช้เหมือนคำนาม กล่าวคือ สามารถใช้ตามลำพัง หรือใช้ตามหลังคำบุพบท ส่วนใหญ่จะใช้ในภาษาเขียนและสำนวนตายตัว เช่น

(23) 请勿入内

Qǐng wù rù nèi

กรุณาอย่าเข้าไปข้างใน

(24) 由内而外

Yóu nèi ér wài

จากภายในสู่ภายนอก

2) คำบอกทิศทาง “nèi” เมื่อใช้วางไว้หลังคำนาม จะสามารถแสดงความหมายได้ 3 ความหมาย กล่าวคือ ใช้บอกสถานที่ (ส่วนใหญ่จะใช้กับคำนามพยางค์เดียว) ใช้บอกเวลา และใช้บอกขอบเขต เช่น

(25) 室内

Shìnèi

ในห้อง

(บอกสถานที่)

(26) 最近几天内气温将下降八到十度。

Zuìjìn jǐ tiānnèi qìwēn jiāng xiàjiàng bā dào shí dù.

ในช่วงไม่กี่วันนี้ อุณหภูมิจะลดลง 8 - 10 องศา (บอกเวลา)

(27) 校内活动

Xiàonèi huódòng

กิจกรรมภายในโรงเรียน

(บอกขอบเขต)

3) ใช้หน้าหน้าคำนามหรือคำกริยา ทำหน้าที่เหมือนกับคำคุณศัพท์ เช่น

(28) 内室

Nèishì

ห้องข้างใน

(29) 内出血

Nèichūxuè

เลือดออกข้างใน

2.2.1.3 ไวยากรณ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “zhōng”

1) คำบอกทิศทาง “zhōng” เมื่อวางไว้หลังคำนาม จะสามารถแสดงความหมายได้ 4 ความหมาย กล่าวคือ สามารถใช้บอกสถานที่ เวลา ขอบเขต และสภาพ เช่น

(30) 会场中灯火通明。

Huìchǎngzhōng dēnghuǒ tōngmíng.

ไฟในสถานที่ประชุมสว่างจ้า

(บอกสถานที่)

(31) 这两年中, 我只写了三篇文章。

Zhè liǎng niánzhōng, wǒ zhǐ xiěle sān piān wénzhāng.

ในช่วงสองปีนี้ ฉันเขียนบทความแค่สองบทความ (บอกเวลา)

(32) 计划中没有这个项目。

Jìhuàzhōng méiyǒu zhè ge xiàngmù.

ในแผนการไม่มีรายการนี้

(บอกขอบเขต)

(33) 病人从昏迷中苏醒过来。

Bìngrén cóng hūnmízhōng sūxǐngguolái.

ผู้ป่วยฟื้นขึ้นมาจากอาการสลบ (บอกสภาพ)

2) คำบอกทิศทาง “zhōng” เมื่อวางไว้หลังคำกริยา จะแสดงความหมายได้ 2 ความหมาย กล่าวคือ ใช้บอกกระบวนการ และใช้บอกการดำเนินอยู่ของเหตุการณ์หรือการกระทำ ส่วนใหญ่จะวางไว้หลังคำบุพบท 在 zài “กำลัง” เช่น

(34) 会谈中双方友好地交换了看法。

Huìtánzhōng shuāngfāng yǒuhǎo de jiāohuànle kànfǎ.

ในระหว่างที่เจรจา ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเป็นมิตร (บอกกระบวนการ)

(35) 球赛在进行中。

Qiú sài zài jìnxíngzhōng.

การแข่งขันฟุตบอลกำลังดำเนินอยู่ (บอกว่าเหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่)

3) คำบอกทิศทาง “zhōng” เมื่อใช้วางไว้หน้าคำนาม จะทำหน้าที่เหมือนกับคำคุณศัพท์ หมายถึงอยู่ตรงกลาง ไม่เอนเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ในกรณีนี้จะแสดงความหมายได้ 3 ความหมาย คือ ใช้บอกตำแหน่ง เวลา และระดับหรือขนาด เช่น

(36) 中途

Zhōngtú

กลางทาง

(บอกตำแหน่ง)

(37) 中旬

Zhōngxún

กลางเดือน

(บอกเวลา)

(38) 中篇小说

Zhōngpiān xiǎoshuō

นิยายขนาดกลาง

(บอกขนาด)

2.2.2 การศึกษาของ Nishimaki Nobuko

Nishimaki Nobuko (西槇延子, 1999) ศึกษาเปรียบเทียบความหมายทางไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในตำแหน่งที่อยู่หลังคำนาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ลักษณะของคำนามที่ปรากฏอยู่ด้านหน้าคำบอกทิศทางดังกล่าว เพื่อศึกษาดูว่าคำบอกทิศทางทั้งสามคำนี้เมื่อประกอบกับคำนามแล้ว จะใช้ในความหมายใดได้บ้าง พร้อมทั้งศึกษาว่า ในสถานการณ์ใดบ้างที่คำบอกทิศทางทั้งสามนี้สามารถใช้แทนกันได้ จากผลการศึกษาของ Nishimaki Nobuko พบว่าความหมายที่เกิดจากโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” มีด้วยกัน 8 ความหมาย ดังนี้

2.2.2.1 ความหมายแรก หมายถึง “ในขอบเขตของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง” คำนามที่ใช้บอก “พื้นที่” ในที่นี้สามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1) พื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หมายถึง พื้นที่กายภาพที่มีลักษณะเป็นรูปทรง 3 มิติ กล่าวคือ มีทั้งความกว้าง ความยาวและความลึก เช่น บ้าน ห้องเรียน เป็นต้น คำนามที่ใช้บอกพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมนี้มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

1.1) คำนามที่แสดงลักษณะของรูปทรงสามมิติได้ชัดเจน เช่น 教室 jiàoshì “ห้องเรียน” 瓶子 píngzi “ขวด” 锅 guō “หม้อ” เป็นต้น คำนามที่มีลักษณะนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ

1.2) คำนามที่ไม่ได้แสดงลักษณะของรูปทรง 3 มิติ แต่ความหมายของคำนามนั้นเป็นส่วนประกอบหนึ่งของรูปทรงสามมิติ เมื่อพูดถึงคำนามนี้ คนส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปทรงสามมิติ คำนามที่มีลักษณะนี้ เช่น 窗 chuāng “หน้าต่าง” 墙 qiáng “กำแพง” 门 mén “ประตู” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “nèi” ได้เท่านั้น

2) พื้นที่ที่เป็นภาพสะท้อน หมายถึง พื้นที่อันเกิดจากแสงที่ส่องไปยังกระจกหรือในน้ำแล้วทำให้เกิดภาพขึ้น คำนามที่ใช้แสดงพื้นที่ในลักษณะนี้มีแค่สองคำ คือ 镜子 jìngzi “กระจก” และ 水 shuǐ “น้ำ” ในบริบทนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น

3) พื้นที่เปรียบเปรยอันเกิดจากอวัยวะในร่างกายของบุคคล คำนามที่ใช้แสดงพื้นที่ในลักษณะนี้จะเป็นคำนามที่ใช้บอกอวัยวะในร่างกาย ซึ่งได้แก่คำ 手 shǒu “มือ” 嘴 zuǐ “ปาก” 心 xīn “หัวใจ” 眼 yǎn “ตา” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำ “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น เช่น

(39) 肚子里全是坏主意。

Dùzǐlǐ quán shì huài zhǔyi.

ในท้องเต็มไปด้วยความคิดอันชั่วร้าย (ไม่ได้หมายความว่าอยู่ในท้องจริง ๆ)

4) พื้นที่ที่ไม่มีขอบเขต มีสองลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นพื้นที่ที่เป็นส่วนหนึ่งของชั้นบรรยากาศ เช่น 天空 tiānkōng “ท้องฟ้า” 太空 tàikōng “อวกาศ” 蓝天 lánkāng “ท้องฟ้าสีคราม” เป็นต้น ลักษณะที่สอง เป็นสรรพสิ่งที่ไม่มีรูปร่างและไม่มีขอบเขต เช่น 梦 mèng “ความฝัน” 阳光 yángguāng “แสงอาทิตย์” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น

2.2.2.2 ความหมายที่สอง หมายถึง “ในขอบเขตของพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบ” คำนามที่ใช้ในความหมายนี้มีด้วยกัน 2 ลักษณะ กล่าวคือ เป็นคำนามที่ใช้แสดงภูมิภาค หรือท้องถิ่นที่มีขอบเขตที่แน่นอน เช่น คำ 地区 dìqū “ภูมิภาค” 校园 xiàoyuán “บริเวณสถานศึกษา” เป็นต้น หรือเป็นชื่อของหรือสถานที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบ เช่น 草地 cǎodì “สนามหญ้า” 操场 cāochǎng “สนาม” 垫子 diànzi “เบาะรองนั่ง” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้

2.2.2.3 ความหมายที่สาม หมายถึง “ภายในขอบเขตของแหล่งที่มาของข่าวสารความรู้” คำนามที่ใช้ในความหมายนี้มีด้วยกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1) สื่อที่ใช้ในการถ่ายทอด หรือเผยแพร่สารสนเทศต่าง ๆ เช่น คำ 信 xìn “จดหมาย” 小说 xiǎoshuō “นวนิยาย” 论文 lùnwén “วิทยานิพนธ์” 电视 diànshì “โทรทัศน์” เป็นต้น ในบริบทนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น

2) รูปภาพหรือตาราง เช่น คำ 表 biǎo “ตาราง” 空格 kònggé “ช่องว่าง” 照片 zhàopiàn “รูปภาพ” เป็นต้น ในบริบทนี้สามารถใช้ร่วมกับคำ “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้

2.2.2.4 ความหมายที่สี่ หมายถึง “ในขอบเขตของเวลา” คำนามที่ใช้ในความหมายนี้มี 2 ลักษณะ คือ

1) คำนามที่ใช้ในการบอกช่วงเวลา ส่วนใหญ่จะเป็นโครงสร้างจำนวน + คำลักษณนาม เช่น 一周 yì zhōu “หนึ่งสัปดาห์” 三天 sān tiān “สามวัน” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้

2) คำนามที่ใช้บอกเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น 宴会 yànhuì “งานเลี้ยง” 婚礼 hūnlǐ “งานแต่งงาน” เป็นต้น ส่วนใหญ่จะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” มากกว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” ส่วนคำบอกทิศทาง “nèi” ไม่สามารถใช้ในกรณีนี้ได้

2.2.2.5 ความหมายที่ห้า หมายถึง “ในขอบเขตของจำนวน” คำที่ใช้ในความหมายนี้มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1) โครงสร้างจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้บอกความหมายต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ความหมายบอกเวลา อาทิ บอกระยะทาง หรือขนาดของพื้นที่ เป็นต้น เช่น 三百米 sānbǎi mǐ “สามร้อยเมตร” 三百斤 sānbǎi jīn “สามร้อยชั่ง” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “nèi” ได้คำเดียว

2) คำนามหรือสรรพนามพหูพจน์ มีด้วยกันสามลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง เมื่อเป็นคำนามที่ใช้แทนคนและสิ่งของ จะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้ ลักษณะที่สอง เมื่อเป็นคำนามที่ใช้แทนสัตว์ ส่วนใหญ่แล้วจะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้เพียงคำเดียว ลักษณะที่สาม เมื่อเป็นสรรพนามแทนบุคคล จะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียว

2.2.2.6 ความหมายที่หก หมายถึง “ในเขตปกครอง หรือหน่วยงาน” คำนามที่ใช้ในความหมายนี้มี 3 ลักษณะ

1) คำนามที่ใช้แสดงสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทางได้ 2 คำ คือ คำ “lǐ” และ “nèi” แต่ถ้าใช้คำ “lǐ” นอกจากจะมีความหมายว่า “ในพื้นที่ที่เป็นเขตการปกครอง” แล้ว ยังหมายถึงตัว “หน่วยงาน” นั้น ๆ ได้อีกด้วย แต่คำ “nèi” จะใช้ในความหมาย “ในพื้นที่ที่เป็นเขตการปกครอง” ได้เพียงความหมายเดียว

2) คำนามที่ใช้แสดงกลุ่มบุคคลหรือองค์กร เช่นคำ 军 jūn “ทหาร” 班 bān “ชั้นเรียน” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “nèi” ได้ แต่ถ้าใช้คำ “lǐ” นอกจากจะมีความหมายว่า “ในองค์กร” แล้ว ยังหมายถึง “ตัวองค์กรนั้น ๆ” ได้อีกด้วย แต่ “nèi” ใช้เมื่อกล่าวถึง “ในองค์กรนั้น ๆ” ได้เพียงอย่างเดียว

3) คำนามนั้นไม่ใช่คำที่ใช้บอกองค์กรหรือหน่วยงาน แต่ความหมายของคำกริยาที่อยู่ในประโยคเดียวกันนั้นมีความหมายแฝงถึงการทำงาน ในกรณีนี้โดยทั่วไปแล้วจะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” เช่น

(40) 我在公司里当秘书。

Wǒ zài gōngsīlǐ dāng mìshū.

ฉันเป็นเลขที่บริษัท

2.2.2.7 ความหมายที่เจ็ด หมายถึง “ในขอบเขตของสาขาวิชา ภาษา หรือกิจกรรม” คำนามที่ใช้ในความหมายนี้จะป็นคำนามที่ใช้บอกสาขาวิชา บอภาษา หรือใช้บอกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เช่น 经济学 jīngjìxué “วิชาเศรษฐศาสตร์” 排球 páiqiú “วอลเลย์บอล” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น

2.2.2.8 ความหมายที่แปด ใช้ในความหมายทางไวยากรณ์ มี 2 ความหมาย ได้แก่

1) ใช้ในการบอกสภาพ จำแนกได้ 2 ลักษณะ ลักษณะที่หนึ่ง เป็นคำนามที่ใช้สำหรับบรรยายสภาพต่าง ๆ เช่น 黑暗 hēi'àn “ความมืด” 迷糊 míhu “เลอะเลือน” ในกรณีนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” รองลงมาคือ “lǐ” ส่วน “nèi” ไม่สามารถใช้ในกรณีนี้ได้ ลักษณะที่สอง เป็นคำนามที่มีความหมายบ่งถึงสี เช่น 红色 hóngsè “สีแดง” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น

2) หมายถึง “ในเส้นทางที่สำรวจ” คำที่ใช้ในความหมายนี้ จะเป็นคำนามทั่วไปที่ใช้ร่วมกับคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการมองเห็น หรือการแสดงความคิดเห็น และโดยปกติแล้วจะใช้คำบุพบท 从 cóng “จาก” หรือ 在 zài “ที่” นำหน้าคำนาม ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้

2.2.3 การศึกษาของ Zhū Zhēn

Zhū Zhēn (朱真, 2007) ศึกษาความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” และเปรียบเทียบความแตกต่างของคำบอกทิศทางทั้งสามคำนี้ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งสามารถใช้แทนกันในบริบทใดได้บ้าง ในการศึกษาเปรียบเทียบนี้ Zhū Zhēn ใช้ “x” เป็นพื้นฐานในการจำแนกความแตกต่างของคำบอกทิศทางดังกล่าว เพราะว่า “x” เป็นคำที่ใช้ในการกำหนดความหมายต่าง ๆ ที่เกิดจากโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” พร้อมทั้งใช้มโนทัศน์พื้นที่⁵ และทฤษฎีอุปลักษณ์⁶ ซึ่งเป็นกระบวนการทางอรรถศาสตร์ปริชาน⁷ มาช่วยในการอธิบายความหมาย จากผลการศึกษาของ Zhū Zhēn พบว่าความหมายที่เกิดจากโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” มีด้วยกัน 2 ความหมาย

2.2.3.1 ใช้ในความหมาย “ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่จริง” ในที่นี้ “x” จำแนกได้ 3 ลักษณะ

1) “x” เป็นสิ่งที่มีลักษณะของพื้นที่มโนทัศน์สามมิติ⁸ เช่น คำ 屋子 wūzi “บ้าน” 办公室 bàngōngshì “ห้องทำงาน” 箱 xiāng “กล่อง” 森林 sēnlín “ป่า” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ

2) “x” เป็นสิ่งที่มีลักษณะของพื้นที่มโนทัศน์สองมิติ⁹ เช่น 操场 cāochǎng “สนาม” 社区 shèqū “ชุมชน” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ แต่ถ้าหาก “x” เป็นสิ่งที่ใช้ในการแบ่งขอบเขตของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นสองส่วน เช่น คำ 窗 chuāng “หน้าต่าง” 门 mén “ประตู” เป็นต้น ในกรณีนี้จะใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “nèi” ได้เพียงสองคำ

⁵ ดูคำอธิบายในหัวข้อ 2.5.1.3 ประกอบ

⁶ ดูคำอธิบายในหัวข้อ 2.5.1.1 ประกอบ

⁷ ดูคำอธิบายในหัวข้อ 2.5.1 ประกอบ

⁸ ดูคำอธิบายที่หน้า 53 ประกอบ

⁹ ดูคำอธิบายที่หน้า 53 ประกอบ

3) “x” เป็นสิ่งที่มีลักษณะของพื้นที่มีโน้ตศรัทหนึ่งมิติ¹⁰ เช่น ระยะทาง ส่วนใหญ่จะอยู่ในโครงสร้างจำนวน-ลักษณนาม เช่น 400 米 sībǎi mǐ “สี่ร้อยเมตร” เป็นต้น ซึ่งในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “nèi” ได้คำเดียว

2.2.3.2 ใช้ในการแสดงความหมายต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับพื้นที่จริง คือ ความหมายต่าง ๆ ที่เกิดจากความหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ แล้วขยายออกไปเป็นความหมายอื่น ๆ “x” ที่ใช้ในความหมายนี้จำแนกได้ 7 ลักษณะ

1) เมื่อ “x” เป็นคำนามหรือวลีที่มีความหมายเป็นนามธรรม จำแนกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1) “x” เป็นสถานที่จริงแต่ถูกทำให้เป็นนามธรรม เช่น 人才市场 réncái shìchǎng “ตลาดบุคลากรผู้ทรงความรู้” ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ

1.2) “x” เป็นคำนามหรือเป็นวลีที่เป็นนามธรรม แต่ถูกอุปลักษณณ์ให้มีลักษณะเป็นภาชนะ เช่น 梦 mèng “ความฝัน” ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้

2) “x” เป็นคำที่แสดงถึงเขตการปกครอง หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น 班 bān “ชั้นเรียน” 村 cūn หมู่บ้าน เป็นต้น เมื่อใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” จะหมายถึง หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ ไม่ได้หมายถึงว่า อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ในความหมายนี้ใช้ “nèi” และ “zhōng” ไม่ได้

3) “x” เป็นคำนามที่แสดงถึงอวัยวะในร่างกาย จะสามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมาย ความหมายที่หนึ่ง หมายถึง “ในอวัยวะนั้น ๆ ” ความหมายที่สอง หมายถึง ใช้ในความหมายเปรียบเทียบ แต่ไม่ได้หมายถึงอวัยวะนั้นจริง ๆ ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกทิศทาง “nèi” จะไม่สามารถใช้ในความหมายเปรียบเทียบได้

4) “x” เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร หรือเป็นสื่อที่ใช้ในการบันทึกสารสนเทศต่าง ๆ เช่น 电视 diànshì “โทรทัศน์” 照片 zhàopiàn “รูปภาพ” จะสามารถใช้

¹⁰ ดูคำอธิบายที่หน้า 53 ประกอบ

ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ในกรณีนี้จะมีความหมาย 2 ประเภท คือ หมายถึงอยู่ในตัวอุปกรณ์นั้น ๆ และหมายถึงแหล่งที่มาหรือสื่อที่ใช้บันทึกสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยบริบททางภาษามาช่วยในการวิเคราะห์ความหมาย เช่น

(41) 公用天线电视中还设有放大器和调制器。

Gōngyòng tiānxiàn diànshìzhōng hái shè yǒu fàngdàqì hé tiáozhìqì.

โน้โทรทัศน์ที่ใช้เสาอากาศสาธารณะไม่ได้ติดตั้งอุปกรณ์ขยายภาพและอุปกรณ์ปรับเสียง (หมายถึง ในตัวอุปกรณ์จริง)

(42) 邹小玉, 你在电话内说你已怀孕的那件事, 是否属实?

Zōu Xiǎoyù, nǐ zài diànhuà nèi shuō nǐ yǐ huáiyùn de nà jiàn shì, shìfǒu shǔ shí?

โจวเสี่ยวยูหยี่ ที่คุณพูดโน้โทรศัพท์ว่าคุณท้อง เป็นเรื่องจริงหรือไม่ (หมายถึง แหล่งที่มาของสารสนเทศ)

5) “x” เป็นสรรพนามหรือนามวลีที่บอกจำนวนพหูพจน์ หรือเป็นคำที่แฝงความหมายพหูพจน์ เช่น 群众 qúnzhòng “มวลชน” 我们 wǒmen “พวกเรา” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้สองคำ แต่ถ้า “x” เป็นคำสรรพนาม จะใช้ร่วมกับคำ zhōng” ได้เพียงคำเดียว และมีความหมายว่า “อยู่ในขอบเขตของจำนวนนั้น ๆ ”

6) “x” เป็นคำนามหรือวลีบอกเวลา สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และหมายถึงอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ แต่คำ “nèi” จะมีความหมายที่เน้นถึงขอบเขตของช่วงเวลาที่ไม่เกินขอบเขตของช่วงเวลานั้น ส่วนคำบอกทิศทางอีกสองคำไม่มีความหมายนี้

7) “x” เป็นภาคแสดง ซึ่งภาคแสดงในที่นี้จะเป็นคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือวลีภาคแสดงก็ได้ เช่น 谈判 tánpàn “เจรจา” 稳定 wěndìng “มั่นคง” 改革开放 gǎigé kāifàng “ปฏิรูปเปิดประเทศ” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียว โดยจะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่ หรืออยู่ในสภาพใดสภาพหนึ่ง

2.3 ลักษณะทั่วไปของคำบุพบทในภาษาไทย

ในภาษาไทย คำที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทางในภาษาจีน คือ “คำบุพบท” “คำบุรพบท” และ “คำเชื่อม” แม้ว่าคำทั้งสามนี้จะมีค่านิยมที่แตกต่างกัน แต่ในด้านลักษณะทางไวยากรณ์จัดว่าเป็นประเภทคำที่มีลักษณะทางไวยากรณ์เหมือนกัน ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของคำ “คำบุพบท” “คำบุรพบท” และ “คำเชื่อม” ซึ่งประกอบด้วยค่านิยมและความหมาย ชนิดของคำบุพบท และลักษณะทางไวยากรณ์

2.3.1 ค่านิยมและความหมาย

2.3.1.1 คำบุพบท

คำบุพบทเป็นค่านิยมที่เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการภาษาไทย นักวิชาการชาวไทยได้ให้ความหมายของค่านิยมนี้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

วรนนท์ อักษรพงศ์ (2534: 273) กล่าวว่า คำบุพบท คือ คำที่ใช้หน้าหน้านาม สรรพนาม หรือกริยาบางพวกที่เรียกว่าสภาวมาลา¹¹

กำชัย ทองหล่อ (2540: 276) กล่าวว่า คำบุพบท คือ คำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยคเพื่อให้รู้ว่าคำหรือประโยคที่อยู่หลังบุพบทนั้นมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้าอย่างไร

2.3.1.2 คำบุรพบท

บรรจบ พันธุมธา (2520: 196) ให้ความหมายของคำบุรพบทว่าเป็นคำที่นำหน้านาม หรือคำที่ทำหน้าที่อย่างนาม เพื่อให้ความเนื่องกันและได้ความสมบูรณ์

2.3.1.3 คำเชื่อม

นวรรณ พันธุมธา (2554: 89) ให้ความหมายของคำเชื่อมว่าเป็นคำหรือกลุ่มคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำ หรือประโยค

¹¹ กริยาที่ทำหน้าที่คล้ายนาม อาจเป็นประธาน เป็นกรรม หรือเป็นบทขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคก็ได้

2.3.2 ชนิดของคำบุพบท

นักวิชาการแต่ละท่านมีแนวคิดต่อการจำแนกชนิดของคำบุพบทในลักษณะที่แตกต่างกัน จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า การจำแนกชนิดของคำบุพบทนั้นสามารถแบ่งได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

2.3.2.1 จำแนกตามความหมาย

บรรจบ พันธุมธา (2520: 196-197) จำแนกชนิดของคำบุพบทตามความหมายได้ 9 ชนิดดังนี้

- 1) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ คำ “ด้วย กับ โดย เพราะ” เช่น เขียนด้วยมือ ลบด้วยดิน ไปโดยรถยนต์
- 2) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นเครื่องประกอบหรือเครื่องเกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ คำ “ทั้ง กับ” เช่น นอนทั้งรองเท้า อยู่กับญาติ
- 3) คำบุพบทที่นำหน้าคำวิเศษณ์ คำนาม หรือบุพบทเอง เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่ คำ “โดย ตาม ด้วย” เช่น พุดจากกันด้วยดี มีคนเห็นเหตุการณ์โดยตลอด
- 4) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เกี่ยวกับการให้รับ ได้แก่ คำ “แก่ แต่ ต่อ เพื่อ สำหรับ เฉพาะ” เช่น ให้ของแก่เขา ทำเพื่อคุณ
- 5) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นแดนออก¹² แดนพรากไป แยกไป ออกไป ได้แก่ คำ “จาก แต่ ตั้งแต่” เช่น ตั้งแต่ปากถนนไป ถนนดีตลอด
- 6) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่มาเปรียบเทียบ ได้แก่ คำ “กว่า” เช่น สวยกว่าพี่กว่าน้อง
- 7) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่บอกสถานที่ ได้แก่ คำ “ใน ภายใน นอก ภายนอก ได้ ภายใต้อัน” เป็นต้น เช่น ในที่ทำงาน เขายืนอยู่ข้างหน้าอัน
- 8) คำบุพบทที่นำหน้าคำที่บอกเวลา ได้แก่ คำ “ใน ภายใน นอก ใหล่ หน้า หลัง ภายหลัง” เช่น ภายในเดือนนี้ เขามาถึงภายหลังอัน
- 9) คำบุพบทที่ทำหน้าที่บอกทิศทางที่มุ่งไป ได้แก่ คำ “สู่ ถึง ยัง” เช่น เขาออกเดินทางไปยังอเมริกา

¹² แดนออก หมายถึง นอกเหนือจากพื้นที่ที่กำหนด

นวรรธ พันธ์เมธา (2554: 92-105) จำแนกคำบุพบทตามความหมายได้ 21 ประเภท ดังนี้

1) คำเชื่อมบอกเจ้าของ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามที่บอกเจ้าของ ได้แก่ คำ “ของ แห่ง” เช่น ขนมของคุณป้าอร่อยมาก

2) คำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วม คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามที่บอกผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ “กับ” ซึ่งบางครั้งออกเสียงว่า “กะ” เช่น คุณยายชอบรับประทานข้าวต้มกับหมูหยอง

3) คำเชื่อมบอกเครื่องมือ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามที่บอกเครื่องมือ ได้แก่ คำ “กับ ด้วย โดย” เช่น เด็ก ๆ ไปโรงเรียนโดยรถประจำทาง

4) คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ คือ คำเชื่อมที่ใช่วางไว้หน้าคำนามที่บอกสถานที่ เพื่อช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสถานที่กับสิ่งต่าง ๆ หรือระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับเหตุการณ์ ได้แก่ “ใน นอก เหนือ บน กลาง ท่ามกลาง หน้า” เป็นต้น เช่น คุณพ่อเก็บเอกสารไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน

5) คำเชื่อมบอกแหล่งเดิม คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามที่บอกแหล่งเดิม ได้แก่ “จาก” เช่น นี่เป็นของขวัญจากพ่อ

6) คำเชื่อมบอกจุดหมาย คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามที่บอกจุดหมาย ได้แก่ “สู่ ยัง แก่ แต่ ต่อ” เช่น เขามุ่งหน้าเดินไปยังสถานที่ที่เขาเห็นในฝัน

7) คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา เป็นคำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนาม คำกริยา หรือประโยค เพื่อช่วยบอกความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเวลา เช่น เหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ หรือเกิดก่อนหลังช่วงเวลานั้น ๆ หรือใช้บอกความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นพร้อมกัน หรือเกิดก่อนหลังกันอย่างไร คำเชื่อมบอกเวลาบางคำใช่วางไว้หน้าคำนาม เช่น “ภายใน ใกล้เคียง” บางคำสามารถใช่วางไว้หน้าคำนามและประโยค เช่น “พอ จน ครั้น” บางคำใช่วางไว้หน้าประโยค เช่น “กว่า แล้ว” บางคำใช่วางไว้หน้าคำกริยา เช่น “จึง” เช่น เขาจัดการทุกอย่างเรียบร้อยภายในวันเดียว

8) คำเชื่อมบอกลักษณะ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามหรือประโยคที่บอกลักษณะ ได้แก่ “โดย ด้วย” เช่น เขาทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

9) คำเชื่อมบอกความคล้อยตาม คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนาม คำกริยา หรือประโยค หรือใช่วางไว้หลังคำนามที่บอกความหมายทำนองเดียวกัน ไม่ขัดกัน หรือกล่าวรวมกันได้

ได้แก่ “และ ทั้ง ไหนจะ กอปรกับ ประกอบกับ กี่ดี” เป็นต้น เช่น เด็กก็ดี ผู้ใหญ่ก็ดี เสียค่าบัตรผ่านประตูเท่ากัน

10) คำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามหรือประโยคที่บอกการเปรียบเทียบ ได้แก่ “กว่า ปาน ราว ประดุจ” เป็นต้น เช่น แมวน่ารักกว่าหมา

11) คำเชื่อมบอกความขัดแย้ง คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำกริยาหรือประโยคที่แสดงความขัดแย้ง ได้แก่ “ทั้ง แต่ ถึง แม้ แม้ว่า” เช่น ฉันเห็นเขาแต่เขาไม่เห็นฉัน

12) คำเชื่อมบอกความให้เลือกเอา คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนาม คำกริยา หรือประโยคที่มีความหมายให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ “หรือ หรือไม่ก็” เช่น เรายังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะซื้อของขวัญหรือให้เงินเขา

13) คำเชื่อมบอกความยกเว้น คือ คำเชื่อมที่ใช้วางไว้หน้าคำนามหรือประโยคที่ไม่รวมอยู่ด้วย ได้แก่ “นอกจาก ยกเว้น เว้นแต่” เป็นต้น เช่น เด็กทุกคนนอกจากแดงว่ายนน้ำเป็น

14) คำเชื่อมบอกเหตุ คือ คำเชื่อมที่ใช้วางไว้หน้าคำนามหรือประโยคที่แสดงเหตุ แบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่

14.1) คำเชื่อมที่แสดงเหตุและผลที่คล้อยตามกัน เช่น “เพราะ ด้วย” เป็นต้น เช่น เขาต้องตายเพราะความประมาท

14.2) คำเชื่อมที่แสดงเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไข และผลจะเกิดขึ้นเพราะเหตุที่เป็นเงื่อนไขเท่านั้น เช่น “ถ้า หาก” เป็นต้น เช่น ถ้าคุณไป ฉันก็ไป

14.3) คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำนามหรือประโยคที่แสดงสิ่งหรือบุคคลที่จะได้รับประโยชน์ และเป็นเหตุจูงใจให้กระทำ เช่น “เพื่อ เพื่อ” เป็นต้น เช่น เขาทำงานหนักเพื่อลูก

15) คำเชื่อมบอกผล มีด้วยกัน 2 ประเภท คือ

15.1) คำเชื่อมบอกผลที่ใช้นำหน้าคำกริยาที่แสดงผล ได้แก่ “จึง เลย” เช่น เขาเป็นประธานบริษัท ใคร ๆ จึงเกรงใจ

15.2) คำเชื่อมบอกผลที่ใช้นำหน้าประโยคบอกผลซึ่งเกิดจากเหตุที่มีปริมาณถึงระดับที่ทำให้เกิดผล ได้แก่ “กระทั่ง จน” เป็นต้น เช่น เขาทำงานดีจนใคร ๆ ชม

16) คำเชื่อมบอกเนื้อความ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำหรือประโยคที่บอกเนื้อความ ได้แก่ “ว่า” เช่น เขาบอกใคร ๆ ว่า เขาจะไปต่างประเทศปีหน้า

17) คำเชื่อมบอกการขยายความ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำกริยาหรือประโยคซึ่งขยายความหมายของคำนามหรือคำกริยาให้ชัดเจนขึ้น ได้แก่ “ซึ่ง อัน” เช่น เขาอยู่ในบ้าน ซึ่งใหญ่โตกว่าบ้านอื่น ๆ ในย่านนี้

18) คำเชื่อมบอกการอ้างถึง คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำกริยาหรือประโยคซึ่งอ้างถึงเรื่องและผู้ฟังรู้แล้วหรืออาจจะรู้ก็ได้ ได้แก่ คำ “ที่” เช่น ที่คุณรู้ว่าไม่เป็นความจริง

19) คำเชื่อมบอกการแนะนำ คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำหรือประโยคที่แนะนำคำหรือประโยคที่มาข้างหน้า ได้แก่ คำ “คือ กล่าวคือ ได้แก่” เช่น ข้าคือพ่อของเจ้า

20) คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง คือ คำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำหรือประโยคที่แสดงตัวอย่าง ได้แก่ “อาทิ เช่น” เช่น โทษของการพนันมีมากมาย อาทิ เป็นเหตุแห่งการทะเลาะวิวาท

21) คำเชื่อมเน้นความสัมพันธ์ เป็นคำเชื่อมที่ใช้วางไว้หน้าคำ กลุ่มคำหรือประโยคที่ต้องการเน้นว่าสัมพันธ์กัน ได้แก่ คำ “ก็” เช่น เงินเดือนเขาน้อย ลูกก็หลายคน

2.3.2.2 จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยค

กำชัย ทองหล่อ (2540: 277-279) จำแนกคำบุพบทได้ 5 ชนิด

1) บุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างนามกับนาม นามกับสรรพนามหรือนามกับกริยา เช่น ฉันชอบนาฬิกาของนายแดง มือของเขาสวยมาก

2) บุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสรรพนามกับนาม สรรพนามกับสรรพนาม หรือสรรพนามกับกริยา เช่น เธอพบใครในห้องนั้น อะไรของเธอยู่ในกระเป๋าฉัน

3) บุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกริยากับนาม กริยากับสรรพนาม กริยากับกริยา หรือกริยากับวิเศษณ์ บุพบทชนิดนี้อาจนำหน้าบทกรรม บทที่เป็นเจ้าของ หรือบทขยายก็ได้ เช่น ฉันไปกับเธอ

4) บุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับประโยค เช่น เขานอนตั้งแต่ฝนตกครั้งแรก

5) บุพบทที่ไม่แสดงความสัมพันธ์กับบทอื่น ได้แก่ “ดูกร ดูก่อน ดูแน่ ดูรา ข้าแต่” คำบุพบทดังกล่าว ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนามที่เป็นคำร้องเรียกหรือคำทักทายเพื่อเตือนให้ผู้ฟังพูดด้วยรู้ตัว โดยที่คำบุพบท 4 คำข้างต้นใช้สำหรับผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย หรือบุคคลทั่วไป

ใช้กับบุคคลที่เสมอกัน ส่วนคำบุพบทคำที่ 5 สำหรับผู้น้อยใช้กับผู้ใหญ่ หรือบุคคลทั่วไปใช้กับบุคคลทั่วไปที่ตนเองนับถือ เช่น คุณ มหาพราหมณ์ ท่านจงทำตามคำที่เราบอก

2.3.2.3 จำแนกตามตำแหน่งที่ปรากฏ

นววรรณ พันธูเมธา (2554: 90-92) จำแนกคำเชื่อมตามตำแหน่งได้ 6 ชนิด

1) คำเชื่อมนำประโยคเชื่อม คือ คำเชื่อมที่อยู่ต้นประโยคเชื่อม เช่น ฉันไม่ชอบเขาเพราะเขาชอบดูถูกคนอื่น

2) คำเชื่อมในประโยคเชื่อม ได้แก่ คำเชื่อมที่มีตำแหน่งอยู่หน้าหน่วยกริยาในประโยคเชื่อม เช่น น้อยไม่สบาย เขาเลยลางาน

3) คำเชื่อมท้ายประโยคเชื่อม ได้แก่ คำเชื่อมที่มีตำแหน่งอยู่ท้ายประโยคเชื่อม เช่น มานั่งข้างหน้าซิ มองกระดานไม่เห็นก็...

4) คำเชื่อมนำหน้าคำหรือกลุ่มคำ คือ คำเชื่อมที่อยู่หน้าคำหรือกลุ่มคำต่าง ๆ ใช้ในการแสดงความสัมพันธ์ของคำหรือกลุ่มคำนั้น ๆ กับคำหรือกลุ่มคำอื่น ๆ เช่น กระเป๋าของฉันหายไปไหน

5) คำเชื่อมหลังคำหรือกลุ่มคำ คือ คำเชื่อมที่อยู่หลังคำหรือกลุ่มคำต่าง ๆ ใช้ในการแสดงความสัมพันธ์ของคำหรือกลุ่มคำนั้น ๆ กับคำหรือกลุ่มคำอื่น ๆ เช่น สัตว์ก็ดี มนุษย์ก็ดี ต่างก็รักชีวิตของตน

6) คำเชื่อมนำประโยคย่อย ได้แก่ คำเชื่อมที่อยู่ต้นประโยคย่อย เช่น ที่คุณพูดมาทั้งหมดนั้น ฉันไม่เห็นด้วย

2.3.2.4 จำแนกตามลักษณะการประกอบคำ

นววรรณ พันธูเมธา (2554: 89) จำแนกคำเชื่อมตามลักษณะการประกอบคำได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) คำเชื่อมเดี่ยว ได้แก่ คำเชื่อมที่เป็นคำคำเดียว เช่น “กว่า ถ้า เพราะ” เช่น ถ้าเขารู้เรื่องนี้ เขาคงเสียใจมาก

2) คำเชื่อมผสม ได้แก่ กลุ่มคำที่มีคำเชื่อมเดียวเป็นส่วนประกอบอย่างน้อยหนึ่งคำ เช่น “หรือถ้า ถ้าเมื่อ เพราะว่า” เป็นต้น เช่น ถ้าเมื่อคุณพบน้อย ช่วยบอกว่าฉันอยากพบ
นะ

2.3.3 ไวยากรณ์ของคำบุพบท

นักวิชาการชาวไทย เช่น นววรรณ พันธุมธา บรรจบ พันธุมธา กำชัย ทองหล่อ และวรรณท์ อักษรพงศ์ ได้กล่าวถึงลักษณะทางไวยากรณ์ของคำบุพบทไว้ดังนี้

บรรจบ พันธุมธา (2520: 196-197) กล่าวว่า คำบุพบทเป็นคำที่มีหน้าที่หลักในการใช้นำหน้านามหรือคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างนามเพื่อให้ได้ความเนื่องกัน ใจความสมบูรณ์และไม่กำกวม เช่น จะเอาไปทำบ้าน ประโยคนี้อาจหมายถึง เอาไปสร้างบ้าน หรือ เอาไปทำที่บ้านก็ได้ แต่ถ้าหากต้องการสื่อความหมายว่า เอาไปทำที่บ้าน ต้องใช้คำบุพบท “ที่” มาช่วยขยายความทำให้ใจความในประโยคมีความชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากหน้าที่หลักดังกล่าวแล้ว คำบุพบทยังใช้ทำหน้าที่อื่นได้อีก 7 ลักษณะ ดังนี้

1) ทำหน้าที่ขยายกริยา อย่างคำกริยาวิเศษณ์ ส่วนใหญ่มักจะใช้ในรูปซ้ำคำตามแบบคำซ้ำ เช่น เดินใน ๆ วางบน ๆ ซุกไว้ล่าง ๆ เป็นต้น

2) ทำหน้าที่ขยายนาม เมื่อขยายนามแล้ว จะมีลักษณะเหมือนคำประสม และความหมายที่เกิดจากการประสมคำนี้จะหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เครื่องใน ของกลาง ฝ่ายหน้า เป็นต้น

3) คำบุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้ขยายนามในลักษณะคำประสมมีความหมายเฉพาะ เช่น เลขคิดในใจ ยากลางบ้าน แกงนอกหม้อ

4) บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้เป็นกริยาในลักษณะคำประสมมีความหมายเฉพาะ เช่น นอกใจ นอกคอก

5) บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้เป็นคำนามในลักษณะคำประสม เช่น นอกชาน กลางแจ้ง กลางเมือง กลางใจเมือง ที่บ้าน (หมายถึงสามีหรือภรรยา)

6) บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์ ในลักษณะคำประสม เช่น ในที่ ในหน้า ในตัว นอกหน้า

7) บุรพบทกับคำที่ตามมา ใช้เป็นคำกริยาวิเศษณ์ เช่น โดยดี โดยเร็ว โดยด่วน
โดยฉับพลัน ตามลำพัง ตามสะดวก แต่ลำพัง

กำชัย ทองหล่อ (2540: 277) กล่าวว่า คำบุพบทมีลักษณะที่ต้องใช้นำหน้าคำ หรือประโยค จะใช้โดยลำพังไม่ได้ โดยคำบุพบทมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) นำหน้าคำนาม เช่น หนังสือของบิดาหาย
- 2) นำหน้าคำสรรพนาม เช่น ปากกาของฉันอยู่ที่เขา
- 3) นำหน้าคำกริยา เช่น เขากินเพื่ออยู่
- 4) นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ถ้าพูดกันตามจริงแล้ว เขาต้องมาหาฉันโดยเร็ว
- 5) นำหน้าประโยค เช่น เขามาตั้งตั้งแต่ฉันตื่นนอน

นอกจากนี้ กำชัย ทองหล่อ ยังได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง คำบุพบทกับคำวิเศษณ์ไว้ว่า คำบุพบทบางคำมีรูปร่างอย่างเดียวกับคำวิเศษณ์ อย่างเช่นคำ “ใน ไกล เห็นอ” เป็นต้น แต่ในด้านหลักไวยากรณ์นั้นคำทั้งสองประเภทนี้มีระเบียบการใช้ที่ไม่เหมือนกัน ดังนี้

1) คำบุพบทจะต้องใช้นำหน้าคำ กลุ่มคำ หรือประโยค จะใช้ตามลำพังไม่ได้ แต่ คำวิเศษณ์จะใช้ประกอบกับคำที่อยู่ข้างหน้า จะมีคำตามหลังมาหรือไม่ก็ได้ แต่คำที่ตามหลังมานั้น จะต้องเป็นบทขยายหรือบทกรรม เช่น

เขาอยู่ <u>ใน</u> บ้าน (บุพบท)	เขาอยู่ <u>ใน</u>	(วิเศษณ์)
เขาอยู่ <u>ใกล้</u> บ้าน (บุพบท)	เขาอยู่ <u>ใกล้</u>	(วิเศษณ์)

2) คำที่ตามหลังบุพบท จะเป็นคำที่ทำหน้าที่เป็นการกต่าง ๆ แต่คำที่ประกอบ ข้างหลังคำวิเศษณ์นั้น จะต้องเป็นคำวิเศษณ์ บทกรรมหรือบทขยาย เช่น

เขาพูด <u>ดัง</u> มาก	(เป็นคำวิเศษณ์)
เขาเป็นเด็ก <u>ดี</u> เกิน <u>เด็ก</u> ทั้งหลาย	(เป็นบทขยาย)

3) คำบุพบทเป็นคำที่ไม่มีความหมายอยู่ที่ตัวเอง แต่ความหมายนั้นจะไปตกอยู่ที่ คำที่ตามมาข้างหลัง แต่คำวิเศษณ์จะมีความหมายชัดเจนในตัวเอง เช่น

เขาเป็น <u>ลูก</u> ของ <u>ฉัน</u>	(บุพบท)
เขาพูด <u>ไพเราะ</u>	(วิเศษณ์)

วรรณท์ อักษรพงษ์ (2534: 273-276) กล่าวว่าคำบุพบทมีหน้าที่สองประการ คือ หน้าที่หลักและหน้าที่อื่น ๆ ดังนี้

1) หน้าที่หลักของคำบุพบท ใช้นำหน้าคำนามต่าง ๆ ดังนี้

1.1) นำหน้ากรรม (ผู้ถูกกระทำ) ได้แก่คำ “ซึ่ง แก่” เช่น คนต้องอาศัยซึ่งกัน และกัน

1.2) นำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ ได้แก่คำ “ของ แห่ง” เช่น พิธีณทสสถาน แห่งชาติ

1.3) นำหน้าบทบอกลักษณะที่เป็นเครื่องมือ หรือมือการร่วมกัน หรือเป็น บทบอกลักษณะที่เป็นผู้รับ ได้แก่คำ “ด้วย กับ ทั้ง โดย เพื่อ สำหรับ” เป็นต้น เช่น เขาเขียนด้วย ปากกาสีแดง

1.4) นำหน้าบทบอกเวลา ได้แก่คำ “เมื่อ ใน ณ แต่ ตั้งแต่ จน” เช่น เขามา เมื่อวันก่อน

1.5) นำหน้าบทบอกสถานที่ ได้แก่คำ “ที่ ใน เหนือ ใต้ บน ข้าง ใกล้ ไกล” เป็นต้น เช่น กับข้าวอยู่ในตู้

1.6) นำหน้าบทบอกประมาณ ได้แก่คำ “สิ้น ทั้งสิ้น หมดทั้ง ตลอด พอ” เป็นต้น เช่น เขานอนตลอดคืน

2) หน้าที่อื่น ๆ ของคำบุพบท มีดังนี้

2.1) คำบุพบทบางคำอาจทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ได้ ถ้าหากไม่มีคำนาม ตามหลัง

2.2) คำบุพบทบางคำสามารถใช้เป็นคำสันธานได้ เช่น คำ “แต่ กับ” ฉะนั้น เมื่อเจอคำเหล่านี้ในประโยค เราสามารถแยกแยะว่าเป็นคำบุพบทหรือคำสันธานได้จากความหมาย ถ้ามีความหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้คือคำบุพบท ถ้าหากว่าแยกกันได้ คือ คำสันธาน เช่น

เขามาแต่เช้าตรู่ (บุพบท) เขามาเช้า แต่น้องชายเขาชอบมาสาย (สันธาน)

ฉันได้ยินกับหู (บุพบท) ฉันกับน้องไปดูหนัง (สันธาน)

2.4 การศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน”

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยในเรื่องบุพบทในภาษาไทยของนักวิชาการหลายท่านพบว่าผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีดังนี้

2.4.1 การศึกษาของ บรรจบ พันธุเมธา

บรรจบ พันธุเมธา ในลักษณะภาษาไทย กล่าวว่าคำบุพบท “ใน ข้างใน ภายใน” เป็นคำบุพบทที่ใช้นำหน้าคำบอกสถานที่ คำทั้งสามนี้ เป็นคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกันว่า “ที่ถูกกำบัง” และ “ที่ถูกแหวดวง” แต่คำทั้ง 3 คำนี้มีลักษณะการใช้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) คำ “ใน” มีลักษณะการใช้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1) ใช้บอกวันเวลา เช่น ในวันที่... ในเวลา... ในเดือน... ในปี... ในสมัย...

ในยุค...

1.2) ใช้บอกสถานที่ เช่น ในห้อง ในบ้าน ในที่ทำงาน ในเมือง ในโลก
ในหนังสือ ในมือ ในกำมือ

1.3) ใช้บอกกลุ่มพวก เช่น ในสกุล ในครอบครัว ในวงการ ในสมาคม
ในสังคม ในหมู่ ในพวก

2) คำ “ข้างใน” จะใช้ในการบอกสถานที่เท่านั้น แต่ความหมายของ “ข้างใน” จะจำกัดวงแคบยิ่งกว่าคำ “ใน” เช่น อยู่ในห้อง อยู่ข้างในห้อง อยู่ในรถ อยู่ข้างในรถ จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความหมายของ “ข้างใน” จะบ่งชัดไปเลยว่าสถานที่นั้นเป็น ในห้อง ในรถ แน่ ๆ ไม่ใช่ข้างนอก หรือที่อื่น ๆ

3) คำ “ภายใน” หมายถึง ในวงที่กำหนดไว้เฉพาะ ไม่พ้นไปกว่านั้น มีลักษณะการใช้ 4 ลักษณะ ดังนี้

3.1) ใช้บอกเวลา เช่น ภายในเวลา 3 ชั่วโมง ภายในเดือนนี้ ภายในปีหน้า
(เวลามีเท่าที่กำหนด พ้นจากนั้นแล้วไม่กล่าวถึง)

3.2) ใช้บอกสถานที่ เช่น ภายในห้อง ภายในโรงเรียน ภายในตู้ ภายในประเทศ
ภายในแฟ้ม (กล่าวเฉพาะบริเวณของสถานที่ดังกล่าวเท่านั้น)

3.3) ใช้บอกจำนวน เช่น ภายในระยะ 5 กิโลเมตร ภายในอัตรา 60 ไมล์ต่อ
ชั่วโมง ภายในวงเงินร้อยละ (กล่าวเฉพาะจำนวนที่กำหนด พ้นจากนั้นไม่กล่าวถึง)

3.4) ใช้บอกหมู่พวก เช่น ภายในคณะกรรมการ ภายในหมู่สมาชิก ภายใน
ครอบครัว (กล่าวเฉพาะหมู่ พวกที่กำหนด พ้นจากนั้นไม่กล่าวถึง)

2.4.2 การศึกษาของ สุมิตรา อังวัฒนกุล

สุมิตรา อังวัฒนกุล ใน “คำบุพบทในภาษาไทย” ได้ทำการศึกษาหน้าที่และ
 วิธีการใช้คำบุพบทในภาษาไทยตามหลักภาษาศาสตร์ โดยเน้นศึกษาในด้านคำบุพบทที่ใช้กับคำกริยา
 ในภาษาไทย ในการศึกษานี้มีคำบุพบทจำนวนทั้งสิ้น 38 คำ จากการศึกษาคำบุพบททั้ง 38 คำนี้
 พบว่า คำบุพบทที่ใช้กับคำกริยาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) คำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยาประเภทต่าง ๆ คำกริยาประเภทต่าง ๆ ได้แก่
 คำกริยากรรม คำกริยากรรม คำกริยาทวิกรรม และคำกริยาที่ต้องมีคำบุพบทเสมอ คำบุพบทที่ใช้
 ตามหลังคำกริยาทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวมานี้ ยังสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1) คำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยาได้ประเภทเดียว มีด้วยกัน 3 คำ เป็น
 คำบุพบท ที่ตามหลังคำกริยากรรม 1 คำ (คำ “กว่า”) และเป็นคำที่ตามหลังคำกริยากรรม 2 คำ
 (คำ “เพื่อ เพื่อ”)

1.2) คำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยาได้ 2 ประเภท มีด้วยกัน 16 คำ เป็นคำ
 บุพบทที่ตามหลังได้ทั้งคำกริยากรรมและกริยากรรม 15 คำ (คำ “ไกล จาก ชิด ด้วย โดย แต่ แถว
 ทาง นอก บน ประจำ สำหรับ เหนือ ห่าง ให้”) และเป็นคำบุพบทที่ตามหลังกริยากรรมและกริยาที่
 ต้องมีบุพบทตามมาเสมอ 1 คำ (คำ “แก่”)

1.3) คำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยาได้ 3 ประเภท มีด้วยกัน 19 คำ เป็นคำ
 บุพบท ที่ตามหลังได้ทั้งคำกริยากรรม กริยากรรม และกริยาทวิกรรม 16 คำ (คำ “ใกล้ กลาง ข้าง
 เฉพาะ ตรง ตลอด ตั้งแต่ ตาม ใต้ ถึง ทั้ง ที่ ใน ริม หน้า หลัง”) และเป็นคำบุพบทที่ตามหลังได้ทั้ง
 คำกริยากรรม กริยากรรม และกริยาที่ต้องมีบุพบทตามมาเสมอ 3 คำ (“กะ กับ ต่อ”)

2) คำกริยาแต่ละคำที่ใช้กับคำบุพบท แบ่งออกได้เป็น 2 พวก คือ

2.1) คำกริยาแต่ละคำที่อาจจะใช้กับคำบุพบทบางคำ ประกอบด้วย

(1) คำกริยาบางคำที่อาจจะใช้กับคำบุพบทได้เพียงคำเดียว หมายถึง
 คำกริยาที่อาจจะนำหน้าคำบุพบทคำใดคำหนึ่งได้เพียงคำเดียวเท่านั้น เช่น เขาเพิกเฉยต่อการงาน
 เขาฝืนถึงเธอ

(2) คำกริยาบางคำที่อาจจะใช้กับคำบุพบทได้ 2 คำ หมายถึง คำกริยาที่อาจจะนำหน้าคำบุพบทคำใดคำหนึ่งในสองคำที่กล่าวถึงเท่านั้น เช่น พี่ทะเลาะกับน้อง พี่ทะเลาะกะน้อง

(3) คำกริยาบางคำที่อาจจะใช้กับคำบุพบท 3 คำ หมายถึง คำกริยาที่อาจจะนำหน้าคำบุพบทคำใดคำหนึ่งในสามคำที่กล่าวถึงเท่านั้น เช่น เขาคืบแต่เหล่า เขาคืบจากขวิด เขาคืบด้วยความกระหาย

(4) คำกริยาที่อาจจะใช้กับคำบุพบททั่วไป หมายถึง คำกริยาที่อาจจะใช้ นำหน้าคำบุพบทคำใดคำหนึ่งได้มากกว่า 3 คำขึ้นไป เช่น คำกริยา “แอบ” สามารถใช้กับคำบุพบทได้ 8 คำ คือ คำ “ข้าง ได้ ตรง ที่ ใน Rim หลัง บน” เช่น น้องแอบข้างประตู พี่แอบใต้เตียง ฉันทแอบตรงประตู เพื่อนแอบในห้อง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าคำบุพบทมีลักษณะการใช้ที่ต้องตามหลังกริยา นำหน้านาม ใช้ทำหน้าที่ในการเชื่อมความหมายระหว่างคำที่อยู่ข้างหน้ากับคำที่อยู่ข้างหลังคำบุพบทนั้น ๆ หรือใช้ขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ยังมีคำบุพบทบางคำที่สามารถปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ในประโยค โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคนั้นเปลี่ยนไป คำบุพบทดังกล่าวมีทั้งสิ้น 10 คำ คือ “กะ กับ แก่ จาก ตรง ต่อ ถึง ทาง ที่ ให้” เช่น เขาอยากปรึกษากะเธอ เขาอยากปรึกษาเธอ บ้านของครูไกลจากชุมชน บ้านของครูไกลชุมชน เป็นต้น

นอกจากการศึกษาข้างต้นนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล ยังพบว่าคำบุพบทสามารถปรากฏเรียงกันทีละ 2 คำ หรือ 3 คำ ก็ได้ ซึ่งเราเรียกการปรากฏตัวที่เรียงกันของคำบุพบทนี้ว่า “กลุ่มคำบุพบท” กลุ่มคำบุพบทนี้ตามปกติแล้ว จะปรากฏหน้าคำนาม แต่ในบางกรณีก็อาจจะปรากฏตามลำพังโดยไม่ต้องมีคำหรือวลีต่าง ๆ ตามหลังก็ได้ เช่น ฉันทเห็นเธอที่หน้าโรงหนัง หนังสือวางอยู่บนหลังเปียโน ลุงเดินมาจากข้างหลัง แม่อยู่แต่ข้างใน เป็นต้น

จากการศึกษาคำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยาของ สุมิตรา อังวัฒนกุล ผู้วิจัยพบว่า คำบุพบท “ใน” ที่ใช้ร่วมกับคำกริยา มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) สามารถใช้ตามหลังคำกริยาได้สามประเภท ได้แก่
 - 1.1) ใช้ตามหลังคำกริยากรรม เช่น เขาเดินในสนาม แดงนอนในห้อง
 - 1.2) ใช้ตามหลังคำกริยากรรม เช่น เขาปลูกต้นไม้อในห้อง เขาเติมน้ำ

ในหม้อ

1.3) ใช้ตามหลังคำกริยาพิกรกรรม เช่น เพื่อนบ้านขายขนมเด็กในตลาด
 พี่สอนหนังสือเด็กในสวน

2) คำกริยาที่สามารถใช้กับคำบุพบท “ใน”

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลของสุมิตรา พบว่าคำกริยาที่ใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” มีด้วยกัน 168 คำ เช่น “ลุ่ม แอบ ไหม้ พุด อยู่ ยืน นั่ง เกี้ยว เกิด ขด” เป็นต้น เช่น แม่พุดในห้อง ครูยืนอยู่ในห้อง เขาอยู่ในบ้าน

3) คำบุพบท “ใน” ที่ปรากฏร่วมกับคำบุพบทคำอื่น ประกอบเป็น “กลุ่มคำบุพบท” มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

3.1) กลุ่มคำบุพบทที่มีคำบุพบท 2 ตัวเรียงกัน คำ “ใน” ที่อยู่ในกลุ่มคำบุพบทนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในตำแหน่งตัวตาม ได้แก่ “จากใน ตามใน แต่ใน ถึงใน ที่ใน และข้างใน” กลุ่มคำบุพบทดังกล่าวที่ยกเว้น “ข้างใน” จะต้องมีคำนามตามหลังเสมอ ส่วนกลุ่มคำ “ข้างใน” จะมีคำนามตามมาหรือไม่ก็ได้ เช่น เขาเข้ามาเยี่ยมนักเรียนถึงในห้อง เขาอยู่แต่ในห้อง เขามองเห็นเธอจากในห้องพัก

3.2) กลุ่มคำบุพบทที่มีคำบุพบท 3 ตัวเรียงกัน คำ “ใน” ที่อยู่ในกลุ่มคำบุพบทนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในตำแหน่งตัวตามที่สอง ได้แก่ “จากที่ใน แต่ที่ใน ที่ข้างใน จากข้างใน แต่ข้างใน” กลุ่มคำบุพบท 3 กลุ่มแรก จะต้องมีนามตามมาเสมอ ส่วนกลุ่มคำบุพบทสองคำสุดท้าย จะมีนามตามมาหรือไม่ก็ได้ เช่น แม่หยิบของจากที่ในตู้ เด็กเล่นอยู่แต่ที่ในสนาม เขานั่งอยู่ที่ข้างในห้อง เพื่อนเรียกเธอจากข้างใน แดงนั่งอยู่แต่ข้างใน

4) คำบุพบท “ใน” ที่เป็นคำบุพบทคำเดียว เมื่อปรากฏในประโยคจะต้องมีนามตามมาเสมอ ไม่สามารถละได้ ถ้าละแล้วจะทำให้ความหมายของประโยคนั้น ๆ ไม่สมบูรณ์ หรือทำให้ความหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไป เช่น นั่งนั่งในรถ และนั่งนั่งรถ เขาปลุกต้นไม้ในห้อง และเขาปลุกต้นไม้ห้อง

2.4.3 การศึกษาของ นันทกา พหลยฺหุท

นันทกา พหลยฺหุท (2526: 82-83, 130-138, 145-146) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทภาษาไทยในสมัยสุโขทัย ยุครียากับสมัยปัจจุบัน เพื่อศึกษาว่าคำบุพบทที่ใช้ในสมัยดังกล่าวมีจำนวนเท่าไรและมีคำใดบ้าง พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับคำบุพบทในสมัยปัจจุบันว่ามีลักษณะการใช้

ที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ในการศึกษาวิจัยของนักทฤษฎี ได้กล่าวถึงคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในสมัยสุโขทัย อยุธาและสมัยปัจจุบันไว้ว่า

2.4.3.1 คำบุพบท “ใน”

1) คำบุพบท “ใน” ในสมัยสุโขทัย มีลักษณะการใช้ดังนี้

1.1) ใช้หน้าหน้านามบอกที่หมาย เช่น และหนี่อันแต่สินอันเสียด
ในผู้ร้ายอันชิงเอาอันนั้นเท่าใดไซ้ ท่านจักให้จงสิ้นและอย่าอุเบกษา

1.2) ใช้หน้าหน้านามบอกสถานที่ เช่น จารึกอันหนึ่งมีในเมืองเสลียง
สฐาบกไว้ด้วยพระศรีรัตนธาตุ จารึกอันหนึ่งมีในถ้ำพระรามอยู่ในฝั่งน้ำสัมพาย จารึกอันหนึ่งมีในถ้ำ
รัตนธาร

(1) คำ “ใน” ที่ใช้หน้าหน้านามบอกสถานที่อาจจะปรากฏซ้ำในที่
ใกล้กัน เช่น ผิดว่าเกิดในในที่แดนเทพดาองค์ใดเป็นไพร่ฟ้าแก่เทพดาองค์นั้นแล

(2) “ใน” ที่ใช้หน้าหน้าคำบอกสถานที่ อาจจะปรากฏเป็นบุพบท
ซ้อน คือ ปรากฏหน้าคำบุพบทคำอื่น ได้แก่ “ใต้” ที่ ท่ามกลาง บน ระหว่าง” ประกอบเป็นคำบุพบท
ซ้อน “ในใต้ ในที่ ในที่ท่ามกลาง ในบน ในระหว่าง” ใช้วางไว้หน้าหน้านามบอกสถานที่ ทำหน้าที่ในการ
ขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ส่วนอันว่าแก้วแหวนเงินทองทั้งหลาย อันมีในแผ่นดินนี้ก็ดี แม้ว่าอยู่
ในใต้แผ่นดิน แลลึกลงไปในใต้สือโยชนก็ดี

1.3) ใช้หน้าหน้านามบอกเวลา เช่น พระได้เป็นพระพุทธรูปในวันพุธ
วันหนไทยวันเตาถุ

2) คำบุพบท “ใน” ในสมัยอยุธยา มีลักษณะการใช้ดังนี้

2.1) ใช้หน้าหน้านามบอกที่หมาย เช่น ท่านเสนาบดีจึงว่าอย่างธรรม
เนียมกรุงเทพฯ ที่จะเอาหนังสือไปถวายในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งว่าไม่ได้

(1) คำ “ใน” ที่ใช้หน้าหน้านามบอกที่หมาย อาจจะปรากฏซ้ำในที่
ใกล้กันก็ได้ เช่น อันเป็นพระโลกุตรธรรมฉะนี้ก็มีบ้างดุจภิกษุในพระศาสนา แต่ก่อนจำเป็นบวชด้วย
อาโลยในภรรยาที่มีในทรัพย์สมบัติก็มี

2.2) ใช้หน้าหน้านามบอกสถานที่ เช่น แลฝ่ายออกหลวงเยาวราชเดชะ
เจ้าเมิงพัทลุงไซ้รักกินยาตายในพัทลุงนั้น

(1) คำ “ใน” ที่ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ อาจจะปรากฏซ้ำใน
ที่ใกล้กันได้ เช่น ได้ยินมาบ้างได้เห็นแก่จักขุบ้างว่าสุนัขในบ้านในเรือนผู้มีชื่อในตำบลนั้น ๑
มีความจำเริญ

(2) คำ “ใน” ที่ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ อาจจะปรากฏเป็น
คำบุพบทซ้อน คือ ปรากฏหน้าคำบุพบท “ใต้ ท่ามกลาง ระหว่าง บน” ประกอบเป็น “ในใต้
ในท่ามกลาง ในระหว่าง ในบน” เช่น “.....จึงเอาทารกทั้งสองนอนไว้ในใต้อก”

2.3) ใช้นำหน้านามบอกเวลา เช่น เจ้าพระยาไทรจะจัดแจงดอกไม้เงิน
ดอกไม้ทองส่งเข้าไปในเดือนแปดปีระกาเบญจศก

2.4) ใช้นำหน้านามบอกเจ้าของ เช่น “.....รับสั่งว่าขอเติมใส่พระ
นามในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงด้วยเถิด”

2.5) ใช้นำหน้านามบอกผู้เสริม¹³ เช่น “.....ดูเอาคนที่แข็งแรงเลยไป
เข้าใจในทางทะเลนั้นออกไปให้มาก ๑

3) คำบุพบท “ใน” ในสมัยปัจจุบัน มีลักษณะการใช้ดังนี้

3.1) ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ เช่น นาฬิกาเรือนใหญ่ในห้องโถงดี
แล้ว

(1) คำ “ใน” ที่ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ อาจจะปรากฏซ้ำในที่
ใกล้กัน เช่น ถ้ามีสินค้าหนีภาษีอยู่ในบ้านในเรือนของผู้ใด ถือว่าเป็นการผิดกฎหมาย

(2) คำ “ใน” ที่ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ อาจจะปรากฏเป็น
คำบุพบทซ้อน คือ ปรากฏหน้าคำบุพบท ท่ามกลาง ระหว่าง ประกอบเป็น ในท่ามกลาง ในระหว่าง
ใช้ในการนำหน้านามบอกสถานที่ เช่น การแสดงธรรมในท่ามกลางประชาชนเป็นเรื่องดี

3.2) ใช้นำหน้านามบอกเวลา เช่น คุณยี่ดาดมักจะเข้าเสมอทุก ๑
เรื่อง แม้แต่ในวันหยุดฤดูร้อน เธอเลยทำอะไรตลก ๑ อยู่เรื่อย เช่น ไปเที่ยวชายทะเลในฤดูหนาว

(1) ใช้นำหน้านามบอกเจ้าของ เช่น หนังสือเรื่องไกลบ้านเป็น
พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

¹³ หมายถึง บุพบทที่ใช้นำหน้านาม เพื่อใช้เสริมความหมายของกริยาให้เด่นชัด

3.3) ใช้นำหน้านามบอกผู้เสริม เช่น การวิเคราะห์เช่นนั้นนอกจากจะให้ความกระจ่างในเรื่องคุณูปการประโยชน์แล้วยังมีผลเชื่อมโยงถึงการวิเคราะห์อนุประโยชน์อื่น ๆ ในภาษาไทยด้วย

2.4.3.2 คำบุพบท “ข้างใน”

นันทกา กล่าวว่าคำบุพบท “ข้างใน” เป็นคำบุพบทซ้อนที่เกิดจากคำบุพบท “ข้าง” ปรากฏร่วมกับคำบุพบท “ใน” พบในสมัยอยุธยาและปัจจุบัน มีหน้าที่ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ เช่น ครูกอยอยู่ข้างในห้อง

2.4.3.3 คำบุพบท “ภายใน”

1) คำบุพบท “ภายใน” ในสมัยสุโขทัย ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ เช่น “แล้วบ้านนั้นมีไม้รังต้น 1 ภายนอกไม้รังนั้นชื่อว่าปัจฉิมประเทศ ภายในไม้รังนั้นเรียกชื่อว่ามัชฌิมประเทศ”

2) คำบุพบท “ภายใน” (ภายใน) ในสมัยอยุธยา ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ เช่น “แล้วเซ็นพระคำภีร์พระปริยัติธรรมเข้าประดิษฐานไว้ในตู้ประดับมุขตัวในหอพระมณเฑียรธรรมกลางสระในวัดพระศรีรัตนศาสดารามภายในพระราชวัง”

3) คำบุพบท “ภายใน” ในสมัยปัจจุบัน ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ เช่น “...คือประเทศต้องมีพระมหากษัตริย์ซึ่งทำหน้าที่ปกป้องประเทศจากศัตรูภายนอกและป้องกันไม่ให้ความมอญติธรรมกดขี่ภายในประเทศ”

จะเห็นได้ว่า “ภายใน” ในสมัยสุโขทัย อยุธยา และปัจจุบัน เป็นคำบุพบทบอกสถานที่ ใช้นำหน้านามบอกสถานที่ทั้งในสมัยสุโขทัย อยุธยาและปัจจุบัน แต่ในสมัยปัจจุบันมีการปรากฏที่แตกต่างกันไปบ้าง คือ ปรากฏหน้านามที่เป็นนามธรรมได้ เช่น “...โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ”

2.5 ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานมาอธิบายความหมายต่าง ๆ ของคำบอกทิศทาง “li” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในลักษณะเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายระหว่างคำทั้งสองภาษา โดยผู้วิจัยจะนำทฤษฎีอุปลักษณ์ ภาพร่าง และพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน มาวิเคราะห์และอธิบายความหมายต่าง ๆ ของคำที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา ซึ่งในลำดับต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน อุปลักษณ์ ภาพร่างและพื้นที่ตามลำดับ เพื่อเป็นการทบทวนและปูพื้นฐานความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในลำดับต่อไป

2.5.1 อรรถศาสตร์ปริชาน

อรรถศาสตร์ (semantics) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาความหมายของภาษา ส่วนปริชาน (cognition) Matlin (1983, อ้างในกาจบัณฑิต วงศ์ศรี, 2547: 15) ได้นิยามความหมายไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมทางด้านจิตใจและระดับความคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการกับความรู้ หรือข้อมูลต่าง ๆ ของมนุษย์ อันได้แก่ การรับรู้ การเก็บ การเรียก และการนำข้อมูลมาใช้ โดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ มากมาย เช่น การจดจำและการใช้เหตุผล เป็นต้น

ดังนั้นอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) จึงหมายถึง การศึกษาความหมายของภาษาตามแนวคิดของกระบวนการทางปริชาน อันประกอบด้วยกระบวนการทางด้านจิตใจและความคิด เลคอฟและจอห์นสัน (2003) กล่าวว่าอรรถศาสตร์ปริชานมีแนวคิดที่ว่าความหมายเกี่ยวข้องกับจิตใจและประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์เข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยมโนทัศน์ซึ่งสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวมนุษย์โดยตรง โดยคำว่า “ประสบการณ์” ที่กล่าวถึงนั้น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวมนุษย์ และเป็นสิ่งที่มนุษย์มีความเกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์ประสบด้วยตัวเอง เช่น การรับรู้ ความรู้สึก อารมณ์ หรือการเคลื่อนไหว เป็นต้น

การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาในด้านความหมายของคำมากกว่าความหมายของประโยค การศึกษาความหมายของภาษาตามแนวคิดนี้ได้แก่ การศึกษาคำหลายความหมาย (polysemy) นามนัย (metonymy) การจำแนกประเภท

(categorization) อุปลักษณ์ (metaphor) ทฤษฎีต้นแบบ (prototype) ภาพร่าง (image schema) พื้นที่ (space) เป็นต้น ในส่วนต่อไปนี้จะผู้วิจัยจะกล่าวถึง อุปลักษณ์ ภาพร่าง และพื้นที่ตามลำดับ

2.5.1.1 อุปลักษณ์ (Metaphor)

เลคอฟ และจอห์นสัน (2003: 4) กล่าวว่าอุปลักษณ์มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือทางภาษาที่ใช้แสดงจินตนาการหรือวาทศิลป์ในงานประพันธ์เท่านั้น หากยังเป็นกลไกทางภาษาอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิดและการกระทำของมนุษย์ โดยทั่วไปแล้ว อุปลักษณ์จะแสดงออกมาให้เห็นทางรูปแบบของภาษามากกว่าความคิดหรือการกระทำ ฉะนั้นคนส่วนใหญ่จึงคิดว่าพวกเขาสามารถใช้ภาษาได้อย่างยอดเยี่ยมโดยปราศจากอุปลักษณ์ แต่ในความเป็นจริงแล้ว อุปลักษณ์เป็นกระบวนการทางมโนทัศน์พื้นฐานที่เกิดขึ้นและอยู่รอบตัวมนุษย์เราตลอดเวลา และมีหน้าที่ในการเชื่อมโยงความคิด การกระทำ และการใช้ภาษาของมนุษย์

สำหรับมโนทัศน์ที่กล่าวมานั้น มิใช่เพียงความรู้หรือสติปัญญา แต่ยังเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ประสบผ่านการเรียนรู้ การสังเกต หรือการสัมผัส เป็นต้น มโนทัศน์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางใช้อธิบายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีบทบาทในการเชื่อมโยงความหมายของสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่งด้วยระบบมโนทัศน์ที่มีร่วมกัน

ตามแนวคิดของอรรถศาสตร์ปริชาน (เลคอฟ และจอห์นสัน, 2003, อ้างในกาจบัณฑิต วงศ์ศรี, 2547: 20) อุปลักษณ์เป็นกระบวนการทางภาษาอย่างหนึ่ง ที่ใช้เชื่อมโยงความหมายที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน โดยอาศัยการเชื่อมโยงของแฉดวงมโนทัศน์ทั้งสองวง (conceptual domain) อันได้แก่ แฉดวงมโนทัศน์ต้นทาง (source domain) และแฉดวงมโนทัศน์เป้าหมาย (target domain) แฉดวงมโนทัศน์ต้นทาง จะมีลักษณะเป็นรูปธรรม ไม่ซับซ้อน และเข้าใจง่าย ส่วนแฉดวงมโนทัศน์เป้าหมาย จะมีลักษณะเป็นนามธรรม มีความซับซ้อน และเข้าใจยาก ในการเชื่อมโยงของแฉดวงมโนทัศน์ทั้งสองวงนี้ กระทำโดยการนำแฉดวงมโนทัศน์ต้นทางเป็นที่ตั้ง และทำหน้าที่เป็นสื่ออ้างอิงเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงไปสู่แฉดวงมโนทัศน์เป้าหมาย กล่าวคือ เราจะใช้สิ่งที่ป็นรูปธรรม ไม่ซับซ้อน และเข้าใจง่าย มาเป็นพื้นฐานในการอธิบายและทำความเข้าใจความหมายของสิ่งที่ป็นนามธรรม ซับซ้อน และเข้าใจยาก จากคุณลักษณะทางมโนทัศน์ของทั้งสองสิ่งที่มีร่วมกัน ซึ่งการอธิบายความหมายของรูปแบบภาษาตามกระบวนการอุปลักษณ์นี้จะอยู่ในรูปแบบ A IS B (A คือ B) โดย A เป็นแฉดวงมโนทัศน์เป้าหมาย และ B เป็นแฉดวงมโนทัศน์ต้นทาง ดังตัวอย่างอุปลักษณ์ในการศึกษาของเลคอฟ และจอห์นสันที่ว่า HIGH STATUS IS UP “สถานะทางสังคมสูง

คือ “ขึ้น” ในภาษาอังกฤษ ซึ่ง HIGH STATUS เป็นแวดวงมโนทัศน์เป้าหมาย ส่วน UP เป็นแวดวงมโนทัศน์ต้นทาง โดยอุปลักษณ์นี้มีแวดวงมโนทัศน์ร่วมกัน คือ ทิศทางที่สูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อสถานะทางสังคมของมนุษย์มีตำแหน่งที่สูงหรือก้าวหน้าขึ้น ทิศทางของการเลื่อนตำแหน่งนี้ก็มีลักษณะเหมือนกับทิศทาง “ขึ้น” คือ เคลื่อนจากที่ต่ำไปยังที่สูง ซึ่งความคล้ายคลึงกันของแวดวงมโนทัศน์ทั้งสองวงนี้เป็นความคล้ายกันในด้านคุณลักษณะที่มีความหมายเป็นนามธรรมอันเกิดจากระบบปริชาณของมนุษย์ ฉะนั้นการเชื่อมโยงแวดวงมโนทัศน์ทั้งสองวงจึงเป็นการเชื่อมโยงคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ตามมุมมองของผู้ใช้ภาษาเข้าด้วยกัน และสามารถสะท้อนออกมาให้เห็น ในรูปแบบภาษาต่าง ๆ เช่น

He has a *lofty* position.

She'll *rise* to the top.

He's at the *peak* of his career.

He's *climbing* the leader.

He has a little *upward* mobility.

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำที่เป็นตัวเอียง ได้แก่คำ lofty, rise, peak, climbing และ upward ต่างก็เป็นคำที่มีมโนทัศน์ร่วมกัน คือ “ทิศทางที่สูงขึ้น” ซึ่งมีลักษณะเดียวกับคำ “UP” ซึ่งเป็นแวดวงมโนทัศน์ต้นทางที่ถูกนำมาเป็นสิ่งอ้างอิง การนำคำเหล่านี้มาใช้ร่วมกับสถานะทางสังคมที่สูงขึ้น จะสะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์ทำความเข้าใจ “สถานะทางสังคมสูง” เช่นเดียวกับทิศทางของคำว่า “ขึ้น” ที่ว่าหากเราต้องการขึ้นไปในที่สูง เราต้องเริ่มจากที่ต่ำก่อนแล้วค่อย ๆ ขึ้นไปยังจุดที่อยู่สูงข้างบน ฉะนั้น สถานะทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่สูง (lofty) เลื่อนสถานะขึ้น (rise) ขึ้นสู่ตำแหน่งสูงสุด (peak) การไต่เต้า (climbing) หรือเคลื่อนสูงขึ้น (upward) ได้ อุปลักษณ์ที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาอังกฤษใช้รูปแบบภาษานี้ เพราะในระบบปริชาณ หรือระบบความคิดของผู้พูดภาษาอังกฤษมีมโนทัศน์ที่มองว่าสถานะทางสังคมสูง มีลักษณะการเลื่อนสถานะหรือตำแหน่งเช่นเดียวกับทิศทางของกริยา “ขึ้น” ซึ่งมีมโนทัศน์ดังกล่าวนี้ เลคอฟและจอห์นสันเรียกว่า มโนอุปลักษณ์ (conceptual metaphor)

นอกจากอุปลักษณ์ HIGH STATUS IS UP “สถานะสูง คือ ขึ้น” แล้ว ยังมีอุปลักษณ์อื่น ๆ ในภาษาอังกฤษอีก เช่น ARGUMENT IS WAR, TIME IS MONEY, HAPPY IS UP, SAD IS DOWN, LOVE IS A JOURNEY, MORE IS UP เป็นต้น อุปลักษณ์เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่

สะท้อนให้เห็นว่า อุปลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและอยู่รอบตัวมนุษย์ตลอดเวลาทั้งในความคิด การกระทำ และการใช้ภาษา ทั้งยังเป็นกลไกทางภาษาอย่างหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการทำความเข้าใจความหมายและการใช้รูปแบบภาษา หรืออาจจะกล่าวอีกในลักษณะหนึ่งได้ว่ารูปแบบภาษาที่มนุษย์ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความคิด และการมองโลกของมนุษย์ในแต่ละสังคม ดังนั้นเราจึงอาศัยรูปแบบภาษาตามแนวอุปลักษณ์ในการศึกษาความคิด หรือมโนทัศน์ในการมองโลกของมนุษย์ได้ ซึ่งกระบวนการทางความคิดนี้ได้สนับสนุนแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสันที่ว่าอุปลักษณ์ไม่ใช่แค่เครื่องมือในด้านที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางจินตนาการ หรือวาทศิลป์เท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการความคิดทางปริชานที่ใช้เชื่อมโยงความหมายของสิ่งที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์ตามแนววรรณศาสตร์ปริชานมาหามโนทัศน์ร่วมของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีน และคำ “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย เพื่อศึกษาดูว่าจากมโนทัศน์ที่มีร่วมกันของคำดังกล่าวนี้ จะสามารถแสดงออกมาในรูปแบบภาษาที่มีลักษณะใดได้บ้าง และใช้รูปแบบภาษาที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ มาเป็นพื้นฐานในการจำแนกความเหมือนและความแตกต่างทางด้านความหมายของคำดังกล่าว

2.5.1.2 ภาพร่าง (Image Schema)

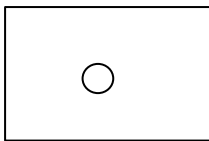
ภาพร่าง เป็นโครงสร้างพื้นฐานในระบบมโนทัศน์ เกิดขึ้นมาจากการสั่งสมประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ อาทิ การรับรู้ การสัมผัส การเคลื่อนไหว เป็นต้น มนุษย์จะจัดเรียงประสบการณ์ดังกล่าวให้อยู่ในรูปโครงสร้างที่เรียบง่ายและบันทึกไว้ในความทรงจำ เมื่อมนุษย์ประสบกับเรื่องราวหรือสิ่งใหม่ ๆ บนโลก มนุษย์ก็จะใช้ภาพร่างนั้นมาช่วยในการทำความเข้าใจกับเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ฉะนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าภาพร่างเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลก (George Lakoff, 1987: 2)

ภาพร่างที่อยู่ในระบบมโนทัศน์นั้น จะมีลักษณะที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อนแต่แฝงไปด้วยประสบการณ์ จินตนาการ และกระบวนการคิดของมนุษย์ กล่าวคือ ภาพร่างนั้นเป็นภาพที่มนุษย์สร้างจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวมนุษย์นั้นประสบมา นำมาผ่านกระบวนการคิดและย่อส่วนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง โดยเลือกเฉพาะรายละเอียดที่มีร่วมกันและสร้างรายละเอียดที่มีร่วมกันออกมาเป็นภาพที่มีองค์ประกอบน้อย ไม่ซับซ้อน และง่ายต่อการทำความเข้าใจ

เข้าใจ ดังนั้นภาพร่างจึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการอธิบายความหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะความหมายที่เป็นนามธรรมซึ่งเป็นความหมายที่เข้าใจยากและซับซ้อน สำหรับการศึกษิตตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานนั้น ภาพร่างถือได้ว่าเป็นผู้ช่วยสำคัญที่ใช้ในการทำความเข้าใจความหมายของอุปลักษณ์และนามนัย โดยการใช้ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของภาพร่างมาอธิบายความหมายขยายที่มีความเป็นนามธรรมต่าง ๆ ตัวอย่างของภาพร่างพื้นฐานในการอธิบายความหมายต่าง ๆ เช่น ภาพร่างภาชนะ (Containers) ภาพร่างเส้นทาง (Path) ภาพร่างความสมดุล (Balance) ภาพร่างเชื่อมโยง (Link) เป็นต้น ในส่วนต่อไปนี้จะวิจัยจะยกตัวอย่างภาพร่างภาชนะ และการใช้ภาพร่างนี้ในการอธิบายความหมายต่าง ๆ

ภาพร่างภาชนะ¹⁴ เป็นภาพร่างพื้นฐานที่ถือว่ามีความใกล้ชิดกับตัวมนุษย์มาก มนุษย์เริ่มรู้จักภาชนะจากร่างกายของมนุษย์เอง โดยถือว่าร่างกายของตนเองเป็นภาชนะที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ เข้าไปและนำสิ่งต่าง ๆ ออกมาได้ เช่น มนุษย์ใช้วิธีการรับประทานอาหารเพื่อนำอาหารบรรจุเข้าสู่ร่างกาย และใช้วิธีการขับถ่ายเพื่อนำของเสียออกจากร่างกาย เป็นต้น นอกจากภาชนะที่เป็นร่างกายของตัวมนุษย์เองแล้ว ที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน ห้อง ก็เป็นภาชนะเช่นกัน โดยเราสามารถอาศัยอยู่ในบ้านหรืออยู่ในห้องได้ ในลักษณะนี้ตัวเราจะเป็นวัตถุ ส่วนบ้านและห้องจะเป็นภาชนะที่ใช้บรรจุตัวเรา หรืออาจจะเป็นสิ่งของ เช่น อ่างอาบน้ำก็ได้ เมื่อเราเติมน้ำลงไปใ้อ่าง น้ำจะเป็นวัตถุ และอ่างอาบน้ำจะเป็นภาชนะที่ใช้ในการบรรจุน้ำ เป็นต้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ร่างกาย บ้าน ห้อง และอ่างอาบน้ำเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งที่มนุษย์สัมผัส มนุษย์จะจัดการกับประสบการณ์เหล่านี้ผ่านกระบวนการทางปริชาน ในการหาลักษณะที่มีร่วมกันของสิ่งดังกล่าว ลักษณะที่มีร่วมกันนั้นประกอบด้วย พื้นที่ภายใน พื้นที่ภายนอก และขอบเขต ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญในการสร้างภาพร่างภาชนะขึ้นมา และมนุษย์จะใช้ภาพร่างนี้เชื่อมโยงกับประสบการณ์อื่นที่มีลักษณะร่วมกัน ในการทำความเข้าใจหรืออธิบายความหมายต่าง ๆ ในภาพข้างล่างจะเป็นการแสดงตัวอย่างจากการใช้ภาพร่างภาชนะมาช่วยทำความเข้าใจความหมายของประโยค I have him in sight. (ฉันมีเขาอยู่ในสายตา)

¹⁴ การศึกษาของ “ชัยพร ปริญญาพิชัย” เพิ่มเติมใน A Cognitive Approach to the Grammaticalization of “IN” and “OUT” in Chinese and Thai and Related Pedagogical Applications

ภาพร่างที่ 2.3 ภาพร่างภาษา

จากรูปภาพข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดให้รูปสี่เหลี่ยมเป็นภาพร่างที่ใช้แสดงภาษา ขอบเขตของสี่เหลี่ยมใช้แสดงขอบเขตของภาษา และพื้นที่ภายในและภายนอกของรูปสี่เหลี่ยมใช้แสดงพื้นที่ภายในและภายนอกของภาษา ส่วนรูปวงกลมจะเป็นวัตถุที่อยู่ในภาษานั้น ๆ จากประโยคตัวอย่าง I have him in sight (ฉันมีเขาอยู่ในสายตา) คำ sight (สายตา) เป็นขอบเขตของการมองเห็น แสดงด้วยรูปสี่เหลี่ยม ส่วนคำ him (เขา) เป็นวัตถุที่ปรากฏอยู่ในสายตา ซึ่งเป็นขอบเขตของการมองเห็น แสดงด้วยรูปวงกลม ความสัมพันธ์ของคำ him (เขา) และ sight (สายตา) ถูกเชื่อมด้วยคำบุพบท in (ใน) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางด้านพื้นที่ของ him (เขา) และ sight (สายตา) จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเราเข้าใจขอบเขตของการมองเห็น (สายตา) เป็นภาษาอย่างหนึ่ง การใช้ภาพร่างที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมในการแสดงความหมายที่เป็นนามธรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้เราทำความเข้าใจความหมายที่เป็นนามธรรมได้ง่ายขึ้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะเห็นได้ว่าภาพร่างมีคุณสมบัติที่สำคัญในการอธิบายความหมายต่าง ๆ หรือเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการทำความเข้าใจความหมายต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เลคอฟและจอห์นสัน ได้กล่าวถึงคุณสมบัติและบทบาทที่สำคัญของภาพร่างไว้ว่า ภาพร่างเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการเชื่อมโยงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษากับรูปภาษาที่เกิดจากกระบวนการอุปลักษณ์และนามนัยซึ่งนำไปสู่ความหมายขยายต่าง ๆ

2.5.1.3 พื้นที่ (Space)

พื้นที่และความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (spatial relations) เป็นมโนทัศน์พื้นฐานในระบบปริชาณของมนุษย์ มนุษย์เรียนรู้และมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ตั้งแต่วัยเด็ก เช่น การบอกตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ การเคลื่อนไหวทางพื้นที่ต่าง ๆ การกระทำที่เกี่ยวกับพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น พื้นที่และความสัมพันธ์ทางพื้นที่นี้ถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาก เลวินสัน (Levinson, 2003 อ้างในศุภชัย ต๊ะวิชัย, 2556: 4-7) กล่าวว่าพื้นที่เป็นมโนทัศน์พื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่มโนทัศน์อื่น ๆ ของมนุษย์ได้เกือบทุกมโนทัศน์ โดยแสดงความสัมพันธ์ในด้านการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ผ่านมุมมองของผู้ใช้ภาษา

“พื้นที่” เป็นสิ่งที่ใช้ในการอ้างอิงสถานที่ให้กับวัตถุต่าง ๆ วัตถุต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกหรือแม้กระทั่งสิ่งมีชีวิต เช่น มนุษย์ ต่างก็ไม่สามารถปรากฏตามลำพังโดยปราศจากพื้นที่อ้างอิงได้ กล่าวคือ วัตถุหรือสิ่งมีชีวิตจำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ในการมีปฏิสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เช่น หนังสืออยู่บนโต๊ะ เขาอยู่ในบ้าน น้องไปโรงเรียน เขานั่งอ่านหนังสืออยู่ที่หน้าบ้าน เป็นต้น เราเรียกลักษณะที่วัตถุหรือสิ่งมีชีวิตที่มีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ในด้านต่าง ๆ ว่า “ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่”

“ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่” มีองค์ประกอบที่สำคัญสองสิ่ง คือ วัตถุและสถานที่ วัตถุจะเป็นสิ่งที่ไปอาศัยสถานที่ใดสถานที่หนึ่งในการมีปฏิสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ส่วนสถานที่จะเป็นสิ่งที่ใช้อ้างอิงพื้นที่ให้กับวัตถุต่าง ๆ เทลมี (Leonard Talmy, 2000: 185) ได้เรียกสิ่งสองสิ่งนี้ว่า รูป (Figure) และพื้น (Ground) ทั้งสองสิ่งนี้จะใช้ในการแสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างกัน กล่าวคือ รูปจะเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่ไปปรากฏตัวหรือมีความสัมพันธ์กับสถานที่หรือของอีกสิ่งหนึ่ง ส่วนพื้นเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่ให้สถานที่แก่รูปที่มามีความสัมพันธ์ด้วย เช่น รถจักรยานจอดอยู่ในบ้าน ตัวอย่างนี้รถจักรยานคือรูป เป็นสิ่งที่ไปปรากฏตัวอยู่ในบ้าน ส่วนบ้านคือพื้น เป็นสิ่งที่ให้สถานที่แก่รถจักรยาน

เทลมี (Leonard Talmy, 2000: 187-189) กล่าวว่าความสัมพันธ์เชิงพื้นที่มีด้วยกัน 2 ประเภท คือ ความสัมพันธ์เชิงสถิติกับความสัมพันธ์เชิงพลวัต แต่ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือความสัมพันธ์เชิงสถิติ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

ความสัมพันธ์เชิงสถิติ หรือความสัมพันธ์แบบคงที่ เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่สิ่งหนึ่งไปปรากฏอยู่ ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง โดยการปรากฏนั้นจะอยู่ในลักษณะคงที่ปราศจากการเคลื่อนไหว โดยที่สถานที่ของสิ่งที่มาปรากฏนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพื้นที่ที่มีมิติ พื้นที่ที่มีมิติ คือ พื้นที่ที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 3 องค์ประกอบนี้ ซึ่งก็คือมีความกว้าง ความยาว และความลึก พื้นที่ที่มีองค์ประกอบทั้งสามครบเรียกว่า “รูปทรง (สถานที่ 3 มิติ)” เช่น บ้าน กล่อง ขวดน้ำ เป็นต้น พื้นที่ที่มีองค์ประกอบเพียงสองส่วน คือ มีแค่ความกว้างและความยาว เรียกว่า “พื้นที่ราบ (สถานที่ 2 มิติ)” เช่น ผ้าปูโต๊ะ สนามฟุตบอล เป็นต้น พื้นที่ที่มีองค์ประกอบเดียว คือ มีแค่ความยาวเรียกว่า “เส้น (สถานที่ 1 มิติ)” เช่น เชือก เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่ไม่มีทั้งความกว้าง ความยาว ความลึก กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่ไม่มีขนาด เรียกว่า “จุด (สถานที่ไร้มิติ)” เช่น จุด เป็นต้น พื้นที่ที่มีมิติดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นลักษณะของพื้นที่กายภาพที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน แต่พื้นที่ที่มีมิติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งผู้วิจัยจะเรียกว่า “พื้นที่มีโนทัศน์” มีลักษณะแตกต่างกับพื้นที่กายภาพดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยมีลักษณะดังนี้

1) พื้นที่มีโน้ตศน์ไร้มิติ เป็นพื้นที่ซึ่งผ่านกระบวนการทางปริขานของมนุษย์แล้วจะถูกมองว่าเป็น “จุด” กล่าวคือ เมื่อเราใช้พื้นที่ทางกายภาพที่มีลักษณะเป็นรูปทรงหรือเป็นพื้นที่ราบมาแสดงความหมายด้วยรูปแบบทางภาษา และในความหมายนั้นกล่าวถึงสถานที่ดังกล่าวในลักษณะที่เป็นสถานที่ใกล้เคียงเท่านั้น ไม่ได้แสดงว่าพื้นที่ข้างในรูปทรงหรือพื้นที่ด้านบนของพื้นที่ราบมีสิ่งของหรือวัตถุปรากฏอยู่ สถานที่ดังกล่าวจะถูกมนุษย์มองด้วยกระบวนการทางปริขานว่าเป็น “จุด” เช่น หน้าตึก ข้างสนามฟุตบอล เป็นต้น ในตัวอย่าง “ตึก” และ “สนามฟุตบอล” เป็นพื้นที่กายภาพที่มีลักษณะเป็นรูปทรงและพื้นที่ราบตามลำดับ แต่ในด้าน การแสดงความหมาย กลับไม่ได้แสดงตำแหน่งที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ดังกล่าว เพียงแค่ใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานที่อ้างอิงเท่านั้น

2) พื้นที่มีโน้ตศน์ 1 มิติ เป็นพื้นที่ที่ผ่านกระบวนการทางปริขานของมนุษย์แล้วจะถูกมองว่าเป็น “เส้น” เช่น เชือก หรือชายฝั่งทะเล เป็นต้น พื้นที่ในกลุ่มนี้จะมีลักษณะเด่นที่เป็น “เส้น” อยู่ในตัวเอง จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น คุณสมบัติพื้นฐานของ “เชือก” มีลักษณะเป็นเส้นและยาวอยู่แล้ว ส่วนชายฝั่งทะเลในระบบปริขานของมนุษย์ จะนึกถึงพื้นที่ที่เป็นแนว ยาวตามพื้นทะเล

3) พื้นที่มีโน้ตศน์ 2 มิติ เป็นพื้นที่ผ่านกระบวนการทางปริขานของมนุษย์แล้วจะถูกมองว่าเป็น “พื้นที่ราบ” พื้นที่ในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะหมายถึงพื้นผิวของพื้นที่กายภาพต่าง ๆ เช่น แก้ว โต๊ะ สิ่งของสองสิ่งนี้ถึงแม้จะมีลักษณะเป็นรูปทรง แต่การมีปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อของทั้งสองสิ่งนี้ ส่วนใหญ่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวรูปทรงของสิ่งของดังกล่าว แต่เกี่ยวข้องกับ ส่วนที่เป็นพื้นที่สำหรับนั่ง และพื้นที่สำหรับวางของ ฉะนั้น เมื่อพูดถึงแก้ว หรือโต๊ะ ในระบบปริขานของมนุษย์ก็จะนึกถึงลักษณะที่เป็นพื้นที่ราบมากกว่ารูปทรง

4) พื้นที่มีโน้ตศน์ 3 มิติ เป็นพื้นที่ผ่านกระบวนการทางปริขานของมนุษย์แล้วจะถูกมองว่าเป็น “รูปทรง” นั้น จะหมายถึงพื้นที่ที่มีลักษณะภายใน ไม่ใช่ลักษณะของรูปร่างที่ประกอบด้วยความกว้าง ความยาวและความลึก เช่น สนามฟุตบอล แม้ว่าสนามฟุตบอลจะมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ แต่ในระบบปริขานของมนุษย์จะมองว่าสนามฟุตบอลเป็นพื้นที่ปิดล้อม มีขอบเขตที่ชัดเจน คือ มีพื้นที่ภายใน และพื้นที่ภายนอก โดยเป็นสถานที่ที่ผู้คนเข้าไป เล่นฟุตบอลในพื้นที่ภายในของสนาม ฉะนั้น เมื่อนึกถึงสนามฟุตบอล มนุษย์ก็จะนึกถึงสนามฟุตบอล ในลักษณะที่เป็นพื้นที่ปิดล้อมมากกว่าเป็นพื้นที่ราบ

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า พื้นที่มีโน้ตส์ดังกล่าวเกิดจากกระบวนการเชื่อมโยงทางความคิดในระบบปริธานของมนุษย์ ซึ่งกระบวนการเชื่อมโยงดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญของการกลายเป็นพื้นที่มีโน้ตส์ เทลมี (Leonard Talmy, 2000: 220-225) และ Chū Zéxiáng (2010: 6-7) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการกลายเป็นพื้นที่มีโน้ตส์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 กระบวนการกลายเป็นแบบอย่าง (Idealization) เป็นพื้นที่ที่เกิดจากกระบวนการรับรู้และจำแนกลักษณะโดยกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ กล่าวคือ เมื่อมนุษย์รับรู้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และมองว่าพื้นที่นั้นมีลักษณะทางมิติใดมิติหนึ่งที่เด่นกว่า มิติอื่นที่มีก็จะดึงมิตินั้นมาเป็นลักษณะเด่นของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งอาจจะแตกต่างกับพื้นที่กายภาพที่เป็นจริง เช่น ตึก เป็นพื้นที่รูปทรงที่มีทั้งความกว้าง ความยาว และความลึก แต่ถ้าหากเราใช้ “ตึก” ในรูปภาษาลิพต์อยู่ด้านบนอกขึ้นไปตามตึกสูง ในบริบทนี้ลักษณะทางพื้นที่ของตึกจะเน้นไปที่ความยาวของตึก ไม่ได้เน้นไปที่ความกว้างและความลึก ในบริบทนี้ มิติทางด้านความยาวของตึกจึงเด่นกว่า 2 มิติที่กล่าวถึง ฉะนั้นกระบวนการทางความคิดของมนุษย์จึงทำให้มนุษย์มองว่าตึกเป็นพื้นที่ 1 มิติที่มีมีโน้ตส์แบบอย่างเป็น “เส้น” ไม่ใช่รูปทรงแต่อย่างใด ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้พื้นที่ที่มีลักษณะหนึ่งกลายเป็นพื้นที่อีกลักษณะหนึ่งตามมีโน้ตส์ของมนุษย์ แต่ถ้าหากเราใช้ “ตึก” ในบริบทเขาอยู่ในตึก “ตึก” ในที่นี้ยังคงเป็นพื้นที่กายภาพจริงที่ประกอบด้วยความกว้าง ความยาว ความลึก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถเข้าไปอยู่ภายในพื้นที่นั้นได้ ในบริบทที่สองนี้ “ตึก” มาจากการรับรู้ทางพื้นที่ของมนุษย์ในลักษณะจริง ไม่ได้ผ่านกระบวนการทางความคิดให้กลายเป็นอีกพื้นที่หนึ่ง อย่างไรก็ตาม เทลมี ได้กล่าวว่ากระบวนการกลายเป็นแบบอย่าง มักจะเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบภาษาด้วย เช่น การใช้คำบุพบทในภาษาอังกฤษร่วมกับคำบอกพื้นที่ เมื่อใช้คำบุพบทที่ต่างกัน ลักษณะเด่นทางพื้นที่ก็จะแตกต่างกันด้วย ฉะนั้น สถานที่หรือวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่ออยู่ในบริบทที่แตกต่างกันก็อาจจะมีลักษณะเด่นทางพื้นที่ที่แตกต่างกันได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น

ประการที่ 2 กระบวนการกลายเป็นนามธรรม (Abstractedness) เป็นกระบวนการที่เกิดต่อจากกระบวนการกลายเป็นแบบอย่าง กล่าวคือ หลังจากพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งผ่านกระบวนการกลายเป็นแบบอย่างมาแล้วนั้น ลักษณะทางพื้นที่อื่นของสถานที่นั้นจะถูกมองข้ามไป ซึ่งการถูกมองข้ามนั้นเป็นผลอันเกิดมาจากการกลายเป็นนามธรรม อย่างเช่น แม่น้ำ ถ้าเราใช้ในบริบทว่า ข้ามแม่น้ำ ในที่นี้ “แม่น้ำ” จะถูกมองว่าเป็นพื้นที่ราบ ส่วนปริมาณน้ำที่เป็นของเหลว

ในแม่น้ำนั้นจะถูกมองข้ามไป เพราะว่าการข้ามแม่น้ำนั้น มนุษย์ข้ามโดยอาศัยพื้นผิวน้ำเท่านั้น ไม่ได้เน้นไปที่ความลึกของแม่น้ำแต่อย่างใด

ประการที่ 3 รูปแบบเรขาคณิตทางภาษาศาสตร์ (Topology) เป็นเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดหรือจำลองลักษณะทางพื้นที่ต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปของการแสดงออกทางภาษา ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่ที่เราปฏิสัมพันธ์ด้วยในชีวิตประจำวันนั้นมีลักษณะที่หลากหลายและมีรายละเอียดที่ซับซ้อน ซึ่งยากแก่การใช้รูปแบบภาษาในการแสดงออกและทำความเข้าใจ ดังนั้นจึงต้องอาศัยรูปแบบเรขาคณิตมาช่วยในการแสดงลักษณะทางพื้นที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รูปแบบเรขาคณิตในทางภาษาศาสตร์นั้นจะมีลักษณะที่เป็นนามธรรม กล่าวคือ เป็นรูปร่างที่แฝงไปด้วยมโนทัศน์ของพื้นที่จริงต่าง ๆ อย่างเช่น เราใช้รูปสี่เหลี่ยมแทนพื้นที่ปิดล้อม ตัวรูปสี่เหลี่ยมนั้นจะแสดงถึงมโนทัศน์ที่สำคัญของพื้นที่ปิดล้อม คือ มีขอบเขต มีพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก ในกรณีนี้รูปสี่เหลี่ยมที่ใช้จะต้องมีลักษณะที่ประกอบด้วยด้านสี่ด้าน และแต่ละด้านเส้นต้องติดกัน ถ้าเส้นไม่ติดกันก็ไม่สามารถใช้แทนพื้นที่ปิดล้อมได้ เป็นต้น ฉะนั้น ในการเลือกใช้รูปแบบเรขาคณิตมาแทนพื้นที่จริง อันดับแรกต้องศึกษามโนทัศน์ของพื้นที่กายภาพก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร อันดับต่อมา ต้องดูว่าพื้นที่กายภาพนั้นเมื่อปรากฏในบริบทต่าง ๆ จะแสดงลักษณะเด่นทางพื้นที่อย่างไร ในขั้นตอนนี้บางครั้งต้องอาศัยกระบวนการกลายเป็นแบบอย่างกับกระบวนการกลายเป็นนามธรรมมาช่วยในการวิเคราะห์และอันดับสุดท้าย สรุปมโนทัศน์ของพื้นที่จริง และเลือกรูปแบบเรขาคณิตที่มีองค์ประกอบที่สำคัญของมโนทัศน์พื้นที่ดังกล่าว

รูปแบบเรขาคณิตที่ใช้เป็นตัวแทนพื้นที่จริงในรูปแบบภาษานั้น มีลักษณะสำคัญ 2 อย่าง คือ มีรูปแบบจำลองและมีขนาดจำลอง กล่าวคือ รูปเรขาคณิตที่ใช้แทนพื้นที่จริงนั้นจะใช้รูปแบบไหนก็ได้ ขอเพียงแค่สามารถถ่ายทอดองค์ประกอบทางมโนทัศน์ของสถานที่นั้น ๆ ได้ชัดเจน เช่น เราอาจจะใช้รูปสี่เหลี่ยมแทนกล่อง หรือรูปวงกลมแทนชามก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นรูปทรงที่เหมือนสิ่งของที่มีพื้นที่นั้นจริง ๆ ส่วนขนาดของรูปเรขาคณิตนั้น จะเป็นขนาดที่จำลองมาจากพื้นที่จริง โดยจะต้องอิงกับบริบทที่พื้นที่นั้นไปปรากฏด้วย เช่น โคมไฟตั้งอยู่ในกล่อง จากประโยคดังกล่าว เราต้องใช้รูปเรขาคณิตสองรูปในการแสดงความหมาย รูปที่ใช้แทนโคมไฟต้องมีขนาดเล็กกว่ารูปที่ใช้แทนกล่อง โดยทั้งสองรูปนี้มีความสัมพันธ์ทางพื้นที่ในรูปแบบที่ว่ารูปที่แทนโคมไฟอยู่ในรูปที่แทนกล่อง เป็นต้น

2.6 สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในภาษาจีน คำที่ใช้ในการบอกตำแหน่งหรือสถานที่ที่มีชื่อว่า “คำบอกทิศทาง” นอกจาก “คำบอกทิศทาง” แล้ว นักวิชาการจีนบางท่านยังได้ให้คำนิยามของคำที่มีลักษณะนี้ว่า “สัญลักษณ์บอกทิศทาง” แต่สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำนิยามที่มีชื่อว่า “คำบอกทิศทาง” ในการกล่าวถึงคำที่ใช้ในการบอกตำแหน่งและสถานที่ เนื่องจากคำนิยามนี้เป็นคำนิยามที่เข้าใจง่ายและสามารถสื่อถึงลักษณะและหน้าที่ของคำบอกทิศทางได้ดี ทั้งยังเป็นคำนิยามที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการภาษาจีนอีกด้วย พร้อมทั้งใช้ชื่อคำบอกทิศทางพยางค์เดียวและคำบอกทิศทางประสม ซึ่งเป็นชื่อเรียกประเภทคำบอกทิศทางตามการจำแนกตามเกณฑ์การประสมคำ ในการกล่าวถึงประเภทของคำบอกทิศทางในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ในด้านทางไวยากรณ์ คำบอกทิศทางถือว่าเป็นคำที่มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่ซับซ้อน กล่าวคือ มีลักษณะคล้ายกับคำนามซึ่งสามารถใช้ตามลำพัง และมีลักษณะเหมือนคำไม่แท้ซึ่งไม่สามารถใช้ตามลำพังได้ ต้องใช้ประกอบไว้ด้านหลังคำอื่น แต่โดยทั่วไปแล้ว ลักษณะเด่นทางไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง คือ ต้องใช้ประกอบไว้ด้านหลังคำอื่น ๆ เพื่อใช้แสดงความหมายต่าง ๆ เช่น ใช้บอกตำแหน่ง บอกสถานที่ บอกเวลา บอกเงื่อนไข บอกสภาพ เป็นต้น

ในภาษาไทยคำที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทางในภาษาจีน คือ คำบุพบท คำบุพบทและคำเชื่อม คำดังกล่าวแม้จะมีชื่อเรียกที่ต่างกัน แต่ในด้านลักษณะและหน้าที่ทางไวยากรณ์แล้ว ถือว่ามีความคล้ายคลึงกัน คือ เป็นคำที่ใช้หน้าหน้านาม สรรพนาม หรือกริยาบางพวก ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยคเพื่อให้รู้ว่าคำหรือประโยคที่อยู่หลังบุพบทนั้นมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้าอย่างไร (กำชัย ทองหล่อ, 2540; นววรรณ พันธุมเมธา, 2554; วรรณธ์ อักษรพงศ์, 2534) คำบุพบทในภาษาไทยนั้นประกอบด้วยคำบุพบทที่มีหน้าที่ต่าง ๆ เช่น คำบุพบทนำหน้าทบอกเวลา นำหน้าทบอกสถานที่ นำหน้าทบอกเจ้าของ เป็นต้น แต่คำบุพบทที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทางในภาษาจีน คือ คำบุพบทนำหน้าทบอกสถานที่ และคำบุพบทนำหน้า ทบอกเวลา สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะใช้ “คำบุพบท” ในการกล่าวรวมถึงคำที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทางในภาษาจีน ในด้านไวยากรณ์นั้น คำบุพบทจะต้องใช้หน้าหน้า คำ วลี หรือประโยคเสมอ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า คำบุพบทจะต้องมีคำอื่นตามมาด้านหลัง ถ้าหากว่าไม่มีคำอื่นตามมาด้านหลัง คำนั้นจะถือว่าไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคำบุพบท แต่จะทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์แทน

ซึ่งในการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะคำบุพบทที่มีหน้าที่หลักในการใช้นำหน้าคำ วลี หรือ ประโยคเท่านั้น

ในการศึกษาความหมายและไวยากรณ์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนของ Lü Shūxiāng, Nishimaki Nobuko และ Zhū Zhēn พบว่าคำบอกทิศทางทั้งสามมีความหมายหลักที่เหมือนกัน คือ “อยู่ภายในขอบเขตของพื้นที่ที่มีขอบเขตที่แน่นอน” ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ คำบอกทิศทางทั้งสามนี้ส่วนใหญ่แล้วจะใช้ประกอบไว้ด้านหลังคำหรือวลีอื่น ๆ เพื่อใช้ในการแสดงความหมายทางไวยากรณ์ที่หลากหลาย ซึ่งความหมายที่หลากหลายนี้เกิดจากคำหรือวลีที่คำบอกทิศทางทั้งสามไปประกอบอยู่ด้วย ฉะนั้น การศึกษาความหมายต่าง ๆ ที่เกิดจากคำบอกทิศทางทั้งสามนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยคำหรือวลีที่อยู่ด้านหน้าคำเหล่านี้มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาความหมาย และใช้เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของคำบอกทิศทางดังกล่าว นอกจากจะใช้คำหรือวลีที่อยู่ด้านหน้ามาเป็นเกณฑ์แล้ว Zhū Zhēn ยังได้ใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์ และพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานในการศึกษาความหมายและเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของคำบอกทิศทางทั้งสามอีกด้วย

ในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยของ บรรจบ พันธุเมธา สุมิตรา อังวิฒนกุล และนันทกา พหุลยท พบว่าคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” หมายถึง “ในขอบเขต หรือแฉวง” เป็นคำที่ใช้นำหน้าคำนามหรือวลี หรือใช้ตามหลังคำกริยาบางคำ เพื่อใช้แสดงความหมายต่าง ๆ อาทิ ใช้บอกสถานที่ บอกเวลา บอกกลุ่มพวก บอกผู้เสริม เป็นต้น ในการศึกษาความหมายและลักษณะของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ส่วนใหญ่แล้วจะศึกษาจากคำหรือวลีที่คำบุพบทดังกล่าวไปประกอบอยู่ด้านหน้า โดยนำคำหรือวลีที่คำบุพบทดังกล่าวประกอบร่วมด้วย มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษาไวยากรณ์และความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” เนื่องจากคำหรือวลีที่ประกอบร่วมจะเป็นตัวกำหนดความหมายต่าง ๆ ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ซึ่งคำหรือวลีที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความหมายที่เกิดจาก คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” นั้น แตกต่างกันไปด้วย

สำหรับงานวิจัยในฉบับนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “ใน” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยใน
ด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ โดยอาศัยทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน อันประกอบด้วย
อุปลักษณะ พื้นที่ และภาพร่าง มาช่วยในการศึกษาและเปรียบเทียบความหมายต่าง ๆ ที่เกิดจาก
คำดังกล่าว ซึ่งทฤษฎีอุปลักษณะจะเป็นทฤษฎีที่ช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์
ทางความหมายต่าง ๆ ส่วนพื้นที่จะช่วยจำแนกความแตกต่างทางความหมาย และภาพร่างจะช่วย
อธิบายความหมายต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 3

คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง จากประโยคตัวอย่างที่รวบรวมมาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (北京大学语料库 Běijīng dàxué yǔliàokù) โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng”

คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง เป็นคำบอกทิศทางพยางค์เดียวที่มีความหมายเหมือนกัน คือ หมายถึง “ใน” มีลักษณะเด่นทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นหน่วยคำไม่อิสระ จึงต้องประกอบร่วมกับคำหรือวลีอื่นเสมอ โดยจะปรากฏหลังคำหรือวลีที่ประกอบรวม ดังโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” โดย “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำหรือวลีที่ประกอบรวม ดังต่อไปนี้

3.1.1 “x” เป็นคำ

Fáng Yùqíng (2001: 38) ได้จำแนกประเภทของคำ ตามแนวไวยากรณ์ดั้งเดิมออกเป็น 2 ประเภท คือ คำแท้และคำไม่แท้ คำแท้ คือ คำที่มีความหมายในตัวเอง สามารถใช้เป็นส่วนประกอบของประโยคตามลำพังได้ ได้แก่ คำนาม คำบอกสถานที่ คำบอกเวลา คำบอกทิศทาง คำบอกจำนวน คำลักษณะนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำสรรพนาม ส่วนคำไม่แท้ คือ คำที่ไม่มีความหมายที่ชัดเจนในตัวเอง มีเพียงแคความหมายตามโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น มีหน้าที่หลักในการเชื่อมคำ หรือประโยค และส่วนใหญ่คำเหล่านี้จะไม่มีเสียงที่แน่นอน หรือเป็นเสียงเบา ประกอบด้วย คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธานและคำช่วย จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า “x” สามารถเป็นคำประเภทดังต่อไปนี้

3.1.1.1 “x” เป็นคำนาม

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (现代汉语词典 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn) (2005: 953) ให้คำนิยามของคำนามว่า หมายถึง คำที่เป็นชื่อเรียกของคน สัตว์ สิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ จากการศึกษาและวิเคราะห์ประโยคตัวอย่างพบว่า เมื่อ “x” เป็นคำนาม จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ โดยคำนามนั้น จะต้องเป็นคำนามที่แสดงถึงอวัยวะร่างกาย สถานที่หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) พื้นที่ 3 มิติ¹ เช่น 家 jiā “บ้าน” 杯子 bēizi “แก้ว” 身体 shēntǐ ร่างกาย 电视 diànshì “โทรทัศน์” เป็นต้น 2) พื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ² เช่น 门 mén “ประตู” 窗 chuāng “หน้าต่าง” เป็นต้น 3) พื้นที่ 2 มิติ³ เช่น 城市 chéngshì “เมือง” 足球场 zúqiúchǎng “สนามฟุตบอล” เป็นต้น หรือเป็นคำนามนามธรรมที่มีความหมายบ่งถึงสังคม งานเลี้ยง เช่น 庙会 miào huì “งานวัด” 社会 shè huì “สังคม” เป็นต้น บ่งถึงตัวข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ หรือข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ เช่น 语言 yǔ yán “ภาษา” 数学 shù xué “คณิตศาสตร์” 表 biǎo “ตาราง” เป็นต้น บ่งถึงสภาพ เช่น 状态 zhuàng tài “ภาวะ สภาพการณ์” เป็นต้น แต่ในบรรดาคำบอกทิศทางทั้งสามคำดังกล่าว คำบอกทิศทาง “nèi” มีข้อจำกัดในการประกอบร่วมกับคำนามมากกว่าคำ “lǐ” และ “zhōng” กล่าวคือ “nèi” ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำนามที่แสดงถึงทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ พื้นที่ภาพสะท้อน คน รวมถึงคำนามนามธรรมที่แสดงถึงงานเลี้ยง ข้อมูล ข่าวสารและสภาพได้ ส่วนคำบอกทิศทาง “lǐ” นั้น ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำนามที่เป็นชื่อเรียกคน หรืออาชีพได้ เช่น 学生 xuésheng “นักเรียน” เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(1) 符号和符号的组合条件就是语言里的各种结构规则。

Fúhào hé fúhào de zǔhé tiáojiàn jiù shì yǔyánli de gè zhǒng jiégòu guīzé.

ปัจจัยในการรวมเข้าด้วยกันของสัญลักษณ์กับสัญลักษณ์ก็คือกฎของโครงสร้างแต่ละชนิด
ในภาษานั้นเอง

¹ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 3.2.1.1

² ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 3.2.1.2

³ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 3.2.1.3

- (2) 当我们把冷饮倒进杯子里时, 杯子外面马上会出现一层薄薄的水珠。

Dāng wǒmen bǎ lěngyǐn dào jìn bēizǐlǐ shí, bēizi wàimian mǎshàng huì chūxiàn yì céng bábào de shuǐzhū.

เมื่อเราเทน้ำเย็นลงไปในแก้ว ก็เกิดหยดน้ำเกาะที่ข้างแก้วทันที

- (3) 这是一个对着镜子画画的实验, 你看看镜子里的纸画, 不要看自己的手。

Zhè shì yí gè duìzhe jìngzi huàhuà de shíyàn, nǐ kàn kan jìngzǐlǐ de zhǐhuà, bú yào kàn zìjǐ de shǒu.

นี่คือการทดลองการวาดภาพโดยการส่องจากกระจก คุณต้องมองสิ่งประดิษฐ์ที่ทำมาจากกระดาษที่อยู่ในกระจก ห้ามมองมือตัวเอง

ตัวอย่างที่ (1) คำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบกับคำนาม yǔyán “ภาษา” มีความหมายบ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ ตัวอย่างที่ (2) และ (3) เมื่อประกอบกับคำ bēizi “แก้ว” และ jìngzi “กระจก” มีความหมายบ่งถึงตำแหน่งภายในพื้นที่ของสิ่งต่าง ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (4) 室内非常安静, 听不到一点声音, ……

Shìnèi fēicháng ānjìng, tīng bú dào yì diǎn shēngyīn, …

ในห้องเงียบมาก ไม่ได้ยินเสียงใด ๆ เลย...

- (5) 学习者在实验室内可以完成全部实验步骤。

Xuéxízhě zài shíyànshìnèi kěyǐ wánchéng quánbù shíyàn bùzhòu.

ผู้เรียนสามารถทำการทดลองเสร็จสิ้นทุกกระบวนการภายในห้องทดลอง

- (6) 意象是感觉之后大脑内相应的局部兴奋引起的。

Yìxiàng shì gǎnjué zhīhòu dànǎonèi xiāngyìng de júbù xīngfèn yīnqǐ de.

ภาพความคิด คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจากความสนใจที่สอดคล้องกับสมองหลังจากเกิดความรู้สึกต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ (4) และ (5) คำบอกทิศทาง “nèi” ประกอบกับคำนาม shì “ห้อง” และ shíyànshì “ห้องทดลอง” มีความหมายบ่งถึงภายในพื้นที่ของสิ่งต่าง ๆ ตัวอย่างที่ (6)

เมื่อประกอบกับคำ dànǎo “สมอง” มีความหมายบ่งถึงภายในขอบเขตของความหมาย
เปรียบเทียบ

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (7) 例如: 字典中 “花” 字有 “花朵”、“花哨”、“花费” 等义项, ……
Lìrú: zìdiǎnzhōng “huā” zì yǒu “huāduǒ”, “huāshào”,
“huāfei” děng yìxiàng, ……
ตัวอย่างเช่น ในพจนานุกรม หมวดของคำว่า “ดอกไม้” มีคำว่า “ดอกไม้” “แฟนซี” และ
“ค่าใช้จ่าย” เป็นต้น…
- (8) 齒甲骨文, 像口中门齿形的象形字。
Chǐ jiǎgǔwén, xiàng kǒuzhōng ménchǐ xíng de xiàngxíng
zì.
ตัวอักษรของคำว่า “ฟัน” บนจารึกกระดองเต่าเป็นตัวอักษรที่มีรูปร่างคล้ายกับฟันในปาก
- (9) 我说, 现实中的我 永远不会比照片里的姚明好看, ……
Wǒ shuō, xiànshízhōng de wǒ yǒngyuǎn bú huì bǐ
zhàopiànli de Yáo Míng hǎokàn, ……
ฉันพูดได้ว่า ฉันในความเป็นจริง ไม่มีทางดูดีไปกว่าเหยาหมิงที่อยู่ในรูปภาพได้…
ตัวอย่างที่ (7) คำบอกทิศทาง “zhōng” ประกอบกับคำนาม zìdiǎn “พจนานุกรม” มี
ความหมายบ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ ตัวอย่างที่ (8) คำบอกทิศทาง
“zhōng” ประกอบกับคำนาม kǒu “ปาก” มีความหมายบ่งถึงภายในพื้นที่ของสิ่ง
ต่าง ๆ และตัวอย่างที่ (9) เมื่อประกอบกับคำนาม xiànshí “ความเป็นจริง” จะมีความ
ความหมายบ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ

3.1.1.2 “x” เป็นคำบอกสถานที่

- Zhū Déxī (1998: 42-43) กล่าวว่าคำบอกสถานที่ประกอบด้วย
- 1) คำที่เป็นชื่อของสถานที่ เช่น 中国 Zhōngguó “ประเทศจีน” 曼谷 Màngǔ “กรุงเทพฯ”
欧洲 Ōuzhōu “ทวีปยุโรป” เป็นต้น 2) คำนามที่มีความหมายบ่งถึงสถานที่ องค์กร หรือ
หน่วยงานต่าง ๆ เช่น 学校 xuéxiào “โรงเรียน” 图书馆 túshūguǎn “ห้องสมุด” 邮局

yóujú “ไปรษณีย์” เป็นต้น คำทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมานี้ โดยทั่วไปแล้วสามารถกล่าวได้ว่าเป็นได้ทั้งคำนามและคำบอกสถานที่ กล่าวคือ หากคำดังกล่าวทำหน้าที่ในการสื่อความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร จะเป็นคำนาม และหากคำดังกล่าวทำหน้าที่ในการสื่อความหมายที่บ่งถึงสถานที่จะเป็นคำบอกสถานที่ Fáng Yùqíng (2001: 39) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาคำที่เป็นคำบอกสถานที่ไว้ว่า คำบอกสถานที่สามารถทำหน้าที่เป็นกรรมของคำกริยา 在 zài “ที่ อยู่ที่” 到 dào “ถึง” และสามารถใช้ในโครงสร้าง 到……去 dào...qù “ไปที่” ได้ เช่น 在上海 zài Shànghǎi “อยู่ที่เซี่ยงไฮ้” 到上海去 dào Shànghǎi qù “ไปที่เซี่ยงไฮ้” เป็นต้น การใช้ในลักษณะนี้จะเป็นลักษณะเด่นของคำบอกสถานที่โดยเฉพาะ ซึ่งคำนามทั่วไปไม่สามารถใช้ในลักษณะนี้ได้ อย่างเช่น ไม่สามารถบอกว่า *到桌子去 dào zhuōzi qù หรือ *在老师 zài lǎoshī ได้ เป็นต้น นอกจากนี้ Zhū Déxī (1998: 42) ยังกล่าวว่า คำที่สามารถใช้คำปฏิเสธสรรพนาม 哪儿 nǎr “ที่ไหน” ในการถามได้ หรือสามารถใช้คำนิยามสรรพนาม 这儿 zhèr “ที่นี่” หรือ 那儿 nàr “ที่นั่น” แทนสถานที่ที่กล่าวถึงได้ คำ ๆ นั้นถือว่าเป็นคำบอกสถานที่

จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นคำบอกสถานที่ จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทุกคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในสถานที่ดังกล่าว แต่ “x” ที่ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” จะต้องเป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายบ่งถึงสถานที่ องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น ไม่สามารถเป็นคำนามเฉพาะที่เป็นชื่อของสถานที่ได้ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(10) 从商场里出来, 我又去拨阿咪的手机。

Cóng shāngchǎnglǐ chūlai, wǒ yòu qù bō Ā Mī de shǒujī.

พอออกมาจากซูเปอร์มาร์เก็ต ผมก็โทรหาอามีอีกครั้ง

(11) 在城市里, 交通噪声对居民影响最大。

Zài chéngshìlǐ, jiāotōng zàoshēng duì jūmín yǐngxiǎng

zuì dà.

ในเมือง เสียงรบกวนจากการจราจรส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยมากที่สุด

- (12) 想着去年的今天与一家人热热闹闹地坐在院子里赏月的情景, 泪水不知不觉从眼睛里滚出来。

Xiǎngzhe qùnián de jīntiān yǔ yì jiā rén rèrènnào de zuò zài yuànzili shǎng yuè de qíngjǐng, lèishuǐ bù zhī bù jué cóng yǎnjīngli gǔnchulai.

พอนึกถึงภาพเหตุการณ์ของวันนี้เมื่อปีที่แล้วที่ได้อยู่กับครอบครัว และนั่งชมจันทร์กันที่ลานบ้านอย่างคึกคัก น้ำตาก็ไหลออกมาโดยไม่รู้ตัว

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (13) 问:那你们家就是在宫内供职了?

Wèn: Nà nǐmen jiā jiù shì zài gōngnèi gòngzhí le?

ถาม : ถ้าอย่างนั้นครอบครัวของคุณก็ทำงานในวังละสิ

- (14) 留在城市内不撤走的, ……

Liú zài chéngshìnèi bú chè zǒu de,...

ยังคงอยู่ในเมืองไม่ย้ายไปไหน...

- (15) 公园内这样密集的“森林”有6片, 最美丽的叫彩虹森林, ……

Gōngyuánnèi zhèyàng mìjī de “sēnlín” yǒu liù piàn, zuì měilì de jiào cǎihóng sēnlín,...

ในสวนสาธารณะ ป่าไม้ที่หนาแน่นแบบนี้มีอยู่ 6 แห่ง แต่ที่สวยงามที่สุดมีชื่อว่าป่าสายรุ้ง...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (16) 但自学校教育产生以后, 教育者主要是指学校中的教师和其他教育工作者人员。

Dàn zì xuéxiào jiàoyù chǎnshēng yǐhòu, jiàoyùzhě zhǔyào shì zhǐ xuéxiàozhōng de jiàoshī hé qítā jiàoyù gōngzuò rényuán.

แต่หลังจากที่การศึกษาในโรงเรียนเกิดขึ้น คำว่าบุคลากรทางการศึกษาโดยทั่วไปแล้วจะหมายถึงอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ที่ทำงานทางด้านการศึกษาในโรงเรียน

(17) 在沙漠中的一天；……

Zài shāmòzhōng de yì tiān;...

หนึ่งวันในทะเลทราย...

(18) 城市中的霓虹灯广告更是五颜六色。

Chéngshìzhōng de níhóngdēng guǎnggào gèng shì wǔ yán liù sè.

โฆษณาซึ่งประดับด้วยไฟนีออนที่อยู่ในเมืองมีสีสันสวยงามมาก

3.1.1.3 “x” เป็นคำบอกเวลา

คำบอกเวลา Fáng Yùqíng (2001: 39) คือ คำนามที่มีความหมายในการบอกเวลาทั้งปัจจุบัน อดีต และอนาคต ทั้งนี้ยังสามารถทำหน้าที่เป็นกรรมของคำกริยา 在 zài “ที่อยู่” 到 dào “ถึง” หรือ 等到 děngdào “รอจนถึง” จากการศึกษาประโยค ตัวอย่างพบว่าในกรณี “x” เป็นคำบอกเวลา คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” จะสามารถประกอบรวมด้วยได้ทั้งสามคำ โดยคำบอกเวลาที่ประกอบรวมด้วยนั้นส่วนใหญ่แล้วมีโครงสร้างเป็นคำสองพยางค์ โดยมีความหมายแสดงถึงช่วงเวลาโดยเฉพาะเจาะจงหรือไม่เฉพาะเจาะจงก็ได้ ช่วงเวลาที่เฉพาะเจาะจงส่วนใหญ่แล้วจะเป็นช่วงเวลาของหน่วยเวลาขนาดใหญ่ ได้แก่ หน่วยของเดือน ปี เช่น 三月 sān yuè “เดือนมีนาคม” 今年 jīnnián “ปีนี้” เป็นต้น และไม่สามารถประกอบกับช่วงเวลาของวันซึ่งเป็นหน่วยเวลาขนาดเล็ก เช่น 晚上 wǎnshang “กลางคืน” 下午 xiàwǔ “ตอนบ่าย” เป็นต้น ส่วนช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น 过去 guòqù “อดีต” 短期 duǎnqī “เวลาสั้น ๆ” เป็นต้น ทั้งนี้ ในบรรดาคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” คำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบรวมกับคำบอกเวลาได้น้อยกว่าคำ “lǐ” และ “zhōng” โดยจากการศึกษาพบว่าคำบอกเวลาที่คำบอกทิศทาง “nèi” ประกอบรวมด้วยได้มี 5 คำ ได้แก่ 短期 duǎnqī “ระยะสั้น” 长期 chángqī “ระยะยาว” 年底 niándǐ “ปลายปี” 三月 sān yuè “เดือนมีนาคม” 今年 jīnnián “ปีนี้” โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

- (19) 希腊人常把芹菜当作观赏作物, 在节日里用它来装饰房间; ……

Xīlārén cháng bǎ qíncài dàngzuò guānshǎng zuòwù, zài
jiérìli yòng tā lái zhuāngshì fángjiān;…

ชาวกรีกมองคื่นไฉ่ว่าเป็นสิ่งที่ใช้ในการชื่นชม ดังนั้นจึงนำมาประดับตกแต่งห้องในเทศกาล
ต่าง ๆ ...

- (20) 人不能总沉溺在过去里, ……

Rén bù néng zǒng chénì zài guòqùli,…

คนเราไม่อาจจมกับอดีตได้ตลอด...

- (21) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

Jīnniánli zhìshǎo yào náxia sānqiān wàn yuán lìrùn.

ในปีนี่ยอย่างน้อยจะต้องได้กำไรสามสิบล้านหยวน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (22) 第二, 他们知道自强不是短期内所能成立的。

Dì'èr, tāmen zhīdao zìqiáng bú shì duǎnqīnèi suǒ néng
chénglì de.

ประการที่สอง พวกเขารู้ว่าความเชื่อใจในตัวเองไม่ได้สร้างขึ้นได้ภายในช่วงเวลาสั้น ๆ

- (23) 国家邮政局负责人昨天明确表示, 今年内不会调整邮政资费。

Guójiā yóuzhèngjú fùzérén zuótiān míngquè biǎoshì,
jīnniánnèi bú huì tiáozhěng yóuzhèng zīfèi.

เมื่อวานนี้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของกรมไปรษณีย์แห่งชาติได้ประกาศอย่างชัดเจนว่า ในปีนี่ย
คงจะไม่ปรับอัตราค่าบริการไปรษณีย์

- (24) 结果, 三月内, 发现有 48 个阀门漏水, ……

Jiéguǒ, sān yuè nèi, fāxiàn yǒu sìshíwā gè fá mén lòu
shuǐ,...

ผลปรากฏว่า ในเดือนมีนาคม พบวาล์วน้ำรั่วถึง 48 วาล์ว...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(25) 搬家可说是日子中最繁重最琐碎的事情, ……

Bānjiā kě shuō shì rìzìzhōng zuì fánzhòng zuì suǒsuì de shìqíng,...

การย้ายบ้าน พูดได้ว่าเป็นเรื่องที่ทั้งหนักและจุกจิกที่สุดของวัน...

(26) 6月中, 法国国内矛盾尖锐化, ……

Liù yuèzhōng, Fǎguó guónèi máodùn jiānruihuà,...

ในเดือนมิถุนายน ความขัดแย้งภายในประเทศของฝรั่งเศสได้ทวีความรุนแรงขึ้น...

(27) 鞋子很难找, 也许赛季中会好找一些, 但也难说。

Xiézi hěn nán zhǎo, yěxǔ sàijìzhōng huì hǎo zhǎo yì xiē, dàn yě nánshuō.

รองเท้าหายากมาก แต่บางทีในช่วงฤดูกาลการแข่งขันอาจจะหาง่ายขึ้นมาหน่อย แต่นั่นก็พูดยากอีกนั่นแหละ

นอกจากนี้ยังพบว่าคำบอกเวลาบางครั้งเดียว 夜 yè “กลางคืน” สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(28) 夜里睡不着觉。

Yèlǐ shuì bù zháo jiào.

นอนไม่หลับในตอนกลางคืน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(29) 夜中十二时山本先生诊后, 始宣言性命可以无虑。

Yèzhōng shí'èr shí Shānběn xiānsheng zhěnhòu, shǐ xuānyán xìngmìng kěyǐ wú lǜ.

ตอนเที่ยงคืนหลังจากที่นายยามาโมโตะวินิจฉัยโรคแล้ว ก็เริ่มประกาศว่าชีวิตไม่ต้องคิดเยอะก็ได้

3.1.1.4 “x” เป็นคำกริยา

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (2005: 326) ให้คำนิยามของคำกริยาไว้ว่า คือ คำที่แสดงอาการกับกริยา ทำทาง การดำรงอยู่ หรือการเปลี่ยนแปลงของคน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องราวต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “x” เป็นคำกริยาจะมีเพียงคำบอกทิศทาง “zhōng” คำเดียวเท่านั้นที่ประกอบร่วมกับคำกริยาได้ โดยคำกริยาที่ประกอบร่วมนั้นจะเป็นคำกริยาที่แสดงความเป็นไปของการกระทำ ทั้งนี้ต้องเป็นคำกริยาที่อาศัยระยะเวลาในการกระทำด้วย เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(30) 会谈中, 尼赫鲁谈到亚非会议问题。

Huìtánzhōng, Níhèlǔ tán dào Yà Fēi huìyì wèntí.

ในระหว่างที่เจรจากัน เนห์รูได้พูดถึงปัญหาในการประชุมอาเซียน-แอฟริกา

(31) 跑步中最好用鼻子呼吸, 或者用鼻子吸气用口呼气。

Pǎobùzhōng zuìhǎo yòng bízi hūxī, huòzhě yòng bízi xīqì yòng kǒu hūqì.

ในระหว่างที่วิ่ง ควรจะใช้จมูกสำหรับหายใจเข้า-ออก หรือไม่ก็ใช้จมูกในการหายใจเข้าและใช้ปากในการหายใจออก

(32) 但是报道中听起来好像我不尊敬王治郅和其它国家队队员。

Dànshì bàodào zhōng tīngqilai hǎoxiàng wǒ bù zūnjìng Wáng Zhìzhì hé qítāguójiā duì duìyuán.

แต่ในระหว่างที่รายงานข่าว ฟังดูแล้วเหมือนกับว่าฉันไม่เคารพคุณหวางจื้อจื้อ และลูกทีมของประเทศต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ (30) - (32) huìtán “เจรจา” pǎobù “วิ่ง” และ bàodào “รายงานข่าว” ต่างก็เป็นคำกริยาที่แสดงถึงความเป็นไปของการกระทำ และเป็นคำกริยาที่ต้องใช้เวลาในการกระทำด้วย เมื่อคำบอกทิศทาง “zhōng” ใช้ร่วมกับคำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายว่า อยู่ภายในกระบวนการของการกระทำนั้น ๆ

3.1.1.5 “x” เป็นคำคุณศัพท์

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (2005: 1525) ให้คำนิยามของ คำคุณศัพท์ไว้ว่า คือ คำที่ใช้ในการบรรยายสภาพ ลักษณะ หรือคุณสมบัติของคน สัตว์ สิ่งของ หรือ เรื่องราวต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “x” เป็นคำคุณศัพท์ จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ที่สามารถประกอบรวมด้วยได้ โดยคำคุณศัพท์ที่ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” นั้นจะเป็นคำคุณศัพท์บอกลักษณะ เช่น 白 bái “ขาว” 美丽 měilì “สวย” เป็นต้น เมื่อคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ประกอบกับคำคุณศัพท์ดังกล่าว จะมีความหมายว่า อยู่ในสภาพหรือลักษณะนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(33) 太极图中白里有黑, 黑里有白, 寓意无论阴还是阳, 都不是纯粹的单一体。

Tàijítúzhōng báili yǒu hēi, hēili yǒu bái, yùyì wúlùn yīn háishi yáng, dōu bú shì chún cuì de dānyītǐ.

ในภาพหยินหยาง ในสีขาวมีสีดำ ในสีดำมีสีขาว ไม่ว่าจะ เป็นหยินหรือหยาง ต่างก็ไม่ใช่วัตถุหนึ่งเดียวที่บริสุทธิ์

(34) 疾病的人, 往往皮肤缺少光泽, 肤色灰黄, 甚至晦暗。皮肤光滑, 白里透红, 往往是一个人整体健康的最好反映。

Jíbìng de rén, wǎngwǎng pífū quēshǎo guāngzé, fū sè huī huáng, shènzhì huì'àn. Pífū guāngrùn, báili tòu hóng, wǎngwǎng shì yí gè rén zhěngtǐ jiànkāng de zuì hǎo fǎnyìng.

คนที่ป่วยเป็นโรค ผิวหนังมักจะขาดความมันเงา ผิวซีด กระทั่งมีสีผิวหมองคล้ำ ส่วนคนที่ผิวหนังชุ่มชื้น เปลือกเงา มีเลือดฝาด มักจะเป็นสัญญาณที่ดีที่บ่งบอกว่าคนนั้นมีสุขภาพที่ดี

- (35) 酸里带咸的圆白菜可作为色拉生吃, 也可以用菜叶子卷肉, ……

Suānli dài xián de yuánbáicài kě zuòwéi sèlā sheng
chī, yě kěyǐ yòng cài yèzi juǎn ròu,...

กะหล่ำปลีดองเค็มสามารถนำมาทำเป็นผักสลัดกินได้ และก็สามารถนำไปมาห่อเนื้อได้...

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (36) 那少女金发碧眼, 美丽中透出智慧。

Nà shàonǚ jīn fà bì yǎn, měilìzhōng tòuchu zhìhuì.

สาวน้อยผมบลอนด์นัยน์ตาสีฟ้าคนนั้น ในความงดงามก็ฉายแววว่ามีความฉลาดอยู่ด้วย

- (37) 黑暗中, 不知道走了多长时间, 峭壁旁意外地发现了一个村庄, ……

Hēi'ànzhōng, bù zhīdao zǒule duō cháng shíjiān, qiàobì
páng yìwài de fāxiànle yí gè cūnzhuāng,...

ในความมืด ไม่รู้ว่าเดินมานานแค่ไหนแล้ว จู่ ๆ ก็พบหมู่บ้านหนึ่งตรงริมหน้าผาอย่างไม่คาดคิด

...

- (38) 汤姆顽皮好动, 聪明中透着狡黠; ……

Tāngmǔ wánpí hào dòng, cōngmíngzhōng tòuzhe jiǎoxiá;...

ทอมจอมซน ในความฉลาดก็ฉายแววว่ามีไหวพริบดีด้วย...

3.1.1.6 “x” เป็นคำสรรพนาม

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (2005: 260) ให้คำนิยามของ คำสรรพนามไว้ว่า คือ คำที่ใช้แทนคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำบอกจำนวน-ลักษณนาม และคำวิเศษณ์ Fáng Yùqíng (2001: 42) จำแนกคำสรรพนามออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม และปฏิเสธสรรพนาม จากการศึกษาพบว่าเมื่อ “x” เป็น คำสรรพนามจะมีเพียงคำบอกทิศทาง “zhōng” ประกอบร่วมได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ คำสรรพนามที่ประกอบร่วมจะเป็นคำสรรพนามประเภทบุรุษสรรพนามที่มีความหมายเป็นพหูพจน์

เท่านั้น และเมื่อประกอบรวมเป็นโครงสร้าง “คำสรรพนาม + zhōng” แล้ว จะมีความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(39) 他们中有些人我可以经常看到。

Tāmenzhōng yǒuxiē rén wǒ kěyǐ jīngcháng kàndào.

ในบรรดาพวกเขา มีบางคนที่ฉันอาจจะเจอได้บ่อย ๆ

(40) 有没有什么能使得你们中的任何一位也出现类似情况?

Yǒu méiyǒu shénme néng shǐ de nǐmenzhōng de rènhé yí wèi yě chūxiàn lèisì qíngkuàng?

มีอะไรบ้างที่จะทำให้ใครคนหนึ่ง**ในบรรดาพวกคุณ**เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นได้

(41) 它们中一部分为塑料制品，一部分为化学制品。

Tāmenzhōng yí bùfen wéi sùliào zhìpǐn, yí bùfen wéi huàxué zhìpǐn.

ในบรรดาพวกมัน ส่วนหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติก ส่วนหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากเคมี

3.1.1.7 “x” เป็นคำบุพบท

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (2005: 702) ให้คำนิยามของคำบุพบทไว้ว่า คือ คำที่ใช้ประกอบไว้หน้าคำหรือวลี เพื่อแสดงถึงทิศทาง เป้าหมาย สถานที่ เวลา วิธีการ การเปรียบเทียบ และผู้ถูกกระทำ จากการศึกษาประโยคพบว่า เมื่อ “x” เป็นคำบุพบท จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” เพียงคำเดียวที่ประกอบรวมด้วยได้ โดยคำบุพบทที่สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้ คือ คำบุพบทบอกสถานที่ 往 wǎng “ไปยัง” 从 cóng “จาก” 由 yóu “จาก” 向 xiàng “ไปยัง” เพียง 4 คำเท่านั้น และเมื่อคำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบกับคำบุพบทดังกล่าว จะมีความหมายบ่งถึงตำแหน่งด้านใน เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(42) 以后再这样刺激儿童, 脚趾就会向里屈曲。

Yǐhòu zài zhèyàng cìjī értóng, jiǎozhǐ jiù huì xiàng lǐ qūqū.

ต่อจากนี้ไป หากกระตุ้นเด็กด้วยวิธีนี้ นิ้วเท้าก็จะค่อย ๆ งอเข้าไปข้างใน

(43) 如果这些管道太软, 在呼吸的时候, 特别是往里吸气时, 就会吸瘪, 使气流不能通过。

Rúguǒ zhèxiē guǎndào tài ruǎn, zài hūxī de shíhòu, tèbié shì wǎng lǐ xīqì shí, jiù huì xībiě, shǐ qìliú bù néng tōngguò.

ถ้าหากว่าท่อช่วยหายใจนิ่มเกินไป เวลาที่หายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหายใจเข้าไปข้างใน จะทำให้ท่อแบนไปที่จุก และอากาศก็จะไหลเวียนเข้าไปไม่สะดวก

(44) 太阳内部从里向外, 由产能核心区、辐射区和对流区三个层次组成。

Tàiyáng nèibù cóng lǐ xiàng wài, yóu chǎn néng héxīn qū, fúshè qū hé duìliú qū sān gè céngcì zǔchéng.

ด้านในของดวงอาทิตย์ จากภายในสู่ภายนอกประกอบขึ้นมาจากโซนการผลิตรังสี โซนการแผ่รังสี และโซนการพาความร้อน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

3.1.2 “x” เป็นวลี

วลี คือ หน่วยในภาษาที่สร้างขึ้นมาจากคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป ทำให้เกิดความหมายที่เพิ่มขึ้น เช่น 很多 hěnduō “เยอะมาก” เกิดจาก คำ 很 hěn “มาก” มาขยายคำ 多 duō “เยอะ” 我爸爸 wǒ bàba “พ่อของฉัน” วลีนี้เกิดจากคำ 我 wǒ “ฉัน” มาขยายคำ 爸爸 bàba “พ่อ” เป็นต้น Fáng Yùqíng (2001: 63) จำแนกประเภทของวลีตามประเภทของ

คำได้ 5 ประเภท ได้แก่ นามวลี (名词短语 míngcí duǎnyǔ) กริยาวลี (动词短语 dòngcí duǎnyǔ) คุณศัพท์วลี (形容词短语 xíngróngcí duǎnyǔ) วิเศษณ์วลี (副词短语 fùcí duǎnyǔ) และบุพบทวลี (介词短语 jiècí duǎnyǔ)

จากการศึกษาพบว่า วลีที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” มี 2 ประเภท คือ นามวลีและกริยาวลี ดังนี้

3.1.2.1 “x” เป็นนามวลี

นามวลี คือ วลีที่มีความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนคำนาม จากการศึกษพบว่า นามวลีที่พบในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เกิดจากการประกอบคำตามโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1) โครงสร้างความขยาย คือ โครงสร้างที่เกิดจากส่วนประกอบ 2 ส่วน โดยส่วนหน้าทำหน้าที่ขยายส่วนหลัง และส่วนหลังทำหน้าที่เป็นคำหลัก ซึ่งคำหลักนี้สามารถเป็นได้ทั้งคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ โดยจะอยู่ในรูป “คำขยาย + คำหลัก” เช่น 他的手 tā de shǒu “มือของเขา” (他 tā “เขา” และ 的 de “ของ” เป็นคำขยายที่มาขยายคำนาม 手 shǒu “มือ” ซึ่งเป็นคำหลัก) 两个小时 liǎng gè xiǎoshí “สองชั่วโมง” (两 liǎng “สอง” และ 个 gè “คำลักษณนาม” มาขยายคำนาม 小时 xiǎoshí “ชั่วโมง” ซึ่งเป็นคำหลัก) 非常漂亮 fēicháng piàoliang “สวยมาก” (คำวิเศษณ์ 非常 fēicháng “มาก” มาขยายคำคุณศัพท์ 漂亮 piàoliang “สวย” ซึ่งเป็นคำหลัก) เป็นต้น จากการศึกษพบว่า นามวลีที่ประกอบด้วยคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” นั้นจะมีคำหลักที่เป็นคำนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(45) 他的视线里只有我，而并不注意那辆车。

Tā de shìxiànli zhǐyǒu wǒ, ér bìng bù zhùyì nà liàng chē.

ในสายตาที่เขาองมีแค่ฉัน เลยไม่ได้ระวังรถคันนั้น

- (46) 比如, 中国家庭里, 老子说话时, 孩子不可以还嘴。

Bǐrú, Zhōngguó jiātínglǐ, lǎozǐ shuōhuà shí, háizi bù kěyǐ huán zuǐ.

ดังเช่น ในครอบครัวของคนจีน เวลาที่ผู้ใหญ่พูด เด็ก ๆ ไม่สามารถเถียง

- (47) 我想我会要 5 个孩子, 五年里 一年一个。

Wǒ xiǎng wǒ huì yào wǔ gè hái zi, wǔ niánlǐ yì nián yí gè.

ฉันคิดว่า ฉันจะมีลูก 5 คน ใน 5 ปีนี้จะมีปีละคน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (48) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。

Měi gè dàfū tǒngzhìzhe zìjǐ lǐngdìnèi de bǎixìng.

ข้าราชการปกครองประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง

- (49) 考试期限为六年, 六年内 学员获得了学士或学士以上学位; ……

Kǎoshì qīxiàn wéi liù nián, liù niánnèi xuéyuán huòdéle xuéshì huò xuéshì yǐshàng xuéwèi;…

ช่วงเวลาของการสอบถูกกำหนดไว้ว่า 6 ปี ในเวลา 6 ปีนี้ ผู้เรียนจะต้องได้รับวุฒิปริญญาตรี หรือปริญญาตรีขึ้นไป...

- (50) 在扩张过程中, 俄罗斯人逐渐分布到现在的区域内, ……

Zài kuòzhāng guòchéngzhōng, Éluósīrén zhújiàn fēnbù dào xiànzài de qūyùnèi,…

ในขั้นตอนการขยายตัว ชาวรัสเซียค่อย ๆ กระจายตัวไปสู่ในเขตพื้นที่ปัจจุบัน...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (51) 此外, 还十分重视教育过程中师生之间的合作关系, ……

Cǐwài, hái shífēn zhòngshì jiàoyù guòchéngzhōng shī shēng zhījiān de hézuò guānxì,...

นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางด้านความร่วมมือระหว่างกันของครูกับนักเรียนในกระบวนการศึกษาด้วย...

- (52) 发达国家中以日本最为典型。

Fādá guójiāzhōng yǐ Rìběn zuìwéi diǎnxíng.

ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมักจะยึดเอาญี่ปุ่นเป็นแบบอย่าง

- (53) 这七年中, 周恩来不仅重视经济建设、文教建设和统一战线, ……

Zhè qī niánzhōng, Zhōu Ēnlái bùjǐn zhòngshì jīngjì jiànshè, wénjiàn jiànshè hé tǒngyī zhànxiàn,...

ในช่วง 7 ปีนี้ โจว เอินไหลไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ

วัฒนธรรมและการศึกษาเท่านั้น แต่ยังทำให้เส้นทางในการรบเป็นหนึ่งเดียวด้วย...

- 2) โครงสร้างรวม คือ โครงสร้างที่มีคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป และความหมายของคำทั้งสอง มีความสำคัญในระดับที่เท่าเทียมกัน โดยใช้คำสันธานเชื่อมความ 和 hé “และ” 或者 huòzhě “หรือ” หรือ 以及 yǐjí “ตลอดจน รวมถึง” มาช่วยในการสื่อความหมาย ทั้งนี้โครงสร้างรวมที่ประกอบเป็นนามวลีนั้นจะเป็นค่านามตั้งแต่สองคำขึ้นไป ดังโครงสร้าง “ค่านาม + hé/huòzhě/yǐjí + ค่านาม” และในกรณีที่ “x” เป็นนามวลีแบบโครงสร้างรวมนี้ จะสามารถใช้ประกอบกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

- (54) 石盐和湖盐里含有镁、锂、硼、溴、碘、钾、石膏、芒硝, ……

Shíyán hé húyánli hán yǒu měi, lǐ, péng, xiù, diǎn, jiǎ, shígāo, mángxīāo,...

ในหินเกลือและทะเลสาบน้ำเค็มประกอบด้วย แมกนีเซียม ลิเทียม โบรอน โบรมีน ไอโอดีน โพแทสเซียม ยิปซัม โซเดียมคาร์บอเนต...

- (55) 例如不送气的 [p] 和送气的 [p′] 是汉语和英语里都有的两个音素, ……

Lìrú bú sòngqì de [p] hé sòngqì de [p′] shì Hànyǔ hé Yīngyǔli dōu yǒu de liǎng gè yīnsù,...

อย่างเช่น เสียง [p] ซึ่งเป็นเสียงไม่พ่นลม กับเสียง [p′] ซึ่งเป็นเสียงพ่นลม ล้วนเป็นหน่วยพื้นฐานทั้งสองเสียง ที่มีอยู่ทั้งในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ...

- (56) 比如同是一个 t, 在英语和汉语里就读得不完全一样。

Bǐrú tóng shì yí gè t, zài Yīngyǔ hé Hànyǔlǐ jiù dú de bù wánquán yí yàng.

ดังเช่นตัวอักษร t ตัวเดียวกัน ในภาษาอังกฤษและภาษาจีนต่างก็ไม่ได้อ่านเหมือนกันทุกประการ

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (57) 人们普遍对儒家建立的这种刚性交易体系“放心”，家庭、家族内的金融交易风险小，这也是为什么这一体系能运作两千多年。

Rénmen pǔbiàn duì Rújiā jiànli de zhè zhǒng gāngxìng jiāoyì tǐxì “fàngxīn”, jiā tíng, jiā zú nèi de jīnróng jiāoyì fēngxiǎn xiǎo, zhè yě shì wèishénme zhè yì tǐxì néng yùn zuò liǎng qiān duō nián.

ผู้คนต่างก็ “วางใจ” กับระบบการค้าขายที่แข็งแกร่งซึ่งสร้างขึ้นมาจากลัทธิขงจื๊อระบบนี้ อันตรายจากการทำธุรกรรมทางการเงินภายในครอบครัวและวงศ์ตระกูลก็ลดลง และนี่ก็เป็นเหตุผลว่าทำไมระบบนี้สามารถนำมาใช้ได้ถึง 2,000 กว่าปี

- (58) “疾风之狼” 觉得冰之魔女似乎把寒气吹进了他的胃和心脏内一样。

“Jífēng zhī láng” juéde bīng zhī mómǚ sìhū bǎ hánqì chuījinle tā de wèi hé xīnzàngnèi yíyàng.

จีเฟิงจื๊อกลางคิดว่าแม่มน้ำแข็งเหมือนจะพัดลมหนาวเข้าไปในหัวใจและกระเพาะอาหารของเธอ

- (59) 组织省、市范围内的会计学术交流、研究和介绍国内外新的财会理论信息, ……

Zǔzhī shěng, shì fànwéinèi de kuàijì xuéshù jiāoliú, yánjiū hé jièshào guónèiwài xīn de cáihuì lǐlùn xīnxi,...

การจัดการวิจัย แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการทางด้านบัญชีในเขตเมืองและมณฑล รวมถึงการแนะนำข่าวสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการเงินและการธนาคารรูปแบบใหม่ทั้งในและต่างประเทศ...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (60) “学校教育与社会教育” 则很难归属到“级”和“类”两个维度中,
“成长教育和继续教育” 是体现受教育者生命运行阶段的维度, ……
“Xuéxiào jiàoyù yǔ shèhuì jiàoyù” zé hěn nán guīshǔ dào
“jí” hé “lèi” liǎng gè wéidùzhōng, “chéngzhǎng jiàoyù hé
jìxù jiàoyù” shì tǐxiàn shòu jiàoyùzhě shēngmìng yùnxíng
jiēduàn de wéidù,...
การศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษาทางสังคม ยากที่จะจัดระดับของ “ชั้น” และ “ประเภท”
ได้ การศึกษาในระยะยาวกับการศึกษาต่อเนื่อง ก็เป็นมิติของช่วงเวลาในการขับเคลื่อนของ
บุคคลที่ได้รับการศึกษา...
- (61) 工业废渣是指工业生产、加工过程中产生的废弃物, ……
Gōngyè fèizhā shì zhǐ gōngyè shēngchǎn, jiāgōng
guòchéngzhōng chǎnshēng de fèiqì wù,...
ของเสียจากอุตสาหกรรมก็คือของทิ้งจากกระบวนการผลิตหรือกระบวนการแปรรูปในระบบ
อุตสาหกรรม...
- (62) 在英语和德语中, 义务教育和强迫教育或强制教育是同一个词。
Zài Yīngyǔ hé Déyǔzhōng, yìwù jiàoyù hé qiǎngpò jiàoyù
huò qiǎngzhì jiàoyù shì tóng yí gè cí.
ในภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมัน การศึกษาตามกฎหมาย การศึกษาภาคบังคับ หรือ
การศึกษาภาคบังคับ เป็นคำเดียวกัน

3.1.2.2 “x” เป็นกริยาวลี

กริยาวลี คือ วลีที่มีความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกับ
คำกริยา จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “x” เป็นกริยาวลี จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง
“zhōng” ได้เพียงคำเดียว โดยกริยาวลีที่พบในโครงสร้าง “x + zhōng” เป็นกริยาวลีที่เกิดจาก
การประกอบคำตามโครงสร้างประธาน – ภาคแสดง และโครงสร้างกริยา – กรรม เช่น

1) โครงสร้างประธาน - ภาคแสดง คือ โครงสร้างที่มีประธานกับภาคแสดงประกอบเข้าด้วยกัน และประธานที่อยู่ในโครงสร้างนี้จะเป็นผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ หรือไม่ได้เป็นทั้งผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำก็ได้ เช่น 病人看病 bìngrén kàn bìng “คนป่วยหาหมอ” ในที่นี้ “คนป่วย” เป็นผู้กระทำกริยา “หาหมอ” หรือ 问题解决了 wèntí jiějuéle “ปัญหาถูกแก้ไขแล้ว” ในที่นี้ประธาน “ปัญหา” เป็นผู้ถูกกระทำโดยกริยา “แก้” หรือ 今天星期三 jīntiān xīngqī sān “วันนี้วันพุธ” ในที่นี้ประธาน “วันนี้” ไม่ได้เป็นทั้งผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำกริยา จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “x” เป็นกริยาวิเศษณ์แบบโครงสร้างประธาน-ภาคแสดง ประธานที่อยู่ในโครงสร้างจะทำหน้าที่เป็นผู้กระทำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(63) 检查化验时间长, 出报告慢是病人看病中的一大难题。

Jiǎnchá huà yàn shíjiān cháng, chū bàogào màn shì
bìngrén kàn bìngzhōng de yí dà nàntí.

เวลาที่ใช้ตรวจสอบการทดลองนานมาก การบอกผลรายงานช้าจึงเป็นปัญหาใหญ่ในการหาหมอของคนไข้

(64) 电视剧播出后, 并没有产生他预想中的收视热潮。

Diànshìjù bōchū hòu, bìng méiyǒu chǎnshēng tā yùxiǎng
zhōng de shōushì rècháo.

หลังจากที่ละครโทรทัศน์ออกอากาศ กระแสการรับชมกลับไม่ได้รับความนิยมตามที่เขาคาดการณ์ไว้

(65) 病休, 是他学习中的一次波折, 但给他带来一次静心沉思的机会。

Bìngxiū, shì tā xuéxízhōng de yí cì bōzhé, dàn gěi tā
dàilái yí cì jìngxīn chénsī de jīhuì.

การลาป่วย แม้ว่าจะเป็นการหยุดชะงักครั้งหนึ่งในการเรียนของเขา ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาส
หนึ่งครั้งในการคิดทบทวนด้วยจิตใจอันสงบ

2) โครงสร้างกริยา – กรรม คือ โครงสร้างที่มีกริยากับกรรมประกอบเข้า
ด้วยกันเป็นวลี จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “x” เป็นกริยาวลีแบบโครงสร้างกริยา–กรรม กรรมที่อยู่ใน
โครงสร้างจะทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(66) 我军搜索敌人死体，发现击毙敌人中有联络军官一员名机部一经。

Wǒ jūn sōusuǒ dírén sǐ tǐ, fāxiàn jībì dírénzhōng yǒu
liánluò jūnguān yì yuán míng jī bù yìjīng.

กองทัพของเราค้นหาศพของศัตรู พบว่าในระหว่างที่ยิงศัตรูนั้นมีทหารประสานงานที่ใช้ชื่อ
ของแผนกเครื่องบินยนต์คนหนึ่ง

(67) ……度过抗日战争中最艰苦的阶段。

...dùguo Kàng Rì Zhànzhēngzhōng zuì jiānkǔ de jiēduàn.

...ช่วงเวลาที่ย่ำแย่ที่สุดในการใช้ชีวิตในช่วงสงครามต่อต้านญี่ปุ่น

(68) 但在爱国主义的感召下，暗杀组织成员中有人向中国代表团报告了，
中国代表团及时采取了预防措施。

Dàn zài àiguó zhǔyì de gǎnzhào xià, ànshā zǔzhī
chéngyuánzhōng yǒu rén xiàng Zhōngguó dàibiǎo tuán
bàogào le, Zhōngguó dàibiǎo tuán jíshí cǎiqǔ le yùfáng
cuòshī.

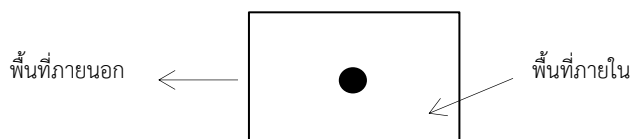
แต่ภายใต้การเรียกร้องของลัทธิรักชาติ ในขณะที่มีการลอบฆ่าสมาชิกในองค์กร ได้มีคนไป
รายงานต่อกลุ่มตัวแทนของประเทศจีน กลุ่มตัวแทนประเทศจีนจึงเลือกใช้มาตรการป้องกัน
ล่วงหน้าอย่างทันที่

3.2 ความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng”

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่ปรากฏในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” โดยใช้กระบวนการอุปลักษณะ ภาพร่าง และพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน มาช่วยในการอธิบายความหมาย จากการศึกษพบว่าความหมายของคำบอกทิศทางทั้งสามนี้ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย

3.2.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรง (ความหมายหลัก) คือ ความหมายเดิมของคำ เป็นความหมายตรงตัวที่พบได้ในพจนานุกรม ความหมายตรงตัวนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัย หรือบริบททางภาษาต่าง ๆ ความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” เป็นความหมายที่แสดงถึงตำแหน่ง หรือทิศทาง โดยมีความหมายว่า “ด้านใน หรือภายในของพื้นที่” ดังแสดงได้ตามภาพร่างข้างล่างนี้

ภาพร่างที่ 3.1 แสดงความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

จากภาพร่างข้างต้น รูปสี่เหลี่ยมแสดงถึงพื้นที่ใด ๆ ที่มีขอบเขตที่แน่นอน และมีการแบ่งพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกไว้อย่างชัดเจน โดยพื้นที่ที่อยู่ในเส้นของรูปสี่เหลี่ยมเป็นพื้นที่ภายใน และพื้นที่ที่อยู่ข้างนอกเส้นของรูปสี่เหลี่ยมเป็นพื้นที่ภายนอก ส่วนรูปร่างกลมทึบสีดำที่อยู่ในรูปสี่เหลี่ยมนั้น แสดงถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งพื้นที่นี้จะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ สามารถมองเห็น และสัมผัสได้ และจากการศึกษาพบว่าความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

3.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ

พื้นที่ 3 มิติ หมายถึง พื้นที่ที่ประกอบด้วยความกว้าง ความยาว และความลึก ประกอบเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็น “รูปทรง” มีลักษณะเด่นที่เปรียบเสมือนกับภาชนะ กล่าวคือ สามารถบรรจุ หรือเก็บสิ่งต่าง ๆ ไว้ในพื้นที่ภายในได้ จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ดังกล่าวมี 4 ประเภท ดังนี้

1) สิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เช่น 酒店 jiǔdiàn “โรงแรม” 室 shì “ห้อง” 学校 xuéxiào “โรงเรียน” เป็นต้น โดยพื้นที่ภายในของสิ่งเหล่านี้มีลักษณะเป็นที่ว่าง สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นสถานที่ในลักษณะนี้ จะสามารถใช้ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ในสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(69) 我和姚明一块在他住的酒店里。

Wǒ hé Yáo Míng yíkuài zài tā zhù de jiǔdiànli.

ฉันกับเหยาหมิงอยู่ในโรงแรมที่เขาพักด้วยกัน

(70) 在医院婴儿室里, 你可以看到, 出生几天后的婴儿, 就有不同的表现。

Zài yīyuàn yīng'ér shìli, nǐ kěyǐ kàndào, chūshēng jǐ tiān hòu de yīng'ér, jiù yǒu bù tóng de biǎoxiàn.

ในห้องอภิบาลทารกแรกเกิดของโรงพยาบาล คุณจะเห็นได้ว่าทารกที่เพิ่งเกิดได้ 2-3 วัน ต่างมีท่าทีการแสดงออกที่ไม่เหมือนกัน

(71) 在这个工厂里, 60年代的机器设备还在使用, 不过许多都经改造过了。

Zài zhè gè gōngchǎngli, liùshí niándài de jīqì shèbèi hái zài shǐyòng, búguò xǔduō dōu jīng gǎizào guole.

ในโรงงานแห่งนี้ เครื่องจักรและอุปกรณ์ในสมัยทศวรรษที่ 60 ยังคงใช้งานได้อยู่ แต่ว่าก็มีหลายอย่างที่ผ่านมาผ่านการดัดแปลงมาแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(72) 目前, 酒店内所有餐厅都已暂停营业。

Mùqián, jiǔdiànnèi suǒyǒu cāntīng dōu yǐ zàntíng
yíngyè.

ปัจจุบันนี้ ห้องอาหารทั้งหมดที่อยู่ในโรงแรมต่างหยุดดำเนินการเป็นการชั่วคราวแล้ว

(73) 将房间遮暗, 仅让一束阳光射进室内, 在这束光照射的地方放一块三棱镜。

Jiāng fángjiān zhē'àn, jǐn ràng yí shù yángguāng shè
jìn shìnèi, zài zhè shù guāngzhào shè de dìfang fàng
yí kuài sān léngjìng.

ทำกันแดดห้อง แล้วให้แสงแดดบางส่วนสอดส่องเข้ามาในห้อง จุดไหนที่แดดส่องถึงให้วางปริซึม
ไว้ 1 ก้อน

(74) 当地一个体户把一台拖拉机停放在工厂内的空地上, 半个月后发现部分零件被人拆走。

Dāngdì yí gè tǐhù bǎ yì tái tuōlājī tíngfàng zài gōngchǎng
nèi de kòngdìshang, bàn gè yuè hòu fāxiàn bùfen língjiàn bèi
rén chāi zǒu.

นักธุรกิจในห้องถื่นคนหนึ่งนำรถแทรกเตอร์มาจอดเก็บไว้ตรงที่ว่างภายในโรงงาน ครึ่งเดือน
ต่อมาก็พบว่าอะไหล่บางส่วนถูกคนถอดออกไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(75) 原来就是在酒店中常看到的一个人!

Yuánlái jiù shì zài jiǔdiànzhōng cháng kàndào de yí gè
rén!

ที่แท้ก็เป็นคนที่เห็นอยู่บ่อย ๆ ในโรงแรม

(76) 我看到了咨询室中有桌椅、鲜花……。

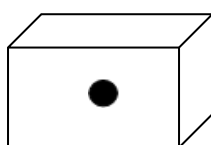
Wǒ kàndào le zīxúnshìzhōng yǒu zhuō yǐ, xiānhuā,...

ฉันเห็นแล้วว่าในห้องให้คำปรึกษามีโต๊ะ เก้าอี้ ดอกไม้สด...

(77) 这家工厂已有 3 年没有生产奶粉了，工厂中有烘干机、过滤压缩机和高温消毒锅等设备。

Zhè jiā gōngchǎng yǐ yǒu sān nián méiyǒu shēngchǎn nǎifěn le, gōngchǎngzhōng yǒu hōnggānjī, guòlǜ yāsuōjī hé gāowēn xiāodú guō děng shèbèi.

โรงงานแห่งนี้ไม่ได้ผลิตนมผงมาสามปีแล้ว ในโรงงานมีอุปกรณ์จำพวกเครื่องอบแห้ง เครื่องกลั่น และหม้อนึ่งฆ่าเชื้ออุณหภูมิสูง

ภาพร่างที่ 3.2 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง

(หมายเหตุ: รูปทรงสี่เหลี่ยมโปร่งแทนพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีขอบเขตที่แน่นอน มีลักษณะเด่นเสมือนกับ “ภาชนะ” ซึ่งพื้นที่ภายในเป็นที่ว่าง สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ ส่วนรูปร่างกลมทึบ แสดงถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ดังกล่าว)

2) สิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น 碗 wǎn “ชาม” 杯 bēi “แก้ว” 水盆 shuǐpén “อ่างน้ำ” เป็นต้น โดยพื้นที่ภายในของสิ่งเหล่านี้มีลักษณะเป็นที่ว่าง ที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นสิ่งของที่มีลักษณะเช่นนี้ จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายใน สิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(78) 如今, 汽车里使用的就是这种类型的电池。

Rújīn, qìchēli shǐyòng de jiù shì zhè zhǒng lèixíng de diànchí.

ปัจจุบัน แบตเตอรี่ที่ใช้ในรถยนต์ก็คือแบตเตอรี่ชนิดนี้

- (79) 碗里只有饭, 没有菜, 我们问他, 这么便宜的大白菜为什么自己不炒点吃, ……

Wǎnli zhǐyǒu fàn, méiyǒu cài, wǒmen wèn tā, zhème piányi de dà báicài wèishénme zìjǐ bù chǎo diǎn chī,...

ในชามมีแต่ข้าว ไม่มีกับข้าว พวกเราถามเขาว่า ผักกาดขาวราคาถูขนาดนี้ทำไมตัวเองถึงไม่ผัดกินสักหน่อยล่ะ

- (80) 她穿着浴袍, 头上包着毛巾, 脚还插在热水盆里。

Tā chuānzhe yùpáo, tóushang bāozhe máojīn, jiǎo hái chā zài rè shuǐ pénli.

หล่อนสวมเสื้อคลุมอาบน้ำ หัวโปกผ้าขนหนู เท้ายังจุ่มอยู่ในอ่างน้ำอุ่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (81) 第四十五条出租车营运中, 驾驶员和乘客不得在车内吸烟, 不得向车外抛洒物品。

Dì sìshíwǔ tiáo chūzūchē yíngyùnzhōng, jiàoshǐyuán hé chéngkè bude zài chēnèi xīyān, bude xiàng chēwài pāosǎ wùpǐn.

ประกาศที่ 15 ในการดำเนินกิจการรถแท็กซี่ พนักงานขับรถและผู้โดยสารห้ามสูบบุหรี่ภายในรถ ห้ามโยนสิ่งของออกนอกรถ

- (82) 服务员轻轻地把硬币投入碗内。

Fúwùyuán qīngqīng de bǎ yìngbì tóurù wǎnnèi.

บริกรโยนเหรียญลงไปในชามเบา ๆ

- (83) 再将炸好的面筋放入开水锅内煮至发软, 捞在温水盆内, 洗去油渍, 挤净水分。

Zài jiāng zháhǎo de miànjīn fàngù kāishuǐ guōnèi zhǔ zhì fā ruǎn, lāo zài wēn shuǐ pénnèi, xǐqù yóuzì, jǐ jìng shuǐfèn.

ค่อยนำโปรตีนเกษตรที่ทอดเสร็จแล้วใส่ในหม้อน้ำเดือดต้มจนนิ่ม หลังจากนั้นช้อนใส่ในกะละมังน้ำอุ่น ล้างน้ำมันที่ติดมาออก บีบให้สะเด็ดน้ำ

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(84) 车中的我, 完成了在温州的采访任务, 此刻奔赴机场, 准备返程。

Chēzhōng de wǒ, wánchéngle zài Wēnzhōu de cǎifǎng
rènwù, cǐkè bēnfù jīchǎng, zhǔnbèi fǎnchéng.

ฉันที่อยู่ในรถ ได้ปฏิบัติภารกิจการสัมภาษณ์ที่เมืองเวินโจวเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้กำลัง
มุ่งหน้าไปยังสนามบิน เพื่อเตรียมตัวเดินทางกลับ

(85) 鸡蛋打在碗中, 取出蛋黄, 留蛋白备用。

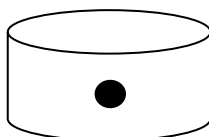
Jīdàn dǎ zài wǎnzhōng, qǔchū dànhuáng, liú dàn bái
bèiyòng.

ไข่ไก่ตอกใส่ชาม นำไข่แดงออกมา เหลือแต่ไข่ขาวไว้ใช้

(86) 人们从瀑布里面取了很多水, 有些人开始在水盆中洗手。

Rénmen cóng pùbù lǐmiàn qǔle hěn duō shuǐ, yǒuxiē rén
kāishǐ zài shuǐpénzhōng xǐ shǒu.

ผู้คนต่างตักน้ำจากน้ำตกจำนวนมาก แต่มีบางคนที่กำลังมือในอ่างน้ำก่อน

ภาพร่างที่ 3.3 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ

(หมายเหตุ: รูปทรงกระบอกโปร่งแทนสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้น ภายในเป็นพื้นที่ว่าง มีขอบเขตที่แน่นอน มีลักษณะเด่นเปรียบเสมือน “ภาชนะ” ที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ โดยรูปวงกลมที่บแสดงถึงสิ่งที่อยู่ภายในสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่กล่าวถึง)

3) ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1. เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติเป็นปริมาตรและรูปทรง เช่น 土 tǔ “ดิน” 树木 shùmù “ต้นไม้” 石头 shítou “ก้อนหิน” เป็นต้น 2. เป็นของเหลวที่มีปริมาตรแต่ไม่มีรูปทรง ต้องอาศัยพื้นที่บางอย่างเป็นภาชนะมาบรรจุ เช่น 水 shuǐ “น้ำ” 河 hé “แม่น้ำ” 海洋 hǎiyáng “มหาสมุทร” เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะดังที่กล่าวมานี้ จะมีรูปทรงที่เป็นทรงตัน ไม่ใช่พื้นที่ว่างอย่างพื้นที่ในข้อ 1) และ 2) ในกรณี “x” ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” มีลักษณะดังที่กล่าวมา

ข้างต้น จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำเท่านั้น และมีความหมายว่าอยู่ภายในทรัพยากรธรรมชาตินั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(87) 这是一种奇特的鱼类, 一生中半辈子生活在海洋里, 半辈子生活在江河中。

Zhè shì yì zhǒng qítè de yúlèi, yìshēngzhōng bànbèizi shēnghuó zài hǎiyángli, bànbèizi shēnghuó zài jiāng hé zhōng.

นี่คือชนิดของปลาที่แปลกประหลาดชนิดหนึ่ง ตลอดชีวิตของมัน ครึ่งชีวิตจะอาศัยอยู่ในมหาสมุทร อีกครึ่งชีวิตจะอาศัยอยู่ในแม่น้ำ

(88) 天牛的幼虫不能在活的树木里生存, ……

Tiānniú de yòuchóng bù néng zài huó de shùmùli shēngcún, ……
ตัวอ่อนของด้วงไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในต้นไม้ที่มีชีวิตได้…

(89) 生活在土里, 吃农作物的根和茎, 是害虫。

Shēnghuó zài tǔli, chī nóngzuòwù de gēn hé jīng, shì hàichóng.

สิ่งที่ใช้ชีวิตอยู่ในดิน กินรากและลำต้นของพืชผลทางการเกษตร คือแมลงศัตรูพืช

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่พบการปรากฏของข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(90) 海豚, 是生活在海洋中的一种聪明、善良的动物, ……

Hǎitún, shì shēnghuó zài hǎiyángzhōng de yì zhǒng cōngmíng, shànliáng de dòngwù, ……

โลมา เป็นสัตว์ที่ฉลาดและใจดีชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ในมหาสมุทร…

(91) 第二年四五月, 它们就从土中发芽, 生长, 寻找寄主。

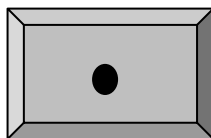
Dì'èr nián sì wǔ yuè, tāmen jiù cóng tǔzhōng fāyá, shēngzhǎng, xúnzhǎo jìzhǔ.

เดือนเมษายนและเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป พวกมันก็จะแตกหน่อโผล่ขึ้นมาจากในดิน เจริญเติบโต แล้วก็หาที่อยู่อาศัย

- (92) 以前人们曾发现一些昆虫会在树木中钻孔, 食用这些孔洞里长出来的真菌。

Yìqián rénmen céng fāxiàn yìxiē kūnchóng huì zài shùmùzhōng zuān kǒng, shíyòng zhèxiē kǒngdòngli zhǎngchulai de zhēnjūn.

ในสมัยก่อน ผู้คนเคยค้นพบว่า มีหนอนจำนวนหนึ่งสามารถเจาะรูในต้นไม้ได้ และกินเชื้อราที่เติบโตจากในรูเหล่านี้

ภาพร่างที่ 3.4 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ

(หมายเหตุ: รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่แสดงทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะเป็นรูปทรงตัน ส่วนรูปร่างกลมที่แสดงถึงสิ่งที่อยู่ในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาตินั้น ๆ แม้ว่าพื้นที่ลักษณะนี้จะเป็นรูปทรงตัน พื้นที่ภายในไม่ใช่พื้นที่ว่าง แต่ก็สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ อย่างเช่น แม่น้ำ ทะเลสาบ ที่มีลักษณะเป็นของเหลว จึงทำให้สิ่งต่าง ๆ บรรจุอยู่ภายในพื้นที่ของเหลวได้ สำหรับทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ใช่ของเหลวนั้น ก็สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ได้ แต่ต้องผ่านการเจาะ หรือคว้าน เป็นต้น ที่ทำให้เกิดรูหรือช่องว่างภายในพื้นที่นั้น ๆ)

4) ร่างกายหรืออวัยวะร่างกายของสิ่งมีชีวิต ร่างกายของสิ่งมีชีวิตเปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่ง คือ มีพื้นที่ภายใน พื้นที่ภายนอก และมีขอบเขตที่แน่นอน ซึ่งร่างกายของสิ่งมีชีวิตนี้เป็นสิ่งที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ เข้าไปและนำสิ่งต่าง ๆ ออกมาภายนอกได้ โดยผ่านการรับประทานและการขับถ่าย เป็นต้น ส่วนอวัยวะร่างกายของสิ่งมีชีวิตนั้น โดยพื้นฐานต่างก็มีคุณสมบัติประจำรูปที่เป็น “รูปทรง” อยู่แล้ว คือ มีทั้งความกว้าง ความยาว และความลึก และเมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นร่างกายหรืออวัยวะร่างกายของสิ่งมีชีวิต จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

- (93) 人的身体里真的有毒吗?

Rén de shēntǐli zhēn de yǒu dú ma?

ในร่างกายของมนุษย์มีพิษจริง ๆ หรือ

- (94) 按照我的判断, 胎儿还在病人肚子里。

Ànzhào wǒ de pànduàn, tāi'ér hái zài bìngrén dùzili.

ตามการวินิจฉัยของฉัน ทารกในครรภ์ยังคงอยู่ในท้องของคนไข้

- (95) 当他在水中挣扎着呼吸时, 水就进入了肺里。

Dāng tā zài shuǐzhōng zhēngzházhe hūxī shí, shuǐ jiù

jìnrùle fèili.

ขณะที่เขาพยายามดิ้นรนในการหายใจตอนที่อยู่ในน้ำ น้ำก็เข้ามายังในปอด

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (96) 如果把身体内的水分失掉, 剩下的部分有 45% 是蛋白质。

Rúguǒ bǎ shēntǐnèi de shuǐfèn shīdiào, shèngxià de

bùfen yǒu bǎi fēn zhī sīshíwǔ shì dànbaizhī.

ถ้าหากนำส่วนประกอบที่เป็นน้ำในร่างกายออกไป ส่วนประกอบที่เหลือ 45% จะเป็นโปรตีน

- (97) 少女肚子内的饿虫发出了巨大的响声。

Shàonǚ dùzìnèi de è chóng fāchūle jùdà de xiǎngsheng.

ท้องของหญิงสาวร้องเสียงดังด้วยความหิว

- (98) 当你扩张胸部的时候, 外界空气中的分子顺着呼吸道进入肺内。

Dāng nǐ kuòzhāng xiōngbù de shíhou, wàijiè kōngqìzhōng

de fēnzǐ shùnzhe hūxī dào jìnrù fèinèi.

ตอนที่หน้าอกของคุณขยาย โมเลกุลที่อยู่ในอากาศภายนอกก็จะไหลตามการหายใจเข้ามา

ในปอด

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(99) 你身体中的每一块骨骼都是活的，它也能生长，发展和愈合。

Nǐ shēntǐzhōng de měi yí kuài gǔgé dōu shì huó de, tā yě néng shēngzhǎng, fāzhǎn hé yùhé.

กระดูกทุกชิ้นในร่างกายของคุณล้วนมีชีวิต มันสามารถเติบโต พัฒนาและรักษาให้หายจากอาการบาดเจ็บได้

(100) 我的肚子中还满满地装着昨天的食物，此时又加上新的。

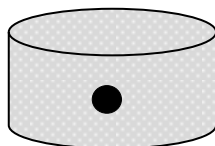
Wǒ de dùzǐzhōng hái mǎnmǎn de zhuāngzhe zuótiān de shíwù, cǐshí yòu jiāshàng xīn de.

ในท้องของฉันเต็มไปด้วยอาหารของเมื่อวาน ในเวลานี้ก็เต็มของใหม่เข้าไปอีก

(101) 他说了这几个字，肺中吸不进气，弯腰剧烈咳嗽。

Tā shuōle zhè jǐ gè zì, fèizhōng xī bú jìn qì, wān yāo jùliè késou.

เขาพูดได้ไม่กี่คำ ก็หายใจเข้าไปในปอดไม่สะดวก หลังจากนั้นก็ก้มตัวลงไออย่างหนัก

ภาพร่างที่ 3.5 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย

(หมายเหตุ: รูปทรงกระบอกทึบแสดงถึงร่างกายและอวัยวะของร่างกาย ส่วนวงกลมสีดำแสดงตำแหน่งที่อยู่ภายในของร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย)

3.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ

พื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ⁴ คือ พื้นที่ 2 มิติที่มีเพียงแค่ว่าความกว้างและความยาว ไม่ได้มีความลึก แต่กระบวนการทางปริมาตรของมนุษย์มองว่าพื้นที่ในลักษณะนี้มีลักษณะเปรียบเสมือน “รูปทรง” คือ มีทั้งความกว้าง ความยาว และความลึก และมีลักษณะเด่นของภาชนะประกอบอยู่ด้วย กล่าวคือ สามารถบรรจุหรือเก็บสิ่งต่าง ๆ ไว้ข้างในได้ จากการศึกษาพบว่าวัตถุหรือสิ่งของที่มีลักษณะเป็นพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิตินั้น จะเป็นส่วนประกอบของอาคาร หรือยานพาหนะที่

⁴ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมหน้า 53

ทำหน้าที่เป็นฉากกั้นระหว่างพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก และเมื่อเราพูดถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นฉากกั้นนี้ กระบวนการทางระบบปรีชาของมนุษย์จะเชื่อมโยงฉากกั้นเหล่านี้ไปสู่รูปลักษณะโดยรวมทั้งหมดของตัวอาคาร หรือยานพาหนะ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงสิ่งที่มีลักษณะเช่นนี้แล้ว มนุษย์จะนึกถึงรูปลักษณะโดยรวมทั้งหมดมากกว่าตัวฉากกั้น โดยสิ่งที่มีลักษณะเป็นฉากกั้นนี้จะมีจำนวนไม่มากจากการศึกษาประโยคตัวอย่างภาษาจีนพบว่า คำที่มีลักษณะดังกล่าวมีเพียง 3 คำ ได้แก่ คำ 门 mén “ประตู” 窗 chuāng “หน้าต่าง” 窗帘 chuānglián “ม่าน” และเมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/ nèi/zhōng” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายในลักษณะดังกล่าว จะสามารถใช้ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกทิศทาง “nèi” กลับมีข้อจำกัดในการประกอบรวมที่มากกว่า “zhōng” และ “lǐ” กล่าวคือ คำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบรวมกับคำ 门 mén “ประตู” และ 窗 chuāng “หน้าต่าง” ได้สองคำเท่านั้น และเมื่อคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ประกอบกับสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ จะมีความหมายว่าอยู่ภายในตัวอาคารหรือยานพาหนะที่ตัวฉากกั้นนั้นเป็นส่วนประกอบอยู่ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(102) 车开了, 车窗里伸出一双双小手齐呼“胡妈妈再见”!

Chē kāile, chēchuānglǐ shēnchū yì shuāng shuāng xiǎo shǒu qí hū “Hú māma zàijiàn”!

รถขับออกไปแล้ว มีมือเล็ก ๆ คู่หนึ่งยื่นออกมาจากกระจกรถพร้อมกับพูดว่า “คุณแม่หุ แล้วพบกันใหม่ค่ะ

(103) 每个阳台上都响着曼陀林 (一种类似琵琶的乐器) 的声音, 窗帘里传出娇柔的歌声, ……

Měi gè yángtáishang dōu xiǎngzhe màntuólín (yì zhǒng lèisì pípá de yuèqì) de shēngyīn, chuāngliánlǐ chuán chu jiāoróu de gēshēng,...

บนระเบียงทุกระเบียงมีเสียงของเครื่องดนตรีมันถั่วหลินดังขึ้น (เครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง ประเภทเดียวกับพิพา) เสียงเพลงอันไพเราะนุ่มนวลถ่ายทอดออกมาจากในผ้าม่าน...

(104) 她在门里低声哭, ……

Tā zài ménli dī shēng kū,...

หล่อนร้องไห้เสียงเบา อยู่ข้างในประตู...

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(105) 小狗从门内摇着尾巴, 迎接主人。

Xiǎo gǒu cóng ménnèi yáo zhe wěiba, yíngjiē zhǔrén.

ลูกหมาแกว่งหางมาจากข้างในประตู ออกมาต้อนรับเจ้าของ

(106) 窗外汽车喇叭声不断, 窗内就是我生活最重要的空间, 白天读书、会友、搓麻将; ……

Chuāngwài qìchē lǎba shēng búduàn, chuāngnèi jiù shì

wǒ shēnghuó zuì zhòngyào de kōngjiān, báitiān dúshū,

huì yǒu, cuō májiàng;...

นอกหน้าต่างมีเสียงแตรรถดังอย่างไม่ขาดสาย ในหน้าต่างเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่สุดในการใช้ชีวิตของฉัน ตอนกลางวันอ่านหนังสือ เล่นกับเพื่อน เล่นไพ่จนกระจอก...

(ไม่พบคำ “nèi” ที่ปรากฏร่วมกับคำ chuānglián “มาน” ในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(107) 五十年代初, 凡是乘飞机到北京的旅客, 从舱门中缓步走下, ……

Wǔshí niándài chū, fánshì chéng fēijī dào Běijīng de

lǚkè, cóng cāngménzhōng huǎn bù zǒu xià,...

ในต้นทศวรรษที่ 50 ผู้โดยสารทุกคนที่โดยสารเครื่องบินไปยังปักกิ่ง เดินลงมาจากประตู เครื่องบินอย่างช้า ๆ

(108) 他从窗中外望, 看见一团白云, 飞机马上钻了进去。

Tā cóng chuāngzhōng wài wàng, kànjiàn yì tuán báiyún,

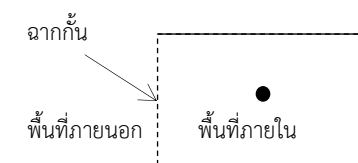
fēijī mǎshàng zuānle jìnqù.

เขามองจากในหน้าต่างออกไปข้างนอก มองเห็นกลุ่มก้อนเมฆสีขาวหนึ่งกลุ่ม ทันใดนั้น เครื่องบินก็บินทะลุผ่านเข้าไปทันที

(109) 从彩车的窗帘中伸出一支精致洁白的小手，往马路边扔出大把的钱币。

Cóng cǎichē de chuāngliánzhōng shēnchū yì zhī jīngzhì jiébái de xiǎo shǒu, wǎng mǎlùbian rēngchū dà bǎ de qiánbì.

มีมือเล็ก ๆ ที่ขาวสะอาดและนุ่มนวลข้างหนึ่งยื่นออกมาจากข้างในม่านของรถขบวนแห่ แล้วขว้างเงินก้อนใหญ่ออกมาที่ริมถนน

ภาพร่างที่ 3.6 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่มีนอทัศน์ 3 มิติ

(หมายเหตุ: รูปสี่เหลี่ยมแสดงถึงรูปลักษณะโดยรวมของอาคาร หรือยานพาหนะ โดยเส้นขอบของรูปสี่เหลี่ยมที่เป็นรอยประนั้น แสดงถึงส่วนประกอบของอาคารหรือยานพาหนะซึ่งทำหน้าที่เป็นฉากกั้น ระหว่างพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกของตัวอาคารหรือยานพาหนะ ซึ่งตัวฉากกั้นนี้มีลักษณะเป็นพื้นที่ 2 มิติ ส่วนวงกลมทึบสีดำ แสดงตำแหน่งภายในของตัวอาคารหรือยานพาหนะ ฉะนั้น เมื่อเรากล่าวว่าอยู่ “ด้านใน ข้างใน” ตัวฉากกั้นนั้น เช่น ด้านในประตูระบบความคิดของมนุษย์จะเชื่อมโยงประตูสู่รูปลักษณะโดยรวมของสิ่งที่กล่าวถึง)

3.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ

พื้นที่ 2 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงแค่ความกว้างและความยาว ไม่มีความลึก มีลักษณะเด่นเป็นพื้นที่ราบที่มีการแบ่งพื้นที่ภายในกับพื้นที่ภายนอกไว้อย่างชัดเจน จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่าสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ 2 มิติ จำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1) พื้นที่เขตการปกครอง ที่มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในตัวเอง เช่น 县 xiàn “อำเภอ” 省 shěng “มณฑล” 市 shì “เมือง” เป็นต้น เมื่อ “x” ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับพื้นที่เขตการปกครอง จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ในพื้นที่การปกครองนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(110) 我在省里获的那个二等奖, 到了北京这儿, 就显得含金量太低了。

Wǒ zài shěnglǐ huò de nà gè èr děng jiǎng, dào le Běijīng zhèr, jiù xiǎnde hánjīnliàng tài dī le.

รางวัลที่สองที่ฉันได้รับที่มณฑลนั้น พอไปถึงปักกิ่ง จึงรู้ว่ามูลค่าต่ำเกินไป

(111) 妈妈认为如果我念大学的话, 就可以在城市里找一个工作, 总之能过上好日子。

Māma rènwéi rúguǒ wǒ niàn dàxué dehuà, jiù kěyǐ zài chéngshìlǐ zhǎo yí gè gōngzuò, zǒngzhī néng guòshang hǎo rìzi.

แม่คิดว่าถ้าหากฉันเรียนมหาวิทยาลัย ก็จะสามารถทำงานทำในเมืองได้ สรุปก็น่าจะสามารถมีชีวิตที่ดีได้

(112) 这位朋友说, 有一次, 他陪一位地区官员到县里去检查工作, 因为彼此是同学, 所以同住一家宾馆又同居一室。

Zhè wèi péngyou shuō, yǒu yí cì, tā péi yí wèi dìqū guānyuán dào xiànli qù jiǎnchá gōngzuò, yīnwèi bǐcǐ shì tóngxué, suǒyǐ tóng zhù yì jiā bīnguǎn yòu tóngjū yí shì.

เพื่อนคนนี้บอกว่า มีอยู่ครั้งหนึ่ง เขาไปสำรวจการทำงานเป็นเพื่อนเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่ง ในตัวอำเภอ เพราะว่าอีกฝ่ายเป็นเพื่อนนักเรียน ดังนั้นจึงพักห้องเดียวกันโรงแรมเดียวกัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(113) 依靠省内现有大中专学校, 设立专业旅游培训班, ……

Yīkào shěngnèi xiàn yǒu dà zhōng zhuān xuéxiào, shèlì zhuānyè lǚyóu péixùn bān,...

อาศัยโรงเรียนอาชีวะขนาดใหญ่ที่มีอยู่ในมณฑล จัดตั้งสาขาวิชาการอบรมการท่องเที่ยวขึ้น...

(114) 市内高楼林立。

Shì nèi gāo lóu lín lì.

ตึกสูงระฟ้าตั้งตระหง่านอยู่ในเมือง

(115) 县内有火车站 5 个、货运站 2 个。

Xiàn nèi yǒu huǒ chē zhàn wǔ gè, huò yùn zhàn liǎng gè.

ในอำเภอมีสถานีรถไฟ 5 สถานี สถานีขนส่งสินค้า 2 สถานี

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(116) 省中医学院发明的蛇伤蛇种早期快速诊断法, 获国家发明奖。

Shěng zhōng yī xué yuàn fā míng de shé shāng shé zhǒng zǎo qī kuài sù zhěng duàn fǎ, huò guó jiā fā míng jiǎng.

วิธีการวินิจฉัยอาการบาดเจ็บจากงูแต่ละชนิดอย่างรวดเร็วซึ่งคิดค้นโดยคณะแพทยศาสตร์
ในมณฑลนั้นได้รับรางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้นแห่งชาติ

(117) 有些人不可能适应, 或者机会太(少), 就要到都市中去。

Yǒu xiē rén bù kě néng shì yìng, huò zhě jī huì tài (shǎo), jiù yào dào dū shì zhōng qù.

มีบางคนไม่สามารถปรับตัวได้ หรือโอกาสน้อยเกินไป ก็เลยต้องเข้าเมืองไป

(118) 同事们急忙把他送到县中医院。

Tóng shì men jí máng bǎ tā sòng dào xiàn zhōng yī yuàn.

เพื่อนร่วมงานรีบร้อนพาเขาส่งไปยังโรงพยาบาลในอำเภอ

2) พื้นที่ราบทั่วไป ที่ใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน หรือสังคม หรือเป็นพื้นที่ทางธรรมชาติที่เป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้สามารถกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่ชัดเจนได้ เช่น 足球场 zúqiúchǎng “สนามฟุตบอล” 院子 yuànzi “ลานบ้าน” 花园 huāyuán “สวนดอกไม้” เป็นต้น เมื่อ “x” ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นคำที่มีลักษณะดังกล่าว จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ราบนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(119) 但是这些老年人却都坐在院子里, ……

Dànshì zhèxiē lǎonián rén què dōu zuò zài yuànzili,...

แต่ว่าผู้สูงวัยเหล่านี้กลับยังนั่งอยู่ที่ลานบ้าน...

(120) 她才十四岁, 跟着她父亲到山林里去采药。

Tā cái shí sì suì, gēnzhe tā fùqin dào shānlínli qù cǎi yào.

หล่อนเพิ่งจะอายุ 14 ปีเอง ก็ตามพ่อของตนไปเก็บสมุนไพรในป่าแล้ว

(121) 其时正是中午, 小小的停车场里挤满了人, 足有 150 人之多, 在麦当劳餐厅前排起了长队。

Qí shí zhèng shì zhōngwǔ, xiǎo xiǎo de tíngchēchǎng li jǐmǎnle rén, zú yǒu yìbǎi wǔshí rén zhī duō, zài Màidāngláo cāntīngqián páiqǐle cháng duì.

เวลานี้เป็นตอนเที่ยงพอดี ในลานจอดรถขนาดเล็กเบียดเสียดไปด้วยผู้คน น่าจะมีจำนวนกว่า 150 คน ยืนเข้าแถวยาวอยู่หน้าร้านแมคโดนัลด์

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(122) 楼房前面的院子内停放着 10 多辆蓝色吉普车。

Lóufáng qiánmian de yuànzìnèi tíngfàngzhe shí duō liàng lánsè jípǔchē.

ในลานบ้านหน้าอาคารมีรถจี๊ปสีฟ้าจอดอยู่สิบกกว่าคัน

(123) 林内温度大, 又为杉树创造了适宜的生长环境。

Lín nèi wēndù dà, yòu wèi shān shù chuàngzào le shìyí de shēngzhǎng huánjìng.

อุณหภูมิสูงภายในป่า ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมของการเติบโตที่เหมาะสมกับต้นสน

(124) 司机在停放车时, 尤其是在夜间, 要停放在有人看护的停车场内, ……

Sījī zài tíngfàng chē shí, yóuqí shì zài yèjiān, yào tíngfàng zài yǒu rén kānhù de tíngchēchǎngnèi,...

ตอนที่คนขับจะจอดรถ โดยเฉพาะหากเป็นช่วงกลางคืน ต้องจอดรถในลานจอดรถที่มีคนคอย
ตรวจตรา...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(125) 院子里有很多孩子，白天各忙各的，到了晚上，都聚在院子中讲故事、数
星星。

Yuànzili yǒu hěnduō háizi, báitiān gè máng gè de,
dàole wǎnshàng, dōu jù zài yuànzizhōng jiǎng gùshi,
shǔ xīngxīng.

ในลานบ้านมีเด็กหลายคนในตอนกลางวันยุ่งอยู่กับงานของตนเอง แต่พอถึงตอนกลางคืนก็จะมา
รวมตัวกันที่ลานบ้าน มาเล่านิทาน และนับดาวกัน

(126) 怕吵醒这些在树林中睡觉的人，我尽量让自己的脚步轻一些，可还是惊动
了几个人。

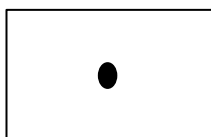
Pà chǎoxǐng zhèxiē zài shùlínzhōng shuìjiào de rén,
wǒ jìnliàng ràng zìjǐ de jiǎobù qīng yìxiē, kě háishi
jīngdòngle jǐ gè rén.

กลัวว่าจะทำให้คนที่นอนอยู่ในป่าตื่น ฉันเลยพยายามเดินด้วยฝีเท้าที่เบาหน่อย แต่ก็ยังทำให้
คนบางคนตกใจอยู่ดี

(127) 我几乎总是场上最高的球员，看个头小得多的球员跳入场中觉得很奇怪。

Wǒ jīhū zǒng shì chǎngshàng zuì gāo de qiúyuán, kàn gè
tóu xiǎo de duō de qiúyuán tiàorù chǎngzhōng juéde
hěn qíguài.

ผมแทบจะเป็นผู้เล่นที่สูงที่สุดในสนาม เวลามองผู้เล่นคนอื่น ๆ ที่ตัวเล็กกว่ากระโดดเข้าไปใน
สนามก็รู้สึกแปลกใจอย่างมาก

ภาพร่างที่ 3.7 แสดงความหมายว่าอยู่ในภายในพื้นที่ 2 เมตร ที่เป็นพื้นที่เขตกារปกครอง และพื้นที่ราบทั่วไป
(หมายเหตุ: รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แสดงถึงพื้นที่ 2 เมตรที่มีขอบเขตที่แน่นอน ซึ่งรวมถึงพื้นที่ที่เป็นเขตการปกครอง และ
พื้นที่ราบทั่วไป ส่วนรูปวงกลมทึบสีดำแสดงถึงตำแหน่งที่อยู่ภายในพื้นที่ 2 เมตร)

3) พื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ สิ่งที่มีพื้นที่ในลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งในอวกาศหรือชั้นบรรยากาศ จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ดังกล่าวมีเพียง 4 คำ ได้แก่ 太空 tàikōng “อวกาศ” 天空 tiānkōng “ท้องฟ้า” 宇宙 yǔzhòu “จักรวาล” 大气层 dàqìcéng “ชั้นบรรยากาศ” ในกรณีนี้จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำเท่านั้น และมีความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอน ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(128) 我们的宇宙里至少有 100 万个类星体。

Wǒmen de yǔzhòuli zhìshǎo yǒu yìbǎi wàn gè lèi xīngtǐ.

ในจักรวาลของพวกเขาอย่างน้อยมีดวงดวงกว่าหนึ่งล้านประเภท

(129) 我几乎忘了自己还在太空里哩。

Wǒ jīhū wàngle zìjǐ hái zài tàikōngli lǐ.

ผมแทบจะลืมไปเลยว่าตนเองยังอยู่ในอวกาศนะ

(130) 他认真观测太阳、月亮和星星在天空里运行的情况，作了大量详细的记录。

Tā rènzhēn guāncè tàiyáng, yuèliàng hé xīngxīng zài tiānkōngli yùnxíng de qíngkuàng, zuòle dàliàng xiángxì de jìlù.

เขาสังเกตสถานการณ์ที่ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวเคลื่อนที่อยู่ในอวกาศอย่างจริงจัง แล้วจดบันทึกอย่างละเอียด

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(131) 恒星是宇宙中最基本的成员。

Héngxīng shì yǔzhòuzhōng zuì jīběn de chéngyuán.

ดาวฤกษ์ คือ วัตถุท้องฟ้าที่เป็นดาวสมาชิกพื้นฐานที่สุดในจักรวาล

(132) 它们在太空中经历了数十亿年, 对人类来说, 它们满身都是丰富的太空信息。

Tāmen zài tài kōngzhōng jīnglìle shù shí yì nián, duì rén lèi lái shuō, tāmen mǎn shēn dōu shì fēng fù de tài kōng xìn xī.

พวกมันมีประสบการณ์อยู่ในจักรวาลมาหลายพันล้านปี สำหรับมนุษย์แล้ว พวกมันถือได้ว่าเป็นทรัพยากรข่าวสารที่เกี่ยวกับอวกาศชั้นเลิศเลยทีเดียว

(133) 人类共同生活在一个地球上, 生活在一个大气层中。

Rén lèi gòng tóng shēng huó zài yí gè dì qiú shàng, shēng huó zài yí gè dà qì céng zhōng.

มนุษย์ใช้ชีวิตร่วมกันบนโลกและในชั้นบรรยากาศเดียวกัน

ภาพร่างที่ 3.8 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้

(หมายเหตุ: เส้นตรง 2 เส้นประกอปกกัน แสดงถึงพื้นที่ 2 มิติที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ รูปวงกลมทึบสีดำ แสดงถึงตำแหน่งภายในที่อยู่ในพื้นที่ 2 มิติที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้)

4) พื้นที่ภาพสะท้อน เกิดจากผลของการสะท้อนแสง แล้วทำให้เกิดภาพบนพื้นที่นั้น ๆ จากการศึกษพบว่าพื้นที่ที่เป็นภาพสะท้อนนั้นมีเพียงแค่ 2 สิ่ง คือ กระจกและน้ำ โดยภาพที่เกิดจากการสะท้อนนั้นจะปรากฏถึงพื้นผิวของกระจกและพื้นผิวของน้ำ ในลักษณะที่เป็นเงา เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นสิ่งที่มีลักษณะดังกล่าว จะประกอบด้วยคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำ และมีความหมายว่าอยู่ในพื้นผิวของพื้นที่ภาพสะท้อนนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(134) 狗衔肉过桥, 看见水里的影子, 以为是另一只狗也衔着肉; ……

Gǒu xián ròu guò qiáo, kànjiàn shuǐli de yǐngzi, yǐwéi shì lìng yì zhī gǒu yě xiánzhe ròu;…

สุนัขคาบเนื้อข้ามสะพาน เห็นเงาในน้ำ จึงคิดว่าเป็นสุนัขอีกตัวที่กำลังคาบเนื้ออยู่เหมือนกัน...

(135) 我打扮后站在镜子面前看了一下，我真不敢相信镜子里的美丽女生就是
我，……

Wǒ dǎban hòu zhàn zài jìngzi miànqián kànle yíxià, wǒ
zhēn bù gǎn xiāngxìn jìngzili de měilì nǚshēng jiù
shì wǒ,...

หลังจากที่ฉันแต่งตัวเสร็จก็ไปยืนมองอยู่หน้ากระจก ฉันแทบไม่อยากจะเชื่อว่าสาวสวยที่อยู่ใน
กระจกนั้นคือฉันนั่นเอง...

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(136) 在想象中，你在镜子中看到的不是自己。

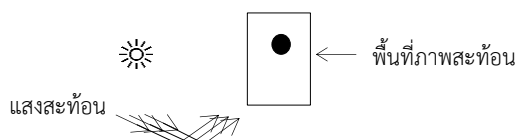
Zài xiǎngxiàngzhōng, nǐ zài jìngzizhōng kàndào de bú
shì zìjǐ.

ในจินตนาการ สิ่งที่คุณเห็นในกระจกไม่ใช่ตนเอง

(137) 一只猫跑到一潭水前猛地停住了，它瞅着自己在水中的影子，举起爪子要
去抓！

Yì zhī māo pǎodào yì tán shuǐqián měng de tíngzhùle,
tā chǒuzhe zìjǐ zài shuǐzhōng de yǐngzi, jǔqǐ zhuǎzi yào
qù zhuā!

แมวตัวหนึ่งวิ่งมายังหน้าบ่อน้ำ แล้วหยุดชะงัก หลังจากนั้นก็มองเงาของตัวเองที่อยู่ในน้ำ
แล้วยกขาขึ้นมาทำท่าจะตะปบ

ภาพร่างที่ 3.9 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน

(หมายเหตุ: รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง แสดงถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ภาพสะท้อน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ กระจกและน้ำ
รูปวงกลมทึบสีดำที่อยู่ภายในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง แสดงถึงตำแหน่งที่อยู่ภายในพื้นที่ภาพสะท้อน ซึ่งในที่นี้คือ
ภาพเงาหรือภาพสะท้อนซึ่งเกิดจากแสงสว่างที่สะท้อนมายังกระจกหรือน้ำ ทำให้เกิดภาพหรือเงาขึ้นในพื้นที่ภาพ
สะท้อนนั้น)

3.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ

พื้นที่ 1 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงแคความยาวเท่านั้น ไม่มีความกว้างและความลึก ลักษณะเด่นของพื้นที่เปรียบเสมือนกับ “เส้น” พื้นที่ในลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของความยาวหรือระยะทางของพื้นที่ เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+li/nèi/zhōng” มีลักษณะดังกล่าวจะสามารถใช้ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “nèi” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำ “li” และ “zhōng” ได้ โดย “x” ที่พบในโครงสร้างจะเป็นวลีความขยายที่บ่งถึงจำนวน – ลักษณะนาม เช่น 一百米 yìbǎi mǐ “หนึ่งร้อยเมตร” เป็นต้น และเมื่อคำบอกทิศทาง “nèi” ประกอบร่วมกับ “x” ที่มีลักษณะดังกล่าวแล้ว จะมีความหมายว่าอยู่ในความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่นั้น ๆ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “li”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(138) 但是我们不要忘记它跑不多远, 如果在一百米内, 它抓不到这个动物的话, 它就放弃了。

Dànshì wǒmen bú yào wàngjì tā pǎo bù duō yuǎn, rúguǒ zài yìbǎi mǐnèi, tā zhuā bú dào zhè gè dòngwù dehuà, tā jiù fàngqìle.

แต่พวกเราอย่าลืมว่ามันวิ่งได้ไม่ไกลสักเท่าไร ถ้าหากว่าอยู่ในระยะทาง 100 เมตร เกิดจับสัตว์ตัวนี้ได้ มันก็ล้มเลิกทันที

(139) 此外两三里内没有人烟。

Cǐwài liǎng sān lǐnèi méiyǒu rényān.

นอกจากนี้ ในระยะสองสามลี้ ไม่มีผู้คนหนาแน่น

(140) 每一个大弯, 就有一个渡口, 15公里内, 拐了十个弯, 形成十个渡口。

Měi yí gè dà wān, jiù yǒu yí gè dùkǒu, shíwǔ gōnglǐnèi, guǎile shí gè wān, xíngchéng shí gè dùkǒu.

ทุกโค้งขนาดใหญ่ จะมีท่าเรือข้ามฟากหนึ่งท่า ภายในระยะทาง 15 กิโลเมตรนี้ เลี้ยวมาสิบโค้งแล้ว รวมเป็นสิบท่าเรือข้ามฟากแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 3.10 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่ (หมายเหตุ: เส้นตรงที่ขีดเส้นใต้แสดงถึงพื้นที่ 1 มิติ ที่เป็นระยะห่างหรือความยาวของพื้นที่ รูปวงกลมที่ขีดเส้นใต้แสดงตำแหน่งที่อยู่ภายในระยะทางของพื้นที่ โดยมีเส้นประหัวลูกศรบอกระยะทางหรือความยาวของพื้นที่)

3.2.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัย (ความหมายแฝง) (วรนันท์ อักษรพงศ์, 2534: 281) คือ ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายแฝงของคำอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะของบุคคล เป็นต้น ความหมายโดยนัยนี้ส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยวิธีการเปรียบเทียบมาช่วยในการตีความหมาย สำหรับความหมายโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” นั้น จะไม่ใช่ความหมายที่ใช้ในการบอกตำแหน่งภายในของสถานที่หรือสิ่งของที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม แต่เป็นความหมายที่ขยายออกมาจากความหมายโดยตรง โดยยังคงมีความหมายหลักที่หมายถึง “ภายในขอบเขต” ของสิ่งต่าง ๆ อยู่ จากการศึกษาคพบว่า ความหมายโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” นี้จะแตกต่างกันไปตามการประกอบร่วมกับคำหรือวลีที่แตกต่างกัน โดยความหมายโดยนัยที่พบสามารถจำแนกได้ 8 ประเภท ดังนี้

3.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม

พจนานุกรมภาษาจีนกลางปัจจุบัน (2005: 1204) ให้คำนิยามของ “สังคม” (社会 shèhuì) ในภาษาจีนไว้ว่า คือ ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขที่มีร่วมกัน ทั้งนี้ยังรวมถึงระดับชนชั้นของสังคมที่สร้างขึ้นจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีด้วยกัน 5 ชั้น ได้แก่ สังคมคอมมิวนิสต์ สังคมทาส สังคมทุนศักดินา สังคมทุนนิยม และสังคมสาธารณะ ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔

http://www.royin.go.th/dictionary.15 พฤษภาคม 2558) ให้คำนิยามคำ “สังคม” ในภาษาไทยไว้ว่า คือ ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่กันไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือตามวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกัน ตลอดจนการพบปะสังสรรค์ หรือการเข้าร่วมในที่ชุมนุมชนด้วย ฉะนั้น จึงสามารถสรุปความหมายของ “สังคม” ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยได้ว่า คือ ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่กันไปตามระเบียบเงื่อนไข หรือวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกัน ซึ่งรวมถึงระดับขั้นของสังคมที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สังคมคอมมิวนิสต์ สังคมทาส สังคมทุนศักดินา สังคมทุนนิยม และสังคมสาธารณะ ตลอดจนการพบปะสังสรรค์ หรือการเข้าร่วมในที่ชุมนุมชนด้วย จากการศึกษาประโยคตัวอย่างสามารถจำแนกความหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ระดับขั้นหรือลักษณะของสังคมที่กันไปตามกฎระเบียบหรือเงื่อนไขที่มีร่วมกัน ทั้งนี้รวมถึงตัวกฎระเบียบ เงื่อนไข หรือระบบวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มคนทางสังคมด้วย จากการศึกษาพบว่าเมื่อ “x” ที่อยู่โน้ตโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายในลักษณะดังกล่าวสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ แต่ทั้งนี้คำบอกทิศทาง “nèi” มีข้อกำหนดในการใช้ที่มากกว่าคำ “lǐ” และ “zhōng” กล่าวคือ สามารถใช้ร่วมกับคำหรือวลีที่มีความหมาย 社会 shèhuì “สังคม” และ 系统 xìtǒng “ระบบ” เป็นความหมายหลักได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(141) 在资本主义社会里, 政治社团的活动方式有正常方式和非正常方式两种。

Zài zīběn zhǔyì shèhuìli, zhèngzhì shètuán de huódòng fāngshì yǒu zhèngcháng fāngshì hé fēi zhèngcháng fāngshì liǎng zhǒng.

ในสังคมนิยม รูปแบบกิจกรรมของชมรมทางการเมืองมี 2 ประเภท คือ รูปแบบปกติและรูปแบบไม่ปกติ

(142) 这在我国的法律里是第一次出现。

Zhè zài wǒ guó de fǎlǜli shì dì yī cì chūxiàn.

นี่คือการปรากฏเป็นครั้งแรกในกฎหมายของประเทศฉัน

- (143) 孔子的道德系统里绝不肯离开差序格局的中心君子求诸己, 小人求诸人。

Kǒngzǐ de dàodé xìtǒnglǐ jué bù kěn líkāi chā xù géjú
de zhōngxīn jūnzǐ qiú zhū jǐ, xiǎorén qiú zhū rén.

ในระบบศีลธรรมของลัทธิขงจื้อไม่อาจหลีกเลี่ยงศูนย์กลางของระบบที่พิจารณาการกระทำเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (144) 在当前的信息社会内, 谁不重视信息, 谁就不是好的职业人员。

Zài dāngqián de xīnxi shèhuìnèi, shéi bú zhòngshì
xīnxi, shéi jiù bú shì hǎo de zhíyè rényuán.

ในสังคมสารสนเทศสมัยปัจจุบันนี้ ผู้ใดที่ไม่ให้ความสำคัญกับสารสนเทศ ผู้นั้นจะไม่ใช่ผู้ประกอบอาชีพที่ดี

- (145) 在我们文化系统内, 有不少剧团停办、转产, 大批人员面临待业,……

Zài wǒmen wénhuà xìtǒngnèi, yǒu bù shǎo jùtuán tíngbàn,
zhuǎnchǎn, dàpī rényuán miànlín dàiyè,...

ในระบบวัฒนธรรมของพวกเรา มีคณะละครไม่น้อยที่ยุติกิจการ เปลี่ยนกิจการ พนักงานส่วนใหญ่อ้างเฉยหน้ากับภาวะว่างงาน...

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (146) 资本主义社会中的教育仍然具有鲜明的阶级性。

Zìběn zhǔyì shèhuìzhōng de jiàoyù réngrán jùyǒu
xiānmíng de jiējíxìng.

การศึกษาในสังคมทุนนิยมยังคงมีกลิ่นอายของระดับชนชั้นที่แจ่มชัดอยู่

- (147) 另一种意见是有必要在法律中体现出来, 有利于实施。

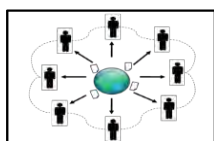
Lìng yì zhǒng yìjiàn shì yǒu bìyào zài fǎlùzhōng
tǐxiànchulai, yǒulì yú shíshī.

อีกความคิดเห็นหนึ่ง คือ จำเป็นต้องสะท้อนให้เห็นในกฎหมาย ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นจริง

(148) 教育是文化的一个组成部分，它是文化这个大系统中的一个因素。

Jiàoyù shì wénhuà de yí gè zǔchéng bùfen, tā shì
wénhuà zhè gè dà xìtǒngzhōng de yí gè yīnsù.

การศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของวัฒนธรรม และเป็นปัจจัยหนึ่งที่อยู่ในระบบวัฒนธรรม
ใหญ่นี้

ภาพร่างที่ 3.11 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขั้นหรือลักษณะของสังคม

(หมายเหตุ: กรอบสี่เหลี่ยมแสดงถึงขอบเขตของสังคม ซึ่งภายในวงกลมนั้นประกอบด้วยสังคมต่าง ๆ โดยรูปคนที่อยู่
ในสังคมแสดงถึงกลุ่มคนที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือเงื่อนไขที่มาร่วมกัน ส่วนรูปเอกสาร แสดงถึงตัวกฎระเบียบ หรือ
เงื่อนไข)

2) งานพิธีหรืองานกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นงานจัดแสดง งานเลี้ยง
สังสรรค์ หรืองานพิธีต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อการพบปะสังสรรค์ หรือการเข้าร่วมในที่ชุมชน
ตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งในสังคม เพื่อประโยชน์ในด้าน
ต่าง ๆ อาทิ เพื่อการเฉลิมฉลอง เพื่อจรรโลงใจ เพื่อสังสรรค์รื่นเริง เป็นต้น ในกรณีนี้ สามารถใช้
ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำเท่านั้น โดยคำบอกทิศทาง
“zhōng” สามารถประกอบร่วมกับงานพิธีการ งานรื่นเริง งานไหว้บรรพบุรุษในครอบครัว งานจัด
แสดง และงานแข่งขันกีฬาได้ แต่คำบอกทิศทาง “lǐ” สามารถประกอบร่วมกับงานรื่นเริง งานไหว้
บรรพบุรุษ และงานการแข่งขันกีฬาได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(149) 在晚会里，我们还见到了一系列舞蹈的人物造型。

Zài wǎnhuìli, wǒmen hái jiàndào le yíxīliè wǔdǎo de
rénwù zàoxíng.

ในงานเลี้ยง พวกเรายังเห็นแบบจำลองตัวละครของการเต้นรำ 1 ชุด

(150) 小高只觉得自己好像忽然闯入了一个极热闹的庙会里，……

Xiǎo Gāo zhǐ juéde zìjǐ hǎoxiàng hūrán chuǎngrù le yí
gè jí rènao de miào huìli,...

เสี่ยวเกาแค่รู้สึกว่าคุณเหมือนกับได้พุ่งเข้าไปสู่งานวัดที่คึกคักมาก...

(151) 业余拳击将保留在奥运会里。

Yèyú quánjī jiāng bǎoliú zài Àoyùnhuìlǐ.

มวยสมัครเล่นยังจะคงอยู่ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกต่อไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(152) 现代舞表演在晚会中出现次数最多, ……

Xiàndài wǔ biǎoyǎn zài wǎnhuìzhōng chūxiàn cìshù zuìduō,...

การแสดงเต้นรำร่วมสมัยพบเห็นมากที่สุดในงานเลี้ยง...

(153) 中国神庙成为广大信息聚会场所, 兼容并包, 不管什么人什么事都能在庙会中出现。

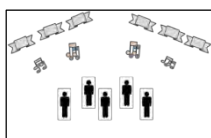
Zhōngguó shén miào chéngwéi guǎngdà xìnxi jùhuì chāngsuǒ, jiān róng bìng bāo, bùguǎn shénme rén shénme shì dōu néng zài miàohuìzhōng chūxiàn.

วัดในประเทศจีนกลายเป็นสถานที่ชุมนุมทางด้านข่าวสารที่ใหญ่ที่สุด เป็นศูนย์รวมที่เป็นหนึ่งเดียว ไม่ว่าจะใครหรือเรื่องใดก็ตามก็จะพบเห็นได้ในงานวัด

(154) 她说, 这个展览中有许多照片她在家乡就看过了。

Tā shuō, zhè gè zhǎnlǎnzhōng yǒu xǔduō zhàopiàn tā zài jiāxiāng jiù kànguole.

หล่อนบอกว่า ในงานนิทรรศการนี้มีรูปภาพหลายรูปที่หล่อนเคยดูมาแล้วจากบ้านเกิดของตน

ภาพร่างที่ 3.12 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในงานพิธีหรืองานกิจกรรม

(หมายเหตุ: กรอบสี่เหลี่ยมแสดงขอบเขตของงานพิธีหรืองานกิจกรรมใด ๆ ภาพโบว์และภาพตัวโน้ตแทนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ภายในงาน ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งของ สิ่งที่จัดแสดง ดนตรี เป็นต้น ส่วนภาพคนแสดงถึงบุคคลที่มาร่วมงาน)

3.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา

ในความหมายนี้ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงเวลา จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า “x” ที่มีความหมายแสดงถึงเวลานั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ช่วงหรือระยะของเวลา ในบริบทนี้ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” จะเป็นคำหรือวลีที่แสดงถึงช่วงหรือระยะเวลาต่าง ๆ ในกรณีนี้จะสามารถประกอบด้วยคำบอกรหัสทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกรหัสทาง “nèi” ก็มีข้อจำกัดในการประกอบรวมที่มากกว่าคำ “lǐ” และ “zhōng” กล่าวคือ ส่วนใหญ่แล้วคำบอกรหัสทาง “nèi” จะประกอบรวมกับวลีที่มีความหมายบ่งถึงเวลา ไม่ค่อยประกอบรวมกับคำนามบอกเวลา จากการศึกษาพบว่าคำบอกเวลาที่คำบอกรหัสทาง “nèi” สามารถประกอบรวมได้มี 5 คำ ได้แก่ 短期 duǎnqī “ระยะสั้น” 长期 chángqī “ระยะยาว” 年底 niándǐ “ปลายปี” 三月 sān yuè “เดือนมีนาคม” 今年 jīnnián “ปีนี้” และเมื่อคำบอกรหัสทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ประกอบรวมกับคำหรือวลีที่มีความหมายบ่งถึงช่วงหรือระยะเวลา จะมีความหมายว่าอยู่ในขอบเขตของช่วงเวลานั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(155) 因此一周里, 只有一至两天为美国人生产, ……

Yīncǐ yì zhōuli, zhǐyǒu yí zhì liǎng tiān wèi
Měiguórén shēngchǎn,...

ดังนั้น ใน 1 สัปดาห์ มีเพียง 1 - 2 วันเท่านั้นที่ทำการผลิตให้กับชาวอเมริกัน...

(156) 人不能总沉溺在过去里, ……

Rén bù néng zǒng chénì zài guòqùli,...

คนเราไม่อาจจมกับอดีตได้ตลอด...

(157) 今年里至少要拿下 3,000 万元利润。

Jīnniánli zhìshǎo yào náxia sānqiān wàn yuán lìrùn.

ในปีนี้ อย่างน้อยจะต้องได้กำไรสามสิบล้านหยวน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(158) 第二, 他们知道自强不是短期内所能成立的。

Dì'èr, tāmen zhīdao zìqiáng bú shì duǎnqīnèi suǒ néng chénglì de.

ประการที่สอง พวกเขาเชื่อว่าความเชื่อใจในตัวเองไม่ได้สร้างขึ้นได้ภายในช่วงเวลาสั้น ๆ

(159) 在这样短的时间内, 取得如此重大的成就, 在世界各国是少见的。

Zài zhèyàng duǎn de shíjiānnèi, qǔdé rúcǐ zhòngdà de chéngjiù, zài shìjiè gè guó shì shǎojiàn de.

ในระยะเวลาที่สั้นขนาดนี้ ได้รับผลสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ขนาดนี้ เป็นสิ่งที่พบเห็นได้น้อยมากในแต่ละประเทศทั่วโลก

(160) 从 1952 年开始, 五年内培养百万小学教师, 十年内基本普及小学教育。

Cóng yījiūwǔ'èr nián kāishǐ, wǔ niánnèi péiyǎng bǎiwàn xiǎoxué jiàoshī, shíniánnèi jībēn pǔjí xiǎoxué jiàoyù.

ตั้งแต่ปี 1952 เป็นต้นไป ภายใน 5 ปีต้องอบรมครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาจำนวนหนึ่งล้านคน ภายใน 10 ปีต้องวางรากฐานและเผยแพร่การศึกษาในระดับประถมศึกษา

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(161) 这时正是一天中最冷最黑暗的时候。

Zhè shí zhèng shì yì tiān zhōng zuì lěng zuì hēi'àn de shíhou.

เวลานี้เป็นช่วงเวลาที่หนาวที่สุดและมีมืดที่สุดของวัน

(162) 6 月中, 法国国内矛盾尖锐化,……

Liù yuèzhōng, Fǎguó guónèi máodùn jiǎnruihuà,...

ในเดือนมิถุนายน ความขัดแย้งภายในประเทศของฝรั่งเศสได้ทวีความรุนแรงขึ้น...

(163) 但在短期中, 则要根据市场供求关系灵活地调整价格。

Dàn zài duǎnqīzhōng, zé yào gēnjù shìchǎng gōngqiú guānxi línghuó de tiáozhěng jiàgé.

แต่ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ยังคงต้องปรับราคาตามอุปทานและอุปสงค์ของตลาดอย่างยืดหยุ่น

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อคำบอกทิศทางทั้งสามใช้ร่วมกับ คำหรือวลีบอกเวลา จะใช้ในความหมายว่าอยู่ในช่วงหรือระยะเวลานั้น ๆ ทั้งนี้ จากการศึกษายังพบ อีกว่า หากเราต้องการจะเน้นความหมายว่าอยู่ในขอบเขตของช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือต้องการเน้น ว่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง จะสามารถใช้คำบอก ทิศทาง “nèi” ได้เพียงคำเดียว ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในประโยคคำสั่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(164) 但是必须在规定的时间内完成某些预定的学习目标。

Dànshì bìxū zài guīdìng de yí duàn shíjiānnèi
wánchéng mǒu xiē yùdìng de xuéxí mùbiāo.

แต่ว่าจะต้องทำวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

(165) 必须在十年内全部通过，每个阶段都有相应的阶段认证书。

Bìxū zài shí niánnèi quánbù tōngguò, měi gè jiēduàn
dōu yǒu xiāngyìng de jiēduàn rènzhèng shū.

ภายในสิบปีจะต้องผ่านทุกขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีหนังสือรับรองออกให้

(166) 每次要在两个小时内把三天的课程补完。

Měi cì yào zài liǎng gè xiǎoshínnèi bǎ sān tiān de
kèchéng bǔwán.

ทุกครั้งจะต้องทบทวนบทเรียนที่เรียนสามวันให้จบภายในสองชั่วโมง

2) ช่วงหรือระยะของเวลา ที่มีความหมายแฝงแสดงถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า เมื่อ “x” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายดังกล่าว สามารถใช้ ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(167) 节日里，孩子们打扮得漂漂亮亮的。

Jiérìli, háizimen dǎban de piàopioliàngliàng de.

ในวันเทศกาล พวกเด็ก ๆ แต่งตัวกันอย่างสวยงาม

(168) 她说，这些泡菜在春节里就会吃完。

Tā shuō, zhèxiē pàocài zài chūnjié li jiù huì chīwán.

หล่อนบอกว่าผักดองเหล่านี้จะกินหมดในช่วงเทศกาลตรุษจีน

(169) 一个赛季里有那么多比赛, 什么比赛该参加, 什么不该参加, 应当做好科学安排, 这样在奥运会中才能保证有好的状态。

Yí gè sàijìli yǒu nàme duō bǐsài, shénme bǐsài gāi cānjiā, shénme bù gāi cānjiā, yīngdāng zuòhǎo kēxué ānpái, zhèyàng zài Àoyùnhuìzhōng cái néng bǎozhèng yǒu hǎo de zhuàngtài.

ในฤดูกาลแห่งการแข่งขันมีการแข่งขันมากมายขนาดนั้น การแข่งขันไหนควรเข้าร่วม การแข่งขันไหนไม่ควรเข้าร่วม ก็ควรจะจัดระบบให้ชัดเจน เช่นนี้แล้วก็จะเป็นการช่วยรับประกันสภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่ดีไปได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(170) 节日中的许多仪式和习俗都强调了人类赖以生存的某些动植物的重要性, ……

Jiérìzhōng de xǔduō yíshì hé xísú dōu qiángdiào le rénlèi lài yǐ wéishēng de mǒu xiē dòng zhíwù de zhòngyàoxìng,...

พิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ในเทศกาลเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของพืชและสัตว์ที่มนุษย์ใช้ในการเลี้ยงชีพ...

(171) 鞋子很难找, 也许赛季中会好找一些, 但也难说。

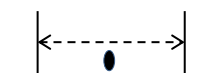
Xiézi hěn nán zhǎo, yěxǔ sàijìzhōng huì hǎo zhǎo yì xiē, dàn yě nánshuō.

รองเท้าหายากมาก แต่บางที่ในช่วงฤดูกาลการแข่งขันอาจจะหาง่ายขึ้นมาหน่อย แต่นั่นก็พุดยากอีกนั่นแหละ

(172) 王军锋在春节中用了 3 万元, 其余 7 万元存入了银行。

Wáng Jūnfēng zài chūnjiézhōng yòngle sānwàn yuán, qíyú qīwàn yuán cúnrùle yínháng.

หวังจวินเฟิง ใช้เงินจำนวนสามหมื่นหยวนในช่วงเทศกาลตรุษจีน ส่วนเงินที่เหลืออีกเจ็ดหมื่นหยวนฝากไว้ในธนาคาร

ภาพร่างที่ 3.13 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา

(หมายเหตุ: เส้นประหัวลูกศรแสดงถึงช่วงหรือระยะเวลาของเวลาที่กล่าวถึงซึ่งอาจจะเป็นช่วงเวลาทั่วไป หรือเป็นช่วงเวลาที่แฝงด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยรูปวงกลมทึบสีดำแสดงถึงตำแหน่งภายใน โดยมีความหมายว่าอยู่ในช่วงหรือระยะเวลาที่กล่าวถึง)

3.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ

ความหมายเปรียบเทียบนี้ เกิดจากการขยายความหมายของคำบอกอวัยวะ ที่ขยายความจากความหมายโดยตรงไปยังความหมายโดยนัย โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบซึ่งความหมายขยายนี้จะเกิดจากการประกอบร่วมกับบริบททางภาษาบางประการ ที่ทำให้เกิดความหมายขยายได้ แต่ไม่ใช่ว่าคำบอกอวัยวะบางคำจะสามารถขยายความหมายเป็นความหมายเปรียบเทียบได้ จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า คำบอกอวัยวะที่สามารถขยายเป็นความหมายเปรียบเทียบได้มี 9 คำ ได้แก่ 手 shǒu “มือ” 嘴 zuǐ “ปาก” 口 kǒu “ปาก” 心 xīn “ใจ” 眼 yǎn “ตา” 胸 xiōng “อก” 肚子 dùzi “ท้อง” 脑子 nǎozi “สมอง” 骨子 gǔzi “กระดูก” เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” เป็นคำบอกอวัยวะดังกล่าว จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำ แต่การใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” กับอวัยวะที่กล่าวมานั้นก็มีข้อจำกัด กล่าวคือ อวัยวะบางคำสามารถใช้ร่วมกับคำ “lǐ” หรือ “zhōng” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น อวัยวะบางคำสามารถใช้ร่วมกับคำ “lǐ” และ “zhōng” ได้ทั้งสองคำ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปการประกอบร่วมกันระหว่างคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” กับอวัยวะที่มีความหมายเปรียบเทียบกับไว้ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3.1 การประกอบรวมของคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” กับคำบอกอวัยวะหรือร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ

คำบอก ทิศทาง	คำบอกอวัยวะ								
	shǒu มือ	zuǐ ปาก	kǒu ปาก	xīn ใจ	yǎn ตา	xiōng อก	dùzi ท้อง	nǎozi สมอง	gǔzi กระดูก
lǐ	+	+	+	+	+	+	+	+	+
zhōng	+	+	+	+	+	+	-	-	-

(หมายเหตุ : 1) เครื่องหมาย “+” แสดงว่าสามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้ เครื่องหมาย 2) เครื่องหมาย “-” แสดงว่าไม่สามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้)

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(173) 我的笔名的意思是说 “我就是一只空桶, 肚子里没什么内容, 只是叫得响一些而已”。

Wǒ de bǐmíng de yìsi shì shuō “wǒ jiù shì yì zhī kōng tǒng, dùzili méi shénme nèiróng, zhǐshì jiào de xiǎng yìxiē éryǐ”.

ความหมายของนามปากกาของผม คือ “ผมก็แค่ถังเปล่าใบหนึ่ง ในท้องไม่ได้มีสาระอะไร เพียงแต่เป็นการเรียกให้เกิดเสียงดังเท่านั้น”

ตัวอย่างที่ (173) คำ 肚子 dùzi “ท้อง” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงท้องที่เป็นอวัยวะจริง ๆ แต่กลับเป็นความหมายขยายของท้อง ที่เป็นความหมายเปรียบเทียบ โดยเปรียบท้องเหมือนกับภาชนะที่สามารถใส่เนื้อหาสาระ หรือความคิดต่าง ๆ ลงไปได้

(174) 我总是自信满满地认为, 什么事情到为了我手里能解决。

Wǒ zǒng shì zìxìn mǎnmǎn de rènwéi, shénme shìqing dào wèile wǒ shǒuli néng jiějué.

ฉันมักจะมั่นใจเต็มร้อยว่า ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม เมื่อมาอยู่ในมือฉันแล้วก็จะสามารถแก้ได้ทุกเรื่อง

ตัวอย่างที่ (174) คำว่า “ในมือ” ไม่ได้มีความหมายว่าอยู่ในมือที่เป็นอวัยวะจริง ๆ แต่ “ในมือ” ในที่นี้เป็นความหมายที่ขยายมาจาก “มือ” ที่เป็นอวัยวะจริง ๆ มีความหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหรือการครอบครอง

(175) 当你的心里装了有多少人的时候, 你的心量就有多大, ……

Dāng nǐ de xīnli zhuāngle yǒu duōshao rén de shíhou, nǐ de xīn liàng jiù yǒu duō dà,...

ตอนที่ในใจของคุณมีใครอยู่มากมาย ขนาดใจของคุณใหญ่แค่ไหน...

ตัวอย่างที่ (175) คำ 心 xīn “ใจ” ในที่นี้เป็นความหมายที่ขยายออกมาจาก “ใจ” ที่เป็นอวัยวะจริง ๆ ซึ่ง “ใจ” ในที่นี้มีความหมายเป็นเปรียบเปรยที่เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งสามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(176) 最后, 去系里和工作人员聊天, 从他们口中了解注册谁的课程最难。

Zuìhòu, qù xìli hé gōngzuò rényuán liáotiān, cóng tāmen kǒuzhōng liǎojiě zhùcè shéi de kèchéng zuì nán.

สุดท้ายแล้ว ก็ไปคุยกับเจ้าหน้าที่ในสาขา ถึงได้ทราบจากปากพวกเขาว่าลงทะเบียนเรียนวิชาของใครยากที่สุด

ตัวอย่างที่ (176) 从他们口中 cóng tāmen kǒuzhōng “จากในปากของพวกเขา” ในที่นี้ไม่ใช่หมายถึงข้างในปากที่เป็นอวัยวะจริง ๆ แต่เป็นความหมายขยายที่หมายถึงคำพูดที่พูดออกมาจากปากของพวกเขา

(177) 你在我们眼中, 是玻璃缸里的金鱼, 我们把你看得一清二楚。

Nǐ zài wǒmen yǎnzhōng, shì bōligānglǐ de jīnyú, wǒmen bǎ nǐ kàn de yì qīng èr chǔ.

ในสายตาของพวกเขา คุณคือปลาทองที่อยู่ในโหลแก้ว พวกเราดูคุณออกได้อย่างชัดเจน

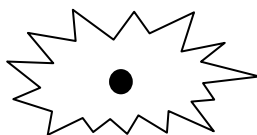
ตัวอย่างที่ (177) คำ 眼 yǎn “ตา” ในที่นี้เป็นความหมายที่เปรียบเปรยถึงทัศนคติ หรือความคิดของบุคคล เมื่อประกอบกับคำบอกทิศทาง “zhōng” แล้วจะกลายเป็นวลี “yǎnzhōng” ในตา ที่ขยายมาจากความหมายโดยตรงของ “ตา” ที่เป็นอวัยวะจริง ๆ กลายเป็นตาที่เป็นภาชนะใช้สำหรับบรรจุทัศนคติหรือความคิดต่าง ๆ

(178) 如果心中有爱, 她们就会变得越来越美。

Rúguǒ xīnzhōng yǒu ài, tāmen jiù huì biàn de yuèláiyuè měi.

ถ้าหากว่าในใจมีรัก พวกเขายิ่งนับวันก็จะยิ่งสวยขึ้น

ตัวอย่างที่ (178) คำ 心 xīn “ใจ” ในที่นี้เป็นความหมายที่ขยายออกมาจาก “ใจ” ที่เป็นอวัยวะจริง ๆ ซึ่ง “ใจ” ในที่นี้มีความหมายเป็นเปรียบเปรยที่เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งสามารถบรรจุความรู้สึกของมนุษย์ได้

ภาพร่างที่ 3.14 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเปรย

(หมายเหตุ: ภาพหลายแฉกแสดงถึงร่างกายหรืออวัยวะของร่างกายที่ถูกกระบวนการปรีชาของมนุษย์อุปโลกน์เป็นภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้สำหรับบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายใน รูปวงกลมทึบสีดำแสดงถึงสิ่งที่อยู่ภายในร่างกายหรืออวัยวะร่างกายที่เป็นความหมายเปรียบเปรย)

3.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์

จำนวนพหูพจน์ คือ จำนวนของคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป จากการศึกษาพบว่า จำนวนพหูพจน์ที่พบในบริบทนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) จำนวนพหูพจน์ ที่เกิดจากการรวมตัวของคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป โดยปราศจากเงื่อนไข วัตถุประสงค์ หรือคุณสมบัติประจำตัวในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำ แต่ทั้งนี้การใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในบริบทนี้มีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ หากจำนวนพหูพจน์เป็นวลีความขยายที่แสดงถึงจำนวน - ลักษณะนาม เช่น 这些照片 zhèxiē zhàopiàn “รูปภาพเหล่านี้” 几十本书 jǐshí běn shū “หนังสือหลายสิบเล่ม” เป็นต้น จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้ทั้งสองคำ แต่ถ้าหากเป็นคำสรรพนามพหูพจน์ที่ใช้แทนคน สัตว์ และสิ่งของ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ 我们 wǒmen “พวกเรา” 你们 nǐmen “พวกคุณ” 他们 tāmen “พวกเขา” 她们 tāmen “พวกเขา”

พวกหล่อน” และ 它们 tāmen “พวกมัน” ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียว ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(179) 我给你的这些照片里的人, 有好些你应该认识的, 可你好像并没有认出来?

Wǒ gěi nǐ de zhèxiē zhàopiàn lǐ de rén, yǒu hǎoxiē nǐ yīnggāi rènshi de, kě nǐ hǎoxiàng bìng méiyǒu rèn chulai?

คนที่อยู่ในรูปภาพที่ฉันให้คุณเหล่านี้ มีบางคนที่คุณอาจจะรู้จัก แต่ว่าอาจจะนึกไม่ออกเท่า
นั้นเอง

(180) 酒瓶有薄有厚, 我倒是知道有些瓶子里装着完全不同的东西。

Jiǔpíng yǒu báo yǒu hòu, wǒ dào shì zhīdao yǒuxiē píngzi lǐ zhuāngzhe wánquán bù tóng de dōngxi.

ขวดเหล้ามีหนามีบาง ฉันกลับเพิ่งรู้ว่าข้างในขวดบางขวดบรรจุสิ่งของที่ไม่เหมือนกัน

(181) 三个人里我最大, 我是姐姐, 我应该最后离开。

Sān gè rén lǐ wǒ zuì dà, wǒ shì jiějie, wǒ yīnggāi zuìhòu líkāi.

ในจำนวนคน 3 คน ฉันโตที่สุด ฉันเป็นพี่สาว ฉันควรจะจากไปเป็นคนสุดท้าย

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(182) 在我读过的几十本书中, 没有发现过错字、别字、漏字、缺页。

Zài wǒ dúguo de jǐshí běn shū zhōng, méiyǒu fāxiànguo cuòzì, biézì, lòu zì, quē yè.

ในบรรดาหนังสือหลายสิบเล่มที่ผมเคยอ่านมา ไม่เคยพบตัวอักษรที่เขียนผิด เขียนเป็นคำอื่น
เขียนตกหล่น หรือหน้าขาดหายไป

(183) 真菌为人类食品提供了重要来源, 它们中有许多本身就是名贵的中药材。

Zhēnjūn wéi rénlèi shípǐn tígōnglè zhòngyào láiyuán,
tāménzhōng yǒu xǔduō běnshēn jiù shì míngguì de zhōngyào
cái.

เชื้อราเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของอาหารที่มนุษย์ใช้บริโภค ซึ่งในบรรดาเชื้อรานั้นมีสาร
บางอย่างที่เป็นยาจีนอันล้ำค่า

(184) 现在 10 人中 有一人收入增加了 10 万元, 其他 9 人没有变。

Xiànzài shí rénzhōng yǒu yì rén shōurù zēngjiāle shí
wàn yuán, qítā jiǔ rén méiyǒu biàn.

ตอนนี้ ในคนสิบคน มีอยู่หนึ่งคนที่รายได้เพิ่มขึ้นแล้วหนึ่งแสนหยวน แต่ที่เหลืออีก 9 คนกลับ
เหมือนเดิม

2) กลุ่มที่เป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะ
ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน เช่น 学生 xuésheng “นักเรียน” 年轻医生 niánqīng
yīshēng “แพทย์วัยหนุ่มสาว” เป็นต้น ในกรณีนี้จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ
“zhōng” ได้เพียงสองคำ โดยมีความหมายว่าอยู่ในกลุ่มนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(185) 50 名中文系学生里, 只有 6 名完整地读过一遍《红楼梦》这本书。

Wǔshí míng zhōngwénxì xuéshēnglǐ, zhǐyǒu liù míng
wánzhěng de dúguo yí biàn “Hónglómèng” zhè běn shū.

ในจำนวนนักเรียนสาขาภาษาจีน 50 คน มีเพียง 6 คนที่อ่านหนังสือ “ความฝันในหอแดง”
เล่มนี้จบหนึ่งรอบอย่างสมบูรณ์

(186) 在他所认识的几位医生里, 还没有一位肯和他先讲诊费的。

Zài tā suǒ rènshi de jǐ wèi yīshēnglǐ, hái méiyǒu yí wèi
kěn hé tā xiān jiǎng zhěn fèi de.

ในจำนวนแพทย์ 2 - 3 คนที่เขารู้จัก ยังไม่มีใครยอมพูดเกี่ยวกับค่ารักษาโรคกับเขาก่อนเลย

(187) 从这一天开始, 在整个少儿旅行团里, 夏云最关心、最注意的人就是小范海。

Cóng zhè yì tiān kāishǐ, zài zhěnggè shàor'ér lǚxíng tuánli, Xià Yún zuì guānxīn, zuì zhùyì de rén jiù shì Xiǎo Fàn Hǎi.

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กทั้งหมด คนที่เชี่ยวชาญใจใส่และสนใจที่สุดก็คือเสี่ยวฟั่นไห่

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(188) 学生中有 40 多人受伤。

Xuéshengzhōng yǒu sìshí duō rén shòushāng.

ในจำนวนนักเรียน มีสี่สิบกว่าคนที่ได้รับบาดเจ็บ

(189) 调查还显示, 虽然上网在年轻医生中更为普及, 但年纪较大的美国医生因特网使用率正在大幅提高。

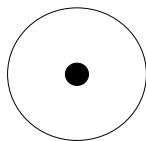
Diàochá hái xiǎnshì, suīrán shàngwǎng zài niánqīng yīshēngzhōng gèng wéi pǔjí, dàn niánjì jiào dà de Měiguó yīshēng yīntèwǎng shǐyòng lǜ zhèngzài dà fú tígāo.

จากการสำรวจแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าการเล่นอินเทอร์เน็ตจะเป็นที่แพร่หลายอย่างยิ่งในกลุ่มแพทย์หนุ่มสาว แต่อัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของแพทย์ชาวอเมริกันที่อายุค่อนข้างเยอะก็กำลังเพิ่มขึ้นอย่างมาก

(190) 在这些接受治疗的吸毒者中, 死亡率和犯罪率也大大降低。

Zài zhèxiē jiēshòu zhìliáo de xīdúzhězhōng, sǐwáng lǜ hé fànzùì lǜ yě dàdà jiàngdī.

ในจำนวนผู้สพยาที่ได้รับการรักษาเหล่านี้ อัตราการเสียชีวิตและการกระทำผิดกฎหมายก็ลดลงไปมาก

ภาพร่างที่ 3.15 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์

(หมายเหตุ: ภาพวงกลมแสดงถึงขอบเขตของจำนวนพหุพจน์ และกลุ่มที่กลุ่มที่เป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะที่มีร่วมกัน ส่วนรูปวงกลมทึบสีดำแสดงถึงตำแหน่งที่อยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์)

นอกจากนี้ยังพบว่า ถ้าหากเราต้องการเน้นความหมายว่าสิ่งใดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใด ซึ่งกลุ่มในที่นี้จะเป็นจำนวนพหุพจน์ทั่วไป หรือเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวตามลักษณะ หรือวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันได้ อย่างเช่น “หนึ่งในบรรดาพวกคุณ” “หลายคนในบรรดาพวกเรา” เป็นต้น จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” ในการแสดงความหมายนี้ได้เพียงคำเดียว โดยจะพบในโครงสร้าง “……zhōng + 的 (de) + นาม/นามวลี” ในความหมายนี้ จะต่างจากความหมายในข้อ 1) และ 2) ที่เป็นการบอกเพียงว่าอยู่ในกลุ่ม หรือจำนวนเท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(191) 我们中的许多人, 有的为了国家建设, 不得不远离家乡,……

Wǒmenzhōng de xǔduō rén, yǒu de wèile guójiā jiànshè,
bù dé bù yuǎn lí jiāxiāng,...

หลายคนในบรรดาพวกเรา บางคนทำเพื่อประเทศชาติ จำต้องห่างไกลบ้านเกิด...

(192) 而我, 现在是你们中的一员了。

Ér wǒ, xiànzài shì nǐmenzhōng de yì yuán le.

และฉัน ตอนนี่ก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในบรรดาพวกคุณแล้ว

(193) 全国的 30,000 精神病医生中的 2.1 万人, 他们大多把大部分时间花在私人诊疗上。

Quán guó de sānwàn jīngshénbìng yīshēngzhōng de liǎng wàn yìqiān rén, tāmen dàduō bǎ dà bùfen shíjiān huā zài sīrén zhēnliáoshang.

จิตแพทย์สองหมื่นหนึ่งพันคนจากสามหมื่นคนทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับคลินิกเอกชน

3.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้

ในบริบทนี้ “x” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ โดยจำแนกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1) สื่อกลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ หรือถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ เรื่องราว ทั้งที่เป็นเรื่องสาธารณะและเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งสื่อกลางเหล่านี้จะเป็นพวกสื่อสิ่งพิมพ์ อุปกรณ์สื่อสารหรือสิ่งที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น คำ 电视 diànshì “โทรทัศน์” 收音机 shōuyīnjī “วิทยุ” 书 shū “หนังสือ” 电话 diànhuà “โทรศัพท์” 信 xìn “จดหมาย” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ แต่การใช้นั้นจะแสดงความหมาย 2 ประเภท คือ ความหมายแรก เป็นความหมายโดยตรง หมายถึงภายในของตัวอุปกรณ์สื่อสารนั้นจริง ๆ⁵ ในลักษณะนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ความหมายที่สอง เป็นความหมายโดยนัย หมายถึง แหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ว่ามีแหล่งที่มาจากสื่อและอุปกรณ์การสื่อสารชนิดใด ซึ่งในลักษณะนี้จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้สองคำเท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(194) 电视里的故事与我们历史课本中所学的有相通之处, ……

Diànshìlǐ de gùshi yǔ wǒmen lìshǐ kèběnzhōng suǒ xué de yǒu xiāngtōng zhī chù,...

เรื่องราวในโทรทัศน์กับสิ่งที่พวกเราเรียนในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ มีบางส่วนที่เหมือนกัน...

⁵ ความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ที่ประกอบกับคำหรือวลีที่มีความหมาย แสดงถึงสื่อกลางที่ใช้ในการถ่ายทอดหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เมื่อประกอบรวมกันแล้วจะมีความหมายที่บ่งถึงภายในของตัวอุปกรณ์สื่อสารนั้น ๆ เช่น 我也许不会被电视里的镜头刺痛, …… wǒ yěxǔ bú huì bèi diànshìlǐ de jìngtóu cìtòng,... “ผมน่าจะถูกลেনส์ในโทรทัศน์ทำให้เกิดอาการเจ็บปวดเหมือนถูกแทง...” หรือ 电源是电脑中不可缺少的供电设备, …… Diànyuán shì diànnǎozhōng bùkě quēshǎo de gōng diàn shèbèi,... “อุปกรณ์จ่ายไฟเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ขาดไม่ได้...”

(195) 这不再是小说里的幻影。

Zhè bú zài shì xiǎoshuōlǐ de huànyǐng.

นี่ไม่ใช่ภาพลวงตาในนวนิยายอีกต่อไป

(196) 这本书里所叙述的, 都是我看到、听到和读到的。

Zhè běn shūlǐ suǒ xùshù de, dōu shì wǒ kàndào, tīngdào
hé dúdào de.

สิ่งที่อธิบายไว้ในหนังสือเล่มนี้ ล้วนเป็นสิ่งที่ฉันได้พบ ได้ยิน และได้อ่านมาแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(197) 书中还介绍了许多种以小本钱赚大钱的方法。

Shūzhōng hái jièshàole xǔduō zhǒng yǐ xiǎo běn qián
zhuàn dà qián de fāngfǎ.

ในหนังสือยังแนะนำถึงวิธีการหาเงินจากเงินก้อนเล็กให้กลายเป็นก้อนใหญ่ไว้หลายวิธี

(198) 我当时非常喜欢做白日梦, 看着电视中那些胖子们变成瘦子, 感觉减肥
非常容易, 原来不过如此, 我也可以。

Wǒ dāngshí fēicháng xǐhuan zuò báirì mèng, kànzhe
diànshìzhōng nà xiē pàngzimen biàn chéng shòuzi, gǎnjué
jiǎnféi fēicháng róngyì, yuánlái bú guò rúcǐ, wǒ yě kěyǐ.

ในเวลานั้นฉันชอบฝันกลางวันมาก พอเห็นพวกคนอ้วนในโทรทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงตนเองจน
ผอมได้ ก็รู้สึกว่าการลดความอ้วนเป็นเรื่องที่ง่ายมาก ที่แท้ก็แค่นี้เอง ฉันก็ทำได้

(199) 小说中人物有几十个包括犹太人、异教徒、黑人等。

Xiǎoshuōzhōng rénwù yǒu jǐshí gè, bāokuò Yóutàirén,
yì jiàotú, Hēirén děng.

ตัวละครในนิยายมีหลายสิบคน ซึ่งประกอบด้วยชาวยิว พวกนอกศาสนา และคนดำ เป็นต้น

2) ตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น 汉语 Hànyǔ “ภาษาจีน” 话 huà “คำพูด” 数学 shùxué “คณิตศาสตร์” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้สองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(200) 这种希望表现在这句话里。

Zhè zhǒng xīwàng biǎoxiàn zài zhè jù huàlǐ.

ความหวังนี้แสดงให้เห็นได้ในประโยคนี้

(201) 数学里也要比较量的大小, “=” (相等), “<” (小于), “>” (大于), 就是数学上用来比较大小的符号。

Shùxuélǐ yě yào bǐjiào liàng de dàxiǎo, “=” (xiāngděng),

“<” (xiǎo yú), “>” (dà yú), jiù shì shùxuéshàng yòng lái

bǐjiào dàxiǎo de fúhào.

ในวิชาคณิตศาสตร์ก็ต้องเปรียบเทียบปริมาณของขนาด “=” คือ (เท่ากับ) “<” คือ (น้อยกว่า)

“>” คือ (มากกว่า) ซึ่งก็คือเครื่องหมายที่นำมาใช้เปรียบเทียบขนาดในวิชาคณิตศาสตร์

(202) 例如不送气的 [p] 和送气的 [p'] 是汉语和英语里都有的两个音素, ……

Lìrú bú sòngqì de [p] hé sòngqì de [p'] shì Hànyǔ hé

Yīngyǔlǐ dōu yǒu de liǎng gè yīnsù,...

อย่างเช่น เสียง [p] ซึ่งเป็นเสียงไม่พ่นลม กับเสียง [p'] ซึ่งเป็นเสียงพ่นลม ล้วนเป็นหน่วย

พื้นฐานทั้งสองเสียง ที่มีอยู่ทั้งในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ...

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(203) 汉语中的量词, 尤其是名量词, 特别丰富多采, ……

Hànyǔzhōng de liàngcí, yóuqí shì míng liàngcí, tèbié

fēngfù duō cǎi,...

ลักษณะนามในภาษาจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะนามของคำนาม มีหลากหลายมากมายเป็น

พิเศษ...

(204) 0 是数学中最有用的符号之一。

Líng shì shùxuézhōng zuì yǒuyòng de fúhào zhī yī.

เลขศูนย์เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ที่มีประโยชน์ที่สุดในวิชาคณิตศาสตร์

(205) 从女儿的这些话中，我感觉到小小年纪的她还在思考着“为什么有些人那么富”。

Cóng nǚ'ér de zhèxiē huàzhōng, wǒ gǎnjuédào xiǎoxiao niánjì de tā hái zài sīkǎozhe “wèishéme yǒuxiē rén nàme fù”.

จากคำพูดเหล่านี้ของลูกสาว ฉันรู้สึกว่เด็กที่อายุน้อยขนาดนี้ยังคิดว่า “ทำไมบางคนถึงได้รวยขนาดนั้น”

3) ข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ เช่น คำ 表 biǎo “ตาราง” 空格 kòng gé “ช่องว่าง” 图 tú “รูปภาพ” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(206) 毕清的工作很忙碌，一天办公远不止八个小时，在他的时间表里，几乎没有节假日、休息日。

Bì Qīng de gōngzuò hěn mánglù, yì tiān bàngōng yuǎn bù zhǐ bā gè xiǎoshí, zài tā de shíjiān biǎoli, jīhū méiyǒu jiéjià, xiūxi rì.

งานของปี้ชิงยุ่งมาก วันหนึ่งทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง ในตารางเวลาของเขาแทบจะไม่มีวันหยุดหรือวันพักผ่อนเลย

(207) 我刚才图里演示了，但是一种可能大爆炸之前也是一个宇宙。

Wǒ gāngcái túli yǎnshìle, dànshì yì zhǒng kěnéng dà bàozhà zhīqián yě shì yí gè yǔzhòu.

ผมเพิ่งจะอธิบายจากรูปภาพเสร็จสิ้นไปแล้ว แต่ว่าก่อนที่จะเกิดการระเบิดครั้งยิ่งใหญ่ เป็นไปได้ว่าคงจะเคยเป็นจักรวาล

- (208) 首先买了一本每天日期旁有大空格的日历, 然后, 我在空格里 填上什么
时候、什么地方、我和谁一起感到非常幸福。

Shǒuxiān mǎile yì běn měitiān rìqīpáng yǒu dà kòng gé
de rìlì, ránhòu, wǒ zài kòng gé li tiánshàng shénme shíhou,
shénme dìfang, wǒ hé shéi yìqǐ gǎndào fēicháng xìngfú.

อันดับแรก ซื้อสมุดโน้ตปฏิทินที่มีช่องตารางวันขนาดใหญ่มาหนึ่งเล่ม จากนั้นฉันก็เขียน
เรื่องราวที่ฉันรู้สึกมีความสุขกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ลงในช่องว่างของตาราง

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (209) 找到了和老照片内相同的图景, ……

Zhǎodàole hé lǎo zhàopiàn nèi xiāngtóng de tújǐng,...

หาภาพพื้นหลังที่เหมือนกับภาพถ่ายภาพเก่าเจอแล้ว...

- (210) 图内数据来源于上述国家公布的国防报告、财政报告或其他政府文告。

Tú nèi shùjù lái yuán yú shàngshù guójiā gōngbù de guófáng
bàogào, cáizhèng bàogào huò qítā zhèngfǔ wéngào.

ตัวเลขอ้างอิงในรูปภาพมีที่มาจากประกาศรายงานเรื่องการป้องกันประเทศ ประกาศรายงาน
เรื่องการเงินการคลัง และประกาศอื่น ๆ จากรัฐบาล

- (211) 他指出规定空格内没有登记号码, 并一再坚持为了谨慎起见, 手续必须
完备。

Tā zhǐchū guīdìng kòng gé nèi méiyǒu dēngjì hàomǎ, bìng
yí zài jiānchí wèile jǐnshèn qǐjiàn, shǒuxù bìxū
wánbèi.

เขาชี้ให้เห็นว่าข้อกำหนดในตารางไม่มีการบันทึกหมายเลข พร้อมกับให้ตระหนักและ
ระมัดระวังเกี่ยวกับข้อกำหนดนี้ด้วย ขั้นตอนจะต้องสำเร็จบริบูรณ์

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (212) 图中的男人头戴帽子, 右手持鱼叉, 左手持鱼, ……

Túzhōng de nánrén tóu dài màozi, yòushǒu chí yú chā,
zuǒshǒu chí yú,...

ผู้ชายที่อยู่ในภาพสวมหมวกที่ศีรษะ มือขวาคมวก มือซ้ายถือปลา...

(213) 表中的时间根据项目的具体情况而有所不同。

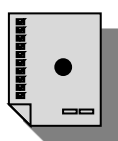
Biǎozhōng de shíjiān gēnjù xiàngmù de jùtǐ qíngkuàng
ér yǒu suǒ bù tóng.

เวลาในตารางกับสถานการณ์จริงของรายการไม่เหมือนกันเลย

(214) 先填写了中文报名表, 在填报具体职位时我有点犹豫, 在空格中写了 2 个职位: 运输主管和仓储主管。

Xiān tiánxiěle Zhōngwén bàomíng biǎo, zài tiánbào jùtǐ
zhíwèi shí wǒ yǒudiǎn yóuyù, zài kòng gézhōng xiěle
liǎng gè zhíwèi: yùnshū zhǔguǎn hé cāngchú zhǔguǎn.

กรอกรายละเอียดในตารางลงทะเบียนภาษาจีนก่อน ตอนที่กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ
นั้น ฉันรู้สึกลังเลเล็กน้อย เลยกรอกลงไปในตาราง 2 อาชีพ คือ หัวหน้าฝ่ายการขนส่ง และ
หัวหน้าฝ่ายคลังสินค้า

แหล่งที่มาของข่าวสาร

ภาพร่างที่ 3.16 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้

(หมายเหตุ: รูปเอกสารแสดงถึงแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่
ข่าวสารความรู้ ตัวข่าวสาร ความรู้ หรือข้อมูลที่เป็นรูปภาพ ตารางเป็นต้น รูปวงกลมทึบสีดำแสดงถึงตำแหน่งที่อยู่
ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ เรื่องราว โดยมีความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้)

3.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ

ในบริบทนี้ “x” จะเป็นคำนาม หรือคำคุณศัพท์ ที่แสดงถึงสภาพหรือ
ลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น 状态 zhuàngtài “ภาวะ สภาพการณ์” 黑暗 hēi’ àn “มืด”
美丽 měilì “สวย” เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng”
ได้เพียงสองคำ และหมายถึงอยู่ในขอบเขตของสภาพหรือลักษณะนั้น ๆ ซึ่งในกรณีนี้ สภาพหรือ
ลักษณะจะถูกกระบวนกรอุปลักษณ์เปรียบให้เป็นพื้นที่สามมิติ และทำหน้าที่เป็นภาชนะอย่างหนึ่ง
ที่สามารถบรรจุสิ่งใด ๆ ได้ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(215) 我站在黑暗里。

Wǒ zhàn zài hēi'ànli.

ฉันยืนอยู่ท่ามกลางความมืด

(216) 在这个状态里, 所有的人都认为进一步的改善是不可能的。

Zài zhè gè zhuàngtài li, suǒyǒu de rén dōu rènwéi jìnyí bù de gǎishàn shì bù kěnéng de.

ในสภาพแบบนี้ คนทั้งหมดล้วนคิดว่าการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้ก้าวไปอีกขั้นนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

(217) 疾病的人, 往往皮肤缺少光泽, 肤色灰黄, 甚至晦暗。皮肤光润, 白里透红, 往往是一个人整体健康的最好反映。

Jíbìng de rén, wǎngwǎng pí fū quēshǎo guāngzé, fū sè huī huáng, shènzhì huì'àn. Pí fū guāngrùn, báili tòu hóng, wǎngwǎng shì yí gè rén zhěngtǐ jiànkāng de zuì hǎo fǎnyìng.

คนที่ป่วยเป็นโรค ผิวหนังมักจะขาดความมันเงา ผิวซีด กระทั่งมีสีผิวหมองคล้ำ ส่วนคนที่มีผิวหนังชุ่มชื้น เปลือกเงา มีเลือดฝาด มักจะเป็นสัญญาณที่ดีที่บ่งบอกว่าคนนั้นมีสุขภาพที่ดี

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(218) 那少女金发碧眼, 美丽中透出智慧。

Nà shàonǚ jīn fà bì yǎn, měilìzhōng tòuchū zhìhuì.

สาวน้อยผมบลอนด์นัยน์ตาสีฟ้าคนนั้น ในความงามก็ฉายแววว่ามีความฉลาดอยู่ด้วย

(219) 黑暗中, 不知道走了多长时间, 峭壁旁意外地发现了一个村庄,……

Hēi'ànzhōng, bù zhīdao zǒule duō cháng shíjiān, qiàobì páng yìwài de fāxiànle yí gè cūnzhuāng,...

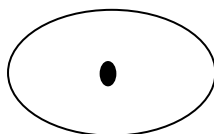
ในความมืด ไม่รู้ว่าเดินมานานแค่ไหนแล้ว จู่ ๆ ก็พบหมู่บ้านหนึ่งตรงริมหน้าผาอย่างไม่คาดคิด

...

(220) 汤姆顽皮好动, 聪明中透着狡黠;

Tāngmǔ wánpí hào dòng, cōngmíngzhōng tòuzhe jiǎoxiá;...

ทอมจอมซน ในความฉลาดก็ฉายแววว่ามีไหวพริบด้วย...

ภาพร่างที่ 3.17 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ

(หมายเหตุ: ภาพวงรีแสดงถึงสภาพหรือลักษณะซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม โดยสภาพหรือลักษณะนี้จะผ่านกระบวนการอุปลักษณะที่เปลี่ยนพื้นที่นามธรรมให้กลายเป็นพื้นที่รูปธรรมที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิดล้อม ซึ่งสามารถบรรจุสภาพหรือลักษณะต่าง ๆ ไว้ภายในได้ โดยรูปวงกลมที่บสีดำแสดงถึงตำแหน่งภายในที่อยู่ในสภาพหรือลักษณะนั้น)

3.2.2.7 ป่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ

ในบริบทนี้ “x” จะเป็นคำกริยาหรือกริยาวลีที่แสดงถึงการกระทำ และเป็นคำกริยาที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการกระทำกริยานั้น ๆ เช่น 睡觉 shuìjiào “นอน” 开会 kāihuì “ประชุม” 跑步 pǎobù “วิ่ง” หรือ 度过抗日战争 dùguo Kàng Rì Zhàn zhēng “ใช้ชีวิตในช่วงสงครามต่อต้านญี่ปุ่น” เป็นต้น ในกรณีนี้จะสามารถใช้กับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น และเมื่อคำบอกทิศทาง “zhōng” ใช้ร่วมกับคำกริยาหรือกริยาวลีนี้ จะมีความหมายที่แสดงถึงกระบวนการของการกระทำ ซึ่งในความหมายนี้ คำกริยาหรือกริยาวลี จะถูกกระบวนการปริชานของมนุษย์ อุปลักษณะให้เป็นพื้นที่ปิดล้อมที่มีขอบเขตที่แน่นอน โดยพื้นที่ในลักษณะนี้จะเป็นที่นามธรรมที่แสดงถึงกระบวนการของการกระทำ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(221) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。

Pǎobùzhōng zuìhǎo yòng bízi hūxī, huòzhě yòng bízi xīqì yòng kǒu hūqì.

ในระหว่างที่วิ่ง ควรจะใช้จมูกสำหรับหายใจเข้า-ออก หรือไม่ก็ใช้จมูกในการหายใจเข้าและใช้ปากในการหายใจออก

(222) 说话中他向另一个人亮了一下身份证，我抬头一看，大吃一惊，……

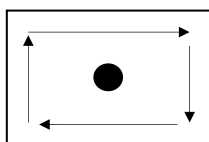
Shuōhuàzhōng tā xiàng lìng yí gè rén liàngle yíxià shēnfènzhèng, wǒ tái tóu yí kàn, dà chī yì jīng,...

ในระหว่างที่พูด เขาหันไปที่อีกคนหนึ่งแล้วส่องไฟไปที่บัตรประชาชน ผมเงยหน้าขึ้นมา และรู้สึกประหลาดใจมาก...

(223) 但是报道中听起来好像我不尊敬王治郅和其它国家队队员。

Dànshì bàodào zhōng tīngqilai hǎoxiàng wǒ bù zūnjìng Wáng Zhìzhì hé qítā guójiā duì duìyuán.

แต่ในระหว่างที่รายงานข่าว ฟังดูแล้วเหมือนกับว่าฉันไม่เคารพคุณหวางจื้อจื้อ และลูกทีมของประเทศต่าง ๆ

ภาพร่างที่ 3.18 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ

(หมายเหตุ: ภาพสี่เหลี่ยม แสดงถึงขอบเขตของการกระทำ รูปเส้นตรงหัวลูกศรแสดงถึงกระบวนการของการกระทำ รูปวงกลมทึบสีดำ แสดงถึงตำแหน่งที่อยู่ภายในขอบเขตของการกระทำ)

3.2.2.8 บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร

ในความหมายนี้ “x” จะเป็นคำนามที่มีความหมายเกี่ยวกับ หน่วยงาน องค์กร หรือเขตการปกครอง เช่น 县 xiàn “อำเภอ” 省 shěng “มณฑล” 部 bù “แผนก” เป็นต้น ทั้งนี้ยังรวมถึงคำว่า 家 jiā “บ้าน” ที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคน สร้างขึ้นเป็นครอบครัว ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นหน่วยงานพื้นฐานในสังคม ที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ในสังคม เมื่อ “x” เป็นคำนามที่มีความหมายดังกล่าว จะมีสองความหมาย ความหมายแรก

เป็นความหมายโดยตรงหมายถึง ในพื้นที่ขององค์กร หน่วยงาน หรือเขตการปกครองนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทั้งสามคำ ดังที่กล่าวไปแล้ว ในความหมายโดยตรงข้างต้น ความหมายที่สอง เป็นความหมายโดยนัย หมายถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ในความหมายนี้จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” เพียงคำเดียวที่ใช้แสดงความหมายนี้ได้ โดยคำบอกทิศทาง “lǐ” จะประกอบร่วมกับคำนามที่มีความหมายเกี่ยวกับหน่วยงาน องค์กร และทำหน้าที่เสมือนบุคคคล กล่าวคือ สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา หรือเป็นเป้าหมายของการกระทำกริยานั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(224) 我常给家里打电话, 每次妈妈问我最近怎么样, 我都说挺好的。

Wǒ cháng gěi jiālǐ dǎ diànhuà, měi cì māma wèn wǒ
zuìjìn zěnmeyàng, wǒ dōu shuō tǐnghǎo de.

ฉันโทรศัพท์หาทาง/ที่บ้านบ่อย ๆ ทุกครั้งแม่จะถามว่า ช่วงนี้เป็นอย่างไรบ้าง ฉันมักจะตอบกลับไปทุกครั้งว่า สบายดีค่ะ

ตัวอย่างที่ (224) 家里 jiālǐ เกิดจากคำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบกับคำนาม 家 jiā “บ้าน” หากแปลตรงตัวจะมีความหมายว่า “ในบ้าน” ซึ่งหมายถึงข้างในบ้านที่เป็นสถานที่รูปธรรม แต่ในบริบทนี้ jiālǐ ทำหน้าที่เสมือนบุคคคลซึ่งเป็นเป้าหมายของการกระทำกริยา 打电话 dǎ diànhuà “โทรศัพท์” ฉะนั้นจึงแปลว่า “ทาง/ที่บ้าน” ซึ่งหมายถึงบุคคคลภายในครอบครัว

(225) 部里重新研究了他的意见, ……

Bùlǐ chóngxīn yánjiūle tā de yìjiàn, ...
ทาง/ที่แผนกมีการทบทวนความคิดเห็นของเขาอีกครั้งหนึ่ง...

ตัวอย่างที่ (225) 部里 bùlǐ เกิดจากคำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบกับคำนาม 部 bù “แผนก” หากแปลตรงตัวจะหมายถึง “ในแผนก” ซึ่งเป็นพื้นที่รูปธรรม แต่ในบริบทนี้ bùlǐ ทำหน้าที่เสมือนบุคคคลซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาลี 重新研究了他的意见 chóngxīn yánjiūle tā de yìjiàn “ทบทวนความคิดเห็นของเขาอีกครั้งหนึ่ง” ฉะนั้นจึงแปลว่า “ทาง/ที่แผนก” ซึ่งทำงานและมีหน้าที่รับผิดชอบภาระงานต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตของแผนกร่วมกัน

(226) 厂里叫我到上海去一趟。

Chǎnglǐ jiào wǒ dào Shànghǎi qù yí tàng.

ทางโรงงานให้ผมไปเซี่ยงไฮ้สักครั้ง

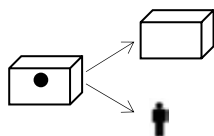
ตัวอย่างที่ (226) 厂里 Chǎnglǐ เกิดจากคำบอกทิศทาง “lǐ” ประกอบกับคำนาม 厂 Chǎng “โรงงาน” ซึ่งหากแปลตรงตัวจะมีความหมายว่า “ในโรงงาน” ซึ่งเป็นสถานที่รูปธรรม แต่ในบริบทนี้ Chǎnglǐ ทำหน้าที่เสมือนบุคคลซึ่งเป็นผู้กระทำการ 叫 jiào “ให้ (ใครกระทำการใด)” ฉะนั้นจึงแปลว่า “ทาง/ที่โรงงาน” ซึ่ง หมายถึงตัวหน่วยงาน หรือองค์กรที่มีหน้าที่และบทบาทในการควบคุม ดูแล และจัดการกิจการงานต่าง ๆ ขององค์กร

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 3.19 แสดงความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร

(หมายเหตุ: รูปทรงสี่เหลี่ยมแสดงถึง หน่วยงาน องค์กรหรือเขตการปกครอง ส่วนรูปวงกลมที่สีดำแสดงถึงตำแหน่งที่อยู่ภายใน ในบริบทนี้ หากเรากล่าวถึงภายในสถานที่ที่เป็นหน่วยงาน องค์กรหรือเขตการปกครอง จะเปลี่ยนจากความหมายโดยตรงที่แสดงถึงสถานที่เป็นความหมายโดยนัยที่แสดงถึงตัวหน่วยงาน องค์กรหรือเขตการปกครอง หรือสมาชิกที่อยู่ภายในหน่วยงาน องค์กร หรือเขตการปกครองนั้น ๆ ซึ่งในภาพนี้แสดงโดยรูปทรงสี่เหลี่ยมและรูปคนตามลำดับ)

3.3 สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง โดยผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ในส่วนของลักษณะทางวากยสัมพันธ์พบว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เป็นหน่วยคำไม่อิสระ จึงต้องประกอบร่วมกับคำหรือวลีอื่น

เสมอ ซึ่งจะอยู่ในโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” โดยที่ “x” เป็นคำหรือวลีที่ประกอบรวม แม้ว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” จะมีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน แต่การประกอบรวมกับ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างนั้นกลับไม่ได้เหมือนกันทุกประการ ในบางกรณีคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ก็สามารถประกอบรวมกับ “x” ที่เป็นประเภทเดียวกันได้ ในบางกรณีคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ก็ไม่สามารถประกอบรวมกับ “x” ที่เป็นประเภทเดียวกันได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่สามารถประกอบกับ “x” ได้เหมือนกันทั้ง 3 คำ คือ เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำหรือวลีที่มีลักษณะเด่นทางไวยากรณ์เหมือนคำนาม กล่าวคือ สามารถทำหน้าที่เป็นประธาน หรือกรรมของประโยคได้ จะสามารถใช้ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้ทุกคำ ซึ่ง “x” ที่มีลักษณะดังที่กล่าวมานั้น ได้แก่ คำนาม คำบอกสถานที่ คำบอกเวลา และนามวลี (โครงสร้างความขยาย และโครงสร้างความรวม)

2. กรณีที่สามารถประกอบกับ “x” ได้เหมือนกันเพียงสองคำ คือ เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำคุณศัพท์บอกคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ เช่น bái “ขาว” měilì “สวย” cōngmíng “ฉลาด” เป็นต้น จะสามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำเท่านั้น ไม่สามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “nèi” ได้ และเมื่อประกอบรวมกันแล้วจะมีความหมายว่าอยู่ในลักษณะหรือสภาพอย่างไร

3. กรณีที่สามารถประกอบกับ “x” ได้เพียงคำเดียว มีดังนี้

3.1 เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำหรือวลีที่มีลักษณะเด่นทางไวยากรณ์เหมือนคำกริยา กล่าวคือ สามารถทำหน้าที่ในการบรรยายอากัปกริยา ท่าทาง การดำรงอยู่ หรือการเปลี่ยนแปลงของคน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในกรณีนี้จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียว โดย “x” ที่ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” จะเป็นคำกริยาหรือกริยาวลีที่อยู่ในโครงสร้างประธาน – ภาคแสดง และโครงสร้างกริยา – กรรม และเมื่อคำบอกทิศทาง “zhōng” ประกอบรวมกับคำกริยาหรือกริยาวลีแล้วจะมีความหมายว่าอยู่ในกระบวนการของการกระทำนั้น ๆ

3.2 เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำสรรพนาม ที่ใช้แทนคน สัตว์ สิ่งของ ที่เป็นจำนวนพหูพจน์ จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ได้เพียงคำเดียว และเมื่อประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” แล้วจะมีความหมายว่าอยู่ในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์

3.3 เมื่อ “x” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำบุพบทบอกสถานที่ จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้เพียงคำเดียว และมีความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งด้านใน โดยคำบุพบทบอกสถานที่ที่ใช้ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้มี 4 คำ ได้แก่ 往 wǎng “ไปยัง” 从 cóng “จาก” 由 yóu “จาก” 向 xiàng “ไปยัง”

ในส่วนของความหมาย ผู้วิจัยใช้กระบวนการอุปลักษณ์ ภาพร่าง และพื้นที่ซึ่งเป็นกระบวนการทางทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน มาช่วยในการอธิบายความหมาย ซึ่งจากการศึกษาความหมายพบว่า คำบอกทิศทางทั้งสามคำนี้มีมีมโนทัศน์เดียวกัน คือ หมายถึง “ในขอบเขตของพื้นที่” ซึ่งพื้นที่นี้สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาพร่างได้ โดยทุกภาพร่างจะมีองค์ประกอบที่เหมือนกันอันประกอบด้วย ขอบเขต พื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความหมายของคำดังกล่าว สามารถจำแนกความหมายออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย

ความหมายโดยตรง คือ ความหมายเดิมของคำ เป็นความหมายตรงตัวที่พบได้ในพจนานุกรม ความหมายตรงตัวนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัย หรือบริบททางภาษาต่าง ๆ ความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” หมายถึง “ในขอบเขตของพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม” และจำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ 2) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีมโนทัศน์ 3 มิติ 3) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ และ 4) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ

ความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่ขยายมาจากความหมายโดยตรง ซึ่งความหมายเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกับความหมายพื้นฐานได้ จากการศึกษาพบว่าความหมายโดยนัยสามารถจำแนกได้ 8 ความหมาย ได้แก่ 1) บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม 2) บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา 3) บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ 4) บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์ 5) บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ 6) บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ 7) บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ และ 8) บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร

อย่างไรก็ตาม ความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะ เป็นความหมายโดยตรงหรือ ความหมายโดยนัย บางความหมายสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” สื่อความหมายได้ทั้งสามคำ บางความหมายสามารถใช้ได้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” สื่อความหมายได้แค่บางคำเท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่สามารถใช้แสดงความหมายได้เหมือนกันทั้งสามคำ คือ เมื่อเป็นความหมาย โดยนัยที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรม ต่าง ๆ สิ่งของที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย บ่งถึงตำแหน่งภายใน ของพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง พื้นที่ราบ ทั่วไป รวมถึงความหมายโดยนัยที่บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม ที่เป็นระดับชนชั้นหรือลักษณะ ของสังคม บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลาที่เป็นช่วงหรือระยะเวลาทั่วไป และบ่งถึงภายในแหล่งที่มา ของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นตารางหรือรูปภาพ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” มาสื่อความหมายได้

2. กรณีที่สามารถใช้แสดงความหมายได้เหมือนกันเพียงสองคำ คือ เมื่อใช้ในความหมาย โดยตรงที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ บ่งถึงตำแหน่งภายในของ พื้นที่ 2 มิติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ และพื้นที่ภาพสะท้อน รวมทั้งเมื่อใช้ ในความหมายโดยนัยเพื่อบ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม ที่เป็นเป็นงานพิธีหรืองานกิจกรรม บ่งถึง ภายในขอบเขตของเวลาที่เป็นช่วงหรือระยะเวลาที่มีความหมายแฝงแสดงถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์ บ่งถึง ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ ที่เป็นสื่อกลางซึ่งใช้ในการติดต่อสื่อสาร หรือเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และเป็นตัวข่าวสาร ความรู้ และเพื่อบ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ ในกรณีข้างต้นเหล่านี้ สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้สองคำ

3. กรณีที่สามารถใช้แสดงความหมายได้เพียงคำเดียว มีดังนี้

3.1 เมื่อใช้ในความหมายโดยตรงที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ ในกรณีนี้ สามารถใช้คำบอกทิศทาง “nèi” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว

3.2 เมื่อใช้ในความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ใน หน่วยงาน องค์กร ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว

3.3 เมื่อใช้ในความหมายที่บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว

บทที่ 4

คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบุพบท¹ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ซึ่งเป็นคำที่มีลักษณะเดียวกันกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง จากประโยคตัวอย่างที่รวบรวมมาจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน”

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จากประโยคตัวอย่างที่รวบรวมมา แล้วพบว่าคำบุพบท “ใน” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่ต้องใช้ร่วมกับคำหรือวลีอื่น ๆ ไม่สามารถใช้ตามลำพังโดยไม่ประกอบกับคำหรือวลีอื่น ๆ ได้ ส่วนคำบุพบท “ข้างใน” และ “ภายใน” สามารถใช้ตามลำพัง หรือใช้ประกอบร่วมกับคำหรือวลีต่าง ๆ ได้ แต่ทั้งนี้ลักษณะเด่นทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท คือ ต้องใช้ประกอบร่วมกับคำหรือวลีต่าง ๆ ฉะนั้น ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะศึกษาคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ปรากฏร่วมกับคำหรือวลี ดังโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” ซึ่ง “y” ที่อยู่ในโครงสร้างเป็นคำหรือวลีที่ประกอบรวม โดยประเภทของ “y” มีลักษณะดังต่อไปนี้

4.1.1 “y” เป็นคำ

คำ คือ หน่วยที่เล็กที่สุดในภาษา และมีความหมายในตนเอง คำในภาษาไทยสามารถจำแนกตามความหมายและหน้าที่ได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน (เปรมจิต ชนะวงศ์, 2529: 128-186, วรรณัท

¹ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในหน้า 30 - 45

อักษรพจนานุกรม, 2534: 259-284) และจากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า “y” ที่ปรากฏในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” สามารถเป็นคำนาม คำสรรพนาม และคำวิเศษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1.1.1 “y” เป็นคำนาม

คำนาม (เปรมจิต ชนะวงศ์, 2529: 129-134) คือ คำที่หมายถึงบุคคล พืช สัตว์ สถานที่ วัตถุ สิ่งของ สภาพ อากาณ ลักษณะ ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็น รูปธรรมและนามธรรม เช่น แม่ ดอกไม้ ความรัก เป็นต้น คำนามสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท คือ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม สมุหนาม และอาการนาม จากการศึกษาพบว่าคำนามที่สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ มีด้วยกัน 3 ประเภท ได้แก่ สามานยนาม วิสามานยนาม และอาการนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) สามานยนาม คือ คำนามที่ใช้เป็นชื่อของสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจแสดงถึงสิ่งของ อวัยวะ สถานที่ บุคคล หรือสัตว์ เป็นต้น ในกรณีที่ “y” เป็น สามานยนาม จะสามารถประกอบร่วมกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ โดยคำสามานยนามในบริบทนี้ จะต้องเป็นคำสามานยนามที่แสดงถึงคน สัตว์ สถานที่หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) พื้นที่ 3 มิติ² เช่น ครว้ กระทะ โทรทศน์ ร่างกาย เป็นต้น 2) พื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ³ เช่น รั้ว กำแพง เป็นต้น 3) พื้นที่ 2 มิติ⁴ เช่น เมือง ตลาด กระดาษ เป็นต้น หรือเป็นคำนาม นามธรรมที่มีความหมายบ่งถึงสังคม งานเลี้ยง บ่งถึงสื่อกลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ตัวข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ หรือข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ เช่น ภาษาอังกฤษ ตาราง เป็นต้น บ่งถึงเครื่อง แต่งกาย เช่น ชุดสูท เป็นต้น ซึ่งในบรรดาคำบุพบททั้งสามคำ คำบุพบท “ข้างใน” มีข้อจำกัดในการ ประกอบรวมมากที่สุด กล่าวคือ คำบุพบท “ข้างใน” ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำนามที่แสดงถึง พื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหาร พื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ สถานที่หรือสิ่งของที่เป็นพื้นที่ 2 มิติ คำนามนามธรรมที่มีความหมายบ่งถึงสังคม งานเลี้ยง สื่อกลางที่ใช้ในการติดต่อ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงตัว ข้อมูล ข่าวสาร หรือตาราง และเครื่องแต่งกายได้ ส่วนคำบุพบท “ภายใน” นั้น ไม่สามารถประกอบ ร่วมกับคำนามที่แสดงถึงพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหาร พื้นที่ 2 มิติที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้

² ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 4.2.1.1

³ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 4.2.1.2

⁴ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในข้อ 4.2.1.3

รวมถึงวัสดุที่ใช้ในการจดบันทึก ตลอดจนไม่สามารถประกอบร่วมกับคำนามที่แสดงถึงตัวข่าวสาร ความรู้ หรือตาราง ในขณะที่คำบุพบท “ใน” ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำนามที่แสดงถึงพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติได้เพียงอย่างเดียว ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (1) แจ่มจันทร์กำลังทำกับข้าวอยู่ในครัว
 - (2) ต้มน้ำปริมาณเล็กน้อยในกระทะแล้วใส่เกลือปริมาณหยิบมือลงไป จากนั้นเทถ้วยหรือถ้วยตวงตาลงต้มพันทีจนสุก
 - (3) กรดไขมันโอเมก้า 6 มีผลให้เกิดอาการอักเสบในร่างกาย
- ตัวอย่างที่ (1) – (3) แสดงการประกอบร่วมกันของคำบุพบท “ใน” กับคำสามัญนาม ตัวอย่างที่ (1) ครัว เป็นสามัญนาม แสดงถึงสถานที่ ตัวอย่างที่ (2) กระทะ เป็นสามัญนาม ที่แสดงถึงสิ่งของ และตัวอย่างที่ (3) ร่างกาย เป็นสามัญนามที่แสดงถึงร่างกายมนุษย์

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (4) เหมือนเขาจะนึกอะไรได้ รีบเดินกลับเข้าไปข้างในบ้าน
 - (5) เขากอดเธอเอาไว้แน่น ๆ ให้สมกับความคิดถึงข้างในใจที่ได้แต่เก็บงำเอาไว้
 - (6) เสียงเมโลดี้โทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย
- ตัวอย่างที่ (4) – (6) แสดงการประกอบร่วมกันของคำบุพบท “ข้างใน” กับคำสามัญนาม ตัวอย่างที่ (4) “บ้าน” เป็นสามัญนามที่แสดงถึงสถานที่ ตัวอย่างที่ (5) “ใจ” เป็นสามัญนามที่แสดงถึงอวัยวะในร่างกาย ตัวอย่างที่ (6) “กระเป๋าสะพาย” เป็นสามัญนามที่แสดงถึงสิ่งของ เครื่องใช้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (7) ภายในพิพิธภัณฑ์มีผลงานของนักเขียนการ์ตูนมากกว่า 700 คนที่เล่าเรื่องของวีรบุรุษในโลก กระจก
- (8) ขบวนการไฟไปเทียนสินนี้ไม่แน่นอนเลย อาจเป็นเพราะพวกเรานั่งรถไฟชั้นหนึ่งก็ได้ สภาก ภายในขบวนรถสะอาดสะอาด
- (9) ภายในบรรจุปลากระป๋อง น้ำมันพืช นมข้นแปลงไขมันหวาน เครื่องดื่มมอลต์รสช็อกโกแลต น้ำปลา และข้าวสาร

ตัวอย่างที่ (7) – (9) แสดงการประกอบร่วมกันของคำบุพบท “ภายใน” กับคำสามัญนาม ตัวอย่างที่ (7) “พิพิธภัณฑ” เป็นคำสามัญนามที่แสดงถึงสถานที่ ตัวอย่างที่ (8) “ขบวนรถ” เป็นสามัญนามที่แสดงถึงยานพาหนะ ตัวอย่างที่ (9) “ถุง” เป็นสามัญนามที่แสดงถึงสิ่งของ

2) วิสามัญนาม คือ คำนามที่หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นชื่อเฉพาะของบุคคล สถานที่ สัตว์ หรือสิ่งของ จากการศึกษาคพบว่า ในกรณีที่ “y” เป็นวิสามัญนาม จะประกอบร่วมกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ แต่คำ “ข้างใน” และ “ภายใน” จะมีข้อจำกัดในการใช้มากกว่าคำ “ใน” กล่าวคือ คำ “ข้างใน” จะสามารถใช้ร่วมกับคำวิสามัญนามที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น เช่น สน. ทองหล่อ เป็นต้น ส่วนคำ “ภายใน” สามารถใช้ประกอบร่วมกับคำวิสามัญนามที่เป็นสถานที่ได้ โดยสถานที่ที่รวมถึงสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง เช่น ประเทศไทย ประเทศเกาหลี เป็นต้น และสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บิมน้ำมันเอสโซ่ โรงแรม 13 เจริญ เป็นต้น ส่วนคำ “ใน” จะสามารถประกอบร่วมกับคำวิสามัญนามที่เป็นสถานที่เขตการปกครอง สิ่งก่อสร้าง หรือชื่อของบุคคลได้ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (10) โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- (11) ร้านอาหารจีนสไตล์ใหม่ สีคาเฟ่ จัดโปรโมชั่นแจกแกลกข้าวขาวหอมมะลิฟรี 1 ถุง สำหรับลูกค้าที่รับประทานอาหารในร้านลิตทเช่น
- (12) สำหรับ เรนนันมีชื่อจริงว่า จุง จิสุน เป็นหนึ่งในนักร้องที่ได้รับความนิยมอย่างมากในเอเชีย
- ตัวอย่างที่ (10) – (12) แสดงการประกอบร่วมกันระหว่างคำ “ใน” กับคำวิสามัญนาม ตัวอย่างที่ (10) “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เป็นคำวิสามัญนามที่แสดงถึงบุคคล ตัวอย่างที่ (11) “ร้านลิตทเช่น” เป็นคำวิสามัญนามที่แสดงถึงสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น ตัวอย่างที่ (12) “เอเชีย” เป็นคำวิสามัญนามที่แสดงถึงสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (13) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไก่อ่างขอย ๕๕ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ
- ตัวอย่างที่ (13) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ข้างใน” กับคำวิสามัญนาม

“สน.ทองหล่อ” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น (จากประโยคตัวอย่างที่รวบรวมมา พบคำวิสามานยนามที่ประกอบด้วยกับคำ “ข้างใน” เพียงประโยคเดียว)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (14) สำหรับภายในประเทศไทยนั้นถึงแม้จะมีปริมาณสำรองถ่านหินอยู่มากกว่า 2,000 ล้านตัน แต่ส่วนใหญ่เป็นถ่านหินที่มีชั้นคุณภาพต่ำ
- (15) พ.ต.อ.ณพวัฒน์ กล่าวต่อว่า จากนั้นผู้จัดงานได้นัดแนะมาว่า ให้มาพบที่ 409 ชั้น 4 ภายในโรงแรม 13 เจริญ สาขางามวงศ์วาน ทางเจ้าหน้าที่จึงส่งสายเข้าไปในโรงแรมดังกล่าว เมื่อไปถึงก็มีพบคนดูต้นทางอยู่ด้านล่าง
- (16) ร.ต.อ.พุดพงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญคนร้ายภายในปั้มน้ำมันเอสโซ่

ตัวอย่างที่ (14) – (16) แสดงการประกอบร่วมกันของคำบุพบท “ภายใน” กับคำวิสามานยนาม ตัวอย่างที่ (14) “ประเทศไทย” เป็นคำวิสามานยนามที่แสดงถึงสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง ตัวอย่างที่ (15) และ (16) “โรงแรม 13 เจริญ” และ “ปั้มน้ำมันเอสโซ่” เป็นคำวิสามานยนามที่แสดงถึงสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น

3) อาการนาม คือ คำนามที่แสดงอาการที่เกี่ยวกับกริยา อาการ หรือความรู้สึก มีความหมายเป็นนามธรรม อันเกิดจากการใช้คำ “การ” เติมไว้หน้าคำกริยาที่แสดงถึงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น การกิน การเดิน การพูด เป็นต้น และเกิดจากการใช้คำ “ความ” เติมหน้าคำกริยาที่แสดงถึงความเป็นไปทางจิตใจ หรือการแสดงควมนึกคิดในทางนามธรรม เช่น ความรู้ ความรัก ความฝัน เป็นต้น รวมถึงการใช้เติมหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความสูง ความไว เป็นต้น จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า ในกรณีนี้ที่ “ย” เป็นคำอาการนาม สามารถประกอบด้วยกับคำ “ใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสองคำ โดยสามารถประกอบด้วยกับคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “การ” และ “ความ” ได้ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (17) การหลีกเลี่ยงความชั้วนี้จะส่งผลให้เจ้าประสบความสำเร็จในการรับราชการด้วย
- (18) หวังว่าแม่จะให้พรลูกให้ประสบความสำเร็จในความรัก

- (19) เดิมพลังเพื่อให้สดชื่น เบิกบาน ยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อนำกลับไปใช้ภายในบ้านอย่างมีความสุข มิใช่จมอยู่ในความทุกข์ ในความเครียดทุกเมื่อเชื่อกัน จนกลายเป็นโรคซึมเศร้า
- ตัวอย่างที่ (17) – (19) แสดงการประกอบร่วมกันระหว่างคำ “ใน” กับคำอาการนาม ตัวอย่างที่ (17) “การรับราชการ” เป็นคำอาการนามที่เกิดจากคำ “การ” นำหน้ากริยา “รับราชการ” ตัวอย่างที่ (18) “ความรัก” เป็นคำอาการนามที่เกิดจากคำ “ความ” นำหน้าคำกริยาที่แสดงถึงความเป็นไปทางจิตใจ “รัก” และตัวอย่างที่ (19) “ความทุกข์” และ “ความเครียด” เป็นคำอาการนามที่เกิดจากคำ “ความ” นำหน้าคำวิเศษณ์ “ทุกข์” และ “เครียด”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (20) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา ความสุขเป็นสมบัติของจิตรกร
- (21) ฟ้ามิใช่แค่ชื่อฟ้า คนมิใช่เพียงชื่อคน กุหลาบมิใช่เพียงชื่อกุหลาบ รู้จักสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้งกว่ามายาแห่งชื่อ เพื่อจะได้พบสาระอันซ่อนเร้นอยู่ภายในการเดินทางนั้น
- (22) เสียงของเธอสะท้อนรับกับความเงียบงันภายในความว่างเปล่า

ตัวอย่างที่ (20) – (22) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ภายใน” กับคำอาการนาม ตัวอย่างที่ (20) และ (21) “การทำงาน” และ “การเดินทาง” เป็นคำอาการนามที่เกิดจากคำ “การ” นำหน้ากริยา “ทำงาน” และ “เดินทาง” ตัวอย่างที่ (22) “ความว่างเปล่า” เกิดจากคำ “ความ” นำหน้าคำวิเศษณ์ “ว่างเปล่า”

4.1.1.2 “y” เป็นคำสรรพนาม

คำสรรพนาม (เปรมจิต ชนวงษ์, 2529: 134 - 141) คือ คำที่ใช้แทนคำนามที่ผู้พูดหรือผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้ว เพื่อไม่ต้องเป็นการกล่าวนามนั้น ๆ ซ้ำ คำสรรพนามจำแนกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม อนิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม วิภาคสรรพนาม และประพันธสรรพนาม จากการศึกษาพบว่า คำสรรพนามที่สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้นั้นมี 1 ประเภท คือ คำนิยมสรรพนาม ซึ่งหมายถึง

สรรพนามที่ใช้แทนคำนามเพื่อให้รู้กำหนดแน่นอน ได้แก่คำ นี้ นี้นั้น นั้น โน่น โน้น ในกรณีที่ “y” เป็นคำนิยมสรรพนามจะสามารถใช้ร่วมกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ แต่จะมีข้อจำกัดในการใช้ กล่าวคือ คำ “ใน” และ “ข้างใน” สามารถใช้ร่วมกับคำนิยมสรรพนาม “นี้” และ “นั้น” ได้สองคำ ส่วนคำ “ภายใน” พบว่ามีการประกอบร่วมกับคำนิยมสรรพนาม “นั้น” ได้เพียงคำเดียว และพบเห็นการประกอบร่วมในลักษณะนี้น้อยมาก จากประโยคตัวอย่างพบคำ “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำ “นั้น” เพียงประโยคเดียว ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (23) เรือแล่นไปตามลำธารที่ท้องน้ำเป็นกรวดทราย น้ำใสแจ๋วเป็นตาตึกแตน เขาว่าในนี้มีปลาอุตมสมบูรณ์นัก
- (24) น้องต้องอยู่ใกล้คนอื่นเสมอ นะคะ อยู่กับเพื่อนอย่างน้อยหนึ่งคน อยู่ในรัศมีที่คนบนเรือเห็น แล้วก็อย่าเข้าไปในที่ตื่นเท่าถึงพื้น ในนั้นอันตรายมากเชียว เม่นทะเลเลย ปะการังเอย ทิมน้องบาดน้องได้ทั้งนั้น
- (25) ฉันทเจอหนังสือเล่มหนึ่งในห้องชั้นสองนั้น มันเป็นหนังสือภาพเก่า ๆ ที่มีปกรูปดาวเงินห้าแฉก นายกำลังจะบอกว่าในนั้นมีภาพอะไรน่าสนใจนั่นหรือ
- ตัวอย่างที่ (23) – (25) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ใน” กับคำนิยมสรรพนาม “นี้” และ “นั้น” ตัวอย่างที่ (23) คำ “นี้” เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทน “ลำธารที่ท้องน้ำเป็นกรวดทราย” ในประโยค “ในนี้” จึงหมายถึง ในลำธารที่ท้องน้ำเป็นกรวดทราย ตัวอย่างที่ (24) และ (25) คำ “นั้น” เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทน “ที่ตื่นเท่าถึงพื้น” และ “หนังสือภาพเก่า ๆ” โดยหมายถึงในที่ตื่นเท่าถึงพื้น และในหนังสือภาพเก่า ๆ ตามลำดับ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (26) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเคียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที เพ้ยชี้ไปที่หน้าอกข้างซ้าย
- (27) “เมื่อก็ฉันหาใครเป่าผมของตัวเองไม่เจอเลยก็จะขอยืมเรียวโกะ พอไปเปิดกระเป่าเธอ” ริเอะลดเสียงเบาลงจนแทบจะเป็นกระซิบ “ฉันเห็นมีดเล่มใหญ่มาก ๆ อยู่ข้างในนั้น มันน่ากลัว มากเลยนัตสึมิ เรียวโกะเอาของแบบนี้มาทำไมกัน”

(28) ดิวแปลกใจกับสิ่งที่เห็นในบ้าน มองจากภายนอก เขานึกว่าที่นี่จะเป็นแค่เกสต์เฮาส์เล็ก ๆ จำพวกโฮมสเตย์ซะอีก แม้ว่าดูจากบุคลิกเจ้าของที่นี่แล้ว ดิวจะพอมองออกว่า ใครก็ตามที่มาพักที่นี่คงไม่ได้มาอยู่เพื่อเรียนรู้ชีวิตชาวประมงแห่ง ๆ แต่ถึงอย่างนั้น ข้างในนี้ก็สวยเกินกว่าที่เขาคาดเอาไว้

ตัวอย่างที่ (26) – (28) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ข้างใน” กับคำนิยามสรรพนาม “นี้” และ “นั่น” ตัวอย่างที่ (26) คำ “นี้” เป็นคำนิยามสรรพนามที่ใช้แทน “หน้าอกข้างซ้าย” ตัวอย่างที่ (27) คำ “นั่น” เป็นคำนิยามสรรพนามที่ใช้แทน “กระเป๋าของเรียวโกะ” ตัวอย่างที่ (28) คำ “นี้” เป็นคำนิยามสรรพนามที่ใช้แทน “บ้าน”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(29) มีคราวหนึ่งครูวิชัยดึงผมเข้าไปดูว่าในบาร์ในท์คลับเขาทำอะไรกัน ด้วยความอยากรู้อะไรก็ไม่ชัดเจน แม้ภายในนั้นจะมีตึกหน้อยแต่ก็พอจำใครที่เราจำได้ และเราทั้งสองได้เห็นครูนวนลศรีอยู่ในนั้น

ตัวอย่างที่ (29) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ภายใน” กับคำนิยามสรรพนาม “นั่น” ซึ่งใช้แทนคำ “บาร์ในท์คลับ”

4.1.1.3 “y” เป็นคำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ (เปรมจิต ชนวงษ์, 2529: 152-161) คือ คำที่ใช้ขยายความของคำอื่นเพื่อให้เนื้อความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะใช้ประกอบข้างหลังคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ คำวิเศษณ์สามารถจำแนกออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ ลักษณะวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ ประมาณวิเศษณ์ นิยมวิเศษณ์ อนิยมวิเศษณ์ ปฤจฉาวิเศษณ์ ประดิษฐาวิเศษณ์ ประดิษेत्रวิเศษณ์ (ปฤเสฐวิเศษณ์) และประพันธวิเศษณ์ จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่คำบุพบท “ใน” สามารถใช้นำหน้ากาลวิเศษณ์และประมาณวิเศษณ์⁵ ประเภทบอกจำนวนนับได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

⁵ ประมาณวิเศษณ์ หรือคำวิเศษณ์บอกปริมาณหรือจำนวน เป็นคำที่ใช้บอกจำนวน สามารถจำแนกตามการสื่อความหมายได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1. บอกจำนวน เช่น หนึ่ง สอง ที่หนึ่ง ที่สอง 2. บอกจำนวนจำกัด เช่น ทั้งหมด บรรดา ทุก 3. บอกจำนวนไม่จำกัด เช่น มาก น้อย ทั้งหลาย 4. บอกจำนวนแบ่งแยก เช่น บาง ต่าง อันละ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (30) โธ่ ลุง พวกผมเพิ่งจะมาทำงานนี้งานแรก ชายหนึ่งในสองหยุดพูดเมื่อชายชราส่งสายตาดูต้น
- (31) ในยุคที่มีการเดินทางทะเล โรคนี้ร้ายแรงถึงขนาดทำให้ลูกเรือเสียชีวิตถึง 2 ใน 3 ของการเดินทางแต่ละเที่ยว
- (32) วันนี้เธออยู่เฝ้าเขายันเวลาเลิกงานไม่ได้เพราะมีนัดในช่วงบ่าย
- ตัวอย่างที่ (30) – (32) แสดงการประกอบรวมกันของคำบุพบท “ใน” กับคำวิเศษณ์ ตัวอย่างที่ (30) และ (31) คำบุพบท “ใน” ประกอบรวมกับประธานวิเศษณ์ (ประเภทบอกจำนวนนับ) “สอง” และ “3” ตามลำดับ ตัวอย่างที่ (31) คำบุพบท “ใน” ประกอบรวมกับกาลวิเศษณ์ “ช่วงบ่าย”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานะข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานะข้อมูล)

4.1.2 “y” เป็นวลี

วลี (นววรรณ พันธุมธา, 2554: 145) หมายถึงการรวมตัวกันของคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป ทำให้เกิดความหมายเพิ่มขึ้น โดยความหมายที่เพิ่มขึ้นนั้นมีความหมายมาจากคำเดิมที่นำมา รวมกันแต่ไม่สมบูรณ์เหมือนประโยค เช่น ร่องเท้าของฉันทน์ คุณครูคนใหม่ ดอกไม้ที่ฉันทน์ปลูก เป็นต้น จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” สามารถใช้ร่วมกับวลี ในภาษาไทย⁶ ได้ 2 ประเภท ได้แก่ นามวลีและวิเศษณ์วลี ดังนี้

4.1.2.1 “y” เป็นนามวลี

นามวลี (นววรรณ พันธุมธา, 2554 : 146) หมายถึงกลุ่มคำซึ่งมีค่านาม เป็นส่วนประกอบสำคัญ เรียกว่า “หน่วยหลัก” และมีส่วนประกอบอื่น ๆ มาใช้ขยายหน่วยหลัก เรียกว่า “หน่วยขยาย” โดยหน่วยหลักจะอยู่ข้างหน้าหน่วยขยาย ดังโครงสร้าง “หน่วยหลัก+หน่วย ขยาย” และระหว่างหน่วยหลักกับหน่วยขยาย อาจจะมีคำบุพบท “ของ” หรือประพันธสรรพนาม

⁶ วลีในภาษาไทยสามารถจำแนกประเภทตามคำที่นำหน้าได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ นามวลี สรรพนามวลี กริยาวลี วิเศษณ์วลี บุพบทวลี สันธานวลี และอุทานวลี (พระยาอุปกิตศิลปสาร, เปลื้อง ณ นคร, 2549: 77-79, กรมวิชาการ, 2535: 334-338)

“ที่ ซึ่ง อัน” มาช่วยทำหน้าที่ขยายหน่วยหลักได้ ดังโครงสร้าง “หน่วยหลัก + ของ ที่ ซึ่ง อัน + หน่วยขยาย” ในกรณีที่ “y” เป็นนามวลี จะสามารถใช้ร่วมกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ โดยนามวลีที่ใช้ร่วมกับคำ “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จะอยู่ในรูปที่มีคำนามเป็นหน่วยหลัก เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (33) เคลมมังโซเคยพูดไว้ว่า สงครามเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมากเกินกว่าจะปล่อยให้อยู่ในมือของบรรดานายพลทั้งหลายแต่ลำพัง
- (34) พักหนึ่ง เธอก็กลับออกมาพร้อมกับคุณแม่ของเธอที่มีที่ท่าตื่นตระหนก อีกพักหนึ่งต่อมา บุรุษในชุดสีเข้มก็เข้าไปนอนอยู่บนเก้าอี้ยาวในห้องรับแขก
- (35) แต่แล้วก็เกิดปัญหาที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน เสียงโทรศัพท์ภาพดังระรัวเรียก ดร.จากรุวรรณ ในห้องวิจัยของเธอ

ตัวอย่างที่ (33) – (35) แสดงการประกอบร่วมกันของคำ “ใน” กับ “นามวลี” ตัวอย่าง (33) “มือของบรรดานายพลทั้งหลาย” ในที่นี้ “มือ” ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลัก “ของ” เป็นคำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของ ทำหน้าที่ช่วยหน่วยขยาย “บรรดานายพลทั้งหลาย” ที่เป็นหน่วยขยาย ตัวอย่าง (34) “ชุด สีเข้ม” ในที่นี้ “ชุด” เป็นหน่วยหลัก ส่วน “สีเข้ม” เป็นหน่วยขยาย และ ตัวอย่าง (35) “ห้องวิจัยของเธอ” ในที่นี้ “ห้องวิจัย” เป็นหน่วยหลัก “ของ” เป็นคำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของ ทำหน้าที่ช่วยส่วนขยาย “เธอ” ขยายความหมายของส่วนหลัก

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (36) เธอจะเปิดประตูมาแล้วพบใครยืนอยู่หน้าประตูเป็นคนแรก ก็ใช้ว่าเธอจะรับคนคนนั้นให้เดินเข้ามาข้างในใจเธอเสมอไปนี่นา
- (37) ทำไม มีผู้ชายอยู่ในห้องรีใจ เขาชะงักหน้าชะงักคอเข้ามาข้างในห้องของฉัน
- (38) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคือ ?

ตัวอย่างที่ (36) – (38) แสดงถึงการประกอบร่วมกันของคำ “ข้างใน” กับนามวลี ตัวอย่างที่ (36) “ใจเธอ” คำ “ใจ” ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลัก โดยมีคำ “เธอ” ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายเพื่อบ่งถึงความเป็นเจ้าของ ตัวอย่างที่ (37) “ห้องของฉัน” คำ “ห้อง” เป็นหน่วยหลัก คำ “ของ” เป็นคำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของ ทำหน้าที่ช่วยหน่วยขยาย “ฉัน” ตัวอย่างที่

(38) “กล่องนั้น” คำ “กล่อง” ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลัก คำ “นั้น” ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยาย เพื่อชี้กำหนดคำนามหลักให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(39) ขณะนี้พวกเขากำลังกินอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อยภายในภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า

(40) ภายในบ้านหลังใหญ่ราวกับพระราชวังนั้น มีเพียงคุณยายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมิตรกับหล่อน

(41) ทำไมเธอจะไม่รู้ถึงความรู้สึกภายในใจของผู้ชายหน้าสวยคนนี้เล่า

ตัวอย่างที่ (39) – (41) แสดงถึงการประกอบรวมของคำ “ภายใน” กับนามวลี ตัวอย่างที่ (39) “ภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า” คำ “ภัตตาคาร” ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลัก คำ “ของ” เป็นคำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของ ทำหน้าที่ช่วยหน่วยขยาย “ห้างสรรพสินค้า” ตัวอย่างที่ (40) “บ้านหลังใหญ่” คำ “บ้าน” เป็นหน่วยหลัก “หลังใหญ่” เป็นหน่วยขยาย ตัวอย่างที่ (41) “ใจของผู้ชายหน้าสวยคนนี้” คำ “ใจ” เป็นหน่วยหลัก คำ “ของ” เป็นคำบุพบททำหน้าที่มาช่วยส่วนขยาย “ผู้ชายหน้าสวยคนนี้” เพื่อแสดงถึงความเป็นเจ้าของ

4.1.2.2 “y” เป็นวิเศษณ์วลี

วิเศษณ์วลี คือ กลุ่มคำที่มีคำวิเศษณ์นำหน้า และทำหน้าที่ขยายความให้กับคำหรือวลีอื่น ๆ โดยวิเศษณ์วลีนั้นอาจจะมีส่วนขยายมากกว่าหนึ่งส่วนก็ได้ ในกรณีที่ “y” เป็นวิเศษณ์วลี จะสามารถใช้ร่วมกับคำ “ใน” และ “ภายใน” ได้เท่านั้น แต่คำ “ภายใน” จะมีข้อจำกัดในการประกอบรวมกับวิเศษณ์วลี กล่าวคือ คำ “ภายใน” จะใช้ร่วมกับวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์ที่บ่งถึงจำนวน เช่น 10 นาที หรือวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยปฏิเสธวิเศษณ์ “ไม่” หรือปฏิเสธวิเศษณ์ “ก็” เท่านั้น ส่วนคำ “ใน” สามารถประกอบรวมกับวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์ ประเภทบอกจำนวน เช่น 1 ปีแรก บอกจำนวนจำกัด ได้แก่คำ “บาง” “บรรดา” “ทุก” “แต่ละ” ปฏิเสธวิเศษณ์ “ไม่” หรือปฏิเสธวิเศษณ์ “ก็” “อีก” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(42) แองจิมองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่ ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อรุรสาเพิ่งจะเดินมา

(43) นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลใน 1 ปีแรกต้องการที่จะแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลายวิกฤติให้ได้

- (44) เนื้อหาสาระภายในเล่มให้ความรู้กว้างขวางในทุก ๆ สาขา เช่น การแพทย์ ประวัติศาสตร์ อาหาร ประวัติผู้มีความสำเร็จในชีวิต การเกษตร นวนิยาย ชีวิตต่างแดน ฯลฯ
- ตัวอย่างที่ (42) – (44) แสดงการประกอบพร้อมกันของคำ “ใน” กับวิเศษณ์วลี ตัวอย่าง (42) “อีกไม่กี่วินาทีต่อมา” เกิดจากการประกอบกันระหว่างคำวิเศษณ์ “อีก” ขยาย วิเศษณ์วลี “ไม่กี่วินาทีต่อมา” ตัวอย่าง (43) “1 ปีแรก” เกิดจากการประกอบกันระหว่างคำวิเศษณ์บอกจำนวน “1” ขยายนามวลี “ปีแรก” และตัวอย่าง (44) “ทุก ๆ สาขา” เกิดจากคำวิเศษณ์ “ทุก ๆ ” ขยายคำนาม “สาขา”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (45) คนที่มีอาการปวดหู หูอื้อ และเป็นไข้ หรือสงสัยว่าเป็นโรคหูชั้นกลางอักเสบ ควรไปพบแพทย์ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง
- (46) ปัญหาที่หนักหนามาเป็นปี มีที่ไหนแก้กันง่าย ๆ ภายในสัปดาห์
- (47) เชื้อไข้หวัดธรรมดาที่นั่นอาการมักไม่รุนแรง หายได้เองภายในไม่กี่วัน

ตัวอย่างที่ (45) – (47) แสดงถึงการประกอบพร้อมกันของคำ “ภายใน” กับวิเศษณ์วลี ตัวอย่างที่ (45) “๒๔ ชั่วโมง” เกิดจากการประกอบพร้อมกันระหว่างประมาณวิเศษณ์บอกจำนวน “๒๔” ขยายคำลักษณนาม “ชั่วโมง” ตัวอย่างที่ (46) “สัปดาห์” เกิดจากการประกอบพร้อมกันระหว่างประมาณวิเศษณ์บอกจำนวน “สัปดาห์” ขยายคำลักษณนาม “นาฬิกา” ตัวอย่างที่ (47) “ไม่กี่วัน” เกิดจากการประกอบพร้อมกันระหว่างปฏิเสธวิเศษณ์ “ไม่” ขยายวิเศษณ์วลี “กี่วัน”

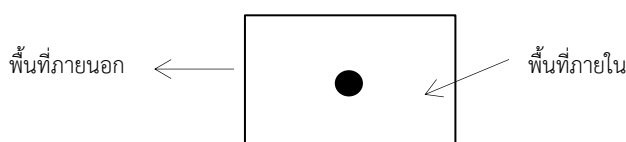
4.2 ความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน”

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะทางความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ปรากฏอยู่ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งการปรากฏในบริบทที่ต่างกัน จะส่งผลให้ความหมายนั้นแตกต่างกันไปด้วย สำหรับการศึกษาในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการอุปลักษณ์ ภาพร่าง และพื้นที่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานมาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” โดยผลการศึกษาพบว่าความหมายหลัก

ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ปรากฏในบริบทต่าง ๆ นั้นมีด้วยกัน 2 ความหมาย คือ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย

4.2.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรง (ความหมายหลัก) คือ ความหมายเดิมของคำ เป็นความหมายตรงตัวที่พบได้ในพจนานุกรม ความหมายตรงตัวนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัย หรือบริบททางภาษาต่าง ๆ สำหรับความหมายโดยตรงของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” นั้น หมายถึง ภายในขอบเขตของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งพื้นที่นั้นจะมีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถจำแนกพื้นที่ภายในและภายนอกได้อย่างชัดเจน เช่น อาคาร สถานที่ สิ่งของ ร่างกาย เป็นต้น ดังแสดงได้ตามภาพร่างต่อไปนี้

ภาพร่างที่ 4.1 แสดงความหมายโดยตรงของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย

จากภาพร่างข้างต้น รูปสี่เหลี่ยมแสดงถึงพื้นที่ใด ๆ ที่มีขอบเขตที่แน่นอน โดยมีการแบ่งพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกไว้อย่างชัดเจน พื้นที่ที่อยู่ในเส้นของรูปสี่เหลี่ยมจะเป็นพื้นที่ภายใน และพื้นที่ที่อยู่ข้างนอกเส้นจะเป็นพื้นที่ภายนอก ส่วนรูปวงกลมที่อยู่ในรูปสี่เหลี่ยมนี้จะแสดงถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งพื้นที่นี้จะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม มีลักษณะเด่นเป็น “ภาชนะ” กล่าวคือ สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในพื้นที่ดังกล่าวได้

จากการศึกษาพบว่า ความหมายโดยตรงของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีลักษณะดังต่อไปนี้

4.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ⁷

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ 3 มิติสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ดังนี้

1) สิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งพื้นที่ภายในของสิ่งก่อสร้างเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นพื้นที่โปร่งว่างสามารถบรรจุคน สัตว์ หรือสิ่งของไว้ด้านในได้ เช่น บ้าน โรงเรียน บริษัท

⁷ ดูคำอธิบายหน้า 53 ประกอบ

เป็นต้น เมื่อ “y” ในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายบ่งถึงสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ โดยคำ “ใน” จะมีความหมายที่บ่งถึงอยู่ในพื้นที่หรือตำแหน่งภายในทั่วไป ไม่มีความหมายเน้นเหมือนกับคำ “ข้างใน” และ “ภายใน” กล่าวคือ คำ “ข้างใน” จะมีความหมายที่เน้นย้ำแน่ชัดว่าเป็นส่วน “ข้างใน” ของสถานที่ที่กล่าวถึง ส่วนคำ “ภายใน” จะมีความหมายที่เน้นว่าอยู่ในวงที่กำหนดไว้เฉพาะ ไม่เกินเลยไปกว่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

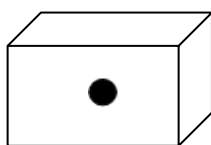
- (48) เดียวก็ปวดหลังหรืออก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป
 (49) เสียงประตูห้องเปิด และปิดลงพร้อมกับร่างสูงของชายหนุ่มที่เดินเข้ามาในห้องพัก
 (50) ภาพผนังในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่จังหวัดเพชรบุรี

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (51) เราจะไปข้างในโบสถ์เลยไหมคะ ยิ่งสาย คนจะยิ่งมาโบสถ์กันเยอะมาก
 (52) หลานสาวร้องถาม และค่อย ๆ ก้าวเข้าไปข้างในศาลอย่างหวาด ๆ
 (53) หน้าร้านมีพนักงานแต่งชุดไทยสีสดไสยน์ไหว้ยิ้มหวานต้อนรับลูกค้า เมื่อเดินเข้าไปข้างใน ร้าน ก็พบว่าค่อนข้างเงียบ มีลูกค้าอยู่เพียงสองโต๊ะ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (54) แต่เมื่อผมได้มีโอกาสเดินดูภายในตึกก็เกิดความประทับใจอย่างหนึ่งคือโรงพยาบาลนี้มีการรักษาความสะอาดดีเยี่ยม
 (55) ทุกคนเมื่อมาถึงวัดต้องเข้าไปกราบไหว้หลวงพ่พระประธานองค์ใหญ่ภายในโบสถ์
 (56) รอมมาอาบน้ำก่อนนะ รอได้ไหม ได้ค่ะ ทั้งสองเดินกลับเข้าไปภายในห้องนอนใหญ่ เดินไปหยิบ ชุดนอนที่เตรียมไว้มาส่งให้ ชายหนุ่มรับไปด้วยความแปลกใจ

ภาพร่างที่ 4.2 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง⁸

⁸ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.2 ประกอบ

2) สิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้ประกอบในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยพื้นที่ภายในของสิ่งเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นพื้นที่ว่างสามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ เช่น ตู้ กระจาป รถ เป็นต้น เมื่อ “y” ในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของ เครื่องใช้หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถใช้ร่วมกับคำบุพท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะนั้น ๆ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

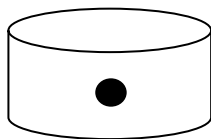
- (57) ถ้าบอกให้ผู้หญิงอังกฤษที่เดินอยู่ตามท้องถนนเปิดกระจาปเครื่องสำอองให้ดู หนึ่งในสามของคุณเธอ ต้องมีผลิตภัณฑ์ “NO.7” ติดในกระจาปเครื่องสำอองอย่างน้อย 1 ชิ้น
- (58) แต่อย่างไรก็ตาม ควรจะคำนึงถึงหลักการที่สำคัญที่สุด คือ ระบบนิเวศวิทยาใต้น้ำที่สมดุล เพียงเท่านี้คุณจะได้ผ่อนคลายสายตา และดื่มด่ำกับสีสันของพันธุ์ไม้กับฝูงปลาหลากสีที่แหวกว่ายอยู่ในตู้ไม่รู้เบื่อ
- (59) เสาร์ที่ 7 ก.พ. ที่ผ่านมา ในหลายเมืองของรัฐวิกตอเรียทำลายสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ตลอดเส้นทาง มีคนตายเพราะติดอยู่ในรถขณะพยายามหนีไฟ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (60) เสียงเมโลดีไทรศัพทที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระจาปสะพาย
- (61) เธอเห็นรีเปลว่าสาายตาพวกฉันทามองเธอมันส่องประกายแคไหนด อยากรู้แทบตายว่าข้างในกล่องคืออะไร
- (62) ฉันทำจะทำจะไม่เปิด แต่ขอชิตำตาปริบ ๆ ใส่พร้อมกับพยักหน้าหงิกหงักเป็นเชิงขอร้อง สุดทำยฉันทเลยจ่ายอมอย่างเต็มใจ รับถุขของฝากไปโตมาเปิดดูข้างในถุขนั้นคือดังกิ้นโดนัททกล่องใหญ่

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (63) เวลาหนึ่งทู่มีสิบสองนาที่การประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย
- (64) หยิบกล่องกระจาปแกะ ๆ ขนาดย่อมใบบหนึ่งออกมาเปิดให้ลูกสาวดู ภายในกล่องอัดเต็มด้วยจดหมาย
- (65) เสียงกุกกักที่ดังขึ้นภายในตู้ตั้งให้เธอลุกขึ้นเดินตรงไปยังที่มาของมัน

ภาพร่างที่ 4.3 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ⁹

3) ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติในที่นี้ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีปริมาตรและรูปร่าง เช่น ต้นไม้ หิน ดิน เป็นต้น 2) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีปริมาตร แต่ไม่มีรูปร่างเป็นของตนเอง ต้องอาศัยรูปร่างของสิ่งอื่นมาบรรจุปริมาตรของตนเอง ทรัพยากรประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นของเหลว และรูปร่างจะแปรเปลี่ยนไปตามพื้นที่ที่มันบรรจุอยู่ เช่น แม่น้ำ ลำธาร ทะเล เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติทั้ง 2 ลักษณะนี้มีรูปร่างที่เป็นลักษณะทรงตัน พื้นที่ภายในไม่ใช่พื้นที่ว่างอย่างข้อ 1) และ 2) ข้างต้น เมื่อคำหรือวลีที่ประกอบรวมมีความหมายที่แสดงถึงทรัพยากรธรรมชาติ จะสามารถประกอบรวมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่า อยู่ในทรัพยากรธรรมชาตินั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (66) นำเสียดาย ในเมืองไทยไม่พบฟองน้ำชนิดนี้ เพราะเป็นฟองน้ำที่อยู่ในท้องทะเลลึกนับพันเมตร
- (67) แผลงเก็บปิโตรเลียมเกิดจากการปรับตัวของเปลือกโลก สภาพของชั้นหินจะเกิดการโค้งงอหรือเลื่อนตัวออกจากกัน ทำให้ปิโตรเลียมที่สะสมอยู่ในชั้นหินเดิมถูกแรงบีบอัดให้เคลื่อนตัวมาอยู่ในโครงสร้างชั้นหินที่มีรูพรุนเหมือนกับน้ำที่อยู่ในฟองน้ำ
- (68) และสารที่สะสมอยู่ในดินก็จะผ่านเข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร food chain และถูกดูดซึมเข้าสู่พืชและสัตว์ต่อไป

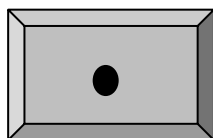
ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (69) เราจะพูดไม่ได้เลยถ้ามันไม่ใช่ผลลัพธ์จากการเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส และสัมผัส ถ้าเราพูดว่า ข้างในก้อนหินนี้มีซากสัตว์อายุล้านปี อันนี้ไม่ใช่ข้อความจากการสังเกต การสังเกตจะถูกตั้งมั่นยำขึ้นทุกทีถ้าได้รับรู้ตัวอย่าง

⁹ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.3 ประกอบ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (70) เมื่อถึงเวลาก็ก่อกช่อดอก ชูช่อขึ้นเบื้องสูง เวลาดอกบานเขาบอกว่ามีลักษณะเหมือนลำโพง กระจายเสียง สีภายในดอกเป็นสีขาว สีภายนอกดอกเป็นสีคล้ำหรือแดงเลือดหมู

ภาพร่างที่ 4.4 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ¹⁰

4) ร่างกายหรืออวัยวะร่างกายของสิ่งมีชีวิต ทั้งที่เป็นมนุษย์และสัตว์ โดยพื้นที่ภายในของร่างกาย หรืออวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายอาจจะมีลักษณะเป็นทรงกลม ภายในเป็นพื้นที่ว่าง หรืออาจจะมีลักษณะเป็นทรงตัน ภายในไม่มีที่ว่างก็ได้ เช่น หัว ท้อง สมอ เป็นต้น ในกรณีนี้ สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในร่างกายหรืออวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (71) หลังแพทย์ตรวจอัลตราซาวด์ก็แจ้งว่าทารกในครรภ์เสียชีวิตแล้ว
 (72) ระวีงโรคริตสีดวงทวารมารอจ่ออยู่ทั้งหน้าและในทวารหนัก
 (73) เมื่อสามปีที่แล้วเขาป่วยด้วยโรคเส้นเลือดในสมองแตก

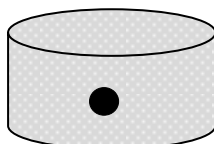
ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (74) หากไม่อยากสูญเสียมิตรภาพที่ดีนี้ไปไม่มีวันกลับ ฉะนั้นน้ำตาจึงอยู่ได้เพียงแค่ข้างในดวงตา ต้องสะกดกลั้นมันไว้ไม่ให้ไหลออกมา ทำได้แค่เพียงร้องไห้ในใจเท่านั้น
 (75) ส่วนตัวลั่นหัวใจเองก็มีการเสื่อมไปมากแล้ว อาจารย์เขาเลยตัดสินใจเปลี่ยนแปลงด้วยเลย เป็นลั่นหัวใจเทียมแบบโลหะ คุณวีโลรัตน์ได้ยินเสียงข้างในอกหรือเปล่า พี่วีโลรัตน์ ตอนกลางคืน ตึก ๆ เงียบ ๆ ได้ยินเสียงตึก ๆ ๆ ๆ
 (76) หากมองให้ดี จะเห็นตับอ่อนข้างในตัว

¹⁰ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.4 ประกอบ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (77) การใช้น้ำนี้บ่อย ๆ หรือทุกวัน อาจทำให้เกิดการสะสมของยาภายในร่างกาย
- (78) เมลาโทนินเป็นฮอร์โมนที่ถูกผลิตขึ้นโดยต่อมเล็ก ๆ ภายในสมอง
- (79) ความสมดุลภายในร่างกายจะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยการกินอาหารให้ถูกต้อง

ภาพร่างที่ 4.5 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย¹¹

5) อาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร เช่น โซสเมะเชื้อเทศ ซีอิ๊ว เป็นต้น จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า มีเพียงคำบุพบท “ใน” คำเดียว ที่สามารถใช้ในความหมายนี้ได้ โดยหมายถึง อยู่ในอาหารหรือเครื่องบริโภคนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (80) ปลาชาร์ดินในโซสเมะเชื้อเทศ เลขสารบ่นอาหาร 74-1-07040-1-0015
- (81) ...น้ำตาลจากอ้อยและหัวบีตตามด้วยน้ำตาลกลูโคสที่อยู่ในน้ำผึ้ง ในผัก และผลไม้
- (82) นอกจากนี้น้ำตาลและกรดอะมิโนเหล่านี้ ยังมีส่วนที่ทำให้เกิดสีน้ำตาลและกลิ่นรสที่ดีในน้ำซีอิ๊ว และเต้าเจี้ยว

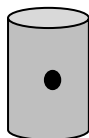
ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่พบการปรากฏของข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่พบการปรากฏของข้อมูล)

¹¹ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.5 ประกอบ

ภาพร่างที่ 4.6 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหาร

(หมายเหตุ : รูปทรงกระบอกทึบแสดงถึงอาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร ส่วนวงกลมทึบแสดงตำแหน่งที่อยู่ภายในอาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร)

4.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ

พื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ คือ พื้นที่ที่ผ่านกระบวนการปรีชาของมนุษย์แล้ว ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ 3 มิติ มีลักษณะเป็นรูปทรง กล่าวคือ มีทั้งความกว้าง ความยาว และความลึก โดยสามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ในพื้นที่ภายในได้ จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่าพื้นที่ที่มีลักษณะนี้ จะเป็นส่วนประกอบของอาคาร หรือยานพาหนะที่ทำหน้าที่เป็นฉากกั้นระหว่างพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก และเมื่อเราพูดถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นฉากกั้นนี้ ระบบความคิดของมนุษย์จะเชื่อมโยงสิ่งที่ เป็นฉากกั้นไปสู่รูปลักษณะโดยรวมทั้งหมดของตัวอาคาร ยานพาหนะ หรือเขตภายในเมือง โดยผ่านกระบวนการปรีชา ดังนั้นเมื่อเรากล่าวถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ มนุษย์จะนึกถึงรูปลักษณะโดยรวมทั้งหมดมากกว่าตัวฉากกั้น ซึ่งสิ่งที่มีลักษณะดังกล่าวนี้มีจำนวนจำกัด จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่าคำที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ 3 มิติ มีเพียง 3 คำ ได้แก่ รั้ว หน้าต่าง กำแพง ซึ่งในกรณีนี้ สามารถใช้คำบุพบท “ภายใน” ประกอบรวมได้เพียงคำเดียว โดยมีความหมายที่ บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

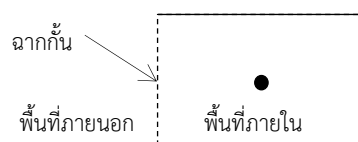
ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (83) ภายในกำแพงเมืองเป็นพระราชวังทั้งหมด ภายนอกมีผู้คนอยู่อาศัยถึงหมื่นกว่าครัวเรือน
- (84) กรณีเป็นบ้านจัดสรรที่ได้รับผลกระทบ มีน้ำท่วมเข้ามาภายในรั้วบ้าน แต่ยังไม่ท่วมเข้าถึงภายในตัวบ้านพักอาศัย จะให้พักชำระหนี้ 3 เดือน

- (85) ที่นี้ไม่นิยมปลูกต้นไม้ใส่กระถางตั้งไว้ที่ระเบียง เห็นจะเป็นเพราะอากาศหนาวและลมแรง หากปลูกแล้วตั้งไว้ภายในหน้าต่างกระจก กระถางเล็กกระถางน้อยออกดอกทั้งตุ้มทั้งบาน สีสดใส ชื่น มองดูเหมือนสาวน้อยแรกรุ่งที่พ่อแม่หวังไม่ยอมให้ออกมาเที่ยว

ภาพร่างที่ 4.7 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ¹²

4.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ

พื้นที่ 2 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงแค่ว่าความกว้างและความยาว ไม่มีความลึก มีลักษณะเด่นเป็นพื้นที่ราบ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ 2 มิติ สามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

- 1) พื้นที่เขตการปกครอง ที่สามารถกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนได้ เช่น เมือง กรุงเทพฯ จังหวัดชลบุรี เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สองคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่เขตการปกครองนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (86) เด็กในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะลูกของคนชั้นกลางซึ่งมักจะมีลูกคนเดียวหรือสองคน จะมีปัญหาบางอย่างที่คล้าย ๆ กัน
- (87) สำหรับไอเดียงระบอง ผลิตโดยบริษัทในเมืองนาโงยา
- (88) สินค้าที่นำมาจำหน่ายในแต่ละจุดประกอบด้วย ไข่ไก่วันละ 100,000 ฟอง จากสหกรณ์ในจังหวัดฉะเชิงเทรา สหกรณ์ในจังหวัดชลบุรี และสหกรณ์ในจังหวัดอ่างทอง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (89) วันนี้นักลกรัสถือโอกาสชักชวนครอบครัวมาเที่ยวน้ำตกซึ่งอยู่ในจังหวัดนี้ด้วย
- (90) ซื้อสินค้าที่ผลิตภายในชุมชน ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศก่อนสินค้าต่างประเทศ ฯลฯ

¹² ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.6 ประกอบ

(91) ผู้นำอาเซียนไม่ได้แสดงความวิตกอะไรเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศไทย

2) พื้นที่ราบทั่วไป ที่ใช้สำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม หรือเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งอาหาร หรือที่อยู่อาศัยของสัตว์ พื้นที่ดังกล่าวนี้สามารถกำหนดขอบเขตของพื้นที่ได้อย่างแน่ชัด เช่น ตลาด สนาม ป่า เป็นต้น ในความหมายนี้จะสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในการแสดงความหมายได้สองคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ราบนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(92) ยายเข้าไปในสวนแล้วก็ไปเมียง ๆ มอง ๆ อยู่แถวใต้ต้นมังคุดใหญ่

(93) เพราะฉะนั้นขอให้เอ็งทั้งสองจงพากันไปเที่ยวในตลาด บอกคนที่กำลังรูนว่าถ้าใครอยากได้เงินให้พากันมาที่บ้านข้าวันนี้

(94) เขาขยับตัวเข้าชิดกำแพงให้มากที่สุด โดยใช้ก้อนไม้ในป่าเป็นที่กำบัง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

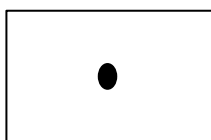
(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(95) ช่วงเย็นวันที่ 22 ธ.ค. ได้รับแจ้งเหตุ มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตภายในสวนยาง

(96) สารวัตรเวร สภ.พลูตาหลวง อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ได้รับแจ้งพบศพคนถูกฆ่าตายและนำศพมาฝังดินไว้ภายในไร่มันสำปะหลัง

(97) แม่נםของตัวเองย้ำเตือนนักหนาว่าในช่วงเดินทางหากเป็นเวลากลางคืนไม่ควรเดินออกจากกลุ่มคน เพราะภายในป่าจะเต็มไปด้วยนักล่าและเหล่าปีศาจเจ้าถิ่น

ภาพร่างที่ 4.8 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง และพื้นที่ราบทั่วไป¹³

¹³ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.7 ประกอบ

3) พื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ สิ่งที่มีลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งในอวกาศหรือชั้นบรรยากาศ เช่น ท้องฟ้า อวกาศ จักรวาล เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า มีเพียงคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่ประกอบด้วยคำที่มีความหมายในลักษณะนี้ได้ โดยหมายถึงอยู่ในขอบเขตของพื้นที่นั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(98) หน่วยที่เรียกกันว่าเดือน แต่เดือนก็ไม่ได้มีอะไรเกี่ยวข้องกับวงจรของดวงเดือนในท้องฟ้า

(99) ...ทดลองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านสรีรวิทยามนุษย์และด้านจิตวิทยา เพื่อปูทางสำหรับการสร้างสถานีอวกาศถาวรขนาดใหญ่ในระดับเป็นเมืองในอวกาศต่อไปในอนาคต

(100) การกระจายของพลังงานรังสีความร้อนในจักรวาลปัจจุบัน ควรจะไม่ใช่สมมติเสมอทั่วทั้งจักรวาล ควรจะมีส่วนเป็นเสมือนกับคลื่นเล็ก ๆ ในทะเลความร้อน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.9 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้¹⁴

4) วัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจัดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เช่น กระดาษ กระดาน สัญญา เป็นต้น จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า เมื่อคำหรือวลีที่ประกอบรวมเป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจัดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ จะมีคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่สามารถประกอบรวมได้ โดยหมายถึงอยู่ในขอบเขตของสิ่งของนั้น ๆ แต่ทั้งนี้บริบทในประโยคจะต้องมีคำกริยาที่แสดงถึงการบันทึก เช่น “จด” “เขียน” “บันทึก” มาประกอบรวมด้วย ถึงจะสามารถแสดงความหมายว่าอยู่ในภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจัดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ได้¹⁵ ดังตัวอย่าง

¹⁴ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.8 ประกอบ

¹⁵ ถ้าหากไม่มีคำกริยาดังกล่าวจะมีความหมายที่แสดงถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสารหรือความรู้ต่าง ๆ ซึ่งกล่าวไว้ในหัวข้อที่ 4.2.2.5

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (101) จากนั้น ถ้ามประเด็นคำถามแต่ละคำถามโดยขอให้นักศึกษาแต่ละคนจดคำตอบที่แต่ละคนคิด
ได้ลงในกระดาษ
- (102) จากนั้นจึงเขียนลงในกระดาน White Board ทุกคำตอบ แล้วให้อภิปรายกันถึงประเด็นข้อ
คำตอบเหล่านั้น
- (103) ดอกเบี้ยและค่าเช่านา รวมทั้งใช้วิธีบิดเบี้ยวประชาชนผู้ไร้การศึกษา ให้ลงนามหรือพิมพ์
ลายนิ้วมือไว้ในกระดาษเปล่า แล้วสุดแต่ตนเองจะเขียนข้อความในสัญญาลงไปตามใจชอบ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.10 แสดงความหมายว่าอยู่ในภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจดบันทึก

(หมายเหตุ : รูปกระดาษทรงสี่เหลี่ยมแสดงถึงสิ่งที่ใช้ในการเขียนหรือบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เช่น กระดาษ สัญญา เป็นต้น ส่วนรูปวงกลมที่สีดำ แสดงถึงข้อความหรือเรื่องราวที่บันทึกไว้ในกระดาษ สัญญา เป็นต้น)

4.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ

พื้นที่ 1 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงความยาวเท่านั้น ไม่มีความกว้างและความลึก มีลักษณะเด่นเปรียบเสมือน “เส้น” พื้นที่ในลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของความยาวหรือระยะทางของพื้นที่ จากการศึกษาพบว่าเมื่อวลีที่ประกอบรวมแสดงถึงระยะทางหรือระยะห่างของสถานที่ในกรณีนี้ สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้สองคำ โดยมีความหมายว่าอยู่ในขอบเขตของระยะห่างหรือความยาวนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (104) การฟังเสียงจากระบบสเตอริโอให้ได้ผลเต็มที่นั้น ผู้ฟังต้องอยู่ในระยะห่างที่เหมาะสมจากลำโพง
- (105) เมื่อจู่ ๆ แสงสีขาวก็สว่างวาบขึ้น สว่างจนกระทั่งเห็นทางเดินในระยะสามก้าวได้อย่างสบาย ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(106) ภายในระยะ ๕๐ โยชน์นี้ ไม่มีบ้านหรือนิคมเลย

ภาพร่างที่ 4.11 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่¹⁶

4.2.1.5 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ

พื้นที่ไร้มิติ คือ พื้นที่ที่ไม่มี ความกว้าง ความยาว และความลึก แต่มีลักษณะเป็น “จุด” พื้นที่ในลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของตำแหน่งของพื้นที่ ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียว โดยมักจะประกอบกับวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำ “จุด” หรือ “ตำแหน่ง” และมีความหมายว่าอยู่ที่ตำแหน่งนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(107) ...โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรอยู่ในจุดแกนกลางระหว่างลำโพงทั้งสองตัว และตั้งฉากกับเส้นต่อระหว่างลำโพงทั้งสอง

(108) ผู้จัดการฝ่ายบุคคลคือคนที่ผมนัดหมายไว้ เขากำลังยื่นคุยกับใครคนหนึ่งอยู่ ผมยืนรอไม่ห่างในตำแหน่งที่เขาจะสังเกตเห็นได้ง่าย

(109) จากปัญหาทางภูมิศาสตร์ที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์การผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรง โดยเฉพาะการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

¹⁶ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.10 ประกอบ

ภาพร่างที่ 4.12 แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่เริ่มิติที่เป็นตำแหน่งของพื้นที่

(หมายเหตุ : รูปสี่เหลี่ยมทึบแสดงถึงตำแหน่งของสถานที่ ส่วนรูปลูกศรนั้น มาช่วยอธิบายความหมายว่าเป็นตำแหน่งที่กล่าวถึง)

4.2.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัย (ความหมายแฝง) (วรรณท์ อักษรพงศ์, 2534: 281-282) หมายถึง ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายโดยนัยของคำอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น ความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะของบุคคล และคุณภาพของภาษา ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยวิธีการเปรียบเทียบมาช่วยในการตีความหมาย สำหรับความหมายโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” นั้น เป็นความหมายที่ขยายออกมาจากความหมายโดยตรง ซึ่งยังคงมีความหมายหลักที่หมายถึง “ภายในขอบเขต” ของสิ่งต่าง ๆ อยู่ จากการศึกษาพบว่า ความหมายโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จะแตกต่างกันออกไปเมื่ออยู่หลังคำหรือวลีที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าความหมายโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จำแนกได้ 11 ความหมาย ดังนี้

4.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม

ความหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท

1) ระดับชนชั้นหรือลักษณะของสังคมที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือเงื่อนไขที่มีร่วมกัน ทั้งนี้รวมถึงตัวกฎระเบียบ เงื่อนไข หรือระบบวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มคนทางสังคมด้วย เมื่อ “y” ที่อยู่ในโครงสร้าง “ใน/ภายใน/ข้างใน + y” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายดังกล่าว จะสามารถใช้คำ “ใน” และ “ภายใน” ได้สองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

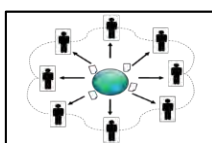
- (110) อย่างไรก็ตาม สถานะศิลปะของศิลปะประเภทนี้ในสายตาของคนบางส่วน และคนส่วนใหญ่ ในสังคมไทย ยังคงมีความกำกั่งอยู่ระหว่างผลงานของคนมือบอน กับความเป็นงานศิลปะอย่างแท้จริง
- (111) รัฐบาลผู้ปกครองประเทศในระบบบอบเสริญนิยมต้องพิจารณาว่าประเทศตนเป็นบริบทของตัวเลือก กล่าวคือ ประชาชนในประเทศมีสิทธิเสมอภาคกันที่จะเลือกวิถีการดำรงชีวิตรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เลือกที่จะมีความเชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- (112) การดำเนินกิจการของนิติบุคคลให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้แทนของนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในกฎหมาย ขอบังคับ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (113) อีกประการหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นมิได้เกิดขึ้นภายนอกสังคมของเรา หากแต่อยู่ ภายในสังคมทุกหนแห่ง มนุษย์จึงไม่มีทางหลีกเลี่ยงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
- (114) ในขณะที่ถึงแก่ความตายนั้น ก็จะต้องมีการจัดการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ตายนั้น ซึ่งลักษณะการดำเนินการเหล่านี้ก็อยู่ภายในบังคับแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (115) พระมหากษัตริย์ไม่เพียงแต่จะทรงควบคุมดูแลระบบการปกครองเท่านั้น แต่พระองค์ทรงเข้ามาจัดการภายในระบบการปกครองโดยตรง

ภาพร่างที่ 4.13 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในชั้นหรือลักษณะของสังคม¹⁷

¹⁷ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.11 ประกอบ

2) งานพิธีหรืองานกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นงานจัดแสดง งานเลี้ยงสังสรรค์ หรืองานพิธี ที่จัดขึ้นเพื่อการพบปะสังสรรค์ หรือการเข้าร่วมในที่ชุมชน ตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งในสังคม เพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิ เพื่อการเฉลิมฉลอง เพื่อจรรโลงใจ เพื่อสังสรรค์รื่นเริง เป็นต้น ในกรณีที่ “y” ในโครงสร้าง “ใน/ภายใน/ข้างใน + y” มีความหมายในลักษณะเช่นนี้ จะสามารถใช้คำ “ใน” และ “ภายใน” ได้เพียงสองคำ โดยมีความหมายว่าอยู่ในงานพิธีหรืองานกิจกรรม ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(116) Curtis Phillips ศิลปินภาพวาดภูมิทัศน์ชาวอเมริกันคืออีกหนึ่งผู้หลงใหลในความงามของ ฟากฟ้าในงานนิทรรศการ Light/Shadow

(117) ผู้อำนวยการฝ่ายภาคพื้นยุโรปและแอฟริกา พร้อมทั้งกับตันและลูกเรือ และผู้โดยสารใน เที่ยวบินนั้นร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีเปิดเส้นทางบินในทวีปแอฟริกา

(118) วันนี้เด็กส่งหนังสือส่งจดหมายนัดให้ผมในงานเลี้ยง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

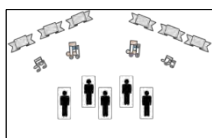
(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(119) นอกจากนี้ทางกรุงเทพมหานครยังเตรียมกล่องใส่ยาขนาด ๗ ช่อง จำนวน ๒๐,๐๐๐ ชิ้น ไว้แจกเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ร่วมกิจกรรมภายในงานด้วย

(120) นอกจากนี้ ภายในงานยังมีกิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมบนเวที และลานแสดงผลงาน

(121) บรรยากาศภายในงานเลี้ยงสนุกสนานด้วยวงดนตรีจากคนผิวสีและตัว mascot ม้าลายน่ารัก ๆ

ภาพร่างที่ 4.14 แสดงความหมายว่าอยู่ในงานพิธีหรืองานกิจกรรม¹⁸

¹⁸ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.12 ประกอบ

3) ตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม หมายถึง ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน มีความสัมพันธ์ตามระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันต่อการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นเอกชนหรือรัฐบาล ในประเทศหรือระหว่างประเทศก็ตาม เช่น ผู้ตรวจสอบ หัวหน้าประธาน เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า เมื่อ “y” ในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” มีความหมายในลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น จะสามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียว แต่ “y” นั้นจะต้องเป็นวลีที่มีคำว่า “ฐานะ” มาประกอบไว้ด้านหน้าด้วย เพื่อเป็นการช่วยขยายความ และเน้นความว่าอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะนั้นจริง ๆ ถ้าไม่มีคำว่า “ฐานะ” จะไม่สามารถสื่อความหมายว่าอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะใด ๆ ได้ ตลอดจนความหมายอื่น ๆ ก็ไม่สามารถแสดงได้ในกรณีนี้ สามารถใช้คำบุพบท “ใน” แสดงความหมายได้เพียงคำเดียว ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

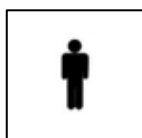
- (122) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคคงจะต้องมีบทบาทและทำงานหนักขึ้น ในฐานะผู้ตรวจสอบ ให้แก่ประชาชนผู้บริโภค
- (123) ทอมได้ร่วมงานกับฮาบีแทต ในฐานะหัวหน้านักออกแบบ และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์
- (124) ...และมีนายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับเชิญไปร่วมพิธี ในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียนในปี

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.15 แสดงความหมายว่าอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งทางสังคม

(หมายเหตุ : กรอบสี่เหลี่ยมแสดงถึงตำแหน่งหรือฐานะทางสังคม ส่วนรูปคนที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม หมายถึงบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหรือฐานะใดฐานะหนึ่งทางสังคม)

4.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา

ในความหมายนี้ “y” ที่อยู่ในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงเวลา ซึ่งในกรณีนี้สามารถจำแนกลักษณะของเวลาออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) ช่วงหรือระยะเวลาของเวลา ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้เพียงสองคำ และมีความหมายว่าอยู่ภายในช่วงหรือระยะเวลานั้น ๆ แต่ทั้งนี้ คำบุพบท “ภายใน” จะมีความหมายแฝงที่เน้นถึงภายในขอบเขตที่กำหนด ไม่สามารถเกินขอบเขตที่กำหนดได้ ฉะนั้น คำบุพบท “ภายใน” ส่วนใหญ่จะปรากฏในประโยคเงื่อนไข ประโยคคำสั่ง หรือประโยคที่มีคำวิเศษณ์บอกความคาดคะเนประกอบพร้อมด้วย และจะใช้ในความหมายที่เน้นว่าการกระทำ เหตุการณ์ หรือเรื่องราวใด จะเกิดขึ้นหรือสำเร็จภายในช่วงเวลาที่กำหนดเท่านั้น ส่วนคำบุพบท “ใน” ไม่มีความหมายแฝงเช่นนี้ ส่วนใหญ่จะพบในประโยคบอกเล่าธรรมดา จึงสามารถใช้ในความหมายที่แสดงถึงการกระทำ เหตุการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ เกิดขึ้นหรือสำเร็จในช่วงเวลาใด และในความหมายที่แสดงถึงบุคคลใดที่มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาหรือยุคสมัยใดได้ ดังตัวอย่าง **ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :**

(125) เอ้อ แล้วเขาก็ปรากฏเขาให้ฉันเห็นในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนเลยด้วยซ้ำ

(126) บางครั้งพี่ยังมาทำงานในวันหยุด

(127) คุณปู่ตอบแกมหัวเราะ นี่แหละบทกวีของกวีเอกชาวอิตาลี ในศตวรรษที่ ๒๐ นี่แหละ
ชื่อจูเซปเป อุงกาเตติ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(128) อาหารจะเสร็จภายในห้านาที

(129) คุณอย่ามาให้ฉันเห็นหน้าภายในสามวันนี้นะ

(130) ห้างร้านหนึ่งส่งสินค้าไปยังบ้านของนาย ก. โดยแจ้งไว้ด้วยว่า ถ้า นาย ก. ไม่ส่งสินค้าคืนให้ร้าน
ภายใน 7 วัน ถือว่านาย ก. ตกลงซื้อสินค้านั้น

2) ช่วงหรือระยะเวลาของเวลา ที่มีความหมายแฝงแสดงถึงเหตุการณ์ที่สำคัญ ในประวัติศาสตร์อยู่ด้วย ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” ประกอบร่วมด้วยได้เพียงคำเดียว โดยมีความหมายว่าอยู่ในช่วงระยะเวลาที่แฝงไว้ซึ่งเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(131) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาตำราสารทนต์ทรงพระประชวรเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ในสมัยรัตนโกสินทร์มีความดีในหลายด้าน

(132) ในปีทีี่สิ้นนามเกิด เขาหลักเพียงจะบูมได้แคปีเดียว

(133) จังหวัดสงขลา ในช่วงเทศกาลตรุษจีน เนืองแน่นไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.16 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา¹⁹

4.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ

อวัยวะหรือส่วนประกอบของร่างกายบางคำ เมื่อไปประกอบกับปริบทบางอย่าง จะทำให้ความหมายเปลี่ยนไปจากความหมายรูปธรรมเป็นนามธรรม โดยผ่านกระบวนการอุปลักษณ์ จากการศึกษาพบว่าอวัยวะหรือส่วนประกอบของร่างกายที่สามารถขยายความหมายจากรูปธรรมเป็นนามธรรมได้ มีจำนวน 12 คำ ได้แก่ มือ ใจ แขน ดวงตา ตา ออก ตัว กาย ช่องท้อง หัว และ สมอง ในกรณีที่ “y” เป็นคำหรือวลีที่มีความหมายดังกล่าว จะสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ แต่การประกอบร่วมของคำบอกอวัยวะที่กล่าวมากับคำบุพบททั้งสามคำนั้นต่างก็มีข้อจำกัดในการประกอบร่วม กล่าวคือ คำบอกอวัยวะบางคำสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ภายใน” และ “ข้างใน” ได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกอวัยวะ

¹⁹ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.13 ประกอบ

บางคำสามารถประกอบกับคำบุพบท “ใน” “ภายใน” หรือ “ข้างใน” ได้เพียงคำเดียว หรือสองคำเท่านั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4.1 การประกอบรวมของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” กับคำบอกอวัยวะหรือร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ

คำ บุพบท	คำบอกอวัยวะ/ร่างกาย										
	มือ	ใจ	แขน	ตา		อก	ตัว		ช่องท้อง	หัว	สมอง
				ดวงตา	ตา		ตัว	กาย			
ใน	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+
ข้างใน	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
ภายใน	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	-

(หมายเหตุ : เครื่องหมาย “+” แสดงว่าสามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้ เครื่องหมาย เครื่องหมาย “-” แสดงว่าไม่สามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(134) ซายนหัวเราะในใจ เรื่องแบบนี้ต่อให้อยู่ในนิทาน เธอยังไม่เชื่อเลย

ตัวอย่าง (134) ใจ หมายถึง หัวใจที่เป็นอวัยวะสำคัญของร่างกาย ส่วนหัวเราะ เป็นอาการอย่างหนึ่งที่ต้องแสดงออกโดยการใช้ปากเปล่งเสียงหัวเราะออกมา และสามารถมองเห็นได้ชัดเจนบนใบหน้าเท่านั้น แต่ในบริบทนี้ “ใจ” เป็นความหมายขยายที่หมายถึงความรู้สึก ฉะนั้น เมื่อใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และคำกริยา “หัวเราะ” จึงหมายถึง อาการเย้ยหยันที่เกิดขึ้นภายในใจ ไม่ได้แสดงถึงอาการหัวเราะที่สามารถมองเห็นได้ในหัวใจ

(135) เคลมิ่งโซเคยพูดไว้ว่า สงครามเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมากเกินกว่าจะปล่อยให้อยู่ในมือของบรรดานายพลทั้งหลายแต่ลำพัง

ตัวอย่าง (135) มือ คืออวัยวะอย่างหนึ่งของร่างกายที่ใช้ในการหยิบ จับสิ่งต่าง ๆ แต่ในบริบทนี้ เมื่อ “มือ” ใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” ไม่ได้มีความหมายว่าอยู่ภายในมือที่เป็นอวัยวะจริง ๆ ของนายพลแต่อย่างใด แต่เป็นความหมายขยายที่หมายถึง อยู่ในอำนาจของนายพล

(136) และฉันเห็นแววแห่งการรู้เท่าทันมิใช่การร้องนอนในตาคุณนั้นที่บอกกับตัวเองว่าฉันคงเพื่อถึงมันในคืนนี้

ตัวอย่าง (136) ตา เป็นอวัยวะที่ใช้ในการดูหรือมอง การร้องนอนเป็นกริยาอาการอย่างหนึ่งซึ่งแสดงออกทางการกระทำและจิตใจ ซึ่งไม่สามารถไปปรากฏอยู่ในดวงตาได้ แต่ในบริบทนี้

“ตา” เป็นความหมายขยายที่บ่งถึงสิ่งที่แสดงออกถึงความรู้สึกภายในใจ ดังคำเปรียบเปรยในภาษาไทยว่า “ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ” ฉะนั้น ในปริบทนี้ “ในตา” จึงหมายถึงในสิ่งที่แสดงออกถึงความรู้สึกภายในใจ ไม่ใช่ในดวงตาจริง ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(137) ความเจ็บได้ล้างสิ่งสกปรกข้างในตัวฉัน ฉันสามารถเห็นกระแสน้ำพัดพาขยะต่าง ๆ ไปตามทางน้ำไหล

ตัวอย่าง (137) “ตัว” คือ ภาษาพูดของคำ “ร่างกาย” ซึ่งภายในประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ แต่คำ “ตัว” ในปริบทนี้เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้บรรจุ “สิ่งสกปรก” ซึ่งเปรียบถึงความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่ไม่ดีอยู่ภายใน ไม่ได้หมายถึงร่างกายซึ่งภายในประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ

(138) หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็จะแสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย แต่ปุ๊ด ๆ อยู่ข้างในใจ คนอื่น ๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้

ตัวอย่าง (138) ในปริบทนี้ “ใจ” เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้บรรจุอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของบุคคล ส่วน “ปุ๊ด ๆ ” แสดงเสียงของน้ำที่กำลังเดือด ซึ่งในที่นี้ใช้เปรียบเปรยอารมณ์ของคนที่กำลังโมโห หรือโกรธเหมือนน้ำที่กำลังเดือดอยู่

(139) ท่านบอกให้เรารู้เปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ของเราในเรื่องภายนอกเช่น เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัยและความสะดวกสบายทั้งหลายกับคนที่มั่งคั่งกว่าเรา แต่ในขณะที่เดียวกันให้มองดูเข้าไปข้างในใจของเราแล้วยกมาเปรียบกับคนที่สูงส่งกว่าเรา ว่าทำไมเขาคิดได้ในสิ่งที่ดี ๆ ทั้งที่เราและเขาก็มีมือมีเท้าสมองและมีเวลาเท่าเทียมกัน

ตัวอย่าง (139) ในปริบทนี้ “ใจ” เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้บรรจุความคิดความอ่านของมนุษย์

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(140) ทั้งสามคนตอบด้วยเสียงหนักแน่นเหลือเพียงสี่สาวที่ทำตาโต แสงไฟแวววาวกำลังลุกโชน ภายในดวงตาของทั้งสี่สาว ถึงแม้พวกนายจะตอบตรงประเด็นโชะ ๆ แต่ตอนนี้ ฉันขอเผ่นก่อนล่ะ

ตัวอย่าง (140) “ดวงตา” เป็นอวัยวะที่ใช้ในการดูหรือมอง “ไฟ” เป็นปฏิกิริยาเคมีซึ่งก่อให้เกิดความร้อนและเปลว จะพบเห็นได้จากสถานที่หรือวัตถุที่เป็นรูปธรรม โดยไม่สามารถไปปรากฏ

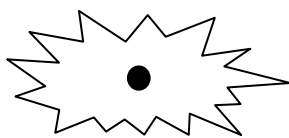
อยู่ในดวงตาได้ แต่ในบริบทนี้ “ดวงตา” เป็นความหมายขยายที่บ่งถึงสิ่งที่แสดงออกถึงความรู้สึกภายในใจ ดังคำเปรียบเปรยในภาษาไทยว่า “ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ” ส่วน “ไฟ” ในบริบทนี้ก็เปรียบถึงอารมณ์โกรธหรือแค้น ในบริบทนี้ “ดวงตา” ทำหน้าที่เสมือนภาชนะอย่างหนึ่งที่บรรจุ “ไฟ” ซึ่งเป็นอารมณ์โกรธหรือแค้นไว้ภายในได้ โดยมีความหมายเปรียบเปรยที่แสดงออกถึงความรู้สึกภายในใจ ไม่ใช่ในดวงตาที่เป็นอวัยวะจริง ๆ

(141) หญิงสาวก็มองเมินไปอีกข้างเพื่อหลบสายตา ทั้งโกรธ ทั้งเสียหน้า ทั้งเงินอาย หลากหลายความรู้สึกวิ่งพล่านกันอยู่ภายนอก

ตัวอย่าง (141) ในบริบทนี้ “อก” ถูกเปรียบเปรยให้เป็นภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้บรรจุอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งในประโยคนี้ “อก” บรรจุไปด้วยความรู้สึกต่าง ๆ เช่น โกรธ เสียหน้า เงินอาย เป็นต้น

(142) เธอกำลังเก็บกักความไม่พอใจเอาไว้ให้อยู่แต่เพียงภายในใจ

ตัวอย่าง (142) ในบริบทนี้ “ใจ” เปรียบเสมือนภาชนะอย่างหนึ่งที่ใช้บรรจุอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งในประโยคนี้ใช้บรรจุความรู้สึกไม่พอใจของบุคคล

ภาพร่างที่ 4.17 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเปรย²⁰

4.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์

จำนวนพหูพจน์ คือ จำนวนของคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) จำนวนพหูพจน์ ที่เกิดจากการรวมตัวของคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป โดยไม่มีเงื่อนไข หรือวัตถุประสงค์ หรือคุณสมบัติประจำตัวของสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการรวมตัว ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” แสดงความหมายได้เพียงคำเดียว ดังตัวอย่าง

²⁰ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.14 ประกอบ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(143) อาหารแช่แข็งเริ่มเป็นที่ต้องการตั้งแต่ชาวญี่ปุ่นมีตู้เย็นในแต่ละครัวเรือน

(144) ข้อมูลเหล่านี้มีบทบาทและความสำคัญต่อผู้สัมภาษณ์ในหลายด้าน

(145) ในบรรดารูปภาพหรือคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้ มีคำใดบ้างที่ไม่เข้าพวก

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

2) กลุ่มที่เป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน ในบริบทนี้ คำหรือวลีที่อยู่หลังคำบุพบท “ใน” จำแนกได้ 2 ประเภท คือ 1) มีความหมายแสดงถึงการรวมกันเป็นกลุ่ม พวก หรือหมู่ เช่น วงการ พรรค กลุ่ม เป็นต้น 2) เป็นคำนามทั่วไปที่ไม่ได้มีความหมายที่แสดงถึงการรวมตัวเป็นกลุ่ม พวก หมู่ ในตัวเอง แต่เมื่อปรากฏในบางบริบทของประโยค จะทำให้เกิดความหมายที่บ่งถึงการจำแนกเป็นกลุ่มได้ เช่น คนอายุยังไม่มาก ผู้หญิง เป็นต้น โดยมีความหมายว่าอยู่ในกลุ่ม พวก หรือ หมู่ นั้น ๆ ในกรณีนี้ สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้สองคำ แต่ทั้งนี้คำบุพบท “ภายใน” ยังมีข้อจำกัดในการประกอบร่วมด้วย กล่าวคือ คำบุพบท “ภายใน” สามารถประกอบร่วมกับคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงการรวมกันเป็นกลุ่ม พวก หรือหมู่ เช่น วงการ พรรค กลุ่ม ได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(146) เจ้าฟ้าชายชาร์ลยังได้ตรัสให้ความเห็นว่าในวงการประกอบโรคศิลป์ทางการแพทย์ควรจะมีการเอื้ออุปถัมภ์หรือผสมผสานกันระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ

(147) การเพิ่มราคาบุหรี่ยังส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร

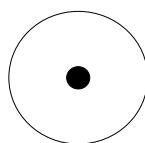
(148) ซึ่งเรื่องนี้ ศ.นพกฤษฏา รัตนโอฬาร บอกว่า อี.ดี. ถ้าเป็นในคนอายุยังไม่มากส่วนใหญ่มีสาเหตุจากเรื่องจิตใจ เป็นปัญหาที่สะสมมาเรื่อย ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (149) การเปลี่ยนแปลงประการแรกก็ คือ ขนาดและขอบเขตของกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีได้จำกัด อยู่เพียง ภายในกลุ่มแม่บ้านแล้วเท่านั้น
- (150) ชายหญิงต้องมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่เพียงแต่ในครอบครัว หรือภายในแซ่ตระกูลเดียวกัน เท่านั้น แต่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในระดับชุมชนและสังคมใหญ่

ภาพร่างที่ 4.18 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์²¹

นอกจากนี้ยังพบว่า ถ้าหากเราต้องการเน้นความหมายว่าสิ่งใดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใด ซึ่งกลุ่มในที่นี้จะป็นจำนวนพหูพจน์ทั่วไป เช่น สองส่วน ไม่ก็บริษัท สองประการ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวตามลักษณะ หรือวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกัน เช่น นักร้อง สังคม สมุนไพร เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียว โดยพบในโครงสร้าง “จำนวน + ใน + y” และมีความหมายที่เน้นว่าสิ่งใดเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งต่างจากความหมายในข้อ 1) และ 2) ที่เป็นการบอกเพียงว่าอยู่ในกลุ่ม หรือจำนวนเท่านั้น เช่น

- (151) ไบแปะก๊วยเป็นอีกหนึ่งในสมุนไพร ที่ได้รับความนิยมมายาวนานนับพันปี
- (152) เมื่อมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับคนในสังคมมากขึ้น คุณภาพชีวิตและสังคมก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนเราเป็นหนึ่งในสังคม เรามีกำลังพอที่จะหยิบยื่นมือเข้าช่วยเหลือก็ทำไปเถอะ
- (153) นางสาวพรรรัตน์ แซ่โก้ว อายุ 25 ปี เป็นหนึ่งในยุคเกษตรกร
- ตัวอย่าง (151) (152) และ (153) เป็นการเน้นความหมายว่า “ไบแปะก๊วย” “เรา” และ “นางสาวพรรรัตน์ แซ่โก้ว” ซึ่งเป็นประธานของประโยค ตามลำดับ เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือจำนวนพหูพจน์

²¹ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.15 ประกอบ

4.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้

ในบริบทนี้ “y” ที่อยู่ในโครงสร้างจะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะดังนี้

1) สื่อกลางที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ก็ได้ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น ในกรณีนี้ สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้สองคำ และมีความหมายว่าข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ นั้น มาจากหรืออยู่ในแหล่งที่มาใด ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(154) หนึ่งในห้าของผู้สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโทรทัศน์โดยผ่านละคร และสัญลักษณ์ทางการค้าในรายการต่าง ๆ

(155) ครูคนชื่อ พิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารสตรีสาร ปีที่ 38 ฉบับที่ 28 6 ตุลาคม 2528

(156) รักกันตั้งนานแล้ว ไม่เชื่อก็ดูรูปในโทรศัพท์เพื่อนฉันสิ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(157) ในห้องขนาดค่อนข้างใหญ่ เต็มไปด้วยจอภาพคอมพิวเตอร์และคนจำนวนเกือบยี่สิบนั่งอยู่หน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ภายในจอภาพกำลังแสดงภาพของเด็กวัยระหว่าง 10 ถึง 14 ปี ที่กำลังใจจดใจจ่ออยู่กับเกมคอมพิวเตอร์

(158) หล่อนติดใจรายละเอียดภายในเล่มเหลือเกินแล้ว เนื่องด้วยพบภาพประกอบคำอธิบายเรื่องเหรียญและตราโบราณ ที่บางอันหล่อนเคยเห็นอยู่ในตู้เก็บสมบัติของบิดา

(159) เพื่อให้ธุรกิจสิ่งพิมพ์เช่นนี้มีอายุยั่งยืนยาวนาน ภายใน นิตยสารแต่ละเล่มจะต้องมีการสืบทอดผู้อ่านรุ่นต่อ ๆ ไป เช่นการมีคอลัมน์สำหรับเด็ก

2) ตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาสันสกฤต ข้อเท็จจริง คำพูด เป็นต้น ในกรณีนี้มีคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่สามารถประกอบรวมได้ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (160) ไม่รู้ว่าที่มาของชื่อเมืองควรจะมาจากความหมายในภาษาอะไร
- (161) ในข้อเท็จจริงเป็นไปได้ว่าจะมีเจ้าของบ้านและที่ดินบางคน ที่บำรุงรักษาทรัพย์สินของตนเป็นอย่างดี
- (162) แต่มีบางประการไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน และคิดว่าผู้เขียนใช้คำพูดรุนแรงเกินไป ในคำพูดที่ว่า เด็กเขียนหนังสือผิด ๆ ถูก ๆ อ่านแล้วอยากผูกคอตาย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

- 3) ข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ ในกรณีนี้ มีคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่สามารถประกอบรวมด้วยได้ โดยมีความหมายว่าอยู่ในข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (163) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงในภาษาสันสกฤตได้นั่นเอง ดังตัวอย่างในตารางแสดงการเปรียบเทียบอักษรไทยกับเสียงในภาษาสันสกฤต
- (164) ในภาพนี้รูปทรงของอาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รั้วและพุ่มไม้ ระยะเวลาถูกกำหนดด้วยโทนสีเข้มไว้ก่อนที่จะแตะแต้มจุดสี
- (165) เมื่อการคาดการณ์คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงอย่างมาก ก็สมควรกลับมาประเมินดูว่าจุดที่ผิดพลาดคืออะไร ผมถึงได้นำเอาการคาดการณ์มาเปรียบเทียบกับตัวเลขที่น่าจะเป็นตัวเลขจริงของเศรษฐกิจปี 2545 ดังที่เห็นในตาราง จะเห็นได้ว่าการคาดการณ์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด เกิดจากการขยายตัวที่สูงมากของ การส่งออก และการลงทุนภาคเอกชน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.19 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้²²

4.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ

ในบริบทนี้ “y” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงสภาพหรือลักษณะ โดยวลีส่วนใหญ่จะขึ้นต้นด้วยคำ “สภาพ” หรือ “ลักษณะ” ส่วนคำจะเป็นคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “ความ” เช่น ความเจ็บ เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำ “ใน” หรือ “ภายใน” ได้ทั้งสองคำ และมีความหมายว่าอยู่ในสภาพหรือลักษณะใด ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(166) ทิพภคตาจะทำอะไรได้อีกละ นอกจากรีบเปิดประตูรถและเชิญตัวเองเข้าไป ภายในรถตกอยู่ในความเจ็บงั้นน่าอึดอัด

(167) ผมสนใจอยากทราบว่าเห็ดเหล่านี้ในสภาพธรรมชาติในป่ายังอุดมสมบูรณ์ดีอยู่หรือไม่

(168) ควรจะเสริมสร้างความคิดที่จะให้คนอื่นเข้าร่วมกันอยู่ในลักษณะหมู่บ้าน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

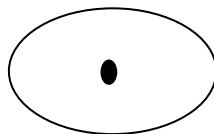
(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(169) คนเราเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเองภายในสภาพแวดล้อมเฉพาะที่จำกัดของแต่ละคน

(170) ภาพของมนุษย์จากดาวเคราะห์แอนเจลาก็ปรากฏบนจอภาพขนาดใหญ่ ในศูนย์บัญชาการป้องกันโลกที่ถูกตั้งขึ้นมาอย่างรีบด่วนภายในสภาวะการณ์ฉุกเฉินแห่งสงครามระหว่างดวงดาว

²² ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.16 ประกอบ

ภาพร่างที่ 4.20 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ²³

4.2.2.7 บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ

ในบริบทนี้ “y” จะเป็นคำอาการนามหรือนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำอาการนาม²⁴ ที่มีคำ “การ” นำหน้า เช่น การซื้อขายสินค้า การจ้อกัน การเดินทาง เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้สองคำ และมีความหมายว่าอยู่ในกระบวนการของการกระทำนั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (171) การลดระยะเวลาการให้เครดิตในการซื้อขายสินค้า และการใช้เงินสดซื้อขายสินค้านั้นน่าจะส่งผลในช่วงสั้นเท่านั้น
- (172) คู่เราก็มีงอนมีเถียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการจ้อกัน
- (173) ก๊าซธรรมชาตินำเข้าไปใช้เป็นพลังงานที่สะอาดในการผลิตกระแสไฟฟ้าให้พวกเราใช้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

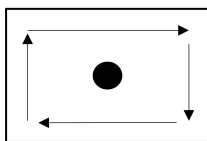
(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (174) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา
ความสุขเป็นสมบัติของจิตรกร

²³ คำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.17 ประกอบ

²⁴ อาการนาม คือ คำนามที่เกี่ยวกับกิริยา อาการ หรือความรู้สึก คำนามชนิดนี้จำกัดคำ “การ” หรือ “ความ” อยู่ด้านหน้า ซึ่งการใช้ “การ” หรือ “ความ” นั้น มีลักษณะที่ต่างกันดังนี้ คือ “การ” จะไว้นำหน้าคำกริยาที่แสดงถึงกิริยา อาการ หรือการกระทำ เช่น การเดิน การกิน การดูแล เป็นต้น ส่วนคำ “ความ” นั้น จะนำหน้าคำกริยาที่แสดงถึงจิตใจ ความคิด ความรู้สึก เช่น ความรัก ความคิด ความเจ็บปวด เป็นต้น หรือนำหน้าคำวิเศษณ์บอกลักษณะ เช่น ความดี ความเร็ว ความช้า เป็นต้น (กำชัย ทองหล่อ: 2545, 196 - 265)

ภาพร่างที่ 4.21 แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ²⁵

4.2.2.8 บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่

ในบริบทนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้เพียงคำโดย “y” ที่อยู่ในโครงสร้าง “ใน + y” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ โดยเครื่องแต่งกายนี้จะอยู่ในรูปที่เป็นชุดพร้อมด้วยเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง และด้านหน้าของโครงสร้าง จะมีคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงบุคคลมาประกอบไปด้วย กลายเป็นโครงสร้าง “บุคคล + ใน + เครื่องแต่งกาย” ในกรณีเช่นนี้จะมีความหมายว่าบุคคลนั้นแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบใด ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

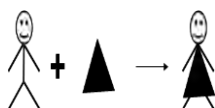
- (175) ชายร่างสูงใหญ่หน้าตาอัปลักษณ์ในชุดสูทนั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวใหญ่แต่เพียงลำพัง
- (176) คนในห้องควบคุมที่ยืนอยู่มีอาการเสียหลักกันเป็นแถว แต่ที่หนักหน่วงคือหนุ่มน้อยผมยุ่ง ในชุดวอร์มสีฟ้า
- (177) ทหารในชุดเครื่องแบบสีดำสามนายกำลังปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังมิให้มีผู้ใดล่องล้าเข้าไปในอาณาเขตศักดิ์สิทธิ์ได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.22 แสดงถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่

(หมายเหตุ : บุคคลเมื่อไปอยู่ภายในเครื่องแต่งกายใด ๆ จะหมายความว่าบุคคลนั้นแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบไหน)

²⁵ ดูคำอธิบายภาพร่าง ภาพที่ 3.18 ประกอบ

4.2.2.9 บ่งถึงการเป็นเจ้าของ

ในบริบทนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียวโดย “y” ที่อยู่ในโครงสร้าง “ใน + y” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงบุคคล และด้านหน้าของโครงสร้างจะมีคำนามหรือนามวลีมาประกอบรวมเป็นโครงสร้าง “คำนาม/นามวลี + ใน + บุคคล” โดยคำนามหรือนามวลีที่ประกอบรวมสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ 1) คำนามหรือนามวลีที่มีความหมายแสดงถึงงานเขียน งานประพันธ์ 2) คำนามหรือนามวลีที่มีความหมายแสดงถึงบุคคล และเมื่อคำบุพบท “ใน” ใช้ประกอบในโครงสร้างที่มีคำนามหรือนามวลีเป็นงานเขียน งานประพันธ์ จะมีความหมายว่าผลงานเขียน ผลงานประพันธ์นั้นใครเป็นผู้แต่ง แต่ถ้าหากประกอบร่วมกับคำนามหรือนามวลีที่เป็นบุคคล จะมีความหมายว่าบุคคลนั้นเป็นเครือญาติของใคร แต่ทั้งนี้บุคคลที่อยู่หลังคำบุพบท “ใน” ในลักษณะทั้งสองอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น จะต้องเป็นพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ หรือขุนนางที่ได้รับบรรดาศักดิ์เท่านั้น ไม่สามารถเป็นสามัญชนทั่วไปได้ นอกจากนี้ยังพบว่าข้างหน้าของโครงสร้าง “ใน + บุคคล” ที่ใช้ในบริบทนี้ ยังสามารถใช้คำกริยา “อ้าง” หรือ “อ้างถึง” มาประกอบรวมเป็นโครงสร้าง “อ้าง/อ้างถึง + ใน + บุคคล” ได้ และมีความหมายว่าอ้างอิงมาจากผลงาน หรืองานเขียนของใคร โดยบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างนี้จะเป็สามัญชนทั่วไป ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(178) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จไปทรงเปิดหนังสือ เรื่องสั้นที่ฉันคิด อันเป็นบทพระราชนิพนธ์ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

ตัวอย่างที่ (178) “ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี” เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ส่วน “เรื่องสั้นที่ฉันคิด” เป็นผลงานประพันธ์ และคำบุพบท “ใน” ในที่นี้ทำหน้าที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ ฉะนั้น “หนังสือ เรื่องสั้นที่ฉันคิด อันเป็นบทพระราชนิพนธ์ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี” ในตัวอย่างนี้ จึงหมายถึงหนังสือเรื่อง “เรื่องสั้นที่ฉันคิด” เป็นผลงานประพันธ์ที่แต่งโดย “ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี”

(179) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์

ตัวอย่างที่ (179) “เจ้าคุณเทเวศร์” เป็นขุนนางที่ได้รับบรรดาศักดิ์ ส่วน “หม่อมหลวง กุญชรฯ” เป็นนามวลีที่เป็นชื่อของบุคคล และคำบุพบท “ใน” ในที่นี้ทำหน้าที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ ฉะนั้น วลี “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์ จึงหมายถึง “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ผู้เป็นภรรยาของเจ้าคุณเทเวศร์

(180) ประชุมประกาศในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ อ้างในฉันทลักษณ์ จันทวิษ ๒๕๒๕ หน้า ๑๕๙

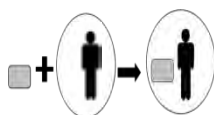
ตัวอย่างที่ (180) “ฉันทลักษณ์ จันทวิษ” เป็นสามัญชนทั่วไป ฉะนั้น หน้าคำบุพบท “ใน” จึงต้องมีคำกริยา “อ้าง” มาประกอบร่วมด้วย ถึงจะสามารถแสดงความหมายบ่งถึงการเป็นเจ้าของได้ ฉะนั้น “อ้างในฉันทลักษณ์ จันทวิษ” ในประโยคนี้จึงหมายถึง อ้างอิงมาจากผลงานเขียนของ “ฉันทลักษณ์ จันทวิษ”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.23 แสดงความหมายที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ

(หมายเหตุ : ภาพสี่เหลี่ยมแสดงถึงผลงานหรือบุคคล ภาพวงกลมล้อมรอบบุคคลแสดงถึงขอบเขตของบุคคลที่เป็นเจ้าของผลงานหรือบุคคล เมื่อเรากล่าวถึงผลงานหรือบุคคลใด ๆ ที่อยู่ในขอบเขตของบุคคลนั้น จะมีความหมายว่า ผลงานหรือบุคคลนั้นใครเป็นเจ้าของ)

4.2.2.10 บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ

ในบริบทนี้ “y” จะเป็นคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับช่วงของอายุ เช่น วัยเยาว์ วัยเด็ก วัยเจริญพันธุ์ เป็นต้น ในกรณีนี้มีเพียงคำบุพบท “ใน” คำเดียวที่สามารถประกอบร่วมด้วยได้ โดยมีความหมายที่บ่งถึงภายในขอบเขตของช่วงอายุดังกล่าว เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (181) โฟอาจมีสีเข้มและโตขึ้นในช่วงวัยรุ่นและในระหว่างตั้งครรภ์
- (182) ตัวอย่างนี้คือการฝึกให้มีระเบียบวินัย โดยเด็กต้องทำตามตารางเวลา เริ่มใช้ได้ตั้งแต่ในวัยเด็กเล็ก
- (183) ควรแต่งหน้าให้พองามและใช้เครื่องสำอางเท่าที่จำเป็น เพราะคนที่มีปัญหาเรื่องผิวในวัยนี้ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากการแพ้เครื่องสำอาง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ภาพร่างที่ 4.24 แสดงความหมายที่บ่งถึงภายในช่วงอายุ

(หมายเหตุ: ภาพคนที่อยู่ในกรอบแสดงถึงว่าคนนั้นอยู่ในช่วงอายุใด ๆ ส่วนเส้นประหัวลูกศรทางด้านซ้ายแสดงถึงช่วงอายุที่ผ่านมาแล้ว เส้นประหัวลูกศรด้านขวา แสดงถึงอายุที่อยู่ในอนาคต)

4.2.2.11 บ่งผู้เสริม

ในบริบทนี้มีคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่ใช้ในความหมายบ่งผู้เสริมได้ โดยคำ “บ่งผู้เสริม” นี้ หมายถึง คำที่ทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยา เพื่อให้ความหมายของคำกริยานั้นเด่นชัด โดยจะอยู่ในตำแหน่งด้านหลังของคำกริยา โดยทั่วไปแล้วจะเป็นคำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับความรู้สึกหรือจิตใจ (นันทกา พหลยุทธ : 2526, 135) จากการศึกษาพบว่าเมื่อข้างหน้าของโครงสร้าง “ใน + y” มีคำกริยาที่มีความหมายอันเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรือจิตใจปรากฏอยู่และประกอบเป็นโครงสร้าง “คำกริยา + ใน + y” ในลักษณะนี้ คำบุพบท “ใน” จะทำหน้าที่เสริมความหมายของคำกริยา เพื่อให้ความหมายของคำกริยานั้น ๆ เด่นชัด ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (184) โทมัส เอคินส์ จิตรกรชาวอเมริกันเป็นศิลปินผู้ยึดมั่นในความจริง
- (185) บอกตรง ๆ ว่าผิดหวังเหมือนกันเพราะคาดหวังเอาไว้สูงแบบว่ามั่นใจในเสน่ห์ของตัวเองมาก ๆ
- (186) เด็กจะมีความเกรงใจพ่อแม่ เชื่อมั่นในตัวพ่อแม่

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

4.3 สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำบุพบท “ใน” ซึ่งเป็นคำประเภทเดียวกันกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วนคือ 1) การศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” 2) การศึกษาความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน”

ในส่วนของการศึกษาทางด้านวากยสัมพันธ์พบว่าคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มีลักษณะเด่นทางวากยสัมพันธ์ที่ต้องใช้ร่วมกับคำหรือวลี โดยวางไว้หน้าคำหรือวลีนั้น ๆ ประกอบเป็นโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” ซึ่ง “y” ในโครงสร้างดังกล่าว สามารถเป็นได้ทั้งคำนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ นามวลีและวิเศษณ์วลี โดยการประกอบร่วมกันระหว่างคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” กับคำหรือวลีดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อ “y” เป็นคำนามประเภทสามานยนาม วิสามานยาม สรรพนามและนามวลี จะสามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ประกอบพร้อมด้วยได้ทั้งสามคำ แต่คำ “ข้างใน” และ “ภายใน” จะมีข้อจำกัดในการประกอบพร้อม²⁶ กับคำวิสามานยนามที่มากกว่าคำ “ใน”

2. เมื่อ “y” เป็นคำนามประเภทอาการนาม และวิเศษณ์วลี จะสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ประกอบพร้อมด้วยได้เพียงสองคำ

3. เมื่อ “y” เป็นคำวิเศษณ์จะสามารถประกอบคำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียว

สำหรับในส่วนของการศึกษาความหมายของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการอุปลักษณ์ ภาพร่าง และพื้นที่ อันเป็นกระบวนการของทฤษฎีวรรณศาสตร์ปริชานมาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายความหมาย โดยผลการศึกษาพบว่าความหมายของ

²⁶ ดูคำอธิบายในหัวข้อที่ 4.1.1.1 และ 4.1.1.2 ประกอบ

คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย

ความหมายโดยตรง คือ ความหมายตรงตัวที่เกิดจากคุณสมบัติประจำคำ ซึ่งความหมายตรงตัวของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” นี้ คือความหมายที่บ่งถึงการอยู่ในขอบเขตของพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม จากการศึกษาพบว่าความหมายโดยตรงของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” สามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ 2) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโน้ตส์ 3 มิติ 3) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ 4) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ และ 5) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ

ความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่ขยายมาจากความหมายโดยตรง จากการศึกษาพบว่าความหมายโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” สามารถจำแนกได้ 11 ประเภท ได้แก่ 1) บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม 2) บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา 3) บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ 4) บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์ 5) บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ 6) บ่งถึงภายในสภาพ หรือลักษณะ 7) บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ 8) บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ 9) บ่งถึงการเป็นเจ้าของ 10) บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ 11) บ่งผู้เสริม

อย่างไรก็ตาม ความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะจะเป็นความหมายโดยตรงหรือความหมายโดยนัย บางความหมายสามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ บางความหมายสามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้เพียงบางคำเท่านั้น โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อใช้ในความหมายโดยตรงบ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งของที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทรัพยากรธรรมชาติ และร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย รวมถึงความหมายโดยนัยที่บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้ทั้งสามคำ

2. เมื่อใช้ในความหมายโดยตรงบ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่เขตการปกครองและพื้นที่ราบทั่วไป บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ รวมถึงความหมายโดยนัยที่บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม ที่เป็นระดับชนชั้นหรือลักษณะของสังคม งานพิธีหรือกิจกรรม บ่งถึงอยู่ในขอบเขตของเวลา ที่เป็นช่วงหรือระยะของเวลาทั่วไป บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันตามวัตถุประสงค์หรือลักษณะต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นสื่อกลางซึ่งใช้ในการติดต่อสื่อสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ และบ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สองคำ

3. เมื่อใช้ในความหมายโดยตรงบ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของอาหาร บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตแน่นอนได้ บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ รวมถึงความหมายโดยนัยที่บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคมที่เป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม บ่งถึงอยู่ในขอบเขตของเวลาที่เป็นช่วงเวลาแฝงด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหุพจน์ ที่แสดงถึงจำนวนพหุพจน์ทั่วไป บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ และเป็นตารางหรือรูปภาพ บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ บ่งถึงการเป็นเจ้าของ บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ และบ่งผู้เสริม ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว

บทที่ 5

การเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย ทั้งในด้านลักษณะวากยสัมพันธ์และความหมาย เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย จากประโยคตัวอย่างภาษาจีนที่สืบค้นจากคลังข้อมูลภาษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และประโยคตัวอย่างภาษาไทยจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ โดยผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเปรียบเทียบทางด้านลักษณะวากยสัมพันธ์

จากการศึกษาในบทที่ 3 และบทที่ 4 สามารถเปรียบเทียบลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ 2 ลักษณะ คือ 1) โครงสร้างทางลักษณะวากยสัมพันธ์ และ 2) ลักษณะของคำหรือวลีที่ประกอบรวม

5.1.1 โครงสร้างทางลักษณะวากยสัมพันธ์

คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง เป็นคำบอกทิศทางพยางค์เดียว ที่มีลักษณะเด่นทางวากยสัมพันธ์เป็นหน่วยคำไม่อิสระ จึงต้องประกอบรวมกับคำหรือวลีอื่น ๆ โดยจะอยู่ในตำแหน่งข้างหลังคำหรือวลีนั้น ๆ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยก็มีลักษณะเด่นทางวากยสัมพันธ์ ที่ต้องใช้ประกอบรวมกับคำหรือวลีอื่น ๆ เช่นกัน โดยให้นำหน้าคำหรือวลีนั้น ๆ ซึ่งโครงสร้างของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีลักษณะดังต่อไปนี้

ภาษาจีน : “x+lǐ/nèi/zhōng” โดย “x” เป็นคำหรือวลี

ภาษาไทย : “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” โดย “y” เป็นคำหรือวลี

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

- (1) 如今, 汽车里使用的就是这种类型的电池。

Rújīn, qìchēlǐ shǐyòng de jiù shì zhè zhǒng lèixíng de diànchí.

ปัจจุบัน แบตเตอรี่ที่ใช้ในรถยนต์ก็คือแบตเตอรี่ชนิดนี้ (คำ “lǐ” ประกอบกับคำนาม)

- (2) 我想我会要 5 个孩子, 五年里一年一个。

Wǒ xiǎng wǒ huì yào wǔ gè hái zǐ, wǔ niánlǐ yì nián yí gè.

ฉันคิดว่า ฉันจะมีลูก 5 คน ใน 5 ปีนี้จะมีปีละคน (คำ “lǐ” ประกอบกับนามวลี)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

- (3) 问: 那你们家就是在宫内供职了?

Wèn: Nà nǐmen jiā jiù shì zài gōngnèi gòngzhí le?

ถาม : ถ้าอย่างนั้นครอบครัวของคุณก็ทำงานในวังละสิ (คำ “nèi” ประกอบกับคำบอกสถานที่)

- (4) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。

Měi gè dàfū tǒngzhìzhe zìjǐ lǐngdìnèi de bǎixìng.

ข้าราชการปกครองประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง (คำ “nèi” ประกอบกับนามวลี)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

- (5) 跑步中最好用鼻子呼吸, 或者用鼻子吸气用口呼气。

Pǎobùzhōng zuìhǎo yòng bízi hūxī, huòzhě yòng bízi xīqì yòng kǒu hūqì.

ในการวิ่ง ควรจะใช้จมูกสำหรับหายใจเข้า-ออก หรือไม่ก็ใช้จมูกในการหายใจเข้าและใช้ปาก

ในการหายใจออก (คำ “zhōng” ประกอบกับคำกริยา)

- (6) 电视剧播出后, 并没有产生他预想中的收视热潮。

Diànshìjù bōchū hòu, bìng méiyǒu chǎnshēng tā yùxiǎng
zhōng de shōushì rècháo.

หลังจากที่ละครโทรทัศน์ออกอากาศ กระแสการรับชมกลับไม่ได้รับความนิยมตามที่เขา
คาดการณ์ไว้ (คำ “zhōng” ประกอบกับกริยาวลี)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (7) ต้มน้ำปริมาณเล็กน้อยในกระทะแล้วใส่เกลือปริมาณหยิบมือลงไป จากนั้นเทถ้วยหรือถ้วย
ล้นเตาลงต้มทันทีจนสุก (คำ “ใน” ประกอบกับคำนาม)
- (8) แอ้งจิ้มมองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่า
ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อุรวสาเพิ่งจะเดินมา
(คำ “ใน” ประกอบกับวิเศษณ์วลี)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (9) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเคียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที
เพ็ชชีไปที่หน้าอกข้างซ้าย (คำ “ข้างใน” ประกอบกับคำนามสรรพนาม)
- (10) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคือ ? (คำ “ข้างใน” ประกอบกับนามวลี)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (11) ภายในอุบลบรรจูปลากระป๋อง น้ำมันพืช นมข้นแปลงไขมันหวาน เครื่องดื่มมอลต์รสช็อกโกแลต
น้ำปลา และข้าวสาร (คำ “ภายใน” ประกอบกับคำนาม)
- (12) ภายในบ้านหลังใหญ่ราวกับพระราชวังนั้น มีเพียงคุณยายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมิตรกับหล่อน
(คำ “ภายใน” ประกอบกับนามวลี)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของคำบอก
ทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางที่ประกอบไว้ด้านหลังคำหรือวลีใน
โครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” และลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของคำบุพบท “ใน”
“ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยที่ประกอบไว้ด้านหน้าคำหรือวลีในโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/
ภายใน + y” ซึ่งเป็นตัวชี้กำหนดความแตกต่างของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์เบื้องต้น

ของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย นอกจากความแตกต่างทางโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์แล้ว คำหรือวลีที่ประกอบรวมก็ถือเป็นตัวแปรสำคัญในการชี้กำหนดความเหมือนและความต่างทางด้านวากยสัมพันธ์ขึ้นไปของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย ตลอดจนความเหมือนและความต่างทางด้านความหมายอีกด้วย โดยลักษณะของคำหรือวลีที่ประกอบรวมจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

5.1.2 ลักษณะของคำหรือวลีที่ประกอบรวม

จากการศึกษาในบทที่ 3 และ 4 สามารถอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยที่ประกอบรวมกับคำหรือวลีได้ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 ประกอบรวมกับคำนาม

คำนามในภาษาจีนตามการจำแนกประเภทคำ¹ ในภาษาจีนของ Fáng Yùqíng (实用汉语语法, 2001) นั้น ไม่ได้จำแนกประเภทย่อยของคำนามเหมือนกับการจำแนกประเภทคำของเปรมจิต ชนวงษ์ (หลักภาษาไทย, 2528) ที่จำแนกคำนามออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม สมุหนาม² และอาการนาม แต่ถ้าหากเทียบจากความหมายของคำนามในภาษาจีนกลางแล้วจะพบว่าคำนามบางคำในภาษาจีนกลาง สามารถจัดให้อยู่ในประเภทย่อยของคำนามในภาษาไทยได้ จากการศึกษพบว่าคำนามที่ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีลักษณะการประกอบรวมที่เหมือนและแตกต่างกันดังนี้

¹ การจำแนกประเภทคำในภาษาจีนกับภาษาไทยมีลักษณะการจำแนกที่แตกต่างกัน จึงทำให้ชื่อประเภทของคำในภาษาจีนกับภาษาไทยบางประเภทนั้นมีความแตกต่างกันไปด้วย แต่หากดูลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายของคำจะพบว่า คำในภาษาจีนและภาษาไทยที่มีชื่อเรียกของประเภทแตกต่างกัน หากนำมาเปรียบเทียบกันแล้วสามารถจัดให้อยู่ในประเภทเดียวกันได้ เช่น 中国 Zhōngguó “ประเทศจีน” เป็นคำบอกสถานที่ในภาษาจีน แต่ในภาษาไทยแล้วจัดว่าเป็นคำนามประเภทวิสามานยนาม เป็นต้น ฉะนั้น ในการวิจัยฉบับนี้จะเปรียบเทียบประเภทของคำ โดยการวิเคราะห์ลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายของคำด้วย

² สมุหนาม (เปรมจิต ชนวงษ์, 2528: 133) คือ คำนามที่ใช้แสดงหมวดหมู่ ได้แก่ กอง กลุ่ม ก๊ก โขลง เป็นต้น คำนามเหล่านี้จะปรากฏอยู่หน้าคำนาม เพื่อแสดงหมวดหมู่ของคำนาม เช่น คณะครู กองทหาร ฝูงนก เป็นต้น

1) ประกอบพร้อมกับคำสามัญนาม จากการศึกษาพบว่าเมื่อคำที่ประกอบเป็นคำสามัญนามที่บ่งถึงพื้นที่ 3 มิติที่แสดงถึงที่อยู่อาศัย สิ่งของ เครื่องใช้ใน ชีวิตประจำวัน ร่างกายหรืออวัยวะร่างกาย ในกรณีนี้ จะสามารถประกอบพร้อมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งหกคำ หากเป็นสามัญนามที่มีความหมายบ่งถึงพื้นที่ 2 มิติที่เป็นเหตุการณ์ปฏิกิริยา และพื้นที่ราบทั่วไป รวมถึงความหมายนามธรรมที่บ่งถึงสังคม ในกรณีนี้สามารถประกอบพร้อมกับ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งห้าคำ แต่ถ้าเป็นคำสามัญนามที่บ่งถึงพื้นที่ 3 มิติที่เป็น ทรัพยากรธรรมชาติ จะประกอบพร้อมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งห้าคำ หากเป็นคำสามัญนามที่มีความหมายบ่งถึงข้อมูล ที่เป็นตารางหรือรูปภาพ ในกรณีนี้จะประกอบพร้อมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ได้เพียงสี่คำ เมื่อเป็นสามัญนามที่เป็นพื้นที่ 2 มิติที่บ่งถึงพื้นที่ที่ไม่สามารถ กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนได้ รวมถึงคำนามนามธรรมที่เป็นตัวข่าวสาร ความรู้ ในกรณีนี้สามารถ ประกอบพร้อมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ได้สามคำ และเมื่อเป็นพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน จะสามารถประกอบพร้อมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้ เพียงสองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(13) 当我们把冷饮倒进杯子里时, 杯子外面马上会出现一层薄薄的水珠。

Dāng wǒmen bǎ lěngyǐn dào jìn bēizili shí, bēizi wàimian mǎshàng huì chūxiàn yì céng bábao de shuǐzhū.

เมื่อเราเทน้ำเย็นลงไปในแก้ว ก็เกิดหยดน้ำเกาะที่ข้างแก้วทันที (bēizi “แก้ว” เป็นคำสามัญนาม แสดงถึงสิ่งของ เครื่องใช้)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(14) 意象是感觉之后大脑内相应的局部兴奋引起的。

Yìxiàng shì gǎnjué zhīhòu dàonǎo nèi xiāngyīng de júbù xīngfèn yīnqǐ de.

ภาพความคิด คือสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสนใจที่สอดคล้องกับสมองหลังจากเกิดความรู้สึกต่าง ๆ (คำ dànnǎo “สมอง” เป็นคำสามัญนาม แสดงถึงอวัยวะของร่างกาย)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(15) 例如：字典中“花”字有“花朵”、“花哨”、“花费”等义项，……

Lǐrú: zìdiǎnzhōng “huā” zì yǒu “huāduǒ”, “huāshào”,
“huāfei” děng yìxiàng,...

ตัวอย่างเช่น ในพจนานุกรม หมวดของคำว่า “ดอกไม้” มีคำว่า “ดอกไม้” “แฟนซี” และ
“ค่าใช้จ่าย” เป็นต้น... (คำ zìdiǎn “พจนานุกรม” เป็นคำสามาถนยาม แสดงถึง
แหล่งที่มาของความถี่)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(16) เดียวก็ปวดหลังหรืออก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป (คำ “บ้าน” เป็นคำสามาถนยาม
แสดงถึงสถานที่)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(17) เสียงเมโลดี้โทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย (คำ “กระเป๋าสะพาย” เป็น
คำสามาถนยาม แสดงถึงเครื่องใช้)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(18) เวลาหนึ่งทุ่มสิบสองนาที่การประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์
มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย
(คำ “รถยนต์” เป็นคำสามาถนยาม แสดงถึงยานพาหนะ)

2) ประกอบกับคำวิสามานยนาม (คำนามเฉพาะ) จากการศึกษาพบว่าเมื่อคำที่ประกอบร่วมเป็นคำวิสามานยนาม ในส่วนของภาษาจีนจะประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เพียงสองคำ ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “nèi” ได้ แต่คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” สามารถประกอบร่วมกับคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อของหนังสือได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่สามารถประกอบกับคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อของสถานที่หรือบุคคลได้ เช่น

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(19) 这也是我们在《左传》里所看到的一切。

Zhè yě shì wǒmen zài “Zuǒzhuàn” lǐ suǒ kàndào de yí qiè.

นี่คือสิ่งที่ผมอ่านมาจากตำราจื๋วจ้วนทั้งหมด (คำ Zuǒzhuàn “ตำราจื๋วจ้วน” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของหนังสือ)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(20) 《说文解字》中对省形和省声字的说解有的并不正确。

“Shuōwénjiězì” zhōng duì shěng xíng hé shěng shēng zì de shuō jiě yǒu de bìng bú zhèngquè.

ในหนังสืออธิบายอักษรจีนได้อธิบายเกี่ยวกับตัวอักษรลดรูป และตัวอักษรลดเสียงไว้ไม่ถูกต้อง (คำ Shuōwénjiězì “หนังสืออธิบายอักษรจีน” เป็นวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของหนังสือ)

สำหรับในส่วนของภาษาไทยจะสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ทั้งสามคำ แต่คำบุพบท “ใน” สามารถประกอบกับคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้าง พื้นที่เขตการปกครอง บุคคล และชื่อหนังสือได้ ในขณะที่คำบุพบท “ข้างใน” สามารถประกอบร่วมกับคำวิสามานยนามที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เพียงเท่านั้น ส่วนคำบุพบท “ภายใน” สามารถประกอบร่วมกับคำวิสามานยนามที่เป็นสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง และสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(21) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศน์ (“เจ้าคุณเทเวศน์” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของบุคคล)

- (22) ร้านอาหารจีนสไตล์ใหม่ ลีคาเฟ่ จัดโปรโมชั่นแจกเหล็กข้าวขาวหอมมะลิฟรี 1 ถุง สำหรับลูกค้าที่รับประทานอาหารในร้านลีคิทเช่น (“ร้านลีคิทเช่น” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)
- (23) คนจีนส่วนใหญ่ในไทยล้วนแล้วแต่เป็นคนแต่จิวอพยพมา (“ไทย” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (24) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไก่อ่างซอย ๕๙ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ (“สน.ทองหล่อ” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (25) ร.ต.อ.พุดมพิงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญคนร้ายภายในปั้มน้ำมันเอสโซ่ (“ปั้มน้ำมันเอสโซ่” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)
- (26) สำหรับภายในประเทศไทยนั้นถึงแม้จะมีปริมาณสำรองถ่านหินอยู่มากกว่า 2,000 ล้านตัน แต่ส่วนใหญ่เป็นถ่านหินที่มีชั้นคุณภาพต่ำ (“ประเทศไทย” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง)

ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่คำที่ประกอบรวมเป็นคำวิสามานยนาม คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกับคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียว โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าคำที่ประกอบรวมจะต้องเป็นชื่อเฉพาะของหนังสือเท่านั้น และแตกต่างกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าคำที่ประกอบรวมเป็นชื่อเฉพาะของบุคคล เขตการปกครองและสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น

3) ประกอบกับคำอาการนาม เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำอาการนาม จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยที่ประกอบรวมด้วยได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

- (27) หวังว่าแม่จะให้พรลูกให้ประสบความสำเร็จในความรัก (“ความรัก” เป็นคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “ความ”)
- (28) คู่เราก็มึงอนมีเถียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการง้อกัน (“การง้อกัน” เป็นคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “การ”)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (29) เสียงของเธอสะท้อนรับกับความเจียบงันภายในความว่างเปล่า (“ความว่างเปล่า” เป็นคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “ความ”)
- (30) ความสนุกและความสุขในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา ความสุขเป็นสมบัติของจิตรกร (“การทำงาน” เป็นคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “การ”)

ในส่วนของภาษาจีนนั้น ไม่มีคำนามที่มีลักษณะเดียวกันกับคำอาการนาม ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า หากคำที่ประกอบรวมเป็นคำอาการนาม จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ที่สามารถประกอบรวมด้วยเท่านั้น ไม่สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางประกอบรวมด้วย ในกรณีนี้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จึงมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

5.1.2.2 ประกอบร่วมกับคำบอกสถานที่

คำบอกสถานที่ เป็นการจำแนกคำประเภทหนึ่งในภาษาจีน จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ 1.ชื่อของสถานที่ต่าง ๆ 2. คำนามที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่ หน่วยงาน หรือองค์กร คำบอกสถานที่ในภาษาจีนหากนำมาเปรียบเทียบกับคำในภาษาไทยแล้วจะตรงกับคำนาม 2 ประเภท คือ สามานยนาม (นามทั่วไป) และวิสามานยาม (นามเฉพาะ) ที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่ ในส่วนของภาษาจีน คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” สามารถ

ประกอบกับคำบอกสถานที่ได้ แต่จะต้องเป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่ หน่วยงาน หรือองค์กรเท่านั้น ไม่สามารถประกอบกับคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ได้ เช่น

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(31) 从商场里出来, 我又去拨阿咪的手机。

Cóng shāngchǎng lǐ chūlai, wǒ yòu qù bō Ā Mī de shǒujī.

พอออกมาจากซูเปอร์มาเก็ต ผมก็โทรหาอามีอีกครั้ง (shāngchǎng “ซูเปอร์มาเก็ต” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายบอกสถานที่)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(32) 问: 那你们家就是在宫内供职了?

Wèn: Nà nǐmen jiā jiù shì zài gōngnèi gòngzhí le?

ถาม : ถ้าอย่างนั้นครอบครัวของคุณก็ทำงานในวังละสิ (gōng “วัง” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายบอกสถานที่)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(33) 在沙漠中的一天; ……

Zài shāmò zhōng de yì tiān;…

หนึ่งในทะเลทราย... (shāmò “ทะเลทราย” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายบอกสถานที่)

สำหรับในส่วนของภาษาไทย สามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำบอกสถานที่ได้ทั้งสามคำเช่นกัน แต่คำ “ข้างใน” จะมีข้อจำกัดในการประกอบรวมที่มากกว่า กล่าวคือ คำ “ข้างใน” ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบกับคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่ หน่วยงาน หรือองค์กร หากคำนามนั้นเป็นชื่อเฉพาะจะสามารถประกอบร่วมกับนามเฉพาะที่เป็นชื่อของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เท่านั้น และพบเห็นการประกอบรวมในลักษณะนี้เพียงประโยคเดียว แต่ถ้าหากเป็นชื่อเฉพาะของพื้นที่ที่เป็นเขตการปกครอง จะไม่สามารถใช้คำ “ข้างใน” ประกอบรวมได้เลย ส่วนคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” สามารถประกอบรวมได้ทั้งสามกรณี เช่น

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (34) เตี้ยก็ปวดหลังหรืออก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป (“บ้าน” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่)
- (35) ร้านอาหารจีนสไตล์ใหม่ ลีคาเฟ่ จัดโปรโมชั่นแจกแกลกข้าวขาวหอมมะลิฟรี 1 ถุง สำหรับลูกค้าที่รับประทานอาหารในร้านลิคิทเซ็น (“ร้านลิคิทเซ็น” เป็นคำนามเฉพาะที่แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)
- (36) สำหรับโอเค็งกระป๋อง ผลิตโดยบริษัทในเมืองนาโงยา (“เมืองนาโงยา” เป็นคำนามเฉพาะที่แสดงถึงชื่อของสถานที่ที่เป็นเขตการปกครอง)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (37) เหมือนเขาจะนึกอะไรได้ รีบเดินกลับเข้าไปข้างในบ้าน (“บ้าน” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่)
- (38) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไก่อ่างขอย ๕๙ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ (“สน.ทองหล่อ” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (39) ทุกคนเมื่อมาถึงวัดต้องเข้าไปกราบไหว้หลวงพ่พระประธานองค์ใหญ่ภายในโบสถ์ (“โบสถ์” เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่)
- (40) ร.ต.อ.วุฒิพงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญคนร้ายภายในปั้มน้ำมันเอสโซ่ (“ปั้มน้ำมันเอสโซ่” เป็นคำวิสามานยนาม แสดงถึงชื่อเฉพาะของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น)

จากข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าเมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบอกสถานที่ที่เป็นคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงสถานที่ หน่วยงาน หรือองค์กร สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยประกอบรวมด้วยได้ทั้งหกคำ แต่ถ้าหากคำที่ประกอบรวมเป็นคำนามเฉพาะที่เป็นชื่อของสถานที่ จะสามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ประกอบรวมได้เท่านั้น แต่คำ “ข้างใน” ไม่สามารถประกอบรวมกับชื่อเฉพาะที่เป็นเขตการปกครองได้ ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน”

และ “ภายใน” ในภาษาไทยมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน หากอยู่ภายใต้เงื่อนไขของคำที่ประกอบรวมเป็นคำนามบอกสถานที่ทั่วไป และแตกต่างกันเมื่ออยู่ภายใต้เงื่อนไขของคำที่ประกอบรวมเป็นคำนามบอกสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะ

5.1.2.3 ประกอบร่วมกับคำบอกเวลา

คำบอกเวลา เป็นการจำแนกคำประเภทหนึ่งในภาษาจีนกลาง คือ คำที่มีความหมายแสดงถึงเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต หากเปรียบเทียบคำบอกเวลากับคำในภาษาไทยแล้ว จะตรงกับคำวิเศษณ์ประเภทกาลวิเศษณ์ (คำวิเศษณ์บอกเวลา) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบอกเวลา ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ประกอบรวมด้วยได้ทั้งสามคำ โดยคำบอกเวลาที่ประกอบรวมด้วยนั้นส่วนใหญ่แล้วเป็นคำบอกเวลาที่มีโครงสร้างเป็นคำสองพยางค์ และมีความหมายที่แสดงถึงช่วงเวลาเฉพาะเจาะจงหรือไม่เฉพาะเจาะจงก็ได้ แต่ถ้าเป็นช่วงเวลาเฉพาะเจาะจงส่วนใหญ่แล้วจะเป็นช่วงเวลาของหน่วยเวลาขนาดใหญ่ ได้แก่ หน่วยของเดือน ปี เช่น 三月 sān yuè “เดือนมีนาคม” 今年 jīnnián “ปีนี้” เป็นต้น ไม่สามารถประกอบกับช่วงเวลาของวันซึ่งเป็นหน่วยเวลาขนาดเล็กได้ เช่น 晚上 wǎnshang “กลางคืน” ได้ ทั้งนี้ ในบรรดาคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” คำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบรวมกับคำบอกเวลา³ ได้น้อยกว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” โดยคำบอกเวลาที่ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(41) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

Jīnniánlǐ zhìshǎo yào nǎxia sānqiān wàn yuán lìrùn.

ในปีนี้ อย่างน้อยจะต้องได้กำไรสามสิบล้านหยวน (Jīnnián “ปีนี้” คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาเฉพาะเจาะจง)

(42) 人不能总沉溺在过去里, ……

Rén bù néng zǒng chénì zài guòqùlǐ,…

คนเราไม่อาจจมกับอดีตได้ตลอด... (guòqù “อดีต” คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง)

³ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อที่ 3.1.1.3

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(43) 第二, 他们知道自强不是短期内所能成立的。

Dì'èr, tāmen zhīdao zìqiáng bú shì duǎnqīnèi suǒ néng chénglì de.

ประการที่สอง พวกเขาเชื่อว่าความเชื่อใจในตัวเองไม่ได้สร้างขึ้นได้ภายในช่วงเวลาสั้น ๆ

(duǎnqī “ช่วงเวลาสั้น ๆ” คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง)

(44) 结果, 三月内, 发现有 48 个阀门漏水, ……

Jiéguǒ, sān yuè nèi, fāxiàn yǒu sìshí bā gè fá mén lòu shuǐ, ……

ผลปรากฏว่า ในเดือนมีนาคม พบวาล์วน้ำรั่วถึง 48 วาล์ว... (sān yuè “เดือนมีนาคม”

คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(45) 6 月中, 法国国内矛盾尖锐化, ……

Liù yuè zhōng, Fǎguó guónèi máodùn jiānruihuà, ……

ในเดือนมิถุนายน ความขัดแย้งภายในประเทศของฝรั่งเศสได้ทวีความรุนแรงขึ้น... (liù yuè

“เดือนมิถุนายน” คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง)

(46) 但在短期中, 则要根据市场供求关系灵活地调整价格。

Dàn zài duǎnqī zhōng, zé yào gēnjù shìchǎng gōngqiú guānxi líng huó de tiáozhěng jiàgé.

แต่ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ยังคงต้องปรับราคาตามอุปทานและอุปสงค์ของตลาดอย่างยืดหยุ่น

(duǎnqī “ช่วงเวลาสั้น ๆ” คำบอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ไม่เฉพาะเจาะจง)

แต่ถ้าหากเป็นคำบอกเวลาพยางค์เดียวจะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้เท่านั้น โดยจากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบคำ 夜 yè “กลางคืน” ที่เป็นคำบอกเวลาพยางค์เดียวเพียงคำเดียวเท่านั้นที่ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ได้ เช่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(47) 夜里睡不着觉。

Yèli shuì bù zháo jiào.

นอนไม่หลับในตอนกลางคืน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(48) 夜中十二时山本先生诊后，始宣言性命可以无虑。

Yèzhōng shí'èr shí Shānběn xiānsheng zhěnhòu, shǐ xuānyán
xìngmìng kěyǐ wú lǜ.ตอนที่เที่ยงคืนหลังจากที่นายยามาโมโตะวินิจฉัยโรคแล้ว ก็เริ่มประกาศว่าชีวิตไม่ต้องคิดเยอะ
ก็ได้

สำหรับในส่วนของภาษาไทย สามารถใช้คำบุพบท “ใน” ประกอบ
รวมได้เพียงคำเดียว โดยกาลวิเศษณ์ที่ประกอบนั้นจะเป็นคำสองพยางค์ขึ้นไปที่มีความหมายแสดงถึง
ช่วงของเวลาที่เฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นที่ทั้งช่วงเวลาของหน่วยเวลาขนาดใหญ่และหน่วยของเวลาขนาด
เล็ก เช่น วันหยุด ช่วงบ่าย เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่แล้วคำบุพบท “ใน” จะประกอบร่วมกับวิเศษณ์วลีที่
มีความหมายบอกเวลา เช่น

ประโยคภาษาไทย**ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :**(49) วันนี้เธออยู่เฝ้าเขายันเวลาเลิกงานไม่ได้เพราะมีนัดในช่วงบ่าย (“ช่วงบ่าย” เป็นกาลวิเศษณ์
บอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลาของหน่วยเวลาขนาดเล็ก)(50) บางครั้งพี่ยังมาทำงานในวันหยุด (“วันหยุด” เป็นกาลวิเศษณ์ บอกเวลาที่แสดงถึงช่วงเวลา
ของหน่วยเวลาขนาดใหญ่)**ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :**

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบอกเวลา คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน แต่คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางสามารถประกอบกับคำบอกเวลาได้มากกว่าคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย เพราะส่วนใหญ่แล้วคำบุพบท “ใน” จะประกอบร่วมกับวิเศษณ์วลีที่มีความหมายบอกเวลานอกจากนี้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางไม่สามารถประกอบกับช่วงเวลาที่เป็นหน่วยของเวลาขนาดเล็กได้เหมือนกับคำบุพบท “ใน” ส่วนคำบุพบท “ใน” ก็ไม่สามารถประกอบกับคำที่มีความหมายบอกเวลาพยางค์เดียวได้เหมือนกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

5.1.2.4 ประกอบร่วมกับคำกริยา

จากการศึกษาพบว่า เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำกริยา จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เพียงคำเดียว ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “nèi” ได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ ทั้งนี้คำกริยาที่ประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลางนั้นจะเป็นคำกริยาที่แสดงถึงความเป็นไปของการกระทำ และเป็นการกระทำที่ต้องอาศัยช่วงเวลาในการกระทำด้วย เช่น

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(51) 跑步中最好用鼻子呼吸,或者用鼻子吸气用口呼气。

Pǎobùzhōng zuìhǎo yòng bízi hūxī, huòzhě yòng bízi
xīqì yòng kǒu hūqì.

ในการวิ่ง ควรจะใช้จมูกสำหรับหายใจเข้า-ออก หรือไม่ก็ใช้จมูกในการหายใจเข้าและใช้ปากในการหายใจออก

ประโยคภาษาไทย

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีที่คำที่ประกอบรวมเป็นคำกริยาคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีคำบอกทิศทาง “zhōng” เพียง คำเดียวเท่านั้นที่ประกอบรวมกับคำกริยาได้

5.1.2.5 ประกอบร่วมกับคำคุณศัพท์

เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำคุณศัพท์ จะสามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เพียงสองคำ ไม่สามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ โดยคำคุณศัพท์ที่ประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” นั้น จะเป็นคำคุณศัพท์บอกลักษณะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(52) 疾病的人，往往皮肤缺少光泽，肤色灰黄，甚至晦暗。皮肤光润，白里透红，往往是一个人整体健康的最好反映。

Jíbìng de rén, wǎngwǎng pífū quēshǎo guāngzé, fūse huī huáng, shènzhì huì'àn. Pífū guāngrùn, báilǐ tòu hóng, wǎngwǎng shì yí gè rén zhěngtǐ jiànkāng de zuì hǎo fǎnyìng.

คนที่ป่วยเป็นโรค ผิวหนังมักจะขาดความมันเงา ผิวซีด กระทั่งมีสีผิวหมองคล้ำ ส่วนคนที่มีผิวหนังชุ่มชื้น เกลี้ยงเกลา มีเลือดฝาด มักจะเป็นสัญญาณที่ดีที่บ่งบอกว่าคนนั้นมีสุขภาพที่ดี

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:(53) 汤姆顽皮好动, 聪明中透着狡黠; ……Tāngmǔ wánpí hào dòng, cōngmíngzhōng tòuzhe jiǎoxiá;…ทอมจอมซน ในความฉลาดก็ฉายแววว่ามีไหวพริบด้วย...**ประโยคภาษาไทย**

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีที่คำที่ประกอบรวมเป็นคำคุณศัพท์ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย จะมีไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” เพียงสองคำที่ประกอบรวมกับคำคุณศัพท์ได้

5.1.2.6 ประกอบร่วมกับคำสรรพนาม

เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำสรรพนาม ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” มาประกอบรวมด้วยได้เพียงคำเดียว โดยคำสรรพนามที่ประกอบรวมด้วยนั้นอยู่ในประเภทบุรุษสรรพนาม (สรรพนามที่ใช้แทนคน สัตว์ สิ่งของ) ที่เป็นจำนวนพหูพจน์ได้เพียงประเภทเดียวเท่านั้น เช่น

ประโยคภาษาจีน**ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:**

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:(54) 他们中有些人我可以经常看到。

Tāmēnzhōng yǒuxiē rén wǒ kěyǐ jīngcháng kàndào.

ในบรรดาพวกเขา มีบางคนทีฉันอาจจะเจอได้บ่อย ๆ (tāmen “พวกเขา” เป็นบุรุษสรรพนามพหูพจน์ที่แสดงถึงบุคคล)

(55) 它们中一部分为塑料制品，一部分为化学制品。

Tāmenzhōng yí bùfen wéi sùliào zhìpǐn, yí bùfen wéi huàxué zhìpǐn.

ในบรรดาพวกมัน ส่วนหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากพลาสติก ส่วนหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากเคมี (tāmen “พวกมัน” เป็นบุรุษสรรพนามพหูพจน์ที่แสดงถึงสัตว์หรือสิ่งของ)

สำหรับในส่วนของภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำสรรพนามประเภทนิยมนามสรรพนาม (สรรพนามชี้กำหนด) “นี้” และ “นั่น” ได้เพียงสองคำเท่านั้น แต่จากการศึกษาพบว่าคำบุพบท “ภายใน” มีการใช้ที่จำกัดกว่า กล่าวคือ สามารถใช้ร่วมกับคำนิยมนามสรรพนาม “นั่น” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น และจากตัวอย่างประโยคก็พบคำบุพบท “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำสรรพนาม “นั่น” เพียงประโยคเดียวเท่านั้น เช่น

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(56) เรือแล่นไปตามลำธารที่ตองน้ำเป็นกรวดทราย น้ำใสแจ๋วเป็นตาตึกแตน เขาว่าในนี้มีปลาอุตมสมบูรณ์นัก

(57) ฉันทึ่งหนังสือเล่มหนึ่งในห้องชั้นสองนั่น มันเป็นหนังสือภาพเก่า ๆ ที่มีปกรูปดาวเงินห้าแฉก นายกำลังจะบอกว่าในนั้นมีภาพอะไรน่าสนใจนั่นหรือ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(58) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเคียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที เพ้ยชี้ไปที่หน้าอกข้างซ้าย

(59) “เมื่อก็ฉันทาไทร์เป่าผมของตัวเองไม่เจอเลยก็จะขอยืมรีเวียวโกะ พอไปเปิดกระเป่าเธอ” ริเอะลดเสียงเบาลงจนแทบจะเป็นกระซิบ “ฉันทเห็นมีดเล่มใหญ่มาก ๆ อยู่ข้างในนั่น มันน่ากลัวมากเลยนัตสิมิ รีเวียวโกะเอาของแบบนี้มาทำไมกัน”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(60) มีคราวหนึ่งครูวิชัยดึงผมเข้าไปดูว่าในบาร์เน็ตคลับเขาทำอะไรกัน ด้วยความอยากรู้ผมก็ไม่ขัดใจ แม้ภายในนั้นจะมีตึกหน้อยแต่ก็พอจำใครที่เราารู้จักได้ และเราทั้งสองได้เห็นครูนวนลศรี

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้ว่าคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยจะประกอบด้วยคำสรรพนามได้เหมือนกัน แต่ประเภทของคำสรรพนามที่ประกอบด้วยนั้นแตกต่างกัน ในส่วนของภาษาจีน คำบอกทิศทาง “zhōng” ประกอบด้วยคำสรรพนามประเภทบุรุษสรรพนามที่เป็นพหูพจน์ ในส่วนของภาษาไทย คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ประกอบด้วยคำสรรพนามประเภทนิยมนาม ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

5.1.2.7 ประกอบด้วยคำบุพบท

เมื่อคำที่ประกอบด้วยเป็นคำบุพบท ในส่วนของภาษาจีนจะสามารถประกอบด้วยคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้เพียงคำเดียว ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “nèi” และ “zhōng” ได้ ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถประกอบด้วยคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ โดยคำบุพบทที่ประกอบด้วยกับคำบอกทิศทาง “lǐ” นั้นจะเป็นคำบุพบทบอกสถานที่จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบคำบุพบทบอกสถานที่ที่ประกอบด้วยกับคำบอกทิศทาง “lǐ” เพียง 4 คำ ได้แก่ 往 wǎng “ไปยัง” 从 cóng “จาก” 由 yóu “จาก” 向 xiàng “ไปยัง” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(61) 以后再这样刺激儿童, 脚趾就会向里屈曲。

Yǐhòu zài zhèyàng cìjī értóng, jiǎozhǐ jiù huì xiàng lǐ qūqū.

ต่อจากนี้ไป หากกระตุ้นเด็กด้วยวิธีนี้ นิ้วเท้าก็จะค่อย ๆ งอเข้าไปข้างใน

- (62) 如果这些管道太软, 在呼吸的时候, 特别是往里吸气时, 就会吸瘪, 使气流不能通过。

Rúguǒ zhèxiē guǎndào tài ruǎn, zài hūxī de shíhou, tèbié shì wǎng lǐ xīqì shí, jiù huì xībiě, shǐ qìliú bù néng tōngguò.

ถ้าหากว่าท่อช่วยหายใจนี้มันเกินไป เวลาที่หายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหายใจเข้าไปข้างใน จะทำให้ท่อแบนไปที่จุก และอากาศก็จะไหลเวียนเข้าไปไม่สะดวก

- (63) 太阳内部从里向外, 由产能核心区、辐射区和对流区三个层次组成。

Tàiyáng nèibù cóng lǐ xiàng wài, yóu chǎn néng héxīn qū, fúshè qū hé duìliú qū sān gè céngcì zǔchéng.

ด้านในของดวงอาทิตย์ จากภายในสู่ภายนอกประกอบขึ้นมาจากโซนการผลิตรังสี โซนการแผ่รังสี และโซนการพาความร้อน

- (64) 这个思路可以看作是由里往外的思路。

Zhè gè sīlù kěyǐ kànzuò shì yóu lǐ wǎng wài de sīlù.

ความคิดนี้สามารถมองได้ว่าเป็นความคิดที่มองจากภายในสู่ภายนอก

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบุพบท

คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” ในภาษาจีนกลางที่สามารถประกอบรวมกับคำบุพบทได้เพียงคำเดียว

5.1.2.8 ประกอบร่วมกับคำวิเศษณ์

เมื่อคำที่ประกอบรวม คือ ประมาณวิเศษณ์ (บอกจำนวนนับ)

ในกรณีนี้สามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียว ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(65) ในยุคที่มีการเดินทางทะเล โรคนี้ร้ายแรงถึงขนาดทำให้ลูกเรือเสียชีวิตถึง 2 ใน 3 ของการเดินทางแต่ละเที่ยว (“3” เป็นประมาณวิเศษณ์ (บอกจำนวนนับ))

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าเมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำวิเศษณ์ประเภทประมาณวิเศษณ์ (บอกจำนวนนับ) ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบุพบท “ใน” ที่สามารถประกอบรวมได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

5.1.2.9 ประกอบร่วมกับนามวลี

นามวลีในที่นี้ สามารถเป็นนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นคำนามทั่วไป นามเฉพาะ อาการนาม และนามบอกหมวดหมู่ได้ ในส่วนของภาษาจีนพบว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” สามารถประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป และนามบอกหมวดหมู่ได้ ส่วนคำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไปได้เท่านั้น สำหรับในส่วนของภาษาไทยพบว่าคำบุพบท “ใน” สามารถประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป อาการนาม และนามบอกหมวดหมู่ได้ คำบุพบท “ข้างใน” สามารถประกอบกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไปได้เพียงอย่างเดียว และสำหรับ

คำบุพบท “ภายใน” สามารถประกอบกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป นามเฉพาะ และนามบอกหมวดหมู่ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(66) 这本书里所叙述的, 都是我看到、听到和读到的。

Zhè běn shūlǐ suǒ xùshù de, dōu shì wǒ kàndào, tīngdào hé dúdào de.

สิ่งที่อธิบายไว้ในหนังสือเล่มนี้ ล้วนเป็นสิ่งที่ฉันได้พบ ได้ยิน และได้อ่านมาแล้ว

(Zhè běn shū “หนังสือเล่มนี้” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)

(67) 从这一天开始, 在整个少儿旅行团里, 夏云最关心、最注意的人就是小范海。

Cóng zhè yì tiān kāishǐ, zài zhěnggè shàor’ér lǚxíngtuánlǐ, Xià Yún zuì guānxīn, zuì zhùyì de rén jiù shì Xiǎo Fàn Hǎi.

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กทั้งหมด คนที่เชี่ยวชาญใจใส่และสนใจที่สุดก็คือเสี่ยวฟั่นไห่ (zhěnggè shàor’ér lǚxíngtuán “กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กทั้งหมด” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามบอกหมวดหมู่)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(68) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。

Měi gè dàfū tǒngzhìzhe zìjǐ lǐngdìnèi de bǎixìng.

ข้าราชการปกครองประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง (zìjǐ lǐngdì “เขตพื้นที่ของตนเอง” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(69) 我的肚子中还满满地装着昨天的食物, 此时又加上新的。

Wǒ de dùzìzhōng hái mǎnmǎn de zhuāngzhe zuótiān de shíwù, cǐshí yòu jiāshàng xīn de.

ในท้องของฉันเต็มไปด้วยอาหารของเมื่อวาน ในเวลานี้ก็เติมของใหม่เข้าไปอีก (wǒ de dùzi “ท้องของฉัน” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (70) การเพิ่มราคาบุหรี่ยังจะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร (“กลุ่มผู้สูบบุหรี่” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามบอกหมวดหมู่)
- (71) แต่แล้วปัญหาก็เกิดปัญหาที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน เสียงโทรศัพท์ภาพดังระรัวเรียก ดร.จากรุวรรณ ในห้องวิจัยของเธอ (“ห้องวิจัยของเธอ” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)
- (72) การลดระยะเวลาการให้เครดิตในการซื้อขายสินค้า และการใช้เงินสดซื้อขายสินค้านั้น น่าจะส่งผลในช่วงสั้นเท่านั้น (“การซื้อขายสินค้า” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นอาการนาม)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

- (73) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคือ ? (“กล่องนั้น” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (74) ขณะนี้พวกเขากำลังกินอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อยภายในภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า (“ภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป)
- (75) ร.ต.ต.อนุรักษ์ กลางณรงค์ ร้อยเวร สภ.สุโขทัย จ.นราธิวาส รับแจ้งมีเหตุ จยย.บอมบ์เกิดขึ้นที่บริเวณภายในซอยจารุเสถียร 4 เขตเทศบาลตำบลปะลัฏ (“ซอยจารุเสถียร 4 เขตเทศบาลตำบลปะลัฏ” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามเฉพาะ)
- (76) การเปลี่ยนแปลงประการแรกก็คือ ขนาดและขอบเขตของกลุ่มผู้สมัครโทรทัศน์ที่มีได้จำกัดอยู่เพียงภายในกลุ่มแม่บ้านแล้วเท่านั้น หากแต่ได้ขยายตัวไปครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับชั้นการศึกษา (“ภายในกลุ่มแม่บ้าน” เป็นวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามบอกหมวดหมู่)

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า เมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไป ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน คือสามารถประกอบรวมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไปได้ และเมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามบอกหมวดหมู่ ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท

“ใน” และ “ภายใน” มีไวยากรณ์ที่เหมือนกัน คือสามารถประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลัก เป็นนามบอกหมวดหมู่ได้ แต่ถ้าเมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามเฉพาะ และคำอาการนาม ในกรณีนี้ คำบอกทิศทางคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” จะมีไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” เท่านั้นที่สามารถประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามเฉพาะได้ และมีเพียงคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่ประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นอาการนามได้

5.1.2.10 ประกอบร่วมกับกริยวลี

เมื่อกริยวลีเป็นวลีที่ประกอบรวม จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่สามารถประกอบรวมคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “nèi” ได้ รวมถึงไม่สามารถใช้ร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(77) 电视剧播出后,并没有产生他预想中的收视热潮。

Diànshìjù bōchū hòu, bìng méiyǒu chǎnshēng tā
yùxiǎng zhōng de shōushì rècháo.

หลังจากที่ละครโทรทัศน์ออกอากาศ กระแสการรับชมกลับไม่ได้รับความนิยมตามที่เขา
คาดการณ์ไว้

ประโยคภาษาไทย

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าในกรณีทีวลีที่ประกอบรวมเป็นกริยาวลี คำบอก
ทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ
“ภายใน” จะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือมีเพียงคำบอกทิศทาง “zhōng” ใน
ภาษาจีนกลางเพียงคำเดียวที่สามารถประกอบรวมกับกริยาวลีได้

5.1.2.11 ประกอบรวมกับวิเศษณ์วลี

วิเศษณ์วลีในที่นี้ สามารถเป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยกาลวิเศษณ์
ประมาณวิเศษณ์ (บอกจำนวน บอกกำหนด) ปฏิเสธวิเศษณ์ และปฏิเสธวิเศษณ์ ในกรณีนี้
จะสามารถประกอบกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้เท่านั้น แต่คำบุพบท
“ภายใน” ไม่สามารถประกอบกับวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์ (บอกกำหนด) ได้ดัง
ตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

- (78) เนื้อหาสาระภายในเล่มให้ความรู้กว้างขวางในทุก ๆ สาขา เช่น การแพทย์ ประวัติศาสตร์
อาหาร ประวัติผู้มีความสำเร็จในชีวิต การเกษตร นวนิยาย ชีวิตต่างแดน ฯลฯ
(“ทุก ๆ สาขา” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์บอกกำหนด)
- (79) นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลใน 1 ปีแรกต้องการที่จะแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลายวิกฤติให้ได้
(“1 ปีแรก” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์บอกจำนวน)
- (80) แองจิมองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่า
ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อุรวสาเพิ่งจะเดินมา
(“อีกไม่กี่วินาทีต่อมา” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยปฏิเสธวิเศษณ์)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

- (81) เชื้อไข้หวัดธรรมดาที่นั่นอาการมักไม่รุนแรง หายได้เองภายในไม่กี่วัน
 (“ไม่กี่วัน” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์ปฏิเสธวิเศษณ์)
- (82) คนที่มีอาการปวดหู หูอื้อ และเป็นไข้ หรือสงสัยว่าเป็นโรคหูชั้นกลางอักเสบ ควรไปพบแพทย์
ภายใน ๒๔ ชั่วโมง (“๒๔ ชั่วโมง” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วยประมาณวิเศษณ์บอกจำนวน)
- (83) โดยส่วนใหญ่ในการออกไปชั้นสุตราบาดแผล ในประเด็นความรุนแรงของบาดแผลมักใช้ข้อ 8.8
 คือ ให้ความเห็นว่าเป็นการบาดเจ็บรักษาหายภายในกี่วัน (“กี่วัน” เป็นวิเศษณ์วลีที่ขึ้นต้นด้วย
 ปฤจฉาวิเศษณ์)

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าในกรณีทีวลีที่ประกอบรวมเป็นวิเศษณ์วลี คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ที่สามารถประกอบรวมกับวิเศษณ์วลีได้เท่านั้น

5.2 การศึกษาเปรียบเทียบทางด้านความหมาย

คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย เมื่อประกอบกับคำหรือวลีตามโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” และ “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” ตามลำดับ จะสามารถแสดงความหมายได้ 2 ประเภท คือ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ดังนี้

5.2.1 ความหมายโดยตรง

จากการศึกษาในบทที่ 3 และบทที่ 4 พบว่า คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มีความหมายโดยตรงที่เหมือนกัน คือ หมายถึงอยู่ภายในขอบเขตของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งพื้นที่นั้นจะมีลักษณะเป็นรูปธรรม มีขอบเขตที่แน่นอน มีลักษณะเด่นเปรียบเหมือน “ภาชนะ” ที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ในพื้นที่ภายในได้ โดยความหมายโดยตรงของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.2.1.1 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ

พื้นที่ 3 มิติ คือ พื้นที่รูปธรรมที่ประกอบด้วยความกว้าง ความยาว และความลึก จากการศึกษาประโยคตัวอย่างสามารถจำแนกพื้นที่ 3 มิติได้ 5 ประเภท คือ 1) สิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น 2) สิ่งของ เครื่องใช้ ยานพาหนะ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ 4) ร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย 5) อาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร

1) สิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ พื้นที่ภายในของสิ่งก่อสร้างเหล่านี้จะเป็นพื้นที่ว่างซึ่งสามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ เช่น บ้าน โรงแรม โรงงาน เป็นต้น ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยสามารถใช้ประกอบและแสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เหมือนกันดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(84) 我和姚明一块在他住的酒店里。

Wǒ hé Yáo Míng yíkuài zài tā zhù de jiǔdiànli.

ฉันกับเหยาหมิงอยู่ในโรงแรมที่เขาพักด้วยกัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(85) 目前, 酒店内所有餐厅都已暂停营业。

Mùqián, jiǔdiànnèi suǒyǒu cāntīng dōu yǐ zàntíng yíngyè.

ปัจจุบันนี้ ห้องอาหารทั้งหมดที่อยู่ในโรงแรมต่างหยุดดำเนินการเป็นการชั่วคราวแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(86) 原来就是在酒店中常看到的一个人!

Yuánlái jiù shì zài jiǔdiànzhōng cháng kàndào de yí gè rén!

ที่แท้ก็เป็นคนที่เห็นอยู่บ่อย ๆ ในโรงแรม

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(87) เดี่ยวก็ปวดหลังหรืออก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(88) เราจะไปข้างในโบสถ์เลยไหมคะ ยิ่งสาย คนจะยิ่งมาโบสถ์กันเยอะมาก

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(89) รอผมอาบน้ำก่อนนะ รอได้ไหม ได้ค่ะ ทั้งสองเดินกลับเข้าไปภายในห้องนอนใหญ่ เดินไปหยิบ ชุดนอนที่เตรียมไว้มาส่งให้ ชายหนุ่มรับไปด้วยความแปลกใจ

2) สิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อประกอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน พื้นที่ภายในของสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นที่ว่าง สามารถบรรจุหรือใส่สิ่งต่าง ๆ ไว้ภายในได้ เช่น ชาม ตู้อ่าง กระจ่าง เป็นต้น ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยสามารถใช้ประกอบรวมและแสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(90) 她穿着浴袍, 头上包着毛巾, 脚还插在热水盆里。

Tā chuānzhe yùpáo, tóushang bāozhe máojīn, jiǎo hái chā zài rè shuǐ pénli.

หล่อนสวมเสื้อคลุมอาบน้ำ หัวโปกผ้าขนหนู เท้ายังจุ่มอยู่ในอ่างน้ำอุ่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(91) 服务员轻轻地把硬币投入碗内。

Fúwùyuán qīngqīng de bǎ yìngbì tóurù wǎnnèi.

บริกรโยนเหรียญลงไปในชามเบา ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(92) 人们从瀑布里面取了很多水, 有些人开始在水盆中洗手。

Rénmen cóng pùbù limian qǔle hěn duō shuǐ, yǒuxiē rén
kāishǐ zài shuǐpénzhōng xǐ shǒu.

ผู้คนที่ต่างตักน้ำจากน้ำตกจำนวนมาก แต่มีบางคนที่ล้างมือในอ่างน้ำก่อน

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(93) ถ้าบอกให้ผู้หญิงอังกฤษที่เดินอยู่ตามท้องถนนเปิดกระเป๋าเครื่องสำอางให้ดูหนึ่งในสามของคุณ เธอ ต้องมีผลิตภัณฑ์ “NO.7” ติดในกระเป๋าเครื่องสำอางอย่างน้อย 1 ชิ้น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(94) เสียงเมโลดีโทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(95) เวลาหนึ่งทุ่มสิบสองนาฬิกาการประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย

3) ทรัพยากรธรรมชาติ ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้สองคำ ในส่วนของภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้ทั้งสามคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(96) 这是一种奇特的鱼类, 一生中半辈子生活在海洋里, 半辈子生活在江河中。

Zhè shì yì zhǒng qítè de yúlèi, yìshēng zhōng bànbèizi
shēnghuó zài hǎiyánglǐ, bànbèizi shēnghuó zài jiāng hé
zhōng.

นี่คือชนิดของปลาที่แปลกประหลาดชนิดหนึ่ง ตลอดชีวิตของมัน ครึ่งชีวิตจะอาศัยอยู่ในมหาสมุทร อีกครึ่งชีวิตจะอาศัยอยู่ในแม่น้ำ

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(97) 以前人们曾发现一些昆虫会在树木中钻孔, 食用这些孔洞里长出来的真菌。

Yǐqián rénmen céng fāxiàn yìxiē kūnchóng huì zài shùmùzhōng zuān kǒng, shíyòng zhèxiē kǒngdònglǐ zhǎngchulai de zhēnjūn.

ในสมัยก่อน ผู้คนเคยค้นพบว่ามีหนอนจำนวนหนึ่งสามารถเจาะรูในต้นไม้ได้ และกินเชื้อราที่เติบโตจากในรูเหล่านี้

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(98) นำเสียดาย ในเมืองไทยไม่พบพองน้ำชนิดนี้ เพราะเป็นพองน้ำที่อยู่ในท้องทะเลลึกนับพันเมตร

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(99) เราจะพูดไม่ได้เลยถ้ามันไม่ใช่ผลลัพธ์จากการเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส และสัมผัส ถ้าเราพูดว่า ข้างในก้อนหินนี้มีซากสัตว์อายุล้านปี อันนี้ไม่ใช่ข้อความจากการสังเกต การสังเกตจะถูกต้องแม่นยำขึ้นทุกทีถ้าได้รับรู้ตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(100) เมื่อถึงเวลาก็ออกช่อดอก ชูช่อขึ้นเบื้องสูง เวลาดอกบานเขาบอกว่ามีลักษณะเหมือนลำโพง กระจายเสียง สีภายในดอกเป็นสีขาว สีภายนอกดอกเป็นสีคล้ำหรือแดงเลือดหมู

4) ร่างกายหรืออวัยวะร่างกาย ในกรณีนี้ สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยประกอบรวมและแสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะร่างกายของสิ่งมีชีวิตได้ทั้งหกคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(101) 人的身体里真的有毒吗?

Rén de shēntǐlǐ zhēn de yǒu dú ma?

ในร่างกายของมนุษย์มีพิษจริง ๆ หรือ

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(102) 少女肚子内的 饿虫发出了巨大的响声。

Shàonǚ dùzǐnèi de è chóng fāchūle jùdà de xiǎngshēng.

ท้องของหญิงสาวร้องเสียงดังด้วยความหิว

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(103) 他说了这几个字, 肺中 吸不进气, 弯腰剧烈咳嗽。

Tā shuōle zhè jǐ gè zì, fèizhōng xī bú jìn qì, wān yāo jùliè késou.

เขาพูดได้ไม่กี่คำ ก็หายใจเข้าไปในปอดไม่สะดวก หลังจากนั้นก็ก้มตัวลงไออย่างหนัก

ประโยคภาษาไทย**ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :**

(104) หลังแพทย์ตรวจอัลตราซาวด์ก็แจ้งว่าทารกในครรภ์ เสียชีวิตแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(105) หากไม่เอายางสูญเสียมิตรภาพที่ดีนี้ไปไม่มีวันกลับ ฉะนั้นน้ำตาจึงอยู่ได้เพียงแค่ข้างใน ดวงตา ต้องสะกดกลั้นมันไว้ไม่ให้ไหลออกมา ทำได้แค่เพียงร้องไห้ในใจเท่านั้น

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(106) การใช้น้ำนี้บ่อย ๆ หรือทุกวัน อาจทำให้เกิดการสะสมของยาภายในร่างกาย

5) อาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร จากการศึกษาประโยคตัวอย่าง พบว่ามีคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยเพียงคำเดียวซึ่งสามารถประกอบรวมและแสดงความหมายที่ บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหารหรือส่วนประกอบของอาหารได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(107) ...น้ำตาลจากอ้อยและหัวบีตตามด้วยน้ำตาลกลูโคสที่อยู่ในน้ำผึ้ง ในผักและผลไม้⁴

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยเพียงคำเดียวเท่านั้นที่ประกอบร่วมกับอาหารหรือส่วนประกอบของอาหารได้ แต่ในความเป็นจริงเราสามารถใช้อีกคำบอกทิศทาง “lǐ” ในภาษาจีนกลางในบริบทนี้ได้เช่นกัน ดังคำแปลภาษาจีนที่แสดงไว้ในเชิงอรรถที่ 7 ฉะนั้นจึงอนุมานได้ว่า ในกรณีที่คำหรือวลีที่ประกอบรวมเป็นอาหาร คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยมีความหมายที่เหมือนกัน กล่าวคือ คำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย และคำบอกทิศทาง “lǐ” ในภาษาจีนกลางสามารถประกอบร่วมกับอาหารหรือส่วนประกอบของอาหาร และมีความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหารหรือส่วนประกอบของอาหารได้

5.2.1.2 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ

พื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงแค่ว่าความกว้างและความยาว ไม่มีความลึก แต่กระบวนการทางปริมาตรของมนุษย์มองว่าพื้นที่ในลักษณะนี้มีลักษณะเปรียบเสมือน “รูปทรง” คือมีทั้งความกว้าง ความยาว และความลึก และมีลักษณะเด่นของภาชนะประกอบอยู่ด้วย กล่าวคือ สามารถบรรจุหรือเก็บสิ่งต่าง ๆ ไว้ข้างในได้ ซึ่งสิ่งที่มีลักษณะดังกล่าวจะมีจำนวนจำกัดจากการศึกษาพบเพียง 5 คำ ได้แก่ ประตู หน้าต่าง ม่าน รั้ว กำแพง ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนกลางพบการใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ประกอบรวมและแสดง

⁴ แม้ว่าจากประโยคตัวอย่างจะไม่พบการใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” ที่ใช้ในความหมายนี้ แต่ในความเป็นจริงสามารถใช้อีกคำบอกทิศทาง “lǐ” ในความหมายนี้ได้ เช่น 从甘蔗和甜菜根而来的糖, 接着蜂蜜里、蔬菜里、和水果里的葡萄糖。Cóng gānzhe hé tiáncài gēn ér lái de táng, jiēzhe fēngmìli, shūcài li, hé shuǐguǒ li de pútáotáng.

ความหมายได้ทั้งสามคำ⁵ ในส่วนของภาษาไทย พบว่ามีคำบุพบท “ภายใน”⁶ ที่สามารถใช้ประกอบ
ร่วมและแสดงความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น โดยมีความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่
มีโน้ตค้น 3 มิติ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(108) 车开了, 车窗里伸出一双双小手齐呼“胡妈妈再见”!

Chē kāile, chēchuānglǐ shēnchū yì shuāng shuāng xiǎo
shǒu qí hū “Hú māma zàijiàn”!

รถขับออกไปแล้ว มีมือเล็ก ๆ คู่หนึ่งยื่นออกมาจากกระจกพร้อมกับพูดว่า “คุณแม่หุ
แล้วพบกันใหม่ค่ะ”

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(109) 窗外汽车喇叭声不断, 窗内就是我生活最重要的空间, 白天读书、会友、
搓麻将; ……

Chuāngwài qìchē lǎbā shēng búduàn, chuāngnèi jiù shì
wǒ shēnghuó zuì zhòngyào de kōngjiān, báitiān dúshū,
huì yǒu, cuō májiàng;…

นอกหน้าต่างมีเสียงแตรรถดังอย่างไม่ขาดสาย ส่วนใน/ภายในหน้าต่างเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่สุดใน
การใช้ชีวิตของฉัน ตอนกลางวันอ่านหนังสือ เล่นกับเพื่อน เล่นไพ่จนกระจอก…

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(110) 从彩车的窗帘中伸出一支精致洁白的小手, 往马路边扔出大把的钱币。

Cóng cǎichē de chuāngliánzhōng shēnchū yì zhī jīngzhì
jiébáide xiǎo shǒu, wǎng mǎlùbian rēngchū dà bǎ de
qiánbì.

⁵ จากประโยคตัวอย่างพบคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางประกอบร่วมกับคำ mén “ประตู” chuāng “หน้าต่าง” และ chuānglián “ม่าน” เท่านั้น ส่วนคำ “nèi” พบการประกอบร่วมกับคำ mén “ประตู” และ chuāng “หน้าต่าง” เท่านั้น

⁶ จากประโยคตัวอย่างพบคำบุพบท “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำ “รั้ว” “หน้าต่าง” และ “กำแพง” เท่านั้น

มีมือเล็ก ๆ ที่ชาวสะอาดและนุ่มนวลข้างหนึ่งยื่นออกมาจากข้างในมานของรถขบวนแท้ แล้ว
ขว้างเงินก้อนใหญ่ออกมาที่ริมถนน

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(111) ภายในกำแพงเมืองเป็นพระราชวังทั้งหมด ภายนอกมีผู้คนอยู่อาศัยถึงหมื่นกว่าครัวเรือน

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าคำแปลภาษาไทยของประโยคที่ (109) และ (110) ในภาษาจีนใช้คำ “ใน” “ข้างใน” ร่วมกับ “หน้าต่าง” และ “มาน” ซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติได้ แม้ว่าจากประโยคตัวอย่างที่รวบรวมมาจะไม่พบคำ “ใน” “ข้างใน” ที่ประกอบร่วมกับพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติเลยก็ตาม แต่นั่นก็อาจจะเป็นเพราะว่าแหล่งข้อมูลที่สืบค้นมีข้อจำกัด ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า เมื่อคำหรือวลีที่ประกอบมีความหมายที่แสดงถึงพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางและคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยมาประกอบรวมและแสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโนทัศน์ 3 มิติได้เหมือนกัน

5.2.1.3 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ

พื้นที่ 2 มิติ คือ พื้นที่ที่ประกอบด้วยความกว้างและความยาว สามารถจำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) พื้นที่เขตการปกครอง 2) พื้นที่ราบทั่วไป 3) พื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตแน่นอนได้ 4) พื้นที่ภาพสะท้อน 5) วัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจัดบันทึก

1) พื้นที่เขตการปกครอง ซึ่งอาจเป็นพื้นที่เขตการปกครองทั่วไป เช่น เมือง อำเภอ มณฑล เป็นต้น หรือเป็นพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นชื่อเฉพาะก็ได้ เช่น กรุงเทพฯ เมืองนาโงยา เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้ห้าคำ แต่การใช้คำบอกทิศทางดังกล่าวในภาษาจีนมีข้อจำกัดในการประกอบรวมที่มากกว่าคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” กล่าวคือ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีน สามารถประกอบรวมกับคำนามทั่วไปที่มีความหมายแสดงถึงพื้นที่เขต

การปกครองได้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถประกอบกับพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นชื่อเฉพาะได้ แต่คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” สามารถประกอบรวมได้ทั้งพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นนามทั่วไป และเขตพื้นที่การปกครองที่เป็นชื่อเฉพาะได้ทั้งสองกรณี ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(112) 我在省里获的那个二等奖, 到了北京这儿, 就显得含金量太低了。

Wǒ zài shěnglǐ huò de nà gè èr děng jiǎng, dào le

Běijīng zhèr, jiù xiǎnde hánjīnliàng tài dī le.

รางวัลที่สองที่ฉันได้รับที่มณฑลนั้น พอไปถึงปักกิ่ง จึงรู้ว่ามูลค่าต่ำเกินไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(113) 市内高楼林立。

Shìnèi gāo lóu lín lì.

ตึกสูงระฟ้าตั้งตระหง่านอยู่ในเมือง

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(114) 有些人不可能适应, 或者机会太(少), 就要到都市中去。

Yǒuxiē rén bù kěnéng shìyìng, huòzhě jīhuì tài (shǎo),

jiù yào dào dūshìzhōng qù.

มีบางคนไม่สามารถปรับตัวได้ หรือโอกาสน้อยเกินไป ก็เลยต้องเข้าเมืองไป

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(115) เด็กในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะลูกของคนชั้นกลางซึ่งมักจะมีลูกคนเดียวหรือสองคน จะมีปัญหาบางอย่างที่คล้าย ๆ กัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(116) ชื่อสินค้าที่ผลิตภายในชุมชน ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศก่อนสินค้าต่างประเทศ ฯลฯ

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีทีคำหรือวลีที่ประกอบรวมเป็นพื้นที่เขตการปกครอง คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย สามารถใช้แสดงความหมายได้เหมือนกันภายใต้เงื่อนไขของพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นนามทั่วไป และแตกต่างกันภายใต้เงื่อนไขของพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นชื่อเฉพาะ ซึ่งในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ประกอบร่วมกับพื้นที่เขตการปกครองที่เป็นชื่อเฉพาะได้เท่านั้น

2) พื้นที่ราบทั่วไป ที่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ เช่น สนามฟุตบอล ลานบ้าน ตลาด เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยมาแสดงความหมายได้เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(117) 她才十四岁，跟着她父亲到山林里去采药。

Tā cái shí sì suì, gēnzhe tā fùqin dào shānlínli qù cǎi yào.

หล่อนเพิ่งจะอายุ 14 ปีเอง ก็ตามพ่อของตนไปเก็บสมุนไพรในป่าแล้ว

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(118) 楼房前面的院子内停放着 10 多辆蓝色吉普车。

Lóufáng qiánmian de yuànzinèi tíngfàngzhe shí duō liàng lán sè jí pǔ chē.

ในลานบ้านหน้าอาคารมีรถจี๊ปสีฟ้าจอดอยู่สิบกกว่าคัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(119) 我几乎总是场上最高的球员，看个头小得多的球员跳入场中觉得很奇怪。

Wǒ jīhū zǒng shì chǎngshang zuì gāo de qiúyuán, kàn gè tóu xiǎo de duō de qiúyuán tiàorù chǎngzhōng juéde hěn qíguài.

ผมแทบจะเป็นผู้เล่นที่สูงที่สุดในสนาม เวลามองผู้เล่นคนอื่น ๆ ที่ตัวเล็กกว่ากระโดดเข้าไปในสนามก็รู้สึกแปลกใจอย่างมาก

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(120) ยายเข้าไปในสวนแล้วก็ไปเมียง ๆ มอง ๆ อยู่แถวใต้ต้นมังคุดใหญ่

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(121) ช่วงเย็นวันที่ 22 ธ.ค. ได้รับแจ้งเหตุ มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตภายในสวนยาง

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่คำหรือวลีที่ประกอบรวมเป็นพื้นที่ราบทั่วไป คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย สามารถประกอบรวมได้ และมีความหมายที่บ่งถึงพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ราบได้เหมือนกัน

3) พื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้ พื้นที่ในลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งในอวกาศหรือชั้นบรรยากาศ เช่น ท้องฟ้า จักรวาล อวกาศ เป็นต้น ในส่วนของภาษาจีน สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้สองคำ สำหรับในส่วนของภาษาไทย สามารถใช้คำบุพบท “ใน” ในการแสดงความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(122) 我们的宇宙里至少有 100 万个类星体。

Wǒmen de yǔzhòuli zhìshǎo yǒu yìbǎi wàn gè lèi xīngtǐ.

ในจักรวาลของพวกเราอย่างน้อยมีดวงดวงกว่าหนึ่งล้านประเภท

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(123) 恒星是宇宙中最基本的成员。

Héngxīng shì yǔzhòuzhōng zuì jīběn de chéngyuán.

ดาวฤกษ์คือวัตถุท้องฟ้าที่เป็นดาวสมาชิกพื้นฐานที่สุดในจักรวาล

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(124) หน่วยที่เรียกกันว่าเดือน แต่เดือนก็ไม่ได้มีอะไรเกี่ยวข้องกับวงจรของดวงเดือนในท้องฟ้า

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng”

ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยมีความหมายเหมือนกัน

4) พื้นที่ภาพสะท้อน เกิดจากผลของการสะท้อนแสงแล้วทำให้เกิดภาพบนพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งพื้นที่ที่กล่าวมานี้จะมีจำนวนจำกัด จากการศึกษาพบเพียง 2 คำ คือ กระจกและน้ำ ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้สองคำ ในส่วนของภาษาไทย ไม่พบประโยคตัวอย่างในความหมายนี้ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(125) 狗衔肉过桥，看见水里的影子，以为是另一只狗也衔着肉；……

Gǒu xián ròu guò qiáo, kànjiàn shuǐli de yǐngzi, yīwéi shì lìng yì zhī gǒu yě xiánzhe ròu;...

สุนัขคาบเนื้อข้ามสะพาน เห็นเงาในน้ำ จึงคิดว่าเป็นสุนัขอีกตัวที่กำลังคาบเนื้ออยู่เหมือนกัน...

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(126) 在想象中，你在镜子中看到的不是自己。

Zài xiǎngxiàngzhōng, nǐ zài jìngzìzhōng kàndào de bú shì zìjǐ.

ในจินตนาการ สิ่งที่คุณเห็นในกระจกไม่ใช่ตนเอง

ประโยคภาษาไทย

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ในส่วนของภาษาไทย จากการศึกษาประโยคตัวอย่างไม่พบคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ประกอบร่วมกับพื้นที่ภาพสะท้อนและแสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน แต่ถ้าหากศึกษาจากคำแปลของประโยคภาษาจีนที่ (125) และ (126) พบว่าในภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” ประกอบกับพื้นที่ภาพสะท้อนและมีความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อนได้ ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าในกรณีที่แสดงความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” กับคำบุพบท “ใน” จะมีความหมายเหมือนกัน

5) วัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เช่น กระดาษ กระดาน สัญญา เป็นต้น ทั้งนี้ในประโยคจะต้องมีคำกริยาที่แสดงถึงการบันทึก เช่น “จด” “เขียน” “บันทึก” มาประกอบรวมด้วย ถึงจะสามารถแสดงความหมายว่าอยู่ในภายในพื้นที่ 2 มิติ ที่เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ในกรณีนี้มีเพียงคำบุพบท “ใน” คำเดียวที่สามารถแสดงความหมายนี้ได้ ส่วนคำบุพบท “ข้างใน” “ภายใน” และคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ไม่สามารถใช้ในความหมายนี้ได้ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(127) จากนั้น ถ้ามประเด็นคำถามแต่ละคำถามโดยขอให้นักศึกษาแต่ละคนจดคำตอบที่แต่ละคนคิด
ได้ลงในกระดาษ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

⁷ ในความหมายนี้ ภาษาจีนจะใช้คำบอกทิศทาง 上 shàng แทน โดยอาจจะอยู่ในโครงสร้าง “คำกริยาที่แสดงถึงการบันทึก + 在 zài + วัสดุที่ใช้ในการบันทึก + 上 shàng” หรือ “在 zài + วัสดุที่ใช้ในการบันทึก + 上 shàng + คำกริยาที่แสดงถึงการบันทึก” เช่น 写在白板上 xiě zài bǎibǎnshàng “จดลงในกระดาษ”

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีนี้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” มีความหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบุพบท “ใน” คำเดียวเท่านั้นที่ใช้ในความหมายนี้ได้

5.2.1.4 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ

พื้นที่ 1 มิติ คือ พื้นที่ที่มีเพียงความยาวเท่านั้น ไม่มีความกว้างและความลึก มีลักษณะเด่นเปรียบเสมือน “เส้น” พื้นที่ในลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่ ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนมีเพียงคำบอกทิศทาง “nèi” เพียงคำเดียวที่ใช้ในความหมายนี้ได้ ในส่วนของภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(128) 此外两三里内没有人烟。

Cǐwài liǎng sān lǐnèi méiyǒu rényān.

นอกจากนี้ ในระยะสองสามลี้ ไม่มีผู้คนหนาแน่น

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(129) เมื่อจู่ ๆ แสงสีขาวก็สว่างวาบขึ้น สว่างจนกระทั่งเห็นทางเดินในระยะสามก้าวได้อย่างสบาย ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(130) ภายในระยะ ๕๐ โยชน์นี้ ไม่มีบ้านหรือนิคมเลย

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีนี้ คำบอกทิศทาง “nèi” กับ คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มีความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติเหมือนกัน

5.2.1.5 บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ

พื้นที่ไร้มิติ คือ พื้นที่ที่ไม่มี ความกว้าง ความยาว และความลึก มีลักษณะเด่นเปรียบเสมือน “จุด” พื้นที่ในลักษณะนี้จะอยู่ในรูปของตำแหน่งของพื้นที่ ในกรณีนี้มีคำบุพบท “ใน” ที่สามารถประกอบรวมได้เพียงคำเดียวเท่านั้น^๘ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(131) ผู้จัดการฝ่ายบุคคลคือคนที่ผมนัดหมายไว้ เขากำลังยืนคุยกับใครคนหนึ่งอยู่ ผมยืนรอไม่ห่าง ในตำแหน่งที่เขาจะสังเกตเห็นได้ง่าย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่บ่งถึงอยู่ในตำแหน่งของพื้นที่ไร้มิติ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีนกลางกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” จะมีความหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบุพบท “ใน” คำเดียวที่สามารถใช้ในความหมายนี้ได้เท่านั้น

^๘ ในความหมายนี้ภาษาจีนจะใช้ในโครงสร้าง “在 zài + นาม/นามวลี + 的位置 de wèizhi” หรือ “在 zài + สถานที่”

5.2.2 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ความหมายโดยนัยของคำอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น ความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะของบุคคล และความสุภาพของภาษา ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยวิธีการเปรียบเทียบมาช่วยในการตีความหมาย ความหมายโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.2.2.1 บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม

ขอบเขตทางสังคมสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1) ระดับชนชั้นหรือลักษณะของสังคมที่เป็นไปตามกฎระเบียบหรือเงื่อนไขที่มีร่วมกัน ทั้งนี้รวมถึงตัวกฎระเบียบ เงื่อนไข หรือระบบวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มคนทางสังคมด้วย ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกทิศทาง “nèi” มีข้อกำหนดในการใช้ที่มากกว่าคำ “zhōng” และ “lǐ” กล่าวคือ คำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบกับคำหรือวลีที่มีคำ 社会 shèhuì “สังคม” และ 系统 xìtǒng “ระบบ” ทำหน้าที่เป็นความหมายหลักได้เท่านั้น ในส่วนของภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้เพียงสองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(132) 这在我国的法律里是第一次出现。

Zhè zài wǒ guó de fǎlǜlǐ shì dì yī cì chūxiàn.

นี่คือการปรากฏเป็นครั้งแรกในกฎหมายของประเทศฉัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(133) 在当前的信息社会内, 谁不重视信息, 谁就不是好的职业人员。

Zài dāngqián de xìnxī shèhuì nèi, shéi bú zhòngshì

xìnxī, shéi jiù bú shì hǎo de zhíyè rényuán.

ในสังคมสารสนเทศสมัยปัจจุบันนี้ ผู้ใดที่ไม่ให้ความสำคัญกับสารสนเทศ ผู้นั้นจะไม่ใช่ผู้ประกอบอาชีพที่ดี

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(134) 资本主义社会中的教育仍然具有鲜明的阶级性。

Zìběn zhǔyì shèhuìzhōng de jiàoyù réngrán jù yǒu
xiānmíng de jiējíxìng.

การศึกษาในสังคมนิยมยังคงมีกลิ่นอายของระดับชนชั้นที่แจ่มชัดอยู่

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(135) การดำเนินกิจการของนิติบุคคลให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้แทนของนิติบุคคลนั้น เว้นแต่
จะได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในกฎหมาย ข้อบังคับ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(136) อีกประการหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มิได้เกิดขึ้นภายนอกสังคมของเรา หากแต่อยู่
ภายในสังคมทุกหนแห่ง มนุษย์จึงไม่มีทางหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในความหมายที่บ่งถึง
ภายในขอบเขตทางสังคมที่เป็นระดับชนชั้นหรือลักษณะของสังคม หรือตัวถูกระเบียบ เงื่อนไข หรือ
ระบบวัฒนธรรม คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” กับคำบุพบท “ใน” และ
“ภายใน” จะมีความหมายที่เหมือนกัน ส่วนคำบอกทิศทาง “nèi” จะมีข้อจำกัดในการแสดง
ความหมายที่มากกว่าคำอื่น ๆ โดยสามารถใช้ในความหมายที่มีคำ 社会 shèhuì “สังคม” และ
系统 xìtǒng “ระบบ” ทำหน้าที่เป็นความหมายหลักได้เท่านั้น

2) งานพิธีหรืองานกิจกรรมต่าง ๆ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง
“lǐ” และ “zhōng” และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สี่คำ แต่คำบอก
ทิศทาง “lǐ” และคำบุพบท “ภายใน” มีข้อจำกัดในการประกอบร่วมกับงานที่มากกว่าคำอื่น
กล่าวคือ คำบอกทิศทาง “lǐ” สามารถประกอบร่วมกับงานรื่นเริง งานไหว้บรรพบุรุษ และงานการ
แข่งขันกีฬาได้เท่านั้น ส่วนคำบุพบท “ภายใน” จากการศึกษาพบว่าจะประกอบร่วมกับคำ “งาน” ซึ่ง
คำ “งาน” นี้เป็นคำนามที่เป็นชื่อเรียกรวมงานต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(137) 业余拳击将保留在奥运会里。

Yèyú quánjī jiāng bǎoliú zài Àoyùnhuìlǐ.

มวยสมัครเล่นยังคงอยู่ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกต่อไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(138) 现代舞表演在晚会中出现次数最多, ……

Xiàndài wǔ biǎoyǎn zài wǎnhuìzhōng chūxiàn cìshù zuìduō,...

การแสดงเต้นรำร่วมสมัยพบเห็นมากที่สุดในงานเลี้ยง...

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(139) ผู้อำนวยการฝ่ายภาคพื้นยุโรปและแอฟริกา พร้อมทั้งกับตันและลูกเรือ และผู้โดยสารใน
เที่ยวบินนั้นร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีเปิดการเปิดเส้นทางบินในทวีปแอฟริกา

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(140) นอกจากนี้ ภายในงานยังมีกิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรม
บนเวที และลานแสดงผลงาน

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีที่แสดงความหมายบ่งถึงภายใน
ขอบเขตทางสังคมที่เป็นงานพิธีหรืองานกิจกรรม คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษา
จีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยมีความหมายเหมือนกัน แต่คำบอกทิศทาง
“lǐ” และคำบุพบท “ภายใน” จะมีข้อจำกัดในการประกอบร่วมกับงานต่าง ๆ มากกว่าคำอื่น

3) ตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม ในกรณีนี้จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่ใช้ในความหมายนี้ได้ โดยมีความหมายว่าอยู่ในขอบเขตทางสังคมที่เป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม⁹ เช่น

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(141) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคคงจะต้องมีบทบาทและทำงานหนักขึ้น ในฐานะผู้ตรวจสอบ ให้แก่ประชาชนผู้บริโภค

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีที่แสดงความหมายบ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคมที่เป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” มีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ มีเพียงคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวที่ใช้แสดงความหมายนี้ได้เท่านั้น

5.2.2.2 บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา

ขอบเขตของเวลาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ช่วงหรือระยะเวลาของเวลา ซึ่งอาจจะใช้คำบอกเวลา กาลวิเศษณ์ หรือวลีที่มีความหมายบอกเวลามาแสดงความหมายของช่วงเวลาก็ได้ ในกรณีนี้ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” มาแสดงความหมายได้ทั้งสามคำ แต่คำบอกทิศทาง “nèi” จะมีข้อจำกัดในการประกอบร่วมกับคำบอกเวลาที่มากกว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng”¹⁰ นอกจากนี้คำบอกทิศทาง “nèi” ยังมีความหมายแฝงที่เน้นว่าอยู่ใน

⁹ ในความหมายนี้ภาษาจีนจะใช้กริยาลี “担任 dānrèn “ดำรงตำแหน่ง” + ตำแหน่ง” เช่น 担任设计总监 dānrèn shèjì zǒngjiān “ในฐานะหัวหน้านักออกแบบ” เป็นต้น

¹⁰ ดูคำอธิบายในหัวข้อ 3.2.2.2 ประกอบ

ขอบเขตของช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือเน้นว่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ถ้าหากเราต้องการเน้นว่าอยู่ภายในช่วงเวลาใด ๆ จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “nèi” ได้คำเดียว ซึ่งกรณีนี้จะเห็นได้ชัดในประโยคคำสั่ง เช่น

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(142) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

Jīnniánlǐ zhìshǎo yào nǎxia sānqiān wàn yuán lìrùn.

ในปีนี้ อย่างน้อยจะต้องได้กำไรสามสิบล้านหยวน

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(143) 每次要在两个小时内把三天的课程补完。

Měi cì yào zài liǎng gè xiǎoshíneì bǎ sān tiān de kèchéng bǔwán.

ทุกครั้งจะต้องทบทวนบทเรียนที่เรียนสามวันให้จบภายในสองชั่วโมง

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(144) 这时正是一天中最冷最黑暗的时候。

Zhè shí zhèng shì yì tiān zhōng zuì lěng zuì hēi'àn de shíhou.

เวลานี้เป็นช่วงเวลาที่หนาวที่สุดและมืดที่สุดของวัน

ในภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ประกอบร่วมกับคำหรือวลีที่มีความหมายบ่งถึงเวลา และแสดงความหมายบ่งถึงภายในขอบเขตของช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้ แต่คำบุพบท “ภายใน” จะมีความหมายแฝงที่เน้นถึงอยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดส่วนใหญ่จึงปรากฏให้เห็นในประโยคเงื่อนไข ประโยคคำสั่ง หรือประโยคที่มีคำวิเศษณ์บอกความคาดคะเนประกอบด้วย ส่วนคำบุพบท “ใน” ไม่มีความหมายแฝงที่เน้นถึงอยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดเช่นนี้

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(145) คุณปู่ตอบแกมหัวเราะ นี่แหละบทกวีของกวีเอกชาวอิตาลี ในศตวรรษที่ ๒๐ นี้แหละ
ชื่อจูเซปเป อุงกาเตติ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(146) ห้างร้านหนึ่งส่งสินค้าไปยังบ้านของนาย ก. โดยแจ้งไว้ด้วยว่า ถ้า นาย ก. ไม่ส่งสินค้าคืนให้ร้าน
ภายใน 7 วัน ถือว่านาย ก. ตกลงซื้อสินค้านั้น

ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่าในกรณีที่แสดง
ความหมายบ่งถึงในขอบเขตของเวลาที่เป็นช่วงหรือระยะเวลา คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi”
และ “zhōng” กับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” สามารถใช้ในการแสดงความหมายได้เหมือนกัน
แต่คำบอกทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ภายใน” จะมีความหมายแฝงที่เน้นว่าอยู่ในขอบเขตของ
ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และไม่สามารถเกินขอบเขตที่กำหนดได้ ฉะนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะพบคำบอก
ทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ภายใน” ในประโยคคำสั่ง หรือประโยคเงื่อนไข

2) ช่วงหรือระยะเวลา ที่มีความหมายแฝงแสดงถึงเหตุการณ์ที่
สำคัญอยู่ด้วย ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng และคำบุพบท “ใน”
มาแสดงความหมายได้สามคำเท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(147) 节日里, 孩子们打扮得漂漂亮亮的。

Jiérìlǐ, háizimen dǎban de piàopiàoliàngliàng de.

ในวันเทศกาล พวกเขาเด็ก ๆ แต่งตัวกันอย่างสวยงาม

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(148) 鞋子很难找, 也许赛季中会好找一些, 但也难说。

Xiézi hěn nán zhǎo, yěxǔ sàijìzhōng huì hǎo zhǎo yì xiē, dàn yě nánshuō.

รองเท้าหายากมาก แต่บางที่ในช่วงฤดูกาลการแข่งขันอาจจะหาง่ายขึ้นมาหน่อย แต่นั่นก็พูดยากอีกนั่นแหละ

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(149) ในปีที่สีนามิเกิด เขาหลักเพียงจะบูมได้แคปีเดียว

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในความหมายที่บ่งถึงขอบเขตของช่วงหรือระยะเวลาของเวลาที่มีความหมายแฝงแสดงถึงเหตุการณ์ที่สำคัญอยู่จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยในการสื่อความหมายได้เหมือนกัน

5.2.2.3 บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ

ในความหมายนี้ คำหรือวลีที่ประกอบรวมจะมีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย แต่ความหมายของอวัยวะที่ประกอบรวมในความหมายนี้จะเป็นความหมายเปรียบเทียบที่ขยายมาจากความหมายที่แสดงถึงอวัยวะจริง ๆ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” มาสื่อความหมายได้ทั้งห้าคำ แต่ทั้งนี้คำบอกอวัยวะที่ใช้ในการสื่อความหมายเปรียบเทียบนี้จะมิจำกัด และการประกอบรวมกับอวัยวะที่มีความหมายเปรียบเทียบนี้ก็มิลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 การประกอบรวมของคำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” กับคำบอกอวัยวะที่มีความหมายเปรียบเทียบ

คำ	คำบอกอวัยวะ/ร่างกาย												
	มือ	ใจ	แขน	ตา		อก	ตัว		ท้อง	หัว	สมอง	ปาก	กระดูก
				ดวงตา	ตา		ตัว	กาย					
lǐ	+	+	-	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+
zhōng	+	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-
ใน	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-
ข้างใน	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
ภายใน	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-

(หมายเหตุ : 1) เครื่องหมาย “+” แสดงว่าสามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้ เครื่องหมาย 2) เครื่องหมาย “-” แสดงว่าไม่สามารถประกอบรวมกับคำ ๆ นั้นได้)

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(150) 我总是自信满满地认为, 什么事情到为了我手里能解决。

Wǒ zǒng shì zìxìn mǎnmǎn de rènwéi, shénme shìqìng dào wèile wǒ shǒulǐ néng jiějué.

ฉันมักจะมั่นใจเต็มร้อยว่า ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม เมื่อมาอยู่ในมือฉันแล้วก็จะสามารถแก้ได้ทุกเรื่อง

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(151) 当你的心里装了有多少人的时候, 你的心里就有多大, ……

Dāng nǐ de xīnli zhuāngle yǒu duōshao rén de shíhou, nǐ de xīn liàng jiù yǒu duō dà,...

ตอนที่ในใจของคุณมีใครอยู่มากมาย ขนาดใจของคุณใหญ่แค่ไหน...

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(152) ชายนั้นหัวเราะในใจ เรื่องแบบนี้ต่อให้อยู่ในนิทาน เธอยังไม่เชื่อเลย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(153) หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็จะแสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย แต่พูด ๆ อยู่ข้างในใจ คนอื่น ๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(154) หญิงสาวก็มองเดินไปอีกข้างเพื่อหลบสายตา ทั้งโกรธ ทั้งเสียหน้า ทั้งเงินอายุ หลากหลาย ความรู้สึก วิ่งพล่านกันอยู่ภายในอก

ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในความหมายที่บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายที่เปรียบเทียบสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยในการแสดงความหมายได้ แต่การประกอบร่วมกับบอวัยวะที่มีความหมายเปรียบเทียบนั้นจะมีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันตามตารางข้างต้นนี้

5.2.2.4 บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์

ในความหมายนี้ สามารถจำแนกจำนวนพหูพจน์ได้ 2 ประเภท คือ จำนวนพหูพจน์ และกลุ่มซึ่งเป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ

1) จำนวนพหูพจน์ ที่เกิดจากการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากวัตถุประสงค์ หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวที่มีร่วมกัน ซึ่งจำนวนพหูพจน์นี้ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปแบบภาษาที่เป็นวลี เช่น รูปภาพเหล่านี้ หนังสือหลายเล่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนพหูพจน์ยังปรากฏในรูปของคำสรรพนามที่เป็นพหูพจน์อีกด้วย เช่น พวกเขา พวกเขา เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้สามคำ โดยคำบอกทิศทาง “lǐ” และคำบุพบท “ใน” จะประกอบร่วมกับวลีที่มีความหมายพหูพจน์ได้เท่านั้น ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำสรรพนามที่เป็นพหูพจน์ได้ แต่คำบอกทิศทาง “zhōng” สามารถประกอบรวมได้ทั้งสองกรณี ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(155) 我给你的这些照片里的人, 有好些你应该认识的, 可你好像并没有认出来 ?

Wǒ gěi nǐ de zhèxiē zhàopiànli de rén, yǒu hǎoxiē nǐ
yīnggāi rènshi de, kě nǐ hǎoxiàng bìng méiyǒu rèn
chulai?

คนที่อยู่ในรูปภาพที่ฉันให้คุณเหล่านี้ มีบางคนที่คุณอาจจะรู้จัก แต่ว่าอาจจะนึกไม่ออกเท่า
นั่นเอง

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(156) 在我读过的几十本书中, 没有发现过错字、别字、漏字、缺页。

Zài wǒ dúguo de jǐ shí běn shūzhōng, méiyǒu fāxiànguo
cuòzì, biézi, lòu zì, quē yè.

ในบรรดาหนังสือหลายสิบเล่มที่ผมเคยอ่านมา ไม่เคยพบตัวอักษรที่เขียนผิด เขียนเป็นคำอื่น
เขียนตกหล่น หรือหน้าขาดหายไป

(157) 他们中有些人我可以经常看到。

Tāmēnzhōng yǒuxiē rén wǒ kěyǐ jīngcháng kàndào.

ในบรรดาพวกเขา มีบางคนที่คุณอาจจะเจอได้บ่อย ๆ

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(158) อาหารแช่แข็งเริ่มเป็นที่ต้องการตั้งแต่ชาวญี่ปุ่นมีตู้เย็นในแต่ละครัวเรือน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

2) กลุ่มซึ่งเป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ เช่น กลุ่มผู้สูบบุหรี่ กลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น หรืออาจจะเป็นคำนามทั่วไป แต่เมื่อปรากฏในบริบทบางประการทำให้คำนามนั้นกลายเป็นจำนวนพหูพจน์ เช่น สมุนไพร ยุวเกษตรกร เป็นต้น ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สี่คำ แต่คำบุพบท “ภายใน” สามารถใช้ร่วมกับนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยนามบอกหมวดหมู่ได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(159) 从这一天开始, 在整个少儿旅行团里, 夏云最关心、最注意的人就是小范海。

Cóng zhè yì tiān kāishǐ, zài zhěnggè shàor'ér lǚxíng tuánli, Xià Yún zuì guānxīn, zuì zhùyì de rén jiù shì Xiǎo Fàn Hǎi.

ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กทั้งหมด คนที่เชี่ยวชาญเอาใจใส่และสนใจที่สุดก็คือเสี่ยวฟั่นไห่

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(160) 在这些接受治疗的吸毒者中, 死亡率和犯罪率也大大降低。

Zài zhèxiē jiēshòu zhìliáo de xīdúzhězhōng, sǐwáng lǜ hé fànzùì lǜ yě dàdà jiàngdī.

ในจำนวนผู้เสพยาที่ได้รับการรักษาเหล่านี้ อัตราการเสียชีวิตและการกระทำผิดกฎหมายก็ลดลงไปมาก

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(161) การเพิ่มราคาบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(162) ชายหญิงต้องมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่เพียงแต่ในครอบครัว หรือภายในแค่ตระกูลเดียวกัน เท่านั้น แต่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในระดับชุมชนและสังคมใหญ่

นอกจากนี้ยังพบว่า หากต้องการเน้นว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ในจำนวนใด จำนวนหนึ่ง ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ได้เพียงสองคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(163) 而我, 现在是你们中的一员了。

Er wǒ, xiànzài shì nǐmenzhōng de yì yuán le.

และฉัน ตอนนี่ก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในบรรดาพวกคุณแล้ว

ประโยคภาษาไทย**ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :**

(164) ใบแปะก๊วยเป็นอีกหนึ่งในสมุนไพรที่ได้รับความนิยมมายาวนานนับพันปี

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในความหมายที่บ่งถึง ภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์ที่เป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป โดยปราศจากวัตถุประสงค์ หรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ได้ทั้งสามคำ แต่ถ้าใช้ในความหมายของกลุ่มซึ่งเป็นการรวมตัวของสิ่งต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์หรือลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ”

“zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ภายใน” ได้ทั้งสี่คำ แต่ถ้าใช้ในความหมายที่เน้นว่าสิ่งใดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใด จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” และคำบุพบท “ใน” ได้เพียงสองคำ

5.2.2.5 บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้

แหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ จำแนกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1) สื่อกลางที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่ง อาจจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ก็ได้ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สี่คำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(165) 这不再是小说里的幻影。

Zhè bú zài shì xiǎoshuōlǐ de huànyǐng.

นี่ไม่ใช่ภาพลวงตาในนวนิยายอีกต่อไป

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(166) 书中还介绍了许多种以小本钱赚大钱的方法。

Shūzhōng hái jièshào le xǔduō zhōng yǐ xiǎo běn qián zhuàn dà qián de fāngfǎ.

ในหนังสือยังแนะนำถึงวิธีการในการหาเงินจากเงินก้อนเล็กให้กลายเป็นก้อนใหญ่ไว้หลายวิธี

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(167) หนึ่งในห้าของผู้สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโทรทัศน์โดยผ่านละคร และสัญลักษณ์ทางการค้าในรายการต่าง ๆ

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(168) หล่อนติดใจรายละเอียดภายในเล่มเหลือเกินแล้ว เนื่องด้วยพบภาพประกอบคำอธิบายเรื่อง
เหรียญและตราโบราณ ที่บางอันหล่อนเคยเห็นอยู่ในตู้เก็บสมบัติของบิดา

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่เป็นความหมายซึ่งบ่งถึงภายใน
แหล่งที่มาของข่าวสารที่เป็นสื่อที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และ
คำบุพบท “ใน” “ภายใน” จะมีความหมายที่เหมือนกัน

2) ตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” และคำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายในลักษณะนี้ได้เพียงสามคำ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(169) 数学里也要比较量的大小, “=” (相等), “<” (小于), “>” (大于), 就是
数学上用来比较大小的符号。

Shùxuéli yě yào bǐjiào liàng de dàxiǎo, “=” (xiāngděng),
“<” (xiǎo yú), “>” (dà yú), jiù shì shùxuéshàng yòng lái
bǐjiào dàxiǎo de fúhào.

ในวิชาคณิตศาสตร์ก็ต้องเปรียบเทียบปริมาณของขนาด “=” คือ (เท่ากับ) “<” คือ (น้อยกว่า)
“>” คือ (มากกว่า) ซึ่งก็คือเครื่องหมายที่นำมาใช้เปรียบเทียบขนาดในวิชาคณิตศาสตร์

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(170) 汉语中的量词, 尤其是名量词, 特别丰富多采, ……

Hànyǔzhōng de liàngcí, yóuqí shì míng liàngcí, tèbié
fēngfù duō cǎi, ……

ลักษณนามในภาษาจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณนามของคำนาม มีหลากหลายมากมายเป็นพิเศษ…

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(171) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงในภาษา
สันสกฤตได้นั่นเอง

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่เป็นความหมายซึ่งป่งถึงภายใน
แหล่งที่มาของข่าวสารที่เป็นตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng”
ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่เหมือนกัน

3) ข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง
“lǐ” “nèi” “zhōng” ในภาษาจีน และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยมาแสดงความหมายได้
ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(172) 毕清的工作很忙碌，一天办公远不止八个小时，在他的时间表里，几乎没有
有节假、休息日。

Bì Qīng de gōngzuò hěn mánglù, yì tiān bàn gōng yuǎn bù zhǐ
bā gè xiǎoshí, zài tā de shíjiān biǎoli, jīhū méiyǒu jié
jià, xiūxiǐ.

งานของบีชิงยุ่งมาก วันหนึ่งทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง ในตารางเวลาของเขาแทบจะไม่มีวันหยุด
หรือวันพักผ่อนเลย

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(173) 图内数据来源于上述国家公布的国防报告、财政报告或其他政府文告。

Tú nèi shùjù lái yuán yú shàngshù guójiā gōngbù de guófáng
bàogào, cáizhèng bàogào huò qítā zhèngfǔ wéngào.

ตัวเลขอ้างอิงในรูปภาพมีที่มาจากประกาศรายงานเรื่องการป้องกันประเทศ ประกาศรายงาน
เรื่องการเงินการคลัง และประกาศอื่น ๆ จากรัฐบาล

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(174) 图中的男人头戴帽子, 右手持鱼叉, 左手持鱼,

Túzhōng de nánrén tóu dài màozi, yòushǒu chí yú chā,
zuǒshǒu chí yú,...

ผู้ชายที่อยู่ในภาพสวมหมวกที่ศีรษะ มือขวาคมวก มือซ้ายถือปลา...

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(175) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงในภาษา
สันสกฤตได้นั่นเอง ดังตัวอย่างในตารางแสดงการเปรียบเทียบอักษรไทยกับเสียงในภาษา
สันสกฤต

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่เป็นความหมายซึ่งบ่งถึงภายใน
แหล่งที่มาของข่าวสารที่เป็นตารางหรือรูปภาพ คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” ใน
ภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่เหมือนกัน

5.2.2.6 บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ

ในความหมายนี้ ในส่วนของภาษาจีนจะใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” และ
“zhōng” ในการแสดงความได้สองคำ โดยคำบอกทิศทางทั้งสองนี้จะต้องประกอบร่วมกับ
คำคุณศัพท์บอกลักษณะหรือคำนามที่มีความหมายแสดงถึงสภาพหรือลักษณะ สำหรับในส่วนของ
ภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในการสื่อความหมายได้สองคำ โดยคำบุพบท
“ใน” จะประกอบร่วมกับนามวลีที่มีความหมายบอกสภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะขึ้นต้นด้วยคำ “สภาพ”
หรือ “ลักษณะ” และคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “ความ” ได้ ส่วนคำบุพบท “ภายใน” จะประกอบ
ร่วมกับนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำ “สภาพ” ได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(176) 在这个状态里, 所有的人都认为进一步的改善是不可能的。

Zài zhè gè zhuàngtài lǐ, suǒyǒu de rén dōu rènwéi jìnyí bù de gǎishàn shì bù kěnéng de.

ในสภาพแบบนี้ คนทั้งหมดล้วนคิดว่าการปรับปรุงตัวไปอีกขั้นนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(177) 那少女金发碧眼, 美丽中透出智慧。

Nà shàonǚ jīn fà bì yǎn, měilìzhōng tòuchū zhìhuì.

สาวน้อยผมบลอนด์นัยน์ตาสีฟ้าคนนั้น ในความงดงามก็ฉายแววว่ามีความฉลาดอยู่ด้วย

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(178) ทิพกฤตจะทำอะไรได้อีกล่ะ นอกจากรีบเปิดประตูรถและเชิญตัวเองเข้าไป ภายในรถที่อยู่ใน ความเงิบงันน่าอึดอัด

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(179) คนเราเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเองภายในสภาพแวดล้อมเฉพาะที่จำกัดของแต่ละคน

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่เป็นความหมายซึ่งบ่งถึงภายใน

สภาพหรือลักษณะ คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน”

“ภายใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่เหมือนกัน

5.2.2.7 บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ

ในบริบทนี้ ในส่วนของภาษาจีนสามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” ในการสื่อความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ในส่วนของภาษาไทยสามารถใช้คำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในการสื่อความหมายได้สองคำ โดยคำบอกทิศทาง “zhōng” จะประกอบพร้อมกับคำกริยา หรือกริยาวิเศษณ์ ส่วนคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” จะประกอบพร้อมกับคำอาการนาม หรือนามวลีที่ประกอบด้วยอาการนามที่ขึ้นต้นด้วยคำ “การ” ดังนี้

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(180) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。

Pǎobùzhōng zuìhǎo yòng bízi hūxī, huòzhě yòng bízi
xīqì yòng kǒu hūqì.

ในการวิ่ง ควรจะใช้จมูกสำหรับหายใจเข้า-ออก หรือไม่ก็ใช้จมูกในการหายใจเข้าและใช้ปาก
ในการหายใจออก

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(181) คู่เราก็มึงอนมีเสียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการร้องกัน

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(182) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา
ความสุขเป็นสมบัติของจิตรกร

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในกรณีที่เป็นความหมายซึ่งป่งถึงภายใน กระบวนการของการกระทำ คำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ภายใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่เหมือนกัน

5.2.2.8 ป่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร

จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า มีเพียงคำบอกทิศทาง “lǐ” ในภาษาจีนกลางคำเดียวที่สามารถแสดงความหมายนี้ได้เพียงคำเดียว โดยจะประกอบพร้อมกับคำนามที่มีความหมายเกี่ยวกับหน่วยงาน องค์กร และทำหน้าที่เสมือนบุคล กล่าวคือสามารถทำหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา เป็นเป้าหมายของการกระทำกริยานั้น ๆ เมื่อคำบอกทิศทาง “lǐ” ปรากฏในบริบทนี้ จะมีความหมายที่แสดงถึงสมาชิกที่อยู่ในเขตการปกครอง หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ หรืออาจจะหมายถึงตัวแทน หรือตัวเขตการปกครอง หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ เลยก็ได้ ดังตัวอย่างเช่น

ประโยคภาษาจีน

ประโยคตัวอย่างของคำ “lǐ”:

(183) 厂里叫我到上海去一趟。

Chǎnglǐ jiào wǒ dào Shànghǎi qù yí tàng.

ทาง/ที่โรงงานให้ผมไปเซี่ยงไฮ้สักครั้ง

(184) 我常给家里打电话, 每次妈妈问我最近怎么样, 我都说挺好的。

Wǒ cháng gěi jiālǐ dǎ diànhuà, měi cì māma wèn wǒ

zuìjìn zěnmeyàng, wǒ dōu shuō tǐnghǎo de.

ฉันโทรศัพท์หาทาง/ที่บ้าน¹¹ บ่อย ๆ ทุกครั้งแม่จะถามว่า ช่วงนี้เป็นอย่างไรบ้าง ฉันมักจะตอบกลับไปทุกครั้งว่า สบายดีค่ะ

ประโยคตัวอย่างของคำ “nèi”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “zhōng”:

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

¹¹ ในความหมายนี้ ภาษาไทยจะใช้คำ “ที่” หรือ “ทาง” ประกอบกับหน่วยงาน องค์กร

ประโยคภาษาไทย

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในบริบทที่หมายถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” ในภาษาจีนกลางได้เพียงคำเดียว โดยคำบอกทิศทาง “lǐ” จะประกอบพร้อมกับคำนามที่มีความหมายเกี่ยวกับหน่วยงาน องค์กร ที่ทำหน้าที่เสมือนบุคคลซึ่งเป็นผู้กระทำกริยาดังตัวอย่างที่ (188) และทำหน้าที่เสมือนบุคคลซึ่งเป็นเป้าหมายของการกระทำกริยาดังตัวอย่างที่ (189) ในส่วนของภาษาไทย ไม่พบการใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ที่ประกอบกับหน่วยงาน หรือองค์กรและมีความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ฉะนั้นจึงอนุมานได้ว่าไม่สามารถใช้คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในความหมายนี้ได้ แต่หากต้องการสื่อความหมายนี้ในภาษาไทย จะใช้คำ “ทาง” หรือ “ที่” มาประกอบพร้อมกับหน่วยงาน หรือองค์กร องค์กร ดังเช่นคำแปลภาษาไทยในตัวอย่างที่ (186) และ (187) แต่ทั้งนี้คำ “ทาง” และ “ที่” นั้นต่างกันตรงที่คำ “ทาง” เป็นภาษาเขียน ส่วนคำ “ที่” เป็นภาษาพูด ฉะนั้นคำ “ทาง” จึงมีความหมายที่เป็นทางการกว่าคำ “ที่”

5.2.2.9 บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่

จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่ามีคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยเพียงคำเดียวที่สามารถใช้แสดงความหมายนี้ได้เท่านั้น ไม่สามารถใช้คำบุพบท “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย และคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางมาแสดงความหมายนี้ได้¹² โดยจะประกอบในโครงสร้าง “บุคคล + ใน + เครื่องแต่งกาย” ซึ่งเครื่องแต่งกายนี้จะอยู่ในรูปที่เป็นชุดที่มีพร้อมทั้งเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง โดยมีความหมายว่าบุคคลนั้นแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบใด ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

¹² ในความหมายนี้ ภาษาจีนจะใช้ในโครงสร้าง “穿着 Chuānzhe (สวมใส่) + เครื่องแต่งกาย + 的 de (ของ) + บุคคล” เช่น 穿着黑色制服的三位士兵 Chuānzhe hēisè zhìfú de sān wèi shìbīng “ทหารในชุดเครื่องแบบสีดำสามนาย”

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(185) ชายร่างสูงใหญ่หน้าตาอัปลักษณ์ในชุดสูทนั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวใหญ่แต่เพียงลำพัง

(186) ทหารในชุดเครื่องแบบสีดำสามนายกำลังปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังมิให้มีผู้ใดล่องล้าเข้าไปใน
อาณาเขตศักดิ์สิทธิ์ได้

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่แตกต่างกันหากอยู่ภายใต้บริบทที่หมายถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ โดยในบริบทนี้มีคำบุพบท “ใน” ที่ใช้แสดงความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

5.2.2.10 บ่งถึงการเป็นเจ้าของ

จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่ามีคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย เพียงคำเดียวที่สามารถใช้แสดงความหมายนี้ได้เท่านั้น ไม่สามารถใช้คำบุพบท “ข้างใน” “ภายใน” ในภาษาไทย และคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางมาแสดงความหมายนี้ได้¹³ โดยคำบุพบท “ใน” จะประกอบร่วมกับคำหรือวลีที่เป็นชื่อของบุคคล ดังโครงสร้าง “... + ใน + บุคคล” และด้านหน้าคำบุพบท “ใน” จะมีคำหรือวลีที่แสดงถึงผลงานเขียน บุคคลมา หรือคำกริยา “อ้าง” หรือ “อ้างถึง” ประกอบร่วม¹⁴ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

¹³ ในความหมายนี้ ภาษาจีนจะใช้ในโครงสร้าง 1) “บุคคล + 的 de (ของ) + บุคคล/ผลงาน/งานประพันธ์” เมื่อแสดงความหมายว่า ผลงานเขียนนั้น ๆ ใครเป็นผู้แต่ง หรือบุคคลนั้น ๆ เป็นญาติของใคร เช่น /tʰe:wēt/ 照坤的王妃/nuan kuncʰo:n/ “หม่อมมณฑล กุณชร” ในเจ้าคุณเทเวศร์ 2) “参考 cānkǎo (อ้าง/อ้างอิง) + บุคคล + ผลงาน/งานเขียน” หรือ “引用 yǐnyòng + บุคคล + (de + ผลงาน)” เช่น 参考/náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/ (佛历 2525, 159) 的《佛历 2404 年拉玛四世的全集公布》。 “ประชุม ประกาศในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ อ้างใน วัณฐภักตร์ จันทวิช ๒๕๒๕ หน้า ๑๕๙”

¹⁴ ดูคำอธิบายในข้อ 4.2.2.9 ประกอบ

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(187) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์

(188) ประชุมประกาศในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ อ้างในนิตยภัทร จันทวิช ๒๕๒๕ หน้า ๑๕๙

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคตัวอย่างของคำ “ภายใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีความหมายที่แตกต่างกันหากอยู่ภายใต้บริบทที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ โดยในบริบทนี้มีคำบุพบท “ใน” ที่ใช้แสดงความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

5.2.2.11 บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ

จากการศึกษาประโยคตัวอย่างพบว่า มีเพียงคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยเพียงคำเดียวที่สามารถใช้แสดงความหมายนี้ได้เท่านั้น ไม่สามารถใช้คำบุพบท “ข้างใน” “ภายใน” และคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางมาแสดงความหมายนี้ได้¹⁵ โดยคำบุพบท “ใน” จะประกอบพร้อมกับคำหรือวลีที่แสดงความหมายเกี่ยวกับช่วงของอายุ ดังตัวอย่าง

ประโยคภาษาจีน

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

ประโยคภาษาไทย

ประโยคตัวอย่างของคำ “ใน” :

(189) ใฝ่อาจมีสี่เข็มและโตขึ้นในช่วงวัยรุ่นและในระหว่างตั้งครรภ์

ประโยคตัวอย่างของคำ “ข้างใน” :

(ไม่ปรากฏในฐานข้อมูล)

¹⁵ ในความหมายนี้ ภาษาจีนจะใช้ในโครงสร้าง 1) “คำบุพบท + คำหรือวลีที่มีความหมายแสดงถึงช่วงอายุ + (的时候 de shíhòu ตอนที่)” เช่น 在年轻的时候 “ในช่วงวัยรุ่น”

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่มีลักษณะเดียวกัน ทั้งในด้านลักษณะทางวากสัมพันธ์และความหมาย โดยศึกษาและวิเคราะห์จากประโยคตัวอย่างภาษาจีนที่รวบรวมมาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษา (语料库 yǔliàokù) ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และประโยคภาษาไทยที่รวบรวมมาจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai national corpus) ในพระราชบัญญัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการอุปลักษณ์ พื้นที และภาพร่าง มาช่วยในวิเคราะห์และอธิบายความหมาย ผลการวิจัยที่ได้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 การศึกษาทางด้านลักษณะทางวากสัมพันธ์

จากการศึกษาพบว่า คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีลักษณะเด่นทางวากสัมพันธ์ที่เหมือนกัน คือ เป็นหน่วยคำไม่อิสระ ต้องประกอบร่วมกับคำหรือวลีอื่นเสมอ โดยตำแหน่งของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” จะอยู่ด้านหลังคำหรือวลีที่ประกอบร่วม ดังโครงสร้าง “x+lǐ/nèi/zhōng” ส่วนคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” นั้นจะใช้นำหน้าคำหรือวลีอื่น ๆ ดังโครงสร้าง “ใน/ข้างใน/ภายใน + y” ซึ่งคำและวลีที่ประกอบในโครงสร้างทั้งสองสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1.1 ลักษณะที่เหมือนกัน

สามารถจำแนกได้ 3 ประการ ดังนี้

1) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำสามัญนาม หรือนามทั่วไปจะสามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งหกคำ¹

2) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบอกสถานที่ (คำนามทั่วไปที่มีความหมายบอกสถานที่) จะสามารถประกอบกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งหกคำ²

3) เมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นนามวลีที่มีคำสามัญนาม (นามทั่วไป) เป็นความหมายหลัก ในกรณีนี้สามารถประกอบรวมกับ “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ทั้งหกคำ³

6.1.1.2 ลักษณะที่แตกต่างกัน

สามารถจำแนกได้ 9 ประการ ดังนี้

1) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำนามประเภทวิสามัญนามหรือนามเฉพาะจะสามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้ ซึ่งแต่ละคำนั้นต่างก็มีข้อจำกัดในการประกอบรวมทั้งสิ้น โดยคำบอกทิศทาง lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางสามารถประกอบรวมกับคำวิสามัญนามที่เป็นชื่อเฉพาะของหนังสือได้เพียงอย่างเดียว ในส่วนของภาษาไทย คำบุพบท “ใน” สามารถประกอบรวมกับคำวิสามัญนามที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้าง เขตพื้นที่การปกครอง และชื่อของบุคคล ส่วนคำบุพบท “ข้างใน” สามารถประกอบรวมกับคำวิสามัญนามที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้างได้เท่านั้น และพบตัวอย่างประโยคเพียงประโยคเดียว สำหรับคำบุพบท “ภายใน” สามารถประกอบรวมกับคำวิสามัญนามที่เป็นชื่อเฉพาะของสถานที่ที่เป็นสิ่งก่อสร้าง และพื้นที่เขตการปกครองได้เท่านั้น และเมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำอาการนาม

¹ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมหน้า 182

² ดูคำอธิบายเพิ่มเติมหน้า 186

³ ดูคำอธิบายเพิ่มเติมหน้า 198

จะสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้เท่านั้น ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้

2) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบอกเวลา จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยได้สี่คำ แต่ทั้งคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทย ต่างก็มีข้อจำกัดในการประกอบรวมทั้งสิ้น หนึ่ง คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง ไม่สามารถประกอบกับคำบอกเวลา 2 พยางค์ที่เป็นช่วงเวลาที่ของวันได้ เช่น กลางคืน ช่วงบ่าย เป็นต้น ประการที่ 2 ในบรรดาคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง คำบอกทิศทาง “nèi” สามารถประกอบร่วมกับคำบอกเวลาได้น้อยที่สุด แต่ความหมายของคำ “nèi” มีความหมายแฝงที่เน้นถึงภายในขอบเขตของช่วงเวลา ซึ่งคำอื่นไม่มี ในส่วนของคำบุพบท “ใน” มีข้อจำกัดตรงที่ไม่สามารถประกอบกับกาลวิเศษณ์ (คำที่มีความหมายแสดงถึงเวลา) ที่เป็นคำพยางค์เดียวได้ แต่คำบอกทิศทาง lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง สามารถประกอบกับคำบอกเวลาพยางค์เดียวได้ ซึ่งมีคำ yè “กลางคืน” เพียงคำเดียว

3) เมื่อคำหรือวลีที่ประกอบรวมเป็นคำกริยา หรือกริยาวลี จะสามารถใช้ร่วมกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เพียงคำเดียว ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้

4) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำคุณศัพท์บอกลักษณะ จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง lǐ” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เท่านั้น ไม่สามารถประกอบกับคำบอกทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้

5) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำสรรพนาม สามารถจำแนกประเภทของคำสรรพนามได้เป็น 2 ประเภทคือ 1. บุรุษสรรพนาม หรือสรรพนามที่ใช้แทนคน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่ในรูปของจำนวนพหูพจน์ และ 2. นิยมสรรพนาม หรือสรรพนามชี้เฉพาะ โดยการประกอบร่วมกับคำสรรพนามทั้ง 2 ประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้ หนึ่ง เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำบุรุษสรรพนามที่เป็นจำนวนพหูพจน์ จะสามารถประกอบกับคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้เพียงคำเดียว ไม่สามารถประกอบกับคำ “lǐ” “nèi” และ คำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ สอง เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นนิยมสรรพนาม จะสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยได้เท่านั้น ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำ “lǐ” “nèi”

และ “zhōng” ได้ แต่การประกอบร่วมกับคำนิยามสรรพนามนั้นก็ยังมีข้อจำกัด คือ สามารถประกอบร่วมกับคำ “นี้ นั้น” ได้เพียงสองคำ และคำ “ภายใน” สามารถประกอบร่วมกับคำสรรพนาม “นั้น” ได้เพียงคำเดียว

6) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นบุพบทบอกสถานที่ จะสามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่สามารถประกอบกับคำ “nèi” “zhōng” และคำ “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ได้

7) เมื่อคำที่ประกอบรวมเป็นคำวิเศษณ์ ประเภทกาลวิเศษณ์ (คำวิเศษณ์บอกเวลา ซึ่งเทียบได้กับคำบอกเวลาในภาษาจีน) จะสามารถประกอบกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยได้ ซึ่งแต่ละคำมีข้อจำกัดในการประกอบรวม (ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในข้อ 3) ข้างต้น) แต่ถ้าคำที่ประกอบรวมเป็นคำวิเศษณ์ ประเภทประมาณวิเศษณ์ จะสามารถประกอบร่วมกับคำบุพบท “ใน” ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น ไม่สามารถประกอบร่วมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้

8) เมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นนามวลีที่มีคำสาบานนาม และสมุหนาม เป็นความหมายหลัก ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” “zhōng” มาประกอบรวมได้ โดยคำบอกทิศทาง “nèi” จะประกอบรวมกับนามวลีที่มีคำสาบานนามเป็นความหมายหลักได้เท่านั้น ส่วนคำบอกทิศทาง “lǐ” และ “zhōng” สามารถประกอบรวมกับนามวลีที่มีคำสาบานนามและสมุหนามเป็นความหมายหลักได้ ในส่วนของภาษาไทย เมื่อนามวลีมีคำสาบานนาม คำวิสาบานนาม คำสมุหนาม และคำอาการนามเป็นความหมายหลัก ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” ประกอบรวมได้ ส่วนคำบุพบท “ข้างใน” สามารถประกอบกับนามวลีที่มีความหมายหลักเป็นนามทั่วไปได้เพียงอย่างเดียว และ “ภายใน” จะประกอบรวมกับนามวลีที่มีคำสาบานนาม วิสาบานนาม และสมุหนามเป็นความหมายหลักได้เพียงอย่างเดียวเช่นกัน

9) เมื่อวลีที่ประกอบรวมเป็นวิเศษณ์วลี จะสามารถประกอบรวมกับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ได้เพียงสองคำเท่านั้น ไม่สามารถประกอบรวมกับคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ได้

6.1.2 การศึกษาทางด้านความหมาย

จากการศึกษาพบว่า คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มีความหมาย 2 ประเภท คือ ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย ความหมายโดยตรง คือความหมายที่บอกถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ต่าง ๆ ส่วนความหมายโดยนัย คือ ความหมายที่ขยายออกมาจากความหมายโดยตรงส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความหมายที่เป็นนามธรรม ซึ่งความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.2.1 ลักษณะที่เหมือนกัน

สามารถจำแนกได้ 2 ความหมาย ดังนี้

1) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งของที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย ในความหมายนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยในการแสดงความหมายได้

2) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มโนทัศน์ 3 มิติ ในความหมายนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย มาแสดงความหมายได้ทั้งหกคำ

6.1.2.2 ลักษณะที่แตกต่างกัน

สามารถจำแนกได้ 16 ความหมาย ดังนี้

1) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ หากเป็นพื้นที่ 3 มิติที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และส่วนประกอบของอาหาร ในความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของทรัพยากรธรรมชาติ จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ได้ห้าคำ ไม่สามารถใช้คำบอกทิศทาง “nèi” ได้ ส่วนในความหมายที่บ่งถึงอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นส่วนประกอบของอาหาร จากการศึกษาประโยคพบว่ามีการใช้คำบุพบท “ใน” ในความหมายนี้ได้เพียงคำเดียว แม้ว่าในประโยคตัวอย่างภาษาจีนกลางจะไม่พบคำ “lǐ” ที่ใช้ในความหมายที่บ่งถึงอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นส่วนประกอบของอาหาร แต่จากการศึกษาประโยคตัวอย่างภาษาไทยพบว่าสามารถใช้คำ “lǐ” ในการแปลของความหมายของ

ประโยคตัวอย่างบางประโยคได้ ฉะนั้นจึงอนุมานได้ว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” สามารถใช้ในความหมายนี้ได้เช่นกัน

2) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่เขตการปกครอง พื้นที่ราบทั่วไป พื้นที่ที่ไม่สามารถสามารถกำหนดขอบเขตแน่นอนได้ พื้นที่ภาพสะท้อน และสิ่งที่ใช้ในการเขียนและบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ในความหมายที่บ่งถึงในขอบเขตของพื้นที่เขตการปกครองและพื้นที่ราบ ไม่สามารถใช้คำบุพบท “ข้างใน” ในการแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว ในความหมายที่บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตแน่นอนได้นั้น จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในการแสดงความหมายได้สามคำ ในความหมายที่แสดงถึงอยู่ภายในพื้นที่ภาพสะท้อนนั้นจะใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลางได้สองคำ แม้ว่าในประโยคตัวอย่างภาษาไทยจะไม่พบคำ “ใน” ที่ใช้ในความหมายนี้ แต่ในการศึกษาประโยคตัวอย่างภาษาจีนพบว่าสามารถใช้คำ “ใน” ในการแปลประโยคตัวอย่างของความหมายนี้ได้ ฉะนั้นจึงอนุมานได้ว่าคำ “ใน” สามารถใช้ในความหมายนี้ได้เช่นกัน และความหมายสุดท้าย เมื่อแสดงถึงอยู่ภายในสิ่งที่ใช้ในการเขียน หรือบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ จะสามารถใช้คำบุพบท “ใน” ในการสื่อความหมายได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

3) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ ในความหมายนี้จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในการสื่อความหมายได้ โดยจะมีความหมายที่แสดงถึงอยู่ในขอบเขตของระยะทาง

4) บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ ในความหมายนี้มีเพียงคำบุพบท “ใน” เพียงคำเดียวเท่านั้นที่สามารถแสดงความหมายนี้ได้

5) บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม ที่เป็นระดับชนชั้นหรือลักษณะของสังคม ในความหมายนี้มีเพียงคำบุพบท “ข้างใน” ที่ไม่สามารถใช้ในความหมายนี้ได้เพียงคำเดียว แต่ถ้าหากเป็นขอบเขตทางสังคมที่เป็นงานพิธีหรืองานกิจกรรม จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “nèi” และคำบุพบท “ข้างใน” ที่ไม่สามารถใช้ในความหมายนี้ได้ และถ้าหมายถึงขอบเขตทางสังคมที่เป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลในสังคม ในกรณีนี้สามารถใช้คำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้เพียงคำเดียว

6) บ่งถึงอยู่ในขอบเขตของเวลา ที่เป็นช่วงหรือระยะของเวลาทั่วไป กับช่วงเวลาแฝงด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในความหมายที่เป็นช่วงหรือระยะของเวลาทั่วไป ไม่สามารถใช้

คำบุพบท “ข้างใน” ในการสื่อความหมายได้เพียงคำเดียว ในความหมายที่เป็นช่วงเวลาที่แฝงด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในการแสดงความหมายได้สามคำ

7) บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ ในความหมายนี้เกิดจากการขยายความหมายของอวัยวะ จากความหมายรูปธรรมเป็นนามธรรม ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” “ภายใน” ในการแสดงความหมายได้ห้าคำ โดยอวัยวะที่ประกอบรวมนั้นจะมีลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน (ดูตารางที่ 3.1 และ 4.1 ประกอบ)

8) บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์ ในความหมายนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยสื่อความหมายได้สี่คำ โดยมีลักษณะที่ต่างกัันดังนี้ เมื่อเป็นความหมายที่แสดงถึงจำนวนพหูพจน์ทั่วไป จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยสื่อความหมายได้สามคำ หากเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันตามวัตถุประสงค์หรือลักษณะต่าง ๆ ที่มีร่วมกัน จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยสื่อความหมายได้สี่คำ แต่ถ้าหากต้องการเน้นความหมายว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของกลุ่ม จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “zhōng” และ คำบุพบท “ใน” ในการสื่อความหมายได้เพียงสองคำ

9) บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นสื่อกลางซึ่งใช้ในการติดต่อสื่อสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกรณีนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สี่คำ แต่ถ้าหากเป็นตัวข่าวสาร ความรู้ หรือเรื่องราวต่าง ๆ สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” มาแสดงความหมายได้สามคำ และสุดท้ายหากเป็นข้อมูลที่เป็นตารางหรือรูปภาพ สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยมาแสดงความหมายได้สี่คำ

10) บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ ในความหมายนี้สามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” “ภายใน” มาแสดงความหมายได้สี่คำ โดยคำบอกทิศทาง “lǐ” “zhōng” ในภาษาจีนกลางจะประกอบร่วมกับคำคุณศัพท์ หรือ

นามวลีที่มีความหมายหลักบ่งถึงสภาพหรือลักษณะ ส่วนคำบุพบท “ใน” จะประกอบพร้อมกับคำอาการนาม หรือนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำ “สภาพ” หรือ “ลักษณะ” และคำบุพบท “ภายใน” จะประกอบพร้อมกับวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำ “สภาพ” เท่านั้น

11) บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ ในความหมายนี้จะมีเพียงคำบอกทิศทาง “zhōng” ในภาษาจีนกลาง และคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยในการแสดงความหมายได้เท่านั้น โดยคำบอกทิศทาง “zhōng” จะประกอบพร้อมกับคำกริยา หรือกริยา ส่วนคำบุพบท “ใน” และ “ภายใน” จะประกอบคำอาการนามที่ขึ้นต้นด้วย “การ”

12) บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ในหน่วยงาน องค์กร ในความหมายนี้จะสามารถใช้คำบอกทิศทาง “lǐ” ในการสื่อความหมายได้เพียงคำเดียว โดยจะประกอบกับคำนามบอกสถานที่ และทำหน้าที่เป็นผู้กระทำกริยา หรือเป้าหมายของกริยา

13) บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ ในความหมายนี้ จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” ในภาษาไทยที่ใช้สื่อความหมายนี้ได้ โดยคำบุพบท “ใน” จะประกอบไว้หน้าคำหรือวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย ทั้งนี้ข้างหน้าคำบุพบท “ใน” จะมีคำนามหรือนามวลีที่แสดงถึงบุคคลมาประกอบร่วมด้วย โดยจะมีความหมายว่าบุคคลนั้นแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบใด

14) บ่งถึงการเป็นเจ้าของ ในความหมายนี้มีเพียงคำบุพบท “ใน” ที่ใช้สื่อความหมายได้ โดยคำบุพบท “ใน” จะใช้หน้าคำหรือวลีที่แสดงถึงบุคคล และคำที่ประกอบข้างหน้าคำบุพบท “ใน” นั้นจะเป็นคำที่แสดงถึงบุคคล บทความ หรืองานวิจัยก็ได้ และมีความหมายว่า สิ่งนั้นหรือบุคคลนั้นมีใครเป็นเจ้าของ

15) บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ ในความหมายนี้จะมีเพียงคำบุพบท “ใน” ที่ใช้ในการสื่อความหมายได้คำเดียว โดยจะประกอบกับคำหรือวลีที่แสดงถึงวัยและอายุ

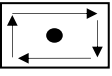
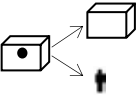
16) บ่งผู้เสริม ในความหมายนี้คำบุพบท “ใน” จะใช้หน้าคำนามหรือนามวลี และข้างหน้าของคำบุพบท “ใน” จะมีคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางด้านจิตใจประกอบร่วมด้วย ซึ่งคำบุพบท “ใน” ที่อยู่ในบริบทนี้จะทำหน้าที่เสริมความหมายให้กับคำกริยา เพื่อให้ความหมายของคำกริยามีน้ำหนักมากขึ้น

6.1.3 ภาพร่างประกอบความหมาย

จากการศึกษาในบทที่ 3 และ 4 สามารถสรุปภาพร่างประกอบความหมาย โดยตรงและโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ได้ดังต่อไปนี้

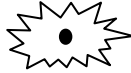

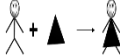
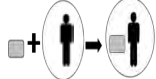

ตารางที่ 6.1 ภาพร่างประกอบความหมายโดยตรงและโดยนัยของคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง

ความหมายโดยตรง			
1. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ			
แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง		แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ	
แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ		แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย	
2. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่มีโน้ตศน์ 3 มิติ		 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่มีโน้ตศน์ 3 มิติ</p>	
3. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ			
แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่เขตการปกครอง และพื้นที่ราบทั่วไป		แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้	
แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่ภาพสะท้อน			
4. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ		 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่</p>	
ความหมายโดยนัย			
1. บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม			
แสดงความหมายว่าอยู่ภายในชนชั้นหรือลักษณะของสังคม		แสดงความหมายว่าอยู่ภายในงานพิธีหรืองานกิจกรรม	

2. บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา</p>
3. บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ</p>
4. บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์</p>
5. บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้	 <p>แหล่งที่มาของข่าวสาร</p> <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้</p>
6. บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ</p>
7. บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ</p>
8. บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ใน หน่วยงาน องค์กร	 <p>แสดงความหมายที่บ่งถึงหน่วยงาน องค์กร หรือสมาชิกที่อยู่ใน หน่วยงาน องค์กร</p>

ตารางที่ 6.2 ภาพร่างประกอบความหมายโดยตรงและโดยนัยของคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ”ภายใน” ในภาษาไทย

ความหมายโดยตรง	
1. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 3 มิติ	
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งก่อสร้าง</p> 	<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือยานพาหนะ</p>
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นทรัพยากรตามธรรมชาติ</p> 	<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย</p>
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 3 มิติที่เป็นอาหาร</p> 	
<p>2. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ที่มีโน้ตศน์ 3 มิติ</p> <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ที่มีโน้ตศน์ 3 มิติ</p>	
3. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 2 มิติ	
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นพื้นที่เขตการปกครองและพื้นที่ราบทั่วไป</p> 	<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้</p>
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในพื้นที่ 2 มิติที่เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นมาสำหรับจับบันทึก</p> 	
<p>4. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ 1 มิติ</p> <p>แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ 1 มิติที่เป็นความยาวหรือระยะห่างของพื้นที่</p>	
<p>5. บ่งถึงตำแหน่งภายในของพื้นที่ไร้มิติ</p> <p>แสดงความหมายว่าอยู่ในพื้นที่ไร้มิติที่เป็นตำแหน่งของพื้นที่</p>	
ความหมายโดยนัย	
1. บ่งถึงภายในขอบเขตทางสังคม	
<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในชนชั้นหรือลักษณะของสังคม</p> 	<p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในงานพิธีหรืองานกิจกรรม</p>

<p>แสดงความหมายว่าอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งทางสังคม</p>	
<p>2. บ่งถึงภายในขอบเขตของเวลา</p>	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของเวลา</p>
<p>3. บ่งถึงภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ</p>	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของความหมายเปรียบเทียบ</p>
<p>4. บ่งถึงภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์</p>	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในขอบเขตของจำนวนพหูพจน์</p>
<p>5. บ่งถึงภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้</p>	 <p>แหล่งที่มาของข่าวสาร</p> <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในแหล่งที่มาของข่าวสาร ความรู้</p>
<p>6. บ่งถึงภายในสภาพหรือลักษณะ</p>	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในสภาพหรือลักษณะ</p>
<p>7. บ่งถึงภายในกระบวนการของการกระทำ</p>	 <p>แสดงความหมายว่าอยู่ภายในกระบวนการของการกระทำ</p>
<p>8. บ่งถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่</p>	 <p>แสดงถึงเครื่องแต่งกายที่สวมใส่</p>
<p>9. บ่งถึงการเป็นเจ้าของ</p>	 <p>แสดงความหมายที่บ่งถึงการเป็นเจ้าของ</p>
<p>10. บ่งถึงวัยหรือช่วงอายุ</p>	 <p>แสดงความหมายที่บ่งถึงภายในช่วงอายุ</p>

6.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยฉบับนี้ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. งานวิจัยฉบับนี้ มุ่งเน้นศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทยเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการศึกษาคำที่มีความหมายเกี่ยวกับ “ใน” ที่เพิ่มขึ้น จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาทั้งภาษาจีนและภาษาไทย เนื่องจากคำที่มีความหมาย “ใน” เป็นคำที่ใช้บ่อยทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย อย่างเช่น คำบอกทิศทางสองพยางค์ 里面 lǐmiàn 之中 zhīzhōng 之内 zhīnèi ซึ่งมีความหมายตรงกับคำ “ข้างใน” และ “ด้านใน” ในภาษาไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าคำบอกทิศทาง “lǐ” นั้น ยังมีความหมายและการใช้ที่ใกล้เคียงกับคำ 上 shàng “บน” อีกด้วย ซึ่ง 2 คำนี้เป็นคำที่พบบ่อยในภาษาจีน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจหากมีการศึกษาเปรียบเทียบคำทั้ง 2 นี้ กับคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อศึกษาดูว่าความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำ “shàng” ที่มีความหมายเหมือนกับคำ “lǐ” มีความหมายที่เพิ่มจากคำ “nèi” และ “zhōng” รวมถึงความหมายของคำภาษาไทยที่มีลักษณะเดียวกันหรือไม่อย่างไร
2. งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยสืบค้นตัวอย่างประโยคจากคลังข้อมูลภาษาเพียงแหล่งเดียว ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านฐานข้อมูล หากมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับประเด็นนี้ต่อ ผู้วิจัยอยากให้สืบค้นตัวอย่างประโยคจากฐานข้อมูลหลายแห่ง อาทิ นิยาย หนังสือพิมพ์ หรือจากการสัมภาษณ์เจ้าของภาษา ซึ่งอาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่เพิ่มเติมและหลากหลายมากขึ้น
3. งานวิจัยฉบับนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคำบอกทิศทาง “lǐ” “nèi” และ “zhōng” ในภาษาจีนกลาง กับคำบุพบท “ใน” “ข้างใน” และ “ภายใน” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกัน และเป็นเนื้อหาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีน และภาษาไทย หากมีผู้สนใจที่จะศึกษาต่อเกี่ยวกับประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควร จะศึกษาในด้านข้อผิดพลาดในการใช้คำบอกทิศทางดังกล่าวของนักศึกษาชาวไทย หรือข้อผิดพลาดจากการใช้คำบุพบทดังกล่าวในภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์ดูว่า แนวโน้มการใช้คำดังกล่าวเป็นอย่างไร มีจุดไหนที่ใช้ผิดพลาดเยอะที่สุด เพื่อที่จะได้นำข้อผิดพลาดนั้น มาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข และปรับปรุงการเรียนการสอนในทั้งสองภาษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัจฉบัตินิต วังศรี. (2547). **เครือข่ายความหมายของคำว่า ‘ออก’ ในภาษาไทย : การศึกษาแนว
อรรถศาสตร์ปริชาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กำชัย ทองหล่อ. (2540). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น.
- จรัสวีไล จรุงโรจน์, ม.ล. (2555). **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตติมา จารยะพันธุ์. (2539). **อุปลักษณสงครามในข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.
- จิรัชย์ หิรัญรัตน์. (2550). **การศึกษาความหมายของคำว่า “เอา” ในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2538). **การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นวรรธณ พันธุมเมธา. (2554). **ไวยากรณ์ไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่
ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทกา พหลยุด. (2526). **การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบท ในสมัยสุโขทัย อยุรยา กับสมัย
ปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นิภา กุ้งษ์ศักดิ์ และคณะ. (2552). **การใช้ภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- บรรจบ พันธุมเมธา. (2520). **ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2547). **ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน 1**. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่
ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เปรมจิต ชนะวงศ์. (2529). **หลักภาษาไทย**. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสารทาง
วิชาการ.

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน). (2553). **พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัย
และสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ฝู เจินจู่. (2542). **หลักไวยากรณ์จีน**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

พระยาอุปทิศศิลปสาร. (2546). **หลักภาษาไทย : อักษรวิธี วจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ
(Thai National Corpus)**. เข้าถึงได้จาก [http://www.arts.chula.ac.th/
~ling/TNCII/ราชบัณฑิตยสถาน](http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/ราชบัณฑิตยสถาน). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**.
เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>.

วรรณท์ อักษรพงศ์. (2534). **ภาษาไทย 4**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณณา เพ็ชรกิจ. (2551). **การศึกษาอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนว
ปริชานศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ศุภชัย ต๊ะวิชัย. (2556). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องมโนทัศน์ พื้นที่ในภาษาไทย :
กรณีศึกษาคำว่า “หลัง” ที่ปรากฏใน เว็บไซต์พันทิปดอทคอม**. นครปฐม : ภาควิชา
ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2509). **คำบุพบทในภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาอังกฤษ

Chanyaporn Parinyawuttichai. (2009). **A Cognitive Approach to the
Grammaticalization of “IN” and “OUT” in Chinese and Thai and
related Pedagogical Applications**. (Dissertation), University of Hawai'i,
United State of America.

George Lakoff. (1987). **Woman, fire and dangerous things : What categories reveal about the mind**. Chicago : University of Chicago Press.

George Lakoff and Mark Johnson. (2003). **Metaphors we live by**. The United States of America : The University of Chicago.

Leonard Talmy. (2000). **Toward a cognitive semantics**. Cambridge, Mass. : The MIT Press.

ภาษาจีน

Běijīng dàxué 北京大学. **Běijīng yǔliàokù 北京语料库**. Retrieved from http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/.

Chén qiàn 陈倩. (2014). **Lùn yìxiàng túshì zài rènzhī huódòng zhōng de shěnglì zuòyòng—yǐ “shàng—xià” kōngjiān yìxiàng túshì wéi lì 论意象图式在认知活动中的省力作用——以“上一下”空间意象图式为例**. Ānhuī zhíyè jìshù xuéyuàn xuébào 安徽职业技术学院学报. 13(2).

Chǔ, Zéxiáng 储泽祥. (1997). **Míngcí de kōngjiān yǐjí qí duì jùfǎ gōngnéng de yǐngxiǎng 名词的空间以及其对句法功能的影响**. Yǔyán yánjiū 语言研究, 33(2), 34-48.

_____. (2003). **Xiàndài Hànyǔ fāng suǒ xìtǒng yánjiū 现代汉语方所系统研究**. Wǔhàn 武汉:Huázhōng shīfàn dàxué chūbǎnshè 华中师范大学出版社.

_____. (2010). **Hànyǔ kōngjiān duǎnyǔ yánjiū 汉语空间短语研究**. Běijīng 北京: Běijīng dàxué chūbǎnshè 北京大学出版社.

Fáng, Yùqíng 房玉清. (2001). **Shǐyòng Hànyǔ yǔfǎ 使用汉语语法**. Běijīng 北京: Běijīng yǔyán wénhuà dàxué chūbǎnshè 北京语言文化大学出版社.

- Huáng, Bóróng 黄伯荣 & Liáo, Xùdōng 廖序东. (1997). **Xiàndài Hànyǔ (zēngdìng èr bǎn, xià cè)** 现代汉语 (增订二版, 下册). Běijīng 北京: Gāoděng jiàoyù chūbǎnshè 高等教育出版社.
- Jīn, Chāngjí 金昌吉. (1994). **Fāngwèi cí de yǔfǎ gōngnéng jí qí yǔyì fēnxī** 方位词的语法功能及其语义分析. Nèiménggǔ mínzú shī yuàn xuébào (zhé shè bǎn) 内蒙古民族师院学报 (哲社版), 59(3), 22-26.
- Lú, Fúbō 卢福波. (1996). **Duìwài Hànyǔ jiàoxué shíyòng yǔfǎ** 对外汉语教学实用语法. Běijīng 北京: Běijīng yǔyán wénhuà dàxué chūbǎnshè 北京语言文化大学出版社.
- Lǚ, Shūxiāng 吕叔湘. (1998). **Xiàndài Hànyǔ bābǎi cí** 现代汉语八百词. Xiānggǎng 香港: Shāngwù yìn shūguǎn 商务印书馆.
- Nishimaki Nobuko 西槇延子. (1999). **Míngcí hòu hán "lǐ" yì fāngwèi cí de yòngfǎ bǐjiào** 名词后含“里”义方位词的用法比较. Běijīng dàxué 北京大学. shuòshì yánjiūshēng xuéwèi lùnwén 硕士研究生学位论文.
- Qí, Lúyáng 齐沪扬. (1998). **Hànyǔ fāngwèi lèi cí xiāngguān wèntí yánjiū** 汉语方位类词相关问题研究. Shànghǎi 上海: Xuélín chūbǎnshè 学林出版社.
- Qiū, Bīn 邱斌. (2008). **Hànyǔ fāngwèi lèi cí xiāngguān wèntí yánjiū** 汉语方位类词相关问题研究. Shànghǎi 上海: Xuélín chūbǎnshè 学林出版社.
- Sūn, Hànpíng 孙汉萍 & Chǔ, Zéxiáng 储泽祥. (1995). **Fāngwèi biāo de xìngzhì, yìyì jí biǎo de tìhuàn** 方位标的性质、意义及表的替换. Húnán Shīfàn dàxué shèhuì kēxué xuébào 湖南师范大学社会科学学报, 24(2), 92-95.

- Wàng, Wéihuī 汪维辉. (1999). **Fāngwèi cí “lǐ” kǎo yuán** 方位词“里”
考源. *Gǔ Hànyǔ yánjiū* 古汉语研究, 43(2), 34-38.
- Wén, Liàn 文炼. (1984). **Chùsuǒ, shíjiān hé fāngwèi** 处所、时间和方位.
Shànghǎi 上海: Shànghǎi jiàoyù chūbǎnshè 上海教育出版社.
- Xíng, Fúyì 邢福义. (2008). **Yǔfǎ wèntí zhuīzōng jí** 语法问题追踪集.
Běijīng 北京: Zhōngguó shèhuì kēxué chū bǎn shè 中国
社会科学出版社.
- Xíng, Fúyì 邢福义 et al. (1999). **Yǔfǎ yánjiū rùmén** 语法研究入门.
Běijīng 北京: Shāngwù yìn shūguǎn 商务印刷馆.
- Yáng, Huī 杨辉. (2004). “lǐ”, “nèi”, “zhōng”, “wài” de fāngwèi
yìyì jí zǔ pèi guānxì “里”、“内”、“中”、“外”的
方位意义及组配关系. *Guǎngxī Shīfàn dàxué* 广西师范大学.
Shuòshì xuéwèi lùnwén 硕士学位论文.
- Zhāng, Bīn 张斌. (2010). **Xiàndài Hànyǔ miáoxiě yǔfǎ** 现代汉语描写
语法. Běijīng 北京: Shāngwù yìn shūguǎn 商务印书馆.
- Zhōngguó shèhuì kēxuéyuàn yǔyán yánjiū suǒ cídiǎn biānjí
shì 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2005). **Xiàndài
Hànyǔ cídiǎn** 现代汉语词典. Běijīng 北京: Shāngwù yìn
shūguǎn 商务印刷馆.
- Zhū, Déxī 朱德熙. (1998). **Yǔfǎ jiǎngyì** 语法讲义. Běijīng 北京:
Shāngwù yìn shūguǎn 商务印书馆.
- Zhū, Zhēn 朱真. (2007). “x lǐ/nèi/zhōng” de yǔyì xìtǒng
yánjiū “x 里/内/中”的语义系统研究. *Huádōng Shīfàn
dàxué* 华东师范大学. yánjiū shénshèng shuòshì lùnwén
xuéwèi 研究神圣硕士学位论文.

ภาคผนวก

การแปลสรุปความวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีนกลาง

现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语对比研究

YANAKORN CHALANUSON : 现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语对比研究 (A COMPARATIVE STUDY OF MANDARIN CHINESE DIRECTION WORDS “LI” “NEI” “ZHONG” AND THEIR THAI EQUIVALENTS)
 导师: ASST.PROF.CHANYAPORN CHAWLA, Ph.D., 261 页.

本论文之宗旨是对现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语在句法上进行对比研究，而通过使用认知学理论来分析与区分汉泰之间的异同。

句法研究结果发现，汉语方位词“里、内、中”与泰语介词“NAI”“KHANGNAI”“PHAINAI”都具有附着性，所以要与其他词或短语构成搭配。当构成的词或短语是“普通名词”、“处所词”、“由普通名词作为中心语的名词短语”等三种类型的情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词“NAI”“KHANGNAI”“PHAINAI”都能相同地使用，而是当构成的词或短语是“名词（专有名词、动形名词化）”、“动词与动词短语”、“时间词”、“形容词”、“代词”、“副词”、“介词”、“名词短语（由专有名词和动形名词化作为中心语的名词短语）”和“副词短语”的情况下，有不同地使用。

认知研究结果发现，方位词“里、内、中”与泰语介词“NAI”“KHANGNAI”“PHAINAI”有两种相同的意义就是表示“在三维空间的范围之内（建筑物、用品用具、身体器官）”，而不同意义之处有十六种，就是表示“在三维空间的范围之内（自然资源、食物）”、“在二维空间的范围之内”、“在一维空间的范围之内”、“在零维空间的范围之内”、“在社会的范围之内”、“在时间的范围之内”、“在身体器官的隐喻义之内”、“在过程的范围之内”、“在性质的范围之内”、“在信息所在的范围或来源的范围之内”、“在复数概念的范围之内”、“行政机构或行政机构的成员”、“穿着的服装”、“所属的”、“年龄的范围之内”和“强调动词的意义”

第一章

引言

1.1 问题的提出

现代汉语方位词“里、内、中”是一组意义和句法相近的单纯方位词。它们的主要意义和句法与泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/相似；在句法功能上，它们六个都具有附着性，所以要跟其他词语或短语构成搭配（里、内、中放在其他词语或短语后面；/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/放在词语或短语前面）；在意义上，它们六个的主要意义都是表示“在一定空间的范围之内”，除此之外，它们还能引申到其他意义，如：表示在时间的范围之内，表示在复数概念的范围之内，表示行政机构或行政机构的成员，表示在动作的过程范围之内等等。这些引申义通过语义认知学的隐喻概念，从主要的意义投射到其他引申义，在现代汉语方位词“里、内、中”与泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/中的每个词语表示的引申义都不是一模一样，有相同之处，也有不同之处。对于母语为泰语的学习者来说，掌握和运用这些方位词来表达各种各样的意义，是一件很难搞清的事情，因为它们三个是一组相近的方位词，而且还有相同的泰译。因此，笔者对上述问题产生了兴趣，就对现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语在句法和认知上进行比较研究，并尝试解释“里、内、中”与泰语中相对应的词语之间的异同。本研究通过使用语义认知学理论的隐喻、空间和意象图式研究方法来区分各个词语的意义，以便泰国学者和对中文感兴趣的人能够正确地使用现代汉语方位词“里、内、中”，从而接近中国人使用这些词汇的习惯。

1.2 研究目的

1.2.1 对现代汉语方位词“里、内、中”在句法和认知上进行研究。

1.2.2 对现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语在句法和认知上进行对比研究。

1.3 假设条件

1.3.1 现代汉语方位词“里、内、中”在句法和认知上存在着相同和差异之处。

1.3.2 现代汉语方位词“里、内、中”与泰语相对应的词语在句法和认知上有相同和差异之处。

1.4 研究材料

1.4.1 有关现代汉语语法和方位词“里、内、中”的书籍、课本、词典、文章、论文以及其它电子材料。

1.4.2 有关现代泰语语法和介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/的书籍、课本、词典、文章、论文以及其它电子材料。

1.4.3 有关语义认知学理论的隐喻、空间、意象图式的书籍、课本、词典、文章、论文以及其它电子材料。

1.4.4 从北京大学语料库收集的现代汉语方位词“里、内、中”的例句。

1.4.5 从朱拉隆功文学院语言学专业诗琳通公主资助的泰国国家语料库收集的现代泰语中相对应的词语的例句。

1.5 研究范围

1.5.1 本论文只对现代汉语“x+里/内/中”结构里的单纯方位词“里、内、中”进行研究。（不包括古代汉语和方言）

1.5.2 本论文只对现代泰语中相对应的词语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/在“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”结构进行研究。（不包括古代泰语和方言）

1.5.3 本论文通过使用语义认知学的隐喻、空间、意象图式进行研究从而区分各个意义。

1.5.4 本论文研究所使用的例句是从如下的语料库收集来的：

1.5.4.1 汉语例句是从北京大学语料库收集的，研究对象的每个词语的例句收集了2,000个例句，然后选出不是“x+里/内/中”结构里的单纯方位词“里、内、中”，而剩下的例句的数量，如：“里”有1,398个例句，“内”有791个例句，“中”有1,370个例句。

1.5.4.2 泰语例句是从朱拉隆功大学文学院语言学专业诗琳通公主资助的泰国国家语料库收集的，研究对象的每个词语的例句收集了2,000个例句，如若某个研究对象的词语在语料库中没有达到2,000个例句，就收集目前所有的。然后选出不是“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”结构里的泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/, 而剩下的例句的数量，如：/naj/有1,531个例句，/k^hâ:ŋnaj/有160个例句，/p^ha:jnaj/有1,356个例句。

1.6 研究方法

笔者先对书籍、课本、文件、报告、论文等有关内容和理论学习，然后按下面的过程进行研究：

1.6.1 对现代汉语方位词“里、内、中”在句法和认知上进行分析与研究。

1.6.2 对泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/在句法和认知上进行分析与研究。

1.6.3 对现代汉语方位词“里、内、中”与泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/在句法和认知上进行比较研究。

1.6.4 总结与建议。

1.6.5 完成论文。

1.7 研究的意义和作用

1.7.1 能够掌握现代汉语方位词“里、内、中”在句法和认知上存在的相同和差异之处。

1.7.2 能够掌握现代汉语方位词“里、内、中”与泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/在句法和认知上存在着的相同和差异之处。

第二章

前人的研究

本章节，笔者要依次阐述：现代汉语方位词的一般性、前人对汉语方位词“里、内、中”的研究成果、泰语介词的一般性和前人对泰语介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/, /p^ha:jnaj/的研究成果。本研究使用的理论为语义认知学理论（隐喻、空间、意象图式）。

2.1 现代汉语方位词的一般性

笔者在学习汉语方位词的相关内容之后发现，中国学者对现代汉语方位词的名称、定义、种类和语法性质等方面有着各种观点，既有相同之处，也有不同的地方。笔者对现代汉语方位词的这些方面的概括解释如下：

2.1.1 方位词的名称与定义

方位词有两个名称：

2.1.1.1 方位词

“方位词”这个名称在汉语学界中使用得很广泛，一些中国学者，如：文炼（1984：8）、黄伯荣和廖序东（1997：12-13）、齐沪扬（1998：3-6）、朱德熙（1998：43-45）、吕叔湘（1999：13）等等，都使用

这个名称，而且都对方位词给了相似的定义，说方位词是用来表示方向、位置和处所的词语，此外，还用来表示时间，如：屋前、节日里等等。

2.1.1.2 方位标

邢福义、李向农和储泽祥（1999：479）把方位词叫为“方位标”，说方位标是一种表示方向、位置、处所的语言表达形式，如：门外、树上等等。

2.1.2 方位词的种类

从相关的材料发现，方位词的种类划分可分成三种，如下：

2.1.2.1 按构词的形式分类

文炼（1984：8-13）、朱德熙（1998：43-44）、吕叔湘（1999：13-14）、黄伯荣和廖序东（1997：12-13）按构词的形式把方位词分成两类，一是单纯的方位词，二是合成的方位词（吕叔湘把第二种称为双音方位词），以朱德熙为例子，如下：

朱德熙（1998：43-44）把方位词分成两类：

1) 单纯的方位词有14个，如：上、下、前、后、里、外、内、中、左、右、东、西、南和北。

2) 合成的方位词，如下：

2.1) 单纯的方位词加上后缀“边（儿）”、“面（儿）”、“头（儿）”造成合成的方位词，如：上边、前面、外面、里头等等

2.2) 中间（儿）、当中、背后和当间

2.1.2.2 按意义分类

邢福义、李向农和储泽祥（1999：479），把方位标分成两类，如下：

1) 典型方位标是用来表示方向、位置的词语，有两组：

1.1) 单音方位标有16个词，例：上、下、左、右、东、西、南、北、前、后、外、里、内、中、间和底。

1.2) 复合方位标，如下：

(1) 单音方位标+单音方位标，如：底下、内中等等。

(2) 之+单音方位标，如：之东、之西等等。

(3) 以+单音方位标，如：以北、以南等等。

(4) 准方位标+单音方位标，如：边上、脚下等等。

(5) 准方位标+准方位标，如：旁边、方面等等。

2) 准方位标是表示东西或身体器官的一部分的词语，经常放在其他词语后面，为了表示方向和位置，准方位标是封闭性的词类，数量不多，但不能说清楚总共是有多少，这种词如：旁、边、角、背、心等等。

2.1.2.3 按方向和参考点分类

齐沪扬（1998：3-6）按方向和参考点把方位词分成三组，如下：

1) 东、西、南、北，也包括东、西、南、北，加上后缀“边、面、头、方”构成搭配而来的双音节方位词，如：东边、西面等等。这组方位词是按日出和日落地来规定方向的，所以本身就有一定的方向性，不需要依靠参考点来帮助表示方向。因此，这种方位词可以单用来表示方向，不用靠参考点，有时句子中这些方位词前面会出现参考点，但是这些方位词的意义仍然是和本意一样，不会随着参考点改变，例如：房子东边有棵树。等等

2) 前、后、上、下、左、右，也包括与后缀“边、面、头、方”构成搭配而来的双音节方位词，如：北边、左面等等。这些方位词的意义要靠参考点作为依据来决定方向，比如说：在任何东西的前面叫“前”，而“前”对面叫“后”；“左”和“右”要依照参考地的面对或后对来规定方向；“上”和“下”是依照东西的高低来规定方向，高的叫“上”，低的叫“下”。

3) 里、外、内、中、间、旁，也包括加上后缀“边、面、头”和前缀“之、以”构成的双音节方位词。这一组方位词要依据参考点来决定方向和位置，基本上不能单用，如果句子中这些方位词单独出现，要以说话人说话时的语言环境等第三参考点作为依据来决定方向。

2.1.3 现代汉语方位词的语法功能

笔者根据中国学者对现代汉语方位词研究所涉及到语法功能总结为四点：

1) 方位词在句子中可单用，也可以附加在其他词语或短语后面，但单用形式大部分都是合成的方位词，对于单纯方位词，虽然能够单用，但很少见到，大部分都是在诗歌、成语或熟语里，例如：左顾右盼，西边在下雨。

2) 虽然方位词可以单用，但方位词的语法特征具有附着性，所以要附加在词语或短语后面，构成方位短语，用来表示各种各样的意义，如：表示处所、表示时间、表示条件等等，例如：房间里有人，下课后，在同学们的帮助下。

3) 当方位词附加在普通名词后面(事物名词, 没有表示处所的意义), 就把普通名词变成表示处所的方位短语, 如果不用方位词附加在这些名词后面, 这些名词就不能用来表示处所, 如: 鸟在树上。(*鸟在树。)¹, 书在书包里(*书在书包。)

4) 典型方位标不能用数量短语的结构来修饰, 但是准方位标可以, 如: 两边(*两后)。

2.2 前人对现代汉语方位词“里、内、中”研究的成果

2.2.1 吕叔湘的研究

吕叔湘(1999: 359-360, 414-415, 684-685)对现代汉语方位词“里、内、中”的用法和意义解释如下:

2.2.1.1 方位词“里”的用法和意义

1) 用如名词, 有两种用法, 一是单用, 限于少数固定格式, 如: 里应外合。二是放在介词后面, 介词限于“往、朝、从、由、向”, 如: 往里走。

2) 附加在名词后面, 表示五种意义: 一是表示处所, 如: 树林里; 二是表示时间, 如: 假期里; 三是表示范围, 如: 他的发言里有这方面的内容; 四是跟表示机构的单音节名词组合, 即可指该机构, 又可指该机构所在的处所。跟“家”组合, 可指家里的人, 也可指处所, 如: 家里来信了, 叫你回去; 五是跟某些表示人体部分的名词组合, 有实指和虚指两种意义, 如: 手里收集了一些资料, 等等。

3) 当附加在形容词后面, 限于一些单音节形容词, 表示在方向、方面的抽象意义, 如: 往好里想, 等等。

4) 附加在单音节名词前面, 类似形容词, 如: 里屋, 等等

2.2.1.2 方位词“内”的意义与用法

1) 用如名词, 限于书面和少数固定格式, 有两种用法, 一是单用, 如: 请勿入内; 二是附加在介词后面, 如: 由内而外。

2) 附加在名词后面, 表示三种意义, 一是表示处所(名词多为单音节), 如: 室内; 二是表示时间, 如: 最近几天内气温将下降八到十度; 三是表示范围, 如: 校内活动 等等。

3) 附加在名词或动词前面, 类似形容词, 只用于构词, 如: 内室, 内出血 等等。

¹ 本论文中在某些词或句子前面出现的“*”符号, 表示汉语里没有这种用法

2.2.1.3 方位词“中”的意义和用法

1) 附加在名词后面，表示四种意义，一是表示处所，如：会场中灯火通明。二是表示时间，如：这两年中，我只写了三篇文章。三是表示范围，如：计划中没有这个项目。四是表示状态，如：病人从昏迷中苏醒过来。

2) 附加在动词后面，表示两种意义，一是表示过程，如：会谈中双方友好地交换了看法。二是表示持续状态，用在介词“在”之后，如：球赛在进行中。

3) 附加在名词前面，表示不偏向两端的，类似形容词，有三种意义，一是表示位置，如：中途；二是表示时间，如：中旬；三是表示等级、规模，如：中篇小说。

2.2.2 西槿延子的研究

西槿延子(1999)对现代汉语方位词“里、中、内”在“NP+里/中/内”结构进行比较语法意义研究，本研究着重分析与区分“NP+里/中/内”的NP，为了解释当“里/中/内”附加在“NP”后面会表示几种意义，看在哪些情况下它们可以互换，在哪些情况下不能替换。从西槿延子的研究中发现，方位词“里/中/内”在“NP+里/中/内”这个结构，能表达八种意义，如下：

2.2.2.1 表示“在一定的空间范围之内”这里的空间又可以分为四类：

1) 具体的空间，是指长、宽、高的三维空间，这种情况的名词可分为两种：

(1) 具有立体的空间语义特征的名词，如：教室、瓶子、锅等等。这时候“里/中/内”都可以通用。

(2) 不具有立体空间语义特征的名词，但这类名词的意义表示立体空间的一部分，当说到这类名词，大部分的人会联想到整体的这类名词，如：窗、墙、门等等。这种情况可跟方位词“里、内”组合搭配。

2) 映像空间是由光线的效果在镜子、水中产生的影子，这种空间只限于“镜子”和“水”两个名词，这个情况只能与方位词“里、中”组合搭配。

3) 人体器官的喻义空间，指的是由表示人体器官的词语，引申到隐喻所产生的喻义或抽象义，其中的名词是一个封闭的类型，只限于几个名词，如：手、嘴、心、眼等等，这种情况只能跟“里、中”组合搭配，如：肚子里全是坏主意。

4) 无界限的空间，有两种，一是空气层中的一部分，如：天空、太空、蓝空等等，二是无形无际的事物，如：梦、阳光等等。这种情况只能跟方位词“里、中”组合搭配。

2.2.2.2 表示在一定的平面范围之内，其中的空间又可以分为两类，一是表示一定地域的名词，如：地区、校园等等；二是以平面为强特征的事物，如：草地、草场、垫子等等，这时“里、中、内”都能通用。

2.2.2.3 表示信息所在的范围或来源的范围，可分为两类：

1) 表示传播信息的媒介物，如：信、小说、论文、电视等等，这时只能跟方位词“里、中”组成搭配。

2) 表示图表类的名词，如：表、空格、照片等等，这时“里、中、内”都能通用。

2.2.2.4 表示时间范围，其中的 NP 是表示时段的名词，又可以分为两类：

1) 表示时间长度的名词（数量名结构和数量结构与名词），如：一周、三天等等，这时“里、中、内”都可以通用。

2) 表示时间的语义特征的名词，如：宴会、婚礼等等，这时候多用“中”，不大用“里”，“内”不能用。

2.2.2.5 表示在一定数量范围之内，其中的数量可分为两类：

1) 表示距离和面积的数量或单纯计量事物，如：三百米，三百斤，等等，这时只能用“内”。

2) 表示复数概念的名词，可分为三种，一是表示人或物的名词，多用“里、中”；二是表示动物的名词，多用“里”；三是代词，只能用“中”。

2.2.2.6 表示在本行政区、单位或该行政区、单位里面，表示这个意义有三种：

1) 表示行政区划的名词，这个情况只能用“里”和“内”，但用“里”的时候，可以表示在该行政区域内，又可以表示行政区机构，但“内”只能表示在该行政区域内。

2) 表示部队编制的名词，如：军、班等等。这个情况只能用“里”和“内”，但用“里”，可以表示在这个组织内部，又可以表示组织本身，但用“内”只能表示在这个组织内部。

3) 表示工作单位（本身不一定是某种组织或机构，但由于动词表示的是工作的含义），在这种情况下，大多数用“里”，如：我在公司里当秘书。

2.2.2.7 表示在某种科学、语言或文体活动范围内，其中的 NP 是表示学科或语言文体活动的名词，如：经济学、排球等等。这时候只能跟“里”和“中”组成搭配。

2.2.2.8 其它语法意义内，又可以分成两类：

- 1) 表示状态，有两种，一是表示状态的名词，这时大多用“中”，少用“里”，不能用“内”；二是表示颜色的名词，这时只能用“里”或“中”。
- 2) 表示在观察的路径，这时，可以用“里”和“中”，而“NP 里/中”前面一般有介词“从”或“在”。

2.3 泰语介词的一般性

汉语方位词词类在泰语中相对应的词类是/k^hambùpp^hà?bòt/, /k^hambù?rá?p^hà?bòt/和/k^hamc^hûam/, 虽然有不同名称，但依语法方面来看，都是相同的。在下面的篇幅中，笔者主要谈到泰语介词的名称、定义、种类和语法性质。

2.3.1 名称与定义

2.3.1.1 /k^hambùpp^hà?bòt/ “介词”

/k^hambùpp^hà?bòt/这个名称在泰语学术界中使用得很广泛，很多泰国学者都对给介词定了相似的意义，如：/wɔːrá?nan ?àksǎ:nphoŋ/ (2534: 273) 说/k^hambùpp^hà?bòt/是放在名词、代词或某些的动词前面；/kamc^haj t^hɔːŋlɔː/ (2550: 276) 说/k^hambùpp^hà?bòt/用来表示词或者句子之间的关系，为了说明介词后面的词或句子跟介词前面的词或句子有何种关系。

2.3.1.2 /k^hambù?rá?p^hà?bòt/ “介词”

/bancòp p^hant^hú?met^ha:/ (2520: 196) 说：/k^hambù?rá?p^hà?bòt/是附加在名词或名词性前面的词语，为了让句子、短语中的内容相互联系而有完整的意义。

2.3.1.3 /k^hamc^hûam/ “连词”

/ná?wá?wan p^hant^hú?met^ha:/ (2554: 89) 说：/k^hamc^hûam/是表示词、词组或句子之间的关系。

2.3.2 介词的种类

泰国泰语学者对/k^hambùpp^hà?bòt/的种类划分有相同也有不同之处，从/k^hambùpp^hà?bòt/相关的内容学习中发现，/k^hambùpp^hà?bòt/的种类划分规定可分为四种，如下：

2.3.2.1 按意义来分类

/náʔwáʔwan p^hant^húʔme:t^ha:/ (2554: 92-105) 按 /k^hamc^húam/ 的意义把 /k^hamc^húam/ 分成二十一类, 如下:

- 1) 表示所属性, 如: /k^hɔ:ŋ/ “的”
- 2) 表示关系, 如: /kàp/ “和”
- 3) 表示工具, 如: /dúaj/ “用”
- 4) 表示处所, 如: /naj/ “里”
- 5) 表示来源, 如: /cà:k/ “从”
- 6) 表示目的, 如: /jaŋ/ “到”
- 7) 表示时间, 如: /p^ha:ɲaj/ “内”
- 8) 表示状态, 如: /dúaj/ “地”
- 9) 表示顺从, 如: /kô:di:/ “……也好”
- 10) 表示比较, 如: /kwà:/ “比”
- 11) 表示转折, 如: /tæ:/ “但”
- 12) 表示选择, 如: /rũ:/ “还是”
- 13) 表示例外, 如: /nô:kcà:k/ “除了”
- 14) 表示原因, 如: /p^hrɔʔ/ “因为”
- 15) 表示结果, 如: /cuŋ/ “所以”
- 16) 表示扩大内容, 如: /wâ:/ “道”
- 17) 表示引导名词性后句, 如: /súŋ/ “的”
- 18) 表示引据, 如: /t^hi:/ “据”
- 19) 表示介绍, 如: /k^hu:/ “是”
- 20) 表示实例, 如: /ʔa:t^hiʔ/ “例如”
- 21) 表示强调内容的关系, 如: /kô:/ “就”

2.3.2.2 按词与词或句子与句子之间的关系分类

/kamc^haj t^hɔ:ŋlò:/ (2540: 277-279) 把 /k^hambùpp^hàʔbòt/ 分成五类:

- 1) 表示名词与名词、名词与代词、名词与动词之间的关系, 如: /c^hǎn c^hɔ:p na:ríʔka: k^hɔ:ŋ na:jdæ:ŋ/ “我喜欢/dæ:ŋ/先生的表。”, /mu: k^hɔ:ŋ k^hǎw sǔaj mâ:k/ “她的手很美。”

2) 表示代词与名词、代词与代词、代词与动词，如：

/tʰə: pʰóp kʰraj naj hō:ŋ nán/ “你在那个房间见到谁？”，/ʔàʔraj kʰō:ŋtʰə: jù: naj kràʔpǎw cʰǎn/ “你的什么东西在我包包里？”

3) 表示动词与名词、动词与代词、动词与动词、动词与副词，如：/cʰǎn paj kàp tʰə:/ “我跟你去。”

4) 表示句子与句子之间的介词，如：/kʰǎw nō:n tântàe: fōn tòk kʰráŋrê:k/ “他从第一场雨开始就睡着了。”

5) 跟句中其他成分没有关系的介词，例：/du:kō:n/ “先看一看”，/du:kò:n/ “先看一看”，/du:nəʔ/ “先看一看”等等，用于附加在名词或代词前面，是感叹或打招呼的词语，为了提醒说话者自觉。

2.3.2.3 按句子中出现的位置

/náʔwáʔwan pʰantʰúʔme:tʰa:/ (2554: 90-92) 按句子中的位置把/kʰamcʰûam/分成六种：

1) 在复句前面，如：/cʰǎn mâj cʰō:p kʰǎw pʰrôʔ kʰǎw cʰō:p du: tʰù:k kʰonʔù:n/ “我不喜欢他，因为他常常看不起别人。”

2) 在复句中的动词前面，如：/nó:j mâj sàʔba:j kʰǎw ləj la: ŋa:n/ “/nó:j/感觉不舒服，所以请假。”

3) 在复句的句尾后面，如：/ma: nâŋ kʰâ:ŋnâ: siʔ mō:ŋ kràʔda:n mâj hěn kô:.../ “到前面坐吧，看不到黑板就……”

4) 在词或短语前面，表示词与词或词组与词组之间的关系，如：/kràʔpǎw kʰō:ŋ cʰǎn hǎ:j paj nǎj/ “我的包在哪儿呢？”

5) 附加在词或词组后面，表示词与词或词组与词组之间的关系，如：/sàt kô:di: máʔnú:t kô:di: tà:ŋ kô: rák cʰi:wít kʰō:ŋ ton/ “动物也好，人类也好，都是爱自己的生命。”

6) 在后句前面，如：/tʰi: kʰun pʰû:t ma: tʰáŋmòt nán cʰǎn mâj hěn dūaj/ “你所说的全部，我都不同意。”

2.3.2.4 按构词分类

/náʔwáʔwan pʰantʰúʔme:tʰa:/ (2554: 89) 按构词来分/kʰamcʰûam/的类型，分成两种

1) 单纯的连词，如：/kwà:/ “比”，/tʰâ:/ “如果”，/pʰrôʔ/ “因为”等等

2) 合成的连词, 如: /tʰâ:pʰùa/ “如果因为”, /pʰrɔ́wâ:/ “因为” 等等。

2.3.3 泰语介词的语法性质

/wɔ:ráʔnan ʔàksɔ́:npʰoŋ/ (2534: 273-276) 认为介词有两种的功能, 一是基本功能, 二是其他功能, 如下:

1) 基本功能, 是放在名词前面, 如下:

- 1.1) 放在宾语 (被动名词) 前面, 例: /sûŋ/ “所以”
- 1.2) 放在表示所属名词前面, 如: /kʰɔ́:ŋ/ “的”, /hæ:ŋ/ “之”
- 1.3) 放在表示工具、状态、性质的句子成分前面, 如: /dûaj/ “用”, /kàp/ “和”, /tʰáŋ/ “又”, /doj/ “由” 等等。
- 1.4) 放在时间词前面, 如: /naj/ “里”, /con/ “直到” 等等。
- 1.5) 放在处所词前面, 如: /tʰî:/ “在”, /nǔa/ “北”, /bon/ “上” 等等。
- 1.6) 放在表示大概的词语, 如: /tâʔlɔ́:t/ “全”, /tʰáŋsîn/ “一切” 等等。

2) 其他功能, 如下:

- 2.1) 有些介词类似副词, 如果介词后面没有其它成分组成, 这时, 这些介词会作副词的功能。
- 2.2) 有些介词类似连词, 如: /tæ:/ “但”, /kàp/ “和” 等等。当句子中出现这类词, 可以把它们的意义来辨别哪个是介词, 哪个是连词, 如句子中的意义是唯一的意义, 就是介词, 如句子中的意义, 可分开就是连词。

2.4 前人对泰语介词/naj/, /kʰâ:ŋnaj/, /pʰa:jnaj/研究的成果

2.4.1 /bancòp pʰantʰúʔme:tʰa:/的研究

/bancòp pʰantʰúʔme:tʰa:/的泰语介词/naj/, /kʰâ:ŋnaj/, /pʰa:jnaj/的研究, 如下:

1) 介词/naj/的用法, 有三种:

- 1.1) 用来表示时间, 如: /naj we:la:/ “时间里”
- 1.2) 用来表示处所, 如: /naj bân:/ “家里”
- 1.3) 用来表示团体, 如: /naj kʰrô:pkʰrua/ “家庭里”

2) 介词/k^hâ:ŋnəj/的用法, 只能用来表示处所, 它的意义不如介词/nəj/很广, 但介词/k^hâ:ŋnəj/含有强调在空间之内, 如: /nəj rɔt/ “车内”就强调在车的里面, 不是外面而其他空间。

3) 介词/p^ha:jnəj/是指在一定的范围之内, 还强调在范围之内的含义, 有四种用法:

3.1) 用来表示时间(在规定的时间内, 不谈到超过规定好的时间), 如: /p^ha:jnəj we:la: sǎ:m c^hûamo:ŋ/ “在三个小时时间之内”

3.2) 用来表示处所(只谈到该处所的范围里面), 如: /p^ha:jnəj h̄:ŋ/ “屋内”

3.3) 用来表示数量, 如: /p^ha:jnəj rá?já? h̄: k̄?lo: mé:t/ “在五公里内”

3.4) 用来表示团体, 如: /p^ha:jnəj k^hr̄:pk^hrua/ “家庭里”

2.5 本研究着重使用的理论

本论文通过使用语义认知学理论的隐喻、空间、意象图式来分析与解释汉语方位词“里、内、中”与泰语中相对应的词语的意义。

2.5.1 语义认知学理论

语义认知学是根据认知学的概念研究语言的意义, 包括人工智能、心理和语言等系统论的过程, Lakoff&Johnson (2003) 说语义认知学的概念是人类心理和经验有关的概念, 人类通过人类体验过的经验去理解各种各样的东西, 这里的经验指的是人类与世界之间的直接关系, 并对人类生活有关的, 包括了社会关系、环境、经验, 如: 感觉、知觉、情绪、运动等等。

2.5.1.1 隐喻

Lakoff&Johnson (1980: 4) 认为隐喻不仅仅是修辞手段, 而且是一种认知手段和思维方式, 也涉及到人类的思维、动作和语言的使用, 可以说, 隐喻是无处不在。

Lakoff&Johnson 还解释隐喻是一种语言使用的现象, 它的本质是通过一种事物去理解另一种事物, 这种现象可以叫为“隐喻概念”。“隐喻概念”有两种领域, 一是原始域, 是人比较熟悉的事物、具体的事物、易于理解的事物, 二是目标域, 是不太熟悉的事物、抽象的事物、难于理解的事物。这时, 人们可以用原始域映射到目标域, 可以说, 人们用自己熟悉的隐喻概念去理解自己不熟悉的隐喻概念。

2.5.1.2 意象图式

意象图式 Johnson(1987, 引用陈倩, 《论意象图式在认知活动中的省力作用——以“上一下”空间意象图式为例》)是感知互动和运动活动中的不断再现的动态模式, 这一结构给我们的经验以连贯性和结构性。认知概念系统中的意象图式是简单而包含着人类的身体经验、思维、理想的结构, 它是抽象的形象, 已脱离具体的复杂形象, 而留下事物中的主要成分构成简单的结构。换言之, 意象图式是人们通过使用去理解比较复杂意义的认知基本工具。认知语言学的意象图式有五类: 容器图式、部分—整体图式、连接图式、中心—边缘图式、始源—路径—目的地图式和其他图式。

2.5.1.3 空间

空间与空间关系是人类认知系统的基础概念, 人类从小时候就已学到空间有关的活动了。Levinson(2003, 引用 sùpp^há?c^haj tá?wí?c^haj, 2556:4-7)说空间是人类最基础的概念, 人类可以通过使用空间联想到其他概念。

空间的种类有“具体的空间”, 也有“空间的认知特征”

“具体的空间”(储泽祥, 2010: 6-7)可分为线、面、体、点四种: “线”指的是只有长, 没有高和宽的形体; “面”指的是有长、有宽, 没有高的形体; “体”指的是具有长、宽、高的形体; “点”指的是位置, 没有大小(长、高、宽)。

“空间认知特征”(储泽祥, 2010: 7)有四种:

1) 零维的空间概念, 是通过人类认知系统而把该空间看成“点”的象形。这类空间以“点”为特征。

2) 一维的空间概念, 是通过人类认知系统而把该空间看成“线”的形体。这类空间以“线”为特征。

3) 二维的空间概念, 是通过人类认知系统而把该空间看成“面”的形体。这类空间以“面”为特征。

4) 三维的空间概念, 是通过人类认知系统而把该空间看成“体”的形体。这类空间以“体”为特征。

Talmy(1983:220-225, 引用储泽祥, 2010: 7)还说到空间概念的抽象化过程, 有三种, 如下:

1) 理想化, 是通过知觉和认知形式的作用过程, 并与头脑中已有的图式相配或归类带来的空间结果, 就是说当人类直觉了某个空间, 而觉得这个实体的某个侧面比其他的侧面大得多, 就把该侧面作为实体空间的特征, 这样, 理想化就出现了。Talmy说这种理想化与语言的环境有密切的关系, 可以说实体空间的特征是由语言环境来决定的, 如: 一幢摩天大楼可以被看作一条线。

2) 抽象化, 当某个实体的空间被理想化, 空间的某个部分必然会忽略, 这个忽略的部分是由抽象化带来的结果, 如: 湖面, 当“湖面”在“过湖”的语境, 都被看作平面, 湖里的液体经过抽象化的过程可以忽略不计。

3) 语言扩扑, 是用来说明与表示纷繁复杂空间的工具。语言扩扑具有抽象性, 而含有实体空间的概念, 例如: 我们用四角形代表封闭的空间, 四角形表示范围、内部空间、外面空间等封闭空间的主要概念。(这时候, 四角形的四侧面要相互连接) 因此, 选择哪一种语言扩扑, 首先要学习该实体的空间概念, 其次要看该实体空间当在任何语境, 会表达什么样的语义特征(这个过程要用理想化和抽象化来帮助思考), 最后总结实体的空间概念, 而选择合适的扩扑。

第三章

现代汉语方位词“里、内、中”

本章节, 笔者通过从北京大学语料库收集的汉语例句进行研究汉语方位词“里、内、中”的句法和认知, 研究结果如下:

3.1 现代汉语方位词“里、内、中”的句法研究

现代汉语方位词“里、内、中”是意义相同、用法相近的方位词, 它们的语法本质是附着性, 所以要附加在词或短语后面构成“x+里/内/中”结构, 结构里“x”代表与方位词“里、内、中”组成搭配的词或短语。根据研究的结果, 可将各个与方位词“里、内、中”组成搭配的词或短语, 归纳如下:

3.1.1 “x”由词构成

房玉清(2001: 38)按照中国传统的语法把汉语的词分成两大类: 一类是实词, 有本身的意义, 能够单独充当句子成分, 大多数有固定的声音, 包括名词、处所词、时间词、方位词、数量词、量词、动词、形容词和代词; 二类是虚词, 本身没有具体的词汇意义, 只有功能意义, 基本用途是表示句法关系, 虚词包括副词、介词、连词和助词。从例句分析发现, “x”可以由下面的词类构成。

3.1.1.1 “x”由名词构成

名词（现代汉语词典，2005：953）表示人或事物名称的词，从例句分析发现，当“x”由名词构成，这时，方位词“里、内、中”都可以用。从例句分析发现，这种情况的名词要是表示身体器官、地点或东西的具体名词，如下：1）具有三维空间的名词²，例：家、杯子、身体等等；2）具有准三维空间的名词³，例：门、窗等等；3）具有二维空间的名词⁴，例：城市、足球场等等，或者是如下的抽象名词，如下：表示社会、聚会的名词，例：庙会、社会等等；表示信息、知识本身，或表格、图片，例：语言、数学、表格等等；表示状态的名词，例：状态等等。但在这些方位词中，“内”比其两个方位词的使用限制更多，即方位词“内”不能与表示自然资源、无界限的空间、映射空间的名词，表示人的名词，以及表示聚会、信息、知识本身和状态的抽象名词构成搭配，而方位词“里”不能与表示人或职业的名词构成搭配，例：学生。如下：

方位词“里”的例句：

- (1) 符号和符号的组合条件就是语言里的各种结构规则。
- (2) 当我们把冷饮倒进杯子里时，杯子外面马上会出现一层薄薄的水珠。
- (3) 这是一个对着镜子画画的实验，你看看镜子里的纸画，不要看自己的手。

例（1）方位词“里”跟名词“语言”组成搭配，表示在信息所在的范围或来源的范围之内，例（2）和例（3）方位词“里”与名词“杯子”和“镜子”组成搭配，表示在该物体的空间里面。

方位词“内”的例句：

- (4) 室内非常安静，听不到一点声音，……
- (5) 学习者在实验室内可以完成全部实验步骤。
- (6) 意象是感觉之后大脑内相应的局部兴奋引起的。

例（4）和例（5）方位词“内”跟名词“室”、“实验室”组成搭配，表示在该东西的空间里面，例（6）方位词“内”跟“大脑”组成搭配，表示在身体器官的喻义空间的范围之内。

方位词“中”的例句：

- (7) 例如：字典中“花”字有“花朵”、“花哨”、“花费”等义项，……
- (8) 齿甲骨文，像口中门齿形的象形字。
- (9) 我说，现实中的我永远不会比照片里的姚明好看，……

² 看 3.2.1.1 题的解释

³ 看 3.2.1.2 题的解释

⁴ 看 3.2.1.3 题的解释

例(7)方位词“中”跟名词“字典”组成搭配,表示在信息所在的范围或来源的范围之内,例(8)方位词“中”跟名词“口”组成搭配,表示在该器官的里面,例(9)方位词“中”跟名词“现实”组成搭配,表示在性质或状态的范围之内。

3.1.1.2 “x”由处所词构成

处所词(朱德熙:42-43)包括三种类:一类是地名,如:中国、曼谷、欧洲等等;二类是地方的机构,如:学校、图书馆、邮局等等。这两类词里的大部分应该看成是名词兼处所词,作为政治单位或机构是名词,作为地方是处所词。房玉清(2001:39)判断哪些词是处所词,就从处所词的语法特点来看,如果能作“在”、“到”的宾语,也能放在“到……去”的格式中,那些词就是处所词,如:在上海,到上海去,等等。此外,朱德熙认为能用“哪儿”提问,也能用“这儿”、“那儿”指代的,那些词就是处所词。从例句分析发现,当“x”由处所词构成,这时候,方位词“里、内、中”都可以用,表示在该空间的里面,但在这个情况下的处所词只限于普通的处所词,不能是地名,例如:

方位词“里”的例句:

- (10) 从商场里出来,我又去拨阿咪的手机。
 (11) 在城市里,交通噪声对居民影响最大。
 (12) 想着去年的今天与一家人热热闹闹地坐在院子里赏月的情景,泪水不知不觉从眼睛里滚出来。

方位词“内”的例句:

- (13) 问:那你们家就是在宫内供职了?
 (14) 留在城市内不撤走的,……
 (15) 公园内这样密集的“森林”有6片,最美丽的叫彩虹森林,……

方位词“中”的例句:

- (16) 但自学校教育产生以后,教育者主要是指学校中的教师和其他教育工作人员。
 (17) 在沙漠中的一天;……
 (18) 城市中的霓虹灯广告更是五颜六色。

3.1.1.3 “x”由时间词构成

时间词(房玉清,2001:39)是表示时间。时间词能作“在”、“到”或“等到”的宾语的词。从例句分析发现,当“x”是由时间词构成,这时,方位词“里、内、中”都可以用,但大部分的时间词都是双音节的时间词,这种时间词既表示特指又表示不特指的时间段;表示特指的时段都是表示时间长的单位,如:三月、今年等等,不能是表示时间短的单位,如:

晚上、下午等等；表示不特指的时间段，例如：过去、短期等等。在这种情况下，“里、内、中”都可以用，但“内”比较有限制，从例句分析发现，“内”只限于跟“短期”、“长期”、“年底”、“三月”、“今年”五个词组成搭配，例如：

方位词“里”的例句：

- (19) 希腊人常把芹菜当作观赏作物，在节日里用它来装饰房间；……
 (20) 人不能总沉溺在过去里，……
 (21) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

方位词“内”的例句：

- (22) 第二，他们知道自强不是短期内所能成立的。
 (23) 国家邮政局负责人昨天明确表示，今年内不会调整邮政资费。
 (24) 结果，三月内，发现有 48 个阀门漏水，……

方位词“中”的例句：

- (25) 搬家可说是日子中最繁重最琐碎的事情，……
 (26) 6 月中，法国国内矛盾尖锐化，……
 (27) 鞋子很难找，也许赛季中会好找一些，但也难说。

此外，还发现，只有一个单音节的时间词“夜”能跟方位词“里”和“中”组成搭配，例如：

方位词“里”的例句：

- (28) 夜里睡不着觉。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

- (29) 夜中十二时山本先生诊后，始宣言性命可以无虑。

3.1.1.4 “x”由动词构成

动词（现代汉语词典，2005：326）是表示人或事物的动作、行为、存在、变化的词语。从例句分析发现，当“x”是动词，只能用方位词“中”组成搭配，在这种情况下，动词只限于表示动作、行为的动词，而要靠一段时间进行动作，例如：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

- (30) 会谈中，尼赫鲁谈到亚非会议问题。
 (31) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。

(32) 但是报道中听起来好像我不尊敬王治郅和其它国家队队员。

例(30)到(32)“会谈”、“跑步”、“报道”是表示动作、行为的动词，而要靠一段时间进行动作，当方位词“中”与该动词组成搭配，表示在动作的过程范围之内。

3.1.1.5 “x”由形容词构成

形容词（现代汉语词典，2005：1525）是表示人或事物的性质或状态的词，从例句分析发现，当“x”由形容词构成，这时候，只能用“里”和“中”组成搭配，形容词只限于表示性质的形容词，如：白、美丽等等。当方位词“里”和“中”与形容词组成搭配，表示在性质或状态的范围之内，例如：

方位词“里”的例句：

(33) 太极图中白里有黑，黑里有白，寓意无论阴还是阳，都不是纯粹的单一一体。

(34) 疾病的人，往往皮肤缺少光泽，肤色灰黄，甚至晦暗。皮肤光润，白里透红，往往是一个人整体健康的最好反映。

(35) 酸里带咸的圆白菜可作为色拉生吃，也可以用菜叶子卷肉，……

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(36) 那少女金发碧眼，美丽中透出智慧。

(37) 黑暗中，不知道走了多长时间，峭壁旁意外地发现了一个村庄，……

(38) 汤姆顽皮好动，聪明中透着狡黠；……

3.2.1.6 “x”由代词构成

代词（现代汉语词典，2005：36）是表示代替名词、动词、形容词、数量、副词的词语。房玉清（2001：42），把代词归成三类：人称代词、指别词、疑问代词。从例句分析发现，“x”只限于人称代词的复数概念，在这种情况下，只能用方位词“中”，而表示在复数概念的范围之内，例如：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(39) 他们中有些人我可以经常看到。

(40) 有没有什么能使得你们中的任何一位也出现类似情况？

(41) 它们中一部分为塑料制品，一部分为化学制品。

3.1.1.7 “x”由介词构成

介词（现代汉语词典，2005：702）是用在名词、代词或名词性词组的前面，合起来表示方向、对象等的词。从例句分析发现，当“x”由介词构成，只能用方位词“里”，“内”和“中”都不能用，而介词只限于“往”、“从”、“由”、“向”四个词，例如：

方位词“里”的例句：

(42) 以后再这样刺激儿童，脚趾就会向里屈曲。

(43) 如果这些管道太软，在呼吸的时候，特别是往里吸气时，就会吸瘪，使气流不能通过。

(44) 太阳内部从里向外，由产能核心区、辐射区和对流区三个层次组成。

方位词“内”的例句：

（无例句）

方位词“中”的例句：

（无例句）

3.1.2 “x”由短语构成

房玉清（2001：64-65）把短语归成五类：名词短语、动词短语、形容词短语、副词短语和介词短语。从例句分析发现，“x”能由名词短语和动词短语构成，如下：

3.1.2.1 “x”由名词短语构成

名词短语是具有名词性的短语，从例句分析发现，“x”是由偏正式名词短语和联合式名词短语构成。

1) 偏正式名词短语是由两个或两个以上的词组成，前面的成分作为修饰部分，后面的成分作为中心语，中心语可以由名词、动词和形容词充当，如“修饰语+中心语”结构，例如：她的手，两个小时，非常漂亮等等。但在这种情况下，“x”只限于以名词为中心语的名词短语，这时候，方位词“里、内、中”都可以用，例如：

方位词“里”的例句：

(45) 他的视线里只有我，而并不注意那辆车。

(46) 比如，中国家庭里，老子说话时，孩子不可以还嘴。

(47) 我想我会要5个孩子，五年里一年一个。

方位词“内”的例句：

(48) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。

(49) 考试期限为六年，六年内学员获得了学士或学士以上学位；……

(50) 在扩张过程中, 俄罗斯人逐渐分布到现在的区域内, ……

方位词“中”的例句:

(51) 此外, 还十分重视教育过程中师生之间的合作关系, ……

(52) 发达国家中以日本最为典型。

(53) 这七年中, 周恩来不仅重视经济建设、文教建设和统一战线, ……

2) 联合式名词短语(房玉清, 2001: 58), 是由两个或更多的并列成分组成的, 并列成分之间有时可用连词“和”、“或者”、“以及”等等连接。从例句分析发现, “x”是能由名词当并列成分的联合式名词短语, 在这种情况下“里、内、中”都可以用, 例如:

方位词“里”的例句:

(54) 石盐和湖盐里含有镁、锂、硼、溴、碘、钾、石膏、芒硝, ……

(55) 例如不送气的[p]和送气的[p‘]是汉语和英语里都有的两个音素, ……

(56) 比如同是一个t, 在英语和汉语里就读得不完全一样。

方位词“内”的例句:

(57) 人们普遍对儒家建立的这种刚性交易体系“放心”, 家庭、家族内的金融交易风险小, 这也是为什么这一体系能运作两千多年。

(58) “疾风之狼”觉得冰之魔女似乎把寒气吹进了他的胃和心脏内一样。

(59) 组织省、市范围内的会计学术交流、研究和介绍国内外新的财会理论信息, ……

方位词“中”的例句:

(60) “学校教育与社会教育”则很难归属到“级”和“类”两个维度中, “成长教育和继续教育”是体现受教育者生命运行阶段的维度, ……

(61) 工业废渣是指工业生产、加工过程中产生的废弃物, ……

(62) 在英语和德语中, 义务教育和强迫教育或强制教育是同一个词。

3.1.2.2 “x”由动词短语构成

动词短语是具有动词性的短语。从例句分析发现, 当“x”由动词短语构成, 只能用方位词“中”组成搭配, 而“x”只限于主谓式动词短语和述宾式动词短语组成。

1) 主谓式动词短语(房玉清, 2001: 59)是由主语和谓语两个成分组成, 主谓结构的主语和谓语在意义上的关系大致有三种: 第一类是主语为实施, 如: 病人看病; 第二类是主语为受事, 如: 问题解决了; 第三类是主语既不是实施, 也不是受事, 如: 今天星期三。但在这种情况下, “x”只限于以主语为实施的主谓式动词短语, 例如:

方位词“里”的例句:

(无例句)

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(63) 检查化验时间长, 出报告慢是病人看病中的一大难题。

(64) 电视剧播出后, 并没有产生他预想中的收视热潮。

(65) 病休, 是他学习中的一次波折, 但给他带来一次静心沉思的机会。

2) 述宾式动词短语是由动词和宾语两个成分组成, 在这种情况下, “x”只限于以宾语为动作的受事的述宾式动词短语, 例如:

方位词“里”的例句:

(无例句)

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(66) 我军搜索敌人死体, 发现击毙敌人中有联络军官一员名机部一经。

(67) ……度过抗日战争中最艰苦的阶段。

(68) 但在爱国主义的感召下, 暗杀组织成员中有人向中国代表团报告了, 中国代表团及时采取了预防措施。

3.2 现代汉语方位词“里、内、中”的认知研究

在这部分, 笔者通过使用语义认知语言学理论的隐喻、意象图式、空间概念来分析现代汉语方位词“里、内、中”在“x+里/内/中”结构所表示的意义。研究发现, 方位词“里、内、中”有两大类意义, 第一类是直接意义, 第二类是引申意义。根据研究的结果, 可将其各个意义归纳如下:

3.2.1 直接意义

直接意义(主要意义)指的是词的本义, 这种意义没有与语言环境的任何关系。对于方位词“里、内、中”的直接意义, 是表示在一定空间的范围之内, 如下面的图式:

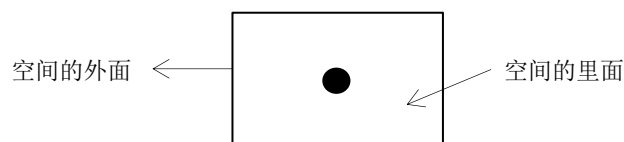

图 3.1 表示现代汉语方位词“里、内、中”的直接意义

上面的四角形图式表示具有一定的空间范围, 是具体的空间; 四角形图式的线是用来分清四角形的空间内外, 线内表示空间的里面, 线外表示空间的外面; 黑色圆圈表示在该空间里面的。

从例句分析发现, 方位词“里、内、中”的直接意义有四种, 如下:

3.2.1.1 表示在三维空间的范围之内

三维空间指的是具有长、宽、高的空间，这种空间以“体”为特征，而且该空间还具有容器性，就是说，空间里面可以装进什么东西，或者保存什么东西。从研究结果发现，三维空间又可以分成四种，如下：

1) 建筑物，如：酒店、室、学校等等。这种空间里面有空隙，所以可以把什么东西装进空间里面。当“x”有这种空间构成，在这种情况下，方位词“里、内、中”都可以用，而表示在该建筑物的空间里面，例如：

方位词“里”的例句：

- (69) 我和姚明一块在他住的酒店里。
 (70) 在医院婴儿室里，你可以看到，出生几天后的婴儿，就有不同的表现。
 (71) 在这个工厂里，60年代的机器设备还在使用，不过许多都经改造过了。

方位词“内”的例句：

- (72) 目前，酒店内所有餐厅都已暂停营业。
 (73) 将房间遮暗，仅让一束阳光射进室内，在这束光照射的地方放一块三棱镜。
 (74) 当地一个体户把一台拖拉机停放在工厂内的空地上，半个月后发现部分零件被人拆走。

方位词“中”的例句：

- (75) 原来就是在酒店中常看到的一个人！
 (76) 我看到了咨询室中有桌椅、鲜花……”
 (77) 这家工厂已有3年没有生产奶粉了，工厂中有烘干机、过滤压缩机和高温消毒锅等设备。

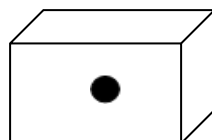

图 3.2 表示建筑物的三维空间里面

(注释：上图所示的四方体，表示具有一定空间范围的建筑物，而且也有容器性，空间里面是空隙，可以装什么东西，黑色圆圈表示在该空间里面。)

2) 日常使用的东西、用品用具、交通工具，如：碗、杯、水盆等等。这种空间的内部有空隙，所以可以把什么东西装在里面，或存在里面。这时候，方位词“里、内、中”都可以用，例如：

方位词“里”的例句：

- (78) 如今，汽车里使用的就是这种类型的电池。
 (79) 碗里只有饭，没有菜，我们问他，这么便宜的大白菜为什么自己不炒点吃，……
 (80) 她穿着浴袍，头上包着毛巾，脚还插在热水盆里。

方位词“内”的例句:

- (81) 第四十五条出租车营运中，驾驶员和乘客不得在车内吸烟，不得向车外抛洒物品。
- (82) 服务员轻轻地把硬币投入碗内。
- (83) 再将炸好的面筋放入开水锅内煮至发软，捞在温水盆内，洗去油渍，挤净水分。

方位词“中”的例句:

- (84) 车中的我，完成了在温州的采访任务，此刻奔赴机场，准备返程。
- (85) 鸡蛋打在碗中，取出蛋黄，留蛋白备用。
- (86) 人们从瀑布里面取了很多水，有些人开始在水盆中洗手。

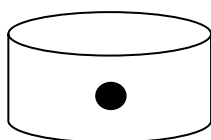

图 3.3 表示日常使用的东西、用品用具、交通工具的三维空间里面

(注释：上图所示的圆柱体表示日常使用的东西、用品用具、交通工具的三维空间，具有一定的空间范围，而且空间的内部也有空隙，所以可装任何东西进去；黑色圆圈表示在该空间里面的。)

3) 自然资源，又可分为两种：一类是既有体积又有立体的自然资源，如：土、石头、树木等等；二类是只有立体没有体积的自然资源，如：水、河、海洋等等。这两种空间的内部是实心的，没有空隙如上面 1) 题和 2) 题的。在这种情况下，只能用“里”和“中”，表示在该自然资源的空间里面，例如：

方位词“里”的例句:

- (87) 这是一种奇特的鱼类，一生中半辈子生活在海洋里，半辈子生活在江河中。
- (88) 天牛的幼虫不能在活的树木里生存，……
- (89) 生活在土里，吃农作物的根和茎，是害虫。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

- (90) 海豚，是生活在海洋中的一种聪明、善良的动物，……
- (91) 第二年四五月，它们就从土中发芽，生长，寻找寄主。
- (92) 以前人们曾发现一些昆虫会在树木中钻孔，食用这些孔洞里长出来的真菌。

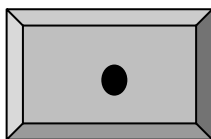

图 3.4 表示在自然资源的三维空间里面

(注释：上图所示的实心长方体表示自然资源的三维空间；黑色圆圈表示在该空间里面，虽然这种空间的内部没有空隙，但是可能装什么东西在里面，如：江、海的液体空间。)

4) 身体器官，这身体器官如同一种容器，就是说，有内部空间、外部空间，也有一定空间的范围，而且还通过使用食用和排泄的方式把什么东西进身体去而从身体里排泄出来。在这种情况下，方位词“里、内、中”都可以用，而表示在身体器官的空间里面，例如：

方位词“里”的例句：

(93) 人的身体里真的有毒吗？

(94) 按照我的判断，胎儿还在病人肚子里。

(95) 当他在水中挣扎着呼吸时，水就进入了肺里。

方位词“内”的例句：

(96) 如果把身体内的水分失掉，剩下的部分有 45%是蛋白质。

(97) 少女肚子内的饿虫发出了巨大的响声。

(98) 当你扩张胸部的时候，外界空气中的分子顺着呼吸道进入肺内。

方位词“中”的例句：

(99) 你身体中的每一块骨骼都是活的，它也能生长，发展和愈合。

(100) 我的肚子中还满满地装着昨天的食物，此时又加上新的。

(101) 他说了这几个字，肺中吸不进气，弯腰剧烈咳嗽。

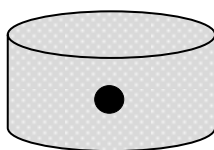

图 3.5 表示在身体器官的三维空间里面

(注释：上图所示的实心圆柱表示身体器官；黑色圆圈表示在该空间的里面。)

3.2.1.2 表示在准三维空间的范围之内

准三维空间是有长、有宽，没有高的二维空间，但当通过人类大脑中的认知过程中，就直接把这种二维空间看成以“体”为特性而有容器性的三维空间，就是说，空间里面可装进什么东西去，或保存着什么东西。这种空间大部分是建筑物或汽车的整体的一部分，该部分要是空间的隔屏，有决定空间的内外的作用。但这种空间有不多，只限于门、窗、窗帘三个词，当说到这种空间的时候，人们会联想到空间的整体，例如：门里，意思不是门的本身内部，而是有门为空间整体的部分，如：房子、房间等等。这时，人们

大脑中的认知过程会把“门”联系到整体的空间。在这种情况下，方位词“里、内、中”都可以用，但方位词“内”比其两个更有限制，就是它只能跟“门”和“窗”组成搭配，不能跟“窗帘”组成搭配，例如：

方位词“里”的例句：

(102) 车开了，车窗里伸出一双双小手齐呼“胡妈妈再见”！

(103) 每个阳台上都响着曼陀林（一种类似琵琶的乐器）的声音，窗帘里传出娇柔的歌声，……

(104) 她在门里低声哭，……

方位词“内”的例句：

(105) 小狗从门内摇着尾巴，迎接主人。

(106) 窗外汽车喇叭声不断，窗内就是我生活最重要的空间，白天读书、会友、搓麻将；……

方位词“中”的例句：

(107) 五十年代初，凡是乘飞机到北京的旅客，从舱门中缓步走下，……

(108) 他从窗中外望，看见一团白云，飞机马上钻了进去。

(109) 从彩车的窗帘中伸出一支精致洁白的小手，往马路边扔出大把的钱币。

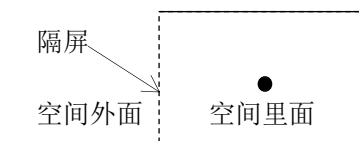

图 3.6 表示在准三维空间里面

（注释：上图所示的四角形表示建筑物或汽车的整体空间；四角形的虚线侧面表示整体空间的隔屏成分；黑色圆圈表示在该东西的整体空间范围里面。）

3.2.1.3 表示在二维空间的范围之内

二维空间指的是有宽、有长，没有高的空间，也有一定空间的范围。这种空间以“面”为空间的特性，从例句分析发现，二维空间又可以分为三种，如下：

1) 行政区划，例：县、省、市等等。这时，方位词“里、内、中”都可以用，而表示在行政区划的二维空间里面，例如：

方位词“里”的例句：

(110) 我在省里获的那个二等奖，到了北京这儿，就显得含金量太低了。

(111) 妈妈认为如果我念大学的话，就可以在城市里找一个工作，总之能过上好日子。

(112) 这位朋友说，有一次，他陪一位地区官员到县里去检查工作，因为彼此是同学，所以同住一家宾馆又同居一室。

方位词“内”的例句:

- (113) 依靠省内现有大中专学校，设立专业旅游培训班，……
- (114) 市内高楼林立。
- (115) 县内有火车站 5 个、货运站 2 个。

方位词“中”的例句:

- (116) 省中医学院发明的蛇伤蛇种早期快速诊断法，获国家发明奖。
- (117) 有些人不可能适应，或者机会太(少)，就要到都市中去。
- (118) 同事们急忙把他送到县中医院。

2) 一般的平面，具有一定的空间范围，如：足球场、院子、花园等等。这时，方位词“里、内、中”都可以用，表示在该一般的平面的里面，例如：

方位词“里”的例句:

- (119) 但是这些老年人却都坐在院子里，……
- (120) 她才十四岁，跟着她父亲到山林里去采药。
- (121) 其时正是中午，小小的停车场里挤满了人，足有 150 人之多，在麦当劳餐厅前排起了长队。

方位词“内”的例句:

- (122) 楼房前面的院子内停放着 10 多辆蓝色吉普车。
- (123) 林内温度大，又为杉树创造了适宜的生长环境。
- (124) 司机在停放车时，尤其是在夜间，要停放在有人看护的停车场内，……

方位词“中”的例句:

- (125) 院子里有很多孩子，白天各忙各的，到了晚上，都聚在院子中讲故事、数星星。
- (126) 怕吵醒这些在树林中睡觉的人，我尽量让自己的脚步轻一些，可还是惊动了几个人。
- (127) 我几乎总是场上最高的球员，看个头小得多的球员跳入场中觉得很奇怪。

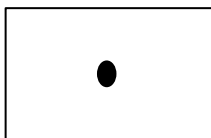

图 3.7 表示在行政区划和一般平面的二维空间里面

(注释：上图所示的长方形表示有一定的二维空间的范围，包括行政区划和一般的平面；黑色圆圈表示在该空间的里面。)

3) 无界限的空间，这种空间大部分是宇宙中或空气层中的一部分。从例句分析发现，表示这种空间的有：“太空”、“天气”、“宇宙”和“大气层”。这时候，只能用“里”和“中”，例如：

方位词“里”的例句：

(128) 我们的宇宙里至少有 100 万个类星体。

(129) 我几乎忘了自己还在太空里哩。

(130) 他认真观测太阳、月亮和星星在天空里运行的情况，作了大量详细的记录。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(131) 恒星是宇宙中最基本的成员。

(132) 它们在太空中经历了数十亿年，对人类来说，它们满身都是丰富的太空信息。

(133) 人类共同生活在一个地球上，生活在一个大气层中。

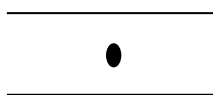

图 3.8 表示在无界限的二维空间里面

(注释：上图所示的两条直线表示无界限的二维空间；黑色圆圈表示在该空间的里面。)

4) 映像空间，只限于水和镜子。这种空间是由光线的效果在映像空间的水和镜子产生的影子。在这种情况下，可以用“里”和“中”组成搭配，表示在映像的二维空间里面，例如：

方位词“里”的例句：

(134) 狗衔肉过桥，看见水里的影子，以为是另一只狗也衔着肉；……

(135) 我打扮后站在镜子面前看了一下，我真不敢相信镜子里的美丽女生就是我，……

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(136) 在想象中，你在镜子中看到的不是自己。

(137) 一只猫跑到一潭水前猛地停住了，它瞅着自己在水中的影子，举起爪子要去抓！

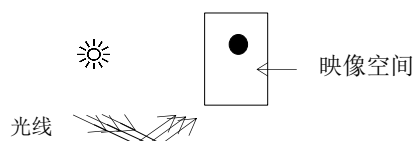

图 3.9 表示在映像的二维空间里面

(注释：上图所示竖形的长方形表示映像空间的水和镜子；黑色圆圈表示在映像空间里面的影子。)

3.2.1.4 表示在一维空间的范围之内

一维空间指的是只有长，没有宽和高的空间，以“线”为空间的特性的空间，大部分都是空间的长度或距离。这种空间的语言表达也是由表示数量的短语构成，如：一百米等等。在这种情况下，只能用“内”，不能用“里”和“中”，而表示在空间的长度或距离的范围之内，例如：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(138) 但是我们不要忘记它跑不多远，如果在一百米内，它抓不到这个动物的话，它就放弃了。

(139) 此外两三里内没有人烟。

(140) 每一个大弯，就有一个渡口，15公里内，拐了十个弯，形成十个渡口。

方位词“中”的例句：

(无例句)

图 3.10 表示在空间的长度或距离的一维空间范围之内

(注释：上图所示的黑色直线表示一维空间；箭头虚线表示空间的长度或距离；黑色圆圈表示空间的距离或长度的范围里。)

3.2.2 引申意义

引申意义（隐含义）指的是一种可以引导思维联系到其他东西产生而来的意义，这种意义与感觉、习惯、境遇等其他东西有密切的关系，一般要通过使用比喻的方式来分析和解答意义。就方位词“里、内、中”而言，它们的引申意义是从空间的直接意义引申到其他引申意义，不同的语境也产生不同的意义，从研究的结果发现，方位词“里、内、中”的间接意义又可以分为八种，如下：

3.2.2.1 表示在社会的范围之内

社会（现代汉语词典：2005：1204）指的是由于共同物质条件而互相联系起来的人群，而且还指的是由一定经济基础和上层建筑构成的整体，也叫空间形态，可分为五种基本形态：原始共产主义社会、公共注意社会、奴隶社会、封建社会、公共社会。2554年皇家科学院泰国词典说：社会是在共同的规则、规定或目标人与人之间有一定的关系，而且还包括人与人在任何情况下见面，或者参与任何活动。因此，笔者把现代汉语词典和皇家科学院泰国词典所给社会的定义作为判断“在社会的范围之内”意义的依据，在这种情况下，又可以把社会的范围之内意义分为两种：

1) 社会的层次、社会的种类，也包括有关社会人群关系的规定，如：法律、文化传统、社会条件等等。在这种情况下，方位词“里、内、中”都可以用，但是方位词“内”比其两个方位词还有限制地使用，就是方位词“内”只能跟由“社会”、“系统”组成搭配，如下：

方位词“里”的例句：

(141) 在资本主义社会里，政治社团的活动方式有正常方式和非正常方式两种。

(142) 这在我国的法律里是第一次出现。

(143) 孔子的道德系统里绝不肯离开差序格局的中心君子求诸己，小人求诸人。

方位词“内”的例句：

(144) 在当前的信息社会内，谁不重视信息，谁就不是好的职业人员。

(145) 在我们文化系统内，有不少剧团停办、转产，大批人员面临待业，……

方位词“中”的例句：

(146) 资本主义社会中的教育仍然具有鲜明的阶级性。

(147) 另一种意见是有必要在法律中体现出来，有利于实施。

(148) 教育是文化的一个组成部分，它是文化这个大系统中的一个因素。

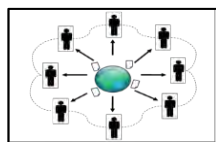

图 3.11 表示在社会的层次、社会的种类的范围之内

（注释：上图所示的图中方框表示社会范围，方框里，人表示社会里人与人之间的关系；文件表示社会里所共同的规定。）

2) 仪式或活动, 这种情况下, 能用“中”和“里”, 不能用“内”。但“中”和“里”也有不同的使用: “中”能够跟表示仪式、娱乐活动、祭祖、展览和运动比赛的词或短语组成搭配; 而“里”只能跟表示娱乐活动、祭祖和运动比赛的词或短语组成搭配, 例如:

方位词“里”的例句:

(149) 在晚会里, 我们还见到了一系列舞蹈的人物造型。

(150) 小高只觉得自己好像忽然闯入了一个极热闹的庙会里, ……

(151) 业余拳击将保留在奥运会里。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(152) 现代舞表演在晚会中出现次数最多, ……

(153) 中国神庙成为广大信息聚会场所, 兼容并包, 不管什么人什么事都能在庙会中出现。

(154) 她说, 这个展览中有许多照片她在家乡就看过了。

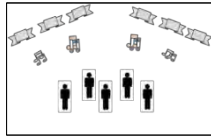

图 3.12 表示在仪式或活动的范围之内

(注释: 上图所示的方框表示在仪式或活动的范围; 蝴蝶结和乐谱表示仪式或活动里的东西; 人表示来参加活动、仪式的人。)

3.2.2.2 表示在时间的范围之内

这种意义又分为两种, 如下:

1) 表示时间段的词或短语, 这时候, 方位词“里、内、中”都可以用, 但方位词“内”比其两个方位词更有限制, 就是“内”大部分与表示时间段的短语组成搭配, 少于与表示时间段的词语组成搭配, 从例句分析发现, 与“内”组成搭配的时间词只限于短期、长期、年底、三月和今年五个词, 而当方位词“里、内、中”与表示时间段的词或短语组成搭配, 表示在该时间段的范围之内, 例如:

方位词“里”的例句:

(155) 因此一周里, 只有一至两天为美国人生产, ……

(156) 人不能总沉溺在过去里, ……

(157) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

方位词“内”的例句:

- (158) 第二，他们知道自强不是短期内所能成立的。
- (159) 在这样短的时间内，取得如此重大的成就，在世界各国是少见的。
- (160) 从1952年开始，五年内培养百万小学教师，十年内基本普及小学教育。

方位词“中”的例句:

- (161) 这时正是一天中最冷最黑暗的时候。
- (162) 6月中，法国国内矛盾尖锐化，……
- (163) 但在短期中，则要根据市场供求关系灵活地调整价格。

上述的例句，当方位词“里、内、中”与表示时间的词或短语组成搭配，表示在该时间段的范围之内。此外，如果想强调在某段的时间之内，或者强调某个事情在某个时间段之内发生，只能用“内”来表达这种意义，其两个词不能，例如：

- (164) 但是必须在规定时间内完成某些预定的学习目标。
- (165) 必须在十年内全部通过，每个阶段都有相应的阶段认证书。
- (166) 每次要在两个小时内把三天的课程补完。

2) 含事件的时间段，这个情况下，能用“中”和“里”，不能用“内”，例如：

方位词“里”的例句:

- (167) 节日里，孩子们打扮得漂漂亮亮的。
- (168) 她说，这些泡菜在春节里就会吃完。
- (169) 一个赛季里有那么多比赛，什么比赛该参加，什么不该参加，应当做好科学安排，这样在奥运会中才能保证有好的状态。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

- (170) 节日中的许多仪式和习俗都强调了人类赖以生存的某些动植物的重要性，……
- (171) 鞋子很难找，也许赛季中会好找一些，但也难说。
- (172) 王军锋在春节中用了3万元，其余7万元存入了银行。

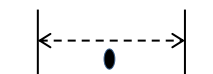

图 3.13 表示在时间的范围之内

(注释：上图所示的横式直线表示时间；箭头虚线表示所指的时间段；黑色圆圈表示在时间段的范围之内。)

3.2.2.3 表示在身体器官的喻义空间的范围之内

这种喻义是由身体器官的本义通过比喻方式引申到其他喻义，还要靠句子中的语境来判断这种喻义，但不是全部的身体器官都能引伸到喻义，从例句分析发现，能引伸到喻义的身体器官只有 9 个词，例：手、嘴、口、心、眼、胸、肚子、脑子、骨子。在这种情况下，只能用“里”和“中”，可适当用“里”和“中”跟引申到喻义的身体器官的词也有条件，有的都能用“里”和“中”，有的只能用其中的一个，如下面的表格：

表 3.1 “里”和“中”与能引伸到喻义的身体器官的词构成搭配

方位词	表示身体器官的词语								
	手	嘴	口	心	眼	胸	肚子	脑子	骨子
里	+	+	+	+	+	+	+	+	+
中	+	+	+	+	+	+	-	-	-

(注释：一、“+”符号表示方位词“里”或“中”能够与该词语组成搭配；二、“-”符号表示方位词“里”或“中”不能够与该词语组成搭配)

方位词“里”的例句：

(173) 我的笔名的意思是说“我就是一只空桶，肚子里没什么内容，只是叫得响一些而已”。

例(173)这里的“肚子”不是表示真正的身体器官，但是“肚子”的引申义，是把“肚子”比喻成一种容器，里面可以装各种各样的思维。

(174) 我总是自信满满地认为，什么事情到为了我手里能解决。

例(174)的“手”不是表示真正的手，可是由直接意义的“手”引申到隐喻义，所以在这语境中“手里”表示权力在我的手上。

(175) 当你的心里装了有多少人的时候，你的心里就有多大，……

例(175)的“心”是由直接意义引申到隐喻义，比喻为一种能容纳任何东西的容器。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(176) 最后，去系里和工作人员聊天，从他们口中了解注册谁的课程最难。

例(176)“从他们口中”不是他们真正的口里面，而是从他们的口中说出来的话。

(177) 你在我们眼中，是玻璃缸里的金鱼，我们把你看得一清二楚。

例(177)“眼”当与“中”组成搭配，表示一种器官，里面装着人们意见、观念的引申义

(178) 如果心中有爱，她们就会变得越来越美。

例(178)“心”是表示一种容器的引申义，里面可以装着人们的感受。

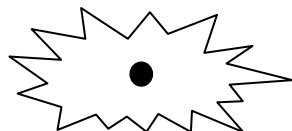

图 3.14 表示在身体器官的喻义空间的范围之内

(注释：上图所示的心表示身体器官；多角形表示容器；黑色圆圈表示在容器里面；当人体器官被人们大头脑中的认知过程隐喻成一种容器的时候，该容器里容纳着某些东西，这时表示在身体器官的喻义范围之内。)

3.2.2.4 表示在复数概念的范围之内

这种复数概念又可以分成两种，如下：

1) 复数，是由两个或两个以上的人、动物、东西合在一起，这种集合并没有共同的条件、目标或本性，这时候，只能用方位词“里”和“中”。同时“里”和“中”也有不同的用法，就是“里”只能跟表示复数的短语构成搭配，则“中”即能跟表示复数的短语又能跟复数的人称代词

“我们”、“你们”、“他们”、“她们”和“它们”五个词，例如：

方位词“里”的例句：

(179) 我给你的这些照片里的人，有好些你应该认识的，可你好像并没有认出来？

(180) 酒瓶有薄有厚，我倒是知道有些瓶子里装着完全不同的东西。

(181) 三个人里我最大，我是姐姐，我应该最后离开。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(182) 在我读过的几十本书中，没有发现过错字、别字、漏字、缺页。

(183) 真菌为人类食品提供了重要来源，它们中有许多本身就是名贵的中药材。

(184) 现在 10 人中有一人收入增加了 10 万元，其他 9 人没有变。

2) 由于共同的目标、性质集合成群集，例：学生、年轻医生等等。这时候，只能用“里”和“中”，例如：

方位词“里”的例句：

(185) 50 名中文系学生里，只有 6 名完整地读过一遍《红楼梦》这本书。

(186) 在他所认识的几位医生里，还没有一位肯和他先讲诊费的。

(187) 从这一天开始，在整个少儿旅行团里，夏云最关心、最注意的人就是小范海。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

- (188) 学生中有 40 多人受伤。
 (189) 调查还显示, 虽然上网在年轻医生中更为普及, 但年纪较大的美国医生因特网使用率正在大幅提高。
 (190) 在这些接受治疗的吸毒者中, 死亡率和犯罪率也大大降低。

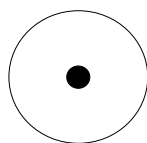

图 3.15 表示在复数概念的范围之内

(注释: 上图所示的大圆圈表示复数概念的范围, 包括一般的复数和由于共同目标、条件或性质集合的群集; 小黑色圆圈表示在复数概念的范围。)

除此之外, 还发现, 如果要强调其中的一部分, 如: 你们中的一员, 我们中的许多人等等, 在这种情况下, 只能用“中”, 其两个都不能用, 而大部分都由“(复数)中+的+名词性短语”构成, 这种意义是与上面的两个意义不同, 就是上面两个意义只表示在复数概念范围之内, 没有强调其中的一部分, 例如:

方位词“中”的例句:

- (191) 我们中的许多人, 有的为了国家建设, 不得不远离家乡, ……
 (192) 而我, 现在是你们中的一员了。
 (193) 全国的 30000 精神病医生中的 2.1 万人, 他们大多把大部分时间花在私人诊疗上。

3.2.2.5 表示在信息所在的范围或来源的范围之内

信息所在的范围或来源的范围, 又可以分成三种:

1) 传播信息、知识或事情的媒介物, 这些信息、知识或事情可能是公共的或者是私人的, 这媒介物如: 印刷品、通讯工具、载体, 例: 电视、书、电话等等。这时候, 当方位词“里、内、中”与这些媒介物构成搭配, 能表达两种意义: 一是表示在该媒介物本身的里面意义⁵, 这个意义是直接意义(空间意义), 这时, 方位词“里、内、中”都可以用; 二是引申意义, 表示在信息所在的范围或来源的范围之内, 这时只能用“里”和“中”, 例如:

⁵ 方位词“里、内、中”表示在该媒介物本身的里面意义, 例如: 我也许不会被电视里的镜头刺痛, ……; 或者电源是电脑中不可缺少的供电设备, ……。

方位词“里”的例句:

(194) 电视里的故事与我们历史课本中所学的有相通之处, ……

(195) 这不再是小说里的幻影。

(196) 这本书里所叙述的, 都是我看到、听到和读到的。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(197) 书中还介绍了许多种以小本钱赚大钱的方法。

(198) 我当时非常喜欢做白日梦, 看着电视中那些胖子们变成瘦子, 感觉减肥非常容易, 原来不过如此, 我也可以。

(199) 小说中人物有几十个包括犹太人、异教徒、黑人等。

2) 信息、知识或事情的本身, 如: 汉语、话、数学等等。这种情况下, 只能用“里”和“中”, 例如:

方位词“里”的例句:

(200) 这种希望表现在这句话里。

(201) 数学里也要比较量的大小, “=”(相等), “<”(小于), “>”(大于), 就是数学上用来比较大小的符号。

(202) 例如不送气的[p]和送气的[p‘]是汉语和英语里都有的两个音素, ……

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(203) 汉语中的量词, 尤其是名量词, 特别丰富多采, ……

(204) 0是数学中最有用的符号之一。

(205) 从女儿的这些话中, 我感觉到小小年纪的她还在思考着“为什么有些人那么富”。

3) 表格或图片, 如: 表、空格、图等等。这时, 方位词“里、内、中”都可以用, 例如:

方位词“里”的例句:

(206) 毕清的工作很忙碌, 一天办公远不止八个小时, 在他的时间表里, 几乎没有节假、休息日。

(207) 我刚才图里演示了, 但是一种可能大爆炸之前也是一个宇宙。

(208) 首先买了一本每天日期旁有大空格的日历, 然后, 我在空格里填上什么时候、什么地方、我和谁一起感到非常幸福。

方位词“内”的例句:

- (209) 找到了和老照片内相同的图景, ……
- (210) 图内数据来源于上述国家公布的国防报告、财政报告或其他政府文告。
- (211) 他指出规定空格内没有登记号码, 并一再坚持为了谨慎起见, 手续必须完备。

方位词“中”的例句:

- (212) 图中的男人头戴帽子, 右手持鱼叉, 左手持鱼,
- (213) 表中时间根据项目具体情况有所不同。
- (214) 先填写了中文报名表, 在填报具体职位时我有点犹豫, 在空格中写了2个职位: 运输主管和仓储主管。

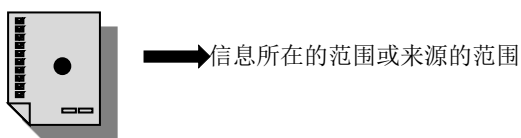

图 3.17 表示信息所在的范围或来源的范围

(注释: 上图所示的文件表示信息所在的范围或来源的范围, 包括传播信息的媒介物、信息本身和表格或图片; 黑色圆圈表示在信息所在的范围或来源的范围之内。)

3.2.2.6 表示在性质或状态的范围之内

这种意义, 结构里的“x”是由表示性质或状态的名词或形容词构成, 如: 状态、黑暗、美丽等等。这时候, 只能“里”和“中”。这个情况下性质或状态会被隐喻到三维空间, 而具有容器性的作用, 能够把什么东西装在里面, 而表示在性质或状态的范围之内, 例如:

方位词“里”的例句:

- (215) 我站在黑暗里。
- (216) 在这个状态里, 所有的人都认为进一步的改善是不可能的。
- (217) 疾病的人, 往往皮肤缺少光泽, 肤色灰黄, 甚至晦暗。皮肤光滑, 白里透红, 往往是一个人整体健康的最好反映。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

- (218) 那少女金发碧眼, 美丽中透出智慧。
- (219) 黑暗中, 不知道走了多长时间, 峭壁旁意外地发现了一个村庄, ……
- (220) 汤姆顽皮好动, 聪明中透着狡黠; ……

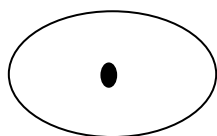

图 3.18 表示在性质或状态的范围之内

(注释：上图所示的椭圆形表示抽象的性质或状态，这些性质或状态被隐喻成封闭的三维空间，里面可以装东西；黑色圆圈表示在性质或状态大范围之内。)

3.2.2.7 表示在动作的过程范围之内

这种意义，结构里的“x”是由表示动作的动词或动词短语构成，而这些动作要靠时间段完成，不能一瞬间就完成，如：睡觉、开会、跑步、度过抗日战争等等。在这种情况下，这些动作会被隐喻成封闭性的三维空间，里面可以装什么东西，这时候，只能用“中”，不能用“里”和“内”，而表示在动作的过程范围之内，例如：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(221) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。

(222) 说话中他向另一个人亮了一下身份证，我抬头一看，大吃一惊，……

(223) 但是报道中听起来好像我不尊敬王治郅和其它国家队队员。

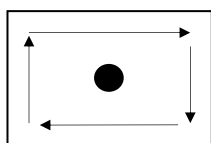

图 3.19 表示在动作的过程范围之内

(注释：上图所示的四角形表示动作过程的范围；箭头的直线表示动作的过程；黑色圆圈表示在动作过程的范围之内。)

3.2.2.8 表示行政机构或行政机构的成员

这种意义，结构里的“x”是由表示行政机构的词构成，如：县、省、部等等，而且还包括“家”，“家”好像是社会上的基础机构，而能够推定社会上的各个活动。当结构里的“x”是行政机构，能够表示两种意义：一是表示在该行政机构的空间里面，这时，“里、内、中”都可以用（这种意义在直接意义的部分讲过了）；二是表示行政机构或行政机构的人员，在这种情况下，只能用“里”与表示行政机构的词或短语构成搭配，而担任模拟人，充任实施或动作的目标，例如：

方位词“里”的例句:

(224) 我常给家里打电话, 每次妈妈问我最近怎么样, 我都说挺好的。

例(224)“家里”是由“家”与“里”构成搭配, 直接意义是表示在家的具体空间里面。但在这个句子“家里”担任动词的目标“打电话”所以表示家里人。

(225) 部里重新研究了他的意见, ……

例(225)“部里”是由“部”与“里”构成搭配, 直接意义是表示在部的具体空间里面。但在这个句子“部里”担任动作的实施, 所以表示由于共同的工作或负责的机构单位。

(226) 厂里叫我到上海去一趟。

例(226)“厂里”是由“厂”与“里”构成搭配, 直接意义是表示在工厂的具体空间里面。但在这个句子“厂里”担任动作的实施, 所以表示由于共同的工作或负责的机构单位。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(无例句)

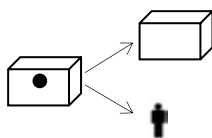

图 3.20 表示行政机构或行政机构的成员

(注释: 上图所示的四方体表示行政机构; 黑色圆圈表示在该行政机构里面, 在这种情况下, 当说到行政机构里面, 这种空间意义会隐喻到行政机构的本身或行政机构的成员; 白色体形四方体表示行政机构的本身; 人表示行政机构的成员。)

3.3 小结

本节章中, 笔者研究现代汉语方位词“里、内、中”的句法和意义, 研究结果可总结如下:

在句法上, 发现, 现代汉语方位词“里、内、中”具有附着性, 所以要放在词或短语后面, 构成“x+里/内/中”结构, “x”为结构里的词或短语。虽然“里、内、中”的结构是相同, 但与结构里的“x”构成不是完全一样, 有的“x”都能够跟“里、内、中”组成, 有的能够与其中的一个或两个组成搭配, 从研究的结果可以把方位词“里、内、中”的句法与结构里的“x”总结如下:

1. 方位词“里、内、中”都能与相同的“x”构成搭配，在这个条件下，当“x”具有名词性的语法性质，就能够与方位词“里、内、中”构成搭配，而这样的“x”是名词、处所词、时间词、名词短语（偏正式和联合式）

2. 方位词“里、内、中”其中两个都能与相同的“x”构成搭配，在这个条件下，当“x”是由表示性质的形容词构成搭配，如：白、美丽、聪明等等，只能跟方位词“里”和“中”构成搭配，而表示在某种性质的范围之内。

3. 方位词“里、内、中”其中的一个只能与“x”构成搭配：

3.1 当“x”是动词或动词短语，这时候，只有方位词“中”一个词能够构成搭配。

3.2 当“x”是复数概念的人称代词，这时候，只有方位词“中”一个词能够构成搭配。

3.3 当“x”是表示处所的介词，这时候，只有方位词“里”一个词能够构成搭配，介词只限于“往”、“从”、“由”和“向”

至于认知研究的部分，笔者通过使用语义认知语言学理论的隐喻、意象图式和空间来分析和解释方位词“里、内、中”，研究的结果发现，方位词“里、内、中”有相同的概念，就是表示在一定的范围之内，而该空间可以用意象图式来表达。总而言之，方位词“里、内、中”的认知意义可分成两种：一是直接意义；二是引申意义。

直接意义指的是词的本义，这种意义没有跟其他语境的任何关系，对于方位词“里、内、中”的直接意义是表示在一定的空间范围之内，从研究的结果可以看到，直接意义可以分为四种：一、表示在三维空间的范围之内；二、表示在准三维空间的范围之内；三、表示在二维空间的范围之内；四、表示在一维空间的范围之内。

引申意义指的是由直接意义引申而来的引申意义，每种引申意义可以联系到直接意义，从研究的结果可以看出，引申意义又分成八种：第一种是表示在社会的范围之内；第二种是表示在时间的范围之内；第三种是表示在身体器官的喻义空间的范围之内；第四种是表示在复数概念的范围之内；第五种是表示在信息所在的范围或来源的范围之内；第六种是表示在性质或状态的范围之内；第七种是表示在动作的过程范围之内；第八种是表示行政机构或行政机构的人员。

总而言之，上述的意义不管是直接意义还是引申意义，有的意义能够用方位词“里、内、中”来表达，有的意义能够用其中的一个或两个方位词来表达，如下：

1. 方位词“里、内、中”均可使用在以下条件下，都能用来表达相同的意义：直接意义为表示在建筑物、用品用具、身体或身体器官的三维空间的范围之内，表示在准三维空间的范围之内，表示在行政区划、一般的平面的二维

空间的范围之内；引申意义为表示在社会层次或种类的社会范围之内，表示在时间段的时间范围之内，而表示在表格或图片的信息所在的来源或范围之内。

2. 可使用方位词“里”和“中”在以下条件下，都能用来表达相同的意义：直接意义为表示在自然资源的三维空间的范围之内，表示在无界限或映射空间的二维空间的范围之内；引申意义为表示在仪式或聚会的社会范围之内，表示在包含事件的时间范围之内，表示在身体器官的喻义空间的范围之内，表示在复数概念的范围之内，表示在信息的媒介物或信息本身的信息所在的范围或来源的范围之内，表示在性质或状态的范围之内，这时候，只能用方位词“里”和“中”。

3. 只能使用方位词“里、内、中”其中的一个，如下：

3.1 当意义为表示在一维空间里面的直接意义，这时候，只能用方位词“内”。

3.2 当意义为表示行政机构或行政机构的成员，这时候，只能用方位词“里”。

3.3 当意义为表示在动作的过程范围之内，这时候，只能用方位词“中”。

第四章

泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/

在本章节，笔者从朱拉隆功文学院语言学专业诗琳通公主资助的泰国国家语料库收集的现代泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的例句进行研究，研究范围分为两个部分：第一部分是泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法研究；第二部分是泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/⁶的认知研究。

4.1 现代泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法研究

笔者在分析泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的例句时发现，泰语介词/naj/具有附着性，所以要附着在词或短语前面构成“naj+y”结构，对于泰语介词/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/它们能够独用充当句子的成分，但是它们的语法特征是附加

⁶ 本论文参考/cà?ranwí?laj cà?ru:mrô:t/ 的《语言学入门》使用国际音标

在词或短语前面构成“k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”结构。但本研究只研究泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”结构，结构中的“y”是代表与介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/组成搭配的词或短语。根据研究的结果，可将各个与介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/组成搭配的词或短语，归纳如下：

4.1.1 “y”由词构成

词是语言中最小的具有一定的意义的语言单位。(pre:mcìt c^há?ná?woŋ, 2529: 128-186, wɔ:rá?nan ?àksǒ:np^hoŋ, 2534: 259-284) 按照词的意义和语法功能，把泰语的词分成七类：名词、代词、动词、副词、介词、连词和叹词。笔者通过所收集的泰语例句分析，发现，泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/能够跟名词、代词和副词三种词类构成搭配，如下：

4.1.1.1 “y”由名词构成

名词(pre:mcìt c^há?ná?woŋ, 2529: 129-134) 指的是表示人、植物、动物、处所、东西、状态、形状的词语，也涉及到有生命的而没有生命的，具体的和抽象的词语，如：妈妈、花、爱情等等。泰语名词的划分又分成五类：普通名词、专有名词、量词、集合名词和动词名词化。从例句分析发现，能够跟介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配有普通名词、专有名词和动词名词化。

1) 普通名词是表示一般的人或事物的名称，如：表示东西、器官、某一类的处所、某一类的人、某一类的动物等等。在这种情况下，泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用。从例句分析发现，在这种情况下名词应该表示人、动物、地点或东西的具体名词，如下：1) 具有三维空间的名词⁷，例：/k^hrua/ “厨房”、/krà?t^há?/ “锅”、/t^ho:rá?t^hát/ “电视”、/râ:ŋkaj/ “身体”等等；2) 具有准三维空间的名词⁸，例：/ruá/ “篱笆”、/kamp^hæ:ŋ/ “墙”等等；3) 具有二维空间的名词⁹，例：/muaw/ “城市”、/tà?lâ:t/ “市场”、/krà?dà:t/ “纸”等等，也包括表示社会、聚会，表示信息的媒介物、信息本身或者图片和表格，例：/p^ha:sâ:ʔaŋkrit/ “英言”、/ta:ra:ŋ/ “表”等等，而表示服装的，例：/c^hútsù:t/ “西服”等等。但在这些介词中，/k^hâ:ŋnaj/比其两个的使用条件更多，即介词/k^hâ:ŋnaj/不能与表示食物的三维空间、表示准三维空间、表示二维空间的东西或地点、表示社会、聚会、表示传播

⁷ 看 4.2.1.1 题的解释

⁸ 看 4.2.1.2 题的解释

⁹ 看 4.2.1.3 题的解释

信息的媒介物、信息本身、图片和表格，以及表示服装组成搭配；而介词 /p^ha:jnaj/ 不能与表示食物的三维空间、表示无界限的空间或用于记载的东西的二维空间，以及信息本身、表格或图片组成搭配；介词 /naj/ 仅仅不能与表示准三维空间的东西组成搭配。如下：

介词/naj/的例句:

- (1) แจ่มจันทร์กำลังทำกับข้าวอยู่ในครัว

/cə:mcaŋ kamləŋ t^ham kàpk^hâ:w jù: naj k^hrua/

/cə:mcaŋ/ 正在厨房里做饭。

- (2) ต้มน้ำปริมาณเล็กน้อยในกระทะแล้วใส่เกลือปริมาณหยิบมือลงไป จากนั้นเทถั่วแขกหรือถั่ว
ลันเตาลงต้มทันทีจนสุก

/tômna:m pà'í'í'ma:n léknó:j naj krà't^há? lá:w sàj klua pà'í'í'ma:n jipmu:

lonpaj cà:knán t^he: t^hùak^hæ:k rǔ: t^hùalantaw lon tôm t^hant^hi: con sùk/

在锅里煮着一点水，然后放一撮盐进去，接着把四季豆或者荷兰豆倒进锅里煮熟。

- (3) กรดไขมันโอเมก้า 6 มีผลให้เกิดอาการอักเสบในร่างกาย

/kròtk^hájman ?o:me:kâ:hòk mi: p^hôn hâj kət ?a:ka:n ?àksè:p naj râ:ŋkaj/

ω-6 脂肪酸会在体内产生炎症。

例(1)到例(3)表示介词/naj/与普通名词构成搭配，例(1)“k^hrua”表示处所普通名词；例(2)“krà't^há?”表示东西的普通名词；例(3)“râ:ŋkaj”表示人体的普通名词。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

- (4) เหมือนเขาจะนึกอะไรได้ รีบเดินกลับเข้าไปข้างในบ้าน

/mǔan k^hăw cà? núk ?à'raj dâj rí:p də:n klàp k^hăw paj k^hâ:ŋnaj bân/

他好像想起什么来，飞快地走进家里去。

- (5) เขากอดเธอเอาไว้แน่น ๆ ให้สมกับความคิดถึงข้างในใจที่ได้แต่เก็บงำเอาไว้

/k^hăw kòt t^hə: ?aw wáj nâ:n nâ:n hâj sôm kàp k^hwa:mk^hít^húŋ k^hâ:ŋnaj caj t^hi:

dâj tà: kèpŋam ?awwáj/

他紧紧地抱住她，为了表达藏在心里的思念。

- (6) เสียงเมโลดี้โทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย

/síŋme:lo:dí: t^ho:râ?sàp t^hi: k^húnhǔ: daŋwâ:w ma: cà:k k^hâ:ŋnaj

krà'păwsà'p^haj/

熟悉的手机铃声从单肩包里传出来。

例（4）到例（6）表示泰语介词/k^hâ:ŋnaj/与普通名词构成搭配，例（4）/b â : n / 表示处所的普通名词；例（5）/caj/表示人体部分的普通名词；例（6）/krà?pǎwsà?p^ha:j/表示用具的普通名词。

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (7) ภายในพิพิธภัณฑ์มีผลงานของนักเขียนการ์ตูนมากกว่า 700 คนที่เล่าเรื่องของวีรบุรุษในโลก
กระดาษ
/p^ha:jnaj p^hí?p^hít^há?p^han mi: p^hõnŋa:n k^hǎ:ŋ nákk^hian ka:tu:n mâ:kkwà: cètró:j
k^hon t^hi: lāw rúang k^hǎ:ŋ wirá?bù?rùt naj lô:kkrà?dà:t/
博物馆里有 700 多个漫画家的作品，这些作品讲述的是在纸上世界中那些英雄的故事。

- (8) ขบวนรถไฟไปเทียนสินนี้ไม่แน่นเลย อาจเป็นเพราะพวกเรานั่งรถไฟชั้นหนึ่งก็ได้ สภาพภายใน
ขบวนรถสะอาดสะอาด

/k^hà?buanrótfaj paj tiansín nî: mâj nê:n ləj ?à:t pen p^hrǒ? p^hûakraw nâŋ rótfaj
c^hánnùŋ kô: dâj sà?p^hâ:p p^ha:jnaj k^hà?buanróf sà?à:tsà?â:n/

到天津的火车真的不挤，也许是我们坐了火车的一等舱，列车里很洁净。

- (9) ภายในถุงบรรจุปลากระป๋อง น้ำมันพืช นมข้นแปลงไขมันหวาน เครื่องดื่มมอลต์รสช็อกโกแลต
น้ำปลา และข้าวสาร

/p^ha:jnaj t^hũŋ bancù? pla:krà?pǎw:ŋ ná:mmanp^hû:t nomk^hõnplæ:ŋk^hǎjmanwǎ:n
k^hrúangdù:mmó:n rótc^hókkolá:t ná:mpla: lá? k^hâwsǎ:n/

袋子内装了罐头鱼、植物油、加糖的炼乳、麦芽巧克力饮品、鱼露和大米。

例（7）到例（9）表示泰语介词/p^ha:jnaj/与普通名词构成搭配，例（7）/p^hí?p^hít^há?p^han/表示处所的普通名词；例（8）/k^hà?buanróf/表示交通工具的普通名词；例（9）/t^hũŋ/表示东西的普通名词。

2) 专有名词指的是人、处所、动物或东西的特有名词。

从例句分析中发现，当句子结构中的“y”是专有名词的时候，介词/naj/
/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用，但介词/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/比介词/naj/更有限，就是介词/k^hâ:ŋnaj/只能与表示建筑物的专有名词搭配，如：/sǎ:nw: t^hõ:ŋlò:/ “t^hõ:ŋlò:
派出所”等等。介词/p^ha:jnaj/只能与表示处所的专有名词搭配，该处所包括行政区划，如：/prà?t^hê:tt^haj/ “泰国”等等，和建筑物，如：/pámná:mman?é:tsô:/

“?é:tsô:加油站”等等。对于介词/naj/能跟表示行政区划、建筑物或人的专有名词搭配，例如：

介词/naj/的例句：

- (10) โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
/k^hro:ŋka:n sǎ:ra:nú?kromt^haj sǎmràp jawwá?c^hon do:j p^hrǎ?râ:tc^há?prà?sǒŋ naj
p^hrǎ?bà:tsǒmdètp^hrǎ?câwjù:huǎ/

泰国青年百科全书是按照泰国九世皇的提议来做的一个项目。

- (11) ร้านอาหารจีนสไตล์ใหม่ สิคาเฟ่ จัดโปรโมชันแจกข้าวขาวหอมมะลิฟรี 1 ถุง สำหรับ
ลูกค้าที่รับประทานอาหารในร้านสิคิฟเช่น

/rá:n?a:hǎ:nci:n sà?taj mǎj li:k^ha:fè: cǎtpro:mo:c^hân cǎ:klà:k k^hâ:wk^hǎ:whǒ:m

má?lí? fi: nùŋ t^hŋ sǎmràp lú:kk^há: t^hi: ráprà?ta:n ?a:hǎ:n naj rá:n li:k^hítc^hê:n/
新式的中国餐厅搞了一个活动：对于来到饭店里吃饭的人都送一袋茉莉香米。

- (12) สำหรับ เรนนันมีชื่อจริงว่า จุง จีฮุน เป็นหนึ่งในนักร้องที่ได้รับความนิยมอย่างมากในเอเชีย

/sǎmràp re:n nán mi: c^hû:cijwâ: cuŋ ci:hun pen nùŋ naj nákró:ŋ t^hi: dâjrǎp
k^hwa:mní?jom jà:ŋmâ:k naj ?e:c^hia/

/Ren/, 他的本名叫郑智熏，是亚洲很受欢迎的歌手之一。

例（10）到例（12）表示介词/naj/跟专有名词构成搭配，例（10）

/p^hrǎ?bà:tsǒmdètp^hrǎ?câwjù:huǎ/表示人的专有名词；例（11）/li:k^hítc^hê:n/
表示建筑物的专有名词；例（12）/?e:c^hia/表示行政区划的专有名词。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

- (13) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไถ่อย่างซอย ๕๙ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ

/luŋ c^hô:p kin k^hâ:w t^hi:nǎj k^há? k^hâ:wñiaw kàjjâ:ŋ so:j hâ:sìpkâw mâj kô:
k^hâ:wp^hàtkà?p^hraw k^hâ:ŋnaj sǎ:nw: t^hô:ŋlò:/

伯伯！你喜欢在哪儿吃饭？，伯伯说：“59 巷的糯米烤鸡肉串，或者
t^hô:ŋlò:/派出所里面的嘎抛猪肉饭”

例（13）表示介词/k^hâ:ŋnaj/与/sǎ:nw: t^hô:ŋlò:/ “t^hô:ŋlò:派出所”表示建筑物的专有名词（收集的例句中只发现这一个例句）

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (14) สำหรับภายในประเทศไทยนั้นถึงแม้จะมีปริมาณสำรองถ่านหินอยู่มากกว่า 2,000 ล้านตัน แต่ส่วนใหญ่เป็นถ่านหินที่มีชั้นคุณภาพต่ำ

/sǎmràp p^ha:jnaj prà?t^hé:tt^haj nán t^hǎŋmá: cà? mi: pà?rí?ma:n sǎmro:ŋ t^hà:nhĩn jù: má:kkwà: sǎ:ŋp^hanlá:ntan tà: sùanjàj pen t^hà:nhĩn t^hĩ: mi: c^hánhĩn k^hunná?p^hâ:p tà:m/

对泰国来说，虽然有 20 多亿吨的煤炭储备，但大部分都是质量低劣的煤炭。

- (15) พ.ต.อ.ณวัฒน์ กล่าวต่อว่า จากนั้นผู้จัดงานได้นัดแนะมาว่า ให้มาพบที่ 409 ชั้น 4 ภายในโรงแรม 13 เหรียญ สาขางามวงศ์วาน ทางเจ้าหน้าที่จึงส่งสายเข้าไปในโรงแรมดังกล่าว เมื่อไปถึงก็มีพบคนดูต้นทางอยู่ด้านล่าง

/p^hontamrùat?è:k nóppá?wát klà:wà:wá: cà:knán p^hũ:càtŋa:n dáj nátnǎ? ma:wá: hāj ma: p^hóp t^hĩ: sǎ:sũ:nkâw c^hán sǎ: p^ha:jnaj ro:ŋræ:m sǐpsǎ:m rǎn sǎ:k^hǎ: ŋa:mwoŋwan t^ha:ŋcâwnâ:t^hĩ: cuŋ sòŋ sǎj k^hâwpaj naj ro:ŋræ:m danklà:w múa pajt^hũŋ kô: p^hóp k^hon du: tont^ha:ŋ jù: dâ:nlâ:ŋ/

/nóppá?wát/警察上将说，主办方约定的会晤地点是/ŋa:mwoŋwan/分局的 13 硬币酒店四层 409 号，所以工作人员派密探进到该酒店，当进去的时候就见到把风的在下面。

- (16) ร.ต.อ.วุฒิพงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญคนร้ายภายในปั๊มน้ำมันเอสโซ่

/ró:jtamrùat?è:k p^hútt^hĩ?p^hoŋ ?inta:rǎ? ró:jwe:n sǎ:p^ho: ?ù?t^haj caŋwát p^hrǎ?ná?ko:nsǎ:à?jút^hǎ?ja: dáj ráp cǎ:ŋ mi: hèt tamrùat wí?sǎ:man k^honrá:j p^ha:jnaj pámná:mman?é:tsô:/

大城府/?ù?t^haj/地方派出所的值勤尉级警官/p^hútt^hĩp^hoŋ ?inta:rǎ:/? 警察上尉接到了报案，警察在/?é:tsô:/加油站里击毙了罪犯。

例 (14) 到例 (16) 表示介词/p^ha:jnaj/与专有名词相搭配，例 (14)

/prà?t^hé:tt^haj/ “泰国” 是表示行政区划的专有名词；例 (15) 和例 (16)

/ro:ŋræ:m sǐpsǎ:m rǎn/ “13 硬币酒店” 和/pámná:mman?é:tsô:/ “?é:tsô:加油站” 是表示建筑物的专有名词。

3) 动词名词化是表示动作、行为或感觉相关的名词。这种名词是 การ /ka:n/ 附加在表示行为或言语行为的动词前面的，如：การกิน /kankin/ “吃”，การเดิน /ka:ndə:n/ “走路”，การพูด /kəmpʰūt/ “说话” 等等，而由 ความ /kʰwa:m/ 附加在表示心理或抽象方面的思维的动词前面，如：ความรู้ /kʰwa:mrú:/ “知识”，ความรัก /kʰwa:mrák/ “爱情”，ความฝัน /kʰwa:mfǎn/ “梦想” 等等，也涉及到由 ความ /kʰwa:m/ 附加在副词前面，如：ความดี /kʰwa:mdi:/ “功德”，ความสูง /kʰwa:msǔŋ/ “高度”，ความไว /kʰwa:mwaj/ “速度” 等等。在这种情况下，只能用介词 /naj/ 和 /pʰa:ɲaj/, 例如：

介词/naj/的例句:

(17) การหลีกเลี่ยงความชั่วนี้จะส่งผลให้เจ้าประสบความสำเร็จในการรับราชการด้วย

/ka:nli:kliǎŋ kʰwa:mcʰuâ ní: cà? sòŋpʰǒn hâj câw prà?sòp kʰwa:msǎmrèt naj ka:nràprâ:tcʰá?ka:n dūaj/

公正廉洁，能够使他在官职提升上取得成功。

(18) หวังว่าแม่จะให้พรลูกให้ประสบความสำเร็จในความรัก

/wǎŋwâ: mâ: cà? hâj pʰo:n lû:k hâj prà?sòp kʰwa:msǎmrèt naj kʰwa:mrák/

希望，妈妈祝福孩子在爱情上取得成功。

(19) เต็มพลังเพื่อให้สดชื่น เบิกบาน ยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อนำกลับไปใช้ภายในบ้านอย่างมีความสุข มิใช่จมอยู่ในความทุกข์ ในความเครียดทุกเมื่อเชิ้อวัน จนกลายเป็นโรคซึมเศร้า

/tə:m pʰá?lǎŋ hâj sòtcʰû:n bə:kba:n jímjá:m cə:msǎj pʰûa nam klàp paj cʰáj pʰa:ɲaj bâ:n jà:ŋ mi: kʰwa:msùk mí?cʰâj com jù: naj kʰwa:mtʰúk naj kʰwa:mkʰríat tʰúkmûacʰûawān con kla:jpen rô:k sumsâw/

放松是为了高兴，为了喜悦，为了在家里开心快乐，不是每天都沉浸在痛苦和紧张中，直到得了抑郁症。

例（17）到例（19）表示介词/naj/与动词名词化构成搭配，例（17）/ka:n ràprâ:tcʰá?ka:n/是由/ka:n/放在动词/ráprâ:tcʰá?ka:n/前面构成动词名词化，例（18）/kʰwa:mrák/是由/kʰwa:m/放在动词/rák/前面构成的动词名词化，例（19）/kʰwa:mtʰúk/和/kʰwa:mkʰríat/是由/kʰwa:m/放在副词/tʰúk/和/kʰríat/前面构成动词名词化。

介词/kʰa:ɲaj/的例句:

（无例句）

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (20) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา
ความสุขเป็น สมบัติของจิตรกร

/k^hwa:msàʔnùk lǎʔ k^hwa:msùk p^ha:jnaj ka:ntamɲa:n mǎj mǔʔ ankan
k^hwa:msàʔnùk pen sǒmbàt k^hǎ:ŋ nákki:ra: k^hwa:msùk pen sǒmbàt k^hǎ:ŋ
cìttràʔkɔ:n/

工作中的幸福和趣味是有所不同的，趣味是运动员的特性，而幸福是画家的品行特性。

- (21) ฟ้ามิใช่แค่ชื่อฟ้า คนมิใช่เพียงชื่อคน กุหลาบมิใช่เพียงชื่อกุหลาบ รู้จักสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้งกว่า
มายาแห่งชื่อ เพื่อจะได้พบสาระอันซ่อนเร้นอยู่ภายในการเดินทางนั้น

/fá: míʔ c^hǎj k^hǎ: c^hú: fá: k^hon míʔ c^hǎj p^hiaŋ c^hú: k^hon kùʔlǎ:p míʔ c^hǎj p^hiaŋ
c^hú: kùʔlǎ:p rú:càk sàpp^háʔsìŋ jà:ŋ lúksúŋ kwà: ma:ja: hà:ŋ c^hú: p^húa càʔ dáj
p^hóp sǎ:rǎʔ ʔan sǒ:mré:n jù: p^ha:jnaj ka:n dɔ:nt^ha:ŋ nán/

天不只是天的名称，人不只是人的称呼，玫瑰也不只是玫瑰的名字，把事物认识得比虚幻的称谓更深刻，是为了发现隐藏在旅行中的涵义。

- (22) เสียงของเธอสะท้อนรับกับความเงียบภายในความว่างเปล่า

/sǎŋ k^hǎ:ŋ t^hǎ: sàʔt^hó:n ráp kàp k^hwa:mŋǎpɲan p^ha:jnaj k^hwa:mwâ:ŋplàw/
她的声音在虚空与静默中产生回响。

例（20）到例（22）表示介词/p^ha:jnaj/与动词名词化构成搭配，例（20）和例（21）/ka:ntamɲa:n/和/ka:ndɔ:nt^ha:ŋ/是由/ka:n/放在动词/tamɲa:n/和/dɔ:nt^ha:ŋ/前面构成的动词名词化，例（22）/k^hwa:mwâ:ŋplàw/是由/k^hwa:m/放在副词/wâ:ŋplàw/前面构成的动词名词化。

4.1.1.2 “y” 由代词构成

代词 (pre:mcìt c^háʔnáʔwoŋ, 2529: 134-141) 是代替说话者或写作者已经提到过 的名词，为了以免重复地说到该名词。泰语的代词又分成六种：人称代词、指示代词、不特指代词、疑问代词、部分代词和关系代词。从例句分析中发现，能够跟介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配，只有指示代词 /ní:/ 和 /nán/两个词，但介词/p^ha:jnaj/是有限制地使用，就是只能跟指示代词/nán/构成搭配，而收集的例句中只见到/p^ha:jnaj/与指示代词/nán/构成搭配的一个例句，例如：

介词/naj/的例句:

- (23) เรือแล่นไปตามลำธารที่ท้องน้ำเป็นกรวดทราย น้ำใสแจ๋วเป็นตาตึกแตน เขาว่าในนี้มีปลาอุดมสมบูรณ์นัก

/rua læ:n paj ta:m lam^ha:n t^hi: t^hó:ŋná:m pen krùatsa:j ná:msǎjcǎ:w pen ta:tákkà?tæ:m k^hǎw wá: naj ní: mi: pla: ?ù?dom sǒmbu:n nák/

船沿着一条溪流航行，溪流的底部满是沙粒，水清得如亮晶晶的眼睛，听说这里的鱼非常多。

- (24) น้องต้องอยู่ใกล้คนอื่นเสมอ นะคะ อยู่กับเพื่อนอย่างน้อยหนึ่งคน อยู่ในรัศมีที่คนบนเรือเห็น แล้วก็อย่าเข้าไปในที่อันตรายถึงพื้น ในนั้นอันตรายมากเชียวนะ เม่นทะเลเอ๋ย ปะการังเอ๋ย ทิมน้องขาดน้องได้ ทั้งนั้น

/nó:ŋ tó:ŋ jù: klâj k^hon?ù:n sà?mǎ: ná? k^há? jù: kàp p^húan jà:ŋnó:j nùŋ k^hon jù: naj rátsà?mí: t^hi: k^hon bon ruwa hěn læ:wkwô: jà: k^hâw paj naj t^hi:tú:n t^háw t^hǎŋ p^hú:n naj nán ?antà?ra:j mâ:k c^hiaw mē:nt^há?le: ?əj pà?ka:raŋ ?əj t^him nó:ŋ bà:t nó:ŋ dâj t^háŋnán/

你应当跟着其他人，至少要跟一个朋友在一起，要在船上的人能够见到的半径范围之内，不要伸脚到水底，那里非常危险，海胆啊、珊瑚啊，都会刺伤、割伤你。

- (25) ฉันเจอหนังสือเล่มหนึ่งในห้องชั้นสองนั้น มันเป็นหนังสือภาพเก่า ๆ ที่มีปกรูปดาวเงินห้าแฉก นายกำลังจะบอกว่าในนั้นมีภาพอะไรน่าสนใจนั่นหรือ

/c^hǎn cə: nǎŋsǎ: læ:m nùŋ naj hǒ:ŋ c^hán sǒ:ŋ man pen nǎŋsǎ:p^hâ:p kàw kàw t^hi: mi: rú:p da:wŋə:n há: c^hè:k na:j kamlaŋ cà? bə:k wá: naj nán mi: p^hâ:p ?à?raj nâ:sǒncaj ŋán rǎ:/

我在二楼的房间里找到了一本书，它是一本很旧很旧的图画书，封面上有银色的五芒星，你要跟我说书里有什么有趣的图画吗？

例（23）到例（25）表示介词/naj/与指示代词/ní:/和/nán/构成搭配，

例（23）代词/ní:/是代替句子里的/lam^ha:n t^hi: t^hó:ŋná:m pen krùatsa:j /，

所以这个句子的/naj ní:/表示在底部布满了沙粒的溪流里，例（24）和

例（25）代词/nán/用来代替/t^hi:tú:n t^háw t^hǎŋ p^hú:n/和/nǎŋsǎ:p^hâ:p kàw kàw/表示在脚能伸进水底的地方，和一本很旧很旧的图画书里。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

- (26) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเคียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที เพ้ย
ชี้ไปที่หน้าอกข้างซ้าย

/dèksǎ:w t^hǎ:m sū: sū: t^hammaj we:la: k^hiaw t^ham bæ:pní: t^hi:raj k^hâ:ŋnajní:
man mǔan cà? rá?bè:t ?ò:kma: t^húkt^hi: fe: c^hí: paj t^hí: nâ: ?òk k^hâ:ŋsǎj/

女孩老老实实在地问道，为什么当/k^hiaw/这样做，每次这里面都好像发作了，/fe:/指在左边的胸部。

- (27) “เมื่อก็ฉันหาใครเป่าผมของตัวเองไม่เจอเลยกะจะขอยืมเรียวกะ พอไปเปิดกระเป๋าเธอ” ริเอะ
ลดเสียงเบาลงจนแทบจะเป็นกระซิบ “ฉันเห็นมีดเล่มใหญ่มาก ๆ อยู่ข้างในนั้น มันน่ากลัวมาก
เลยนัตสิมี เรียวกะ เอาของแบบนี้มาทำไมกัน”

/múakí: c^hǎn há: daj pàwp^hǒm k^hǎ:ŋ tua?e:ŋ mâjçə: lə:j kà? cà? k^hǎ: ju:m
riawkò? p^ho: paj pò:t krà?pǎw t^hə: rí??è? lót sǎŋ baw loŋ con t^hǎ:p cà? pen
krà?síp c^hǎn hěn mǐt lê:m jàj mâ:k mâ:k jù: k^hâ:ŋnaj nán man nâ:klua mâ:k lə:j
nát^sù?mí? riawkò? ?aw k^hǎ:ŋ bæ:pní: ma: t^hammaj kan/

我刚才没找到自己的吹风机，所以打算借/riawkò?/的，当我打开她的包的时候，
/rí??è?/压低自己的声音，悄悄地说，我见到了一把大大的刀在里面，
/nát^sù?mí?/! 非常可怕啊，/riawkò?/怎么能把这种东西随身携带的。

- (28) ดิวแปลกใจกับสิ่งที่เห็นในบ้าน มองจากภายนอก เขานึกว่าที่นี่จะเป็นแค่เกสต์เฮาส์เล็ก ๆ
จำพวกโฮม สเตย์ซะอีก แม้ว่าดูจากบุคลิกเจ้าของที่นี่แล้ว ดิวจะพอมองออกว่า ใครก็ตามที่มา
พักที่นี่คงไม่ได้มาอยู่ เพื่อเรียนรู้ชีวิตชาวประมงแห่ง ๆ แต่ถึงอย่างนั้น ข้างในนี้ก็สวยเกินกว่าที่
เขาคาดเอาไว้

/tiw plà:kcaj kàp sǐŋ t^hí: hěn naj bâ:n mo:ŋ cà:k p^ha:jnô:k k^hǎw núkwâ: t^hí:ní:
cà? pen k^hǎ: ké:tháw lék lék camp^húak ho:msà?te: ?i:k máe:wâ: du: cà:k
bùkk^há?lík câwk^hǎ:ŋ t^hí:ní: láe:w tiw cà? p^ho: mo:ŋ ?ò:k wâ: k^hraj kô:ta:m t^hí: ma:
p^hák t^hí:ní: k^hoŋ mâjdâj ma: jù: p^húa rianrú: c^hi:wít c^ha:w prà?moŋ ŋǎ: ŋǎ: tà:
túŋ jà:ŋnán k^hâ:ŋnaj ní: kô: sǎj kə:n kwà: t^hí: k^hǎw k^hât ?aw wáj/

/tiw/对房间里所看见的东西感到很诧异，从外面看他以为这儿只是小型家庭旅馆，如“民宿”这种类型。虽然从这里的主人个性来看，就能够看得出谁来这里住宿，也许不只是为了来体验渔民的生活，不管怎么样，这里面比我预想的更漂亮。

例(26)到例(28)表示介词/k^hâ:ŋnəj/与指示代词/ní:/和/nán/构成搭配, 例(26)代词/ní:/用来代替左边的胸部, 例(27)代词/nán/是用来代替/riawkòʔ/的包, 例(28)/ní:/用来代替家

介词/p^ha:jnəj/的例句:

(29) มีคราวหนึ่งครูวิจัยดึงผมเข้าไปดูว่าในบาร์ไนท์คลับเขาทำอะไรกัน ด้วยความอยากรู้ผมก็ไม่
 ชาติใจ แม้ภายในนั้นจะมีตึกหน้อยแต่ก็พอจำใครที่เราจำได้ และเราทั้งสองได้เห็นครูนวลศรี
 อยู่ในนั้น

/mi: k^hra:wnùŋ k^hru: wíʔc^haj duŋ p^hôm k^hâwpaj du: wâ: naj ba:nájk^hlâp k^hăw
 t^ham ʔàʔraj kan dûaj k^hwa:mjà:kru: p^hôm kô: mâj k^hâtcaj máe: p^ha:jnəj nán càʔ
 mú:t sákno:ʔ tæ: kô: p^ho: cam k^hraj t^hi: raw rú:càk dâj láeʔ raw t^hâŋsǝ:ŋ dâj hěn
 k^hru: nuansǝ: jù: naj nán/

有一次, /wíʔc^haj/老师拉我到夜总会里去看看里面的人他们做什么。因为好奇, 所以我就随他的意。虽然里面有点儿暗, 但是能够认得出我们所认识的人, 而我们俩见到了/nuansǝ:/老师也在那边

例(29)表示介词/p^ha:jnəj/与指示代词/nán/构成搭配, 句子中的/nán/用来代替/ba:nájk^hlâp/夜总会, 而表示在夜总会里。

4.1.1.3 “y”由副词构成

副词(pre:mcìt c^háʔnáʔwoŋ, 2529: 152-161)是用来修饰其他词或短语的词, 附加在名词、代词、动词和副词的后面, 为了意义表达得更清晰更加强。泰语的副词可以分成: 性质副词、时间副词、处所副词、数量副词、特指副词、不特指副词、疑问副词、答应副词、否定副词和关系副词等十种类。从例句发现, 只能用介词/naj/跟副词构成搭配, 这个情况下, 副词只限于时间副词和数量副词¹⁰中表示数字的, 例如:

介词/naj/的例句:

(30) โธ่ ลุง พวกผมเพิ่งจะมาทำงานนี้งานแรก ชายหนึ่งในสองหยุดพูดเมื่อชายชราส่งสายตาดูต้น
 /t^hô: luŋ p^hûakp^hôm p^hô:ŋ càʔ ma: t^hamŋa:n ní: ŋa:n râ:k c^haj nùŋ naj sǝ:ŋ jùt
 p^hû:t múa c^haj c^hàʔra: sòŋ sǝ:jta: dùʔdan/

当老男人用凶狠的眼神看着他们的时候, 唉! 伯伯, 我们是刚做这工作的人, 两个男生其中的一个就停止说话了。

¹⁰ 数量副词是表示数量的词, 可分为四类: 一是表示数量, 如: nùŋ “一”等等; 二是表示限定, 如: t^húk “每”; 三是表示不限定, 如: mâk “多”; 四是表示部分, 如: baŋ “有的”。

(31) ในยุคที่มีการเดินทางทางทะเล โรคนี้ร้ายแรงถึงขนาดทำให้ลูกเรือเสียชีวิตถึง 2 ใน 3 ของการเดินทางแต่ละเที่ยว

/naj júk t^hi: mi: ka:ndə:nt^ha:ŋ t^ha:ŋ t^há?le: rô:k ní: rá:jræ:ŋ t^hũŋ k^hà?nà:t t^ham háj lú:krua sǎc^hi:r wít t^hũŋ sǎ:ŋ naj sǎ:m k^hǎ:ŋ ka:ndə:nt^ha:ŋ tǎ:lá?t^hiaw/

在海上航行时，这种严重病使每一趟航行的三分之二的船员死掉了。

(32) วันนี้เธออยู่เฝ้าเขาจนเวลาเลิกงานไม่ได้เพราะมีนัดในช่วงบ่าย

/wanní: t^hə: jù: fǎw k^hǎw jan we:la: lǎ:kŋa:n mǎjdáj p^hrǒ? mi: nát naj c^hũaŋbà:j/

今天她不能等候他到下班的时间，因为下午还有个约会。

例（30）到例（32）表示介词/naj/跟副词构成搭配，例（30）介词/naj/跟数量副词/sǎ:ŋ/构成搭配，例（31）介词/naj/跟数量副词/sǎ:m/构成搭配，例（31）介词/naj/跟时间副词/c^hũaŋbà:j/构成搭配，

介词/k^há:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

4.1.2 “y” 由短语构成

短语 (nà?wá?wan p^hant^hú?me:t^ha:, 2554: 145) 是由两个或两个以上的词组合起来的语言单位，意义的表达更进一级，但不能成句子的语法功能，如：/rɔ:ŋt^háw k^hǎ:ŋ c^hǎn/ “我的鞋子”，/k^hunk^hru: k^hon mǎj/ “新来的老师”，/dò:kmáj t^hi: c^hǎn plù:k/ “我种的花”等等。从例句分析发现，能够与介词/naj/ /k^há:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配的短语是名词短语和副词短语两种类，例如：

4.1.2.1 “y” 由名词短语构成

名词短语 (nà?wá?wan p^hant^hú?me:t^ha:, 2554: 146) 是由名词作为中心语的组成成分，而有其他成分放在中心语后面，作为修饰语，构成“中心语+修饰语”的结构，结构中，中心语和修饰语中间可插进介词/k^hǎ:ŋ/ “的”，或关系代词 /t^hi:/, /sũŋ/ 和 /ʔan/ “的”，为了对修饰语起到的作用构成“中心语 + k^hǎ:ŋ/t^hi:/sũŋ/ʔan + 修饰语”的结构。在这种情况下，介词/naj/ /k^há:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用，例如：

介词/naj/的例句:

- (33) เคลม้งโขเคยพูดไว้ว่า สงครามเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมากเกินกว่าจะปล่อยให้อยู่ในมือของ
บรรดานายพลทั้งหลายแต่ลำพัง

/kʰe:wmaŋso: kʰəj pʰu:t wájwá: sǒŋkʰra:m pen rúaŋjàj láe? sǎmkan má:k kə:n
kwà: cà? plò:j hâj jù: naj mu: kʰǔ:ŋ banda: na:jpʰon tʰáŋlǎ:j tà: lampʰaŋ/

/kʰe:wmaŋso:/曾经说过，战争是大事而且是非常重要的事情，不能单独放在一些将军的手里。

- (34) พักหนึ่ง เธอก็กลับออกมาพร้อมกับคุณแม่ของเธอที่มีที่ท่าต้นตระหนก อีกพักหนึ่งต่อมา
บุรุษในชุดสีเข้มก็เข้าไปนอนอยู่บนเก้าอี้ยาวในห้องรับแขก

/pʰáknùŋ tʰə: kʰi: klàp ʔə:kma: pʰró:mkàp kʰunmá: kʰǔ:ŋtʰə: tʰi: mi: tʰi:tʰá:
tù:ntràʔnòk ʔi:kpʰáknùŋtə:ma: bùʔrùt naj cʰútsǐkʰê:m kʰi: kʰáwpaj nɔ:n jù:
bon kâwʔi: ja:w naj hî:ŋ rápkʰà:k/

一会儿，她就跟着惊慌失措的妈妈回来了，然后，穿上深色的衣服就到客厅里的长椅上睡觉去了。

- (35) แต่แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นก็ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน เสียงโทรศัพท์ภาพดังระรัวเรียก

ดร. จารุวรรณ ในห้องวิจัยของเธอ

/tə:láe:w panhá: kʰi: kʰə:t panhá: tʰi: májmi: kʰraj kʰá:tkʰít ma: kò:n sǎŋ
tʰo:ráʔsàppʰá:p danráʔrua riak dǔktə: ca:rúʔwan naj hî:ŋwíʔcaj kʰǔ:ŋ tʰə:/

但是出了意外，她实验室里呼叫/c a : r ú ʔwan/博士的电话再三猛烈地响起来。

例 (33) 到例 (35) 表示介词/naj/与名词短语构成搭配：例 (33) /naj

mu: kʰǔ:ŋ banda: na:jpʰon tʰáŋlǎ:j/ “一些将军的手”，/mu: / “手” 是修饰语，/kʰǔ:ŋ/ “的” 是表示所属的介词，用来帮助修饰语 “一些将军”；例

(34) /cʰútsǐkʰê:m/ “深色的衣服”，/cʰút/ “衣服” 是中心语，/sǐkʰê:m/

“深色” 是修饰语；例 (35) /hî:ŋwíʔcaj kʰǔ:ŋ tʰə:/ “她的实验室”，

/hî:ŋwíʔcaj/ “实验室”，/kʰǔ:ŋ/ “的” 是表示所属的介词，用来帮助修饰语/tʰə:/ “她”。

介词/k^hâ:ŋnəj/的例句:

- (36) เธอจะเปิดประตูมาแล้วพบใครยืนอยู่หน้าประตูเป็นคนแรก ก็ใช้ว่าเธอจะรับคนคนนั้นให้เดิน
เข้ามาข้างในใจเธอเสมอไปนี่นา

/t^hə: cà? pət prà?tu: ma: lə:w p^hóp k^hraj ju:n jù: nâ: prà?tu: pen k^honrê:k kô:
c^hâj wâ: t^hə: cà? ráp k^hon k^hon nán hâj də:n k^hâwma: k^hâ:ŋnəj caj t^hə: sà?mǎ:paj
nî: na:/

她打开门，见到站在门口的第一个人，但她未必会接受那个人走进她心
里。

- (37) ทำไม มีผู้ชายอยู่ในห้องรีใจ เขาชะโงกหน้าชะเง้อคอเข้ามาข้างในห้องของฉัน

/t^hammaj mi: p^hû:c^ha:j jù: naj hî:ŋ rú?ŋaj k^hâw c^há?ŋô:knâ: c^hà?ŋó:k^hə: k^hâwma:
k^hâ:ŋnəj hî:ŋ k^hǎ:ŋ c^hǎn/

怎么了，房间里有男生吗？他把头伸进我房间里，伸长着脖子看。

- (38) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคืออะไร ?

/k^hà?nǒm t^hî: jù: k^hâ:ŋnəj klò:ŋnán k^huu:/

那盒子里面的甜点是什么？

例（36）到（38）表示介词/k^hâ:ŋnəj/与名词短语构成搭配：例（36）/caj
t^hə:/ “她的心”，/caj/ “心”是中心语，/t^hə:/ “她”是修饰语，表示所属
的；例（37）/hî:ŋ k^hǎ:ŋ c^hǎn/ “我的房间”，/hî:ŋ/ “房间”是中心语，
/k^hǎ:ŋ/ “的”是表示所属的介词，用来帮助修饰语/c^hǎn/ “我”；例（38）
/klò:ŋnán/ “那盒子”，/klò:ŋ/ “盒子”是中心语，/nán/ “那”是表示特指
的修饰语。

介词/p^ha:jnəj/的例句:

- (39) ขณะนี้พวกเขากำลังกินอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อยภายในภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า

/k^hà?nà?ní: p^hûakk^hâw kamlaŋ kin ?a:hâ:n jà:ŋ ?à?rèt?à?rò:j p^ha:jnəj p^hátta:k^ha:n
k^hǎ:ŋ hâ:ŋsàppá?sĩnk^há:/

现在他们正在百货大楼的餐厅里吃得津津有味。

- (40) ภายในบ้านหลังใหญ่ราวกับพระราชวังนั้น มีเพียงคุณยายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมิตรกับหล่อน

/p^ha:jnəj bâ:n lǎŋjàj ra:wkàp p^hrâ?râ:tc^há?waŋ nán mi: p^hiaŋ k^hunja:j k^hondiaw
t^hâwnán t^hî: pen mít kàp lò:n/

如宫殿般的大房子里，只有婆婆一个人友好待她。

(41) ทำไมเธอจะไม่รู้ถึงความรู้สึกภายในใจของผู้ชายหน้าสวยคนนี้เล่า

/t^hammaj t^hə: cà? mâj rú: t^hũŋ k^hwa:mrú:sùk p^ha:jnaj caj k^hǎ:ŋ p^hũ:c^ha:j nâ:suaj
k^honní: lâw/

你为什么不知道这个帅哥心里的感觉?

例(39)到例(41)表示介词/p^ha:jnaj/与名词短语构成搭配: 例(39)

/p^hátta:k^ha:n k^hǎ:ŋ hâ:ŋsàppá?sínk^há:/ “百货大楼的餐厅”, /p^hátta:k^ha:n/

“餐厅”是中心语, /k^hǎ:ŋ/ “的”是表示所属的介词, 用来帮助修饰语

/hâ:ŋsàppá?sínk^há:/ “百货大楼”; 例(40) /bân lǎŋjàj/ “大房子”, /bân/

“房子”是中心语, /lǎŋjàj/ “大”是修饰语; 例(41) /caj k^hǎ:ŋ p^hũ:c^ha:j

nâ:sǎj k^honní:/ “这个帅哥的心”, /caj/ “心”是中心语, /k^hǎ:ŋ/ “的”是

表示所属的介词, 用来帮助修饰语 /p^hũ:c^ha:j nâ:sǎj k^honní:/ “这个帅哥”。

4.1.2.2 “y”由副词短语构成

副词短语是由副词附加在前面构成的短语, 对其他词语或短语起到了修饰作用。副词短语可能由一个或一个以上的副词组合起来。当“y”是由副词短语构成, 这时候, 只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/, 但介词/p^ha:jnaj/比介词/naj/更有限制地使用, 就是介词/p^ha:jnaj/只能与由表示数量的数量副词附加在前面组合起来的副词短语, 如: /sìp nat^hi:/ “十分钟”; 或者是由否定副词/mâj/ “不”或疑问副词/ki:/ “几”组成起来的副词短语。对于介词/naj/能够与由表示数量或表示限定的数量副词组合起来的短语构成搭配, 如: /nũŋ/ “一”, /t^húk/ “每”, 或者由否定副词/mâj/ “不”、/ki:/ “几”、/?i:k/ “再”附加在前面组合起来的短语构成搭配, 例如:

介词/naj/的例句:

(42) แอ้งจิ้มองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่า

ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อูรสาเพิ่งจะเดินมา

/?æ:ŋcî: mœ:ŋ ta:m râ:ŋ k^hǎ:ŋ p^hũ:líãŋsǎ:w dũaj k^hwa:mrú:sùkplà:kcaj tà: klàp

prà?lâ:tcaj jĩŋkwà: mũa p^hóp wâ: naj ?i:k mâj kî: wí?na:t^hi: tð:ma: bì?da: k^hǎ:ŋ

t^hə: kô: dœ:n kœ:m wĩŋ ma: cà:k t^hít^ha:ŋ diawkan kàp t^hi: ?ũ?rá?wá?sá: p^hǎ:ŋ cà?

dœ:n ma:/

/?æ:ŋcî:/ 惊奇地看着保姆的身体, 过了几秒钟却更惊奇地发现她的爸爸就

从/?ũ?rá?wá?sá:/刚才走出来的方向连走带跑地出来了。

- (43) นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลใน 1 ปีแรกต้องการที่จะแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลายวิกฤติให้ได้
 /náʔjo:ba:j rê:ŋdùan k^hǎ:ŋ rátt^hàʔba:n naj nùŋ pi: rǎ:k tǐ:ŋka:n t^hî: càʔ kǎ:k^hǎj
 panhá: rǔ: k^hlî:k^hla:j wíʔkrít hâjdâj/
第一年內，政府的緊急政策要解決問題或者緩和危機。

- (44) เนื้อหาสาระภายในเล่มให้ความรู้กว้างขวางในทุก ๆ สาขา เช่น การแพทย์ ประวัติศาสตร์
 อาหาร ประวัติผู้มีความสำเร็จในชีวิต การเกษตร นวนิยาย ชีวิตต่างแดน ฯลฯ
 /núahǎ: sǎ:rǎʔ p^ha:jnaj lê:m hâj k^hwa:mrú: kwâ:ŋk^hwǎ:ŋ naj t^húk t^húk sǎ:k^hǎ:
 c^hê:n ka:np^hǎ:t pràʔwàtsà:tʔa:hǎ:n pràʔwàt p^hû:mi:k^hwa:msǎmrèt naj c^hi:wít
 ka:nkàʔsèt náʔwáʔníʔja:j c^hi:wítta:ŋdæ:n/
 书本里的內容包含了廣泛的知識，如：醫學、歷史、食物、生活成功者、
 農業、小說、異鄉生活等等。

例 (42) 到例 (44) 表示介詞/naj/與副詞短語構成搭配：例 (42) /ʔi:k
 mâj kî: wíʔna:t^hi: tǐ:ma:/ “過了幾秒鐘” 是由介詞/ʔi:k/來修飾副詞短語/mâj
 kî: wíʔna:t^hi: tǐ:ma:/；例 (43) /nùŋ pi: rǎ:k/ “第一年” 是由副詞/nùŋ/和
 名詞短語/pi: rǎ:k/組合起來的短語；例 (44) /t^húk t^húk sǎ:k^hǎ:/ “每個
 專業” 是由副詞/t^húk t^húk/和名詞/sǎ:k^hǎ:/組合起來的短語。

介詞/k^hǎ:ŋnaj/的例句：
 (无例句)

介詞/p^ha:jnaj/的例句：

- (45) คนที่มีอาการปวดหู หูอื้อ และเป็นไข้ หรือสงสัยว่าเป็นโรคหูชั้นกลางอักเสบ ควรไปพบแพทย์
ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

/k^hon t^hî: mi: ʔa:ka:n pùathǔ: hǔ:ʔû: léʔ penk^hǎj rǔ: sǒŋsǎj wâ: pen
 rô:k^hũ:c^hánkla:ŋ ʔàksè:p k^huan paj p^hóp p^hǎ:t p^ha:jnaj jî:sìpsì: c^hûamo:ŋ/
 耳疼、耳鳴和發燒的人，或者是懷疑得了中耳炎的人，應該在 24 個小時
之內去看病。

- (46) ปัญหาที่หมักหมมมาเป็นปี มีที่เหน็บก้นง่าย ๆ ภายในสิบนาที

/panhá: t^hî: màkmǒm ma: pen pi: mi: t^hî:nǎj kǎ: kan ŋâj ŋâj p^ha:jnaj sîp nat^hi:/
 逐年積壓的問題，如何在十分鐘之內輕易地解決。

(47) เชื้อไข้หวัดธรรมดาที่นั่นอาการก็ไม่รุนแรง หายได้เองภายในไม่กี่วัน

/c^húa k^hájwàt t^hammá?da: nán ?a:ka:n mák mâj runræ:ŋ hǎ:jdáj?e:ŋ p^ha:jnaj mâj
kì: wan/

普通感冒的病毒症状不太严重，在几天之内就能够自己痊愈。

例(45)到例(47)表示介词/p^ha:jnaj/与副词短语构成搭配：例(45) /jî:sipsì:

c^húamo:ŋ/ “24 个小时”，是由表示数量的数量副词/jî:sipsì:/来修饰量词

/c^húamo:ŋ/构成的副词短语；例(46) /sìp nat^hi:/ “十分钟”，是由表示数量

的数量副词来修饰量词/nat^hi:/构成的副词短语；例(47) /mâj kì: wan/

“几天”，是由否定副词/mâj/来修饰副词短语/kì: wan/构成的副词短语。

4.2 泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的认知研究

这个部分，笔者通过使用语义认知学理论的隐喻、意象图式和空间来分析与解释介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的意义。研究发现，介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的意义可分为直接意义和引申意义两类。根据研究的结果，可将其各个意义归纳如下：

4.2.1 直接意义

直接意义是词的本义，与其他语境或其他条件没有任何关系的意义。对于介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的直接意义，是表示在一定的空间范围之内，有一定的空间界限，也有内外的空间，这种空间都是具体的空间，例：建筑物、东西、身体等等，可表达如下面的图式：

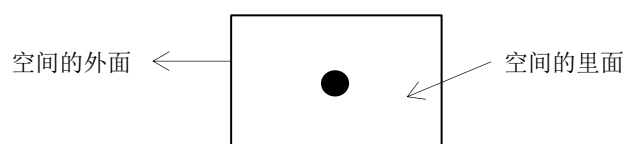

图 4.1 表示现代泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的直接意义

(注释：上面的四角形图式表示具有一定的空间范围，是具体的空间；四角形图式的线是用来分清四角形的空间内外，线内表示空间的里面，线外表示空间的外面；黑色圆圈表示在该空间里面的。)

从研究的结果发现，介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的直接意义又分为五种，如下：

4. 2. 1. 1 表示在三维空间的范围之内

三维空间又可以分为五类，如下：

1) 建筑物，这种空间里面有空隙，所以可以把什么东西装进空间里面，如：家、学校、公司等等。这时候，介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用，而表示在该建筑物的里面，但介词/k^hâ:ŋnaj//p^ha:jnaj/有表示强调在空间的里面的含义，介词/k^hâ:ŋnaj/是强调在某个空间的里面，介词/p^ha:jnaj/是强调在所规定的专门空间的范围之内，不涉及其他空间，例如：

介词/naj/的例句：

(48) เดียวก็ปวดหลังหรือก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป

/dǐaw kô: pùatlǎŋ rò:k mǎ:n kô: mâjmi: k^hâw paj nɔ:n naj bâ:n paj/

小心背痛，枕头也没有，回家里去睡吧。

(49) เสียงประตูห้องเปิด และปิดลงพร้อมกับร่างสูงของชายหนุ่มที่เดินเข้ามาในห้องพัก

/sǎŋ prà?tu:hô:ŋ pè:t lé? pít loŋ p^hróm kâp râ:ŋsũ:ŋ k^hô:ŋ c^ha:jnùm t^hi: dɔ:n
k^hâw ma: naj hô:ŋp^hák/

随着房门打开和关闭的声音，一个身材高大的男生走进了房间里。

(50) ภาพผนังในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่จังหวัดเพชรบุรี

/p^hâ:p p^hà?nǎŋ naj ?ù?bo:sòt wátph^hrá?sí:sà:tsà?da:ra:m t^hi: caŋwát
p^hé:tc^há?bù?ri:/

佛丕府玉佛寺里的壁画。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(51) เราจะไปข้างในโบสถ์เลยไหมคะ ยิ่งสาย คนจะยิ่งมาโบสถ์กันเยอะมาก

/raw cà? paj k^hâ:ŋnaj bò:t lə:j mǎj k^há? jŋ sə:j k^hon cà? jŋ ma: bò:t kan jǔ?
mâ:k/

我们要进佛堂里面去了吗？越晚来佛堂的人越多。

(52) หลานสาวร้องถาม และค่อย ๆ ก้าวเข้าไปข้างในศาลอย่างหวาด ๆ

/lǎ:nsǎ:w ró:ŋt^há:m lé? k^hô:j k^hô:j kâ:w k^hâwpaj k^hâ:ŋnaj sǎ:n jà:ŋ wà:t wà:t /

侄女问完，然后带着恐惧慢慢地走进法庭里。

- (53) หน้าร้านมีพนักงานแต่งชุดไทยสีสดใสยืนไหว้ม๊หวานต้อนรับลูกค้า เมื่อเดินเข้าไปข้างในร้านก็พบว่าค่อนข้างเงียบ มีลูกค้าอยู่เพียงสองโต๊ะ

/nâ:râ:n mi: p^há?nákŋa:n tà:ŋ c^hútt^haj sí:sòtsǎj ju:n wáj jímwǎ:n tî:nrǎp lû:kk^há: mûa dœ:n k^hâwpaj k^hâ:naj rá:n kô: p^hópwâ: k^hô:nk^hâ:ŋ ŋîap mi: lû:kk^há: jù: p^hiaŋ sǎ:ŋ tó?/

饭店前面有个职员穿着色彩鲜明的泰服，面带甜美的笑容站着迎拜顾客，然而，当走进饭店里的时候发现那里比较安静，只有两桌顾客。

介词p^ha:jnaj/的例句:

- (54) แต่เมื่อผมได้มีโอกาสเดินดูภายในตึกก็เกิดความประทับใจอย่างหนึ่งคือโรงพยาบาลนี้มีการรักษาความ สะอาดดีเยี่ยม

/tè: mûa p^hôm dâj mi: ?o:kà:t dœ:ndu: p^ha:jnaj tùk kô: kò:t k^hwa:mprà?t^hápcaj jà:nùnŋ k^hu: ro:n^há?ja:ba:n ní: mi: ka:nrǎksǎ: k^hwa:msà?à:t di:jîam/

但当我有机会到楼房里去看看的时候，那里给我留下了一个印象，这家医院的卫生整洁保持得非常好。

- (55) ทุกคนเมื่อมาถึงวัดต้องเข้าไปกราบไหว้หลวงพ่พระประธานองค์ใหญ่ภายในโบสถ์

/t^húkk^hon mûa ma: t^hũŋ wát tî:ŋ k^hâwpaj krà:pwâj lûaŋp^hô: p^hrâ?prà?t^ha:n ?oŋjàj p^ha:jnaj bô:t/

大家到了寺庙都要进佛殿里去，参拜大师大佛像。

- (56) รอผมอาบน้ำก่อนนะ รอได้ไหม ได้ค่ะ ทั้งสองเดินกลับเข้าไปภายในห้องนอนใหญ่ เดินไปหยิบชุดนอนที่เตรียมไว้มาส่งให้ ชายหนุ่มรับไปด้วยความแปลกใจ

/rø: p^hôm ?à:pna:m kò:n ná? rø: dâj mǎj dâjk^hà? t^háŋsǎ:ŋ dœ:nklàp k^hâwpaj p^ha:jnaj hî:ŋnø:njǎj dœ:n paj jìp c^hútnø:n t^hî: triam wáj ma: sòŋ hâj c^ha:jnùm rǎp paj dūaj k^hwa:mplà:kcaj/

先等我洗完澡，可以吗？可以啊。两个人回到大卧室里，女的去拿准备好的睡衣裤给他，男生奇怪地接着。

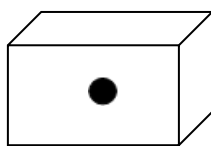

图 4.2 表示建筑物的三维空间里面¹¹

¹¹ 看图 3.2 的图式解释

2) 日常使用的东西、用品用具、交通工具，这种空间具有容器性，空间里面是空隙，所以可以把东西装进空间的里面，如：柜子、包、车等等。这时候，都可以用介词/naj/ /kʰa:ŋnaj//pʰa:ŋnaj/, 表示在该东西、器具、交通工具的空间里面，例如：

介词/naj/的例句:

(57) ถ้าบอกให้ผู้หญิงอังกฤษที่เดินอยู่ตามท้องถนนเปิดกระเป๋าเครื่องสำอางให้ดู หนึ่งในสามของคุณ เธอต้องมีผลิตภัณฑ์ “NO.7” ติดในกระเป๋าเครื่องสำอางอย่างน้อย 1 ชิ้น

/tʰa: bə:k hâj pʰû:jŋʔaŋkrít tʰi: dɔ:n jù: ta:m tʰó:ŋtʰàʔnɔ̃n pə:t kràʔpǎw kʰrúan sǎmʔa:ŋ hâjdu: nùŋ naj sǎ:m kʰó:ŋ kʰuntʰə: tʰó:ŋ mi: pʰàʔlittàʔpʰan nambô: se:wê:n tít naj kràʔpǎwkʰrúansǎmʔa:ŋ jà:ŋnó:j nùŋ cʰín/

如果让走在街上的英国女士打开化妆包，三个人中至少有一个的化妆包里有“NO. 7”品牌的化妆品。

(58) แต่อย่างไรก็ตาม ควรจะคำนึงถึงหลักการที่สำคัญที่สุดคือ ระบบนิเวศวิทยาได้นำที่สมดุล เพียงเท่านี้คุณจะได้ผ่อนคลายสายตา และดื่มด่ำกับสีสันของพันธุ์ไม้กับฝูงปลาหลากสีที่แหวกว่ายอยู่ในตู้

/tə:jà:ŋrajkwî:ta:m kʰuan cà? kʰamnuŋ tʰŋŋ lakkà:n tʰi: sǎmkan tʰi:sùt ku: ráʔbòpníʔwê:twítʰáʔja: tâj ná:m tʰi: sǔmdun pʰiaŋtʰâwní: kʰun cà? dáj pʰò:ŋkʰlaj sǎ:jta: láe? dù:mdàm kàp sǎ:sǎn kʰó:ŋ pʰanmáj kàp fŋ:ŋpla: là:ksí: tʰi: wə:kwa:j jù: naj tû:/

无论如何，应该意识到最重要的原则就是平衡的海底生态系统，这样，你眼睛会放松，也会沉醉水生植物的彩色。在鱼缸里形色多彩的鱼群游来游去。

(59) เสาร์ที่ 7 ก.พ. ที่ผ่านมา ในหลายเมืองของรัฐวิกตอเรียทำลายสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ตลอดเส้นทางมีคนตายเพราะติดอยู่ในรถขณะพยายามหนีไฟ

/sǎw tʰi: cèt kumpʰa:pʰan tʰi pʰà:nma: naj lá:j muan kʰó:ŋ rátwíktɔ:ria tʰamla:j sŋŋplù:ksâ:ŋ láe? pʰú:ntʰi: tàʔlò:t sê:nta:ŋ mi: kʰontaj pʰrɔʔ tít jù: naj rɔt kʰàʔnàʔ pʰáʔja:ja:m ní: faj/

在过去的 2 月 7 日，维多利亚的好几个城市建筑物和路边的设施被破坏了，当人们逃避火灾的时候，有人因为卡在车里而死。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

- (60) เสียงมือถือโทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย

/sǐaŋme:lo:dî: t^ho:râ?sàp t^hî: k^húnhǔ: daŋwâ:w ma: cà:k k^hâ:ŋnaj
krâ?pǎwsà?p^ha:j/

熟悉的手机铃声从单肩包里传出来。

- (61) เธอเห็นรีเปล่าว่าสายตาพวกฉันยามมองเธอมันส่องประกายแค่นั้น อยากรู้แทบตายว่าข้างใน
กล่องคืออะไร

/t^hə: hěn rú? plàw wâ: sǎ:jta: p^hûakc^hǎn ja:m mo:ŋ t^hə: man sò:ŋprà?ka:j k^hâ:nǎj
jà:k rú: tǎ:pta:j wâ: k^hâ:ŋnaj klò:ŋ k^hu: ?à?ra:j/

你看到了吗，当我看见你的眼睛里闪烁着光的时候，关于盒子里面是什么就想知道得要命？

- (62) ฉันทำท่าจะไม่เปิด แต่ขอทำตามปริบ ๆ ใส่พร้อมกับพยักหน้าหงิกหงักเป็นเชิงขอร้อง สุดท้ายฉัน
เลย จำยอมอย่างเต็มใจ รับถุงของฝากใบโตมาเปิดดูข้างในถุงนั้นคือตั้งกินโดนัทกล่องใหญ่

/c^hǎn t^ham t^hâ: cà? mâj pè:t tǎ: ?à?c^hí? t^ham ta: prìp prìp sàj p^hró:mkàp p^há?
jǎknâ: ñùkŋàk pen c^hə:ŋ k^hǎ:ró:ŋ sùtt^háj c^hǎn lə:j camjə:m jà:ŋ temcaj ráp t^hŋŋ
k^hǎ:ŋfà:k bajto: ma: pè:t du: k^hâ:ŋnaj t^hŋŋ nán k^hu: daŋ kîn donát klò:ŋ jàj/

我不想打开，但当?à c^h í ?眼巴巴地看着地时候，加上频频点头地请求，最后我才愿意接过那只礼物袋并打开，袋子里是一大盒唐恩都乐的甜卷。

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (63) เวลาหนึ่งทุ่มสิบสองนาทีการประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์
มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย

/we:la: nùŋ t^hŋm sipsə:ŋ na:t^hi: ka:np^hrà?c^hum jú?tì? loŋ rôtjon k^han jàj lá:m ?ò:k
cà:k ro:ŋŋa:n p^ha:jnaj rôtjon mi: k^honk^hàp pen c^ha:j rá:ŋ jàj c^ha:j ?i:k k^hon nùŋ
rú:prâ:ŋ jàj c^hê:nkan pen p^hŋ: rŋam də:nt^ha:ŋ dúaj/

晚上七点十二分，会议结束了，一辆大车从工厂里行驶出来，车里有一个身材高大的司机，还有一个身材高大的男生，他们是同路人。

- (64) หยิบกล่องกระดาษเก่า ๆ ขนาดย่อมใบหนึ่งออกมาเปิดให้ลูกสาวดู ภายในกล่องอัดเต็มด้วย
จดหมาย

/jìp klò:ŋkrâ?dà:t kàw kàw k^hà?nà:t jò:m baj nùŋ ?ò:k ma: pè:t hâj lú:ksǎ:w du:
p^ha:jnaj klò:ŋ ?àt tem dúaj còtmǎ:j/

拿出个很旧很小的纸盒给女儿看，盒里装满了信。

(65) เสียงกุกกักที่ดังขึ้นภายในตู้ดึงให้เธอลุกขึ้นเดินตรงไปยังที่มาของมัน

/sǎŋ kùkkàk tʰiː daŋ kʰûm pʰaːjɲaj tʰiː duŋ hâj tʰəː lúk kʰûm dəːn tɔŋ paj jaŋ
tʰiːmaː kʰɔːŋ man/

柜子里响起来的嗒嗒声使她站起，然后把她引到声源处去。

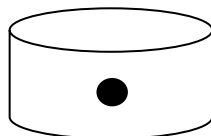

图 4.3 表示日常使用的东西、用品用具、交通工具的三维空间里面¹²

3) 自然资源，又可分为两种：一类是既有体积又有立体的自然资源，如：树木、石头、土等等；第二类是立体的自然资源，如：水、河、海洋等等。这两种空间的内部是实心的，不像上面 1) 题和 2) 题中的空间里面是有空隙的，可以存放着什么东西。这个情况下，介词/naj/ /kʰâːŋnaj/和 /pʰaːjɲaj/，都可以用，例如：

介词/naj/的例句：

(66) น่าเสียดาย ในเมืองไทยไม่พบฟองน้ำชนิดนี้ เพราะเป็นฟองน้ำที่อยู่ในท้องทะเลลึกนับพันเมตร

/nâː sǎdaːj naj muan tʰaj mâj pʰóp fəːŋnáːm cʰáːnít níː pʰrɔː pen fəːŋnáːm tʰiː
jùː naj tʰɔːŋ tʰáːleː lúk náp pan méːt/

很可惜，因为这种海绵长在几千米的海底里，所以泰国没有。

(67) แหล่งเก็บปิโตรเลียมเกิดจากการปรับตัวของเปลือกโลก สภาพของชั้นหินจะเกิดการโค้งงอ

หรือเลื่อนตัวออกจากกัน ทำให้ปิโตรเลียมที่สะสมอยู่ในชั้นหินเดิมถูกแรงบีบอัดให้เคลื่อนตัวมา
อยู่ในโครงสร้างชั้นหินที่มีรูพรุนเหมือนกับน้ำที่อยู่ในฟองน้ำ

/læːŋ kèp pìːtroːlíam kəːtɕàːk kaːnpràptua kʰɔːŋ plùaklôːk sàːpʰâːp kʰɔːŋ cʰánhĩn
càː kəːt kaːn kʰóːŋŋəː rŭː lúantua ʔəːkçàːkkan tʰamhâj pìːtroːlíam tʰiː sàːsǒm
jùː naj cʰánhĩndəːm tʰùːk ræːŋbìːpʔàt hâj klúantua maː jùː naj kʰroːŋsâːŋcʰánhĩn
tʰiː miː ruːpʰrun mŭan kàp náːm tʰiː jùː naj fəːŋnáːm/

石油的储藏是从地球表面的变动产生而来的，页岩的状态造成了曲折或迁出分离，让原页岩里贮藏的石油被压进了多孔的岩石，如海绵里的水。

¹² 看图 3.3 的图式解释

- (68) และสารที่สะสมอยู่ในดินก็จะผ่านเข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร food chain และถูกดูดซึมเข้าสู่พืชและสัตว์ต่อไป

/lǎe? sǎ:n tʰi: sà?sǒm jù: naj din kô: cà? pʰà:n kʰáwsù: hùɑŋsô:ʔa:hǎ:n lǎe? tʰù:k dù:tsum kʰáwsù: pʰú:t lǎe? sàt tò:paj/

而土壤里所积累的物质通过食物链，然后被植物和动物吸收。

介词/kʰá:ŋnaj/的例句:

- (69) เราจะพูดไม่ได้เลยถ้ามันไม่ใช่ผลลัพธ์จากการเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้รส และสัมผัส ถ้าเราพูดว่าข้างในก้อนหินนี้มีซากสัตว์อายุล้านปี อันนี้ไม่ใช่ข้อความจากการสังเกต การสังเกตจะต้องแม่นยำขึ้นทุกทีถ้า ได้รับรู้ตัวอย่าง

/raw cà? pʰù:t mâj dâj ləj tʰâ: man mâj cʰâj pʰǒnláp cà:k ka:nhěn dâjjin dâjklìn rú:rót lǎe? sǎmpʰət tʰâ: raw pʰù:t wâ: kʰá:ŋnaj kô:nhín ní: mi: sâ:ksàt ʔa:jú? lá:n pi: ʔanní: mâj cʰâj kʰô:kʰwa:m cà:k ka:nsǎŋkè:t ka:nsǎŋkè:t cà? tʰù:ktô:ŋ mǎe:njam kʰûn tʰúktʰi: tʰâ: dâj ráprú: tuajà:ŋ/

如果不是从所看、所听、所闻和所接触而来的结果，我们不能说这些石头里有上百万年的动物的尸体，这不是从观察而来的。如果了解实例观察就会越来越正确。

介词/pʰa:jnaj/的例句:

- (70) เมื่อถึงเวลาก็ออกช่อดอก ชูช่อขึ้นเบื้องสูง เวลาดอกบานเขาบอกว่ามีลักษณะเหมือนลำโพงกระจายเสียง สีภายในดอกเป็นสีขาว สีภายนอกดอกเป็นสีคล้ำหรือแดงเลือดหมู

/muâ tʰúŋ we:la: kô: ʔò:k cʰô:dò:k cʰu:cʰô: kʰûn búɑŋsǔ:ŋ we:la: dò:k ba:n kʰǎw bò:k wâ: mi: láksà?nà? mǔan lampʰo:ŋkrà?ca:jsǎŋ sí pʰa:jnaj dò:k pen sí:kʰǎ:w sí: pʰa:jnô:k pen sí:kʰlám rǔ: dæ:ŋ lúatmǔ:/

每到了时间就开花，花朵往上生长，听说开花的时候长得像传声筒一样，花朵里是白色的，花朵外是暗色的或者是深红色的。

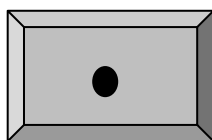

图 4.4 表示在自然资源的三维空间里面¹³

¹³ 看图 3.4 的图式解释

4) 身体器官，身体器官的内部空间可能是空隙，也可能是实心的，如：/hũa/ “头”、/tʰó:ŋ/ “肚子”、/sà?mǝ:ŋ/ “脑筋”等等。这时候，介词/naj/ /kʰã:ŋnaj/和/pʰajnaj/都可以用，而表示实在身体器官的里面，例如：

介词/naj/的例句：

(71) หลังแพทย์ตรวจอัลตราซาวด์ก็แจ้งว่าทารกในครรภ์เสียชีวิตแล้ว

/lǎŋ pʰǎ:t truat ?antrá:sa:w kô: cǎ:ŋwâ: tʰa:rók naj kʰan sǐa cʰi:wít lá:w/

医生进行超声波检查之后，就宣布腹中的胎儿已经去世了。

(72) ระวังโรคริดสีดวงทวารมารอจ่อยู่ทั้งหน้าและในทวารหนัก

/rá?wan rô:kritisǐ:duan tʰá?wa:n ma:rɔ:cɔ: jù: tʰǎŋ nâ: lá? naj tʰá?wa:nnàk/

小心痔疮既在肛门前又在肛门里。

(73) เมื่อสามปีที่แล้วเขาป่วยด้วยโรคเส้นเลือดในสมองแตก

/mũa sǎm pi: tʰi: lá:w kʰǎw pùaj dũaj rô:ksê:nlúat naj sà?mǝ:ŋtǎ:k/

三年前，他得了脑充血。

介词/kʰã:ŋnaj/的例句：

(74) หากไม่อยากสูญเสียมิตรภาพที่ดีนี้ไปไม่มีวันกลับ ฉะนั้นน้ำตาจึงอยู่ได้เพียงแค่ข้างในดวงตา ต้องสะกดกลั้นมันไว้ไม่ให้ไหลออกมา ทำได้แค่เพียงร้องไห้ในใจเท่านั้น

/hà:k mâj jà:k sũ:nsǐa míttrà?pʰâ:p tʰi: di: ní: paj mâjmi: wan klàp cʰà?nán ná:mta: cuŋ jù: dâj pʰiaŋ kʰǎ: kʰã:ŋnaj duanta: tǝ:ŋ sà?kòtklân man wáj mâjhâj lǎj ?ò:kma: tʰam dâj kʰǎ: pʰiaŋ ró:ŋhâj naj caj tʰawnán/

如果不想失去再也不能转回的美好友谊，眼泪只能在眼睛里，要控制眼泪不让他流出来，只能在心里哭。

(75) ส่วนตัวลิ้นหัวใจเองก็มีการเสื่อมไปมากแล้ว อาจารย์เขาเลยตัดสินใจเปลี่ยนลิ้นด้วยเลย เป็นลิ้นหัวใจเทียมแบบโลหะ คุณวิไลรัตน์ได้ยินเสียงข้างในอกหรือเปล่า พี่วิไลรัตน์ ตอนกลางคืน

ตึก ๆ เจียบ ๆ ได้ยินเสียงตึก ๆ ๆ ๆ

/sũan tua lín hũacaj ?e:ŋ kô: mi: ka:n sũam paj mâ:k lá:w ?a:ca:n kʰǎw lɔ:j tǎtsĩncaj plian lín dũaj lɔ:j pen lín hũacaj tʰiam bǎ:p lo:hà? kʰun /wí?lajrát/ dâjjin sǎŋ kʰã:ŋnaj ?òk rũ:plàw pʰi: /wí?lajrát/ tɔ:n kla:ŋkʰu:n dùk dùk ŋǎp ŋǎp dâjjin sǎŋ tík tík tík tík/

至于心瓣，就脆弱得多，所以老师决定换心瓣，是金属心瓣，/wí?lajrát/小姐听得见胸腔里的声音吗？/wí?lajrát/姐：“在晚上、深夜里、安静的时候都听得见滴滴 嗒嗒的声音。”

(76) หากมองให้ดี จะเห็นตับอ่อนข้างในตัว

/hà:k mɔ:ŋ hâj di: cà? hěn tàp?wə:n k^hâ:ŋnâj tua/

若是好好看，就能看得见体内的胰腺。

介词/p^ha:ŋnâj/的例句:

(77) การใช้ยานี้บ่อยๆ หรือทุกวัน อาจทำให้เกิดการสะสมของยาภายในร่างกาย

/ka:n^hâjja:ní bə:ŋ bə:ŋ rŭ: t^húkwān ?à:t t^ham hâj kə:t ka:nsà?səm k^hǎ:ŋ ja:
p^ha:ŋnâj râ:ŋka:j/

经常或每天使用这种药物，可能会造成药物在体内积累。

(78) เมลาโทนินเป็นฮอร์โมนที่ถูกผลิตขึ้นโดยต่อมเล็ก ๆ ภายในสมอง

/me:lat^ho:nin pen hɔ:mo:n t^hî: t^hù:k p^hà?lît do:ŋ tə:m lék lék p^ha:ŋnâj sà?mǎ:ŋ/
褪黑素是由大脑中小腺产生的一种激素。

(79) ความสมดุลภายในร่างกายจะเกิดได้ ก็ด้วยการกินอาหารให้ถูกต้อง

/k^hwa:msǒmdun p^ha:ŋnâj râ:ŋka:j cà? kə:t dâj kô: dûaj ka:nkin ?a:hǎ:n hâj
t^hù:ktô:ŋ/

体内平衡来自于合理的饮食。

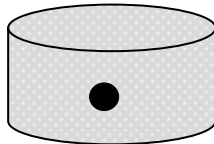

图 4.5 表示在身体器官的三维空间里面¹⁴

5) 食物或食物的配料，如：/sót:má?k^hŭat^hê:t / “番茄酱”、
/si:ŋíw/ “酱油”等等。这时候，只能用介词/nâj/，不能用/k^hâ:ŋnâj/和/p^ha:ŋnâj/，
而表示在食物或食物的配料里面，例如：

介词/nâj/的例句:

(80) ปลาซาร์ดีนในซอสมะเขือเทศ เลขสารบณอาหาร 74-1-07040-1-0015

/pla:sɑ:din nâj sót:má?k^hŭat^hê:t lè:kt^hî: bon ?a:hǎ:n 74-107040-1-0015/
番茄酱里的沙丁鱼，食物编码 74-1-07040-1-0015。

¹⁴ 看图 3.5 的图式解释

(81) ...น้ำตาลจากอ้อยและหัวบีตตามด้วยน้ำตาลกลูโคสที่อยู่ในน้ำผึ้ง ในผัก และผลไม้

/...ná:mta:n cà:k ?ǝ:j láe? hǔabi:t ta:mdúaj ná:mta:nklu:k^hót t^hí: jù: naj ná:mp^húŋ
naj p^hàk láe? p^hǎnlá?máj/

从甘蔗和甜菜根里而来的糖，接着是蜂蜜里、蔬菜里、和水果里的葡萄糖。

(82) นอกจากนี้น้ำตาลและกรดอะมิโนเหล่านี้ ยังมีส่วนที่ทำให้เกิดสีน้ำตาลและกลิ่นรสที่ดีในน้ำซีอิ๊ว และเต้าเจี้ยว

/nô:kcà:kní: ná:mta:n láe? kròt ?à?mí?no: làwní: jaŋ mi: sùan t^hí: t^ham hâj kə:t sǐ:
ná:mta:n láe? klìn rət t^hí:di: naj ná:m si:ʔíw láe? tâwcíaw/

此外，这些糖和氨基酸能够使酱油和豆瓣酱变成褐色并产生很好的气味。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

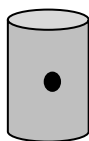

图 4.6 表示在食物的三维空间里面

(注释：实心圆柱形表示食物或食物配料；黑色圆圈表示在食物或食物配料里面)

4.2.1.2 表示在准三维空间的范围之内

准三维空间是有长、有宽，没有高的二维空间，从例句分析发现，表达这种空间的词有三个：一是/ruá/ “篱笆”、/nâ:tà:ŋ/ “窗户”和/kamp^hæ:ŋ/ “墙”，这个情况下，只能用介词/p^ha:jnaj/，不能用介词/naj/和/k^hâ:ŋnaj/，而表示在准三维空间里面，例如：

介词/naj/的例句:

(无例句)

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:ɲaj/的例句:

- (83) ภายในบ้านหลังใหญ่ราวกับพระราชวังนั้น มีเพียงคุณยายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมิตรกับหล่อน
/p^ha:ɲaj bâ:n lǎŋjàj ra:wkàp p^hrá?râ:tc^há?waŋ nán mi: p^hiaŋ k^hunja:j k^hondiaw
t^háwnán t^hi: pen mít kàp lò:n/

如宫殿般的大房子里，只有婆婆一个人友好待她。

- (84) กรณีเป็นบ้านจัดสรรที่ได้รับผลกระทบ มีน้ำท่วมเข้ามาภายในรั้วบ้าน แต่ยังไม่ท่วมเข้าถึง
ภายในตัวบ้านพักอาศัย จะให้พักชำระหนี้ 3 เดือน

/kwa:rá?ni: pen bâ:ncàtsǎn t^hi: dâjráp p^hǎnkrà?t^hóp mi: ná:mt^húam k^háwma:
p^ha:ɲaj ruábâ:n tà: jaŋ mâj t^húam k^háwt^húŋ p^ha:ɲaj tuabâ:np^hák?a:sǎj cà? hâj
pák c^hamrá?nî: sǎ:m duan/

如果是受到影响的住宅，水淹到家里的篱笆，但是还没淹到住的房子，这样可暂停偿债三个月。

- (85) ที่นี่ไม่นิยมปลูกต้นไม้ใส่กระถางตั้งไว้ที่ระเบียง เห็นจะเป็นเพราะอากาศหนาวและลมแรง หาก
ปลูกแล้ว ตั้งไว้ในหน้าต่างกระจก กระถางเล็กกระถางน้อยออกดอกทั้งตูมทั้งบาน สีสดใส
ชื่น มองดูเหมือนสาวน้อยแรกรุ่งที่พ่อแม่หวังไม่ยอมให้ออกมาเที่ยว

/t^hi:nî: mâj ní?jom plù:k tǎnmáj sàj krà?t^hǎ:ŋ tâŋwáj t^hi: rá?biaŋ hěncà?penp^hrǎ?
?a:kà:t nǎ:w lǎe? lom ræ:ŋ hà:k plù:k lǎe:w tâŋwáj p^ha:ɲaj nâ:tà:ŋ krà?còk
krà?t^hǎ:ŋ lék krà?t^hǎ:ŋ nój ?ì:k dǎ:k t^háŋ tu:m t^háŋ ba:n sǐ:sǎn sòtc^hú:n
mwa:ŋdu:múan sǎ:wnǎj rǎ:krún t^hi: p^hô:mǎe: hǔaŋ mâj jw:m hâj ?ì:k ma: t^hiaw /
这里不流行把树木种在盆里而是放在阳台上，可能是因为天气冷而是风刮
得很大，如果种了放在玻璃窗里，小小的盆既有含苞未放的花又有开放了
的花，色彩鲜明，看起来好像是爸爸妈妈不许到外面出去玩的青春少女。

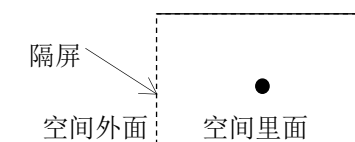

图 4.7 表示在准三维空间里面¹⁵

¹⁵ 看图 3.6 的图式解释

4. 2. 1. 3 表示在二维空间的范围之内

二维空间是有宽、有长，没有高的空间。这种空间以平面为空间的特性，二维空间又可以分为四类，如下：

1) 行政区划，具有一定的范围，如：/muəŋ/ “市”，/krɯŋtʰê:p/ “曼谷”，/caŋwət cʰonbùʔri:/ “春武里府”等等。这时候，只能用介词/naj/ 和/pʰa:jnaj/构成搭配，例如：

介词/naj/的例句：

(86) เด็กในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะลูกของคนชั้นกลางซึ่งมักจะมีลูกคนเดียวหรือสองคน จะมีปัญหาบางอย่างที่คล้ายๆกัน

/dèk naj krɯŋtʰê:p do:jcʰàʔpʰrɔʔ lù:k kʰɔ̃:ŋ kʰonçʰánkla:ŋ sùŋ mák càʔ mi:

lù:kkʰondiaw rǔ: sǎ:ŋ kʰon càʔ mi: panhǎ: ba:ŋjà:ŋ tʰi: kʰláj kʰláj kan/

曼谷的孩子尤其是中等阶级的孩子中，常常会有一个或两个可能会有相似的问题。

(87) สำหรับโอตังกระป๋อง ผลิตโดยบริษัทในเมืองนาโงยา

/sǎmlàp ʔo:dê:ŋ kràʔpǔ:ŋ pʰàʔlìt do:j bɔ:ríʔsàt naj muəŋ na:ŋo:jâ:/

对于罐头丸子串，是由名古屋城的公司生产的。

(88) สินค้าที่นำมาจำหน่ายในแต่ละจุดประกอบด้วย ไข่ไก่วันละ 100,000 ฟอง จากสหกรณ์ใน

จังหวัดฉะเชิงเทรา สหกรณ์ในจังหวัดชลบุรี และสหกรณ์ในจังหวัดอ่างทอง

/sǎnkʰá: tʰi: nam ma: camnà:j naj tà:láʔ cùt pràʔkò:pduáj kʰàjkàj wanláʔ nùŋ

sǎ:n fɔ:ŋ cà:k sàʔhàʔkɔ:n naj caŋwət cʰàʔcʰò:ŋsaw sàʔhàʔkɔ:n naj caŋwət

cʰonbùʔri: láʔ sàʔhàʔkɔ:n naj caŋwət ʔà:ŋtʰɔ:ŋ /

每个位置中的商品都是从北柳府的合作社、春武里的合作社和安通府的合作社收集来的，共十万个鸡蛋。

介词/kʰá:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/pʰa:jnaj/的例句：

(89) วันนี้กุลภัสถือโอกาสชักชวนครอบครัวมาเที่ยวน้ำตกซึ่งอยู่ภายในจังหวัดนี้ด้วย

/wanní: kunláʔpʰát tʰú:ʔo:kà:t cʰákcʰuan kʰrò:pkʰrua ma: tʰiaw ná:mtòk sùŋ jù:

pʰa:jnaj caŋwət ní: dúaj/

今天/kunláʔpʰát/借机邀请家里人来这个府的瀑布玩。

- (90) ซื้อสินค้าที่ผลิตภายในชุมชน ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศก่อนสินค้าต่างประเทศ ฯลฯ
 /sú: sǐnk^há: t^hí: p^hà?lìt p^ha:jnáj c^humc^hon p^ha:jnáj t^hó:ŋt^hìn p^ha:jnáj prà?t^hê:t kò:n
 sǐnk^há: tà:ŋprà?t^hê:t/
 先买社区、地区和国内生产的商品，然后再买国外的。
- (91) ผู้นำอาเซียนไม่ได้แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศไทย
 /p^hú:nám?a:sían mâjdáj sà?dæ:ŋ k^hwa:mwí?tòkkaŋwon ?à?raj kǐawkàp
 sà?t^há:ná?ka:n t^ha:ŋ ka:nmuwaj p^ha:jnáj prà?t^hê:tt^haj/
 东盟领导人对国内政府状况并未表示忧虑。

2) 一般的平面空间，具有一定的范围，用于在社会上举行或参观某些活动有关，或者是事物的来源，或者是动物住的地方的空间，如：/tà?là:t/ “市场”、/sà?ná:m/ “场”、/pà:/ “林” 等等。这时候，只能用介词 /naj/ 和 /p^ha:jnáj/ 构成搭配，表示在该平面的空间里面，例如：

介词/naj/的例句：

- (92) ยายเข้าไปในสวนแล้วก็ไปเมียง ๆ มอง ๆ อยู่แถวใต้ต้นมังคุดใหญ่
 /jaj k^háw paj naj sǔan láe:wkó: paj mianŋmianŋmɔ:ŋmɔ:ŋ jù: t^hǎ:w tǎj
 tónmanŋk^hútjàj/
 外婆往园里走去，然后在山竹树下偷看。
- (93) เพราะฉะนั้นขอให้เอ็งทั้งสองจงพากันไปเที่ยวในตลาด บอกคนที่กำลังรุ่นว่าถ้าใครอยากได้เงิน
 ให้พากันมาที่บ้านข้าวันนี้
 /p^hró?c^hà?nán k^hǎ: hâj ?eŋ t^háŋsǎ:ŋ coŋ p^ha: kan paj tíaw naj tà?là:t bò:k k^hon t^hí:
 kamlaŋ wún wâ: t^hâ k^hraj jà:k dáj ŋɔ:n hâj p^ha: kan ma: t^hí bâ:n k^hâ wanní:/
 因此求你们俩一起到市场里去逛逛，告诉着急的人：“谁想要钱，就今天到我家来。”
- (94) เขาขยับตัวเข้าชิดกำแพงให้มากที่สุด โดยใช้กอไม้ในป่าเป็นที่กำบัง
 /k^hǎw k^hà?jàptua k^háw c^hít kamp^hæ:ŋ hâj mâ:k t^hí:sùt do:j c^háj ko:máj naj pà:
 pen t^hí: kambaj/
 他用林里的草纵作掩护，为了能移动到墙边。

介词/k^há:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(95) ช่วงเย็นวันที่ 22 ธ.ค. ได้รับแจ้งเหตุ มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตภายในสวนยาง

/c^hûanjen want^hi: jí:sìpsǎ:ŋ t^hanwa:k^hom dâjrâpcâ:ŋ hêt mi: p^hû:t^hù:kjij dâjrâp
bà:tcèp læ? sǎc^hi:wít p^ha:jnaj sǔanja:ŋ/

十二月二十二号晚上接到报案，橡胶种植园里有人中弹受伤而亡。

(96) สารวัตรเวร สภ.พลูตาหลวง อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ได้รับแจ้งพบศพคนถูกฆ่าตายและนำศพมาฝัง
ดินไว้ภายในไร่มันสำปะหลัง

/sǎ:rǎ?wátwe:n sà?t^hǎ:ni:tamrùatp^hu:t^ho:n p^hlu:ta:lǔaŋ ?amp^hǎ: sàttà?hì:p caŋwàt
c^honbù?ri: dâj râpcâ:ŋ p^hóp sòp k^hon t^hù:k k^hâ:ta:j læ? nam sòp ma: fǎŋdin wáj
p^ha:jnaj râj man sǎmpà?lǎŋ/

春武里府/sàttà?hì:p/ 县/p^hlu:ta:lǔaŋ/地方派出所的值勤警察长接到报案，
发现被杀死的人的尸体埋在木薯种植园的土里。

(97) แม่นมของตัวเองย้ำเตือนนักท่องเที่ยวในช่วงเดินทางหากเป็นเวลากลางคืนไม่ควรเดินออกจาก
กลุ่มคน เพราะภายในป่าจะเต็มไปด้วยนักล่าและเหล่าปีศาจเจ้าถิ่น

/mâ:nom k^hǎ:ŋ tua?e:ŋ jámtuan náknǎ: wâ: naj c^hûaŋ dǎ:nt^ha:ŋ hà:k pen we:lâ:
kla:ŋk^hu:n mâj k^huan dǎ:n ?ǎ:k cà:k klùm^hon p^hrǎ? p^ha:jnaj pà: cà? tem paj
dûaj náklâ: læ? làw pi:sà:t câwt^hin/

自己的奶妈不停地提醒，旅行的时候，如果是夜里，就不要离开人群，因为林里满是凶猛的野兽和邪恶的魔鬼。

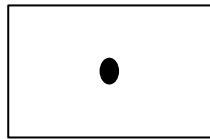

图 4.8 表示在行政区划和一般平面的二维空间里面¹⁶

3) 无界限的空间，这种空间大部分是宇宙中或空气层中的一部分，如：/t^hǎ:ŋfá:/ “天空”、/?à?wá?kà:t/ “太空”、/càkkà?wa:n/ “宇宙”等等。在这种情况下，只能用介词/naj/构成搭配，而表示在无界限的空间里面，例如：

¹⁶ 看图 3.7 的图式解释

介词/naj/的例句:

(98) หน่วยที่เรียกกันว่าเดือน แต่เดือนก็ไม่ได้มีอะไรเกี่ยวข้องกับวงจรของดวงเดือนในท้องฟ้า

/nùaj t^hi: ríak kan wâ: duan tà: duan kô: mâjdâj mi: ?à?raj kiawkàp wɔŋcɔ:n
k^hɔ̃:ŋ duanduan naj t^hɔ̃:ŋfá:/

“月”被作为单位，可“月”也没有跟天空中的月亮的周期循环有任何的关联。

(99) ...ทดลองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านสรีรวิทยามนุษย์และด้านจิตวิทยา เพื่อปูทาง
สำหรับการสร้างสถานีอวกาศถาวรขนาดใหญ่ในระดับเป็นเมืองในอวกาศต่อไปในอนาคต

/...t^hótlo:ŋ dâ:n wít^há?ja:sà:t læ? t^hé:kno:lo:ji: dâ:n sà?rirá?wít^há?ja:má?nút læ?
dâ:n cìttà?wít^há?ja: p^hûa pu: t^ha:ŋ sǎmràp ka:nsâ:ŋsà?t^hâ:ni: ?à?wá?kà:t t^hâ:wɔ:n
k^hà?nà:tjàj naj rá?dàp pen muan naj ?à?wá?kà:t tɔ:paj/

……科学的对人体生理学和心理学方面进行实验，是为了奠定将来宇宙中大规模建立城市建筑和固定空间站的基础。

(100) การกระจายของพลังงานรังสีความร้อนในจักรวาลปัจจุบัน ควรจะไม่ใช่สม่ำเสมอทั่วทั้ง

จักรวาล ควรจะมีส่วนเป็นเหมือนกับคลื่นเล็กๆในทะเลความร้อน

/ka:n krà?ca:j k^hɔ̃:ŋ p^há?lanŋa:nraŋsì:k^hwa:mrón naj càkkà?wa:n pàtcù?ban
kuancà? mâjpen sà?màmsà?mǎ: t^hûat^háŋ càkkà?wa:n kuancà? mi: sùan pen
sà?mũan kàp k^hlû:n lék lék naj t^há?le: k^hwa:mrón/

现代宇宙中的热能量分布，应该不是整个宇宙均匀地分布，但应该有些部分像热带海里的小浪。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

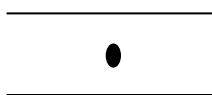

图 4.9 表示在无界限的二维空间里面¹⁷

¹⁷ 看 3.8 的图式解释

4) 用于记载的物品，如：/krà?dà:t/ “纸”，/krà?da:n/ “板”，/sánja:/ “合同”等等。这时候，只能用介词/naj/构成搭配，而表示在该空间范围里面，但这个语境中，句子里要有表示记载的动词出现，如：/còt/ “记”、/k^hian/ “写”等等，才能表示在用于记载的物品的二维空间里面¹⁸，例如：

介词/naj/的例句：

(101) จากนั้น ถ้ามประเด็นคำถามแต่ละคำถามโดยขอให้นักศึกษาแต่ละคนจดคำตอบที่แต่ละคน
คิดได้ลงในกระดาษ

/cà:knán t^hǎ:m prà?den k^hamt^hǎ:m tǎ:lá? k^hamt^hǎ:m doj k^hǎ: hâj náksùksǎ:
tǎ:lá?k^hon còt k^hamt^hǎ:p t^hi: tǎ:lá?k^hon k^hítđâj loŋ naj krà?dà:t /

然后，问各个问题的重点，让每个大学生把自己所想出来的答案记在纸上。

(102) จากนั้นจึงเขียนลงในกระดาน White Board ทุกคำตอบ แล้วให้อภิปรายกันถึงประเด็นข้อ
คำตอบเหล่านั้น

/cà:knán cuŋ k^hian loŋ naj krà?da:n wájbò:t t^húk k^hamt^hǎ:p lé:w hâj
ià?p^hi?pra:j kan t^húŋ prà?den k^hǎ: k^hamt^hǎ:p làwnán/

然后把全部的答案写在白板上，对那些答案的重点进行讨论。

(103) ดอกเบี้ยและค่าเช่ารวมทั้งใช้วิธีบิดเบี้ยวประชาชนผู้ไร้การศึกษา ให้ลงนามหรือพิมพ์
ลายนิ้วมือไว้ในกระดาษเปล่า แล้วสุดแต่ตนเองจะเขียนข้อความในสัญญาลงไปตามใจชอบ

/dò:kbîa lé? k^hâ:c^hâwna: ruamt^háŋ c^háj wí?t^hi: bitbîaw prà?c^ha:c^hon
p^hú:rájka:nsùksǎ: hâj loŋna:m rú: p^him la:jníwmu: wâj naj krà?dà:tplàw

lé:wsùttǎ: ton?e:ŋ cà? k^hian k^hǎ:k^hwa:m loŋ naj sánja: paj ta:mcaj c^hǎ:p/

用被歪曲的利息和田地的租金来欺骗未受过教育的老百姓，让他们在白纸上签名、画押，然后他们随意在合同里写任何内容。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(无例句)

¹⁸ 如果句子里没出现表示记载的动词，就会表示在信息所在的范围，或信息的来源。

图 4.10 表示在用于记载的物品的二维空间里面

(注释：白纸表示用于记载的物品的东西，如：纸、合同等等；黑色圆圈短文在纸或合同上记载着。)

4.2.1.4 表示在一维空间的范围之内

一维空间是只有长、没有宽和高的空间，这种空间以“线”为空间的特性，大部分都是空间的距离或长度。这个情况下，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/, 而表示在空间的长度或距离里面，例如：

介词/naj/的例句：

- (104) การฟังเสียงจากระบบสเตอริโอให้ได้ผลเต็มที่นั้น ผู้ฟังต้องอยู่ในระยะห่างที่เหมาะสมจาก ลำโพง

/ka:nfanʂian cà:k rá?bòp sà?te:rí??o: hâj dâj p^hõn tem^hi: nán p^hû:fan tî:ŋ jù:
naj rá?jâ?hà:ŋ t^hi: mǝ?sõm cà:k lamp^ho:ŋ/

为了使从立体声系统听声音更有效果，听者要保持与音响的距离。

- (105) เมื่อจู่ ๆ แสงสีขาวก็สว่างวาบขึ้น สว่างจนกระทั่งเห็นทางเดินในระยะสามก้าวได้อย่าง สบาย ๆ

/múa cù:cù: sǎ:ŋsî:k^hǎ:w sà?wà:ŋ wâ:p k^hûm sà?wà:ŋ conkrà?t^hâŋ hěn
t^ha:ŋdø:n naj rá?jâ? sǎ:mkâ:w dâj jà:ŋ sà?ba:j sà?ba:j/

突然，白光就发亮了，亮得能够看得见道路上的三步。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

- (106) ภายในระยะ ๕๐ โยชน์นี้ ไม่มีบ้านหรือนิคมเลย

/p^ha:jnaj rá?jâ? hâ:síp jô:t ní: mâjmi: bâ:n rû: ní?k^hom lə:j/
在 800 公里的路程内，连房子和工业村都没有。

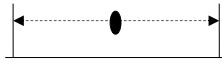

图 4.11 表示在空间的长度或距离的一维空间范围之内¹⁹

4.2.1.5 表示在零维空间的范围之内

零维空间指的是没有宽、没有长、没有高的空间，以“点”为空间的特性。这种空间大部分都是空间的位置，在这种情况下，只能用介词/naj/, 而常常与由/cùt/ “点”、/tamnà:ŋ/ “位置”组合起来的短语构成搭配，例如：

介词/naj/的例句：

(107) ...โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรอยู่ในจุดแกนกลางระหว่างลำโพงทั้งสองตัวและตั้งฉากกับเส้นต่อระหว่างลำโพงทั้งสอง

/...do:j c^hà?p^hró?jà:ŋjŋ kuan jù: naj cùt kə:nkla:ŋ rá?wà:ŋ lamp^ho:ŋ t^háŋsǎ:w:ŋtua
láe? tãŋc^hà:k kàp sê:m tò: rá?wà:ŋ lamp^ho:ŋ t^háŋsǎ:w:ŋ/

……尤其是，应该在两个音响之间垂直的位置。

(108) ผู้จัดการฝ่ายบุคคลคือคนที่ผมนัดหมายไว้ เขากำลังยืนคุยกับใครคนหนึ่งอยู่ ผมยืนรอไม่ห่างในตำแหน่งที่เขาจะสังเกตเห็นได้ง่าย

/p^hú:càtkɑ:n fã:j bùkk^hon k^hu: k^hon t^hi: p^hôm nátmǎ:j wáj k^hǎw kamlaŋ ju:n
k^huj kàp k^hraj k^hon nùŋ jù: p^hôm ju:n rɔ: mǎj hà:ŋ naj tamnà:ŋ t^hi: k^hǎw cà?
sǎŋkè:thén dájŋâ:j/

我约的人是人力资源经理，他正跟一个人谈话，我在他能够很容易看到的位置站着等他。

(109) จากปัญหาทางภูมิศาสตร์ที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์การผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรง โดยเฉพาะการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน

/cà:k panhá: t^ha:ŋ p^hu:mí?sà:t t^hi: prà?té:tt^haj tãŋ jù: naj cùt jútt^há?sà:t
ka:np^hà?lìt ja:sè:ptìt t^hi: sǎmkan hà:ŋnùŋ k^hǎ:w lô:k t^ham hǎj prà?té:tt^haj
dájráp p^hônkrà?t^hóp do:jtronŋ do:jc^hà?p^hró? ka:nnamk^hǎw ja:sè:ptìt cà:k
prà?t^hè:tp^húanbâ:n/

¹⁹ 看图 3.10 的图式解释

从泰国是世界上非常重要的毒药生产国之一的地理学战略要点问题角度来看，泰国直接受到影响，尤其是从邻国家进口毒药。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

图 4.12 表示在位置的零维空间里面

(注释：上图所示的黑色的四角形表示空间的位置；箭头用来指该位置。)

4.2.2 引申意义

泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的引申意义有十一种意义，

如下：

4.2.2.1 表示在社会的范围之内

有关社会的范围意义，又可以分为三种：

1) 社会的层次、社会的种类，也包括有关社会人群

关系的规定。这时候，只能用介词/naj/ 和/p^ha:jnaj/，例如：

介词/naj/的例句:

(110) อย่างไรก็ตาม สถานะศิลปะของศิลปะประเภทนี้ในสายตาของคนบางส่วน และคนส่วนใหญ่
ในสังคมไทย ยังคงมีความก้ำกึ่งอยู่ระหว่างผลงานของคนมือบอน กับความเป็นงานศิลปะ
อย่างแท้จริง

/jà:ŋrajkô:ta:m sà:t^hǎ:ná? sǐnlá?pà? k^hǎ:ŋ sǐnlá?pà? prà?p^hê:t ní: naj sǎ:jta: k^hǎ:ŋ
k^hon ba:ŋsùan lé? k^hon sùanjà? naj sǎŋk^homt^haj jaŋk^hoŋ mi: k^hwa:m kâmkùŋ
jù: rá?wà:ŋ p^hǎnŋa:n k^hǎ:ŋ k^honmu:bo:n kàp k^hwa:mpenŋa:nsǐnlá?pà? jà:ŋ
t^há:cij/

无论如何，这种艺术的艺术地位，泰国社会的大部分人眼中，对待手工艺人的艺术作品和真正的艺术作品之间的态度还彼此各半。

- (111) รัฐบาลผู้ปกครองประเทศในระบบเสรีนิยมต้องพิจารณาว่าประเทศตนเป็นบริบทของ
ตัวเลือก กล่าวคือประชาชนในประเทศมีสิทธิเสมอภาคกันที่จะเลือกวิถีการดำรงชีวิตรูปแบบ
ใด รูปแบบหนึ่ง เลือกที่จะมีความเชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

/rát^hà[?]ba:n p^hú:pòkk^hro:ŋ prà[?]t^hê:t naj rá[?]bò:p sě:ri:ní[?]jom t^ho:ŋ p^hítca:rá[?]na:
wâ: prà[?]t^hê:t ton pen bo:rí[?]bòt k^hǎ:ŋ tualúak klà:w^hu: prà[?]c^ha:c^hon naj
prà[?]t^hê:t mi: sít^hí[?] sà[?]mǎ:p^hâ:k kan t^hî: cà[?] lúak wí[?]t^hí: ka:n damroŋ c^hi:wít
rú:pbà:p daj rú:pbà:p nùŋ lúak t^hî: cà[?] mi: k^hwa:mc^húa sìn[?]daj[?]sìn[?]nùŋ/

自由主义国家的政治家要考虑到自己的国家是选民做主，就是每个国民
有同等的权力，能够选择任何形式的生活方式，能够相信任何东西。

- (112) การดำเนินกิจการของนิติบุคคลให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้แทนของนิติบุคคลนั้น เว้น
แต่จะได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในกฎหมาย ข้อบังคับ

/ka:n damnə:n kít[?]cà[?]ka:n k^hǎ:ŋ ní[?]tí[?]bùkk^hon hâj penpaj ta:m sǎŋ k^hâ:ŋ mâ:k
k^hǎ:ŋ p^hú:tæ:n k^hǎ:ŋ ní[?]tí[?]bùkk^hon nán wé:ntà: cà[?] dâj mi: k^hô: kamnòt wáj
pen prà[?]ka:n ʔù:n naj kòtmǎj k^hô:bank^háp/

法人的经营要代表法人的多数代表，除非法律和条款里有别的规定。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (113) อีกประการหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นมิได้เกิดขึ้นภายนอกสังคมของเรา หากแต่อยู่
ภายในสังคมทุกหนแห่ง มนุษย์จึงไม่มีทางหลีกเลี่ยงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

/ʔi:k prà[?]ka:n[?]nùŋ ka:nplianplæ:ŋ dan[?]klà:w nán mí[?] dâj kə:t^húŋ p^ha:jnô:k
sǎŋk^hom k^hǎ:ŋraw hà:k tà: jù: p^ha:jnaj sǎŋk^hom t^húkhǒnhè:ŋ má[?]ʔnút cuŋ
mâjmi: t^ha:ŋ lì:kp^hón k^hwa:mplianplæ:ŋ dan[?]klà:w/

另一点，该变化不是从我们社会之外产生的，所以在各个地方的社会
里，人类不会避免该变化。

- (114) ในขณะที่ถึงแก่ความตายนั้น ก็จะต้องมีการจัดการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ตายนั้น
ซึ่งลักษณะการดำเนินการเหล่านี้ก็อยู่ภายในบังคับแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

/naj k^hà[?]nà[?] t^hî: t^húŋ kə: k^hwa:mtaj nán kô: cà[?] t^ho:ŋ mi: ka:n càtka:n tà:ŋ tà:ŋ
ʔan kiawkàp sápsín k^hǎ:ŋ p^hú:ta:j nán súŋ láksà[?]nà[?] ka:n damnə:nka:n làwní:
kô: jù: p^ha:jnaj bank^háp hǎ:ŋ kòtmǎj p^hâ:ŋ lá[?] p^ha:nít/

到了死亡的时候，就要对死者的所有的财产进行处理，那些办理的程序在民法和商法的范围之内。

- (115) พระมหากษัตริย์ไม่เพียงแต่จะทรงควบคุมดูแลระบบการปกครองเท่านั้น แต่พระองค์ทรงเข้ามาจัดการภายในระบบการปกครองโดยตรง

/p^hráʔ máʔhǎ:kàʔsàt mǎj p^hiaŋ tǎ: càʔ soŋ k^hûapk^hum du:læ: ráʔbòp ka:npòkk^hrɔ:ŋ t^háwnán tǎ: p^hráʔʔoŋ soŋ k^háwma: càtka:n p^ha:jnaj ráʔbòp ka:n pòkk^hrɔ:ŋ do:jtroŋ/

国王不仅是管制政治系统的外部，而且还直接管理政治系统的内部。

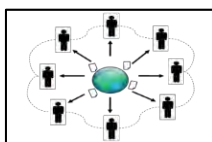

图 4.13 表示在社会的层次、社会的种类的范围之内²⁰

2) 仪式或活动，可能是为了社会上一部分的人在任何目标举行了晚会、仪式、活动，如：为了庆祝，为了娱乐等等。这时候，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/, 例如：

介词/naj/的例句：

- (116) Curtis Phillips ศิลปินภาพวาดภูมิทัศน์ชาวอเมริกันคืออีกหนึ่งผู้หลงใหลในความงามของ พากฟ้าในงานนิทรรศการ Light/Shadow

/Curtis Phillips sǐnláʔpinp^há:pwâ:tp^hu:míʔt^hát c^ha:w ʔàʔme:ríʔkan k^hu: ʔi:knùŋ p^hû:lǒŋlǎj naj k^hwa:mŋa:m k^hɔ:ŋ fǎ:kfá: naj ŋa:n níʔt^hátsàʔka:n Light/Shadow /

美国的景物画家 Curtis Phillips，是 Light/Shadow 展览中被美丽的天空迷住的人之一。

- (117) ผู้อำนวยการฝ่ายภาคพื้นยุโรปและแอฟริกา พร้อมทั้งกัปตันและลูกเรือ และผู้โดยสารใน เที่ยวบินนั้นร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีเปิดการเปิดเส้นทางบินในทวีปแอฟริกา

/p^hû: ʔamnuajka:n fǎ:j p^há:kp^hú:njúʔrò:p láʔ ʔá:p fáʔríʔka: p^hró:mt^hâŋ p^hû:do:jsǎ:n naj t^háwbinnán rûam pen sàkk^hɔ:p^háʔja:n naj p^híʔt^hi: pò:t sê:nt^ha:ŋ bin naj t^háʔwí:p ʔá:p fáʔríʔka:/

²⁰ 看 3.11 的图式的解释

欧洲与非洲大陆的部长、航班上的机长、乘务员以及乘客共同在非洲航线开通的仪式中见证了。

(118) วันนี้เด็กส่งหนังสือส่งจดหมายนัดให้ผมในงานเลี้ยง

/wanní: dèk sònŋ nǎŋsǔ: sònŋ còtmǎ:jnát hâj p^hǒm naj ŋa:nliánŋ/

今天送书人员在晚会中送给我了一封约会信。

介词/k^há:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(119) นอกจากนี้ทางกรุงเทพมหานครยังเตรียมกล่องใส่ยาขนาด ๗ ช่อง จำนวน ๒๐,๐๐๐ ชิ้น ไว้

แจกเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ร่วมกิจกรรมภายในงานด้วย

/nô:kca:kni: t^ha:ŋ kruŋt^hê:pmá?há:ná?k^ho:n jaŋ triam klò:ŋ sàj ja: k^hà?nà:t cèt
c^hô:ŋ camnuan sǎ:ŋp^han c^hín wájca:k pen k^hô:ŋt^hí:rá?lú:k kà: p^hú:rúam
kìtcà?kam p^ha:jnaj ŋa:n dūaj/

此外，曼谷方面还准备了 20,000 个七格药盒作为纪念品送给聚会里参加活动的人。

(120) นอกจากนี้ ภายในงานยังมีกิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กิจกรรมบนเวที และลานแสดงผลงาน

/nô:kca:kni: p^ha:jnaj ŋa:n jaŋ mi: kìtcà?kam prà?kùat sìŋprà?dìt rá?dàp
mátt^há?jomsùksǎ:to:npla:j kìtcà?kam bon wet^hi: láe? la:n-sà?dæ:ŋ p^hǒnŋa:n/

此外，活动中还有高中级创意作品比赛、舞台活动和展览会。

(121) บรรยากาศภายในงานเลี้ยงสนุกสนานด้วยวงดนตรีจากคนผิวสีและตัว mascot ม้าลายน่ารัก ๆ

/banja:kà:t p^ha:jnaj ŋa:nliánŋ sà?nùksà?ná:n dūaj woŋdontri: cà:k k^honp^híwsí:
láe? tua mátk^hò:t má:la:j nâ:râk nâ:râk /

黑人的乐队和可爱的斑马吉祥物给这次聚会增加了欢乐的气氛。

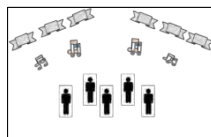

图 4.14 表示在仪式或活动的范围之内²¹

²¹ 看图 3.12 的图式解释

3) 社会上的地位，表示人们在社会上有关职位或责任的地位，由于国内外政府单位或私人企业相关的共同规则、目标有一定的关系，如：/p^hû:trùatsò:p/ “审计师”、/hũanâ:/ “领导”、/prà?t^ha:n/ “董事长”等等。在这种情况下，只能用介词/naj/构成搭配，而这种构成要按照这个条件，就是介词/naj/要与由/t^hǎ:ná?/ “地位”的词组合起来的短语构成搭配，例如：

介词/naj/的例句：

(122) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคคงจะต้องมีบทบาทและทำงานหนักขึ้นในฐานะผู้ตรวจสอบ

ให้แก่ประชาชนผู้บริโภค

/k^há?ná?kammá?ka:nk^húm^hrɔ:ŋp^hû:bɔ:rí?p^hô:k k^hoŋ cà? tɔ:ŋ mi: bòtbà:t láe? t^hamŋa:n nàk k^hûn naj t^hǎ:ná? p^hû:trùatsò:p háj kà: prà?c^ha:c^hon p^hû:bɔ:rí?p^hô:k/

担任消费者检察员的消保委，可能会发挥更多的作用和做更多的工作。

(123) ทอมได้ร่วมงานกับฮาบีแทตในฐานะหัวหน้านักออกแบบและดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่าย
สร้างสรรค์

/t^hɔ:m dâj rúamŋa:n kàp ha:bì?t^hè:t naj t^hǎ:ná? hũanâ: nák?ò:kbà:p láe? damrɔŋ tamnà:ŋp^hû:ʔamnuajka:n fà:j sâ:ŋsǎn/

担任设计总监和创意部部长的/t^hɔ:m/跟人居署合作。

(124) ...และมีนายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับเชิญไปร่วมพิธี
ในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียนในปีนี้

/...láe? mi: na:j kà?sín p^hí?rom rátt^hà?montri: krà?suəŋ ka:nà:ŋprà?t^hè:t dâj rápc^hə:n paj ruam p^hí?t^hi: naj t^hǎ:ná? t^hí: t^haj pen prà?t^ha:n ʔa:sían naj pi:ní:/

……还有泰国外交部长/kà?sín p^hí?rom/因担任东盟的主席，所以被邀请去参加仪式。

介词/k^há:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(无例句)

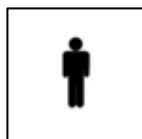

图 4.15 表示在社会上的地位之内

(注释：图上所示的框子表示社会上的地位；框子里的人表示社会上人的地位。)

4.2.2.2 表示在时间的范围之内

这种的时间又可以分为两种，如下：

1) 表示时间段，这时候，只能用介词/naj/和/p^ha:ɲaj/,

但介词/p^ha:ɲaj/具有强调在所规定的范围之内含义，所以经常出现在条件句、命令句，或有表示可能的副词出现的句子，这样，会表示某个事情或动作在所规定的时间段发生或完成。对于介词/naj/没有这种的含义，所以经常在陈述句出现，表示某个事情或动作在某个时间段发生或完成，而表示某个人生活在某个时间段或某个时代，例如：

介词/naj/的例句：

(125) เอ้อ แล้วก็ปรากฏเขาให้ฉันเห็นในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนเลยด้วยซ้ำ

/hê: láe:w k^hăw kô: pra:kòt hâj c^hăn hěn naj sàpda:râ:k k^hǎ:ŋ ka:n pè:trian lə:j
dûaj sám/

哼！在刚开学的第一个星期他就出现在我面前了。

(126) บางครั้งที่ยังมาทำงานในวันหยุด

/ba:ŋk^hrâŋ p^hi: jaŋ ma: t^hamɲa:n naj wanjùt/

有时候，假期里我还在工作。

(127) คุณปู่ตอบแกมหัวเราะ นี่แหละบทกวีของกวีเอกชาวอิตาลี ในศตวรรษที่ ๒๐ นี่แหละ
ชื่อจูเซปเป อุงกาเตติ

/k^hunpù: tò:p kæ:m hǎarǎ? ní:là? bòtkà?wi: k^hǎ:ŋ kà?wi:ʔè:k c^ha:wʔi?ta:lí: naj
sàttà?wátt^hi: jí:sìp ní:là? c^hú: cu:sé:ppê: ʔunka:te:tí?/

爷爷连说带笑：“这是 20 世纪中意大利很著名的诗人的诗歌呢，他叫

/cu:séppê: ʔunka:te:tí?/。”

介词/kâ:ŋaj/的例句：

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(128) อาหารจะเสร็จภายในห้านาที

/ʔa:hǎ:n càʔ sèt p^ha:jnaj hâ: nat^hi:/

饭菜会在五分钟之内做好。

(129) คุณอย่ามาให้ฉันเห็นหน้าภายในสามวันนี้นะ

/k^hun jà: ma: hâj c^hǎn hěn nâ: p^ha:jnaj sǎ:m wan ní: náʔ/

三天之内，你不要来找我。

(130) ห้างร้านหนึ่งส่งสินค้าไปยังบ้านของนาย ก. โดยแจ้งไว้ด้วยว่า ถ้า นาย ก. ไม่ส่งสินค้าคืนให้ร้าน ภายใน 7 วัน ถือว่านาย ก. ตกลงซื้อสินค้านั้น

/hâ:ŋrá:n nùŋ sòŋ sǐnk^há: paj jaŋ bâ:n k^hǎ:ŋ naj ko: do:j cǎ:ŋ wáj dûaj wâ: t^hâ: naj ko: mâj sòŋ sǐnk^há: k^hu:n hâj rá:n p^ha:jnaj cèt wan t^hũ: wâ: naj ko: tòkloŋ sú: sǐnk^há: nán/

一家商店要把商品送到 ko:先生的家里，但通知如果 ko:先生在七天内不把物品送还到商店，算是/ko:/先生确定够买该商品。

2) 含事件的时间段，这时候，只能用介词/naj/，表示在含事件的时间段内，例如：

介词/naj/ 的例句:

(131) สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงแสดงให้เห็นว่า เมืองไทยในสมัยรัตนโกสินทร์มี
ความดีในหลายด้าน

/sǒmdèt krompráʔja:damroŋra:c^ha:núʔp^hâ:p soŋsàʔdæ:ŋ hâj hěn wâ: muan^haj naj sàʔmǎj ráttàʔnáʔko:sǐn mi: k^hwa:mdì: naj lǎj dâ:n/

/sǒmdèt krompráʔja:damroŋra:c^ha:núʔp^hâ:p/表示，拉达那哥欣时代的泰国在很多方面具有很高的德行。

(132) ในปีที่สึนามิเกิด เขาหลักเพิ่งจะบูมได้แค่ปีเดียว

/naj pi: t^hi: sùʔna:míʔ kè:t k^hǎw^làk p^hê:ŋ càʔ bu:m dâj k^hǎ: pi: diaw/

海啸发生的那一年里，lâk 山刚流行了一年。

(133) จังหวัดสงขลา ในช่วงเทศกาลตรุษจีน เนืองแน่นไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

/caŋwàt sǒŋk^hlá: naj c^hûan t^hê:tsàʔka:n trùtci:n nuan^hâ:n paj dûaj nákt^hǎ:ŋt^hiaw t^háŋ c^ha:wt^haj láéʔ tà:ŋc^hâ:t/

春节中宋卡府挤满了泰国游客和外国游客。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

图 4.16 表示在时间的范围之内²²

4.2.2.3 表示在身体器官的喻义空间的范围之内

从例句分析发现，能引伸到喻义的身体器官只有 12 个词，例：/mu: / “手”、/caj / “心”、/k^hǎ:n / “手臂”、/duaŋta: / “眼睛”、/ta: / “眼”、/?òk / “胸部”、/tua / “身体”、/ka:j / “身体”、/c^hô:ŋtô:ŋ / “腹腔”、/hũa / “头”、/sà?mô:ŋ / “脑筋”。这时候，介词/naj / /k^hâ:ŋnaj / 和 /p^ha:jnaj / 都可以用，但当用 /naj / /k^hâ:ŋnaj / 和 /p^ha:jnaj / 跟引伸到喻义的身体器官的词也有条件，有的身体器官都可以跟 /naj / /k^hâ:ŋnaj / 和 /p^ha:jnaj / 构成搭配，有的只可以跟其中的一个，如下面的表格：

表 4.1 介词/naj / /k^hâ:ŋnaj / 和 /p^ha:jnaj / 与能引伸到喻义的身体器官的词构成搭配

介词	身体/身体器官										
	mu:	caj	k ^h ǎ:n	ta:		?òk	tua		c ^h ô:ŋ tô:ŋ	hũa	sà?mô:ŋ
				duaŋ ta:	ta:	?òk	tua	ka:j			
naj	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+
k ^h â:ŋnaj	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
p ^h a:jnaj	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	-

(注释：一、“+”符号表示泰语介词/naj / /k^hâ:ŋnaj / /p^ha:jnaj / 能够与该词语组成搭配；二、“-”符号表示泰语介词/naj / /k^hâ:ŋnaj / /p^ha:jnaj / 不能够与该词语组成搭配)

²² 看图 3.13 的图式解释

介词/naj/的例句:

- (134) ชายหัวเราะในใจ เรื่องแบบนี้ต่อให้อยู่ในนิทาน เธอยังไม่เชื่อเลย

/sa:j hǔarǝʔ naj caj rūaŋbà:p ní: tò: hǎj jù: naj níʔtʰa:n tʰə: jaŋ mǎj cʰúta ləj/
/sa:j/心里笑着，即使这件事情放在故事里，她都不会相信。

例(134) /caj/ “心”是身体中最重要的器官，/hǔarǝʔ/ “笑”是通过嘴巴发出笑声的一种状态，而这种状态是只能在脸上看到。但这个语境中的/caj/是表示人的感觉，因此，当跟介词/naj/和动词/hǔarǝʔ/组成搭配，就表示在心里产生的嘲笑态度，不是能够实在心里能看到笑容的状态。

- (135) เคยมีใจเคยพูดไว้ว่า สงครามเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมากเกินกว่าจะปล่อยให้อยู่ในมือของบรรดานายพลทั้งหลายแต่ลำพัง

/kʰe:wmaŋso: kʰəj pʰút wǎjwá: sǝŋkʰra:m pen rūaŋjàj láʔ sǎmkan má:k kə:n kwà: càʔ plǝj hǎj jù: naj muu: kʰǝ:ŋ banda: najpʰon tʰǎŋlǎj tǝ: lampʰaŋ/
/kʰe:wmaŋso:/曾经说过，战争是大事而且是非常重要的事情，不能单独放在一些将军的手里。

例(135)/muu:/ “手”是身体器官中的一部分，用于摘、拿任何东西，可是这个语境中的/muu:/不表示真正的器官/muu:/，反而表示人的权利的引申义。

- (136) และฉันเห็นแววแห่งการรู้เท่าทันมิใช่การร้องนอนอยู่ในตาคุณนั้นที่บอกกับตัวเองว่าฉันคงได้ถึงมันในคืนนี้

/láʔ cʰǎn hǎn wǎ:w hǎ:ŋ ka:n rianrú: tʰǎwtʰan míʔcʰǎj ka:nŋó:ŋwə:n jù: naj ta: kʰú: nán tʰí: bǝ:k kǎp tuaʔe:ŋ wá: cʰǎn kʰoŋ pʰó: tʰǎŋ man naj kʰu:n ní:/

而我看见那双眼睛里透着嘲讽，不是求情，我跟自己说今晚梦到它。

例(136) /ta:/ “眼”是用于观看任何东西，是通过心理和动作产生而来的一种状态，不能表现在真正的眼睛里。但这种语境的/ta:/时表示心理表得出来的感觉，如泰语成语“眼睛是心灵的窗户”，因此，这里的/naj ta:/表示心理的感觉，不是实在眼睛的里面。

介词/kʰá:ŋnaj/的例句:

- (137) ความเจ็บได้ล้างสิ่งสกปรกข้างในตัวฉัน ฉันสามารถเห็นกระแสน้ำพัดพาขยะต่าง ๆ ไปตามทางน้ำไหล

/kʰwa:mcèp dǎj lá:ŋ siŋsòkkàʔpròk kʰá:ŋnaj tuacʰǎn cʰǎn sǎ:má:t hǎn kràʔsǎ:ná:m pʰátpʰa: kʰǎʔjàʔ tǎ:ŋ tǎ:ŋ paj ta:m tʰa:ŋ ná:mlǎj/

伤痛清除我的身体里的污垢，我能看见废物沿着水道流走了。

例 (137) /tua/是/râ:ŋka:j/ “身体”的口语，身体里有其他器官组成，但这句里的/tua/如同一种容器，容器里面装着肮脏的东西，而该肮脏比作为体内的不好的思想或本人亲自做坏事，不是体内真正的器官。

(138) หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็จะแสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย

แต่พูด ๆ อยู่ข้างในใจ คนอื่น ๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้

/hă:k ʔamná:t kʰǎ:ŋ ʔa:rom baw nò:j kô: càʔ sàʔdæ:ŋ ʔò:k ma: nítnò:j rú: ʔà:tcàʔ mâj sàʔdæ:ŋ lə:j tà: pùt pùt jù: kʰâ:ŋnaj caj kʰonʔù:n ʔù:n sǎŋkət mâj hěn tà: raw rú:sùk dâj/

如果情绪的力量少一点，就表达出来一点点或者不表达，但在心里的恼火，其他人都会注意到，但自己会感觉到。

例 (138) /caj/ “心”如同一种器官，里面可以装着人的任何感情，/pùt pùt/是水开了的声音，这里用于比作为人正在发火的感情。

(139) ท่านบอกให้เราารู้เปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ของเราในเรื่องภายนอกเช่น เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัยและความสะดวกสบายทั้งหลายกับคนที่มีน้อยกว่าเรา แต่ในขณะที่เดียวกันให้มองดูเข้าไปข้างในใจของเราแล้ววกมาเปรียบกับคนที่สูงส่งกว่าเรา ว่าทำไมเขาคิดได้ในสิ่งที่ดี ๆ ทั้งที่เรา และเขาก็มีมือมือหัวสมองและมีเวลาเท่าเทียมกัน

/tʰâ:n bò:k hâj raw rú: pɿaptʰiap cʰi:wít kʰwa:mpenjù: kʰǎ:ŋ raw naj rúan pʰa:jnò:k cʰê:n sùapʰâ: ʔa:hă:n tʰi:jù:ʔa:sǎj láʔ kʰwa:msàʔdùaksàʔba:j tʰáŋlǎ:j kàp kʰon tʰi: mi: nò:j kwà: raw tà: naj kʰàʔnàʔdiawkan hâj mɔ:ŋ du: kʰâwpaj kʰâ:ŋnaj caj kʰǎ:ŋ raw lá: w jók ma: pɿap kàp kʰon tʰi: sǔ:ŋsòŋ kwà: raw wá: tʰammaj kʰǎw kʰít naj sìn tʰi: di: di: tʰáŋtʰi: raw láʔ kʰǎw kô: mi: mu: mi: hǔasàʔmǎ:ŋ láʔ mi: we:la: tʰâwtʰiam kan/

您告诉我们一些生活以外的事，比如：衣食住行方面与不如自己的人进行对比。同时，要会看自己的心里，然后拿来与比自己好的人进行对比，为什么他会得到更好的东西，尽管我和他都有手有头脑，也相同的时间。

例 (139) /caj/ “心”如同一种用于保存着人类的思想或感觉的容器。

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

- (140) ทั้งสามคนตอบด้วยเสียงหนักแน่นเหลือเพียงสี่สาวที่ทำตาโต แสงไฟแวววาวกำลังลุกโชน
ภายในดวงตาของทั้งสี่สาว ถึงแม้พวกนายจะตอบตรงประเด็นโชะ ๆ แต่ตอนนี้ ฉันขอเผ่น
 ก่อนล่ะ

/t^háŋ sǎ:m k^hon tò:p dūaj sǎŋ nàknâ:n lǔa p^hiaŋ sǐ: sǎ:w t^hi: t^ham ta: to:
 sǎ:ŋfaj wæ:wwa:w kamlaŋ lúkc^ho:n p^ha:jnaj duanta: k^hǎ:ŋ t^háŋ sǐ: sǎ:w t^hǎŋ
 máe: p^húaknaj cà? tò:p tron prà?den c^hó? c^hó? tàe: to:nní: c^hǎn k^hǎ: p^hè:n kò:m/
 四个人只瞪着大了眼睛，四个姑娘眼睛里的怒火熊熊燃烧着，三个人用
 郑重的声音回答，虽然你们回答得中肯，但现在我先逃走啦。

例 (140) /duanta:/ 是用于观看的器官；/faj/ 是物体燃烧时所发的光和焰，
 不能在眼里出现的现象。这个语境中 /duanta:/ 是比喻人心里的感情，如
 泰语熟语 /duanta: pen nâ:tà:ŋ k^hǎ:ŋ hǔacaj/ “眼睛是心灵之窗”；而 /faj/ 是
 比喻发怒。因此这个语境中 /duanta:/ 是比作为容纳着发怒的感情的容器，
 不是实在的眼睛。

- (141) หญิงสาวก็มองเมินไปอีกข้างเพื่อหลบสายตา ทั้งโกรธ ทั้งเสียหน้า ทั้งเงินอายุ หลากหลาย
ความรู้สึกวิ่งพล่านกันอยู่ภายในอก

/jǐŋsǎ:w kó: mo:ŋmò:n paj ʔi:k k^há:ŋ p^húa lòp sǎ:jta: t^háŋ kò:t t^háŋ sǎnâ: t^háŋ
 k^hǎ:nʔaj là:kklǎj k^hwa:mrú:sùk wǐnp^hlâ:n kan jù: p^ha:jnaj ʔòk/

生气、丢脸又尴尬的多种情绪在心里，为了避开眼光，姑娘不理不睬就
 往另一个方向气急败坏地跑在胸里。

例 (141) /ʔòk/ 比喻一种能够装着人类的任何感情的容器，如：发怒、丢
 脸、尴尬等等。

- (142) เธอกำลังเก็บกักความไม่พอใจเอาไว้ให้อยู่แต่เพียงภายในใจ

/t^hə: kamlaŋ kèpkàk k^hwa:m mâj p^ho:caj ʔawwáj hâj jù: tàe: p^hiaŋ p^ha:jnaj caj/
 她正在把不满意的感觉积压在心里。

例 (142) /caj/ 比喻一种能够装着人类的任何感情的容器，这句里的 /caj/
 是用于装着人类的不满意。

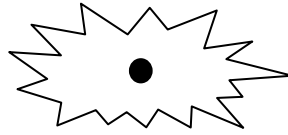

图 4.17 表示在身体器官的喻义范围之内²³

4.2.2.4 表示在复数概念的范围之内

这种复数概念又可以分成两种，如下：

1) 复数，是由两个或两个以上的人、动物、东西合在一起，这种集合并没有共同的条件、目标或本性。这时候，只能用介词/naj/，例如：

介词/naj/的例句：

(143) อาหารแช่แข็งเริ่มเป็นที่ต้องการตั้งแต่ชาวญี่ปุ่นมีตู้เย็นในแต่ละครัวเรือน

/ʔa:hǎ:n c^hǎ:k^hǎŋ rôm pen t^hî: tî:ŋka:n tâŋtâ: c^ha:wjî:pùn mi: tû:jen naj tǎ:lá?
k^hruaruan/

自从每个日本人的家里有了冰箱，冷冻食品就开始流行了。

(144) ข้อมูลเหล่านี้มีบทบาทและความสำคัญต่อผู้สัมภาษณ์ในหลายด้าน

/k^hô:mu:n làwní: mi: bòtbà:t lá? k^hwa:m sǎmkan tò: p^hû: sǎmp^hâ:t naj lá:j dâ:n/
这些资料在很多方面中都对采访者起着十分重要的作用。

(145) ในบรรดารูปภาพหรือคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านั้น มีคำใดบ้างที่ไม่เข้าพวก

/naj banda: rû:pp^hâ:p rû: k^hamsàp tà:ŋ tà:ŋ làwnán mi: k^ham daj bâ:ŋ t^hî: mâj
k^hâw p^hûak/

在那些图片和词语中，哪个词语跟其他词语不一样。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(无例句)

²³ 看图 3.14 的图式解释

2) 由于共同的目标、性质集合成群集，又可以分为两类：第一类是由表示集体，如：/klùm/ “组” 等等组合起来的短语；第二类是普通名词，但在某个语境中会表示群体的意义，在这两个情况下，只能用/naj/ 和/p^ha:jnaj/，例如：

介词/naj/的例句：

(146) เจ้าฟ้าชายชาร์ลยังได้ตรัสให้ความเห็นว่าในวงการประกอบโรคศิลป์ทางการแพทย์ควรจะให้มีการเชื่อมอุปถัมภ์หรือผสมผสานกันระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับแพทย์ทางเลือกอื่นๆ
/câwfá:c^ha:jc^ha:n jaŋ dâj trət hâj k^hwa:mhěn wâ: naj wonka:n prà?kò:prô:ksĩn t^ha:nka:nph^hê:t kuan cà? hâj mi: ka:n?úa?ùppà?t^hăm rǔ: p^hà?sǒmp^hà?sǎ:n kan rá?wà:ŋ p^hê:t p^hǎ:mpàtjù?ban kàp p^hê:t t^ha:ŋlúak ?ù:n ?ù:n/

查尔斯王子提了意见，在医学治疗中应该结合现代医学与替代医学。

(147) การเพิ่มราคาบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร
/ka:n p^hô:m ra:k^ha: bù:rì: cà? sòŋ p^hõnkrà?t^hóp tò: ka:n^há:jcà:j naj klùm p^hú:sù:pbù:rì: naj k^hè:tc^honná?bòt naj dân ?a:hǎ:n/

香烟提价会影响到农村吸烟者中食物方面的消费。

(148) ซึ่งเรื่องนี้ ศ.นพกฤษฎา รัตนโอฬาร บอกว่า อี.ดี. ถ้าเป็นในคนอายุยังไม่มากส่วนใหญ่มีสาเหตุ จากเรื่องจิตใจ เป็นปัญหาที่สะสมมาเรื่อยๆ
/sũŋ rúaŋ ní: sà:ttra:ca:n nópkritsà?da: ráttà?ná?o:ra:n bò:kwá: ?i:di: t^há: pen naj k^hon?a:jú?janmâjmâ:k sùanjàj mi: sǎ:hè:t cà:k rúaŋ cìtcaj pen panhá: t^hí:sà?sǒm ma: rúaj rúaj/

对这件事，/nópkritsà?da: ráttà?ná?o:ra:n/教授说，E.D. 如果是在年龄不大的范围中得病，大部分原因都是从所累积的心理问题而来的。

介词/k^há:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(149) การเปลี่ยนแปลงประการแรกก็คือ ขนาดและขอบเขตของกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีได้จำกัด อยู่เพียงภายในกลุ่มแม่บ้านแล้วเท่านั้น

/ka:nplianplæ:ŋ prà?ka:nrê:k kô:k^hu: k^hà?nà:t láe? k^hò:pk^hè:t k^hõ:ŋ klùmp^hú:c^hom t^ho:rát^hát t^hí: mí? dâj camkàt jù: p^hiaŋ p^ha:jnaj klùmmê:bân láe:w t^háwnán/

第一种改变就是看电视剧的人的规模和范围不只限于主妇了。

- (150) ชายหญิงต้องมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่เพียงแต่ในครอบครัวหรือภายในแค่ตระกูล
เดียวกันเท่านั้น แต่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในระดับชุมชนและสังคมใหญ่

/c^ha:j jĩŋ tɔːŋ mi: k^hwa:mkũaku:n sũŋkanlǎeʔkan mâj p^hiaŋ tà: naj k^hrɔːpk^hrua
rũ: p^ha:jnaj sǎe:tràʔku:n diaw kan t^hâwnán tà: tɔːŋ c^hũajlũa kũaku:n kan t^háŋ
naj ráʔdàp c^humc^hon lǎeʔ sǎŋk^hom jàj/

男女之间不但要在家庭或家族中相互扶助，而且也要在社区或社会的大范围中相互扶助。

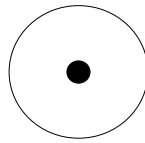

图 4.18 表示在复数概念的范围之内²⁴

除此之外，还发现，介词/naj/当出现在“数量+naj+y”结构，结构中的“y”是表示复数概念大上面两种类，这时会表示强调其中的一部分，例如：

- (151) ใบแปะก๊วยเป็นอีกหนึ่งในสมุนไพรที่ได้รับความนิยมมายาวนานนับพันปี

/baj pǎeʔkúaj pen ʔi:k nũŋ naj sàʔmũnp^hraj t^hi: dǎjráp k^hwa:mnĩʔjom ma: ja:w
na:n nǎp p^han pi:/

银杏叶是在几千年以前很受欢迎的草药之一。

- (152) เมื่อมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับคนในสังคมมากขึ้น คุณภาพชีวิตและสังคมก็จะดีขึ้นเรื่อยๆ
ส่วนเราเป็นหนึ่งในสังคม เรามีกำลังพอที่จะหยิบยื่นมือเข้าช่วยเหลือก็ทำไปเถอะ

/mũa mi: kítcàʔkam t^hi: pen pràʔjò:t kàp k^hon naj sǎŋk^hom mâ:kk^hũn
k^hunnáʔp^hâ:pc^hi:wít lǎeʔ sǎŋk^hom kô: càʔ di: k^hũn rũaj rũaj sũan raw pen
nũŋ naj sǎŋk^hom raw mi: kamlaŋ p^hɔ: t^hi: càʔ jìpjũ:nmuu: k^hâw c^hũajlũa kô:
t^ham paj t^hàʔ/

要是有利于社会的人的活动多了，生活的质量就不断变好，就我们而言，我们是社会里的一部分，如有能力给予帮助，就做吧。

²⁴ 看图 3.15 的图式解释

(153) นางสาวพรรัตน์ แซ่โก้ว อายุ 25 ปี เป็นหนึ่งในเยาวชนเกษตรกร

/na:ŋsǎ:w p^ho:nrát sǎ:kó:w ʔa:júʔ jì:sìphâ: pi: pen nùŋ naj júʔwáʔkàʔsè:t
tràʔkɔ:n/

/p^ho:nrát sǎ:kó:w/小姐，25岁，是青年农民之一。

4.2.2.5 表示在信息所在的范围或来源的范围之内

信息所在的范围或来源的范围，又可以分成三种：

1) 传播信息、知识或事情的媒介物，这时候，只能用

/naj/和/p^ha:jnaj/，例如：

介词/naj/的例句：

(154) หนึ่งในห้าของผู้สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโทรทัศน์โดยผ่านละคร
และสัญลักษณ์ทางการค้าในรายการต่างๆ

/nùŋ naj hâ: k^hǎ:ŋ p^hû:sù:pbùʔrì: k^hǎ:j hěn ka:nk^hô:tsàʔna: do:jc^hàʔp^hǎʔjǎ:ŋjìŋ
naj t^ho:rǎʔt^hát do:j p^hà:n láʔkɔ:n léʔ sǎnjáʔlák t^ha:ŋ ka:nk^há: naj ra:jka:n tà:ŋ
tà:ŋ/

五个吸烟者中的一个曾经看过香烟广告，尤其是电视剧和各种节目里的品牌商标。

(155) ครูคนชื่อ พิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารสตรีสาร ปีที่ 38 ฉบับที่ 28 6 ตุลาคม 2528

/k^hru:k^honsû: p^him k^hránrǎ:k naj níttàʔjǎʔsǎ:n sàʔtri:sǎ:n pi:t^hî: sǎ:msìppǎ:t
c^hàʔbàpt^hî: jì:sìppǎ:t hòk tùʔla:k^hom sǎ:ŋ p^han hâ: ró:j jì:sìppǎ:t/

/k^hru:k^honsû:/的第一次发表是在第 38 年 28 期 2528 年 10 月 6 号的

《sàʔtri:sǎ:n》杂志上。

(156) รักกันตั้งนานแล้ว ไม่เชื่อก็ดูรูปในโทรศัพท์เพื่อนฉันสิ

/rák kan ma: tâŋna:n lé:w mâj c^hûa kô: du: rû:p naj t^ho:rǎʔsàp p^hûan c^hǎn sìʔ/
他们已经恋爱很久了，并且在我朋友的手机里有照片为证，不信的话就
去看吧

介词/k^ha:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

- (157) ในห้องขนาดค่อนข้างใหญ่ เต็มไปด้วยจอภาพคอมพิวเตอร์และคนจำนวนเกือบยี่สิบนั่งอยู่
หน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ภายในจอภาพกำลังแสดงภาพของเด็กวัยระหว่าง 10 ถึง 14 ปี ที่
กำลังใจจดใจจ่ออยู่กับเกมคอมพิวเตอร์
- /naj h^ho:ŋ k^hà?nà:t k^hó:nk^hâ:ŋ jàj tempajdúaj c^ho:p^hâ:p k^ho:mp^híwtô: láe? k^hon
camnuan kùnap jì:sìp nâŋ jù: nâ: k^hrúanŋ k^ho:mp^híwtô: p^ha:jnaj c^ho:p^hâ:p kamlan
sà?dæ:ŋ p^hâ:p k^hó:ŋ dèk waj rá?wà:ŋ sìp t^hũŋ sìpsì: pi: t^hí: kamlan cajcòt
cajcò: jù: kàp ke:m k^ho:mp^híwtô:/
- 一间较大的房间里放满了电脑，将近 20 个人坐在电脑前面，从录像中
可以看到其中 10 到 14 岁的孩子专心致地在玩电脑游戏。
- (158) หล่อนติดใจรายละเอียดภายในเล่มเหลือเกินแล้ว เนื่องด้วยพบภาพประกอบคำอธิบายเรื่อง
เหรียญและตราโบราณ ที่บางอันหล่อนเคยเห็นอยู่ในตู้เก็บสมบัติของบิดา
- /lò:n títcaj ra:jlá?íat p^ha:jnaj lê:m lúwa k^ho:n láe:w núanŋdúaj p^hóp p^hâ:pprà?kò:p
k^ham?à?t^hí?ba:j rúanŋ rian láe? tra:bo:ra:n t^hí: ba:ŋ ?an lò:n k^ho:j hén jù: naj tú:
kèp sǒmbàt k^hó:ŋ bì?da:/
- 她迷上了书本里的内容，因为看到关于硬币与古代奖章的插图，而插图
中的一些她从爸爸的储蓄财物柜里看到过。
- (159) เพื่อให้ธุรกิจสิ่งพิมพ์เช่นนี้มีอายุยั่งยืนยาวนาน ภายในนิตยสารแต่ละเล่มจะต้องมีการสืบทอด
ผู้อ่านรุ่นต่อ ๆ ไป เช่นการมีคอลัมน์สำหรับเด็ก
- /p^hûa hâj t^hú?rá?kít sìŋp^him c^hê:nní: mi: ?a:jú? ju:nja:w na:n p^ha:jnaj
níttà?jǎ?sǎ:n tà:lá? lê:m cà? t^ho:ŋ mi: ka:n sù:pt^hó:t p^hú: ?à:n rún tò: tò: paj
c^hê:nka:n mi: k^ho:lâm sǎmràp dèk/
- 为了这种印刷品的出版时间能更长久，各个杂志里要吸引下一代的读
者，如儿童专栏。

2) 信息、知识或事情的本身，这时候，只能用介词 /naj/, 不能用介词 /k^hâ:naj/ 和 /p^ha:naj/, 例如:

介词/naj/的例句:

(160) ไม่ว่าที่มาของชื่อเมืองควรจะมาจากความหมายในภาษาอะไร

/mâj rú: wâ: t^hî:ma: k^hâ:naj c^hû:muaŋ k^huan cà? ma: cà:k k^hwa:mmă:j naj

p^ha:să: ?à?raj/

不知道这个市名的来源是从哪个语言来命名的?

(161) ในข้อเท็จจริงเป็นไปได้ว่าจะมีเจ้าของบ้านและที่ดิน บางคน ที่บำรุงรักษาทรัพย์สินของตน เป็นอย่างดี

/naj k^hî:t^hétciŋ penpaj dâj wâ: cà? mi: câwk^hâ:n lâe? t^hî:diŋ ba:ŋk^hon t^hî:

bamruŋrâksă: sâpsîn k^hâ:naj ton pen jâ:ŋdi:/

事实上，可能是有某些房子和土地的主人好好地养护了自己的财产。

(162) แต่มีบางประการไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน และคิดว่าผู้เขียนใช้คำพูดรุนแรงเกินไป ในคำพูดที่ว่า
เด็กเขียนหนังสือผิด ๆ ถูก ๆ อ่านแล้วอยากผูกคอตาย

/tâ: mi: ba:ŋprâ?ka:n mâj hěn dūaj kâp p^hû:k^hian lâe? k^hit wâ: p^hû:k^hian cháj

k^hamp^hû:t runræ:ŋ kə:naj naj k^hamp^hû:t t^hî:wâ: dèk k^hian năŋsū: p^hit p^hit

t^hù:k t^hù:k ?à:n lâe:w jâ:k p^hû:k k^ho: ta:j/

但有些观点与作者不相同，写作者言辞激烈，如，言辞中说的是孩子书写得有对有错，看得想自缢。

介词/k^hâ:naj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:naj/的例句:

(无例句)

3) 表格或图片，只能用介词/naj/, 不能用介词/k^hâ:naj/ 和/p^ha:naj/, 例如:

介词/naj/的例句:

(163) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงในภาษา

สันสกฤตได้นั้นเอง ดังตัวอย่างในตารางแสดงการเปรียบเทียบอักษรไทยกับเสียงในภาษา

สันสกฤต

/lǎeʔ hɛ:tp^hǒn t^hi:mi: ʔǎksǎ:n sǎ:m mù: k^hu: ʔǎksǎ:nkla:ŋ ʔǎksǎ:nsǔ:ŋ lǎeʔ
ʔǎksǎ:ntám kǒ: p^húua háj ʔǒ:ksǎŋ naj p^ha:sǎ: sǎnsǎʔkrít dáj nánʔe:ŋ daŋ tuajà:ŋ
naj ta:ra:ŋ sǎʔdǎe:ŋ ka:nprìaptíap ʔǎksǎ:nt^haj kǎp sǎŋ naj p^ha:sǎ: sǎnsǎʔkrít/
存在高辅音、中辅音和低辅音三种辅音的原因，就是为了梵语有更好的
发音，如表示在泰语文字与梵语语音的对比表中。

- (164) ในภาพนี้รูปทรงของอาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รั้วและพุ่มไม้ ระยะเวลาที่กำหนดด้วยโทน
สีเข้มไว้ก่อนที่จะแตะแต้มจุดสี

/naj p^há:p ní: rú:pson k^hǎ:ŋ sǐnkǒ:sǎ:ŋ tà:ŋ tà:ŋ rúa lǎeʔ p^húmmáj ráʔjáʔ nǎ: t^hù:k
kamnòt dúaj t^ho:n sǐk^hé:m wáj kǒ:n t^hi: càʔ tǎeʔtǎe:m cùtsǐ:/

这张图片中种各样立体的建筑物，篱笆和灌木，前面被定为深色系，
之后再涂彩色点。

- (165) เมื่อการคาดการณ์ตลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงอย่างมาก ก็สมควรกลับมาประเมินดูว่าจุดที่
ผิดพลาดคืออะไร ผมถึงได้นำเอาการคาดการณ์มาเปรียบเทียบกับตัวเลขที่น่าจะเป็นตัวเลข
จริงของเศรษฐกิจปี 2545 ดังที่เห็นในตาราง จะเห็นได้ว่าการคาดการณ์ที่ตลาดเคลื่อนมาก
ที่สุด เกิดจากการขยายตัวที่สูงมากของ การส่งออก และการลงทุนภาคเอกชน

/múua ka:nk^há:tka:n k^hlǎ:tk^hlúan cà:k k^hǎ:t^héctiŋ jà:ŋ mâ:k kǒ: sǒmk^huan
klǎpma: prǎʔmǎ:n du: wǎ: cùt^hi: p^hitp^há:t k^hu: ʔǎʔraj p^hǒm t^húŋ dáj nam ʔaw
ka:nk^há:tka:n ma: prìapt^híap kǎp tualê:k t^hi: nǎ: càʔ pen tualê:k ciŋ k^hǎ:ŋ
sè:t^hǎʔkít pi: sǒ:ŋp^hanhǎ:rǒ:jsǐ:sǐphǎ: daŋ t^hi: hǎn naj ta:ra:ŋ càʔ hǎn dáj wǎ:
ka:nk^há:tka:n t^hi: k^hlǎ:tk^hlúan mâ:k t^hi: sùt kǎ:t cà:k ka:n k^hǎʔjǎ:jtua t^hi: sǔ:ŋ
mâ:k k^hǎ:ŋ ka:nsǒŋʔǒ:k lǎeʔ ka:n loŋt^hun p^há:k ʔè:kkàʔc^hon/

当事实与预测有很大差别时，就该回去考虑错误的地方是什么，所以我
就把预测结果和 2545 年经济报告里的图表中所预测的数据进行比较，
预测出现的很大误差是从私人出口和投资扩大生产而来的。

介词 /k^há:ŋnaj/ 的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(无例句)

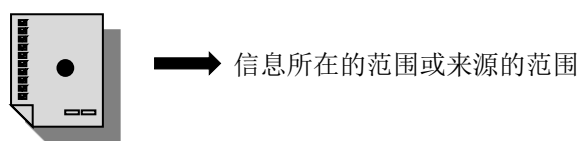

图 4.19 表示信息所在的范围或来源的范围²⁵

4.2.2.6 在性质或状态的范围之内

这个语境中“*y*”是具有表示性质或状态的词或短语：
词就是由/*k^hwam*/附加在前面构成的动词名词化，如：/*k^hwa:mŋiap*/“静默”
等等；短语就是由/*sà?p^hâ:p*/“状态”，/*lâksà?nà?*/“性质”组合起来的短语。
这个情况下，只能用介词/*naj*/和/*p^ha:ŋnaj*/，例如：

介词/*naj*/的例句：

(166) ทิปกฤตจะทำอะไรได้อีกล่ะ นอกจากรีบเปิดประตูรถและเชิญตัวเองเข้าไป ภายในรถตกอยู่
ในความเงียบงันน่าอึดอัด

/t^hípp^há?krítta: cà? t^ham ?à?raj dâj ?i:k là? nò:k cà:k rí:p pè:t prà?tu:rót láé?
c^hə:n tua?e:ŋ k^hâwpaj p^ha:ŋnaj rôt tòk jù: naj k^hwa:m ŋiapŋan nâ:?ùt?àt/

/t^hípp^há?krítta:/会做什么呢？除非她打开车门而自己先进车里去，车里面
就处于静默中。

(167) ผมสนใจอยากทราบว่าเห็ดเหล่านี้ในสภาพธรรมชาติในป่ายังอุดมสมบูรณ์ดีอยู่หรือไม่

/p^hǒm sǒncaj jà:k sâ:p wâ: hèt làwní: naj sà?p^hâ:p t^hammá?c^hâ:t naj pà: jan
sǒmbu:n dí: jù: rǔ: mâj/

我很感兴趣，想知道这些蘑菇在森林这样的自然环境中是否丰富？

(168) ควรจะเสริมสร้างความคิดที่จะให้คนอีสานเข้าร่วมกันอยู่ในลักษณะหมู่บ้าน

/k^huan cà? sǎ:msâ:ŋ k^hwa:mk^hít t^hi: cà? hâj k^hon?i:sǎn k^hâw ruamkan jù: naj
lâksà?nà? mù:bâ:n/

应该提高东北部在村子里人的思想。

介词/*k^hâ:ŋnaj*/的例句：

(无例句)

²⁵ 看图 3.16 的图式解释

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

- (169) คนเราเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเองภายในสภาพแวดล้อมเฉพาะที่จำกัดของแต่ละคน
 /k^honraw lúak t^ha:ŋdø:n k^hǎ:ŋ c^hi:wít dūaj ton?e:ŋ p^ha:jnaj sà?p^hâ:pwâ:tlóm
 t^hi: camkàt k^hǎ:ŋ tà:lá?k^hon/
 在个人限定的特定环境中，人们亲自选择的生活方式。
- (170) ภาพของมนุษย์จากดาวเคราะห์แอนเจล่าก็ปรากฏบนจอภาพขนาดใหญ่ในศูนย์บัญชาการ
ป้องกันโลกที่ถูกตั้งขึ้นมาอย่างรีบด่วนภายในสภาวะการณ์ฉุกเฉินแห่งสงครามระหว่างดวงดาว
 /p^hâ:p k^hǎ:ŋ má?nú:t cà:k da:w k^hrǎ? ?æ:nce:lâ: kô: pra:kòt bon cø:p^hâ:p k^hà?nà:t
 jà:j naj sǔ:n banc^ha:ka:n pô:ŋkan lô:k t^hi: t^hù:k tâŋ k^húm ma: jà:ŋ rí:pdùan
 p^ha:jnaj sà?p^ha:wá?ka:n c^hùk^hǎ:n hà:ŋ sǒŋk^hra:m rá?wà:ŋ da:w/
 /?æ:nce:lâ:/行星人的图片出现在世界防御指挥部的大屏幕上，该指挥部是
 在星球大战的危机状况中紧急地建立的。

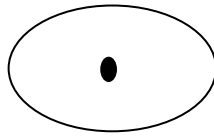

图 4.21 表示在性质或状态的范围之内²⁶

4.4.2.7 在动作的过程范围之内

这个语境中，“y”是由/ka:n/附加在前面的动词名词化或名词短语，如：/ka:nŋǒ:kkan/ “调解”、/ka:ndø:nt^ha:ŋ/ “旅行”、/ka:nsú:k^hǎ:j sǐnk^há:/ “买卖”等等。这时候，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/，例如：

介词/naj/的例句:

- (171) การลดระยะเวลาการให้เครดิตในการซื้อขายสินค้า และการใช้เงินสดซื้อขายสินค้านั้นน่าจะ
ส่งผลในช่วงสั้นเท่านั้น
 /ka:n lót rá?já?we:la: ka:n hâj k^hre:dít naj ka:n sú:k^hǎ:jsǐnk^há: lǎ? ka:n c^háj
 ŋø:n sòt sú:k^hǎ:jsǐnk^há:nán nâ:cà? sòŋp^hǒn naj c^hùan sâ:n sâ:n/
 缩短做买卖的信用建立时间，还有用现金做买卖可以在很短的时间内
 反映出来。

²⁶ 看图 3.17 的图式解释

(172) คู่เราก็มีงอนมีเถียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการง้อกัน

/k^hû:raw k^hõ: mi: ɲo:n kan mǔan k^hon?ù:n tà: c^háj hè:tp^hõn naj ka:n ɲó: kan/
我们这对情侣也像其他人一样，赌气又争吵，但在和好的过程中用道理讲清楚。

(173) ก๊าซธรรมชาตินำเข้าไปใช้เป็นพลังงานที่สะอาดในการผลิตกระแสไฟฟ้าให้เราใช้

/kát t^hammá?c^hâ:t nam k^hâw paj c^háj pen p^há?lanɲa:n t^hi: sà?ʔàt naj
ka:np^hà?litkrà?sǎ:fajfá: háj p^hûakraw c^háj/
天然气作为清洁能源，生产电力而供我们使用。

介词/k^hâ:ɲnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(174) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา
ความสุขเป็น สมบัติของจิตรกร

/k^hwa:msà?nùk lá? k^hwa:msùk p^ha:jnaj ka:ntamɲa:n mâj mǔankan
k^hwa:msà?nùk pen sǒmbàt k^hõ:ɲ nákki:ra: k^hwa:msùk pen sǒmbàt k^hõ:ɲ
cìttrà?kɔ:n/
工作中的幸福和趣味是有所不同的，趣味是运动员的特性，而幸福是画家的品行特性。

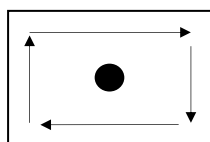

图 4.21 表示在动作的过程范围之内²⁷

4.2.2.8 表示穿着的服装

这个语境中，如果“y”是由表示一套的服装的词语或短语构成，而“naj /k^hâ:ɲnaj/p^ha:jnaj + y”结构前面有表示人的词或短语附加在前面，这个情况下，只能用介词/naj /，表示人穿着什么样的服装，例如：

²⁷ 看图 3.18 的图式解释

介词/naj/的例句:

(175) ชายร่างสูงใหญ่หน้าตาอัปลักษณ์ในชุดสูทนั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวใหญ่แต่เพียงลำพัง

/k^ha:j rā:ŋ sǔ:ŋjǎj nā:ta: ʔəppàʔlák naj c^hútsù:t nāŋ jù: bon kâwʔi: tuajǎj tà:
p^hiaŋ lamp^haŋ/

身材高大、面貌丑陋的男孩穿着西服独自坐在凳子上。

(176) คนในห้องควบคุมที่ยืนอยู่มีอาการเสียหลักกันเป็นแถว แต่ที่หนักหน่อยคือหนุ่มน้อยผมยุ่ง
ในชุดวอร์มสีฟ้า

/k^hon naj hō:ŋ k^hûapk^hum t^hi: ju:n jù: mi: ʔa:kam sǎlák kan pen t^hǎ:w tà: t^hi:
nàk nò:j k^hu: nùmnó:j p^hǒmjùŋ naj c^hút wə:m sǎ:fá:/

在控制室里站着的人都因失去平衡而摔倒，可最严重的是穿着蓝色运动服头发很乱的小男孩。

(177) ทหารในชุดเครื่องแบบสีดำสามนายกำลังปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังมิให้มีผู้ใดล่วงล้ำเข้าไปใน
อาณาเขตศักดิ์สิทธิ์ได้

/t^háʔhǎ:n naj c^hút k^hrúanbà:p sǎ:dám sǎ:mna:j kamlaŋ pàʔtìʔbàt nā:t^hi: míʔhǎj
mi: p^hú:daj lúanlám k^hâw paj naj ʔa:nak^hèt sàksit dǎj/

穿着黑色制服的三位士兵正在坚守，不允许任何人侵入神圣的领域。

介词/k^há:naj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

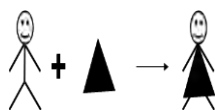

图 4.22 表示穿着的服装

(注释：上图所示的图式，当人在某个服装里面，会表示人穿着什么样的服装。)

4.2.2.9 表示所属的

这种意义，只能用介词/naj/来表达，而“naj + y”结构的“y”，是表示人的词或短语，这结构前面要放着名词或名词短语，构成“名词/名词短语 + naj + 人”，而结构里的名词或名词短语可分为两种：一、表示作品、成果的名词或名词短语；二、表示人的名词或名词短语。当介词/naj/与表示作

品、成果的名词或名词短语组成搭配，表示该作品、成果是谁的著作；当介词/naj/与表示人的名词或名词短语组成搭配，表示该人是谁的亲戚。但在这结构里的人只限于皇室或有爵位的高官。此外，还发现在“naj+人”结构前面，能用动词/ʔâ:ŋ/，/ʔâ:ŋ tʰũŋ/ “参考”或“引用”附加在前面，构成“ʔâ:ŋ/ʔâ:ŋ tʰũŋ+naj+人”，结构里的人是平民人，表示引用或参考谁的作品或成果，例如：

介词/naj/的例句：

(178) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จไปทรงเปิดหนังสือ เรื่องสั้นที่
ฉันคิดอันเป็นบทพระราชนิพนธ์ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

/tʰu:nkràʔmò:mjĩŋ ʔùʔbonrátrâ:tcʰáʔkanja: sǐʔrǐʔwáttʰáʔna:wáʔdi: sàʔdèt paj
son ʔè:t nǎŋsǔ: rûaŋsân tʰi: cʰǎn kʰít ʔan pen bòtpráʔrâ:tcʰáʔnǐʔpʰon naj
tʰu:nkràʔmò:mjĩŋ ʔùʔbonrátrâ:tcʰáʔkanja: sǐʔrǐʔwáttʰáʔna:wáʔdi:/

乌汶叻公主，为自己亲著的《我想的短片小说》举行出版发行仪式。

例（178）“乌汶叻公主”是皇室，《我想的短片小说》是作品，而这个语境中介词/naj/是表示所属，所以这个语境的意义是《我想的短片小说》是“乌汶叻公主”著作的作品。

(179) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมมวอล กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์

/tò:ma: pʰò:pʰòm pʰa: paj fâ:k kâp mò:mnuan kuncʰò:n naj câwkʰun tʰe:wê:t/

接下来，我爸把我托付于/tʰe:wê:t/照坤的王妃/nuan kuncʰò:n/。

例（179）“tʰe:wê:t 照坤”是有爵位的高官，“王妃 nuan kuncʰò:n”是表示人的名词短语，介词/naj/是表示所属，所以“tʰe:wê:t 照坤的王妃 nuan kuncʰò:n”是表示 nuan kuncʰò:n 是 tʰe:wê:t 照坤的王妃。

(180) ประชุมประกาศในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ อ้างในณัฐภักทร จันทวิช ๒๕๒๕ หน้า ๑๕๙

/pràʔcʰum pràʔkà:t naj sàʔmǎj rátcʰáʔka:n tʰi: sǐ: pʰò:sǔ: sǔ:ŋpʰanhâ:ró:ŋsǐ: ʔâ:ŋ
naj náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/ sǔ:ŋpʰanhâ:ró:ŋjǐ:sìphâ: nâ: nùŋrǔ:ŋhâ:sìpkâw/

参考/náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/（佛历 2525, 159）的《佛历 2404 年拉玛四世的全集公布》。

例（180）/náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/是表示平民人，所以人的名字前面要附加动词“ʔâ:ŋ”才能表示所属的意义，所以“ʔâ:ŋ naj náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít”表示参考/náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/的作品。

介词/kʰâ:ŋnaj/的例句：

（无例句）

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(无例句)

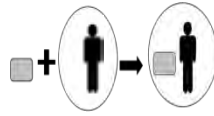

图 4.23 表示所属的

(注释: 上图所示的图式可解释为: 圆圈表示人或成果所所属的范围, 圆圈里的人和成果表示该成果在什么人所属的范围。)

4.2.2.10 表示年龄的范围之内

从例句分析发现, 当“y”是由表示年龄的词或短语构成, 如: /wajjaw/ “年轻”, /wajdèk/ “童年”等等。在这种情况下, 只能用介词/naj/, 而表示在所指的年龄的范围之内, 例如:

介词/naj/的例句:

(181) ฝ้าอาจมีสีเข้มและโตขึ้นในช่วงวัยรุ่นและในระหว่างตั้งครรภ์

/fǎj ʔà:t mi: sí: k^hê:m láeʔ to: k^hûn naj c^hûaŋ wajrûn láeʔ ráʔwà:ŋ tânk^han/

痣会在年轻的时候和怀孕期间变大, 颜色变深。

(182) ตัวอย่างนี้คือการฝึกให้มีระเบียบวินัย โดยเด็กต้องทำตามตารางเวลา เริ่มใช้ได้ตั้งแต่ในวัยเด็กเล็ก

/tuajà:ŋ ní: ku: ka:nfùk hâj mi: ráʔbìapwíʔnaj do:j dèk tî:ŋ t^ham ta:m ta:ra:ŋwe:la: rô:m c^hájdâj tânɬæ: naj wajdèklék/

这个实例表示的是训练纪律, 孩子可能从童年起就按照日程表开始实践。

(183) ควรแต่งหน้าให้พองามและใช้เครื่องสำอางเท่าที่จำเป็น เพราะคนที่มีปัญหาเรื่องผิวในวัยนี้ ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากการแพ้เครื่องสำอาง

/k^huan tà:ŋnâ: hâj p^ho: ŋa:m láeʔ c^háj k^hrûaŋsǎmʔa:ŋ t^hâwt^hi:campen p^hróʔ k^hon t^hi: mi: panhá: rûaŋ p^hw naj waj ní: sùanjàj mák càʔ kò:t cà:k ka:n p^há: k^hrûaŋsǎmʔa:ŋ/

应该恰当的使用化妆品来适当打扮, 因为这个年龄段人的皮肤问题, 大部分是因为化妆品过敏。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(无例句)

图 4.24 表示在年龄范围之内

(注释: 上图所示的图式可解释为: 方框里的人表示人活着在那段年龄; 左边的箭头虚线表示经过了的年龄; 右边的箭头虚线表示未来的年龄段。)

4.2.2.11 表示强调动词的意义

这种意义, 只能用介词/naj/来表达, 构成“动词+naj+y”的结构, 结构中的动词只限于表示心理感觉的动词, 而“y”由名词或名词短语构成, 这样是为了强调其动词的意义, 而让其意义更突出, 例如:

介词/naj/的例句:

(184) โทมัส เอคินส์ จิตรกรชาวอเมริกันเป็นศิลปินผู้ยึดมั่นในความจริง

/t^ho:mát ?e:k^hin cìtrà?kɔ:m c^ha:w?à?me:rí?kan pen sɪnlá?pin p^hú:jút^mân naj
k^hwa:mcɪŋ/

美国画家/t^ho:mát ?e:k^hin/是对真理一直坚持下去的艺术家。

(185) บอกตรง ๆ ว่าผิดหวังเหมือนกันเพราะคาดหวังเอาไว้สูงแบบว่ามันใจในเสน่ห์ของตัวเองมาก ๆ

/bò:k tron tron wâ: p^hítwǎŋ mǔankan p^hrɔ? k^hâ:twǎŋ ?aw wáj sǔ:ŋ bæ:p wâ:
mâncaj naj sà?nè: tua?e:ŋ mâ:k mâ:k /

失望, 是因为期望过高, 对自己的魅力太过自信。

(186) เด็กจะมีความเกรงใจพ่อแม่ เชื่อมั่นในตัวพ่อแม่

/dèk cà? mi: k^hwa:mkre:ŋcaj p^hó: mâ: c^húamân naj tua p^hó: mâ:/

孩子对父母的尊重, 是孩子对父母信任的具体体现

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(无例句)

4.3 小结

在本章节，笔者对泰语相对应的介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在句法和认知上进行分析研究，研究的结果分成两个部分：第一部分是介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法研究；第二部分是介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的认知研究

第一部分是介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法研究的结果：介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法特征是附着性，所以要放在其他词或短语前面，构成“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”结构，从例句分析发现，结构里的“y”能由名词、代词、副词、名词短语和副词短语构成，但有的“y”能够跟/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/组成，有的“y”能够与其中的一个或两个组成搭配，如下：

1. 当结构里的“y”是由普通名词、专有名词、代词和名词短语，这个情况下，介词/naj//k^hâ:ŋnaj//p^ha:jnaj/都与同一种类的词或短语构成搭配，但介词/k^hâ:ŋnaj/和/p^ha:jnaj/当跟专有名词和代词比介词/naj/更有限制地使用。

2. 当“y”是动词名词化和副词短语，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/两个词。

3. 当“y”是由副词构成，这时候，只能用介词/naj/一个词。

第二部分是介词/naj//k^hâ:ŋnaj//p^ha:jnaj/的认知研究，发现，介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的意义可分成直接意义和引申意义大两种：

1. 直接意义是词语的本义，从研究的结果中发现，介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的直接意义是表示在一定空间范围之内，又可以分成五类：第一类是在三维空间的范围之内，第二类是在准三维空间的范围之内，第三类是在二维空间的范围之内，第四类是在一维空间的范围之内，第五类是零维空间的范围之内。

2. 引申意义是由词的本义引申而来的间接意义，从研究的结果中发现，介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的引申意义又可分为十一类：第一类是表示在社会的范围之内，第二类是表示在时间的范围之内，第三类是表示在身体器官的喻义范围之内，第四类是表示在复数概念的范围之内，第五类是表示在信息所在的范围、或来源的范围之内，第六类是在性质或状态的范围之内，第七类是表示在动作的过程范围之内，第八类是穿着的服装，第九类是表示在所属的，第十类是表示在年龄的范围之内，第十一类是表示强调动词的意义。

总而言之，不管是直接意义还是引申意义，有的意义都能用介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/三个词来表达，有的意义是能用三个介词中的一个或两个来表达，如下：

1. 当直接意义为表示在建筑物、用品用具、自然资源、身体或身体器官的三维空间里面，而包括表示身体器官的隐喻义的引申意义，在这种情况下，泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用。

2. 当直接意义为表示在行政区划和一般的平面二维空间里面，表示在一维空间里面，而引申意义为表示在社会的层次或种类、仪式或聚会，时间段，由共同的目的或性质集合成团体，信息媒介物，性质，以及过程的范围之内，在这种情况下，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/。

3. 当直接意义为表示在食物的配料的三维空间里面，表示在无界限的二维空间里面，表示在零维空间里面，而引申意义为表示社会地位，包含事件的时间段，复数，信息本身或表格和图片的范围之内，表示穿着的服装，表示所属的，表示年龄的范围之内，而表示强调动词的意义，在这种情况下，只能用介词/naj/。

第五章

汉语方位词“里”、“内”、“中”与泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的比较研究

在本章节，笔者采用从北京大学的语料库和朱拉隆功大学的语料库收集的例句对现代汉语方位词“里、内、中”与泰语中相对应的介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在句法和认知上进行比较研究，以便解释汉泰之间的相同和不同之处。研究结果如下：

5.1 句法的比较研究

从第三章和第四章中的研究结果来看，可把现代汉语方位词“里、内、中”与泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法分成两类：一、句法结构；二、结构里与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配的词或短语。

5.1.1 句法结构

现代汉语方位词“里、内、中”的语法特征是附着性，所以要附加在词或短语后面。泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的语法特征也是附着性，所以要附加在词或短语前面。虽然它们的语法特征是附着性，但语法结构的位置

反而不一样，就是汉语方位词“里、内、中”是一种后附性，泰语介词/naj/
/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/是一种前附性，如下面的结构：

中文：“x + 里/内/中”，结构中的“x”由词或短语构成。

泰文：“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj + y”，结构中的“y”由词或短语构成。

汉语例句：

方位词“里”的例句：

- (1) 如今，汽车里使用的就是这种类型的电池。（“x”由名词构成）
 (2) 我想我会要5个孩子，五年里一年一个。（“x”由名词短语构成）

方位词“内”的例句：

- (3) 问：那你们家就是在宫内供职了？（“x”由处所词构成）
 (4) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。（“x”由名词短语构成）

方位词“中”的例句：

- (5) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。（“x”由动词构成）
 (6) 电视剧播出后，并没有产生他预想中的收视热潮。（“x”由动词短语构成）

泰语例句：

介词/naj/的例句：

- (7) ต้มน้ำปริมาณเล็กน้อยในกระทะแล้วใส่เกลือปริมาณหยิบมือลงไป จากนั้นเทถ้วยหรือถ้วย
 ล้นเตาลงต้มทิ้งจนสุก （“y”由名词构成）

/tômna:m pà?rí?ma:n léknó:j naj krà?t^há? láe:w sàj klua pà?rí?ma:n jìpmu:
 lonpaj cà:knán t^he: t^hùak^hà:k rǔ: t^hùalantaw lon tòm t^hant^hi: con sùk/

在锅里煮着一点水，然后放一撮盐进去，接着把四季豆或者荷兰豆倒进锅里煮熟。

- (8) แอ่งจิ้มองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่า
ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อุรวสาเพิ่งจะเดินมา
 （“y”由副词短语构成）

/?æ:ŋcî: mɔ:ŋ ta:m râ:ŋ k^hǎ:ŋ p^hi:líaŋsǎ:w dúaj k^hwa:mrú:sùkplàe:kcaj tà: klàp
 prà?lâ:tcaj jìŋkwà: múa p^hóp wá: naj ?i:k mâj kî: wí?na:t^hi: tò:ma: bì?da: k^hǎ:ŋ
 t^hə: kô: dɔ:n kæ:m wîŋ ma: cà:k t^hít^ha:ŋ diawkan kàp t^hi: ?ù?rá?wá?sǎ: p^hǎ:ŋ cà?
 dɔ:n ma:/

/?æ:ŋcî:/惊奇地看着保姆的身体，过了几秒钟却更惊奇地发现她的爸爸就
 从/?ù?rá?wá?sǎ:/刚才走出来的方向连走带跑地出来了。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

- (9) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเดียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที เพี้ย
ชี้ไปที่หน้าอกข้างซ้าย (“y” 由指示代词构成)

/dèksǎ:w t^hǎ:m sū: sū: t^hammaj we:la: k^hia:w t^ham bæ:pní: t^hi:raj k^hâ:ŋnaj ní:
man mǔan cà? rá?bè:t ?ò:kma: t^húkt^hi: fe: c^hí: paj t^hí: nâ:ʔòk k^hâ:ŋsǎ:j/

女孩老老实实在地问道，为什么当/k^hia:w/这样做，每次这里面都好像发作了，/fe:/指在左边的胸部。

- (10) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคือ ? (“y” 由名词短语构成)

/k^hà?nǒm t^hí: jù: k^hâ:ŋnaj klò:ŋnán k^hu:/

那盒子里面的甜点是什么？

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (11) ภายในถุงบรรจุปลากระป๋อง น้ำมันพืช นมข้นแปลงไขมันหวาน เครื่องดื่มมอลต์รสช็อกโกแลต
น้ำปลา และข้าวสาร (“y” 由名词构成)

/p^ha:jnaj t^hũŋ bancù? pla:krà?pǒ:ŋ ná:mmanp^hú:t nomk^hônplæ:ŋk^hǎjmanwǎ:n
k^hrúŋŋdù:mmó:n rót^hókkò:lá:t ná:mpla: lá? k^hâwsǎ:n/

袋子内装了罐头鱼、植物油、加糖的炼乳、麦芽巧克力饮品、鱼露和大米。

- (12) ภายในบ้านหลังใหญ่ราวกับพระราชวังนั้น มีเพียงคุณยายคนเดียวเท่านั้นที่เป็นมิตรกับหล่อน
(“y” 由名词短语构成)

/p^ha:jnaj bâ:n lǎŋjàj ra:wkàp p^hrá?râ:tc^há?waŋ nán mi: p^hiaŋ k^hunja:j k^hondiaw
t^hâwnán t^hí: pen mít kàp lò:n/

如宫殿般的大房子里，只有婆婆一个人友好待她。

上述所说的汉泰结构是汉泰之间的基本语法性质，显示了汉泰之间的句法存在着基本差异。除了汉泰之间的这种基本差异，与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词构成搭配的词或短语，会对它们所在的相同和不同的语法之处起到的分析作用，也涉及到它们在意义上存在着相同和不同之处起到的分析作用。对于构成搭配的词或短语，笔者要在下面的一部分讲到。

5.1.2 构成搭配的词语或短语的性质

与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配的词或短语，可以总结如下：

5.1.2.1 与名词构成

名词，按照房玉清分析汉语词类划分²⁸的方法和按照(pre:mcit c^há?ná?woŋ)分析泰语词类划分的分析方法完全不一样，房玉清没有把名词分成小类，但(pre:mcit c^há?ná?woŋ)把泰语名词分成五类：一是普通名词、二是专有名词、三是量词、四是集合名词²⁹、五是动词名词化。若是把汉语名词中的词义与泰语名词中的词义来对应，会发现汉语名词中的一些词与泰语名词中的一些词能够对应而是能够属于泰语名词中的小类。从分析的结果发现，能够跟方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成搭配的名词，存在着相同和不同之处，如下：

1) 由普通名词构成，从研究的结构发现，当普通名词是表示住宅的地点、日常生活使用的东西、身体器官，这时候，方位词“里、内、中”和介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都可以用；当普通名词是表示行政区划、一般的平面，也包括表示社会的名词，这时候，只能与方位词“里、内、中”和介词/naj/ /p^ha:jnaj/组成搭配；当表示自然资源的三维空间，只能与方位词“里、中”和介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/组成搭配；当表示表格或图片，这时候，只能与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/组成搭配；当表示无界限的二维空间，也包括信息本身，这时候只能与方位词“里、中”和介词/naj/组成搭配；而表示映射空间的二维空间，这时候只能与方位词“里、中”组成搭配，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(13) 当我们把冷饮倒进杯子里时，杯子外面马上会出现一层薄薄的水珠。

（“杯子”是表示用品的普通名词）

²⁸汉语的词类划分跟泰语的词类划分的判断方法不一样，引导了汉泰之间的一些词类的名称各有不同，但当从汉泰之间的这些词的意义和语法性质来看，会发现汉泰之间的这些词能够属于同类，例如：“中国”/pràt^hê:tcin/在汉语语法里，它属于处所词的类型，但在泰语语法它属于专有名词。因此，这本研究的词类对比是按照词的意义和语法性质为依据。

²⁹集合名词(pre:mcit c^há?ná?woŋ, 2528: 133)指的是表示群集的名词，如：/klùm/ “组”，/k^hlō:ŋ/ “群”等等。这些名词要放在其他名词前面，表示该名词的群集，如：/k^há?ná?k^hru:/老师团，/fū:ŋ nók/鸟群等等。

方位词“内”的例句:

(14) 意象是感觉之后大脑内相应的局部兴奋引起的。(“大脑”是表示身体器官的普通名词)

方位词“中”的例句:

(15) 例如:字典中“花”字有“花朵”、“花哨”、“花费”等义项, ……
(“字典”是表示信息所在的来源的普通名词)

泰语例句:介词/naj/的例句:

(16) เดี่ยวก็ปวดหลังทรอก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป

/dǐaw kô: pùatlǎŋ rɔ̀:k mǎ:n kô: mâjmi: kʰâw paj nɔ:n naj bâ:n paj/

小心背痛, 枕头也没有, 回家里去睡吧。(/bâ:n/ “家”表示处所的普通名词)

介词/kʰâ:ŋnaj/的例句:

(17) เสียงมือถือโทรศัพท์ที่คุ้นหูตั้งแต่แว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย

/sǐaŋme:lo:dî: tʰo:râʔsàp tʰî: kʰúnhǔ: daŋwâ:w ma: cà:k kʰâ:ŋnaj
kràʔpǎwsàʔpʰa:j/

熟悉的手机铃声从单肩包里传出来。(/kràʔpǎwsàʔpʰa:j/ “单肩包”表示用品的普通名词)

介词/pʰa:jnaj/的例句:

(18) เวลาหนึ่งทุ่มสิบสองนาทีการประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์
มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย

/we:la: nùŋ tʰûm sǐpsɔ̀:ŋ na:tʰi: ka:npràʔcʰum júʔtìʔ loŋ rɔ̀tjon kʰan jàj lâ:m ʔò:k
cà:k ro:ŋŋa:n pʰa:jnaj rɔ̀tjon mi: kʰonkʰàp pen cʰa:j râ:ŋ jàj cʰa:j ʔi:k kʰon nùŋ
rû:prâ:ŋ jàj cʰê:nkan pen pʰû: rûam dɔ:ntʰa:ŋ dūaj/

晚上七点十二分, 会议结束了, 一辆大车从工厂里行驶出来, 车里有一个身材高大的司机, 还有一个身材高大的男生, 他们是同路人。(/rɔ̀tjon/ “车”表示交通工具的普通名词)

2) 由专有名词构成, 就汉语而言, 只能用方位词“里”和“中”, 不能用“内”, 这个情况下, 专有名词只限于表示书籍的名称, 例如:

汉语例句:方位词“里”的例句:

(19) 这也是我们在《左传》里所看到的一切。(《左传》表示书籍的专有名词)

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(20) 《说文解字》中对省形和省声字的说解有的并不正确。(《说文解字》表示书籍的专有名词)

就泰语而言，都可以用介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/, 介词/naj/能够跟表示建筑物、行政区划、人、书名等专有名词构成搭配，但介词/k^hâ:ŋnaj/ 和/p^ha:jnaj/比介词/naj/有限制地使用，就是介词/k^hâ:ŋnaj/只能跟表示建筑物的专有名词构成搭配，介词/p^ha:jnaj/只能跟表示建筑物和行政区划构成搭配，例如：

泰语例句:介词/naj/的例句:

(21) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์

/tò:ma: p^hô:p^hôm p^ha: paj fâ:k kâp mò:mnuan kunc^hô:n naj câwk^hun t^he:wê:t/

接下来，我爸把我托付给/t^he:wê:t/ 照坤的王妃/nuan kunc^hô:n/。(câwk^hun t^he:wê:t/ “t^he:wê:t 照坤”是表示人的专有名词)

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(22) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไก่อ่างซอย ๕๙ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ

/luŋ c^hô:p kin k^hâ:w t^hî:năj k^há? k^hâ:wniaw kâjja:ŋ so:j hâ:sìpkâw mâj kô:

k^hâ:wp^hâtkà?p^hraw k^hâ:ŋnaj sǎ:mò: t^hô:ŋlò:/

伯伯！你喜欢在哪儿吃饭？，伯伯说：“59 巷的糯米烤鸡肉串，或者

/t^hô:ŋlò:/派出所里面的嘎抛猪肉饭” /sǎ:mò: t^hô:ŋlò:/ “t^hô:ŋlò:派出所”表示建筑物的普通名词)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (23) ร.ต.อ.วุฒิพงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญ
คนร้ายภายในปั้มน้ำมันเอสโซ่

/ró:jtamrùat?è:k p^hútt^hí?p^hon ?inta:rá? ró:jwe:n sǎ:p^ho: ?ù?t^haj caŋwàt
p^hrá?ná?kwo:nsí: ?à?jútt^há?ja: dáj ráp cǎ:ŋ mi: hət tamrùat wí?sǎ:man k^honrá:j
p^ha:jnaj pámná:mman?é:tsô:/

大城府/ ?ù?t^haj/地方派出所的值班尉级警官/p^hútt^hí?p^hon ?inta:rá:/?警察上尉接
到了报案, 警察在/?é:tsô:/加油站里击毙了罪犯。(/?pámná:mman?é:tsô:/
“?é:tsô:加油站”表示建筑物的普通名词)

- (24) สำหรับภายในประเทศไทยนั้นถึงแม้จะมีปริมาณสำรองถ่านหินอยู่มากกว่า 2,000 ล้านตัน แต่
ส่วนใหญ่เป็นถ่านหินที่มีชั้นคุณภาพต่ำ

/sǎmràp p^ha:jnaj prà?t^hé:tt^haj nán t^hǎŋmá: cà? mi: pà?rí?ma:n sǎmro:ŋ t^hà:nhĩn
jù: mǎ:kkwà: sǎ:ŋp^hanlá:ntan tǎ: sùanjàj pen t^hà:nhĩn t^hí: mi: c^hánhĩn
k^hunná?p^há:p tám/

对泰国来说, 虽然有 20 多亿吨的煤炭储备, 但大部分都是质量低劣的煤
炭。(prà?t^hé:tt^haj/ “泰国”表示行政区划的专有名词)

因此, 从上述所说可总结为, 当构成的词是专有名词, 这个情况下, 汉泰之间的相同之处是汉语方位词“里”和“中”跟泰语介词/naj/都能够跟表示书籍的专有名词构成搭配, 不同之处就是当构成的词是表示建筑物和行政区划的专有名词, 只能用泰语介词/naj/ /k^há:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/, 而是当构成搭配的词是表示人的专有名词, 只能用介词/naj/。

3) 由动词名词化构成, 这时候, 只能用介词/naj/
和/p^ha:jnaj/, 不能用介词/k^ha:jnaj/, 方位词“里、内、中”也不能用, 例如:
汉语例句:

(无例句)

泰语例句:介词/naj/的例句:

- (25) หวังว่าแม่จะให้พรลูกให้ประสบความสำเร็จในความรัก

/wǎŋwá: mǎ: cà? háj p^ho:n lú:k háj prà?sòp k^hwa:msǎmrèt naj k^hwa:mrák/
希望, 妈妈祝福孩子在爱情上取得成功。(k^hwa:mrák/ “爱情”是由

/k^hwa:m/附加在前面的动词名词化)

(26) คู่เราก็มีงอนมีเถียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการง้อกัน

/k^hû:raw k^hô: mi: ɲo:n kan mǔan k^honʔù:n tà: c^háj hè:tp^hǎn naj ka:n ɲó: kan/

我们这对情侣也像其他人一样，赌气又争吵，把道理讲清楚后又和好了。

(/ka:n ɲó:/ “和好” 是由/ka:n/附加在前面的动词名词化)

介词/k^hâ:ɲaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:ɲaj/的例句:

(27) เสียงของเธอสะท้อนรับกับความเงิบงันภายในความว่างเปล่า

/sǎŋ k^hǎ:ɲ t^hə: sàʔt^hǎ:n ráp kàp k^hwa:mɲáɲan p^ha:ɲaj k^hwa:mwâ:ɲplàw/

她的声音在虚空与静默中产生回响。(/k^hwa:mwâ:ɲplà/ “静默” 是由

/k^hwa:m/ 附加在前面的动词名词化)

(28) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา

ความสุขเป็นสมบัติของจิตรกร

/k^hwa:msàʔnùk lǎʔ k^hwa:msùk p^ha:ɲaj ka:ntamɲa:n mâj mǔankan

k^hwa:msàʔnùk pen sǎmbàt k^hǎ:ɲ nákki:ra: k^hwa:msùk pen sǎmbàt k^hǎ:ɲ

cìtràʔkɔ:n/

工作中的幸福和趣味是有所不同的，趣味是运动员的特性，而幸福是画家的品行特性。(/ka:nt^hamɲa:n/ “工作” 是由/ka:n/动词名词化)

对汉语来说，没有与动词名词化相同的名词，从上述所说可以总结为，当构成的词是动词名词化，在这种情况下，只能用泰语介词/naj/和/p^ha:ɲaj/构成搭配，不能用介词/k^hâ:ɲaj/和汉语方位词“里、内、中”，因此，这个情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ɲaj/ /p^ha:ɲaj/不一样。

5.1.2.2 与处所词构成

处所词属于汉语的词类划分的一种词类，可分成两种：一是处所的名称；二是表示处所、单位或组织部门的普通名词。当把汉语处所词跟泰语的词类划分进行对比，发现，汉语处所词与泰语中表示处所的普通名词或专有名词构成搭配相对应。当构成的词语是处所词的时候，这个情况下，汉语方位词“里、内、中”都可以用，但这种处所词只限于表示处所、单位或组织的处所词，处所的名称不能与方位词“里、内、中”组成搭配，例如：

汉语例句：方位词“里”的例句：

(29) 从商场里出来，我又去拨阿咪的手机。（“商场”是表示处所的普通名词）

方位词“内”的例句：

(30) 问：那你们家就是在宫内供职了？（“宫”是表示处所的普通名词）

方位词“中”的例句：

(31) 在沙漠中的一天；……（“沙漠”是表示处所的普通名词）

对于泰语，在这种情况下，介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:ŋnaj/都可以用，但介词/k^hâ:ŋnaj/比其两个还有限制地使用，就是说，介词/k^hâ:ŋnaj/大部分跟表示处所、单位或组织的普通名词构成搭配，很少跟表示建筑物的名称构成搭配，而是不能跟表示行政区划的专有名词构成搭配的。对于介词/naj/和/p^ha:ŋnaj/，这两个词都能够跟表示处所、单位或组织的普通名词，表示建筑物和行政区划的专有名词构成搭配，例如：

泰语例句：介词/naj/的例句：

(32) เดี่ยวก็ปวดหลังหรือก หมอนก็ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป

/dǐaw kô: pùatlǎŋ rò:k mǎ:n kô: mâjmi: k^hâw paj nɔ:n naj bân paj/

小心背痛，枕头也没有，回家里去睡吧。（/bân/ “家”表示处所的普通名词）

(33) ร้านอาหารจีนสไตล์ใหม่ สีสภาพ จัดโปรโมชันแจกแขกข้าวหอมมะลิฟรี 1 ถู สำหรับลูกค้าที่รับประทานอาหารในร้านลิคิเทชั่น

/rá:nʔa:hǎ:nci:n sàʔtaj màj li:k^ha:fê: càtpro:mo:c^hân cà:klà:k k^hâ:wk^hǎ:whǎ:m

máʔlíʔ fi: nùŋ t^hǎŋ sǎmràp lú:kk^há: t^hǎ: ráppràʔta:n ʔa:hǎ:n naj rá:n li:k^hítc^hê:n/

新式的中国餐厅搞了一个活动：对于来到饭店里吃饭的人都送一袋茉莉香米。（/rá:n li:k^hítc^hê:n/ “li:k^hítc^hê:n 饭店”表示建筑物的专有名词）

(34) สำหรับโอตังกระป๋อง ผลิตโดยบริษัทในเมืองนางยา

/sǎmlàp ʔo:dê:ŋ kràʔpǎ:ŋ p^hàʔlìt do:j bɔ:ríʔsàt naj muan na:ŋo:jâ:/

对于罐头丸子串，是由名古屋城的公司生产的。（/muan na:ŋo:jâ:/ “名古屋城”表示行政区划的专有名词）

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(35) เหมือนเขาจะนึกอะไรได้ รีบเดินกลับเข้าไปข้างในบ้าน

/mũan k^hâw cà? núk ?à?ra:j dâj rî:p dœ:n klàp k^hâw paj k^hâ:ŋnaj bân/

他好像想起什么来，飞快地走进家里去。（/bân/ “家”表示处所的普通名词）

(36) ลุงชอบกินข้าวที่ไหนคะ ข้าวเหนียวไถ่อย่างซอย ๕๙ ไม่ก็ข้าวผัดกะเพรา ข้างในสน.ทองหล่อ

/luŋ c^hô:p kin k^hâ:w t^hî:nâj k^há? k^hâ:wñaw kàjjâ:ŋ so:j hâ:sîpkâw mâj kô:

k^hâ:wp^hàtkà?p^hraw k^hâ:ŋnaj sǎ:nw: t^hô:ŋlò:/

伯伯！你喜欢在哪儿吃饭？，伯伯说：“59 巷的糯米烤鸡肉串，或者

/t^hô:ŋlò:/派出所里面的嘎抛猪肉饭” “t^hô:ŋlò:派出所”表示建筑物的专有名词）

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(37) ทุกคนเมื่อมาถึงวัดต้องเข้าไปกราบไหว้หลวงพ่อดูพระประธานองค์ใหญ่ภายในโบสถ์

/t^húkk^hon múa ma: t^hũŋ wát tô:ŋ k^hâwpaj krà:pwâj lüanp^hô: p^hrâ?prà?t^han

?onjâj p^ha:jnaj bô:t/

大家到了寺庙都要进佛殿里去，参拜大师大佛像。（/bô:t/ “大佛像”是表示处所的普通名词）

(38) ร.ต.อ.พุฒพงษ์ อินทาระ ร้อยเวร สภ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้รับแจ้งมีเหตุตำรวจวิสามัญ

คนร้ายภายในปั้มน้ำมันเอสโซ่

/ró:jtamrùat?è:k p^hútt^hí?p^hon ?inta:râ? ró:jwe:n sǎ:p^hô: ?ù?t^haj caŋwàt

p^hrâ?ná?kw:nsí: ?à?jútt^há?ja: dâj ráp cê:ŋ mi: hê:t tamrùat wí?sá:man k^honráj

p^ha:jnaj pámná:mman?é:tsô:/

大城府/?ù?t^haj/地方派出所的值勤尉级警官/p^hútt^hí?p^hon ?inta:râ: ?/ 警察上尉

接到了报案，警察在?é:tsô:/加油站里击毙了罪犯。（/pámná:mman?é:tsô:/

“?é:tsô:加油站”表示建筑物的专有名词）

从上述所说，可见，当构成的词语是表示处所、单位或组织的普通名词，这时候，方位词“里、内、中”和介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/ 都可以用，但这六个词要按照这一定的条件作为与处所词构成搭配的，这个条件是：当构成的词语是表示地名的专有名词，这时候只能用介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/，但/k^hâ:ŋnaj/不能跟表示行政区划的专有名词构成搭配；当构成的词语是表示处所、单位、组织的普通名词，这时候方位词“里、内、中”和介词

/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用。因此，可总结为，当构成的词语是处所词，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在与表示处所的普通名词构成搭配的条件下有相同的使用，而是差别于与表示地名的专有名词构成搭配的条件。

5.1.2.3 与时间词构成

时间词属于汉语语法的词类划分的一种，表示现在、过去或将来的时间。如果把汉语的时间词语与泰语的词类对应，就会跟表示时间的副词相对应。这时候，汉语方位词“里、内、中”都能用，但与方位词“里、内、中”构成的时间词大部分都是双音节的时间词，而是指的是特指或不特指的时间段：特指的时间段都是较大的时间单位，如：年份、月份的时间单位，例如：三个月、今年等等，而是不能跟较小的时间单位的日子构成，如：晚上等等。此外，其中的“内”比“里”和“中”有限制地使用³⁰，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(39) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。（“今年”是特指的时间段）

(40) 人不能总沉溺在过去里，……（“过去”是不特指的时间段）

方位词“内”的例句：

(41) 第二，他们知道自强不是短期内所能成立的。（“短期”是不特指的时间段）

(42) 结果，三月内，发现有 48 个阀门漏水，……（“三月”是特指的时间段）

方位词“中”的例句：

(43) 6月中，法国国内矛盾尖锐化，……（“6月”是特指的时间段）

(44) 但在短期中，则要根据市场供求关系灵活地调整价格。（“短期”是不特指的时间段）

此外，还发现当构成的词语是单音节的时间词，这时候，只能用“里”和“中”两个词，从例句分析发现，这个单音节的时间词只有“夜”一个词，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(45) 夜里睡不着觉。

方位词“内”的例句：

（无例句）

³⁰ 看 3.1.1.3 题的解释

方位词“中”的例句:

(46) 夜中十二时山本先生诊后，始宣言性命可以无虑。

就泰语而言，只能用介词/naj/与表示时间的副词构成搭配，但这种时间副词只限于两个音节以上的副词，而是指的是既较大又较小的特指时间的单位，如：/wanjùt/“假期”、/c^hûaŋbà:j/“下午”等等，但介词/naj/大部分都与表示时间的副词短语构成搭配，例如：

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(47) วันนี้เธออยู่เฝ้าเขาจนเวลาเลิกงานไม่ได้เพราะมีนัดในช่วงบ่าย

/wanní: t^hə: jù: fâw k^hăw jan we:la: lî:kŋa:n mâjdâj p^hrɔʔ mi: nát naj c^hûaŋbà:j/

今天她不能等候他到下班的时间，因为下午还有个约会。（/c^hûaŋbà:j/“下午”表示较小的时间单位）

(48) บางครั้งก็ยังมาทำงานในวันหยุด

/ba:ŋk^hrâŋ p^hi: jaŋ ma: t^hamŋa:n naj wanjùt/

有时候，假期里我还在工作。（/wanjùt/“假期”表示较大的时间单位）

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

（无例句）

介词/p^ha:jnaj/的例句:

（无例句）

从上述所说，可以总结为，当构成的词语是时间词，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/在与表示较大的双音节的时间词构成搭配的条件下有相同之处；而不同之处属于两种条件：一是与表示较小的时间单位构成搭配，这时只能用介词/naj/，不能用方位词“里、内、中”，二是与单音节的时间词构成搭配，这时只能用方位词“里”和“中”，方位词“内”和介词/naj/都不能用。

5.1.2.4 与动词构成

当构成的词语是动词，这个情况下，只能用方位词“中”与动词构成搭配，不能用方位词“里”、“内”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/，而是这种动词要是表示靠时间段进行动作的动词，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(无例句)

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:(49) 跑步中最好用鼻子呼吸, 或者用鼻子吸气用口呼气。**泰语例句:**

(无例句)

因此, 可以总结为: 当构成的词语是动词, 这个情况下, 汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有不同的用法, 就是说只能用方位词“中”与动词构成搭配。

5. 1. 2. 5 与形容词构成

当构成的词语是形容词, 这时候只能用方位词“里”和“中”, 不能用方位词“内”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/, 而是这种形容词只限于表示性质的形容词, 例如:

汉语例句:方位词“里”的例句:(50) 疾病的人, 往往皮肤缺少光泽, 肤色灰黄, 甚至晦暗。皮肤光润, 白里透红, 往往是一个人整体健康的最好反映。方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:(51) 汤姆顽皮好动, 聪明中透着狡黠; ……**泰语例句:**

(无例句)

因此, 可总结为: 当构成的词语是形容词, 汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有差别的句法, 就是说只有方位词“里”和“中”能够与形容词构成搭配。

5. 1. 2. 6 与代词构成搭配

当构成的词语是代词，汉语，只能用方位词“中”构成搭配，而是这种代词只限于人称代词的复数，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(52) 他们中有些人我可以经常看到。（“他们”指的是代表人的人称代词的复数）

(53) 它们中一部分为塑料制品，一部分为化学制品。（“它们”指的是代表动物活东西的人称代词的复数）

对于泰语，当构成的词语是代词，介词//*naj*/ */kʰâ:ŋnáj/* */pʰa:jnáj/*都可以用，可是代词只限于指示代词*/ní:/*和*/nán/*两个词，但其中的介词*/pʰa:jnáj/*比其两个还有限制地使用，就是说介词*/pʰa:jnáj/*只能跟指示代词*/nán/*构成搭配，例如：

泰语例句：

介词*naj*的例句：

(54) เรือแล่นไปตามลำธารที่ต่องน้ำเป็นกรวดทราย น้ำใสแจ๋วเป็นตาตึกแต่น เขาว่าในนี้มีปลาอุตม
สมบูรณ์นัก

/rua læ:n paj ta:m lamtʰa:n tʰî: tʰó:ŋná:m pen krùatsaj ná:msăjcă:w pen
ta:tákkà?tæ:n kʰăw wâ: naj ní: mi: pla: ?ù?dom sǒmbu:n nák/

船沿着一条溪流航行，溪流的底部满是沙粒，水清得如亮晶晶的眼睛，听说这里的鱼非常多。

(55) ฉันเจอหนังสือเล่มหนึ่งในห้องชั้นสองนั้น มันเป็นหนังสือภาพเก่า ๆ ที่มีรูปดาวเงินห้าแฉก
นายกำลังจะบอกว่าในนั้นมีภาพอะไรน่าสนใจนั้นหรือ

/cʰăn cə: năŋsǔ: læ:m nùŋ naj hō:ŋ cʰán sǎ:ŋ man pen năŋsǔ:pʰâ:p kàw kàw tʰî:
mi: rú:p da:wŋə:n há: cʰà:k naj kamlaŋ cà? bə:k wâ: naj nán mi: pʰâ:p ?à?raj
nâ:sǒncaj ŋán rǎ:/

我在二楼的房间里找到了一本书，它是一本很旧很旧的图画书，封面上有银色的五芒星，你要跟我说书里有什么有趣的图画吗？

介词/k^hâ:ŋaj/的例句:

- (56) เด็กสาวถามชื่อ ๆ ทำไมเวลาเดียวทำแบบนี้ที่ไร ข้างในนี้มันเหมือนจะระเบิดออกมาทุกที เพี้ย
ชี้ไปที่หน้าอกข้างซ้าย

/dèksǎ:w t^hǎ:m sū: sū: t^hammaj we:la: k^hiaw t^ham bǎ:pní: t^hi:raj k^hâ:ŋajní:
man mǔian cà? rá?bǎ:t ?w:kma: t^húkt^hi: fe: c^hí: paj t^hí: nâ:ʔòk k^hâ:ŋsǎj/

女孩老老实实在地问道，为什么当/k^hiaw/这样做，每次这里面都好像发作
了，/fe:/指在左边的胸部。

- (57) “เมื่อก็ฉันหาไดร์เป่าผมของตัวเองไม่เจอเลยก็จะขอยืมรีวโกะ พอไปเปิดกระเป๋าเธอ” ริเอะ
ลดเสียงเบาลงจนแทบจะเป็นกระซิบ “ฉันเห็นมีดเล่มใหญ่มาก ๆ อยู่ข้างในนั้น มันน่ากลัวมาก
เลยนตสิมิ รีวโกะ เอาของแบบนี้มาทำไมกัน”

/múakí: c^hǎn há: daj pǎwp^hǒm k^hǎ:ŋ tua?e:ŋ mâjçə: lə:j kà? cà? k^hǎ: ju:m
riawkò? p^ho: paj pǎ:t krà?pǎw t^hə: rí?ʔè? lót sǎŋ baw loŋ con t^hǎ:p cà? pen
krà?síp c^hǎn hǎn mǐt lê:m jǎj mâ:k mâ:k jù: k^hâ:ŋaj nán man nâ:klua mâ:k lə:j
nátsum?mí? riawkò? ?aw k^hǎ:ŋ bǎ:pní: ma: t^hammaj kan/

我刚才没找到自己的吹风机，所以打算借 riawkò?的，当我打开她的包的
时候，/rí?ʔè?/压低自己的声音，悄悄地说，我见到了一把大大的刀在
里面，/nátsum?mí?/! 非常可怕啊，/riawkò?/怎么能把这种东西随身携带的。

介词/p^ha:jnaj/的例句:

- (58) มีคราวหนึ่งครูวิจัยดึงผมเข้าไปดูว่าในบาร์ในท์คลับเขาทำอะไรกัน ด้วยความอยากรู้ผมก็ไม่
ขี้ใจ แม้ภายในนั้นจะมีดสักหน้อยแต่ก็พอจำใครที่เราารู้จักได้ และเราทั้งสองได้เห็นครูนวลศรี
อยู่ในนั้น

/mi: k^hra:wnùŋ k^hru: wí?c^haj duŋ p^hǒm k^hâwpaj du: wâ: naj ba:nájk^hlǎp k^hǎw
t^ham ?à?raj kan dūaj k^hwa:mjà:krú: p^hǒm kô: mâj k^hàtcaj mǎ: p^ha:jnaj nán cà?
mú:t sákno:j tà: kô: p^ho: cam k^hraj t^hí: raw rú:càk dâj lǎ? raw t^hǎŋsǎ:ŋ dâj hǎn
k^hru: nuansǐ: jù: naj nán/

有一次，/w í?c^haj/老师拉我到夜总会里去看看里面的人他们做什么。因为
好奇，所以我就随他的意。虽然里面有点儿暗，但是能够认得出我们所
认识的人，而我们俩见到了/nuansǐ:/老师也在那边。

从上述所说，可见，虽然汉语方位“中”和泰语介/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能够与代词构成搭配，可是代词的种类确实不一样，就是说：与汉语方位词“中”构成搭配的代词是只限于人称代词的复数；与泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/构成的代词是只限于指示代词/ní:/和/nán/。总之，这个情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词指示代词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有不同的句法。

5.1.2.7 与介词构成

当构成的词语是介词，这个情况下，只有汉语方位词“里”能够郁结词构成搭配，方位词“里”、“中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在这个情况下都不能用，而是这种介词只限于“往”、“从”、“由”、“向”等四个表示处所的介词，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

- (59) 以后再这样刺激儿童，脚趾就会向里屈曲。
 (60) 如果这些管道太软，在呼吸的时候，特别是往里吸气时，就会吸瘪，使气流不能通过。
 (61) 太阳内部从里向外，由产能核心区、辐射区和对流区三个层次组成。
 (62) 这个思路可以看作是由里往外的思路。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(无例句)

泰语例句：

(无例句)

总之，当构成的词语是介词，在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/存在着差异的作用，就是说，只有方位词“里”在这个情况下能够用到。

5.1.2.8 与副词构成搭配

当构成的词语是数量副词时只能用泰语介词/naj/，

例如：

汉语例句：

(无例句)

泰语例句:介词/naj/的例句:

(63) ในยุคที่มีการเดินทางทางทะเล โรคนีรั้ายแรงถึงขนาดทำให้ลูกเรือเสียชีวิตถึง 2 ใน 3 ของการเดินทางแต่ละเที่ยว

/naj júk t^hi: mi: ka:ndə:nt^ha:ŋ t^ha:ŋ t^há?le: rô:k ní: rá:jræ:ŋ t^hǔŋ k^hà?nà:t t^ham háj
lú:krua sǎc^hi:r wít t^hǔŋ sǎ:ŋ naj sǎ:m k^hǎ:ŋ ka:ndə:nt^ha:ŋ tǎ:lá?t^hǎw/

在大航海时代，这种重病使每一趟旅行的三分之二的船员死掉。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

总之，当构成的词语是数量副词，在这种情况下，方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/存在着差异的作用，就是说，只有介词/naj/能跟数量副词组成搭配。

5.1.2.9 与名词短语构成

在这个情况下，名词短语可以以普通名词、专有名词、动词名词化和集合名为中心语词组合起来的，这时候，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用，但要靠这种条件为依据：汉语方位词“里、中”能够跟由普通名词和集合名词为中心语而组合起来的名词短语构成搭配；汉语方位词“内”只能跟由普通名词作为中心语组合起来的名词短语构成搭配；泰语介词/naj/能够跟由普通名词、动词名词化和集合名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配；介词/k^hâ:ŋnaj/只能跟由普通名词作为中心语组合起来的名词短语构成搭配；介词/p^ha:jnaj/能够跟由普通名词、专有名词和集合名词作为中心语组合起来的名词短语构成搭配，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(64) 这本书里所叙述的，都是我看到、听到和读到的。（“这本书”是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语）

(65) 从这一天开始，在整个少儿旅行团里，夏云最关心、最注意的人就是小范海。（“整个少儿旅行团”是由集合名词作为中心语组成起来的名词短语）

方位词“内”的例句:

- (66) 每个大夫统治着自己领地内的百姓。(“自己领地”是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语)

方位词“中”的例句:

- (67) 我的肚子中还满满地装着昨天的食物，此时又加上新的。(“我的肚子”是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语)

泰语例句:介词/naj/的例句:

- (68) การเพิ่มราคาบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร
/ka:n p^hô:m rak^ha: bù?rì: cà? sòŋ p^hônkrà?t^hóp tò: ka:nc^há:jcà:j naj klùm
p^hû:sù:pbù?rì: naj k^hè:tc^honná?bòt naj dâ:n ?a:hâ:n/
香烟提价会影响到农村吸烟者中食物方面的消费。(/klùm p^hû:sù:pbù?rì:/是由集合名词作为中心语组成起来的名词短语)

- (69) แต่แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน เสียงโทรศัพท์ภาพดังระรัวเรียก
ดร.จรรุวรรณ ในห้องวิจัยของเธอ
/tâ:lâ:w panhá: kô: kè:t panhá: t^hî: mâjmi: k^hraj k^hâ:tk^hít ma: kò:n sǎŋ
t^ho:râ?rsàpp^hâ:p danrá?rua riak dóktô: ca:rú?wan naj hô:ŋwí?caj k^hǎ:ŋ t^ho:/
但是出了意外，她实验室里呼叫/c a : r ú ?wan/博士的电话再三猛烈地响起来。(/hô:ŋwí?caj k^hǎ:ŋ t^ho:/是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语)

- (70) การลดระยะเวลาการให้เครดิตในการซื้อขายสินค้า และการใช้เงินสดซื้อขายสินค้านั้นน่าจะ
ส่งผลในช่วงสั้นเท่านั้น
/ka:n lót rá?jâ?we:la: ka:n hâj k^hre:dít naj ka:n sú:k^hǎ:jsǐnk^há: láe? ka:n c^háj
ŋo:nsòt sú:k^hǎ:jsǐnk^há:mán nâ:cà? sòŋp^hôn naj c^hûaŋ sâ:n sâ:n/
缩短做买卖建立信用时间，另外用现金做买卖可以在很短的时间内反映出来。(/ka:n sú:k^hǎ:jsǐnk^há:/是由动词名词化作为中心语组成起来的名词短语)

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

- (71) ขนมที่อยู่ข้างในกล่องนั้นคืออะไร ?
/k^hâ?nôm t^hî: jù: k^hâ:ŋnaj klò:ŋnán k^hu:/
那盒子里面的甜点是什么? (/klò:ŋnán/是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(72) ขณะนี้พวกเขากำลังกินอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อยภายในภัตตาคารของห้างสรรพสินค้า

/k^hà?nà?ní: p^húakk^hăw kamlaŋ kin ?a:hă:n jà:ŋ ?à?rèt?à?rò:j p^ha:jnaj p^hátta:k^ha:n
k^hă:ŋ hâ:ŋsàppá?sĩnk^há:/

现在他们正在百货大楼的餐厅里吃得津津有味。(/p^hátta:k^ha:n k^hă:ŋ
hâ:ŋsàpp^há?sĩnk^há:/是由普通名词作为中心语组成起来的名词短语)

从上述所说，可总结为：1) 当构成的短语是由普通名词作为中心语组合起来的名词短语的话，方位词“里、内、中”和介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都有相同的句法，可以与该名词短语构成搭配；2) 当构成的短语是由集合名词作为中心语组合起来的名词短语，方位词“里、中”和介词/naj/ /p^ha:jnaj/，都有相同的句法，可以与该名词短语构成搭配；3) 当构成的短语是由专有名词和动词名词化作为中心语而组合起来的名词短语的话，这时候，只能用泰语介词/naj/ 和 /p^ha:jnaj/与由专有名词作为中心语组成起来的名词短语构成，而只能用介词/naj/与由动词名词化作为中心语组成起来的名词短语构成。

5.1.2.10 与动词短语构成

当构成的短语是动词短语，在这样的情况下，只能用方位词“中”，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(73) 电视剧播出后，并没有产生他预想中的收视热潮。

泰语例句：

(无例句)

5.1.2.11 与副词短语构成

这里的副词短语，是由时间副词、表示数量、限定的数量副词、否定副词和疑问副词附加在前面组合起来的副词短语。在这种情况下，只能用泰语介词/naj/ 和 /p^ha:jnaj/，但介词/p^ha:jnaj/不能与由表示限定的数量副词组合起来的副词短语构成搭配，例如：

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:介词/naj/的例句:

(74) เนื้อหาสาระภายในเล่มให้ความรู้กว้างขวางในทุก ๆ สาขา เช่น การแพทย์ ประวัติศาสตร์

อาหาร ประวัติผู้มีความสำเร็จในชีวิต การเกษตร นวนิยาย ชีวิตต่างแดน ฯลฯ

/núahă: sǎ:râ? p^ha:jnaj lê:m hâj k^hwa:mrú: kwâ:ŋk^hwă:ŋ naj t^húk t^húk sǎ:k^hă:
c^hê:n ka:n^hê:t prà?wàtsà:t?a:hă:n prà?wàt p^hû:mi:k^hwa:msămrèt naj c^hi:wít
ka:nkà?sè:t ná?wá?ní?ja:j c^hi:wítta:ŋdæ:n/

书本里的内容包含了广泛的知识, 如: 医学、历史、食物、生活成功者、农业、小说、异乡生活等等。

(/t^húk t^húk sǎ:k^hă:/是由表示限定的数量副词附加在前面组合起来的短语。)

(75) นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลใน 1 ปีแรกต้องการที่จะแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลายวิกฤติให้ได้

/ná?jo:ba:j rê:ŋdùan k^hă:ŋ rátt^hà?ba:n naj nùŋ pi: rǎ:k tó:ŋka:n t^hi: cà? kǎ:k^hăj
panhá: rû: k^hlî:k^hla:j wí?krít hâjdâj/

第一年内, 政府的紧急政策要解决问题或者缓和危机。

(/nùŋ pi: rǎ:k/ “第一年” 是由表示数量的数量副词附加在前面组合起来的短语。)

(76) แองจี้มองตามร่างของพี่เลี้ยงสาวด้วยความรู้สึกแปลกใจ แต่กลับประหลาดใจยิ่งกว่าเมื่อพบว่า

ในอีกไม่กี่วินาทีต่อมา บิดาของเธอก็เดินแกมวิ่งมาจากทิศทางเดียวกันกับที่อุรวสาเพิ่งจะเดินมา

/?æ:ŋcî: mɔ:ŋ ta:m râ:ŋ k^hă:ŋ p^hi:líŋsǎ:w dūaj k^hwa:mrú:sùkplà:kcaj tæ: klàp
prà?là:tcaj jîŋkwà: múa p^hóp wâ: naj ?i:k mâj kî: wí?na:t^hi: tò:ma: bì?da: k^hă:ŋ
t^hò: kô: dɔ:n kæ:m wîŋ ma: cà:k t^hít^ha:ŋ diawkan kàp t^hi: ?ù?rá?wá?sá: p^hô:ŋ cà?
dɔ:n ma:/

/?æ:ŋcî:/惊奇地看着保姆的身体, 过了几秒钟却更惊奇地发现她的爸爸就从/?ù?rá?wá?sá:/刚才走出来的方向连走带跑地出来了。

(/?i:k mâj kî: wí?na:t^hi: tò:ma:/ “过了几秒钟” 是由疑问副词附加在前面组合起来的短语)介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(77) เชื้อไข้หวัดธรรมดาที่อาการมักไม่รุนแรง หายได้เองภายในไม่กี่วัน

/c^hú:a k^hâjwàt t^hammá?da: nán ?a:ka:n mák mâj runræ:ŋ hă:jdâj?e:ŋ p^ha:jnaj mâj
kì: wan/

普通感冒的病毒症状不太严重，在几天之内就能够自己痊愈。

(/mâj kì: wan/ “几天”，是由否定副词附加在前面组合起来的短语)

(78) คนที่มีอาการปวดหู หูอื้อ และเป็นไข้ หรือสงสัยว่าเป็นโรคหูชั้นกลางอักเสบ ควรไปพบแพทย์
ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

/k^hon t^hi: mi: ?a:ka:n pùathŭ: hŭ: ?u: lá? penk^hâj rŭ: sŏŋsăj wâ: pen
rô:khŭ:c^hánkla:ŋ ?àksè:p k^huan paj p^hóp p^hê:t p^ha:jnaj jî:sìpsì: c^hûamo:ŋ/

耳疼、耳鸣和发烧的人，或者是怀疑得了中耳炎的人，应该在 24 个小时之内去看病。

(/jî:sìpsì: c^hûamo:ŋ/ “24 个小时”，是由表示数量的数量副词附加在前面组合起来的短语)

(79) โดยส่วนใหญ่ในการออกใบชันสูตรบาดแผล ในประเด็นความรุนแรงของบาดแผลมักใช้ข้อ 8.8
คือ ให้ความเห็นว่าบาดเจ็บรักษาหายภายในกี่วัน

/do:jsùanjà:j naj ka:n ?v:k bajc^hanná?sù:t bà:tp^hlă: naj prà?den k^hwa:mrænæ:ŋ
k^hŏ:ŋ bà:tp^hlă: mák c^háj k^hô: pà:t cùt pà:t k^hu: hâj k^hwa:mhěnwâ: bà:tcèp
ráksă: hă:j p^ha:jnaj kì: wan/

大多数在伤口严重的条件下，开立伤口检验单，经常以 8.8 题为依据，就是说明受伤的症状在几天内会痊愈。

(/kì: wan/ “几天”是由疑问副词附加在前面组合起来的短语。)

总之，当构成的短语是副词短语，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有不同的用法，就是说只能用介词/naj/ 和 /p^ha:jnaj/。

5.2 认知的对比研究

汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/当与词或短语构成“x+里/内/中”和“naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj+y”的结构，会表达大两种意义：第一个意义是直接意义，第二个意义是引申意义。

5.2.1 直接意义

从第三章和第四章的研究结果，发现，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的直接意义都是相同，就是表示在一定的空间范围之内，而这种空间是具体的，有一定的空间，具有“容器性”的空间特性，里面可以装进或保存着什么东西，关于汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/可以总结如下：

5.2.1.1 表示在三维空间的范围之内

三维空间又可以分成五类：

1) 建筑物，是人类在日常生活上居住或作某些活动的地方，空间里面是空隙，所以装进或保存着什么东西，如：家、酒店、工厂等等。在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(80) 我和姚明一块在他住的酒店里。

方位词“内”的例句：

(81) 目前，酒店内所有餐厅都已暂停营业。

方位词“中”的例句：

(82) 原来就是在酒店中常看到的一个人！

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(83) เดี๋ยวกี้ปวดหลังหรือก หมอนกี้ไม่มี เข้าไปนอนในบ้านไป

/dǐaw kô: pùatlǎŋ rò:k mǎ:n kô: mâ:jmi: k^hâw paj nɔ:n naj bâ:n paj/

小心背痛，枕头也没有，回家里去睡吧。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(84) เราจะไปข้างในโบสถ์เลยไหมคะ ยิ่งสาย คนจะยิ่งมาโบสถ์กันเยอะมาก

/raw cà? paj k^hâ:ŋnaj bò:t lə:j mǎj k^há? jĭŋ sǎ:j k^hon cà? jĭŋ ma: bò:t kan jǎ?
mâ:k/

我们要进佛堂里面去了吗？越晚来佛堂的人越多。

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(85) รถผมอาบน้าก่อนนะ รถได้ไหม ได้ค่ะ ทั้งสองเดินกลับเข้าไปภายในห้องนอนใหญ่ เดินไปหยิบ

ชุดนอนที่เตรียมไว้มาส่งให้ ชายหนุ่มรับไปด้วยความแปลกใจ

/rɔ: pʰǒm ʔà:pná:m kò:n náʔ rɔ: dáj mǎj dáj kʰàʔ tʰáŋsǎ:ŋ dɔ:nklàp kʰáwpaj
 pʰa:jnáj h̄:ŋnɔ:njǎj dɔ:n paj jìp cʰútnɔ:n tʰí: triam wáj ma: sòŋ háj cʰa:jnùm ráp
 paj dūaj kʰwa:mplæ:kcaj/

先等我洗完澡，可以吗？可以啊。两个人回到大卧室里，女的去拿准备好的睡衣裤给他，男生奇怪地接着。

2) 日常生活的用具用品或交通工具，这种东西的空间里面都是空隙，里面可以装进或者保存着什么东西，如：碗、柜子、包等等。在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj//kʰâ:ŋnaj//pʰa:jnáj/都能用，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(86) 她穿着浴袍，头上包着毛巾，脚还插在热水盆里。

方位词“内”的例句：

(87) 服务员轻轻地把硬币投入碗内。

方位词“中”的例句：

(88) 人们从瀑布里面取了很多水，有些人开始在水盆中洗手。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(89) ถ้าบอกให้ผู้หญิงอังกฤษที่เดินอยู่ตามท้องถนนเปิดกระเป๋าเครื่องสำอางให้ดู หนึ่งในสามของคุณ
 เธอต้องมีผลิตภัณฑ์ “NO.7” ติดในกระเป๋าเครื่องสำอางอย่างน้อย 1 ชิ้น

/tʰâ: bò:k háj pʰú:jŋʔaŋkrít tʰí: dɔ:n jù: ta:m tʰó:ŋtʰàʔnǒn pè:t kràʔpǎw kʰrúaŋ
 sǎmʔa:ŋ hájdu: nùŋ naj sǎ:m kʰǎ:ŋ kʰuntʰɔ: tʰi:ŋ mi: pʰàʔlittàʔpʰan nambò:
 se:wé:n tít naj kràʔpǎwkʰrúaŋsǎmʔa:ŋ jà:ŋnó:j nùŋ cʰín/

如果让走在街上的英国女士打开化妆包，三个人中至少有一个的化妆包里有“NO.7”品牌的化妆品。

介词/kʰâ:ŋnaj/的例句：

(90) เสียงเมโลดี้โทรศัพท์ที่คุ้นหูดังแว่วมาจากข้างในกระเป๋าสะพาย

/sǎŋme:lo:dí: tʰo:ráʔsàp tʰí: kʰúnhǔ: daŋwǎ:w ma: cà:k kʰâ:ŋnaj
 kràʔpǎwsàʔpʰa:j/

熟悉的手机铃声从单肩包里传出来。

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

- (91) เวลาหนึ่งทุ่มสิบสองนาทีการประชุมยุติลง รถยนต์คันใหญ่แล่นออกจากโรงงาน ภายในรถยนต์ มีคนขับเป็นชายร่างใหญ่ ชายอีกคนหนึ่งรูปร่างใหญ่เช่นกันเป็นผู้ร่วมเดินทางด้วย
- /we:la: nùŋ t^hum sìpsǎ:ŋ na:t^hi: ka:nprà?^hum jú?tì? loŋ rǒtjɔn k^han jàj láe:n ?ǜ:k cà:k ro:ŋŋa:n p^ha:jnaj rǒtjɔn mi: k^honk^hàp pen c^ha:j rǎ:ŋ jàj c^ha:j ?i:k k^hon nùŋ rù:prá:ŋ jàj c^hè:nkan pen p^hù: rùam dǎ:nt^ha:ŋ dūaj/
- 晚上七点十二分，会议结束了，一辆大车从工厂里行驶出来，车里有一个身材高大的司机，还有一个身材高大的男生，他们是同路人。

3) 自然资源，在这样的情况下，至于汉语，能用“里”和“中”。至于泰语，介词/naj/, /k^hâ:ŋnaj/ 和/p^ha:jnaj/ 都可以用，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

- (92) 这是一种奇特的鱼类，一生中半辈子生活在海洋里，半辈子生活在江河中。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

- (93) 以前人们曾发现一些昆虫会在树木中钻孔，食用这些孔洞里长出来的真菌。

泰语例句:介词/naj/ 的例句:

- (94) นำเสียดาย ในเมืองไทยไม่พบฟองน้ำชนิดนี้ เพราะเป็นฟองน้ำที่อยู่ในท้องทะเลลึกนับพันเมตร
- /nâ: sǎda:j naj muan^ht^haj mâj p^hóp fɔ:ŋná:m c^há?nít ní: p^hrǒ? pen fɔ:ŋná:m t^hi: jǔ: naj t^hǒ:ŋ t^há?le: lúk náp pan mé:t/
- 很可惜，因为这种海绵长在几千米的海底，所以泰国没有。

介词/k^hâ:ŋnaj/ 的例句:

- (95) เราจะพูดไม่ได้เลยถ้ามันไม่ใช่ผลลัพธ์จากการเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รุ้รส และสัมผัส ถ้าเราพูดว่า ข้างในก้อนหินนี้มีซากสัตว์อายุล้านปี อันนี้ไม่ใช่ข้อความจากการสังเกต การสังเกตจะถูกต้องแม่นยำขึ้นทุกทีถ้า ได้รับรู้ตัวอย่าง
- /raw cà? p^hù:t mâj dâj lo:j t^hâ: man mâj c^hâj p^hǒnláp cà:k ka:nhěn dâjjin dâjklín rú:rót lée? sǎmp^hàt t^hâ: raw p^hù:t wâ: k^hâ:ŋnaj kǜ:nhǐn ní: mi: sâ:ksàt ?a:jú? lá:n

pi: ?anní: mâj c^hâj k^hô:k^hwa:m cà:k ka:nsǎŋkè:t ka:nsǎŋkè:t cà? t^hù:ktô:ŋ
 mæ:njam k^hûn t^húkt^hi: t^hâ: dáj ráprú: tuajà:ŋ/

如果不是从所看、所听、所闻和所接触而来的结果，我们不能说这些石头里有上百万年的动物的尸体，这不是从观察而来的。如果了解实例观察就会越来越正确。

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(96) เมื่อถึงเวลาก็ออกช่อดอก ชูช่อขึ้นเบื้องสูง เวลาดอกบานเขาบอกว่ามีลักษณะเหมือนลำโพง
 กระจายเสียง สีภายในดอกเป็นสีขาว สีภายนอกดอกเป็นสีคล้ำหรือแดงเลือดหมู
 /muuâ t^hũŋ we:la: kô: ?ò:k c^hô:dò:k c^hu:c^hô: k^hûn búanŋsũ:ŋ we:la: dò:k ba:n
 k^hǎw bò:k wâ: mi: láksà?nà? múan lamp^ho:ŋkrà?ca:jsǎŋ sǐ p^ha:jnaj dò:k pen
 sǐ:k^hǎ:w sǐ: p^ha:jnô:k pen sǐ:k^hlám rǔ: dæ:ŋ lúatmǔ:/

每到了时间就开花，花朵往上生长，听说开花的时候长得像传声筒一样，花朵里是白色的，花朵外是暗色的或者是深红色的。

4) 身体或身体器官，在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用，而表示在身体或身体器官的三维空间里面，例如：

汉语例句:

方位词“里”的例句:

(97) 人的身体里真的有毒吗？

方位词“内”的例句:

(98) 少女肚子内的饿虫发出了巨大的响声。

方位词“中”的例句:

(99) 他说了这几个字，肺中吸不进气，弯腰剧烈咳嗽。

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(100) หลังแพทย์ตรวจอัลตราซาวด์ก็แจ้งว่าทารกในครรภ์เสียชีวิตแล้ว

/lǎŋ p^hê:t truat ?antrâ:sa:w kô: cæ:ŋwâ: t^ha:rók naj k^han sǐa c^hi:wít lá:w/

医生进行超声波检查之后，就宣布腹中的胎儿已经去世了。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(101) หากไม่ยอมสูญเสียมิตรภาพที่ดีนี้ไปไม่มีวันกลับ ฉะนั้นน้ำตาจึงอยู่ได้เพียงแคข้างในดวงตา
 ต้องสะกดกลิ่นมันไว้ไม่ให้ไหลออกมา ทำได้แค่เพียงร้องไห้ในใจเท่านั้น

/hà:k mâj jà:k sǔ:nsǐa míttrà?p^hâ:p t^hî: di: ní: paj mâjmi: wan klàp c^hà?nán
 ná:mta: cuŋ jù: dâj p^hiaŋ k^hâ: k^hâ:ŋnaj duanta: tî:ŋ sà?kòtklân man wáj mâjhâj
 lăj ?ò:kma: t^ham dâj k^hâ: p^hiaŋ ró:ŋhâj naj caj t^hâwnán/

如果不想失去再也不能转回的美好友谊，眼泪只能在眼睛里，要控制眼泪不让他流出来，只能在心里哭。

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(102) การใช้นี้บ่อยๆ หรือทุกวัน อาจทำให้เกิดการสะสมของยาภายในร่างกาย

/ka:nc^hájja:ní bò:j bò:j rǔ: t^húkwan ?à:t t^ham hâj kè:t ka:nsà?sǒm k^hǎ:ŋ ja:
 p^ha:jnaj râ:ŋkaj/

经常或每天使用这种药物，可能会造成药物在体内积累。

5) 食物或食物的配料，在这种情况下，只能用泰语

介词/naj/，例如：

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(103) ...น้ำตาลจากอ้อยและหัวบีตตามด้วยน้ำตาลกลูโคสที่อยู่ในน้ำผึ้ง ในผัก และผลไม้

/...ná:mta:n cà:k ?ò:j láe? hǔabì:t ta:mdûaj ná:mta:nklu:k^hó:t t^hî: jù: naj
 ná:mp^húŋ naj p^hàk láe? p^hǎnlá?máj/

从甘蔗和甜菜根里而来的糖，接着是蜂蜜里、蔬菜里、和水果里的葡萄糖。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

从上述的例句，可见，只有泰语介词/naj/一个词能够与食物或食物配料组成搭配，不能用汉语方位词“里、内、中”组成搭配，但事实上能够使用方位词“里”来表达这种意义，从例(103)可见，能用方位词“里”与表示食物的名词组成搭配，所以可以总结为，当组成搭配的词或短语是表示食物或食物配料，在这样的情况下，只能用泰语介词/naj/和方位词“里”来表达意义。

5.2.1.2 表示在准三维空间的范围之内

准三维空间，是具有宽、有长，没有高的空间，但人类大脑中的认知系统把这种空间看成“体”，就是说具有宽、有长、有高的空间，也有容器性，空间里面可以装进或者保存着什么东西。从研究的结果发现，表达这种空间的词语有五个：门、窗户、窗帘、篱笆、墙。在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”³¹都可以用，对于泰语，只能用介词/p^ha:ɲaj/³²，而表示在准三维空间的范围之内，例如：

汉语例句：方位词“里”的例句：

(104) 车开了，车窗里伸出一双双小手齐呼“胡妈妈再见”！

方位词“内”的例句：

(105) 窗外汽车喇叭声不断，窗内就是我生活最重要的空间，白天读书、会友、搓麻将；……

方位词“中”的例句：

(106) 从彩车的窗帘中伸出一支精致洁白的小手，往马路边扔出大把的钱币

泰语例句：介词/naj/的例句：

(无例句)

介词/k^hâ:ɲaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:ɲaj/的例句：

(107) ภายในกำแพงเมืองเป็นพระราชวังทั้งหมด ภายนอกมีผู้คนอยู่อาศัยถึงหมื่นกว่าครัวเรือน
/p^ha:ɲaj kəmp^hæ:ɲmuəŋ pen p^hrâ:ɲrâ:tc^há?waŋ t^háŋmòt p^ha:ɲɔ:k mi: p^hû:k^hon
jù:ʔa:sǎj t^hũŋ mù:n klwà: k^hruaruan/

城墙内都是王宫建筑，外面有一万多户的人居住。

从上述的例句，可见，只有汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/p^ha:ɲaj/能够与准三维空间组成搭配，但是第(105)³³(106)³⁴句的泰语

³¹ 从收集的例句发现汉语方位词“里”和“中”只能跟“门、窗、窗帘”三个词组成搭配，方位词“内”只能跟“门、窗”两个词组成搭配。

³² 从收集的例句发现泰语介词/p^ha:ɲaj/只能跟“篱笆、窗、墙”三个词组成搭配。

³³ 泰语翻译：“นอกหน้าต่างมีเสียงตรรถดังอย่างไม่ขาดสาย ส่วนใน/ภายในหน้าต่างเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่สุดในการใช้ชีวิตของฉัน ตอนกลางวันอ่านหนังสือ เล่นกับเพื่อน เล่นไพ่จนกระทั่งจอก...”

³⁴ 泰语翻译：“มีมือเล็ก ๆ ที่ขาวสะอาดและนุ่มนวลข้างหนึ่งยื่นออกมาจากข้างในม่านของรถขบวนแห่ แล้วขว้างเงินก้อนใหญ่ ออกมาที่ริมถนน”

翻译，用介词/k^hâ:ŋnaj/与/mâ:n/“窗帘”和/nâ:tà:ŋ/“窗户”的准三维空间构成搭配，尽管从收集的例句中没发现介词/naj//k^hâ:ŋnaj/与准三维空间构成，那可能是因为语料库的数据有限制，但是从上述所说，可以总结为：当构成的词语是表示准三维空间，在这样的情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj//k^hâ:ŋnaj/和/p^ha:jnaj/都可以用。

5.2.1.3 表示在二维空间的范围之内

二维空间又可以分成五类：

1) 行政区划，具有一定的空间范围，可能是普通的行政区划。如：市、县、省等等，或者是专名的行政区划，如：曼谷、名古屋城等等。在这样的情况下，汉语方位词“里、内、中”都可以用，但与方位词“里、内、中”组成搭配的行政区划只限于普通的行政区划；对于泰语，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/，而介词/naj/和/p^ha:jnaj/都能与普通的行政区划和专名的行政区划构成搭配，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(108) 我在省里获的那个二等奖，到了北京这儿，就显得含金量太低了。

方位词“内”的例句：

(109) 市内高楼林立。

方位词“中”的例句：

(110) 有些人不可能适应，或者机会太(少)，就要到都市中去。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(111) เด็กในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะลูกของคนชั้นกลางซึ่งมักจะมีลูกคนเดียวหรือสองคน จะมีปัญหาบางอย่างที่คล้ายๆกัน

/dèk naj krun^thê:p do:jc^hà?p^hrǒ? lû:k k^hǎ:ŋ k^honc^hánkla:ŋ sũŋ mák cà? mi:

lû:kk^hondiaw rû: sǎ:ŋ k^hon cà? mi: panhǎ: ba:ŋjà:ŋ t^hi: k^hláj k^hláj kan/

曼谷的孩子尤其是中等阶级的孩子中，常常会有一个或两个可能会有相似的问题。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(112) ซื้อสินค้าที่ผลิตภายในชุมชน ภายในท้องถิ่น ภายในประเทศก่อนสินค้าต่างประเทศ ฯลฯ

/sú: sǐnk^há: t^hí: p^hà?lìt p^ha:jnáj c^humc^hon p^ha:jnáj t^hó:ŋt^hìn p^ha:jnáj prà?t^hê:t
kò:n sǐnk^há: tà:ŋprà?t^hê:t/

先买社区、地区和国内生产的商品，然后再买国外的。

总之，当构成的词语是表示行政区划的二维空间，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnáj/都能使用而表达在行政区划的二维空间的范围之内的意义，但是汉语方位词“里、内、中”比泰语介词/naj/和/p^ha:jnáj/更有限制地使用，就是不能与专名的行政区划构成搭配。

2) 一般的平面，具有一定的空间范围，如：足球场、院子、市场等等。在这样的情况下，汉语方位词“里、内、中”都可以用，而泰语只能用介词/naj/和 p^ha:jnáj/，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(113) 她才十四岁，跟着她父亲到山林里去采药。

方位词“内”的例句：

(114) 楼房前面的院子内停放着 10 多辆蓝色吉普车。

方位词“中”的例句：

(115) 我几乎总是场上最高的球员，看个头小得多的球员跳入场中觉得很奇怪。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(116) ยายเข้าไปในสวนแล้วก็ไปเมียง ๆ มอง ๆ อยู่แถวใต้ต้นมังคุดใหญ่

/ja:j k^hâw paj naj sǔan láe:wkô: paj miangmiangmô:ŋmô:ŋ jù: t^hǎ:w tâj
tônman^hútjâj/

外婆往园里走去，然后在山竹树下偷看。

介词/k^ha:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnáj/的例句：

(117) ช่วงเย็นวันที่ 22 ธ.ค. ได้รับแจ้งเหตุ มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตภายในสวนยาง

/c^hûanjen want^hí: jí:sìpsǎ:ŋ t^hanwa:k^hom dâjrápcâ:ŋ hêt mi: p^hû:t^hù:kjiŋ dâjráp
bà:tcèp láe? síac^hi:wít p^ha:jnáj sǔanja:ŋ/

十二月二十二号晚上接到报案，橡胶种植园里有人中弹受伤而亡。

3) 无界限的空间，这种空间大部分是宇宙中或空气层中的一部分，如：/tʰɔːŋfáː/天空、/?à?wá?kà:t/太空、/càkkà?wá:n/宇宙等等。在这个情况下，汉语，只能用方位词“里”和“中”；泰语，只能用介词/naj/，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(118) 我们的宇宙里至少有 100 万个类星体。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(119) 恒星是宇宙中最基本的成员。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(120) หน่วยที่เรียกกันว่าเดือน แต่เดือนก็ไม่ได้มีอะไรเกี่ยวข้องกับวงจรของดวงเดือนในท้องฟ้า
/nùaj tʰi: ríak kan wá: duan tà: duan kô: mâjdáj mi: ?à?raj kìaawkàp wongcɔ:n
kʰɔːŋ duanduan naj tʰɔːŋfáː/

“月”被作为单位，可“月”也没有跟天空中的月亮的周期循环有任何的关联。

介词/kʰá:naj/的例句：

(无例句)

介词/pʰa:naj/的例句：

(无例句)

4) 映像的空间，这种空间是由光线的效果产生而来的影子，而是出现在映像空间的表面，从研究的结果发现，具有这种空间的性质只有“镜子”和“水”两个词，在这种情况下，只能用汉语方位词“里”和“中”与这种空间构成搭配而表示在映像的二维空间范围之内，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(121) 狗衔肉过桥，看见水里的影子，以为是另一只狗也衔着肉；……³⁵

方位词“内”的例句：

(无例句)

³⁵ 泰语翻译：“สุนัขคาบเนื้อข้ามสะพาน เห็นเงาในน้ำ จึงคิดว่าเป็นสุนัขอีกตัวที่กำลังคาบเนื้ออยู่เหมือนกัน...”

方位词“中”的例句:

(122) 在想象中, 你在镜子中看到的不是自己。³⁶

泰语例句:

(无例句)

至于泰语, 从收集的例句中没发现泰语介词 /naj/k^hâ:naj/ /p^ha:jnaj/ 与映像的二维空间构成搭配, 但如果从第 (121) 和 (122) 题的泰语翻译来看, 就发现介词/naj/也能够与映像的二维空间构成搭配, 而表示在映像的二维空间的范围之内。因此, 可以总结为: 在表示映像的二维空间的范围之内的情况下, 方位词“里、中”和泰语介词/naj/都能通用。

5) 用于记载的物品, 如: /krà?dà:t/纸, /krà?da:n/板, /sǎnja/合同等等。但这个语境中, 句子里要有表示记载的动词出现, 如: /còt/“记”、/k^hian/“写”等等, 才能表示在用于记载的物品的二维空间里面³⁷。在这种情况下, 只能用介词/naj/构成搭配, 而表示在用于记载的物品的空间范围之内³⁸, 例如:

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(123) จากนั้น ถ้ามประเด็นคำถามแต่ละคำถามโดยขอให้นักศึกษาแต่ละคนจดคำตอบที่แต่ละคน
คิดได้ลงในกระดาษ

/cà:knán t^hǎ:m prà?den k^hamt^hǎ:m tà:lá? k^hamt^hǎ:m doj k^hǎ: hâj náksùksá:
tà:lá?k^hon còt k^hamt^hǎ:p t^hi: tà:lá?k^hon k^hít^hdáj loj naj krà?dà:t /

然后, 问各个问题的重点, 让每个大学生把自己所想出来的答案记在纸上。

介词/k^hâ:naj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

³⁶泰语翻译: “ในจินตนาการ สิ่งที่คุณเห็นในกระจกไม่ใช่ตนเอง”

³⁷如果句子里没出现表示记载的动词, 就会表示在信息所在的范围, 或信息的来源。

³⁸这种意义, 汉语里用方位词“上”来表达, 构成“动+在+用于记载的东西+上”或“在+用于记载的东西+上+动”, 如例 (133) “写在白板上”。

5.2.1.4 表示在一维空间的范围之内

一维空间指的是只有长，没有宽和高，以“线”维空间的特性，这种空间大部分是空间的长度或距离，在这种情况下，汉语，只能用方位词“内”来表达在一维空间的范围之内的意义；对于泰语，只能用介词 /naj/ 和 /p^ha:jnaj/, 例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(无例句)

方位词“内”的例句：

(124) 此外两三里内没有人烟。

方位词“中”的例句：

(无例句)

泰语例句：

介词/naj/的例：

(125) เมื่อจู่ ๆ แสงสีขาวก็สว่างวาบขึ้น สว่างจนกระทั่งเห็นทางเดินในระยะสามก้าวได้อย่าง
สบาย ๆ

/múa cù:cù: sǎ:ŋsǐ:k^hǎ:w sà?wà:ŋ wâ:p k^húm sà?wà:ŋ conkrà?t^hŋ hǎn
t^ha:ŋdø:n naj rá?jǎ? sǎ:mkâ:w dâj jà:ŋ sà?ba:j sà?ba:j/

突然，白光就发亮了，亮得能够看得见道路上的三步。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(126) ภายในระยะ ๕๐ โยชน์นี้ ไม่มีบ้านหรือนิคมเลย³⁹

/p^ha:jnaj rá?jǎ? hâ:sìp jô:t ní: mâjmi: bâ:n rǔ: ní?k^hom ləj/

在 800 公里的路程内，连房子和工业村都没有。

5.2.1.5 表示在零维空间的范围之内

零维空间指的是没有宽、长和高的空间，以“点”为空间的特性，这种空间大部分是空间的位置，在这种情况下，只能用介词/naj/来构成搭配⁴⁰，例如：

³⁹ 收集的例句中只发现一个例句

⁴⁰ 汉语里用“在+名词/名词短语+的位置”或“在+处所”结构，来表达在零维空间的范围之内

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(127) ผู้จัดการฝ่ายบุคคลคือคนที่ผมนัดหมายไว้ เขากำลังยืนคุยกับใครคนหนึ่งอยู่ ผมยืนรอไม่ห่าง
ในตำแหน่งที่เขาจะสังเกตเห็นได้ง่าย

/p^hû:càtka:n fà:j bùkk^hon k^hu: k^hon t^hî: p^hǒm nátmă:j wáj k^hǎw kamlaŋ ju:n
k^huj kàp k^hraj k^hon nùŋ jù: p^hǒm ju:n rɔ: mǎj hà:ŋ naj tamnà:ŋ t^hî: k^hǎw cà?
sǎnkè:thěn dǎjŋâ:j/

我约的人是人力资源经理，他正跟一个人谈话，我在他能够很容易看到的
位置站着等他。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

5.2.2 引申意义

汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的引申意义，可以总结如下：

5.2.2.1 表示在社会的范围之内

社会的范围又可以分成三种，如下：

1) 社会的种类、层次，也包括由于社会人类中的共同条件、规则、法律或文化等等，这个情况下，汉语方位词“里、内、中”都能用，但方位词“内”只能与由“社会”或“系统”组合起来成名词短语；对于泰语，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/，例如：

汉语例句:

方位词“里”的例句:

(128) 这在我国的法律里是第一次出现。

方位词“内”的例句:

(129) 在当前的信息社会内，谁不重视信息，谁就不是好的职业人员。

方位词“中”的例句:

(130) 资本主义社会中的教育仍然具有鲜明的阶级性。

泰语例句:介词/naj/的例句:

(131) การดำเนินกิจการของนิติบุคคลให้เป็นที่ไปตามเสียงข้างมากของผู้แทนของนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่นในกฎหมาย ข้อบังคับ

/ka:n damnə:n kítçà?ka:n k^hǎ:ŋ ní?tì?bùkk^hon hâj penpaj ta:m sǎŋ k^hâ:ŋ mâ:k k^hǎ:ŋ p^hû:tæ:n k^hǎ:ŋ ní?tì?bùkk^hon nán wé:ntà: cà? dâj mi: k^hǎ: kammòt wáj pen prà?ka:n ?ù:n naj kòtmǎ:j k^hǎ:bank^háp/

法人的经营要代表法人的多数代表，除非法律和条款里有别的规定。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(132) อีกประการหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นมิได้เกิดขึ้นภายนอกสังคมของเรา หากแต่อยู่ภายในสังคมทุกหนแห่ง มนุษย์จึงไม่มีทางหลีกเลี่ยงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

/i:k prà?ka:nnùŋ ka:nplianplæ:ŋ daŋklà:w nán mí? dâj kè:tk^hûn p^ha:jnâ:k sǎŋk^hom k^hǎ:ŋraw hà:k tà: jù: p^ha:jnaj sǎŋk^hom t^húkhõnhæ:ŋ má?nút cuŋ mǎjmi: t^ha:ŋ lì:kp^hón k^hwa:mplianplæ:ŋ daŋklà:w/

另一点，该变化不是从我们社会之外产生的，所以在各个地方的社会里，人类不会避免该变化。

总之，在表示社会的范围之内的情情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/有相同的意义，但方位词“内”比这个词更有限制地使用，就是只能与由“社会”和“系统”为中心语的短语组成搭配。

2) 仪式或聚会，对于汉语只能用“里”和“中”来表达在仪式或聚会的范围之内意义；对于泰语，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/。此外，还发现，方位词“里”和介词/p^ha:jnaj/比其两个词有限制的使用，就是方位词“里”只能与娱乐聚会、祭祖和运动会构成搭配，而泰语介词/p^ha:jnaj/大部分与这些仪式、聚会或活动的统称的/ŋa:n/构成搭配，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(133) 业余拳击将保留在奥运会里。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(134) 现代舞表演在晚会中出现次数最多, ……

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(135) ผู้อำนวยความสะดวกพื้นยุโรปและแอฟริกา พร้อมทั้งกัปตันและลูกเรือ และผู้โดยสารใน
 ที่เที่ยวบินนั้นร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีเปิดการเปิดเส้นทางบินในทวีปแอฟริกา
 /p^hû: ?amnuajka:n fâ:j p^hâ:kp^hú:njùrò:p láe? ?á:pfá?rí?ka: p^hrò:mt^hâŋ
 p^hû:do:jsǎ:n naj t^híawbinnán rûam pen sàkk^hí:p^há?ja:n naj p^hí?t^hi: pè:t sè:nt^ha:n
 bin naj t^há?wí:p ?á:pfá?rí?ka:/
 欧洲与非洲大陆的部长、航班上的机长、乘务员以及乘客共同在非洲航
 线开通的仪式中见证了。

介词/k^hâ:naj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(136) นอกจากนี้ทางกรุงเทพมหานครยังเตรียมกล่องใส่ยาขนาด ๗ ช่อง จำนวน ๒๐๐๐๐ ชิ้น
 ไว้แจกเป็นที่ระลึกแก่ผู้ร่วมกิจกรรมภายในงานด้วย
 /nô:kca:kni: t^ha:n kruŋt^hê:pmá?há:ná?k^ho:n jaŋ triam klò:n sàj ja: k^hà?nà:t cèt
 c^hî:n camnuan sǎ:n p^han c^hín wájcà:k pen k^hî:n t^hírá?lú:k kà: p^hû:rûam
 kítca?kam p^ha:jnaj ŋa:n dûaj/
 此外, 曼谷方面还准备了 2000 个七格药盒作为纪念品送给聚会里
 参加活动的人。

总之, 在表示仪式或聚会的社会范围之内的情况下, 方位词“里”、“中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/有相同的意义, 但方位词“里”和介词/p^ha:jnaj/比其两个词有限制的使用。

3) 社会上的人的地位, 在这种情况下, 只能用泰语介词/naj/来表达在社会上的人类地位的范围之内⁴¹, 例如:

汉语例句:

(无例句)

⁴¹ 在这种情况下, 汉语用动词短语“担任+地位”来表达这种意义。

泰语例句:介词/naj/的例句:

(137) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคคงจะต้องมีบทบาทและทำงานหนักขึ้นในฐานะผู้ตรวจสอบ

ให้แก่ประชาชนผู้บริโภค

/kʰáʔnáʔkammáʔka:nkʰúm kʰrɔ:ŋpʰû:bɔ:ríʔpʰô:k kʰoŋ càʔ tɔ:ŋ mi: bòt bət láʔ
tʰamŋa:n nàk kʰûn naj tʰǎ:náʔ pʰû:trùatsò:p hâj kà: pràʔcʰa:cʰon
pʰû:bɔ:ríʔpʰô:k/

担任消费者检察员的消保委，可能会发挥更多的作用和做更多的工作。

介词/kʰá:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/pʰa:jnaj/的例句:

(无例句)

5.2.2.2 表示在时间的范围之内

时间范围又可以分成两类，如下：

1) 时间段，表示时间段可能是由时间词、时间副词或者是表示时间的短语构成。在这种情况下，方位词“里、内、中”都能用，但方位词“内”含有强调在某个时间段的意义，当我们想强调在某个时间段之内，或者强调某个事情发生在某个时间段之内的时候，只能用方位词“内”来表达，而这种含义在命令句很显明，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(138) 今年里至少要拿下 3000 万元利润。

方位词“内”的例句:

(139) 这时正是一天中最冷最黑暗的时候。

方位词“中”的例句:

(140) 每次要在两个小时内把三天的课程补完。

至于泰语，只能用介词/naj/和/pʰa:jnaj/来表达在时间段的范围之内的意义，但介词/pʰa:jnaj/含有强调在所规定的时间段的范围之内，而不能超过所规定的时间的含义，因此，介词/pʰa:jnaj/大多数出现在条件句、命令句、或者是由表示可能性的副词构成的句子中，例如：

泰语例句:介词/naj/的例句:

(141) คุณปู่ตอบแถมหัวเราะ นี่แหละบทกวีของกวีเอกชาวอิตาลี ในศตวรรษที่ ๒๐ นี่แหละ
ชื่อจูลเซปเป อุงกาเตติ

/k^hunpù: tò:p kǎ:m hǔarǔ? nî:lǎè? bòtkà?wi: k^hǎ:ŋ kà?wi:ʔè:k c^ha:wʔi?ta:lî: naj
sàttà?wátt^hî: jî:sìp nî:lǎè? c^hû: cu:sé:ppê: ʔuŋka:tetiʔ/

爷爷连说带笑：“这是 20 世纪中意大利很著名的诗人的诗歌呢，他叫
cu:séppê: ʔuŋka:tetiʔ。”

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(142) ห้างร้านหนึ่งส่งสินค้าไปยังบ้านของนาย ก. โดยแจ้งไว้ด้วยว่า ถ้า นาย ก. ไม่ส่งสินค้าคืนให้
ร้าน ภายใน 7 วัน ถือว่านาย ก. ตกลงซื้อสินค้านั้น

/hâ:ŋrá:n nùŋ sòŋ sǐnk^há: paj jaŋ bâ:n k^hǎ:ŋ naj kɔ: do:j cǎ:ŋ wáj dûaj wâ: t^hâ:
naj kɔ: mâj sòŋ sǐnk^há: k^hu:n hâj rá:n p^ha:jnaj cèt wan t^hû: wâ: naj kɔ: tòklon
sú: sǐnk^há: nán/

一家商店要把商品送到/kɔ:/先生的家里，但通知如果 kɔ:/先生在七天内不
把物品送还到商店，算是/kɔ:/先生确定够买该商品。

从上述所说，可总结为：当在表示时间段的范围
之内的意义下，这时，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/都
可以用，但方位词“内”和泰语介词/p^ha:jnaj/含有强调在时间段的范围之内的
含义，所以经常出现在条件句或命令句。

2) 含事件的时间段，在这种情况下，对于汉语，只能用
方位词“中”和“里”；对于泰语，只能用介词/naj/，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(143) 节日里，孩子们打扮得漂漂亮亮的。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(144) 鞋子很难找，也许赛季中会好找一些，但也难说。

泰语例句:介词/naj/的例句:

(145) ในปีทีสี่นามิเกิด เขาหลักเพ็งจะบุมได้แคปีเดียว

/naj pi: t^hi: sù:ná:mí? kà:t k^hǎwłàk pâ:ŋ cà? bu:m dâj k^hâ: pi: diaw/

海啸发生的那一年里, làk 山刚流行了一年。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

总之, 当表示在含有事件的时间段的范围之内, 汉语方位词“里”、“中”和泰语介词/naj/有相同的意义。

5.2.2.3 表示身体器官的喻义范围之内

在这种意义的条件下, 构成的词语都是能引伸到喻义的身体器官, 这时候, 除了方位词“内”, 其他词语都能使用。但是能引伸到喻义的身体器官的数量有限制, 而且能够与汉语方位词“里、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/构成搭配的身体器官各个都有条件, 有的能够跟这五个词构成搭配, 有的只能跟这五个词中的几个词, 如下面的表:

表 5.1 汉语方位词“里”、“中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/与能引伸到喻义的身体器官构成搭配

方位词/介词	身体/身体器官												
	mur: 手	caj 心	k ^h ǎ:n 手臂	ta:		ʔòk 胸	tua		c ^h ô:ŋ t ^h ô:ŋ 腹腔	hǔa 头	sà? mô:ŋ 大脑	pà:k 口	krà? dù:k 骨头
				duaŋ ta: 眼睛	ta: 眼		tua 身体	kaj 身体					
里	+	+	-	-	+	+	-	-	+	-	+	+	+
中	+	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-
naj	+	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-
k ^h â:ŋ naj	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
p ^h a:j naj	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-

(注释: 一、“+”符号表示方位词“里、中”或介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/能够与该词语组成搭配; 二、“-”符号表示方位词里、中”或介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/不能够与该词语组成搭配)

汉语例句:方位词“里”的例句:

(146) 我总是自信满满地认为, 什么事情到为了我手里能解决。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(147) 当你的心里装了有多少人的时候, 你的心里就有多大, ……

泰语例句:介词/naj/的例句:

(148) ชายนั้นหัวเราะในใจ เรื่องแบบนี้ต่อให้อยู่ในนิทาน เธอยังไม่เชื่อเลย

/sa:j hǔarǎʔ naj caj rūaŋbǎ:p ní: tò: hǎj jù: naj níʔtʰa:n tʰə: jaŋ mǎj cʰúa ləj/
saj 心里笑着, 即使这件事情放在故事里, 她都不会相信。

介词/kʰâ:naj/的例句:

(149) หากอำนาจของอารมณ์เบาหน่อย ก็แสดงออกมานิดหน่อยหรืออาจจะไม่แสดงเลย

แต่ปุด ๆ อยู่ข้างในใจ คนอื่น ๆ สังเกตไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้

/hǎ:k ʔamná:t kʰǎ:n ʔa:rom baw nòj kô: càʔ sàʔdæ:ŋ ʔò:k ma: nítnòj rǔ:
ʔà:tcàʔ mǎj sàʔdæ:ŋ ləj tà: pùt pùt jù: kʰâ:naj caj kʰonʔù:n ʔù:n sǎŋkèt
mǎj hǎn tà: raw rú:sùk dáj/

如果情绪的力量少一点, 就表达出来一点点或者不表达, 但在心里的恼火, 其他人都会注意到, 但自己会感觉到。

介词/pʰa:jnaj/的例句:

(150) หญิงสาวก็มองเมินไปอีกข้างเพื่อหลบสายตา ทั้งโกรธ ทั้งเสียหน้า ทั้งเงินอาย หลากหลาย
ความรู้สึกวิ่งพล่านกันอยู่ภายในอก

/jǐŋsǎ:w kô: mo:ŋmò:n paj ʔi:k kʰâ:n pʰúa lòp sǎ:jta: tʰáŋ kò:t tʰáŋ sǎnâ: tʰáŋ
kʰǎ:nʔa:j là:klǎj kʰwa:mrú:sùk wǐŋpʰlâ:n kan jù: pʰa:jnaj ʔòk/

生气、丢脸又尴尬的多种情绪在心里, 为了避开眼光, 姑娘不理不睬就往另一个方向气急败坏地跑在胸里。

总之, 在表示身体器官的喻义范围之内的情况下, 都能用方位词“里、中”和泰语介词/naj/kʰâ:naj/ /pʰa:jnaj/来表达, 但与引伸到喻义的身体器官组成搭配, 其各个都有相同而不同的地方, 如上面的表中。

5.2.2.4 表示在复数概念的范围之内

这种意义又可以分为两类：

1) 复数，是没有由于共同的目标活性质集合而来的复数，这种复数是有两个语言格式构成：第一格式是由数量名词短语构成，如：这些照片，几本书等等；第二格式是由人称代词的复数概念构成，如：我们、你们等等。在这种情况下，汉语，只能用方位词“里”和“中”；泰语，只能用介词/naj/。在这种情况下，方位词“里”和介词/naj/只能与数量名词短语组成搭配，但方位词“中”都能与数量名词短语和人称代词的复数概念组成搭配，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(151) 我给你的这些照片里的人，有好些你应该认识的，可你好像并没有认出来？

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(152) 在我读过的几十本书中，没有发现过错字、别字、漏字、缺页

(153) 他们中有些人我可以经常看到。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(154) อาหารแช่แข็งเริ่มเป็นที่ต้องการตั้งแต่ชาวญี่ปุ่นมีตู้เย็นในแต่ละครัวเรือน

/ʔa:hǎ:n c^hǎ:k^hǎŋ r̄:m pen t^hi: t̄i:ŋka:n t̄aŋt̄à: c^ha:wj̄:p̄n mi: t̄u:jen naj t̄à:láʔ
k^hruaruan/

自从每个日本人的家里有了冰箱，冷冻食品就开始流行了。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句：

(无例句)

2) 由于共同的目标、性质集合成群集，如：旅游团、吸烟人群等等，或者是普通名词，但在某些语境中会把该名词变成复数概念，如：草药、青年农村等等。在这种情况下，汉语，只能用方位词“里”和“中”；泰语，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/，但介词/p^ha:jnaj/只能与由集合名词组合起来的名词短语构成，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(155) 从这一天开始, 在整个少儿旅行团里, 夏云最关心、最注意的人就是小范海。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(156) 在这些接受治疗的吸毒者中, 死亡率和犯罪率也大大降低。

泰语例句:介词/naj/的例句:

(157) การเพิ่มราคาบุหรี่จะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในเขตชนบทในด้านอาหาร

/ka:n p^hǎ:m ra:k^ha: bù:rì: cà? sòŋ p^hǒnkrà?t^hóp tò: ka:nc^há:jcà:j naj klùm
p^hû:sù:pbù:rì: naj k^hè:tc^honná?bòt naj dá:n ?a:hǎ:n/

香烟提价会影响到农村吸烟者中食物方面的消费。

介词/k^há:naj/的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/的例句:

(158) ชายหญิงต้องมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่เพียงแต่ในครอบครัวหรือภายในแค่ตระกูล

เดียวกันเท่านั้น แต่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในระดับชุมชนและสังคมใหญ่

/c^ha:j jǐŋ tǐ:ŋ mi: k^hwa:mkûaku:n sũŋkanláe?kan mâj p^hiaŋ tà: naj k^hrǐ:pk^hrua
rũ: p^ha:jnaj sǎ:trà?ku:n diaw kan t^hâwnán tà: tǐ:ŋ c^hûajlũa kûaku:n kan t^háŋ
naj rá?dàp c^humc^hon láe? sǎŋk^hom jàj/

男女之间不但要在家庭或家族中相互扶助, 而且也要在社区或社会的大范围中相互扶助。

此外, 还发现, 如果要强调取其中的一部分, 只能用方位词“中”和介词/naj/⁴², 例如:

汉语例句:方位词“里”的例句:

(无例句)

方位词“内”的例句:

(无例句)

⁴² 在表示其中的一部分的情况下, 发现, 如果表示强调其中的一种或一个, 汉语里经常用“名词/名词短语之一”的格式

方位词“中”的例句:

(159) 而我, 现在是你们中的一员了。

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(160) ใบแปะก๊วยเป็นอีกหนึ่งในสมุนไพรที่ได้รับความนิยมมายาวนานนับพันปี

/baj pɛ̀ə?kúaj pen ʔi:k nùŋ naj sà?mǔnp^hraj t^hi: dâjráp k^hwa:mní?jom ma: ja:w
na:n ná:p p^han pi:/

银杏叶是在几千年以前很受欢迎的草药之一。

介词/k^hâ:naj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

总之, 当在表示一般的复数概念范围之内的情况下, 能用方位词“里、中”和介词/naj/等三个词; 但当在表示由于共同的目标、性质集成群集的复数概念范围之内的情况下, 能用方位词“里、中”和介词/naj/ /p^ha:jnaj/等四个词; 但当用于强调其中的一部分, 这种情况, 只能用方位词“中”和介词/naj/等两个词。

5.2.2.5 表示信息所在的范围、或来源的范围之内

信息所在的范围、或来源的范围, 又可以分成三类:

1) 传播信息的媒介物, 既能是电子媒介物又能是印刷媒介物。当构成的词语是这种媒介物的时候, 至于汉语方位词“里、内、中”, 只能用方位词“里”和“中”与这种媒介物组成搭配而表达在信息所在的范围、或来源的范围之内; 至于泰语介词/naj/k^hâ:naj/ /p^ha:jnaj/, 只能用介词/naj/和 /p^ha:jnaj/, 例如:

汉语例句:

方位词“里”的例句:

(161) 这不再是小说里的幻影。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(162) 书中还介绍了许多种以小本钱赚大钱的方法。

泰语例句:介词/naj/的例句:

(163) หนึ่งในห้าของผู้สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโทรทัศน์โดยผ่านละคร และสัญลักษณ์ทางการค้าในรายการต่างๆ

/nùŋ naj hâ: k^hǎ:ŋ p^hû:sù:pbù?rì: k^hǎ:j hěn ka:nk^hô:tsà?na: do:jc^hà?p^hǎ?jǎ:ŋjǐŋ
naj t^ho:rà?t^hát do:j p^hà:n lá?kɔ:n lé? sǎnjá?lák t^ha:ŋ ka:nk^há: naj ra:jka:n tà:ŋ
 tà:ŋ/

五个吸烟者中的一个曾经看过香烟广告，尤其是电视剧和各种节目里的品牌商标。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(164) หล่อนติดใจรายละเอียดภายในเล่มเหลือเกินแล้ว เนื่องด้วยพบภาพประกอบคำอธิบายเรื่อง เหรียญและตราโบราณ ที่บางอันหล่อนเคยเห็นอยู่ในตู้เก็บสมบัติของบิดา

/lò:n títcaj ra:jlá?rǐat p^ha:jnaj lè:m lǔa kɔ:n lé:w núaŋdúaj p^hóp p^hâ:pprà?kò:p
 k^ham?à?t^hí?ba:j rúaŋ rǐan lé? tra:bo:ra:n t^hí: ba:ŋ ?an lò:n kɔ:j hěn jù: naj tú:
 kèp sǎmbàt k^hǎ:ŋ bì?da:/

她迷上了书本里的内容，因为看到关于硬币与古代奖章的插图，而插图
 中的一些她从爸爸的储蓄财物柜里看到过。

2) 本信息、知识或事件，这种情况下，对于汉语只能用方位词“里、中”；对于泰语只能用介词/naj/等一个词与表示信息、知识或事件的词或短语构成搭配，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(165) 数学里也要比较量的大小，“=”(相等)，“<”(小于)，“>”(大于)，就是数学上用来比较大小的符号。

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(166) 汉语中的量词，尤其是名量词，特别丰富多采，……

泰语例句:介词/naj/的例句:

(167) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงในภาษา
สันสกฤตได้นั่นเอง

/láe? hɛ:tpʰɔ̃n tʰi:mi: ?àksǎ:n sǎ:m mù: kʰu: ?àksǎ:nkla:ŋ ?àksǎ:nsǔ:ŋ láe?

?àksǎ:ntà:m kô: pʰûa hâj ?ò:ksǎŋ naj pʰa:sǎ: sǎnsà?krít dâj nân?e:ŋ/

而要有高辅音、中辅音和低辅音三种辅音的原因，就是为了让梵语有更好的发音。

介词/kʰâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/pʰa:jnaj/的例句:

(无例句)

3) 表格或图片，这种情况下，方位词“里、内、中”都能用；至于泰语介词/naj/kʰâ:ŋnaj/ /pʰa:jnaj/，只能用/naj/，例如：

汉语例句:方位词“里”的例句:

(168) 毕清的工作很忙碌，一天办公远不止八个小时，在他的时间表里，几乎没有节假、休息日。

方位词“内”的例句:

(169) 图内数据来源于上述国家公布的国防报告、财政报告或其他政府文告。

方位词“中”的例句:

(170) 图中的男人头戴帽子，右手持鱼叉，左手持鱼，

泰语例句:介词/naj/的例句:

(171) และเหตุผลที่มีอักษร 3 หมู่ คืออักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ก็เพื่อให้ออกเสียงใน
ภาษาสันสกฤตได้นั่นเอง ดังตัวอย่างในตารางแสดงการเปรียบเทียบอักษรไทยกับเสียงใน
ภาษาสันสกฤต

/láe? hɛ:tpʰɔ̃n tʰi:mi: ?àksǎ:n sǎ:m mù: kʰu: ?àksǎ:nkla:ŋ ?àksǎ:nsǔ:ŋ láe?

?àksǎ:ntà:m kô: pʰûa hâj ?ò:ksǎŋ naj pʰa:sǎ: sǎnsà?krít dâj nân?e:ŋ daŋ tuajà:ŋ

naj ta:ra:ŋ sà?dæ:ŋ ka:nprìaptîap ?àksǎ:ntʰaj kàp sǎŋ naj pʰa:sǎ: sǎnsà?krít/

存在高辅音、中辅音和低辅音三种辅音的原因，就是为了让梵语有更好的发音，如泰语文字与梵语语音的对比表中所示。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

5. 2. 2. 6 表示在性质或状态的范围之内

这种意义，至于汉语方位词“里、内、中”，只能用方位词“里”和“中”与表示性质或状态的名词或形容词构成搭配，而表示在性质或状态的范围之内的意义；至于泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/。在这种情况下，介词/naj/能够与由/sà?p^hâ:p/“状态”，/lâksà?nà?/“性质”的名词短语或者由/k^hwa:m/附加在前面构成的动词名词化组成搭配，而是介词/p^ha:jnaj/只能与由/sà?p^hâ:p/附加在前面的名词短语组成搭配，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(172) 在这个状态里，所有的人都认为进一步的改善是不可能的。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(173) 那少女金发碧眼，美丽中透出智慧。

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(174) ทิปกฤตางจะทำอะไรได้อีกละ นอกจากรีบเปิดประตูรถและเชิญตัวเองเข้าไป ภายในรถตกอยู่

ในความเงียบงันน่าอึดอัด

/t^hípp^há?krítta: cà? t^ham ?à?raj dâj ?i:k là? nô:kca:k rî:p pè:t prà?tu:rót láe?

c^hə:n tua?e:ŋ k^hâwpaj p^ha:jnaj rôt tòk jù: naj k^hwa:m ɲiâpɲan nâ:?ùt?àt/

/t^hípp^há?krítta:/会做什么呢？除非她打开车门，自己先进车里去，车里面

就会处于静默中。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句：

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(175) คนเราเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเองภายในสภาพแวดล้อมเฉพาะที่จำกัดของแต่ละคน
 /k^honraw lûak t^ha:ŋdø:n k^hǎ:ŋ c^hi:wít dūaj ton[?]e:ŋ p^ha:jnaj sà[?]p^hâ:pwâ:tló:m
 t^hî: camkât k^hǎ:ŋ tà:lá[?]k^hon/

在个人限定的特定环境中，人们会亲自选择生活的方式。

5. 2. 2. 7 表示动作的过程范围之内

这种意义，至于汉语方位词“里、内、中”，只有“中”一个词能够使用来表达动作的过程范围之内的意义；至于泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/，为了表达这种意义，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/。在这种情况下，方位词“中”要与动词或动词短语构成搭配，泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/要与由/kam/附加在前面的动词名词化或动词名词化短语构成搭配，如下：

汉语例句:

方位词“里”的例句:

(无例句)

方位词“内”的例句:

(无例句)

方位词“中”的例句:

(176) 跑步中最好用鼻子呼吸，或者用鼻子吸气用口呼气。

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(177) คูเราก็มึงอนมีเถียงกันเหมือนคนอื่น แต่ใช้เหตุผลในการง้อกัน

/k^hû:raw k^hǎ: mi: ŋw:n kan mǔan k^hon[?]ù:n tà: c^háj hè:tp^hǎn naj ka:n ŋó: kan/

我们这对情侣也像其他人一样，赌气又争吵，把道理讲清楚后又和好

了。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词 /p^ha:jnaj/ 的例句:

(178) ความสนุกและความสุขภายในการทำงานไม่เหมือนกัน ความสนุกเป็นสมบัติของนักกีฬา
ความสุขเป็น สมบัติของจิตรกร

/k^hwa:msà[?]ŋùk lǎ[?] k^hwa:msùk p^ha:jnaj ka:ntamŋa:n mâj mǔankan

k^hwa:msà[?]ŋùk pen sǎmbàt k^hǎ:ŋ nákki:ra: k^hwa:msùk pen sǎmbàt k^hǎ:ŋ

citrà[?]kwa:n/

工作中的幸福和趣味是有所不同的，趣味是运动员的特性，而幸福是画家的品行特性。

5.2.2.8 表示本行政区划、机构或行政区划、机构的成员

这种意义，只有汉语方位“里”能够使用来表达本行政区划、或行政区划的成员的意义的意义，在这种情况下，方位词“里”要与表示机构、单位、行政区划的词构成搭配，具有模拟人的性质，就是说，能充当动作的实施或动作的目标，而表示在本行政区划、机构、单位或该行政区划、机构、单位的成员⁴³，例如：

汉语例句：

方位词“里”的例句：

(179) 厂里叫我到上海去一趟。

(180) 我常给家里打电话，每次妈妈问我最近怎么样，我都说挺好的。

方位词“内”的例句：

(无例句)

方位词“中”的例句：

(无例句)

泰语例句：

(无例句)

从上述的例句，可见，只有方位词“里”能够使用来表达本行政区划、或行政区划的成员的意义的意义，而充当动作的实施如例（179），而充当动作的目标如例（180）。至于泰语，从收集的例句中未发现泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/与表示机构、单位、行政区划的词构成搭配，而表达本行政区划、或行政区划的成员的意义的意义，所以可总结为，在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有不同的意义，就是只有方位词“里”能够使用来表达这种意义。

⁴³ 在这种情况下，泰语用“ที่งาน/ที่” (t^ha:ŋ/t^hi) 与要与表示机构、单位、行政区划的词构成搭配，而表示本行政区划、机构或行政区划、机构的成员。

5.2.2.9 表示穿着的服装

这种意义，只有泰语介词/naj/能够使用来表达穿着的服装，而常见于“人+/naj/+衣服”的结构，结构里的衣服都是一套衣裳配的裤子或者裙子，而表示任何人打扮着什么服装⁴⁴，例如：

汉语例句：

(无例句)

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(181) ทหารในชุดเครื่องแบบสีดำสามนายกำลังปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังมิให้มีผู้ใดล่วงล้ำเข้าไปใน
อาณาเขตศักดิ์สิทธิ์ได้

/tʰáʔhǎ:n naj cʰút kʰrúanbà:p sǐ:dám sǎ:mna:j kamlaŋ pàʔtìʔbàt nâ:tʰî: míʔhâj
mi: pʰû:daj lûanlám kʰâw paj naj ʔa:nakʰè:t sàksit dâj/

穿着黑色制服的三位士兵正在坚守，不允许任何人侵入神圣的领域。

介词/kʰâ:naj/的例句：

(无例句)

介词/pʰa:naj/的例句：

(无例句)

5.2.2.10 表示所属的

这种意义，只能用泰语介词/naj/与表示人的词或短语构成“……+/naj/+人”的结构，而是结构里要把写作作品、其他人或者动词/ʔâ:n/, /ʔâ:n tʰǎŋ/ 放在介词/naj/的前面，⁴⁵例如：

汉语例句：

(不出现例句)

泰语例句：

介词/naj/的例句：

(182) ต่อมา พ่อผมพาไปฝากกับ “หม่อมหลวง กุญชรฯ” ในเจ้าคุณเทเวศร์

/tò:ma: pʰô:pʰǎm pʰa: paj fâ:k kàp mò:mnuan kuncʰw:n naj câwkʰun tʰe:wê:t/

接下来，我爸把我托付给/tʰe:wê:t/照坤的王妃/nuan kuncʰw:n/。

⁴⁴ 在这种情况下，汉语用“穿着+衣服+的+人”的格式来表达穿着的衣服的意义，如：穿着黑色制服的三位士兵。

⁴⁵ 在这种情况下，汉语用两种格式来表达所属的范围之内，例：1) “人+的+人/作品”的格式，表示该作品是谁著作的，或者谁是谁的亲戚的，如：/tʰe:wê:t/ 照坤的王妃/nuan kuncʰw:n/，表示/nuan kuncʰw:n/是/tʰe:wê:t/ 照坤的王妃；2) “参考+人+（的+作品）”，“引用+人（的+作品）”，表示从人的作品参考，如：参考/náttʰàʔpʰát cantʰáʔwít/（佛历2525, 159）的《佛历2404年拉玛四世的全集公布》。

- (183) ประชุมประกาศในสมัยรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๔ อ่างในอัญมณีจักร จันทวิษ ๒๕๒๕ หน้า ๑๕๙
 /prà?c^hum prà?kà:t naj sà?mǎj rátc^há?ka:n t^hi: sì: p^hว:สว: sǎ:ŋp^hanhâ:rǎw:j̀sì: ?à:ŋ
 naj nátt^hà?p^hát cant^há?wít sǎ:ŋp^hanhâ:rǎw:j̀j̀i:sìphâ: nâ: nùŋrǎw:j̀hâ:sìpkâw/
 参考/nátt^hà?p^hát cant^há?wít/ (佛历 2525, 159) 的《佛历 2404 年拉玛
 四世的全集公布》。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

5.2.2.11 表示所在年龄的范围之内

这种意义，只能用泰语介词/naj/与表示年龄的词或短语构成搭配，其他的方位词“里、内、中”和泰语介词/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都不能在这个情况下使用⁴⁶，例如：

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:

介词/naj/的例句:

- (184) ฝ้าอาจมีสีเข้มและโตขึ้นในช่วงวัยรุ่นและในระหว่างตั้งครรภ์

/fǎj ?à:t mi: sí: k^hê:m láe? to: k^hûn naj c^hûaŋ wajrûn láe? rá?wà:ŋ tânk^han/

痣会在年轻的时候和怀孕期间变大，颜色变深。

介词/k^hâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/p^ha:jnaj/的例句:

(无例句)

5.2.2.12 表示强调动词的意义

这种意义，只有介词/naj/能够使用来表达强调动词的意义，常见于“动词+naj/+ y”的结构，而是结构里的动词限于表示心理或感觉的动词⁴⁷，例如：

⁴⁶ 在这种情况下，汉语用表示年龄的名词或名词短语来表的所在年龄的范围之内的意义，或者用这个格式：“介+表示年龄的名词或短语+（的时候）”，如：在年轻的时候。

⁴⁷ 在这种情况下，汉语用“对+名词/名词短语+动词”的格式来表达强调动词的意义，如“对自己的魅力太过自信”

汉语例句:

(无例句)

泰语例句:

介词/naj/的例句:

(185) บอกตรง ๆ ว่าผิดหวังเหมือนกันเพราะคาดหวังเอาไว้สูงแบบว่ามั่นใจในเสน่ห์ของตัวเองมาก ๆ

/bò:k tronj tronj wâ: pʰitwǎŋ mǔankan pʰrɔʔ kʰâ:twǎŋ ʔaw wáj sǔ:ŋ bæ:p wâ:
mâncaj naj sàʔnè: tuaʔe:ŋ mâ:k mâ:k /

失望，是因为期望过高，对自己的魅力太过自信。

介词/kʰâ:ŋnaj/的例句:

(无例句)

介词/pʰa:jnaj/的例句:

(无例句)

第六章

结论与建议

6.1 研究结论

本论文对现代汉语里方位词“里、内、中”与泰语中相对应的词语“介词/naj/ /kʰâ:ŋnaj/ /pʰa:jnaj/”在句法和意义上进行了比较研究，研究使用的例句包括：从北京大学语料库收集的汉语例句，以及从朱拉隆功大学文学院语言学专业诗琳通公主资助的泰国国家语料库收集的泰语例句，并且通过使用语义认知学理论（隐喻、空间和意象图式）来分析和解释意义，研究结果详述如下：

6.1.1 句法研究

汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /kʰâ:ŋnaj/ /pʰa:jnaj/有相同的语法特征，就是附着性，所以要跟其他词语或短语组成搭配，但所处的位置不一样，汉语方位词“里、内、中”是后附性，所以要附加在其他词语或短语后面构成“x+里/内/中”的结构，泰语介词/naj/ /kʰâ:ŋnaj/ /pʰa:jnaj/是前附性，所以要附加在其他词语或短语前面构成“naj/kʰâ:ŋnaj/pʰa:jnaj + y”的结构，结构中的“x”和“y”是表示与方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /kʰâ:ŋnaj/ /pʰa:jnaj/构成搭配的词或短语，“x”和“y”的种类，可总结如下：

6.1.1.1 相同的句法

可以分成三种：

一、当构成的词语是普通名词，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/有相同的用法，都能与普通名词组成搭配。

二、当构成的词语是处所词（表示处所普通名词），这时候，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/p^ha:jnaj/都能用。

三、当构成的短语是以普通名词为中心语组合起来的名词短语，这时候，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用。

6.1.1.2 不同的句法

可以分成九种，如下：

一、当构成的词语是专有名词的时候，除了方位词“内”，其他的都能用，但是要按这个条件使用：方位词“里”和“中”只能跟表示书籍的专有名词构成搭配，介词/naj/能够跟建筑物、行政区划或人的专有名词构成搭配，介词/k^hâ:ŋnaj/只能跟表示建筑物的专有名词构成搭配；介词/p^ha:jnaj/能够跟建筑物或行政区划构成搭配；当构成的词语是动词名词化的时候，只能用介词/naj/和/p^ha:jnaj/，不能用介词 k^hâ:ŋnaj/和方位词“里、内、中”。

二、当构成的词语是时间词的时候，能用方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/与时间词构成搭配，而不能用泰语介词/k^hâ:ŋnaj/和/p^ha:jnaj/来构成搭配。但是在这种情况下，汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/都有条件地使用，第一个条件是汉语方位词“里、内、中”不能跟表示日子中的时间段构成搭配，如：晚上、下午等等；第二个条件是方位词“内”少数与时间词构成搭配，但是它本身含有表示强调在时间段的范围之内的意义；第三个条件是泰语介词/naj/不能跟单音节的时间副词构成搭配，但是汉语方位词“里”和“中”能跟单音节的时间词构成搭配，但单音节的时间词只限于“夜”。

三、当构成的词或短语是动词或动词短语的时候，只能与方位词“中”组成搭配。

四、当构成的词或短语是表示性质的形容词的时候，只能与方位词“里”和“中”构成搭配。

五、当构成的词语是代词的时候，可分为两种用法：一、当构成的词语是人称代词的复数，只能与方位词“中”组成搭配；二、当构成

的词语是指示代词的时候，只能与泰语介词/naj//k^hâ:ŋnaj/和/p^ha:jnaj/组成搭配，指示代词只限于/ní/和/nán/, 但介词/p^ha:jnaj/只能跟代词/nán/构成搭配。

六、当构成的词语是表示处所的介词的时候，只能与方位词“里”组成搭配。

七、当构成的词语是副词的时候，可分为两种用法：

一、时间副词（是时间词相对应的词类），这时候，能与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/组成搭配，但这四个词都有条件地使用（这种条件在上述的第三题谈到了）；二、数量副词，这时候只能与介词/naj/组成搭配。

八、当构成的短语是以普通名词或集合名词为中心语组合起来的名词短语，在这种情况下，方位词“内”只能与以普通名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配，“里、中”都能与以普通名词或集合名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配；至于泰语，当构成的短语是以普通名词、专有名词、动词名词化和集合名词为中心语组合起来的名词短语，在这种情况下，介词/naj/都能与以专有名词、动词名词化和集合名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配，介词/k^hâ:ŋnaj/只能与以普通名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配，介词/p^ha:jnaj/能与以普通名词、专有名词和集合名词为中心语组合起来的名词短语构成搭配。

九、当构成的短语是副词短语的时候，只能与泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/组成搭配。

6.1.2 认知研究

现代汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的意义，可分为两类：一类是直接意义；二类是引申意义。直接意义是表示在一定的空间范围围之内，引申意义是由直接意义引申而来的抽象意义，研究结果详细如下：

6.1.2.1 相同的意义

分为两种，如下：

一、表示在建筑物、用品用具或身体器官的三维空间的范围之内，在这种情况下，方位词“里、内、中”和泰语介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用。

二、表示在准三维空间的范围之内，在这种情况下，方位词“里、内、中”和泰语介词/naj//k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用。

6.1.2.2 不同的意义

可以分成十六类，如下：

一、表示在自然资源和食物或食物的配料的三维空间的范围之内，这时候，当表示在自然资源的三维空间，除了方位词“内”，其他的都能用，当表示在食物或食物的配料的三维空间，只能用介词/naj/和方位词“里”。

二、表示在二维空间的范围之内，具有这种空间的特性，包括行政区划、一般的平面、无界限的空间、映像的空间和用于记载的物品等五种空间。在这种空间的情况下，当表示行政区划和一般的平面，除了介词/k^hâ:ŋnaj/, 其他的都能用；当表示在无界限的空间，只能用方位词“里”、“中”和泰语介词/naj/；当表示映像的空间，只能用“里”、“中”和泰语介词/naj/；当表示在用于记载的物品，只能用介词/naj/。

三、表示在一维空间的范围之内，在这种情况下，能用汉语方位词“内”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/。

四、表示在零维空间的范围之内，在这种情况下，只能用介词/naj/。

五、表示在社会的层次或种类的社会范围之内，在这种情况下，除了介词/k^hâ:ŋnaj/, 其他的都能用；但是当表示在仪式或聚会的社会范围之内，除了方位词“内”和介词/k^hâ:ŋnaj/, 其他的都能用；当表示社会的地位，这时候，只能用介词/naj/。

六、表示在时间短的范围之内，包括一般的时间短和包含事件的时间段，当表示一般的时间段，除了介词/k^hâ:ŋnaj/, 其他的都能用。当表示含有事件的时间段，只能用汉语方位词“里、中”和泰语介词/naj/。

七、表示在身体器官的喻义范围之内，在这种情况下，汉语方位词“里、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/都能用，但能引伸到隐喻义的身体器官有限制，而且不是每个能引伸到隐喻义的身体都能与汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/组成搭配。（看第三章到第六章的解释）

八、表示在复数概念的范围之内，这时候，能够用方位词“里、中”和泰语介词/naj//p^ha:jnaj/来表达，但当使用这四个词要按照这三种条件：一、当表示一般的复数概念，只能用“里、中”和泰语介词/naj/来表达；二、当表示团体，都能用“里、中”和泰语介词/naj//p^ha:jnaj/来表达；三、当要强调在其中的一部分只能用“中”和/naj/。

九、表示信息所在的范围、或来源的范围之内，要按照三种条件的使用：第一种是当表示信息的媒介物，只能用方位词“里、中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/来表达意义；第二种是当表示信息的本身，只能用方位词“里、中”和泰语介词/naj/；第三种是当表示表格或图片的信息，能用方位词“里、内、中”和介词/naj/。

十、表示在性质或状态的范围之内，在这种情况下，只能用方位词“里、中”和介词/naj/和/p^ha:jnaj/：汉语方位词“里、中”与表示性质的形容词或以性质为主要的意义的名词短语构成；泰语介词/naj/与动词名词化或由/sà?p^hâ:p/和/láksà?nà?/组合起来的名词短语，介词/p^ha:jnaj/只能与由/sà?p^hâ:p/组合起来的名词短语。

十一、表示在动作的过程范围中，这种意义，只能用汉语方位词“中”和泰语介词/naj/和/p^ha:jnaj/，方位词“中”要与动词或动词短语构成搭配，介词/naj/和/p^ha:jnaj/要与由/kan/附加在前面的动词名词化或短语构成搭配。

十二、表示行政区划、机构，在这种情况下，只能用汉语方位词“里”，与表示行政区划、机构构成搭配，并且充当句子的主语，才能表达本行政区划、机构。

十三、表示穿着的服装，在这种情况下，只能用泰语介词/naj/，介词/naj/的后面要放着表示一套衣服的词或短语，介词/naj/的前面要放着表示人的词或短语，构成“人+naj+衣服”，而表示某个人穿着什么样的衣服。

十四、表示所属的，在这样的情况下，只能用介词/naj/，而介词/naj/的前面要有表示人或写作的作品的词或短语放着，介词/naj/的后面要有表示人的词语或短语放着，构成“人/写作的作品+naj+人”的结构，而表示介词/naj/前面的人或作品所属在后面的人。

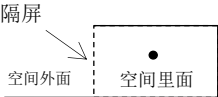

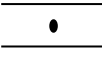
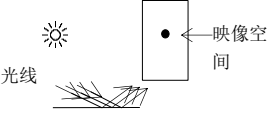

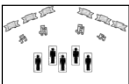

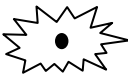
十五、表示年龄的范围之内，在这种情况下，只能用泰语介词/naj/，与表示年龄的词或短语构成搭配。

十六、表示强调动词的意义，在这种情况下，只能用泰语介词/naj/，而介词/naj/的前面是表示心里感觉的动词，介词/naj/的后面是名词或名词短语，构成“动+naj+名词性”的结构，这个语境中介词/naj/给该动词起到了强调意味的作用。

6.1.2.3 意象图式

从第三章和第四章的研究中，可以把汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/在直接意义和引申意义上的意象图式，概括如下：

表 6.1 方位词“里、内、中”的直接意义和引申意义

直接意义	
1. 表示在三维空间的范围之内	
表示建筑物的三维空间里面 	表示日常使用的东西、用品用具、交通工具的三维空间里面
表示在自然资源的三维空间里面 	表示在身体器官的三维空间里面
2. 表示在准三维空间的范围之内 	
3. 表示在二维空间的范围之内	
表示在行政区划和一般平面的二维空间里面 	表示在无界限的二维空间里面
表示在映像的二维空间里面 	
4. 表示在一维空间的范围之内 表示在空间的长度或距离的一维空间范围之内	
引申意义	
1. 表示在社会的范围之内	
表示在社会的层次、社会的种类的范围之内 	表示在仪式或活动的范围之内
2. 表示在时间的范围之内 表示在时间的范围之内	
3. 表示在身体器官的喻义范围之内 表示在身体器官的喻义空间的范围之内	

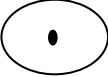
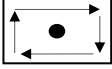
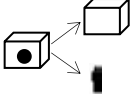

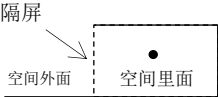

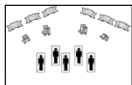

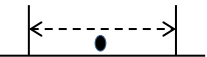
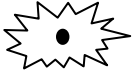

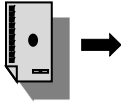
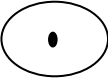
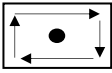
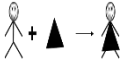
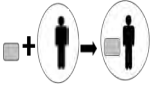

4. 表示在复数概念的范围之内	 表示在复数概念的范围之内
5. 表示信息所在的范围、或来源的范围	 信息所在的范围、或来源的范围 表示信息所在的范围或来源的范围
6. 表示在性质或状态的范围之内	 表示在性质或状态的范围之内
7. 表示在动作的过程范围之内	 表示在动作的过程范围之内
8. 表示行政机构或行政机构的成员	 表示行政机构或行政机构的成员

表 6.2 介词/naj/ /kʰɑ:ŋnaj/ /pʰɑ:jnaj/的直接意义和引申意义

直接意义			
1. 表示在三维空间的范围之内			
表示建筑物的三维空间里面		表示日常使用的东西、用品用具、交通工具的三维空间里面	
表示在自然资源的三维空间里面		表示在身体器官的三维空间里面	
表示在食物的三维空间里面			
2. 表示在准三维空间的范围之内			
 表示在准三维空间里面			

3. 表示在二维空间的范围之内	
表示在行政区划和一般平面的二维空间里面	
表示在无界限的二维空间里面	
表示在用于记载的物品的二维空间里面	
4. 表示在一维空间的范围之内	
	
表示在空间的长度或距离的一维空间范围之内	
5. 表示在零维空间的范围之内	
	
表示在位置的零维空间里面	
引申意义	
1. 表示在社会的范围之内	
表示在社会的层次、社会的种类的范围之内	
表示在仪式或活动的范围之内	
表示在社会上的地位之内	
2. 表示在时间的范围之内	
	
表示在时间的范围之内	
3. 表示在身体器官的喻义范围之内	
	
表示在身体器官的喻义空间的范围之内	
4. 表示在复数概念的范围之内	
	
表示在复数概念的范围之内	
5. 表示信息所在的范围、或来源的范围	
	
信息所在的范围、或来源的范围	
表示信息所在的范围或来源的范围	

6. 表示在性质或状态的范围之内	 <p>表示在性质或状态的范围之内</p>
7. 表示在动作的过程范围之内	 <p>表示在动作的过程范围之内</p>
9. 表示穿着的服装	 <p>表示穿着的服装</p>
10. 表示所属的	 <p>表示所属的</p>
11. 表示年龄的范围之内	 <p>表示在年龄范围之内</p>

6.2 建议

笔者在本研究中提出了三点建议，如下：

6.2.1 本论文只研究汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:ŋnaj/的句法和意义。笔者认为，如果对其他含有“里”义的词语进行研究，会对汉语和泰语的学者起到了更好的作用。因为含有“里”义的词语是在汉语和泰语中经常使用的，如：合成方位词“里面”、“之中”、“之内”和泰语的/k^hâ:ŋnaj/和/dâ:nnaj/。此外，笔者还发现汉语方位词“里”和汉语方位词“上”的用法和意义很相近，而且方位词“里”和“上”也是汉语中经常使用的词语，笔者觉得这一点非常让人感兴趣，如果以后有人感兴趣可能把这两个词语跟泰语中相对应的词语进行比较研究，为了分析和解释这两个词在句法和意义上存在着什么样的相同和不同之处。

6.2.2 本论文只是从语料库的这一种资料来源来收集例句，就会对本论文在资料的来源方面上产生了限制。如果有人因本论文的研究产生了兴趣，笔者建议从各种地方的语料来源收集例句，如：小说、报纸或者采访母语者等等，这种情况，会让以后的研究结构更有丰富。

6.2.3 本论文研究的内容是汉语方位词“里、内、中”和泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的句法和意义，而该内容是汉语和泰语的基础教程相关的内容，如果有人对本论文相关的内容产生了兴趣，而想继续研究，笔者建议应该在学习语言的方面上进行研究，如：“泰国学生对汉语方位词‘里、内、中’使用的偏误研究”，或者“中国学生对泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/使用的偏误研究”。为了研究和分析使用方位词“里、内、中”或者泰语介词/naj/ /k^hâ:ŋnaj/ /p^ha:jnaj/的是什么情况，哪一点会出现很多偏误，而把那些偏误来分析并提出教育的方法，为了汉语和泰语两个语言的教育更有效。

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวญาณกร ชลานุสนธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2529 ที่จังหวัดราชบุรี สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษา ปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2552 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษร ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2555